

T H E O R I C A
P A N T E G N I

Constantine
the African

**THEORICA
PANTEGNI**

Facsimile of the Helsinki
manuscript (Codex EÖ.II.14)

Edited by Outi Kaltio

in collaboration with
Heikki Solin & Matti Haltia

National Library of Finland, 2011

ISBN 978-952-10-7057-0

URN:ISBN:978-952-10-7057-0

Permanent address: <http://www.urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7057-0>

Also available

Facsimile and transcription, <http://www.urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7055-6>

Transcription only, <http://www.urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7056-3>

The *Theorica Pantegni* of Constantine the African

Introduction

The *Theorica Pantegni* is a medieval medical textbook written in Latin. The author was Constantine the African, a monk of Tunisian origin. He compiled the work in the latter half of the eleventh century at the Benedictine monastery of Monte Cassino in Italy. The *Theorica Pantegni* constitutes the first part of the *Liber Pantegni*, which is the first comprehensive medical textbook written in Latin. The *Liber Pantegni* in turn was a translation and modification of Arabic medical texts. Its main source was the *Kitâb al-malakî* (*The Royal Book*), written in the tenth century by the Persian physician 'Alî ibn al-'Abbâs al-Mağûsî (Haly Abbas). The *Kitâb al-malakî* consisted of two parts, each containing ten books, and Constantine adapted this format for his work: while the *Theorica Pantegni* deals with the theory of medicine, the *Practica Pantegni* focuses on practical issues. It is probable that Constantine created only the *Theorica* and a small part of the *Practica*; the ten books of the latter were completed by Constantine's followers. The two parts are independent and sometimes were circulated together, sometimes separately.

Little is known about Constantine's life. He was perhaps born into a Christian community in the region of ancient Carthage. According to his short biography in the *De viris illustribus Casinensibus* written by Peter the Deacon in the twelfth century, Constantine had travelled widely and, among other disciplines, he had studied medicine. According to an annotation in a thirteenth-century copy of Constantine's translation, *Dietae universales et particulares*, Constantine was a merchant. It seems probable that around the mid-eleventh century he fled to southern Italy and eventually to Salerno, when tribes of

nomads invaded his home area. Salerno was known for its school of medicine and its physicians. The above-mentioned manuscript annotation states that, on an earlier visit to Salerno, Constantine had noticed a dearth of medical literature in Latin. In order to improve the situation, he studied medicine himself and brought Arabic medical treatises with him to Salerno and began to translate them. Constantine entered the monastery of Monte Cassino during the abbacy (1058–1087) of Desiderius, the future Pope Victor III. While living in the monastery, Constantine translated numerous Arabic medical treatises into Latin. The most important of the works attributed to him is the *Liber Pantegni*. It became the leading textbook of medicine in the first European medical schools and universities and remained widely used for centuries.

The *Theorica Pantegni* is the first part of the *Liber Pantegni*. It deals with the anatomy and physiology of the human body and goes through the structure of the different organs and their tasks, bodily functions, external factors affecting health such as food, climate, and so on, diseases and their causes, and prognostics. Its underlying theoretical basis is humoral pathology, which goes back to ancient Greek medicine: The human body is composed of the four elements (air, water, fire, earth) and four humours (blood, phlegm, yellow or red bile, black bile), corresponding to four qualities (hot, cold, dry, moist). The characteristics of an individual were defined by the complexion. The complexion differs in each person, and several internal and external factors may affect it. Health was considered to be dependent on the balance of the humours revealed in the complexion, whereas illnesses resulted from disturbances in this balance. The maintenance of health and the treatment of illnesses were based on the idea of keeping or restoring the balance of the complexion and the body.

In the sixteenth century the *Theorica Pantegni* appeared in print twice: in Lyons, in 1515, and in Basel, in 1539. Both editions were based on unknown manuscripts. No extensive modern editions or translations exist. The present publication is the first facsimile edition and transcription of the *Theorica Pantegni*, and it is based on a manuscript preserved today in Finland.

Manuscript Eö.II.14

Codicological data:

parchment (flyleaves paper); s. xii^{3/4}; I+210+ I';
I–VII⁸ VIII⁸⁺²⁽⁻¹⁾ IX–XVIII⁸ XIX¹⁰ XX–XXVI⁸; 32–35 long lines;
23.5 x 15.0 (20.0 x 9.9) cm

Manuscript Eö.II.14, containing the *Theorica Pantegni* published here, belongs today to the National Library of Finland. It can be dated to the third quarter of the twelfth century, which makes it one of the earliest surviving exemplars of the *Theorica Pantegni*: over seventy manuscripts of the work survive, of which some fifteen can be dated to the twelfth century. Manuscript Eö.II.14 is written in black ink on 210 parchment leaves (recto and verso), amounting to 420 pages, in pre-Gothic script. The decoration is very simple with red, orange and blue initials, and the rubrics are written in bright red and orange. Folio 58^r shows a diagram of types of epidemics. This folio is of different origin and was probably written somewhat earlier than the rest of the volume, i.e. in the first half or in the middle of the twelfth century. The lower part of the leaf has been cut off, but a fraction of the drawing is still visible and shows a bird, probably the eagle of St John.

The manuscript was probably made in the area of modern-day Belgium, northeast France or Germany. Some leaves include fragments written in the early twelfth century of the *Metamorphoses* by the Roman poet Ovid. This text has been erased in order to accommodate the *Theorica Pantegni*. The manuscript is in very good condition, but it is incomplete: the first book, which deals with the qualities, humours and complexions, is lost as is the end of the tenth book. The manuscript was rebound in the nineteenth century, and it seems likely that it was trimmed at that time. As a result, annotations written in the outer margins are occasionally missing a letter or two at the beginnings or ends of the lines.

The text is mainly in two hands. The first scribe was responsible for the text from the beginning to the fourth chapter of Book 10, whereupon the second scribe took over (on folio 193^r, line 28) to complete the rest. The second scribe was also responsible for several annotations in the margins of

Books 2–9. In addition, there are other hands apparent in the manuscript. All the hands and the portions of the manuscript for which they were responsible are listed below:

- Scribe 1: ff. 1^r–193^r, text
- Scribe 2: ff. 1^r–193^r, marginal annotations; ff. 193^r–210^v, text and rubrics
- Scribe 3: ff. 1^r–193^r, rubrics
- Scribe 4: f. 76^r, ll. 27–31, text
- Scribe 5: f. 125^r, ll. 8–11, text
- Scribe 6: f. 155^r, ll. 25–29, text
- Scribe 7: f. 58^r, text (the folio shows a diagram of the types of epidemics and comes from a different manuscript)
- Scribe 8: marginal annotations throughout the volume (Gothic *hybrida*), fifteenth century
- Scribe 9: marginal annotations throughout the volume (Gothic cursive), fifteenth century

Manuscript Eö.II.14 came to Finland from St Petersburg, Russia, in the year 1832. It had belonged to the collection of Dr Joseph von Rehmann, Actual Councillor of State and the personal physician to Tsar Nicholas I. After von Rehmann's death the Tsar purchased the collection. He donated it to the Imperial Alexander University Library (today the National Library of Finland). This was one of many imperial and other donations intended to replenish the Library after a catastrophic fire in 1827.

Editorial practice

The present text is a transcription of Ms Eö.II.14, preserved in the National Library of Finland, in Helsinki. The goal is to provide the reader with an accessible text that is faithful to the original.

The transcription includes both the original text and the contemporary corrections that were made to it; instructions about the making of the book (concerning the rubrics to be used, for instance, and the quire signatures) and later annotations have not been transcribed.

Orthography, capitalisation and punctuation faithfully follow the manuscript with a few minor exceptions. All orthographical idiosyncrasies and variations have been preserved (e.g. *hiems/hiemps/hyemps; exercitium/exercicium; cause/causeę*). All abbreviated words have been written in full without further remark. If an abbreviated word is spelled out in full elsewhere in the manuscript, then the transcription follows this spelling. In some cases two words have been written as one in the transcription in order to make the text more understandable (e.g. *una queque* → *unaqueque*). Punctuation marks in the middle of sentences are represented as commas. Where punctuation marks precede capital letters or enclose numerals, they are transcribed as a full stop. When word divisions are missing a hyphen at the end of a line, the hyphen has been tacitly added.

Additions to the text by the original or a contemporary scribe are indicated with both a backslash and a forward slash, e.g. \a/. Deletions are indicated with a strikethrough, e.g. ~~a~~. Letters missing owing to the trimming of the leaves have been restored; these are indicated with square brackets, e.g. [a]. In the table of contents of Book 4, diamond brackets, e.g. <a>, indicate that the letter in question was omitted by the original scribe. Reference marks to annotations in the margins are indicated with asterisks.

The text has been transcribed exactly as it stands in the manuscript. In other words, mistakes have not been corrected. However, some corrections have been supplied in the footnotes. These are mostly instances in which the word in question cannot readily be understood, owing to a serious spelling error (e.g. *guitur* is corrected in a footnote to *guttur*). While some corrections are conjectural, others rely on two other manuscript witnesses to our text (The Hague, Koninklijke Bibliotheek, Ms 73 J-6; and London, the British Library, Ms Add. 22719) and the Basel edition from 1539. These sources were also consulted whenever the text in Ms Eö.II.14 proved too difficult to decipher reliably. The transcription is, however, faithful to the Helsinki manuscript and no readings contrary to its content have been imposed on the text.

References

- H. Bloch, *Monte Cassino in the Middle Ages, Volume 1*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1986, 98-110, 127-134.
- C. Burnett and D. Jacquart (eds), *Constantine the African and 'Alī ibn al-'Abbās al-Mağūsī: The Pantegni and Related Texts*. Leiden – New York – Cologne: E.J. Brill, 1994.
- A. Hettinger, 'Zur Lebensgeschichte und zum Todesdatum des Constantinus Africanus', *Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters* 46:2/1990, 517-529.
- A. I. Lehtinen, 'Constantinus Africanus vai Haly Abbas?' ('Constantine the African or Haly Abbas?'), *Bibliophilos* 4/1997, 35-36.
- O. Merisalo, 'The twelfth-century manuscript of Constantine the African's *Theorica Pantegni* in the National Library of Finland'. A presentation held at the international symposium *Constantine the African's Liber Pantegni: Transmission of Greek Medical Tradition to the Latin West via Byzantium and the Arabic World*", Helsinki, 4–6 June, 2009.
- R. Veit, *Das Buch der Fieber des Isaac Israeli und seine Bedeutung im lateinischen Westen. Ein Beitrag zur Rezeption arabischer Wissenschaft im Abendland*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2003, 32-60.
- R. Veit, 'Quellenkundliches zu Leben und Werk von Constantinus Africanus', *Deutsches Archiv* 59:1/2003, 121-152.

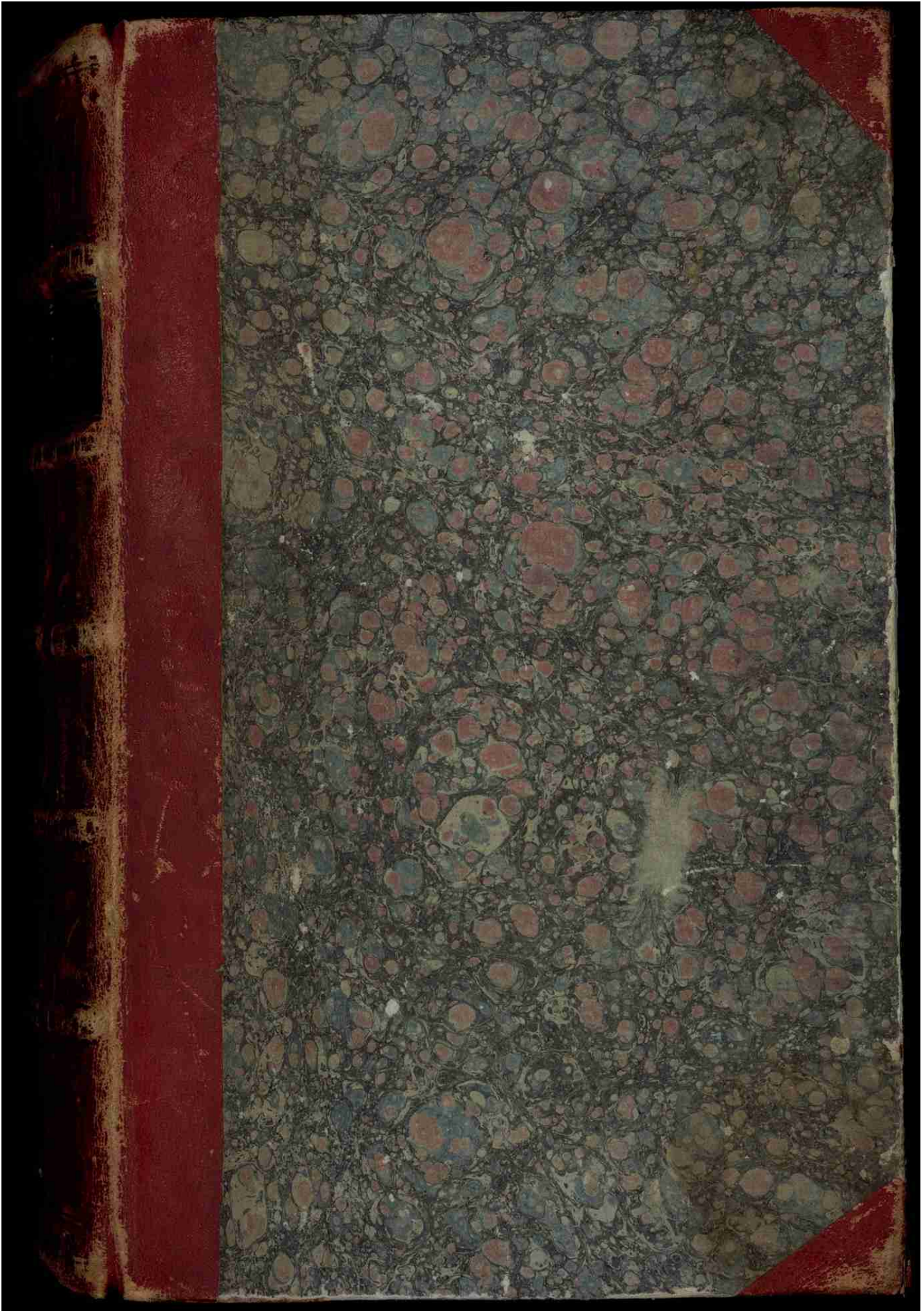
Acknowledgements

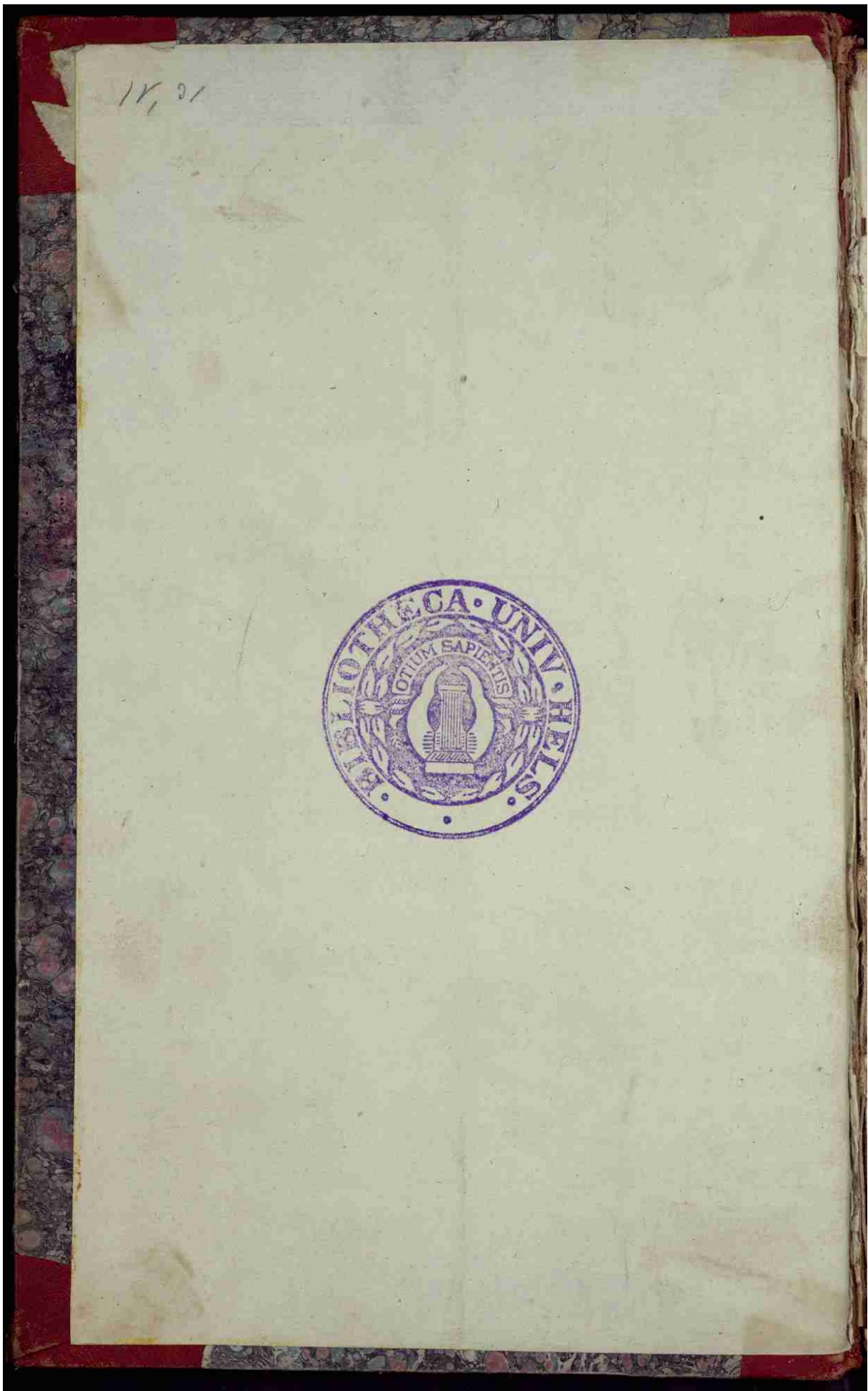
Outi Kaltio wishes to express her gratitude to Dr Samu Niskanen for his help on editorial practice and palaeographical and codicological problems. She is also very grateful to Professor Outi Merisalo for the palaeographical and codicological information on Ms Eö.II.14.

Outi Kaltio, Heikki Solin and Matti Haltia wish to express their gratitude to Charles Burnett, Monica Green, Sirkka Havu, Monica Hedlund, Tuomas Heikkilä, Danielle Jacquart, Jesse Keskiaho, Simo Knuuttila, Anja Inkeri Lehtinen, Vivian Nutton, Reijo Pitkäranta, Olli Salomies, Jaakko Tahkokallio and Raphaela Veit for their valuable advice. They also wish to thank Kai Ekholm, the National Library of Finland and its personnel for providing excellent working facilities and assistance. The authors are especially grateful to Tomi Vartiainen for digitizing Ms Eö.II.14 and to Esa-Pekka Keskitalo for the technical execution of this publication.

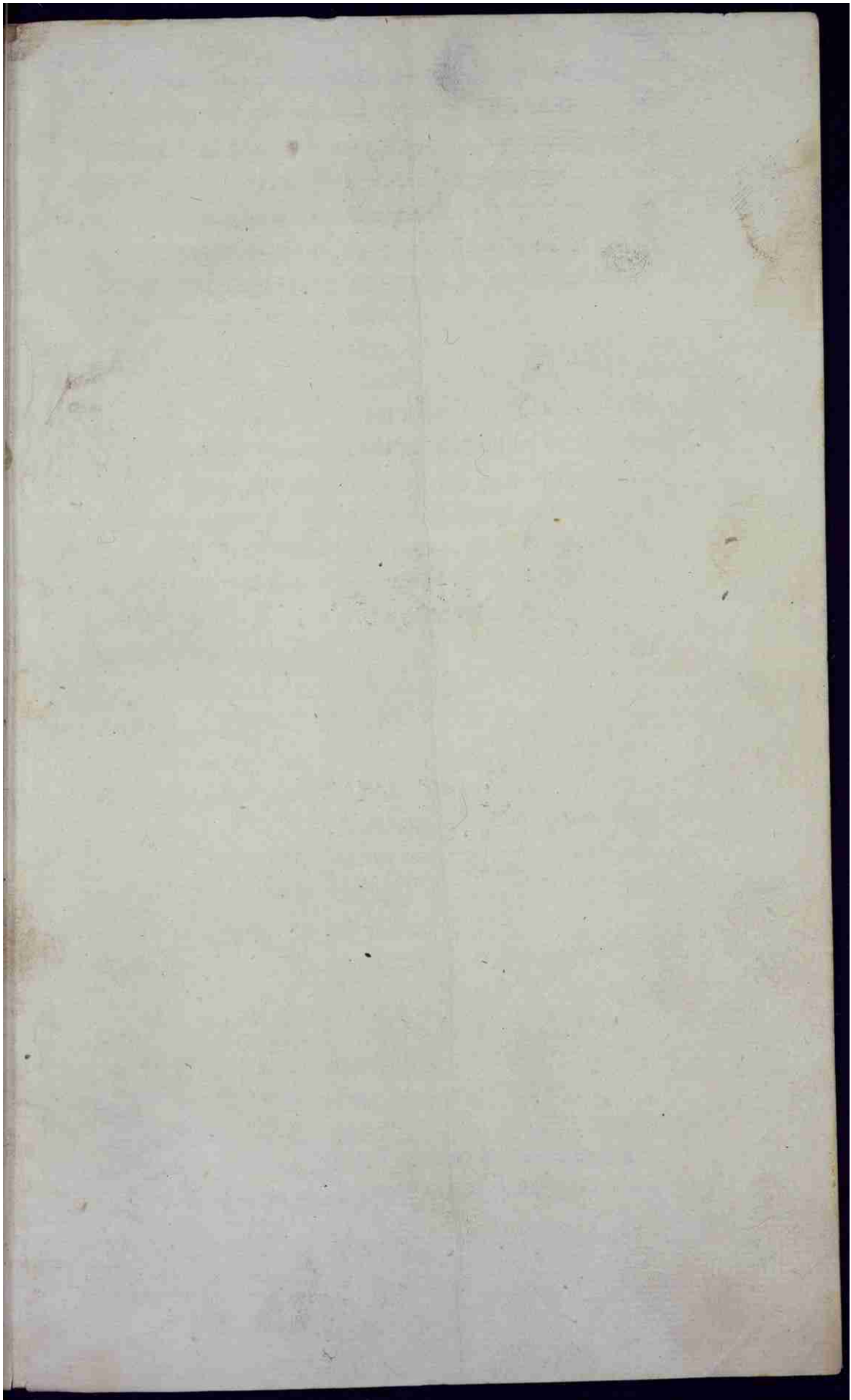
The research project on the *Theorica Pantegni* and Ms Eö.II.14 has been generously financed by the Signe and Ane Gyllenberg Foundation, the Finnish Society of Sciences and Letters, Academia Europaea, the Oskar Öflund Foundation and the Finnish Concordia Fund.

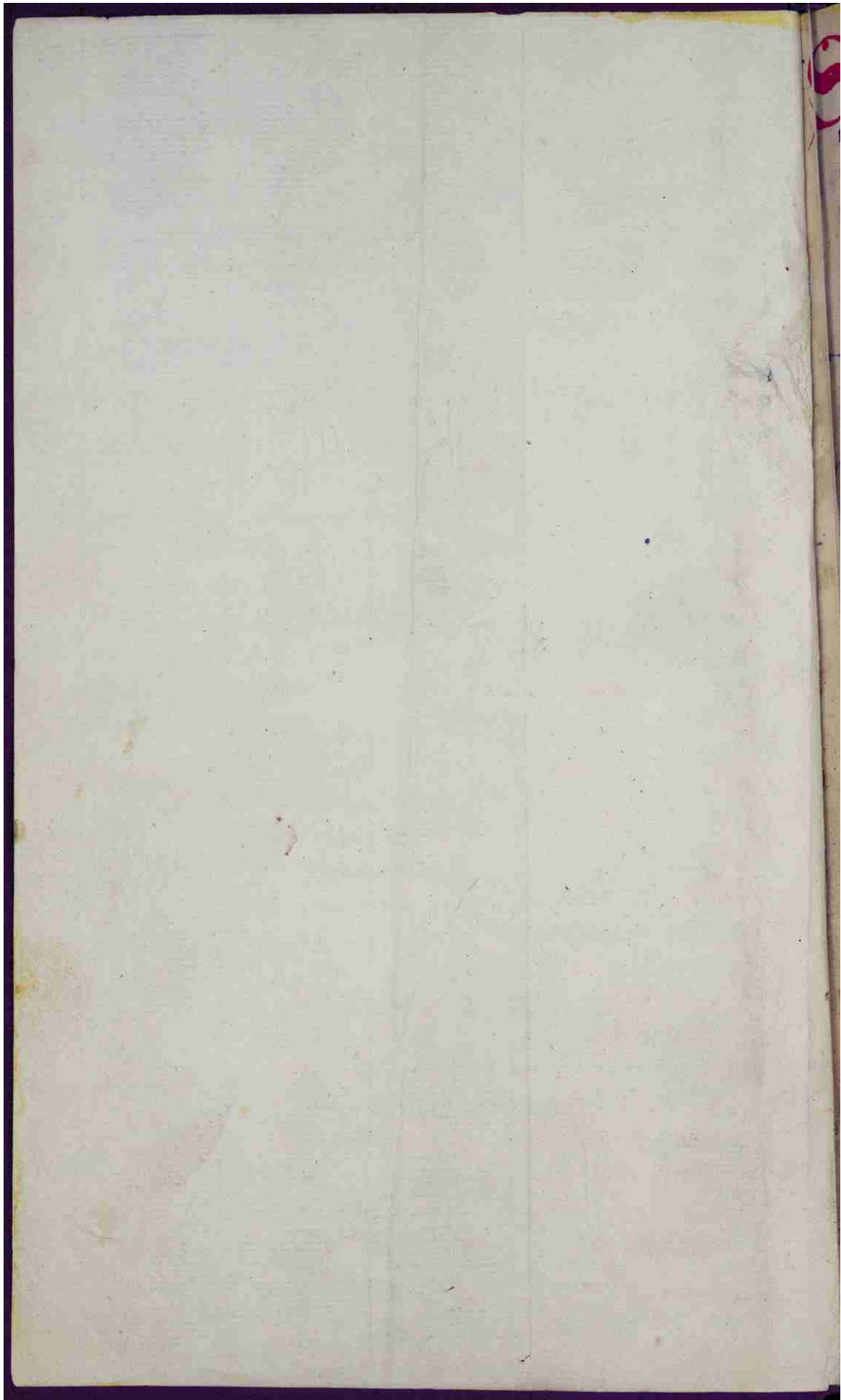

Seda particula. xvi. h̄t capitula. ḡtinent anathomia cōpo
 ſicōꝝ membroy & uiuamentū ipſoꝝ. I. diſputatio de om̄ibꝫ
 membriſ. ii. de oſſe. iii. de oſſibꝫ; capitū; iiii. de oſſibꝫ; doſſi. v.
 de oſſibꝫ; pec̄torū & coſtiſ. vi. de oſſibꝫ; ſpatulę & ſurculū. vii.
 de oſſibꝫ; manuū. viii. de oſſibꝫ; pedū. viii. de cartilagine
 x. de neruiſ. xi. de ligamētū & cordiſ. xii. de ueniſ. xiii. de
 arteriſ. xiiii. de carne ut pinguedine. xv. de pelliculiſ
 & cute. xvi. de pilū & ungulū;

Diſputō de om̄ibꝫ m̄briſ.

Diximus in libro ſuperiori q̄ humores elem̄ta
 & macia ſunt corpōꝝ. In p̄ſenti ē dicēdū de ſi
 mulitudinibꝫ; membroy quę ipſiſ elem̄ta ſunt
 q̄ in officialia ſt̄ membra. Nac̄a cū mirabilū
 de mutū membriſ in q̄ſitate diuīſi corpꝫ animalū cōpoſū
 it. ut p̄rea reget̄ aialū ſub̄et quod in ſuo uigore uiue
 ret & expleter ad q̄ factū eſt nac̄a. Vni q̄q; cū aial cor
 pouſ inſtrūta. aīe uirtuti h̄t cōpetentia q̄ leo cū ſit aīe
 audaciſ & uacandę. corpꝫ forte habuit atq; graue. In pedi
 buſ ungueſ & in ore acutiſſimōſ denteſ. Lepꝫ cū ſit timi
 diſimꝫ. corpꝫ ut membra leuitate nimia ſuge. habuit ap
 tiſſima. Quia ḡ uirtuteſ aīe. ſibi erant diuerſę. fec̄ deus
 corpꝫ inſtrūta uirtutibꝫ; diuīſi cōpetenda ut pote ma
 niſ in hoīe ut i eīſ operet̄. in quibꝫ; ſunt digiti multi
 & diuīſi. ut eōſ magna & minūna poſſent retineri. C
 yar rubeū fec̄. prout ſubpetebat creando ſanguinū.
 O amillaſ & teſticleſ. ad creandū lac & ſyma fec̄ alboſ. Hoc
 modo om̄ia m̄bra oībꝫ; ſuiſ actionibꝫ; fec̄ quementia.
 A ctioneſ aut̄ treſ ſt̄. Spūat̄. nac̄a. aial. q̄bꝫ; corpōꝝ in
 ſtrūta ſt̄ ſimilia. Vñ membra aīata uirtute ſequen
 tia uocant̄ aīata. & in aliſ ſimiliſ. Membra aut̄ aīata
 fec̄ deus in oībꝫ; aialibꝫ; prop̄t ſenſū & uoluntarioſ mo
 tuſ. S; in homine pp̄t̄ hec. & prop̄t̄ intellectū. & rōnē
 fec̄ cerebrū & oculoſ odorat̄ inſtrūta nareſ. auricu
 laſ. lingua neruoſ. & lactoſ. Membra ſpūalia facta ſt̄.

ſ. ḡltate

.c.

propt̄ flat̄ spiracula. ⁊ calous natalis c̄servantia. ut s̄ pec-
 tus ⁊ pannicli. et̄ cor ⁊ pulmo. cū suis canalib; fauces. dia-
 fragma ⁊ arterie. Natālia m̄bra b̄p̄ertita s̄t. quedā nu-
 tritua quedā gnatiua. Nutritua cybū mutant. in m̄broꝝ
 toti corpous subam. Omnia enī humana ⁊ bestialia corpa
 c̄sumunt. ab aere. ⁊ natali calore. Necesse ḡ fuit ut eoz
 c̄sūptio. ad seruandā integritatē. aūq; rei pararet. Nec aut̄
 membra s̄t nutritua ostendentes os stomachi. stomachus.
 in testina. eyar. spl. fel. renes. uesica. uenę. Membra gna-
 tiua s̄t facta. ut specificarent gnalia. ⁊ indiuiduarentur
 specificata. Quia enī omnia indiuidua natalit̄ c̄sumunt. necesse
 fuit ut per genitalia reparent. Que s̄t matrix. ut uulua.
 uirga testiculi. ⁊ spermatis uasa. Si ḡa animatoꝝ in ḡa
 ⁊ spūaliū seu nataliū. unū h̄nt p̄ncipale m̄brū. cū causa
 facta sunt alia. que aut̄ actionis sue s̄t adiuncta. ut sue
 superfluitatis expulsiua. ut ei defensiua. In aiatis p̄ncipale
 ē cerebrū. q̄ in ipso memoria ratio ⁊ intellect̄ s̄t. ⁊ de ip-
 so uic̄us sensualis ⁊ mot̄ uoluntarī ut alia m̄bra p̄gredi-
 unt. Actionis sue adiuncta s̄t ocli. audit̄. instrum̄ta. odo-
 rat̄. neru. lacti. Vniū ḡd̄q; enī hoꝝ extiora portat ad
 cerebrū. ḡd̄ sibi portata dispon. Neru ⁊ lacti mouent̄
 ad opera a cerebro discreta. ⁊ disposita. ⁊ neruis ab ipso
 ad totū cor̄p̄ sensualia ferunt. Istoz etiā quedā super-
 fluitatis expulsiua s̄t. ut nares emunctionū ocli la-
 crimarū. Defensiua. ut pannicli super cerebrū. Membro
 rū spūaliū cor̄ ē p̄ncipalissimū. q̄ ipsū calous natal̄ est fun-
 damentū. ḡd̄ de ipso p̄cedit. in alia omnia uiuificanda. Adiu-
 nta sua pulmo. pannicli. lacti pectoris. Motu enī istoz
 aer trahit̄ ad cordis calozē refrigerandū. ⁊ calor expellit̄
 fumosus. qui circa cor̄ adunat. Portantia ab ipso ad alia s̄t
 arterie. Iste enī a cordis natalē accipientes calozē ⁊ uirtu-
 tē. portant ea ad omnia corpous m̄bra. Defensiua cordis
 s̄t sui pannicli diafragma. ⁊ pectoris pannicli. Membro
 rū nutritoz p̄ncipale est eyar. ubi sue mutat̄ cyboꝝ.

& sanguis efficitur de ipso ad totū corp' nutendū spargend'.
 Hui' adiuncta sūt diuisa. Quedā enī cybū ppant. ut stom' le-
 uioze reddant. sic dentes. Quedā calefaciunt & mutant cy-
 bū. ut epaci alleuent ad mutandū i sanguinē. qđ fac' sto-
 machus. Quedā portant astom' in epac: sic intestini gul-
 bositas qm' ienunū medici uocant. & sic mesaraica. Alia
 ab epate ad totū corp' portancia sic uena. que a medicis
 apellat' gcaua. Alia tantū supfluitate sanguinis expellit.
 & mundificant. sic splen. fel. renes. Alia partē cuius super-
 flua recipiunt & expellunt. ut sūt grossa intestina & uesica.
 Qđ reiat stomachus ab his recipit & expellit. Vesica recipit sup-
 fluitates aquosās. arenib; a sanguine puratas. In mbris gna-
 tiuis pncipales sūt testicli. Corp' adiuncta spermatis sūt uasa.
 que in masculis siue mulierib; de spermate faciunt fetū.
 Qđ amillē etiā adiuuant. cū infantes nutriant. Que de uno
 ad aliud portant. sūt spermatis uasa. atq; uirga. Vasa enim
 spermatis in masculis spina in uulua portant de testiculis. In-
 tentione ista. mbra diuisa sūt. Natāl' etiā diuiduntur
 mbra. Scilicet in similia partē toti totūq; parti assimi-
 lantia. ut ossa. cartilago. nerui. uene arterie. pannicli.
 ligamta. pinguedo. caro. pili. cutis. ungule. aut in mbra.
 coposita. ut cap' epac. manū. pedes. & similia. Nec autē
 uocant' officialia. Membra similia sūt. viii. ossa. u. corde car-
 tilago. nerui. ligamta. iiii. uenę. iiii. arterie. v. caro. gla-
 des. & pinguedo. vi. cutis. & pellicle. vii. ungule. & pili.

D VRIOR & SICIOR **De osse. ii. capitul.**
 corpous part' sūt ossa. qđ duab; de causis necesse fu-
 it. aut qđ corpous sūt fundamenta sup que totius
 corpous sita ē fabrica. ea oportuit esse firmitiora. aut qđ
 exteriorib; defendunt interiora. un' necesse fuit ee durio-
 ra. Ossa aut' in corpore multa & diuisa genere. vi. de cau-
 sis oportuit esse. Ex corpous motione. expellenda fumosa
 supfluitate & eorū passibilitate & quia in alio loco. par-
 ua. in alio loco oportuit esse magna. pp' fortitudinem

De osse. ii.

ut propt mot^u sui leuitate. Et corpori motione q^u q^uda in
 bra in aialib; aliquando moue. aliquando q^uescere fuit ne
 cesse. Aliquando eni mouent manus. pedes. cap. & manuu
 uol^u. sine brachijs. y digitis siue uol^u. p^{ro}pt^{er} sup^{er}fluitatis
 fumose exyulatione q^u omis cibi superfluitat. subtilis e
 ut grossa. Grosse uia ded^{er} natura inferiori. q^uo satis pat^{er}
 in sui exyosione. fumose superfluitati uia sup^{er} fec^{er} per
 qua excludit. fec^{er} eni poros in cute. sic y in capital^{is} osse. Ca
 put eni summa pars e corporis q^uo sibi id e q^uo tect^u domui
 f^{er} unu u^{el} nata. semper petit altiora. fuit g^o necesse ossa ca
 pitis p^{ro}forata esse. ne fum^u g^{er}clusus phiberet exire. Ni po
 ri n^{on} p^{ro}yalant in sui. ne ab ex^{er}tionib; aliq^uo intraret. quod
 cerebro noceret. Id^o q^u multa ossa sibi inuice s^u iuncta
 que a medicis uocant^{ur} somnia. Hec oportet esse multa.
 facili essent passiv^uia. Si eni unu^{el} parti patet necesse est
 sibi totu^{el} g^{er}patet. g^{er}pati^{en}do al^{ter}u^{el} non lederet. Ossa g^o
 maxillari multa s^u manuu atq; pedu. Que magna at
 q; parua sunt. ex quantitate m^{em}bro^{rum}. Si eni membra fu
 erunt magna. ut cor^u. brachia y crura magna sunt &
 ossa. Si parua. ut digiti & similia. & ossa er^u parua. p^{ro}
 firmitatem que natura uidet^{ur} ubi ossa deberent esse
 solida. n^{on} ea fec^{er} g^{er}caua. sic nec maxillay ossa. Propt^{er} mot^u
 leuitate fec^{er} nata in cor^u y in similib; membris ossuum
 g^{er}cauitate. Quia eni erant magna y mobilia. oportuit es
 se g^{er}caua. que & duab; de causis medullis s^u plena. ne
 g^{er}cauitate frangerent^{ur} ut ut in nutrent^{ur}. Ossa iuncta.
 aut sunt solida & immobilia. aut n^{on} solida y mobilia.
 Quoy mot^u est. aut mollis aut dur^u. & ut altius cacumen
 in altius sit g^{er}cauitate. que ex acuminis q^uantitate. magna
 ut parua debet esse. Ine aut g^{er}cauitati quodda obstac^ul^u
 ad acuminis repellendu^{el} ictu ne cadent^{ur} y g^{er}caui collid^{er}
 sua p^{ro}dat mobilitate. Obstac^ul^u q^uo^uda. quasi cartilagine
 e uestitu. & simili g^{er}caui. Quib; uiscosa in^{er} humiditas
 ut leui mouerent^{ur} ossa. Vtriusq; u^{el} extremitatib; q^udam

n^{on} nata duo l^uca
 ec^{er} y ubi oportu
 t pla. ut si un
 patetur

ligamenta nervosa inducuntur ne ex nimio motu ossa se-
 ungerent. Hic motus non est equalis in omnibus membris. Est enim ubi
 sit curta & acuta & quantitas ut in spatulis. Est ubi utraque
 longa ut in cornibus. Est ubi non sit rotunda ut in spondilibus.
 Et si autem acuta non est de eodem osse ut in capitulis pectorum parte
 huiusmodi sunt ossa concatenatione mobilia. Stabilia quodammodo si-
 bi invicem concatenata sunt ut capitulum cranei. Nec enim ossa
 dentes habent sicut & sera quorum unumquodque inter duo incit alia quod-
 dammodo sunt sicut plantaria sicut dentes in mento & maxilla. Quaedam
 solida sunt adeo eliminata ut nimia planicie quasi unum inde
 antur esse. Quaedam alba sicut pura ossa quodammodo tamen uncoitate
 sibi agglutinata sicut inter ossa utriusque sibi occurrentia in me-
 dio sunt solidata. itidem inveniunt in aliquibus mobilibus.

Omnium **De ossibus capituli. III. cap.**

Ossium. VI. modi sunt. alia enim sunt capituli. alia dorsii. alia
 pectoris & costarum. alia spatularum. & furcularum. alia ma-
 nuum. aliaque pedum. Capitulum est craneum & ossa inter & dentium.
 Cranei forma est rotunda. ante & retro. acuta. Rotunda. fuit duabus de
 aut ut a passibilitate sit remotior. aut ut quantitas cere-
 bri capaxior. Anterior propter cerebri partem acutius unum nervi
 prodeunt. qui quaque sensus deferunt. posterior propter cerebri partem
 prodeunt unum medullae spondilium egrediuntur. Craneum ex ossibus
 est multum invicem concatenatum. quod fuit quaque de causis. aut
 propter summi supfluitate reiiciendam. aut ut venae etiam nar-
 theriae ad cerebrum introeundi. & exeundi via habeant.
 aut ut cerebri panniculi firmiter eis inhererent ne cerebro
 inaderent. & cadentes aggrauarent. aut ne si unum fran-
 geretur & alia quantitate sanarentur aut quia pars est mollior propter
 partem unum durior. Nulli cranei forma est quincupla. & in artibus
 sextupla. Cui duo ossa sibi sunt similia & uocantur decima.
 Et alium in capituli parte unum incit corona. & uocatur coronatum.
 cuius est forma haec. D. Aliud oblongum per medium caput
 porrectum. & uocatur reuictum. Est & alium in capituli parte. quod
 est sicut grecum lauda. A. Nisi tribus sibi iunctis huiusmodi

Et de alio dicitur
 ut iunctum pe-
 riori parte

Ossibus; capituli.

causis.

Quae due quantitates
 sunt sibi invicem
 dissidentes.

forma sit. **S**. Decima ex utroq; late sit posita super auriculas a coronato in apertura usq; ad grecum lauda. et sit longa equaliter a cerebro spata. Sit et alia duo in capitis medio iuncta. utriq; cum erecto. Quadrangula hec sit. Quorum molli est suba propter summi superfluitate dissoluenda. que circa uentriculum pro cerebri adunat. Sit et alia duo utriq; posita solum decimus a craneo differentia. que appellantur tempora. Sit et triangula in tanta ossa diuisa. quorum unum quodque sua habet naturam. Vnum est petrosum. unum os petrosum est uocatum. foraminibus auricle positum ibi propter auris diuisione. Alia ossa natura summitati maxime simillima. Quod positum ibi fuit propter firmitatem ne os in loco suo exiret. Mentis enim ossa immobilia in istis sunt fundata. Hoc non adeo est durum. ut petrosum. Est et certum quod recte tempus est uocatum. aliis duobus minus durum. Que ideo sunt dura. ne cito essent passibilia. Iste intelligatur in alius partem tangit. In parte capitis est quedam os solo coronato diffinit a craneo et hoc uocat frontem. Cuius forma cartili est medietas nec multum molle nec multum durum. Quod ideo fuit temperatum. ne lederet uacuitas oculorum. Est et in puppi os solo lauda grego differens a craneo. et hoc uocat os puppis. forma cuius non eadem est in omnibus hominibus. Durum est. quia puppis caret oculis quod custodiret. Preter ista sunt. v. alia unum pale simulatum quod cranei & maxille est firmitatem. ossa puppis iunctum. & usq; ad solum capitis porrectum. ut maxillis firmaret craneum. differens ab osse puppis. per quedam os aliud quod lauda quingit utriq; ascendens usq; ad coronatum. Super lacertos temporum. unum sit alia. ex utroq; late alternata. utriq; usq; ad medium perungit que uocantur paria ob defectuone temporum ubi sit locata. Maxillaria ossa craneo sunt iuncta. ut ideo quod de multis naturaliter dura erant et molliora oportuit esse dura. Si autem. vni. oculorum. u. in maxille et narum extremitate. u. alia in naso. u. in nasi foramine. i. ubi parer denter et quodrupli firmanter. alitum oculorum. u. utriq; incipit a coronati primo et subter alia perungit ad oculos usq; ad maxillarum extrema descendit et ad narum media. Quibus

frustul ossium
fuit ne al lede
rent si patet
un et q

occurrit unū ex utraq; parte p̄centū in quo pares & q̄drupli fir-
 mant d̄entes. Octāriū singlā diuidunt̄ in .iii. Ambo maxilla-
 ria s̄t grossa. ab octārib; incipientia. & usq; ad caninos d̄entes
 p̄centa. In quib; s̄t om̄s d̄entes q̄drupli atq; pares. Quorū
 unū q̄d̄q; ut̄mq; naso ē latiale. & usq; ad caninos d̄entes p̄cū-
 dit se. Quē grossa s̄t atq; dura. ut pote neruū ab eis proce-
 dente defendencia. Nasi ossa put̄ dixim̄ vna ab anglis me-
 diorū sup̄cilioꝝ incipientia. & usq; ad q̄druplos d̄entes p̄cen-
 ta. nasi latib; ab alijs differentia. Quē idō s̄t tenera. ut si forte
 r̄ipant̄ cito solidarent̄. Os ū nasi ē fortitudo subtile ē. & diui-
 ditur in parua duo. quē s̄t p̄forata usq; ad cranei gcaua-
 O sū pares & q̄drupli radican̄t̄ differt̄ ab alijs nasi latib; Si
 partictaris totā faciei ossa scire uolunt̄. xiiii. eē p̄t̄ d̄ictum
 & m̄ta inuenient̄. Nenti enī ossa s̄t. u. in ipso iuncta medio-
 ubi d̄entes subiores firman̄t quadrupli atq; pares. Quorū al-
 tera extremitas duas h̄t furculas. Vna est acuta sub partib;
 q̄s sup̄ dixim̄. cui acutum quedā corda inserit̄. quē alactū ti-
 porū p̄chōr̄. per quā bucca claudit̄. Alia furcula ē grossa.
 & rotunda posita in c̄cauitate. quē ē sub duorū os ubum cra-
 nei ad similitudine. Huius furcule rotunditate m̄tū fit mo-
 bile. Dentes s̄t quasi q̄dā plantaria ossib; maxillarū & m̄ta
 insita quē s̄t. xxx. u. Sedea enī in maxillarib; s̄t positi
 quorū .iiii. in parte anteriori pares uocant̄. & q̄drupli la-
 ti. & acuti. incisores a medicis d̄icti. S̄t enī necessarii ad
 incisiones cuiuslibet cybi. Duo uocant̄ canini. collatales q̄-
 druplis in summitate acuti. in radice ū lati. duris cybis cō-
 molendis apti. S̄t & .x. alij ut̄mq; quini. collatales q̄druplis
 lati atq; grossi. Huius molares s̄t uocati. ad molendū enī & fra-
 gendū cybū necessarii s̄t. Hic ordo dentū. in m̄to ē intelligē-
 dus. Hic s̄t furcati. s; in eis q̄dā s̄t diuisi. Alij enī .iiii. aut .v.
 alij. i. h̄t furculas q̄drupli atq; pares. & maiores. in ul-
 tiores. .iiii. Primi molares infra positi. duas h̄nt ut̄rum u.

Ossa dorsi. *De ossibus dorsi. .iiii.*
 ab ossib; incipiunt p̄p̄yis capitis & usq; ad uicini-

Ossa; dorsi. .iiii.

tate p̄tendit̄. am̄. Hec. nu. obcausas siuere necessaria. ut quia
 fundam̄ta s̄t̄ alioꝝ. idē oīa alia sup̄ ea posita s̄t̄. sic na
 uis tota sup̄ carinē media. aut q̄ optorium & defensio
 uiscerū atq; lactoꝝ. aut q̄ neruus huiusmōi necessarius
 fuit toti corpou p̄que descendente acerebro sensus men
 bris inferiorib; daret̄ n̄ motio. Cū enī multa m̄bra acere
 bro s̄t̄ remota. n̄ inq; longinq̄tatis ei denegēt sensualitas.
 uis quedā cerebri. data ē s̄p̄odilū medullis. p̄ q̄ ea dispe
 saret̄ neruus p̄ remotas partes corpis. que q̄si medullę lin
 gua arabica uicant̄ mucha. Quarto dorsi ossa fuerūt ne
 cessaria. ut autodurent & defensarent mucha. ne q̄d le
 sionis parēt̄ ab ext̄ positū. S̄t̄ q̄ hec ossa defensaculū m̄
 cha. sic craneū est cerebri. Eadē enī ē mucha. que n̄ cere
 bri nata. Spondiles uite duab; causis ex ossib; s̄t̄ multas.
 ut aial q̄dubet inclinare n̄ erigere se possit aut ut eay
 gcauitas alicubi esset lata. alicubi stricta. & ossa alibi
 grossa. alibi subtilia. Cuius enī sup̄ior pars subtilis ē n̄ cca
 uitas larga. inferior ḡssa. n̄ subtili gcauitas. Dorsi ossa s̄t̄
 q̄drupta. Alia enī colli. alia dorsi. alia renū. alia iuxta a
 num. Hoc collū habuit duab; decausis. aut p̄t̄ sonouitate
 uocis. q̄d q̄ aial carens collo uoce careret sic piscis. aut
 siq; habeat. habet̄ rancā sic rana. aut ut cap̄ ant̄ n̄ retro
 moueret̄. Collū. vii. h̄t̄ spondiles minores & subtiliores. n̄ con
 cauitate largiores. Dorsū. xii. h̄t̄. minū concauas. s̄t̄ maiores. n̄
 grossiores. Grossitudo ē earū. q̄ costę sup̄ eas fundate s̄t̄. aut
 quia uiscera cooperiant̄ ab eis. Carū cauitas idō est stricta.
 q̄ mucha descendens acerebro. in colli spondilib; ē grossior.
Oultitudinē enī neruoz p̄cedentiū. necesse fuit subtiliari. &
 ccauitatē minorari. Renū spondiles. p̄onib; s̄t̄ maiores. n̄ ḡ
 siores atq; ccaue minū q̄d p̄onēa p̄babunt̄. Que ū om̄ia ut
 dixim̄. n̄ hic ḡsident̄. Quia enī de una quaq; spondili duo
 exeunt nerui. necesse fuit subtiliari. Narū in sunt maiori
 tas. q̄ unā usq; ad altā. altā portat. S̄t̄ aut̄. xxiiii. Om̄is
 sibi uite inuicē gcatenatę. exceptis p̄onib; in colli positis s̄t̄

mutatis; quia ex puppi duo exeunt acumina duabus; prioris
 spondilis gcauitatibus; adextris et sinistris succedentia. Exque colli-
 gatione cap addextris et sinistris est mouere. Spondili
 scilicet duo exeunt simul acumina perforam pme spondilis
 procedentia; et ad puppi usque pungentia ubi duabus; cordis
 ligantur. ut ante et retro per eas cap moueat. Omnis enim aliquid
 sibi se conuertit quibusdam frustulis inter duas succedentibus; quibus; et
 sibi gcauentent et aliquid motum eis prohibet. Dorsum spondilis su-
 perioris habet frustula duo. et similiter inferior. quorum uniusquodque; g-
 cauitate sibi sibi preparata. Quinque colli et quinque renum
 et tres sursum. et. iiii. deorsum. horum singula suas gcauitates
 submittant singulas uel perfectas conexiones; sibi colligantur.
Quod ad hoc fuerit necessaria ut ceterorum essent firmita. In dorsum
 spondilibus; duo sunt tantum. aequales; alia sic syma gcauta exeunt.
Hec contorta. a medicis appellatur seneuica. Vna quippe spondilis
 habet tam unum et superius et duos sub lateralia. Similiter habet omnes
 per primas in collo positas. Quae ideo caruerit his contortibus; ut non
 obessent lactis cap mouentibus. Contortia ista in vii. spondi-
 libus; petit inferiora. Decima scilicet habet erectas. Quatuor omnium
 superius gcauta sunt. Hec seneuica. tribus; de causis fuisse necessa-
 ria. aut ut posteriora colligat aut ut lactis superius dorsum. uenas
 quoque; et arterias. neruosque; firment aut ut costas sibi firmi-
 ter adherere faciant. Vena quoque; spondilis duplicis est forami-
 nis. per quam pares nerui exeunt qui de nicha uiciori procedunt.
Horum quedam foramina inter duas spondiles sunt. quaedam integra
 tantum. Inter duas spondiles sunt foramina. quia cum una quaeque;
 semicirculos habet ipsius uinctis necesse est reddi foramina. hoc
 considerat in colli spondilibus; alie enim sunt superius plus quam me-
 dium habent circulum. et inferior habent minus. Quibus; uinctis perfec-
 tio fit circuli. et hec est in spondilibus; dorsum. Spondiles renum
 unum foramen habent tantum. Quae sunt iuxta anam. et osium. quorum unum
 uocat iuxta anam. Or utuo lateri inferiori reni. spondili uinc-
 tum in similitudine spondilis de tribus; ossibus; factum. Quorum duo
 latera. duas habent gcauitates. non adeo magnas. Nec sunt

corarum ossibus; uncta. In uno quoque horum foramina sunt aquibus; nervi procedunt. Nec nisi sunt lateralia sicut spondilium. Ossa enim corarum in lateribus; sunt foramina quae una in medio sunt posita. Aliter os vocat ipse anulus simul de tribus factus. Nec sunt naturae cartilaginum a quibus; tres partes nervuli exeunt unam partem de duobus foraminibus; spondilium foramina assimilantibus. Os tamen inferius foramen habet aliud. unde exit nervus unus. Nec de dorsi sufficiant ossibus.

p

Pectoris fundamentum super dorsum eius positum cuius magna est concavitas ut intra se posita custodiat & defendat cor scilicet & pulmonem. Panniculus quoque & cetera. Magnitudo concavitas ut pulmo possit illuc illucque dilatari. Constat autem pectus costis & teneritudine quaedam. Costarum xxviii in anteriores & posteriores fit divisio. De xxviii anterioribus; pectus consistit quae dorsum sunt ligata spondilibus. Septem scilicet exiunt; late semicirculo assimilatae. Si si ungantur arcibus facie interius. Haec ligantur in anterioribus; cum septem tenent ossibus; cartilagine assimilantibus. Si tamen in teneritudine summitate etiam cartilago comparatur esse. quae dum acuta est sic gladius & onus non super ponit ad defensionem sui & cordis & diaphragmatis. Decem posteriorum costarum v. dorsum spondilibus; sunt insertae. Nec sunt curvae ut non possint ad ossa tenera perungere. Cartilaginea extremas ne forte ruptae essent cartilagineae. Sunt autem omnia duo. & xxx.

r

Spatulae ossa duabus; de causis fuerunt necessariae aut scilicet ut defenderent pectus ne quod retro patet exterioribus; aut armorum lignorum ossa. quae interius sunt concava exterioribus vero gibbosa. Erat enim ut procederet costis concavitas quae habent nodos quos medici vocant spatularum oculos quod nomen ex effectu dixerunt suo. Sic enim oculi anteriorum defensores sunt corporis ita ista a posteriorum defendunt pectora. Isti quasi oculi ideo sunt concavi ut armorum acumina possint ingredi. Haec autem spatula duo acumina retro unum coram rostro assimilatum. pro quod eadem spatula est congrua. ne a superiorum locum suum exeat. Interius vero alterum ad hoc positum. ne subter exiret acu-

men armorum ferre ad hoc fuere necessarie. ut & armoſ
ligarent. & a pectore differre facerent. ne forte pect' manu
graberet. Haru ossa extius ſt rotunda. intius u' qcaua
& cu teneritudine pectoris ante ligata. ret' u' cu conu' ros-
tro. Cay ligamta ossa ſt cartilaginosa que uocat' spatu-
lariu capita. ad hoc posita tantu ut concatenatione faceret
armoru.

Una qq; man' in ta ossa gnalr' duondr. in armu au'
os magni qcaui atq; rotundu. Ex familiari em
parte qcauum ab extnea uero gibbosu qd & rotundum
Dico aut & familiare. qd intion parti corpus undr' attinere
extneiu qd extius. Hoc aut fuit solitarium. qz cu spatula
una concatenatione fuit copulatu fuit etia magnum. ut
manu ferret & brachiu. Concatenatio em man' atq; bra-
chii huic connectit' ossi. rotundu effiat' ut n' facile parent.
F' it aut qcaui. ut arterie uene atq; nerui uia habent ad
manu & brachiu. Extnea gibbositas familiari parti fuit
conspicuosissima. In extremitate superiori e' acutu. ut spa-
tule intret qcaui. qd concatenatio fieret armoru. qd ad
eo e' molle. ut locu suu aliquando cogat' exire. Molliaes fit
ido. ut arm' undiq; fieret mobilior. Extremitas inferior atti-
nens brachio. capita ht duo in familiari parte mai' quod
nulli ossi colligat'. ut nerui. uene. atq; arterie. in eo liga-
rent'. Intq; bina ſt. duo qcaua. unu retro. & altm ante
que brachii acum intant. & sua faciunt qcatenatio-
nem. Brachiu ex duob; ossib; constat. unu sup' & appella-
tur cubit' superior. altm infra. & uocat' cubit' inferior.
F' it aut inferius pou' mai' qz portans. portatio mai' de-
bet esse & firmi'. Hoc duo ht rotunda acumina. que m-
lo ſt uocata. ad extremitate armu ptingentia. Oulu ma-
uis e' exti. atq; unu intius. Concauitate hnt armu. qm
intant armu cu extensio fit brachiu. Extior pars man'
ex oculo & minimis ossib; medulla carentib; solidis & di-
uisis coponit'. Ossa. vii. habuit ut man' esset mobilis.

Sicut autem diuisi forma, alia scilicet gibbosa. alia gcaua. alia erecta ut cum omnia unguuntur quasi unum os redderent. Ita in duobus ordinibus; stantia. ex una parte. cum uole pectinibus; ex altera parte. cum brachijs duabus; cum catenationibus; foris ligantur. Conchathenatio ad superiora horum habet tria. unum brachium concatenatione subeuntia. per quam manus lateraliter extenditur atque stringitur. Conchathenatio inferior atque minor. extremitati interiori unguuntur brachia ipsius acumine concaui. u. ossium subintrante. Hec concatenatio. motum facit ante & retro. Vola manus in duo diuiditur pecten pars una. digiti uocantur alia. Pecten ex viuis fit ossibus; ne forte si unum pariat & alium ledat. Digiti sunt. v. quorum unusquisque extibus; componit ossibus; que sibi inuicem concatenantur. & unum digiti cum pectine colligantur. Pollex cum brachio interiori & tertium ossium unguuntur concatenatione. suntque noduli inferiores superioribus; maiores & latiores. quia portant eo quod portatur laci est & firmus.

Ossa pedum mediana in unum diuiduntur. Sunt enim ossa contraria. scilicet & anchora sunt & crurum atque pedum. Anchorarum ossa. ante & retro superioribus; colligantur ossibus; cuius unaqueque pars in tria diuiditur ossa. Os medianum atque superiorum anchora proprie uocatur. que ligatur cum anterioribus ossibus; gcauitate sua interioribus; hec proprie anchora uocatur. Pars uero eius in cauitate ossis secundum est pro utroque. pro ossium uocatur. Tertium os penis est. Os core est necessarium pro core motu. Ossa interiora & exteriora ad custodienda symmatu uasa. Nates quoque & uelica recta que in testina. Os core manus est totum corporis ossibus; tortum in exteriora parte. a superiori infamiliari. ab inferiori anteriori gcaui. in anteriori parte gibbosum. duo habent acumina. superius & inferius cuius magnitudo sunt duabus; decausis. ut quia ossium est fundamentum. ut quia maiorem portat lacertum. per que motio fit pedum. Tortitudo exterioris partis a superiori. ut locum habeant lacti. quod si essent interioribus. in eundo fricarentur atque ledentur. Tortitudo a familiaris parte inferiori. ne si essent ex una parte tortitudi-

nes. cony totū n̄ rectū fieret. Concauitas posterior. & gib-
 bositas anterior. infirma ne eēt sessio. Adūm rotundat supi.
 ut anche pyramidē igdiat. Inferi duo sūt acumina. duas cca-
 uitates cruris subeuntia. Crus enī duoy ē ossiū. que harū
 dines uocata sūt unū magnū in familiari parte positum.
 duo sūt gcaua. que c̄cathenatū genu reddūt inferi core.
 parte iuncta. In hui c̄cathenationis sup̄mo ē unū ro-
 tundū os. cartilagosū atq; gcauū. cuius gcaua crurū
 intrant ossa n̄ core. Hęc que uocat genu harundo. alta
 in parte ē ext̄nea que n̄ subtilior n̄ curtiōr harundine pri-
 ma. n̄ p̄tingens a superiori usq; ad c̄cathenationē poplitis.
 s; ab inferiori. maiori iungit arundini. His arundinib; ca-
 uille pedis iunctis. c̄cathenatio quedā fit. unde motus p̄-
 cedit calcanei. Ossi aut aduūto maiori dat ut pondus
 patiat facili. aut ut nervos arterias n̄ lactos tutaret.
 aut ut it̄ ipsū atq; mai c̄cathenatio calcanei redet. Ve-
 dit diuisio est senaria. Est enī cauilla calcanei. pedis na-
 uicla n̄ rasca. q̄a sic linḡ uocat arabica. ē pecten. s; di-
 giti. Os calcanei rotundum ē superi a parte familiari.
 ob ext̄nea parte longū est n̄ subtile. subcius latū atq; so-
 lidum attingens t̄ram. rotundū ne quid forte patiatur.
 longitudo atq; subtilitas ut bñ firmaret. ut ut super
 posita patentur. Subtilitas ut ferre dura possit corpo-
 ra. Cauilla calcaneo ē sup̄ posita. mollib; ligamentis retro
 conera. duo hñt acumina. a parte familiari maiori
 intrant gcauitatē. hardinis ab ext̄nea minoris. Hac g-
 cathenatione. calcaneus sursum n̄ uisū mouet. Ornavi-
 cule ad modū factū ē nauis. supi n̄ retro n̄ utiq; ope-
 riens extremitatē cauille aut ligatū est. sic esset gathe-
 natū. per hoc pedi dat̄ latat̄ motus. Vt̄q; ita cū calca-
 neo est ligata. s; ab ext̄nea parte infra a familiari alti.
 ut loc̄ remaneret gcauus. Hęc gcauitas duplicat̄ fuit
 necessaria. ut sc̄ si per acute rei sup̄ poneret. ccauū
 haberet ad qd cito ofugēs. ut calcaneus ad motū le-
 uoi redderet. Rasca. un. h̄t ossa. tā p̄cius cū nauicu

Rotundita. La-
 nū fuit duab;
 excauis aut
 ut bñ t̄re fir-
 marentur

le iuncta ossib; A parte u familiar an cū trib; ossib; pectinis
 quartū qd uocatur grandosū in parte minoris digiti e po
 sitū. cui acuti ut ligaret ret calcanei itiat gcauii ante cū
 duob; pectinis ossib; Rasca fuit necessaria in pedib; sic &
 in manib; S; tam illa. iiii. illa hnt ossa viii. Maior em̄ mot
 manib; quia pedib; fuit necessari. Pecten ex v. cōficiatur
 iuncturis cū. iiii. rasche ossib; Tria hoz iungit cū ras
 che t̄b; duo cū grandoso uno. Pecten pedū utilis fuit sic
 & manūū. Quatuor digiti tā ossa hnt singli. Pollex q̄ r
 maior tantū hnt duo. quod id circo cōtingit ut pedes essent
 int̄ gcaui. Maiora habuit ut per ea pes possit sustinari.
 ut sicut manus per pollicē tenendi habuit facultatē ita pes
 in descensu siue ascensu firmitatē. Omnia ḡ ossa corporis sunt
 xl. & ducenta. Septē capitū. iiii. paria. xiiii. maxillaria
 dentū. xvi. unū palū duo m̄ti. dentū sup̄iorū. xvi. Spon
 diles. xiiii. corarū. in ani. iii. coste xiiii. teneritudines viii.
 Spatulę. ii. capitū spatularū. v. furtularū. ii. anoy. ii. cu
 bitoy. superioy. ii. inferioy. ii. Rasche manūū. xvi. Pec
 tinis in manib; viii. digitoy. xxx. anchorū. ii. calcaneoy
 ii. rasche pedū decē digitoy. xxx. **De cartilagine. ix.**

cartilagine. ix.

Cartilago est ossiū teneritas quoylibet **capit**
 fetui ossib; assimilata. de qua satis tractauim̄ in
 ossiū cōpositionib; cū quib; iungit. Et & pectoris te
 neritas. costarū etiā extremitat. et ypodoria part iano
 et ancha et in extremitatib; ossiū acutarū narū &
 auricularū guttis. & canaliū pulmonū. que oīa fuerit
 cartilaginosa ne rūpent cū plicarentur. **DE NERV**

neruis. x.

Nerui fuerit necessarij ut sensū atq; motū ferrent
 membris corporis ossib; ligamentis. & cartilaginib;
 pinguedin & glandib; In natura em̄ sua nullū hoz
 hnt sensū neq; motū. s; hoz singla. put dicem̄ fuerunt
 necessaria. Quidā medicoy dentes osseos sensus habē
 dicunt. q̄ labiū tremantib; et ipsi tremē iudic̄ & do
 loie patiunt. Dolor aut non est sensus. Qd negant
 alij dicentes. dolorē illū esse iunguis et neruis. Quo

rum libet neruoy fundamētū ē cerebrū. cū uoluntarij
 mot' atq; sensiuū sit firmamētū. Omī aut nerui. aut de
 cerebro pcedunt. aut de mediatoib; cerebri. Cerebri me-
 diatores esse dicunt. spondilii. medulle. que nicha sunt
 appellatę. que idō oportuit esse. ut si omī acerebro pro-
 durent. aut rumpereut aut longinq̄tate sensus pderen-
 tur. Membroy ḡ propoy nerui acerebro debent p̄gōi du-
 riores. Exeuntes ap̄ra cerebri omī alioy s̄t molliūm. quia
 sensum portant alijs. Mollicies ū cito mutant circa sen-
 tientes p̄deuntes ap̄p̄pi cerebri fuere duri. ut motum
 possent pati. Neruoy acerebro exeuntū. vi. paria s̄t.
 quidā ad oculos p̄gōiunt ut darent eis sensū. inuis alci
 ad eosdē ut darent motionē. Alioy q̄dā uadunt ad lingua.
 & sensū gustuū dant. quidā ad t̄pa. ut motū comedendi
 p̄beant. In q̄dā ad nariū exeunt extremitatē. ⁊ usq; ad
 labra. quidā ad gingiuas. atq; dentes tendunt. donantes
 eis tactū. Quartū uero p̄oy parū p̄ palati sūmū ut ei
 donet gustū. Quinti pars uadit ad auriculas. ut auditū
 eis p̄beat. pars ad latitudinē pectoraliū lactoy. ut ūtu-
 tē det motuū. Sexti parū pars tendit ad uiscera ut per
 eā sentiat pars ad lactos gutturales ut eos moueat. Septi-
 mū uadit ad lactos lingue atq; gutturis. ut in possint moue-
 ri. Vnū quodq; istoy priusqua exeat craniū duob; cerebri
 panniculis ē opertū. Subtil' panniculus prop̄t nutrimentū
 suū ē uenosus. alt' grossior ē ⁊ durior. ab ossib; crani deſe-
 dens neruos. Prīmū par neruoy acerebro exeuntū q̄ca-
 uū. nulli alioy tanta q̄cauitate assimilandū. cui substan-
 tia cerebri natē ē uicina. Concauitas omīb; fuit necessāria.
 ut p̄ eā sp̄s uisionis daret oculis. S̄t t̄m maiores isti toti
 nerui corpous. q̄d ex duob; causis oting. ne q̄cauitas clau-
 sa rūperet. aut maiore q̄ntitate ferret sp̄s. fuerit molles.
 ut sentiente facerent uelocit'. Prodeunt ḡ isti duo nerui
 a duob; q̄si ubib; cerebri. Vicinantes aut nariū; p̄us q̄caui-
 tibi iungūt. Anariū; ū pcedunt ad oculos hoc m̄. x. Con-
 cauitas ista oculis quā maxime fuit necessāria. ut si for-

Remotoy a tu
 cha q̄ fungit
 ceb' natā a cel
 pcedentes me
 liores s̄t. De
 cha

te un̄ patiat̄ ramus est: p̄ altm̄ alti lum̄ octo p̄beat̄. Hoc p̄ba
 re potis̄. si clauso uno octo altm̄ aperueris. Nervi ad dext̄
 parte ueniens ad dextrū oclm̄ tendit. a sinistra ad sinistrū.
 Quoȳ singl̄s ad ocl̄os usq; progressus ita ibi dilatat̄. ut uire
 am tunicā circūdet c̄cauius. Sp̄s aut̄ uisiois egrediens ace
 rebro. & eandē tunicā p̄cuiem̄ irradiat oclm̄. Nervi uiri
 in egressione acerebro. leues s̄ & molles: s; q̄nto plus ab
 eo elongat̄ tanto duriores efficiunt̄. Ad ocl̄os autē queni
 unt. ibidē rursus mollescunt. Scdm̄ par̄ neruoȳ a postio
 ri parte incip̄ priorū. quoȳ un̄quisq; exit p̄ foram̄ cranii
 qd̄ uiciniū est singl̄oȳ octoȳ q̄cūntati quā circūdantes di
 latant̄ ut per eos ocl̄i moueant̄. Par̄ aut̄ t̄cū incipiens re
 tro p̄ scdm̄. n̄ p̄ sedē capitis oriens a pup̄i cerebri. iiii. pa
 ri comit̄. s; postea separatū p̄ncipat̄. Quod cū exeat acta
 neo. in. iiii. diuidr̄ neruos. Vnde foram̄ exit qd̄ uena su
 bit. pauendi. Nec cū per ceruicē descendat in uiscā dia
 fragmati sup̄ posita. dup̄at̄ per ea. At̄ foram̄ ossis t̄poris
 egreditur. n̄ neruo quinti paris comiscet̄. Tercū cū foramen
 ossis ocl̄aris exit. un̄ scdm̄ par̄ia exierat. intres alios diuidr̄
 neruos. Hoȳ primū furcular̄ in extiorib; octoȳ anglis dilata
 tus. lactos tyoȳ tandē ingdit̄. At̄ ab anglis octoȳ ma
 iorib; nariū foramina ingressus ibidē diuidr̄. Alius in ma
 xillis duos neruos se diuidit. Vñ̄ intrat̄ oris intiora. ab
 alto extrinsec̄. utq; superioris labri extremitas patitur.
 Quart̄ paris t̄cū nervus sup̄ p̄t̄ incidente diuisionem
 int̄ musc̄. p̄ maxillas diuidens se maxime gustū do
 nat̄ lingue. Huī altā part̄ inferioris labri dentes radi
 cat̄ & gingiuas. Quartū par̄. vii. principaliū t̄cū sibi
 pari iunctū. p̄ ab eo se iungit̄ & per tunicā palati dis
 pertit̄. ut per ipsū sibi tactus p̄beat̄. Quintū uero i egre
 sione sua in duo diuidr̄ par̄ia. unū acerebri incipiens
 proza. ret̄ t̄cū. Principale par̄ in auricularū secedit fo
 ramina. & ibi se dilatat̄. eadē circūdat. Hoc aut̄ par̄
 aurib; auditū dat. scdm̄ par̄ huī quinti a postiori par̄

te exit. pous per foram. sel u of petrosu e. qd foram ame-
 dicit ppr of petrosu uocat. orbu cu transit apru. Hoc co-
 mixtu pari ticio ex magna parte secedit in maxillay
 lactos. alta in typpoy ut eoy adiuuet sensu. ⁊ par tciu.
Sextu pncipale apuyy diuidit exire per foram utruq; in
 extremitate lauda greci assimilante. Ab uno qq; hoz
 .iii. nerui exeunt. Primu intrat lactos gule. uadent ad
 fundamta lingue adiuuant par. vii. in eide lingue
 motu. Alt ad lactos tendit sumaru spatularu. Tertu
 qui maior e ceteris. per ceruice usq; ad uena iuuenile
 descendit. perq; uadent in furcula diuidit multi formiter.
Particu em in lacertos guttis ⁊ descendens ad pect in fur-
 culam alia diuidit. ⁊ redit ascendendo in guttis lactos
 cap habntes inferi. Hic amedias uocat tornatit. Hic itm
 furcat. ⁊ ad cor ex parte diuidit. ad pulmonē q; ⁊ canales
 ei. ⁊ sub posit diafragmati in uiscera ⁊ os seced itom
 miscens se nerui tciu paris. Septimu par pncipale in-
 cipit apuyy cerebri. un mcha ortu habuit. Hoc se in
 lactos diuidit lingue. parti q; cartilagin connectit. scu-
 tu assimilanti in lactos. diuisa inclinatos. positos in os
 se lauda grec assimilante. Alii acerebro pcedere uident. nu-
 cha mediatte. Nucha em acerebro descendit. in spondile
 dousi. incipiens a fine puyy prima ayima spondili colli.
Ad hac nucha ex necessitate pcedit nerui. sensu ⁊ uolun-
 tariu motu ystantes mbris sub collo positis. St aut xxxii.
 paria sibi ⁊ unu tantu in par. In collo em. vii. xii. in dor-
 so. in renib; .v. iuxta anu. iii. in ano. iii. in fine anu. i. Pri-
 mus de. vii. erit ayima anu spondili secedens in lactos ca-
 pitul. par scdm int prima. ⁊ scdm spondile. Hc exitu par-
 ti in cute tendet capitul. ut sentiat. ⁊ in posteriores colli
 lactos. par alta. alia in latos uadit lactos super spatulas.
Par tciu int scdm exiens ⁊ ticia in duos utruq; diuidit
 neruos. quoy un ad lactos intiores. alt ad lactos utinq; ua-
 dit posteriores. Par aut qrtu exit pforamina tciē. ⁊ qrtē

h. vii. paria
 a ceb pncipa
 lit pcedentia.

spondil' cui unū qđq; cap̄ in duo diuidr̄. Pars horū maior &
 plurima qđ spondiles. iiii. spinā trādit. un̄ in lacertos it̄ dor-
 sum & collū positos. un̄ reuertens in dorsi lacertos furtulatur.
Pars alia minor. miscet̄ cū pari t̄cio. Pars quintū int̄ quar-
 tam erit spondilē. atq; q̄ntā. cui una qđq; pars in duas di-
 uidr̄ alias minor pars ad eundo spatulas in lacertos diuidit̄
 earū. Maior pars p̄cedit ī sūma dorsi. parti in lateros super
 spatulas lacertos. parti in lacertos int̄ cap̄ & collū. positos alia
 pars hui' maioris miscet̄. cū. v. vi. vii. partib; a ceruice pro-
 cedentib; & secedit p̄ea usq; ad mediū diaphragma. Sextū
 par erit. it̄. v. & vi. spondilē. Septimū int̄. vi. & vii. Octa-
 uū it̄. vii. & viii. Nec aut̄ varia partium in multa. Pars
 enī in lacertos capitis tendit & colli. alia in lacertos dorsi. alia
 in diaphragma p̄et. viii. tantū. alia ī ascellas usq; in gcaui-
 tate spatularum. ^{quā} qui motū det digitis. alia in brachiū cu-
 tem. ut faciant sentientē. Primū. xii. partū apectoris spon-
 dilib; exeuntū. it̄ primā & scđam erit. cui pars uadit in
 lacertos it̄ costas. alia ī lacertos supra dorsi. alia sup̄ p̄masco-
 tas. & viii. parti ungr̄. procedens usq; ad uolā manū. ut per
 ipsam sibi det motus atq; sensus. Altera pars it̄ scđam erit.
 spondilē & terciā & diuidr̄ in cutē armū. ut det sensū ei.
Alia pars trādit int̄ lacertos costarū atq; pectoris. t̄ciū inter
 lacertos spatularū atq; dorsi. ut motū paret ei. Similit̄
 alia. x. varia ap̄ondilib; pectoris exeuntia. uniuersq; membro
 sibi uicino uirtutē subministrant. & unūq; it̄ duos spon-
 diles erit. S; t̄ci. xii. ab integris spondilib; medio p̄cedit. Quin-
 q; partū in renib; alū in lacertos super uentrem. alū uadit
 super penē. alū furtulantes descendunt usq; ad sūmos pedes.
Tercia a foraminib; ossiū anū. exeuntia. ī lacertos sibi uicino
 diuidr̄. ex magna parte descendit ad firmos pedes. Tria
 ab uno exeunt & impar unū. primū erit ab ossē t̄cio quod
 ponit̄ iuxta anū. & ap̄mo t̄m anū ossiū. Nec aut̄ & duo
 alia diuidr̄ in multa. Quedā enī in natū lacertos. qđā in
 iugē. alia in uesicē. alia in ipsā uirgā. Om̄i ḡ nerui. paret

cui motū in
 det dare h̄ ead̄
 uolā tend.

Latq; p̄ncipales s̄t. xxx. **De ligamentis et cordis. xi. cap.**
 Ligamētū est subā it̄ nerui atq; ossa ossib; mollior neruus
 autē durior. Incip̄ ab extremitate ossiū idō q; nullum h̄t
 sensum. Illa enī tñ sentiunt. quę de cerebro exeunt. li-
 gamēta duab; decausis fūere necessaria. ut ut ligent os-
 sa in concatenatione sua. s̄t ut lacti cū ossib; ligent̄ per
 ea. Eoy forma ē diuersa. Aut enī sic nerui s̄t rotunda. q;
 in locis neruus carentib; s̄t posita. sic ī concatenatione ar-
 mi n̄ cubiti. aut s̄t lata ut ligandoy sint cūct̄. n̄ firmi-
 ter ligent ea. aut s̄t lata n̄ subtilia sic pannicli. ut per
 ea nerui defendant̄ atq; uenę. Cubitales enī corde & lac-
 ti undiq; h̄t sic defensib; s̄t cooperti. & similit̄ alijs. h̄t
 similes loci. Corde s̄t int̄ ligamēta & neruos quę ligamētis
 ossiū n̄ neruis ad lactos p̄cedentib; fiunt. Cū enī nerui ad
 lacertos p̄ḡdiant̄. in ipsos diuidūt̄ n̄ cū eisdē miscent̄. Liga-
 mētōy pars cū eisdē ab ossib; p̄deuntib; ē mixta. cōmixti-
 ones hoz lacti. uocari s̄t. Pars neruoy n̄ ligamētōy in
 sumicitib; ē lactoy m̄brōy ḡm̄io se mouentū. ubi cum
 eis miscet̄. n̄ corde uocant̄. Cordarū ū natā. ligamētōy n̄
 neruoy ē media. Vñ etiā sentiendi. ligandi. mouendi.
 h̄t sup̄plem̄ta. Carū forma. sic ligamētōy ē diuisa. aut
 tñ ē rotunda. aut lata. aut clata subtil̄. sic s̄t pannicli.
Rotunda ī lactoy capitib; ē posita. q; concatenationi eoy
 uicina. Hęc aut rotundatur. neqd̄ forte patiat̄. quales
 sunt corde in brachiū n̄ r̄sche concatenatione. Lata ī con-
 catione ipsa. ut ei q̄ntitate teneat. lata n̄ subti-
 lis sic s̄t pannicli. triplicis ē ungamēti.
Aut enī subtilē sensū dat m̄bris sic corde subuo-
 lis manūū dilatate. qu. e. s̄t instrum̄ta. ut uole tan-
 gāt tangenda. aut duriciām n̄ sensū p̄stant. sic corde
 quę sub pedū se dilatant plantis. Hęc enī sensū ut
 passibilia sentirent dant. n̄ duriciē ut calcata pateren-
 tur soliditate. Tertiū inuamētū. ut pellictas componi
 operirent. & descenderent sic corde. sup̄ duos lactos

emus. xij.

v

uentris posite. que duricia debent sibi dare. similiter et omnes
 alie lactoy uentris. **DE VENIS**

Vene incipientes ab epate suere necessarie. ut sanguine
 ab eodem ad membra corporis nutrenda ferrent. Si autem
 nature laxioris atque mollioris. ut ea que epatis nature
 fuerant uicinis mutarent aliquantulum. cuiuslibet ipsi ad
 se uementis succi siue sanguine. Que de una tunica sunt
 facte. non de duabus. sic arterie. Arterie enim ipsam recipi-
 unt et sanguine. Iste uero solus sanguine. Venae ergo exeuntes ab
 epate sunt. una enim ab epatis gcauitate exit. que uoni-
 est sortita portae. Altera a gibbo epatis uoni gcaua debet uo-
 cari. Portae extremitas antequam epas exeat. qui natura exiens
 ab epate usque ad .xii. intestinum uideri potest. Ibi uero diuiditur
 in .viii. Duarum minorum una intestinum intrat. portans ad e-
 par succi ab ipso intestino recipiendum. Altera secedit in
 stom. et in aliud intestinum. quod porta est uocatum. et in sibi
 succi portat si quod ibi reperiat. Reliquarum .vi. uenarum duae
 magnae sunt. quarum una uadit in stom. latitudine diuidenda
 in dexteram suam partem. portans illuc ab epate cibum ueni-
 tricem stomachi cibum digerens sibi sumit nutrimentum.
 A ita ad splene usque progressa. feces sanguis ab epate t-
 hit. si autem illuc ueniat. diuiditur in furtulas et in car-
 ne nutrienda secedit. quae ponagis uocantur medici. Cum
 autem ad splene uenerit paruula uena ab eo procedit. uadit
 in dextrum stom. lat. exiit. ut ab ea nutriatur. Hec eadem
 paruula furtula postea ut ad pingue tendens
 rectum intestinum circum eat. et quicquid ibi
 abi reperit ad epas referat. Quarta uena
 in latis uadit dextrum. et in tes-
 tum quod colon appella-
 tur. uadit quinta. ut similiter superiorum faciat. Sexta sub-
 tile petit in testinum. et multa formis diuisa. uadit usque
 ad ieiunium. et in orbem petit intestinum. et hoc quod iuxta est
 colon. simile facit superiorum. Hec est diuisio uenae. quae su-
 perius habuit nomen portae. Alteri pars quae uocatur con-

caua multiformit̄ diuidit̄. circa epar. postea ab eparis gib-
 bositate exeuntes quedā cybū ad portā fert̄ ad gcaua. Que-
 da cū ab eparte subiungant̄ in duas partes diuidit̄. Vna
 maior pars petit inferiora. tendens ad extrema dorsi spo-
 dilem. Alta minor sursum uadit deorsum in tractatū. asce-
 dens sursum pertingit ad diaphragma. ⁊ cū ibi se diuiserit te-
 dit ad panniculū mediū pectoris. ⁊ ad panniculū cordis.
 ⁊ ad glandē. q̄ moy uocat̄ a medicis ibi furculata. tandē
 ad cordis auriculam tendit maiorē. un̄ egīsa. in vi. diui-
 dit̄ uenas. Vna maior secedit in dexteram cordis gcaui-
 tate. ⁊ tū in pulmone tendit. Ex hac exit uena q̄ uoca-
 tur arteria. Alta dorsū circūdat ibi se diuidens ut ipsū
 nutriat. Alta petit inferiora pectoris. ⁊ lacertos costarū
 nutrit. alia q; membra costis iuncta. Quē cū col egdit̄
 multumode diuidit̄. Subtiliat̄ enī sic pilus. ⁊ in pan-
 niculū mediantē pect̄ partit̄. p̄ q; in duas diuidit̄. Qua-
 rū una queq; tendit ad furculas. ⁊ ibi se dilatans fac̄ fur-
 culas duas. quarū una in dextrā tenuitudinis ⁊ in eadē
 sinistra uad. usq; in cartilagine q̄ ē sup̄ nom̄ os. ⁊ assi-
 mulat̄ gladio. Scda furcula. in v. diuidit̄. Prima ē super
 pect̄ ⁊ in iiii. costis ipsius pectoris disperit̄. Scda uadit
 ad spatulas t̄tia ad collū q̄ta ⁊ vi. spondilū. sup̄marū
 colli intrat foramina. ascendens cap̄ post ea. Quinta maior
 ceteris in ascellas uadit. ⁊ ibi in iiii. uenas se diuidit̄.
Prima ⁊ scda in molliores ascellarū carnes se dilatant.
 t̄tia in pect̄ descendit. ⁊ exteriora petit uent̄. Quarta in
 iiii. diuidit̄. harū prima in lactos gcauitatis spatulay.
Scdā in maiorē ascellarū lactū. t̄tia huius maior in manus
 parū seced̄. Hęc uocat̄ ascellata que ⁊ basilica. Hac
 diuisione executa. harū uenarū gcauitas ascendēdo pe-
 tit furculas. ibi q; in duo diuisa. occulte ascendit una.
 ⁊ uocat̄ occulta arteria. aperte aut̄ alta ⁊ uocat̄ aper-
 ta. Quec; se a furcul̄ elongant. in duas magnas parti-
 tur p uenas. Vna p collū uad̄ in partes inferiores corpus.

ante et laterali. alta autem et dorsum ascendens. p̄ca ut curredet
 furtulā. Pari impeta uocat aperta. cū apparat. s; ante
 quā miscat in multas diuidit. Quatuor quedam semper sen-
 tiunt. q̄da n̄ in oē corp̄ araneę em̄ tele assimilāt. Que cū
 postea adueniūt. dūq; pares efficiunt. una tendit in latitu-
 dinē corp̄is. et cū redeat in furtulay iungit cōpagine al-
 tera colli petit c̄fina. Vna semper apparentiū sensin p̄ spa-
 tulas in manū tendit. et uocat cephalica. et alibi spatulosa.
 S; et alie due in istis unio fundate. quarū una spatulay pe-
 tit capita. et ibi ē diuisa. Alta ad sumos tendit armo. Ape-
 ta arteria in. u. diuidit uenas. una petens inferiora parti
 diuidit per maxillas. alta pars maior mento dat. et lingue
 atq; uicinitati suę usq; in cap. Occulta arteria ascendit i
 os stom̄ et ibi diuisa miscet cū aperta et in uoluit gutti etq;
 lactis et et ou stom̄. Qd̄ idē remanet. ascēd qd̄ gco lauda
 assimilāt. ibiq; diuidit. Pars in yma secedit sp̄odilem et scdam
 alta subulata sic pilus in yma et cap diuidit. sicq; in renē
 uicat per foram̄ ossis lauda ut illa loca nutat. Hic sexta
 sunt arteria. Ne ḡ ad ascellatā que et basilica et spatu-
 lata. reuicendū et cephalica. Harū pars in armo multas
 mit ē diuisa. et in uena que uocat media. s; p̄ca rursus
 adunat. alta pars remanet inteḡ. Spatulose em̄ pars
 in cutē arm̄ diuidit. ut lacti exteriores in nutant. Ascel-
 lata simul in eodē armo spargit. ut lacti inciones recre-
 ent. S; arm̄ gcatenationem huius q̄descēdentib; media
 q̄da eruitq; c̄ficiat. hęc q̄ q̄ brachij ē media. media uoca-
 tur. Qd̄ remanet de spatulosa parti in brachij tendit
 exteriora. brachij finis uocanda. descēdit in rascam
 manū inferi ibi in ext̄neam rascę parte diuidit. par
 alta cū ascelate iungit parte una. Qd̄ remanet de ascel-
 lata in partes duas diuidit. quarū una rursus in alias
 duas diuertit. Vna yous analitatis int̄ aurictare di-
 giti. et medicū uadit. Hęc lingua arabica uocat ossi-
 la. alta int̄ mediū et idicē. Maior pars scēq; diuisionis i

tres diuidit. Vna inferioris brachij latitudo usq; ad rascha
 tendit manuale. alta super priore sita rasche fec qfima.
 ita circa cubiti diuidit media. ascendens ad brachij supe-
 riora a parte externa q in duas diuisa. tendit usq; ad ras-
 cha in manuum extrema. et ibi it indice diuidit. et pollice.
Pars alta petit brachij inferioris extrema itres ibi diui-
 denda. Vna haru int radice uadit. et mediatrice. et cu me-
 diatrice indicis et pollicis iuncta. ibi tandem efficit una.
A ita int mediu et medicu. Hec e illa q propt splene ma-
 dunt medica. sanguine id e emittentes. tadium quo usq; pse
 ipsa obturet. Tertia int auriclaru secedit et mediu. Hec est
 diuisio rursum emittit qcaue. Pars descendens anteqm di-
 uidat pncipalr in radice ipsa sic pilus partu multiformit
 et subtili. Ne au qsi pili dext renu panuclor et sibi ma-
 na petunt q nutunt p q hec pars pncipalr furcillat et cca-
 lutate renu ingoit. per has renes sibi tht sanguis colam-
 tum. Queda arenib; int testiclos furcillant. ab his rur-
 su due uene exeunt in renu spondules. que per duo lata
 uadent usq; ad ilia. et ad lactos iuxta anu ab his duabus
 due uenule exeunt. que spondules intrant. ut nucha eos
 nutat que ad spondulu fine uementes utruq; uadunt la-
 talr una in dextra coram. alta in sinistra. Int has duas
 de radice. x. exeunt uene. una i anu uad. sic pilus subtil
 ad pellicul peni ita ad carne super ossa apm existente.
 qrtia ad lactos qui circant nates. v. ad os matris et par-
 tes inferiores et uelica. sexta ad lactos q st sup peni ossa.
 septima in eos q recte sunt super uentre. viii. in nata fe-
 minea. et masculi iurga nona in. x. lactos coraru usq; in
 ilia. Hac facta diuisione una furcilla secedit ab eadem
 radice. q; in coras uadit. alta in earu extiora. a parte scil
 externa tendens usq; ad inferiora. et diuidit multiformit
 in inferiori core. lactos. uemens ad genuu qcatenatione
 in tres diuidit. Vna per mediu et p omi core lactos. iuncti-
 oes et inferiores partu. Secda in cruru extioru harundi-

ne usq; in cauille q̄catenationē. Hęc aut̄ uena uocat̄ scia.
 Tercia in cruris inferiora descendens usq; ad caulla. atq; gib-
 bosa. ista a medicis & ap̄hen uocata est. Quę ambę que-
 runt in calcaneū. De scia duę uenę exeunt. circūdantes
 minoie harundinē. Vna antea. alta retro. Hęc s̄ uenay
 corporis cōpositiones. quarū. xi. s̄ diuisiones. S̄ autē
 quedā uenę ad umbilicū uenientes ab epate. alię apor-
 ta. alię q̄caua. Venę q; pectoris ⁊ uenę diafragmati spatulosa cū suis ramis ⁊ ascellata cū suis. extiores arterię
 ⁊ circūdantes uentrē uenę ossis am. ⁊ uenę extioris am.

arteris. xiii. v

DE ARTERIIS
 Arterię natē suere necessarię ut caloriē natālem a corde
 ad oia m̄bra ferrent. He aut̄ arterię de duob; panniclis
 s̄ cōposite. similes in forma s; i suba dissimiles. Carū int̄-
 oia p̄ latitudinē s̄ uillosa. quarū suba est dura. & quin-
 quies grossior quā sint extiora. Extrinsec̄ uillosa eay per
 longitudinē uadunt. pauca per t̄sū sum. Harū arteria-
 rū suba quidē eis sunt necesse. qz duos mot̄ habuere. unū
 in dilatando cū sibi sp̄m a cordis trah̄t uno. qđ cū extio-
 rib; sit panniclis. per longitudinē uillosis. Sed̄ motus
 ē gstringendi. idē fumosam sup̄fluitatē expellendi. Quod
 cū interiorib; sit panniclis per latū uillosis. Hi aut̄ ad-
 uiuant̄ per uillū m̄sū. hic pannicli retinetur sanguis
 qui a corde tr̄it. S̄n duriores s̄ extiorib; immo uenis om-
 nib; qđ eis ḡang. ex motu. ne forte rūperent̄. Hęc autē
 uenę a sinistra incipiunt q̄cauitate cordis. Ex hac enim
 duę p̄cedunt spatulose quay una panniclm̄ h̄t unum
 mollē. quę uocat̄ pulsatiua. Quę necessaria ad hoc fu-
 it. ut multā q̄ntitatē sanguis hui⁹ sp̄s ferret pulmonū ⁊
 aerē exciperet. quē sanḡ donaret. Hęc uena pulmonē
 intrat. & multiformit̄ est ibi diuisa. Alta ē p̄ore maior.
 q̄ aristotelia uocant ouchi. audacē ū medica. Ista a cor-
 de ascendendo diuid̄r in duas. Omoi seced̄ in dext̄ia ca-
 uitate cordis. ⁊ ibi diuid̄r. a maiore cor̄ circūdat̄. Qđ quid

remanet de his furculatis in duas uenas diuidi se una
 ascendit sursum. alta uero descendit ad inferum que maior
 est. quia inferiora membra superioribus; plura sunt ascendens sur-
 sum duarum fit per uenarum. Minor tendit ad gingiua &
 et transit in latera dextrae que ad molliorem accedat carne quam
 appellant mou glandem in tres diuidit. Duae sunt maxime proce-
 dentes in latera occipitis arteriae. una dextra uersum. alta sinistra
 sursum. Has in colli sentium. lateribus; iuuenilesque uocant. Quae
 abscondit se commiscuentes. & in ascensum cranii gaudent sub-
 eunt in multiformiter diuidunt. & nunquam sicut rete efficiunt
 sub cerebri se dilatantes. ut spiritus animae digerant. per ad
 unamque & sic prius duae effecte subam intrant cerebri. ut
 animatum spiritum ferant sibi tertia que remanserit in tres
 diuidit alias. Pars ad oculos tendit & in poros costas pec-
 toris. pars in poros colli spondiles & spatularum incu-
 rates usque; in eorum summitates. & descendens usque; ad ascel-
 las iungit cum ascellata ab ascellis in manus diuisa. & multi-
 mode furculata. paruae in lateros manuum interiores & exte-
 riores tendunt ab interioribus; usque; ad cubitos. in quibus; extra
 apparent cum ascellata. & per redeunt ad furculas mul-
 timode ibi furculant. in laterosque; brachii diuidunt. Alta
 ad manuum uadit per suspensionem in brachii. haec est cum pul-
 su in morbis medici tangunt. Alta ab inferioribus; ad ras-
 cam manuum tendit. diuisa in lateros uole aliquando ap-
 paret retro manus. Alta pars uenae ascendens sursum
 usque; ad sinistrae ascellae per transitum diuidit. in sinistram
 membra. sic & alta iungens se cum ascellata. Vena orochi
 descendens usque; recta super spondiles dorsii usque; ma-
 num uadit. ad que antea descendat in procedendo fit ei
 diuisio. multimoda. usque; in unum cuique; latera spondilium &
 intra spondili uicinia membra. Vna harum subit diuidit
 per loca pulmonis. tendens usque; in eius extremitate. & in
 canales eiusdem. Alta uadit in costas. duae aliae paruae in
 diafragma. alia curuat intestinum subtalia. quae per

diuidit in tres. rectū in testinū circū euntia. Neq; ue-
 ne pulsatiles miscent alius pulsū non habentib; que cū
 ad ossa ani pueniunt. in duas se diuidunt. Vna uadit in
 dextram. alia in sinistra corā. s; antēq; ad eas ueniat una
 q; furcat. Vna in uesicā lat' usq; ubilicū p̄gredit. que
 in fetu in uentre matris solet inueniri. In perfectis enī eā q̄ ad
 ubilicū tendit
 quū diuidr. Veniens in corā multiformit' dispersit. sic nō depul-
 sari uena dixim'. S; q̄dā pars uadit in interiora. q̄dā ū i
 exteriora. Istę sūt arterię que habent in corpore. Quedā sūt ar-
 cūdantes fetū. quedā aborothi. p̄cedentes ad uenas usq; nō
 pulsatiles. alię ad. v. spondiles. alię in medias furculas. a-
 lie uadit ad scellas. alię ad inueniles. alię ad diaphragma
 secedentes. alię in p̄mis furculatę ad epar. sylene. n

ūbliē tendit
 quū
 e. ut pinguedine.
 u. c.

**De Carne uel
 pinguedine xiii.**

Carnis species i corpore sūt tres. Quedam enī pars neruis & cordis ad mixta lact' ē uoca-
 ta. de qua dicem' in m̄broꝝ cōpositione. In his aut' lacertis
 maior ē pars carnis. alia caro sola int' durū n̄ mollē tem-
 perata. alia ē glandosa. Sola caro est in coris & in dorso
 extiori n̄ interiori. atq; int' dentes. S; que in corarū ia-
 cet parte ext̄nea. ossiū super ea descendentiū ē quasi cultu-
 ra. Caro extior n̄ interiori dorsi duab; decausis fuit necessa-
 ria. Caro enī interiori dorsi interiora calefac. q̄ propt' nu-
 cha naturalē frigiditatē. n̄ ossiū atq; neruoz sūt frigi-
 da. Est etiā eis altā causa q̄cauitatis scil' neruoz ascen-
 dentiū. arteriarūq; descendentiū recreatione est maxi-
 ma. ne forte rupentes deficiant in usa. Caro dorsi exti-
 or ab extiori aere sui est defensio. n̄ q̄cauitatis sp̄odili-
 ū n̄ constā recreatione. Caro autē int' dentes eoz firmat
 radices nutiens eos ut sint stabiles. Caro glandosa diui-
 d̄r in tres. Humectationē enī bonā n̄ uiuantē gnat.
 qd' testich' n̄ mamillę faciunt que sub lingua sunt.
 Humiditatē enī lingue n̄ ou adtrahit. ne nimia siccita-

ntior enī dupli-
 cē h̄t necessitatē
 dorsi interiora cale-
 fac

te torpescant ad motū. Duo alia glandosa. aut loca replent uacua. aut neruoy uenarū sūt foīta. quā sūt in uentre posita. et ea quę uocant̄ moia. et que uentūloy cerebri sūt media. Sūt etiā quedā glandosa expulsū aūbris humoie recipiētia. qualia sūt in ascellis īnguinib; p̄ auriclas et collo. Glandes in testinū circ̄ exeuntes. uenę exeuntes ab epate fuere necessarię. Quę cū exeat. in testinū circūdat uadensq; iter ītestinū et stomachi circūdat illud. qđ porta ē uocati. Hinc uenę nerui ad miscēt̄ et arterię. quę descendentes a corde in corp̄ inferi circūdo ī testinū preuent. sensus. Hęcq; oīa ī loca diuidunt̄ sibi uicina. qđ in illa fet̄ currit ad intestina. quoy uia ex suspensione n̄ fuisset tuta. n̄ nata mirabil̄ sustineret hęc glandosa. quib; replerent̄. ut inuia hęc q̄sccerent. ne nimio ī testino atq; motu se r̄uperēt. Glandosa fuerūt mobilia. ut sua uē quiescerent sup̄ ea. ut si forte aliq̄ duruq̄es ei obuiasēt. mollia haberent atq; resurgerent; hoy ē mal̄ glandosum qđ sup̄iori parte costarū dilatat. Glandula illa. qđ p̄tinu ē assimilata. in medio uentūli cerebri ad hoc fuit posita. ut idē qđ sup̄iora sup̄pleat. Glandosa expulsos humores tantū recipiētia in ascellis sūt posita. ut humores malos a corde expulsos recipiant. Quos qđ debilia sūt. in expellendo retorquere n̄ possunt. Inguinis glandosa. ab epate recipiunt̄ expulsa. a collo et p̄ auriclas a cerebro electa. Pinguedo est res humida quę maxime inuenit̄ sup̄ pelliclas et neruosa loca nata. frīgida. Sanguis enim subtil̄ et unctuosus pinguedinē n̄ obseruat in locis calidis et sibi penetrabilibus.

qđ p̄ ascip̄tia causa necessā r̄ū fuisse d̄r.

De pelliculis
7 CUTIS. xv. cap.

de pelliclis et cute. et

Pelliculę siue pannicli subtilia sūt et dura corpora. quib; cooprentur membra. Nichil aut̄ subtili neq; pret̄ ossa durius in toto corpore reppit̄. qđ fuit necesse. ut alia membra possent operire et defendere. Durane facile r̄uperent̄. Subtilia. ne nimia corporis q̄ntitate occuparet̄.

Membroy q̄dā unū quedā duos h̄nt pannuclos. q̄ lacerta
 uno tantū s̄t ortenti q̄ undiq; operi s̄t. Qui pannuclic
 ita eis gglutinat. ut non facile auferat. Qd̄ trib; de
 causis necesse fuit. Primo. ut m̄bra sibi coadunet. Se-
 cundo. ut ab alijs separet. Tercio. ut si q̄ndo lacerta se
 inuicē p̄curant p̄hc pannuclicm̄ tuta maneat. Incio
 ra m̄bra duos habent. unū eadē necessitate q̄ facti. al-
 tm̄ super positū p̄ori. non tam unctū eis. nisi ubi men-
 bra inuicem s̄t ligata. Membra inciora pectoris duo-
 bus s̄t op̄ta pannuclic. p̄t illū qui costar̄ est operimen-
 tū. Membra uentris ambob; illis operiunt. q̄b; ⁊ cerebri
 cooperit. quom̄ fiat dicem̄. S; p̄t dicendū de pan-
 clic aperientib; costar̄. Costarū subtil̄ sic aranēq; tela om-
 nes interiores pectoris operit. costar̄ ⁊ m̄bra arcūdat pec-
 toralia. a quo duo p̄deunt pect̄ partientes mediū. qui
 in longitudine a furtarū incipientes iuncturis usq; i
 finē tendunt. pectoralis. teneritudinis. In aut̄ extrema-
 tib; antius solidant̄ p̄tius cū pectoris spondilib; ubi
 iuncti paulatī se separent. ut ad cor peruent. da
 qd̄ cū peruent tē tandē maxime se iungunt. Cos-
 enī mediaū cor. cū pannuclic. ⁊ p̄ea iungunt̄ cū dor-
 si spondilib; ubi perfectissime solidant̄. St̄ aut̄ in pec-
 tore gcauitates duę. a se inuicē sperate. Pectoris uero
 pannuclic. duplicat̄ s̄t necessariū. Maior fuit necessitas.
 ut si una pectoris gcauitas suā amitteret actionem
 ex passione aliq; altā suppleret. qd̄ infirma n̄ possit.
 ut si una parte aystema nascēt. ibiq; flat̄ amitten-
 t̄. altā medietas. mediū flutū ⁊ uocē faciat. Si enī
 utq; infirmet̄. morte intercedente uitalis flat̄ amit-
 titur. Minor fuit necessitas ut ab ipsis exirent ⁊
 alia m̄bra int̄ gcaua cooperirent. idē cor pulmo-
 ni. uenas. neruos. ⁊ arterias. ligantes m̄bra
 pectoris. ne suis excederent locis. cordis pan-
 clic qui sui casula esse dicent̄. Ex om̄ib; cor arcū-

dat partib; cui forma cordis ē imaginata. Qui aliquātu-
 lū est a corde se mot^o ne cor alio motu p̄cederet. Hic cor-
 dis sedi colligat^r uenis. ⁊ arterijs ab ipso p̄cedentib; pan-
 nūq; pectoralib; in acumine cordis. ab omnib; colligant
 pannūclū in fine pectoral^r teneritudinis. In se hnt os pan-
 nūclū pectorū. s; non adeo s̄ remoti. Est ⁊ aliud arabice
 siphac uocat^r. qui sic araneę tela subtiliat. qui sub lac-
 tis uentri posit^o. agladiata cartilagine incipit. q̄ super
 est os stomi tendensq; usq; in os penū. arcūdansq; sto-
 machū super os stomachi dilatat. Est autē circa os sto-
 m̄ grossior. s; semp̄ subtiliat usq; ad penū os solidat^r cū
 diafragmate. superi ⁊ lateri cū lactis ambob; qui su-
 per uentrē dextrorsū ⁊ sinistrorsū ponunt. Sub^o
 cū penū osse ligat. ita firmit ut uix aliqd̄ eradicet.
 maximeq; cū diafragmate ⁊ lactis illis utrisq; ex quib;
 exeunt corde subtiles atq; paruę quę huic pannūclō
 ununt ideoq; in separabiles eē cōyban̄. Unde quidā
 chirurgia in ḡstione uentris uulnerati solū siphac
 tangi atq; cōu. Quod falsū est cū ⁊ siphac sit ⁊ coadu-
 natio cordarū. Iste fuit utilis v. decausis. Primo q̄ ope-
 runtū ē membroy omniū. sub diafragmate positoy. Se-
 cundo ut defendat. ne lacti uentris cadant super uis-
 cam t̄o ut cū feces abi exsiccant. facile expellant.
 Siphac cū diafragmate istud retro ille ante cogit feces
 exire. sic cū stringant manū. res aliquādo liquida
 emittit. Quarto ut n̄ multū stomachus inflat. cū res
 inflatua comedat. Cibi enī destruit uentositat̄ exp̄-
 mitib; diafragmate ⁊ siphac. Quinto ut colliget omnia
 sub diafragmate m̄bra posita. Dat etiā iste siphac
 pannūclōs p̄uisca. ut sic totū corp̄ cutis. ita ⁊ uiscera
 custodiant pannūclū stomachi. epar. splenē. renes. in-
 testina. matricē. testiclōs. uesica. uenas. arterias. atq;
 neruos. Pannūclū operiens stomachi. grossior ē pannūclū
 alioy uiscūm. Hoc ido. ut si inflatur non ruyat. Hęc.

⁊ tunice ē hi
 pannūclū li-
 gamur

cū siphac ligant. Subtiles eyacu panniū cū diaphrag-
 mate sē ligati ex parte gibbositatis. cū intestini ex par-
 te sin ccaui pelliculę spenis cū postiorib; ligant costis.
 ⁊ cū anchis. Similr renes. in testina. uelica. matrix.
 atq; testicli. hnt pelliclas se aperientes. ⁊ uicinis sibi
 membris colligantel. Testiculoz panniū quia siphac ad
 spermatu uasa digdit. in utriq; testicli diuidit. in utq;
 operit. sacculuq; testicloz uocat. Asiphac itē uil ingdi-
 tur. ipsius ⁊ in testinoz medi. an uentris pinguedo q-
 ungit. qui arabicę sedurbū uocat. ⁊ apinguedine sece-
 dens uitiat. intestina q̄ credat uenas ⁊ arterias. Hic u-
 nus atq; solus. duas uenas neruos. ⁊ in testinū defendit.
 ⁊ arēligat. Quom̄ sedurbū uenis ⁊ pinguedine. ⁊ pan-
 niū conficit. hoc in reticebit. Cū enī de gposita sit m-
 bris. it̄ cōposita dicit. Hū panniū oīa m̄bra tegt. &
 a sumo craneo p̄deunt. cerebrūq; operunt. in quo tā-
 tū duo sūt. Grossior unū. dura mat̄ uocat. ⁊ acraneo sub
 ponit. Hic cerebro sunt necessari. ut a duricie cranei
 sum tutaret qui cranei ossib; conectit. serā assimulan-
 tib; dicit est subtil. mixt. ⁊ colligat arterias atq; uenis
 forme assimulat secundine. Sedina & enī nichil est aliud
 quam uenę ⁊ arterie & panniū sibi inuicē coneri. Hic
 sunt necessari. ut per ipsū ad dura matre cerebrū de-
 fendet. uenis sibi ministrantib; nutrent. atq; calor na-
 tal p̄ pulsus daret ei. Om̄s q̄ uenę nerui. ⁊ arterie. hū
 pelliclis duab; it̄ cerebrū operunt. quo ad craneū eg-
 dian. S; de cerebri dicturi cōpositione. de hū dicem
 uide. Sic aut̄ natā mirabil pelliclas fec̄ interiori-
 bus tutādū. ita ⁊ cutē extrinsec̄ circūded̄ ne qd̄ forte
 patet de foris. Cutis aut̄ in hoib; mollior subtilior
 q; effiat quā in quib; libet aliis alalib; propt̄ nobili-
 tate tactus. Si enī dura ⁊ grossa esset sic pilcū c̄hi-
 le. cū patet nichil sentiret. Si pilosa sic asinoy aut
 boū piloy massa attenuaret tactū. Vñ in manuum

uoluit subtilior et mollior fuit. et in capite fragilior quam in alijs membris ut fumositates a toto corpore reciperet et excluderet. Et est etiam hec cutis tota perforata. ut fumosa excludat. Hec autem foramina porum sunt uocata. Cutis quoque hominis non in omnibus est equalis membris. Cutis enim faciei subtilior est alijs. causa sensus atque claritatis. Si enim grossa foret. rubor sanguinis in ea non appareret. Grossa est in alijs membris. sic in pedum plantis quod ideo contingit. ne forte pungentibus aculeis eorum lederentur lacra. Est et mollis sic uolarum cutis quod ideo fit ut cito mutaretur in naturam sensus rei. Est et dura sic pedum planta. ut calcari possent dura. Est non pilosa ut cutis manuum atque pedum. ut maiorem haberet sensum. Pilosa sic capitis barbaeque et superciliarum. unde dicitur cum de pilis tractabimus. Cutis omnis est. si contingit super positas. ut nullatenus possit excouari. Solidatur enim cum lacertis. si aut illa maxillarum atque frontis labrorumque faciei. narium quoque extremitatis. uel cum cordis ut uolarum manicalium et plantarum pedum que a corde exeunt alacris brachiorum mediorum. que ante que ueniat ad rasciam manuum dilatate plantas implent digitorum. ipsarumque manuum. Quod tribus excussis oritur. uel ex tactu nobilitate. uel ne pilis ibi nascerentur quibus tangendi sensus impediret. uel ut myrtio cutis et cordarum quodam facerent temperantiam. Alacris crurum corde exeunt. ad plantas pedum. et uenientes ad cauillam ibi tandem se dilatant. plantasque aperientes se perfectissime illigant. ut uix aut nunquam excouari queant. Cutis aliorum membrorum inter se et lacros habet panem mellem unde facili excouat.

Spilul. et unguis. r.

Pilorum et unguarum non idem quod tactu corporis est incrementum. Omnia enim membra corporis in longum atque latum uidentur augmentari. Sed hec solum in longitudine crescent. Definitum hinc membra crescendi modum. Nec autem augmentantur ita dum uiuunt. Quod idcirco fit quod que dam expulsio sit corporis. Pili ex fumo calido crescuntur et sicco. Subtilitas enim fumi dum egreditur extrion aere desic-

cat. et dū mollicies interioris summi per poros exeat. aer ere-
 unte et n̄ se uidentē exsiccat. Et ḡ pili natalr̄ uiuam̄tum
 corporis. ul̄ tantū expulsiō superfluitatis uiuatiua. capil-
 li supercilia. cilia. Capilli em̄ caput custodiunt. honestant
 et defendunt. Q̄b; si careat. maxima ē inhonestas. et preci-
 pue mulierib;. Supercilia defendūt ne q̄d nociuū desuper
 cadat in oclis. Et et honestantia. q̄ et hō dedecorat̄ eis ca-
 rent. Cilia aut̄ et retro sursum et uisū s̄ oclorū munita. hec
 hūt p̄p̄um. q̄d non est aliorū pilorū. Aut̄ em̄ s̄ erecta. quia
 si forte leuarent̄ sursum oclm̄ n̄ clauderent. neq; ab adue-
 nientib; cū ictib; defenderent. S; hec sursum illa deorsum
 cooperirent uisū. Hec eadē n̄ crescunt. q̄ natalr̄ sic alia
 m̄bra fundata s̄. Palpebre facte s̄ n̄ porose atq; dure. du-
 ab; excauis. ul̄ ut pili. semper erecti essent. ul̄ ne cresce-
 rent. Herba em̄ nimis molli in t̄ra inclinat̄. atq; crescat.
 in t̄ra dura n̄ crescens. nat̄ erecta. Hec fec̄ nata corporū
 uiuam̄ta atq; ornām̄ta. Solū ornām̄tū est barba b̄n̄ parent̄
 et cooperiens maxillas. Est aut̄ causa. cur masculi et n̄ femi-
 na barbescat. q̄ masculi s̄ calidiores in q̄b; sum̄ q̄ pilorū
 ē mat̄ia maḡ augm̄tat̄. Quē quia nata non sufficiebat
 expellere. expul̄ per duo loca cap̄ atq; barba. Vn̄ fit. ut
 femine calidissime aliquādo uideant̄ barbescere. et econtr̄
 in masculis frigidis. Vn̄ n̄ barbesciunt eunuchi. q̄ m̄bra
 perdidert̄ calidiora. Pili ḡ isti facti s̄ a nata. ut esset
 uiuam̄ta et ornām̄ta. Alii em̄ natē s̄ expulsiōnes hois.
 q̄ m̄bra calida et humida. et in sumū emittentia. s̄ pilo-
 sa. sic penis p̄p̄t testiclorū ḡfima. et pect̄ p̄p̄t uicinitatē
 cordis. Omnia non s̄ natalia. s; superfluitatis expulsiua.
 sic uidem̄ in ortis quedā non studio colentū nasci. Vngu-
 la ē solidata c̄ carne sibi iuncta. et cute sup̄ma. am̄is
 s̄ ligam̄ta cordosa. Veniunt tam̄ ad ungf̄as.
 nerui. uenę. et arterię. ut eis dent sensū et nata-
 le nutr̄m̄tū. Harū icrem̄tū n̄ longū est atq; latū. sic ē ali-
 orū m̄brorū. Est ḡ tantū longū sic et pilorū.

Finit Secunda particula. Incipit Tercia que habet
xxxvi. capitula continens Anathomiam composi-
torum & Liuamentum ipsorum. Capitulum primum;

finis secunda particula. In-
cipit tertia que habet xxxvi. capi-
tula continens anathomiam compo-
situm & Liuamentum ipsorum.

D e coposis mēbris;	ii.	de lingua. xvii.	De instrumentis hęc. xviii.	
D e lactis siue musculis;	iii.	de guttē. xix.	De canalibus; pulmonis. xx.	
D e lactis cōmouētibus; collū & caput.		de pulmone	xxi.	
D e lactis mouētibus; guttē	v.	de corde ut cerebro.	xxii.	
D e lactis mouētibus; spatulas. vi.		de diaphragmate.	xxiii.	
D e lactis mouētibus; manū.	vii.	de instrumentis cyborū	xxiiii.	
D e lactis mouētibus; pectus.	viii.	de ore stomachi	xxv.	
D e lactis mouētibus; uentrē.	viiii.	de stomacho	xxvi.	
D e lactis mouētibus; cōras.	x.	de intestinis	xxvii.	
D e lactis mouētibus; arua & pedes.	xi.	de pinguedine	xxviii.	
D e coposis mēbris iōibus;	xii.	de epate.	xxviiii.	
D e nuca.	xiii.	de splene. xxx.	de felle	xxxi.
D e oculis.	xiiii.	de renibus; xxxi.	de uetica	xxxii.
D e naribus;	xv.	de gēnitalibus; mēbris	xxxiii.	
D e auditu.	xvi.	de mamillis; xxxv.	de testiculis &	xxxiiii.

Quia superius de consuetudine & uirilibus.

Primū de coposis mēbris

de coposis mēbris que officialia dicuntur dicturi sumus. Cō-
posita gō mēbra aut sūt uniuersalia ut caput & manū & pedes aut
particularia que uniuersaliter sūt partes ut lactis ut musculi
qui & ipsi sūt copositi. de carne. de neruis ligamentis & pelliculis.
Caput de lacertis similibus; que copositi sunt. Prius gō de coposi-
tione lactis sermonis sumam exordium. Ignoratis enim par-
tibus; & ipsū totū ignorabit.

aut uniuersale

De lacertis siue

de lactis siue mu-
sculis. ii.

Musculus gō de carne copositi neruisque musculis. ii.
& ligamentibus; atque pelliculis uestitur & super ossa ligatur
ligamentibus; ab ipsis precedentibus. Nerui enim a nuca &
a cerebro exeuntes ad lactes cū ad superiorē ueniant ex
tremitatem. in multi lactis muscentur carne. ab ossibus
que musculis superposita sūt ligamenta exeunt. que cum
neruis & carne se confundunt. ex his corpus gō fiat quod lactis

e.

uocat. Ab inferiori extremitate musculi. exeunt nerui
 cum ligamentis. que cum musceant corpore efficiunt quod corda uoca-
 tur. Conde autem et nerui fuerit necessarium causa motu uolun-
 tarius. Conde enim exeuntes musculi extremitate extense ligant
 membri concatenatione cuius causa musculi est facta. Cum autem neces-
 sarius sit membri motus lacus in sua origine retorquetur. cum quo
 corde ita fortiter thunt ut membra concatenata commoueantur
 et in lacu parte reducantur. Si enim uolat manuum interior mo-
 uerit lacus ad eundem interior tota manus replicat. Si autem
 exterior. dilatat manus et extra reclinat. Omnes lacus quique mo-
 di sunt diuisi scilicet in quantitate. figura situ loci. compositione
 et cordarum ab eis egressione. In quantitate. quia quidam sunt mag-
 ni. ut maiora membra sic corde per eos possint moueri. qui-
 dam parui ut palpebrarum lacus. et per quos minores pedum
 mouentur digiti. ut enim testat. Galienus hi per numerum suarum par-
 uitatis uix inueniuntur ab anathomis. Sunt et subtiles lacer-
 ti sic super uentre positum. qui uentis et intestinis fuerunt ne-
 cessarii. in expressioibus; digestioibus. et ut adiuuarent uesicam
 ad expellendam urinam. efficiunt et parturientibus; infanti-
 bus ut exclusionibus; et ab eisdem diaphragma adiuuat cum pectus
 exprimitur. ut uox siue flatus recipiant. Per et tale sit no-
 men in figura. quia sunt quidam trianguli sic lacus pectoris. alii ro-
 tundi sic circumdantes uesicam atque animum. alii quadranguli sic
 super uentre positum. alii longi sicut duo illi super uentre
 suspensi. Ex situ loci sunt diuisi quia qui recto motu fuerunt
 necessarii. super longitudinem membrorum sunt erecti. Ex compo-
 sitione diuisitas lacorum est super uentre locorum quorum
 caro neque neruis neque ligamentis commiscetur. dum in eorum ex-
 tremis; corde solidentur. In cordarum egressione diuisi
 multitudo uidetur quia aliquando a lacis duobus; siue tribus; una
 sola corda egreditur. sic illa gista que ad pedes pretendit. Nec
 a duobus; exit lacus. Quia enim membra erant maxima. unus
 lacus eis non sufficiebat. Si ergo duo. ut neruis sit fortior. ut
 ut si unus lacescat. alii medietate sua suppleat. In membris

si diuisi quod tali
 eos oportuit
 figurari prout
 est capacitatis in
 broy si posim

quoq; simulib; inuenit. St aũ lacerti a quib; due ul' tres cor-
de exeunt. ul' cū plures sic de medio it octo ul' in aruis
posite plora. Ab hoc em̄. iiii. exeunt. ⁊ ad. iiii. digitos pe-
dū tendunt. Qui ita sunt magni. q̄ si un' solus esset ibi
de paruis corde adeo subtales essent. ut digitis illis non
sufficerent. Similr in qb; dā alijs m̄bris inuenit. St em̄
qdā lacti a quib; corde exeunt. s; q̄ in eorū extremitate
soluare st. sic in lactis super nates. uesice collū curdan-
tib; hui' modi st diuinitates lactoy.

De Lacertis
Lacerta autē om̄ mouentibus collū ⁊ cap

Stactis mouētib;
collū ⁊ cap.

in octo diuidit partes alij cap ⁊ collū mouentes. alij gu-
lam atq; gutt. sibiq; uicina. alij spatulas. alij manū. alij
pect. alij uentrē. ⁊ ei uicina uoluntariū motū habentia.
alij pedes. alij uero coras. lactoy capitis. v. st modi. Sicut
em̄ quidā facie mouentes totā. pret̄ m̄tū ⁊ octos. alij m̄-
tū. alij oculos tantū. alij cap. alij collū. Mouentes faci-
em st. vii. duo mouent maxillas ⁊ separant labra. hicq;
appellant̄ lati. Corde de yma harū parte aspuus spondilus col-
li exeunt. ⁊ in extremas maxillas tendunt separati. mouen-
tes eas. in quib; dā etiā hoib; auriclas. Seda pars cordarum
ab ossib; pcedit mediarū spatulay. ascendensq; per collum
ad extrema uadit labroy. una sinistrosiū. alta dextrosiū.
Q uē cū ambe utrumq; moueant. sine torcna os mouet. Si
una sola os in corde parte torquet. corde taq; partis amba-
bus exeunt furchis. ⁊ ascendendo uadit in inferiora labra.
torquentes inferi buccā. Quarte partis corde in transiūsiū
ab eisdē furchis exeunt in hunc modū. x. Procedens em̄
adextra petit sinistra. econtr̄ sinistra dextra. que cū trahan-
t̄ utq; labra iuncturū egrediunt̄. lactoy facie mouentiū
duo superi labra trahunt. alij duo super extremitate di-
latant̄ narū. un' super frontē fronti necessariū ut per
eū ocli claderent̄ ⁊ aperirent̄. Lactoy oculos mouentiū
quidā palpebras tantū. quidā oculos. quidā uisuales ad-
uiuant neruos. ne forte rūperent̄. cū aduidendū nimis

aperirent. Palpebras mouentes tres sūt. Vn̄ est suspens̄
 in eodē osse ubi ē oculus. Corda palpebrarū hui⁹ pelli
 culis conecit. qđ necesse fuit. ut aperirent̄ ocli. An̄
 duo subtiliores p̄mo ⁊ in angulis sūt positi. ⁊ quasi oca
 uitati oculorū sepulci. Corde eorū ad extremitatē ueni
 unt palpebrarū. ⁊ utiq; se cū eis iungunt. Hi claudūt
 palpebras. si utq; suū officiū cōpleat. S; si una patiatur
 pars palpebre. t̄ claudūt. pars ū aperit. que passio ab
 yprocrate esiosilos uocat. lacti firmantes iusuales. nō
 cruosi. Scđm quosdā sūt. u. Scđm alios. in lacti uiuan
 tes oculos. vi sūt. Duo ipsos oculos regunt. t̄ in partē dexte
 ram. quart⁹ in sinistra. quine⁹ superi. vi. trahit inferi. Lacti
 m̄tū mouentes. Hi sūt ambo lacti t̄porū ⁊ ambo lacti q̄ in
 ore sūt. Terciu⁹ par in cap̄ p̄ auriclas. parūq; descendens
 in collū. p̄ ascend⁹ in m̄tū. inferi mouens ipsū. Quartū par
 ē super maxillas. mouens m̄tū in utq; latera. Hi mastica
 tores uocant. Lacti mouentes cap̄. duplicat̄ accipiunt. aut
 enī cap̄ mouent solū. aut ⁊ cap̄ ⁊ collū. Solū cap̄ mouen
 tes. quidā inferi inclinantes. ⁊ sūt duo pares post auri
 clas incipientes. ⁊ usq; in furculas ⁊ tenentudine pec
 toris euntes. Quidā in alci erigunt. ⁊ retro flectunt. hi
 q; .iii. pares sūt. Quidā utriq; mouent. ⁊ duo pares sūt
 in c̄atenatione positi capitis un̄ dextrosim. alii sinistros
 sim. cap̄ mouentiū ⁊ collū. quidā mouent retro. ⁊ sūt pa
 res. iiii. quidā mouent altitruū lata utq;. est q; sub̄ os mo
 m̄ postū. cui nullū cū prima ⁊ scđa spondili ē solidatū.

as mouentib;
 ctur. iiii.

De Laceris mouentibus Guttur. 1113.
 Laceris mouentes gula. ⁊ guttur. iiii. sūt. qui atēneritu
 dine pectoris incipiunt. Duo iungūt cū ossib; lauda assi
 milantib; mouentes gula inferi. ⁊ duo ligant̄ cū cartila
 gne scuti assimilante. iiii. sūt alia. que ad inferiora trahūt.
 Lacti gutturis sūt. xviii. incipientes alauda. ⁊. ii. ascito.
 iiii. ad inuicē iuncti. ut scuti stringant cartilaginis.
 Quatuor cū cartilagine iungunt. qui carent nomine. Duo

stringunt cartilagine scyphū assimilantē. duo incipiunt ab
 osse sagittam assimilantē. ptingentes ad utq̄ latā linguę.
 S̄ t̄ n̄ alij. v. alauda incipientes. quoz̄. iiii. mouent lingua.

Lauda tenet. S̄ t̄ etiā duo linguę subpositi. per latū uillo-
 si. Gule. u. s̄ t̄ lacti. un̄ dext̄. alt̄ sinist̄. qui necessarij s̄ t̄ ad
 uocē emittendā. n̄ ad cōs̄glucendū. Soli colli. iiii. s̄ t̄ lacti. ij. dext̄ s̄ t̄ q̄ i de
 u. sinist̄rosū. anter̄i mouent collū. alij ū. retro sinist̄rosū. **terā parte.**

De Laceris mouentibus Spatulas. v. Stactis mouentibus; spat
lar. v.

Lacti mouentes spatulam s̄ t̄. vii. duo a spondilib; exeuntes
 & per t̄ns̄sū descendentes. un̄ in oculū spatularū ascendens
 in furelas sursum. ut ūsus cap̄ t̄hat spatulas ad inferiora. alt̄
 ungr̄ cū spatulū n̄ similit̄ p̄ou fac̄. Terc̄i incipient a p̄ma
 spondiū. se cū octo spatularū ungr̄. n̄ spatulas ad collū eri-
 git. Quart̄ alauda incip̄ iunctus coste superiorū. n̄ rostro
 adherens corū. qui ad hoc uiuat ut in partē colli leuet
 spatulas. Quint̄ n̄ sext̄ a spondilib; dorsū incipiunt. dilatāt
 spatulas atq; strinḡ. Septim̄ ab osse pectoris inferiorē
 spatularū partē tendit. quod fit ut uno motu spatulas
 ant̄ inferiusq; t̄hat. n̄ similit̄ ab armo inferi n̄ retro.

De Laceris mouentibus manus. vi. de lactis mouēt ma

Lacera mouent manū triphac̄. alij enī armū. alij manu-
 alem plantā. alij mouent brachiū. Mouentes armum
 .xii. sunt. tres apectore ascendentes armū mouent i
 partē ext̄neam. Hoꝝ un̄ qui maior sub mamillas ma-
 pit. alij duo ab ossib; teneritudinis alioꝝ duoz̄. a costis
 un̄ incip̄ posteriorib;. alt̄ ab anchis. a q̄b; singl̄is lata cor-
 da exiens. nec h̄t̄ geatēnationi armoz̄. Quinq; ab ossib;
 incipiunt spatularū. n̄ armo se ungrunt. s; raro. Prē
 hos. xii. quidā alij paruus ē lactus. infundo spatularū
 posit̄. uiuant p̄t̄ns̄uersū motū armū. Lacti mouentes
 brachiū. iiii. s̄ t̄ positi. super armū p̄ t̄ns̄sū in h̄c modū.
 .x. ad hoc ut brachiū lateral̄ tenerent rectū sursum
 & uisū. Duo hoꝝ in anteriori parte s̄ t̄ locati. Vn̄ eoz̄ qui
 n̄ maior incipit ab anteriori parte lactoz̄ spatulę s̄ t̄ ab ex-

teriori armo. Sc̄. ⁊ alij duo lacerti retro dilatantes brachi-
 um. Vñ qui ⁊ maior a familiaritate incip̄ armu. ⁊ p̄tendi-
 tur ad brachiu superi. alij ⁊ e minor incip̄ ab inferiori
 brachio. Conde eoy cordis ungn̄ superioru. In ext̄nea par-
 te brachij sc̄. x. lacti. Vñ e in medio ext̄ioru brachij. incipi-
 ent ab ext̄nea parte capitis armu. ⁊ int̄us tres alios sibi
 iunctos in late trui. Tres alij sc̄ in superiori c̄catenatione
 cubiti. Est ⁊ alius lact̄ in ext̄neo late incipiens ab inferi-
 ori armu parte. Duo alij lacti p̄ t̄nsuū inuicant retro bra-
 chiu. Lacti mouentes plantas manuu. vii. ifamiliari par-
 te brachij sc̄. p̄ longu suspensu. Alij sc̄ in ipsis plantis. Iii
 .vii. subinet sunt subpositi ut in premant̄ digiti. Est ⁊ ali
 paruu incipiens a media parte capitis armu. a parte fami-
 liari. ex quo erit corda que dilat̄ subt̄ digitos ⁊ plantas.
 qd̄ sit trib; de causis ut formet plantas manuu. ut bonu do-
 net tactu. ne ibi nascant̄ yli. S; alij duo subt̄ hoc ext̄nso
 ad hoc necessarij. ut brachiu cū tota manu inuicet̄ in facie
 su. Lacti manuu sc̄ locati xviii. sc̄q; in duos ordines positi.
 Iuxta cute sc̄. vii. Quinq; horu digitos mouent sur̄su. ab uno
 quoq; horu corde parue exeunt. iuncte c̄catenatione pec-
 tinis manuu. Vñ lact̄ separat pollice ab alijs oib; Est ⁊ ali
 q̄ auricularis a medio seungit̄. Inferi ordine plantaru. xi. lac-
 ti sc̄. Quidā horu c̄catenatione plantę faciunt. ⁊ aracha ma-
 nuu incipiunt. ⁊ alij ungn̄. cū uno q̄. un. digitoru bini.
 ⁊ solidant̄ cū p̄ma c̄catenatione ipsorū ⁊ p̄ hoc mobiles sūt.

Lacti mouentib; pect̄. **De Lacertis mouentib; pect̄. vii.**
 pectoris. alij dilatant pect̄ tantu. alij stringit̄ dilatantes sc̄
 .viii. Quoy un̄ est diafragma. alij duo subt̄ furculas. Vñ
 q̄sq; horu incipiens ab osse qd̄ uocat̄ cap̄ spatule ungn̄ cū
 prima costa pectoris sur̄su trahit̄. ut adiuuet dilatari pec-
 tus. Sc̄ ⁊ tres pares alij. Quoy un̄. ascēda exspondili. sic
 dixim̄ alibi. Scd̄ e in gcauitate ossis spatule. Terc̄a incip̄.
 a. vii. spondili colli. His oib; pect̄ dilatat̄. Duo stringen-
 tu p̄ longu ad costas tenot̄. huj pect̄ colligit̄ ⁊ stringunt̄.

lacti mouentib; pect̄.
 11.

Sunt et alij tres pares costas inferiores sursum trahentes. Scilicet et duo lacti per longum in extremitate pectoris vicini teneritati in super cartilagine gladii assimilantur. Lacti dilatantes et stringentes inter costas sunt pectoris. Inter duas enim costas unum est lacertus quod est nulli oppositione diuisus. Cui nulli compositione actus diuisus. unum cuique quod lacti quod ex parte costarum sunt maiori dilatant pectoris cum nullo exteriori et stringit cum interiori quod ex parte cartilaginea cum exteriori nullo stringit et cum interiori dilatant.

De Lacertis mouentibus uentre. viii. § lactis mouentibus uentre viii.

Lacertorum uentris alij ad uentre. alij ad testiculos pertinent. alij ad uesicam collum. alij ad anum. alij ad ipsam uirgam. Venit autem tenentes. vii. sunt. Duo subtiles. alios situ loci superantes. quod sunt aut uicinas. incipientes a latere cartilaginei gladii assimilantis. et ab extremitate costarum postremarum uentis uentre totum. quousque in os penis secedit. quorum uillositas uadit per longum. Qui duabus cordis cum osse ligantur penis. Scilicet et alij. iiii. lacerti. per transversum positi. et per penem subpositi. quod uillositas exterioris est locata. Hi ab osse anche incipiunt ad costasque posteriores. ueniunt. Duo alij a dextris et a sinistris totum siphac operientes a spondilibus renium incipiunt. et ab osse anche uadit in extremitate posteriorum costarum in medio iuncti ab ipsis procedente pelliculaque assimilante. cum siphac solidati. ne ex pressionibus nimis digestiois urine ut parte rupta. et firmiter diaphragma. ne uocis siue tussis scindantur ex pressione nimia. de stomachum calefaciunt. Lacti descendentes ad testiculos in masculis sunt. iiii. in feminis. ii. In masculis duo a dextris et duo a sinistris. In feminis unum dextrorsum. et aliter sinistrorsum. qui necessarii sunt. ut testiculos teneant. ne uisum cadant. Masculorum ideo plures. feminarum uero pauciores. quod masculorum testiculi uisum pendunt. feminarum uero firmiter sedent. In collo uesicam duo sunt lacti. Unum circumdat collum. et uisum eius per latum. anis duplex est uiuamtu. Premit enim collum uesicam. in effusione urine stringitque. ne urina ante tempus exeat. In uirga. iiii. sunt. Duo dilatant in latere uisum uirga petentis. quorum uiuamtu

dilatare unam unī sperma recta uat eat ad uirgā. et ut rec-
te exeat eam. Duo alij incipiunt ab osse penis. et cū uirga
p̄cūsiū uincti. uiuant uirgā in erectione. ne aliq̄sum
dimittat cadere. Huj̄ cū fortit̄ dilatent. uirga sursum erigi-
t̄. Si tantū in unū moueat. uirga in parte sui diuicit̄. Lacerti
mouentes nates. unū s̄. Unū in extremitate recti intestini.
uiuans. et mundificans ipsū. ne q̄d maneat indigestū. Alit̄
sibi subposit̄. extremitates intestini circūdans stringens
atq; claudens. ne q̄d ext̄ ab inuito exeat. cū superiores
extremitates cū fundamento uirgę s̄ inciantes. Duo alij utri-
q; alternati positi sup̄ nates leuant. ne colon exeat. cū nimia
tenesmos urgeat. In em̄ fit. ut mollescentib; laxantib; q; his
cū colon exierit. n̄ ad locū suū redire possit. nisi cū digitis
reducatur.

ut mouēt coxas. ix.

Lacerti mouentes coxas. x. s̄. Quorū unū incipit ab osse anche
alit̄ ab osse core. Exiens ab ancha. duo h̄t capita. que fuerit ne-
cessaria. ut laterali mouerent coxas. S; et alij duo incipientes
ab osse penis. unū a parte ext̄nea. alit̄ a familiari. que simul
ungunt̄. et in acumine maiori solidant̄. Os em̄ core duo h̄t
acumina. utriusq; genuū. q̄sima in ext̄nea parte maī. in fami-
liari unū. Hōy uiuamta coxas dilatant. atq; stringūt. et q̄
incipit a parte familiari. ant̄. et in familiari parte regit̄.
Alit̄ ab ext̄nea retro regit̄. et in parte ext̄nea. Est et alij solum
ad dilatandū factus.

ut mouēt; et crura
pedes. x. I

Lacerti mouentes crura s̄. ix. Tres **crura et pedes. x.**
maiores in parte core familiari. ant̄ positi atq; locati. Unus
incipit a moy core acumine. p̄tendens usq; ad genua. ex q̄
exiunt corde. Duorū aliorū maiorū. unū ab eodē exit acumine
et arecto osse uinct̄ cū genu atq; cruris ossib;. Sex dilatant
crura. Quinq; retro positi in core parte familiari. mino-
res s̄ p̄tib; illis. Duo hōy. laterales s̄ illorū tū. Qui incipien-
tes ab osse core retroq; ungnūt̄. a familiari cruris parte.
uiuantes motū cruris a familiari parte. Tres alij post du-
os ret̄ sunt positi. incipientes ab osse core. Ab his una corda

egreditur. et concatenationem genuum ligat. Vnde in familiare par-
 tem inclinatur genua. et in eandem mouetur crura. Medius
 cum coxæ capite in familiari ungitur parte. ut sibi thar crur-
 que concatenatio in genuum copulat. et ambobus; lactis cruris
 maioribus. Non lactis est paruum. et in concatenatione genuum
 fundat. uiuant motus crurum. in utrumque; latius lactis mouen-
 tes pedes atque digitos. quodam in crure. quidam ponunt in cal-
 ce. lactis crurum sit. xiiii. septem retro. incipiuntque a coxæ capi-
 te duo. et cum maxima corda ligantur. cum calcaneo. qua patien-
 te officium pedis uidetur perire. Nec corda cum calcaneo trahat.
 cum crure ipsi firmiter. Et in horum alius unidus lactis. qui inci-
 piens ab externa harundine cruris usque in calcaneum tendit. ne-
 que ab ipso corda exit. Hic duos priores adiuuat. ut si unus il-
 loz patiat. hic patientis uicem suppleat. Si et alioz tres
 alij. quorum unus ab externa harundine cruris exit. et ei cor-
 de iduas diuise medium digitum et ei latitatem capiunt mini-
 mum. Secundus a posteriori parte incipit. a quo corda exit. et in posteriore
 corda tendit. ubi iterum duas se diuidens ligat pollicem et ei di-
 gitum minorem. Tertius a capite incipit familiaris arundinis
 cui corda ab extremitate ista ungitur cum rascha. et usque
 in pollicem se dilatat. retro mouens pedem et in parte fa-
 miliare. Horum tamen uniuersale est uiuantium. digitos mouere.
 pedesque firmare. Septimus incipit a calce. acumine maiori.
 uadens in calcaneum. A quo corda ex dilatant se in plantam
 pedis. Cui dat duriciam. tactusque lenitatem. Septem
 priorum unus qui est maior incipit ab anteriori parte familiaris
 harundinis. a quo corda exiens. uadit super pollicem. pedem
 totum atque leuans sursum. Aliter exit ab eodem loco unus prior.
 tendens in ius os pollicis. ut pedem in quodlibet latius torque-
 re possit. Tertius inter duas harundines locat. Ex quo eadem
 corda egrediuntur tendens ad pollicem. ut per eam dilataret. Quartus
 ab extraneo incipit arundinis capite et digitis appositis. un-
 cordis ligat ab eo precedentibus. Quintus ab harundine ex ex-
 terna pollicem cum corda stringens una. Sextus ab eadem

arundine egdit. Cui corda a parte extranea ad minore
 digitu p̄tendit. Simili. vii. qui ad scdm aminimo p̄gdr.
 ambo uiuantes. ut pede in anteriora dilatent. Si ai scdo
 lacto pedes moueant sursum erigunt. lacti super pede fit. xvi.
 v. super calcaneu. Quorū unū quisq; corda h̄t ad digitos em-
 tet. ut eos moueant latera. Septē s̄t in medio pedis quorū
 uiuanta. uiuantib; in media planta s̄t similia. Quatuor
 in rasca s̄t positi corda h̄ntes. digitos p̄t pollice mouen-
 tes. Decē reliq; aut unāq; cōtentione s̄t positi. Duo
 uiuant horū. sic duo in uolū manuū. S; sic testat galienū mul-
 ti anathomicoꝝ. istos duos negauerūt. q̄ inuenire n̄ potu-
 erunt. Hi s̄t muscū toti corporis. q̄ s̄t numero quingenti
 lxxi.

De cōpositis mēbris intiorib; .xj.

int mēbris intiorib;

Cōpositoꝝ mēbroꝝ cōtērio. icapienda. ē acerebro. quia
 cerebrū est dignū et nobilū alijs mēbris om̄ib;. q̄ ma-
 teriale fundamētū est in homine. ut potestas rōnal̄ aīe. ad
 actualia possit p̄cedere. q̄ in excellentiori parte positi. cau-
 sa ē oculoꝝ. Sic enī hō aliq̄d remotū discretū altiora lo-
 ca p̄gdit. ut lateri p̄spectu det̄ usus. sic natā mirabilis
 in arce locant superior. ut que sibi cerebrū sup̄editat
 discernere extior usū ualeat. Cerebrū ḡ ē corp̄ albū. et si n̄ san-
 guine humidū. Q̄ ideo fit. ut cito mutet̄ in natām sentien-
 di. Duidr̄ aut̄ in duas partes p̄ncipali. scilicet in p̄ra et puppi.
 Quarū differentia grossior ē cerebri pelliclā que duplicat̄
 int̄ duas. Pra ē puppi maior atq; mollior. Magna
 ut nerui sensuales ab ea p̄cedent. q̄ s̄t. vii. pares. Puppis
 minor ē. q̄ pauca nerui ab ea p̄deunt. et anucha. Nulli su-
 it. pra. q̄ sensuales nerui ab ea exeunt. Hanc emolliri
 oportuit. ut sensū cito reciperent nerui. Puppis dura. ut
 facili motū patēt. Cerebrū tres h̄t cōcavitates que uocā-
 t̄ uentres cerebri. Duo uentelī i pra positi. uocantur p̄re-
 uentrieli. Aquib; aer p̄ nares egdit. atq; thit. Ex quib; dam
 uox erit acerebro. In eisdē q̄q; uentelīs. sic uital̄ i natām
 mutat̄ animal. Ab his rursus duo capita egdunt̄ duob;

assimilata ubiq; quib; odorat^r efficit^r an duos oportuit in
 esse uentelōs. Aquib; singlis; singli exiunt nerui. Qui duo fu-
 erunt. ut si unū parēt^r altius subitaret ad uuiamitū Puppis unū
 est uentelū. Quod puppis ēē dicit^r ad quē spc acced^r aīmat^r. cū
 in duob; aliquantulū mutat^r sit pre uentelōs. Qui unā hūc
 perforatā unū spc aīmat^r ad uentriculū transeat puppis. Ne-
 cesse em̄ fuit. ut duo pre uentelō. uentelō uingent^r puppis.
 Vñ hui^u uē perforatio uentelōz ipsoz ē gnumatio. S; hęc
 uia ante q̄ ad puppi ueniat. in eundo repperit quedā spa-
 tiosa. Vbi dū dilatat^r q̄t^r uentelō gfiat^r. Qui idō rotunda-
 tur. ut maior q̄ntitas spc suscipiat^r n̄ ne facile patiat^r. Cui^u
 uentelō p̄ncipū ē q̄dā corp^u glandosū. cui^u forma ē q̄si pi-
 nea ad hoc necessaria. ut spatū int^r uenas unū rete efficit^r.
 repleat. Hęc aut^r pinea usq; ad locū sibi destinatū uadit sus-
 pensa. & in eundo q̄dā frustulū ob ambulat. longū. q̄d hūmū
 uē h̄t gcauū. Illud aut^r frustulū. umis ē uocati. Cui^u unū cap-
 asine pineę incipit. & in uentelōm puppis seced^r. Acerebro
 duo longa exiūt frustula. umis. latalia. n̄ nates hōiū uinc-
 tas assimilantia. Hęc medū latalia s̄ uentelō. subtilib; oper-
 ta pelliclō. Hęc pelliclō. cū natis; s̄ solidatę uēmq;. Subā
 umis n̄ natis; est simit^r. De plurib; em̄ cōposit^r est frustulū
 in modū concatenationis de subtilib; facte uentelōs. Nates
 eodē s̄ substantię s; umis n̄ est unifornis. q̄ in extrema-
 te sua puppi cerebri iā incana ubi pelliclarū simit^r subtili-
 tas subtil^r est & gibbosus. Vñ paulatī dilatat^r. q̄ natūū int^r
 sticiū idē repleat^r. Quib; sociat^r unū corp^u cū natis; efficitur.
 Vnde cū umis unę longitudine dilatat^r. nates p̄fectissime clau-
 dunt. Cū uermis rugat^r nates quoq; aperunt^r. q̄ pelliclō
 gibbositati umis unctę cū eodē trahūt^r. Quantitas forami-
 nis sit ex rugatiōe umis. Cui^u rugatio longitudinis ē curua-
 tio. latitudinis ampliatio. n̄ in modū spc gformatio. Hęc u-
 mis in dorso natūū ligat^r cū duab; cordis. Q̄d sit. ne motu ni-
 mo. de suo moueatur loco. Est aut^r durior cerebro. ne forte
 patiat^r q̄ quom^u. Cui^u ē uuiamitū. ut claudat foram̄ inter

puppi & mediū uentū. n̄ it̄iuro animalī sp̄m̄ aperiat. p̄q̄
 intrauerit claudat. Hęc ē forma cerebri. q̄d̄ circūdat̄ duo p̄a
 melli. qui uocant̄ matres cerebri. Vñ grossus q̄ dura mater
 uocat̄ hic craneo subponit̄. s̄ in medio cerebro ingit̄. q̄ ibi
 duplicat̄. q̄ad in osse lauda firmat̄. In duplex descend̄. in ce
 rebri per locū sc̄t̄ illū. que in diē arterie ḡscend̄. De hoc
 enī uentūlo diē arterie ascendunt que per lauda lata ua
 dunt. & in fine ei se ungt̄ ubi t̄minat̄ pia & puppis. Illo q̄
 accedit alta extremitas. n̄ uentū. que uncta grossiorem
 reddit q̄ i cetis locis. au una uena n̄ pulsatiua occurrit. &
 per longū uadit. i pia cerebri. Que licet n̄ sit uena. t̄n̄ &
 est ḡcaua. n̄ sanḡue portat. uena uocat̄ t̄cia. q̄ duab; ar
 teriis. in dura mat̄e descendētib; queda ḡcauitas rema
 net. q̄ ita sanḡue h̄nt̄ replet. Vñ ab anathomical uena uo
 cat̄. q̄ uiuente h̄ie sanḡi ubi recipit̄. Dū ū mouit̄. ingrossat̄
 & coagulat̄. Hunc locū torcular uocant̄. q̄ ē ḡcauitas.
 ū coadunat̄ sanḡi in pendentia currit. Super hoc torcu
 lar. duplex adiacet uena. Que diuisē & p̄ca unctē. aliud
 torcular uid̄nt̄ effice. que in loco uid̄nt̄ lauda suppositē.
Dura mat̄ n̄ craneo solidoat̄. s̄ pot̄ suspendi. & ab ei forami
 nib; eḡdit̄. In gressu huc illucq; dilatat̄. Vñ solus efficit̄
 pannicū int̄cutaneus. fit aut̄ hęc dura mat̄ p̄t̄ t̄et̄ ne
 cessitates. ut mat̄e pia craneo subposita custodiat̄ adu
 ricie cranei. ut ut pia. ut ut puppis per eā differat̄. uel
 ut coopyntū n̄ defensio sit uenarū n̄ arteriarū. que s̄t̄
 super cerebrū. n̄ eay ad inuicē ligam̄tā. ipsay q; diuisa
 suppleat̄ spatia. tam uenay q̄ & arteriarū epar̄ circū
 dantiū. q̄ ad inuicē s̄t̄ cōmixte. in modū telē. Quarū spa
 tia pannicū implent̄ subtilissime. ut nichil uacans rema
 neat in eis. Similr̄ mat̄ subtil̄ ex ambab; ḡficiat̄ uenis.
 ab ext̄iorū craneo ad cerebrū descendētib; ut arteriis am
 bab; at̄ela rete assimilante exeuntib;. Hęc pannicūlos h̄t̄
 uacant̄ earū spatia replentes. sic n̄ sc̄d̄ma. Proyt̄ hoc hi
 pannicū uocant̄ sc̄d̄m̄. Hęc aut̄ pia mat̄. dure mat̄ sup

posita ē quę cerebro iuncta. undiq; ipsū circūdat. ⁊ se
 spargit ꝑ concavitatē cerebri. Nec mollior est in suba q̄
 mater dura. ⁊ durior cerebro an ē iuncta sic cutis carni
 agglutinata. differens a dura matre. paruo q̄dā intestino
 s; tm̄ in qb; dā ungr̄ illi. sic cū uene cūen̄ ingduntur.
 & cū cerebri dilatāt ⁊ stringit. Subtiliat mat̄ pia.
 q̄ cerebri uenas ⁊ arterias colligat. ne forte sint sus
 pense. earūq; uacuitates oportet suppleat. Scđo ut cere
 bri coadunet ne dispereat. ⁊ operiens a dura matre
 defendit. ut pote a cranei duricie ipsa defendit dura ma
 tre. Tertio ad cerebri nutriet ꝑ has qualibet uenas. ⁊ spm̄
 det ꝑ arterias. q̄ in se ḡtinet. Hi sūt duo paruuclī cooperien
 tes cerebri uerosq; adunantes. ⁊ dū int̄ ipsos sūt ꝑregen
 tes. Post em̄ nudi ⁊ soli. exeunt duriciē cranei. Vñ cerebri
 superfluitates suas deiciat. dicitur sumi ꝑea. Om̄s autē
 superfluitas ipsi. ut subtilē sic fumi. coaglata ut grossa
 fumosa superfluitas a toto corpe tend. ad capitis summa.
 Vñ cranei capiti super positi. quedā h̄t ossa. ferrē assimila
 tia q̄dā uacuitatē h̄ntia. un̄ fumi ille exeat. Quod in simi
 liū mbroy tractatu nos dixisse meminim̄. Supfluitas gr̄
 sa. ⁊ coagulata petit inferiora. cui expellende natā inua
 bit duo foramina fecit. uesicā scil̄ atq; nates. Dura em̄
 mat̄ ꝑforata super nates. q̄st q̄dā colatonū hunc super
 fluitati exibat. Sumit̄ ⁊ duo narū ossa durę mat̄ super
 posita sentiunt̄ esse ꝑforata. un̄ ⁊ supfluitas exeat. ⁊ fla
 t̄ ab ext̄ioub; introeat. Hoy aut̄ ossiū foramina. sūt multi
 forma. Alia em̄ sūt recta. alia tr̄uersa. quedā ū extoto
 lata. ad flatū recipiendā facta sūt. Recta. ut emittant ce
 rebri digesta. Torculata & tr̄uersa. ne aer frigidus & no
 cius introeat. ad cerebri subē. uel ne dura corpora sic
 puluis subeat ab ext̄ioub;. Supfluitas est ꝑ buccā emit
 tenda. ꝑ duo eḡit̄ loca. ab intestino puppis atq; ꝑ re ꝑer
 tr̄ansuersū usq; in ꝑmā uā descendente. Nec uia q̄n
 to plus descendit. tanto maḡ se rotundat. atq; stringit.

+
n̄ q̄ r subtilis dr

cunda postea iungenda glandi. que ccaua ⁊ rotunda sic
 spa. uanar ossi colatono simili. Hoc aut ossi suppositu est
 palato. Concauitas ista. ebotu e uocata. q̄ sic unu per
 embotu ita superfluitates ḡle per hanc influunt. Embo-
 tu aut istud. expellicis copom̄ ascina matre eḡdientu
 bus. Embotu em̄ cerebro superi glandi iungit inferius.
 Ḡtant aut ext̄ dura matre locat. Quantitas hui sperice gla-
 di spatii e illud. qd̄ int̄ dura matre e ⁊ ossa palati. Venę
 relate in modu recti. ⁊ ab ambab; iuuenilib; exeuntes.
 uenis circūdar̄ hec glande spica. Venaru ū rete. n̄ matia
 lib; n̄ r̄ rectib; e ḡsimile. Istud em̄ ita sibi ipluat. ut uix um
 qua dissoluat. Qd̄ sub̄ cerebrū dilatat. dextrorsū ⁊ sinis-
 trosū. an̄ ⁊ retro dilatat per spaciū. qd̄ int̄ dura est matre
 ⁊ palati. De hoc reti duę uenę exeunt. q̄les p̄us anteq̄ re-
 te inde fieret fuer̄. que p̄ dure matris duo foramina in-
 trantes cerebrū. per ei uentculos undiq; se diffund̄. Sed
 de his sufficiat dixim̄. cū de arteriis tractarem. Rete fu-
 it necessitas. ut uitale sp̄m per iuueniles ascendente uenas
 de quoq; ⁊ in natam animal sp̄i mutari faciat. Cū em̄ hic
 sit subtilior ⁊ dignior alijs sp̄ib; fecit nata rete. ubi immo-
 rans uitale sp̄i deq̄q̄tur. atq; subtiliet. ut i natam immutet
 alali. Qui cū p̄ duas uenas atela exeuntes cerebrū. uentri-
 cles ingrediat̄ ibi. maḡ maḡq; subtiliat. **De nucha. xii.**

nucha. xii.

n

Nucha cū a cerebro emittat. aspidilib; opta defensatur.
 Spondiles em̄ sui se operuntū. sic ⁊ cerebrū craneū. Preter
 hec duob; panniculis opit̄ cerebrū idē matre dura atq; pia.
 Q̄ ue idē sibi faciunt. qd̄ erga cerebrū. Super q̄s panniculos ⁊
 alijs st̄ duo ex ligamentis coposita. ⁊ ḡstitudine atq; duricie si-
 miles dure matre. Hys fuer̄ ut ut nucha defendant ⁊ ope-
 riant. ut ut spondilib; eā uincant. Que si q̄qm̄ patient
 dura. tñ mat̄ defendit. ⁊ dura matre patiente nucha re-
 manet illesa. Nucha patiente ut̄ ic̄sa sensū amittunt.
 sub̄iora m̄bra. Que si int̄ craneū ⁊ spondile primā ma-
 dit. oia adiacentia sensū ⁊ motu p̄uant. Si aut̄ p̄ma re-

nū spondit patiat officū pedū amittit. superiora tam ī suo
 statu reseruant. Vñ intelligit. ut si qua superiorū ledit. in-
 feriores sui lesione. q̄deynant. Qd̄ planū explicem cū causat
 motū accidentū dicem.

De oculis .xiiij.

De oculis .xiii.

Oculi sūt instrumta uisus. Hi duo sūt. ut forte uno paciente
 alit̄ uicē suā possit explere. Sūt aut̄ unūcūq; .x. efficientes
 causē. tres scilicet humores. ⁊ septē tunice. n̄ tm̄ hęc omnia
 uisum faciunt. s; una tantū. Alia omnia ei rei solū sunt
 uiuantia. Est aut̄ solū instrumtū uisus humor n̄ extoto
 rotundus. q̄ in superficie aliquātulū planū atq; clarū lucens si-
 cut cristallus. hic humor grece uocat̄ cristalleidos. Cui in
 medio tunicarū ē fundatio. Aliquātulū ē rotundus. ut n̄
 facile paciāt. Superficies parū plana. ut rē sentiendā me-
 lius p̄cipiat. Si enī penit̄ rotundaret. n̄ bñ sensum rerum
 ad aptaret. Omis enī res. rotunda īlata sua reddita. instā-
 bil̄ est. ⁊ n̄ firma. Clarū ē ⁊ lucidus. ut cito in oppositorū colores
 t̄nsferat in tunicarū medio ne undiq; careret uiuantū sup-
 plemto. In diuīta sua duo sūt humores. ⁊ .vii. tunice. Humo-
 rū unū clarissimū ē retro. sic ut̄ liquor. qd̄ fec̄ natā. ut cris-
 talleidon nutat. Cū enī alia m̄bra sanguine nutant. s; ab hoc
 cristalleidos se moueat. uitreū humore fac̄ natā. quis sang-
 nē suscipiat. ⁊ in ipsius essentia ūtat. ⁊ mutatū atq; depu-
 ratū. ad cristalleidon mittat clarū. Humor alius ante cris-
 talleidon locat̄. ut ab aere desiccet. Qui clarū atq; albus. ou-
 albuginē assimilāt. ⁊ euagaidos uocat̄. Cui alit̄ ē uiuantū
 tū. ut acristalleid̄ aspm̄ tunica remoueat tactū. Septē tu-
 nicarū tres ante euagaidon. ⁊ tres locant̄ p̄gelaidon.
Septima subtilior int̄ euagaidon ita ē ⁊ cristalleidon. Duo
 nerui q̄caui acerebro uementes ad oculos in exitu sin. a
 duob; induci sūt p̄annichis cerebri. q̄s exeunt cū ad ossa o-
 cloy ueniunt. ⁊ dū dilatantes se extendunt. arēdat eos.
 tela uenay ⁊ artiaay. a pia matre exeuntū. Hoy singlis
 in medio cristalleidos locat̄. ubi duę extremitates euaga-
 idos ⁊ gelaidos eē sentiunt. Venę ⁊ arterię ibi grex

uocant rete. ex retis tñ i similitudine. Cui uuanitū ē ad
 cristalleidon uisuale ferre spm. Venit q; i arterijs un
 ofiat sangt uero humori subministrat. Vitreus humor
 i cristalleidos ai uenis i arterijs. careat sangne sibi su
 gendo atq; Arteri uitreus humor i cristalleidos i uireo
 ambo nerueoy pannicli. a duab; matrib; sc̄ cerebri. Quoy
 subtilior rete opit. i nung ai ipso u rete gungit cristallei
 do. Ad sit ut uenis rete nutat. calor u natat ex arterijs de
 tur. Hec aut tunica uocat sedina. sic i mat pia. un pro
 cessit est uocata. Hanc sedina uelat grossior pellicla que
 ai solidet. u i sedina reti gungit. Grossa fuit necessaria.
 ut oclm ligaret. i ab osse eu defenderet. Vocat aut schi
 ros. he sc̄ p̄tremē tunice p̄fectissime sibi i uireo humori
 i cristalleidos solidatq; in medio. Qui loc uocat uerus. qm
 coloy diuinitate ei assimilat. Et ic̄rauntioib; tres antiozes
 tunice. ant euagandon sc̄ posite. quay una albugine ou
 uelat. cui forme ē uue; medietas leuis in antea. int̄secus
 uersus albugine uillosa. Color it̄ nigrū i uenetiū medi.
 v uea uocat que ascina egdi. huī tria sc̄ uuanita. Come
 am mittit. un multas habundat uenis. Seda cristalleidos
 i corneę ē differentia ne cristalleidi cornea duricie sua
 noceat. Vñ oportet ut eēt humida. Tercia ut iugdine
 sua spm coadunet uisibile. ne dispgat per aerē. Nigro enī
 coloy ē natāle lum. sibi coadunare. candido u disperge
 re. Vñ quida uisu deficiente p̄t̄ splendoie nuniū parū
 palpebras claudt ocloy. ut uisus lucet parū ad uueā pro
 fugus. p̄ea amplior egdiat. Vñ dedit natā nuniū splendo
 rem in hac gcauitate uue; Que etiā est pertusata. ut sp̄c
 uisibil̄ exiens ab ea rē sensā ilico p̄cutiat. Et ē uillosa. ut
 aqua ad oclor descendente ḡbibat. Cornea ē dura solida
 atq; alba. cornu subtili i albo simillima. q̄ ex multis frus
 culis ē cōposita. Hec dñ exorticat. qñ squama auellit.
 Et xit ab illo panniclo qui sup uocat est schiros. qñc diximus
 a dura matre egdi. Cornea fuit necessaria. ut cristallei

25
 don ab extrinsec' accidentib; custodiat. Clara ē ⁊ lucida.
 ⁊ ut visibile sym exire phibeat. dura atq; subtilissima
 esse oportebat. Coniunctua tunica subtil' ē ⁊ alba in
 oib; oculis lateralib; solidata. non operiens cornea s; circū
 dan. Hec illa ē albedo que uidef in octo. ⁊ exiens apan
 mēto qui int' cutaneus subposit' craneo. ei' necessitas
 q; undiq; ossib; oculū circūligat. ⁊ lacros operit. quibus
 mouent oculi. Ne sit tres tunice. ou albugini ant' posi
 te. Septima ē subtilissima albuissima. ⁊ nitidissima.
 que ou albugini subposita eā tū parte operit. qua
 uicreus humor operienda dimisit. Vocat aut' araneę
 tela. q; ipsi ē sumillima. Hec ē qua in octo uident' cum
 speculū aspiciant. Qd' eximia claritate fit. ⁊ lucenti
 sima solutione ē. Vitreus cristallus. ⁊ albugineus. u
 tunice. rete. Sedina atq; dure. araneę tela. uuea cornea
 ⁊ coniunctua.

De naribus .xiiii.

Snarib; .x

Nares sūt duo foramina. una cartilagine a se inuicē dif
 ferentia. Quorū singlū nasū ascendit. ⁊ duo forami
 na se diuidit. Plurimū in buccā trāsūū tūd'. altū p' ma
 trē durā uadit in ossa colatouo similia. De quib; dixim'
 satis cū superfluitates cerebri exeuntet tegunt. he inq;
 grossis panniculis sūt indute. que a vi. incipiunt tē. qd'
 diuidit in os. Lingua ⁊ palatum. Guttur q; ⁊ canales
 pulmones in os stom'. Vnq; nariū. de duab; decausis fue
 re necessarie. Prima q; maiorē ad op' tēndi spē ⁊ odo
 rat' alta ut grossas emittat supfluitates uementes.
 Nē sūt trāsūūq; ⁊ n' pulmōni appositę. ut si aliquādo frigi
 dus aer subeat pulmōnē non ledat. ⁊ siqd' cū aere sic
 puluis ul' cinis intuerit. pulmōni obēē n' possit. s; aer
 ob ambulans tūersa in eundo depuret ⁊ calefiat atq;
 soluta ne ad pulmōnē ueniant repellit. Qdā tam' arbi
 trī sūt uias in naso apparentes odorat' eē instrumētū. qā
 opilat' narib; nullus sentit odorat'. Si aperiant' ilico
 sentiet'. S; falsa ē eorū opilatio. Hec enī tant' ad piam

ferit odoratū. Duo frustula ubi; similia odorat^{ur} s^{unt} instru-
 mta q^{ui} usq; ad colatoriu descendit. ubi dura mat^{er} est per-
 tusata. & simil^{iter} super ea ubi extrema usq; in uentri-
 los p^{er} cerebri p^{er}tingentia. Odorat^{ur} sic emittit. fumi^{us} odori-
 feroy corpū dissolut^{ur}. n^{on} cū aere mixt^{ur}. per nariū fora-
 mina ab ubi; thit^{ur}. p^{er} q^{ui} ubi p^{er} cūsiōes cerebro t^{ra}nsmit-
 tit. Si enī in domo fumosa n^{on} odoufera flat^{ur} suspendit^{ur}.
 odorat^{ur} amittit. S; t^{am} naves fumo odoufero implentur.
 Q^{uod} constat q^{uod} cū a loco odoufero se moueat n^{on} flat^{ur} antea
 suspensur^{us} ab ubi; fugat^{ur}. odorat^{ur} reddit^{ur}. Vn^{de} g^{rat}at n^{on} esse
 naves odorat^{ur} instrumenta. s; poti^{us} illa p^{er} frustula que
 uocant^{ur} uba. Cerebrū enī dilatat^{ur} n^{on} stringit^{ur}. ut suū calo-
 re custodiat natāle. Dū enī dilatat^{ur} thit^{ur} acē anarib;
 pectore q^{ui} n^{on} pulmonis canalib; n^{on} q^{ui}q^{ue} fumi^{us} t^{er}to aeri
 amiscet^{ur}. necesse ē ad cerebrū thit^{ur}. Dilatari illud flatū
 trahere dicim^{us} cū aut^{em} g^{rat}at^{ur} fumosus aer emittit^{ur}
 a uent^{er}is per naves expellent^{ur}. Hec aut^{em} expulsio flat^{us}
 est emissio.

De auditu . xv .

Audit^{ur} instrumenta s^{unt} in petroso osse foramina. n^{on} pell-
 clē quib; ea operuntur. n^{on} auricle. cū uno t^{am} hoy
 auditus perficit^{ur}. Qui t^{am} duob; alijs adiuuat. Vnū enī
 par numeroy a quinto pari egdit^{ur}. q^{uod} in foramina petri
 ossis p^{er}tendit. Vbi dū dilatat^{ur}. foramina inter^{ius} aperun-
 tur. Que sunt t^{ra}nsiūta sic torcular. ne frigid^{us} aer cito pe-
 netret. n^{on} panniculis obsit. ne ue aliq^{uid} nociū incidat.
 q^{uod} audit^{ur} instrumentū impediāt. Cartilago extior que
 dicit^{ur} auricla. de causis duab; sunt necessaria. Defen-
 dit enī neq^{uid} in auditū cadat. sic oculos defendit alia.
 S^{ecundo}. q^{uod} uocē adiuuat. Vox enī percussio ē aeris. Que
 cū ad cartilaginē ueniat. ubi adunat^{ur} forit^{ur} intiat fo-
 ramina

De Lingua . xvi .

Lingua ē instrumentū gutt^{ur} n^{on} locutionis. q^{uod} de carne
 molli c^{on}ponit^{ur}. n^{on} sponge assimilāt. Ad quā multe ueni-
 unt uenē sanguine plene. Vn^{de} rubicda ē colore. Hec

iditū. xv
a

gua. xvi.

eadē opit̄ uentib; quib; spaciatiū buccę ⁊ palatū indu-
it. ⁊ os itom̄ gutt̄ ⁊ canales pulmonis. Asuperiori appa-
ret tota. ab inferiori parte usq; ad ligam̄ta quib; mto
ē conera. in q̄b; dā hominib; plus. quā oporteat. ut ⁊
q̄thar̄ lingua. nec i partes moueat̄ diuisas. Vñ oportet
incidi ligam̄ta. ut sibi mot̄ per totū os ⁊ palatū det̄-
n̄ latic; ligam̄toy quedā uenę sūt. quę saluā seper lin-
guę subministrant. Nec ab initio lingue exeunt in mo-
dū arteriarū a quib; emanat humectatio flegmati-
ca. quę uocat̄ salua. Iste amedicis uocat̄ habitatio
saluaris. In cuiū lingue un̄ exeūt hę. uenę raro est
glandosa atq; alba. ipsius saluę gñatiua. Quę adiu-
uat cū saluā auent̄ illis recipiat. Vñ humectet lin-
guā atq; buccā. Lingue fundamentū undiq; uicinita-
ti corporis ē in nexū. ut fere totū uideat̄ eē unum.
cū tñ eoy diuisa sit suba. Nec ē lingue cōpositio &
aiatoy corporoy intioy & cōpositoy.

Aiatoy membroy *De instrumentis Sp̄s. xvij.* *Instrumentis sp̄s*
intioy ⁊ cōpositoy t̄tatiū expleuim̄. de itioy; ḡ
compositis sp̄m sub ministrantib; dicem̄. scil̄ de uia
gutturē. ⁊ pulmone ⁊ diafragmate ⁊ pectore. De
pectore tñ satis dyam̄. cū de sua cōpositione tractare
mus. Dicendū ḡ de uia. quę triplex ex causa fuit ne-
cessaria. p̄mū q̄ uocē pulchrā reddit ⁊ forte. sedō q̄
alleuat aerē irroeuientem ei; tēpat frigiditatē. Vñ
q̄dā mouunt̄. cū eis radicat̄ in cadat̄ n̄ tantū amicten-
tes uocē serena. s; n̄mū recipientes aerē. qui pecc̄
in frigidet & pulmone. Qua p̄t̄ oportet incidētē non
totā extirpare s; partē. Tercio. ut recipiat puluerē.
ñ gutt̄ intret ut pulmone. *De Gutturē. xvij.* *gutturē. xvij.*
Cutturē ē extimitas canalū pulmonis. quod duplas
ē uiuam̄. Olai ⁊ primū. ut aerē emittat ⁊ trahat
flac̄. Scdm̄ prop̄t̄ uocē. q̄ aliquādo unū m̄brū fac̄
nata duay ut trū rerū instrumentū. sic subtile

fecit matrem cerebri optice. uenasq; et arterias ligare iun-
 ce et cerebrum ne dissiparet coadunaret. Aliquando facit eadem
 natura. ut expulsa alteri rei sint uiuamta. sic fumus pilorum cau-
 sa esse dicitur. Idem etiam fecit ut in pulmone et eius canalibus instru-
 ta essent flatu ad calorem naturalem cordi reseruandum. et uocis
 esse instrumentum. Aer enim trahitur. ut cor calore naturali reser-
 uent. Aer quoque expellitur ut duplicat uox opituletur. ut fumo-
 sa superfluitas. a corde expellatur. ut ut materia uocis effici-
 at. Nunc igitur duabus de causis componitur canal pulmons. quae cau-
 sa flatul ex multorum frustulorum concatenatione et ligamen-
 tis constituitur. ut possit dilatari et stringi. quae duo attine-
 tur uoluntario motu. quoniam nunquam potest fieri nisi ex catena-
 tionis membrum. huius canal suba. cartilaginosa est atque du-
 ra. ut cum uentus exeat. uox fiat clara. Raucitas enim uocis
 ex humiditate fit canal pulmons. Cuius superior extre-
 mitas gulae uicina. durior est omnibus canalibus pulmons.
 Hoc autem uocat guttur. unum instrumentum fit uocis. quod du-
 rum est inter alios canales pulmons. Quod ex tribus cartilagini-
 bus pulmons fit maioribus. Primum est antiquius gibbosum
 extius. cauum interius. quod in quibusdam hominibus tactu senti-
 tur. Secundum est priore maius. et retro iuxta os stomi locatur.
 ut illud compleat. quod prius defuit cartilagini. Hoc gut-
 tur quoddam concatenatione et ligamentis iungitur. ut et dilate-
 tur et stringatur. Inferius ligamentis solidetur ueruisque ligatur. cum
 duabus costis inferioribus. ex euntibus de osse scuti assimilata.
 Tertia cartilago. tanto secunda est minor. quanto prius secunda
 fuit maior. Ita tertia. secundam quasi aequat. quae cyphum assimilatur.
 duo huiusmodi caua. quae duo sedes intrant frustula. Quae frus-
 tula quasi concatenata sunt. ut hac concatenatione guttur clau-
 detur et aperiret. Prima cartilago uero primae et secundae iun-
 guntur strictior est fundamento. quod fuit necesse ut fundam-
 tum in pulmone laetum esset gulari gutturi. Tertia carti-
 lago concatenata habet ex parte unius sicut ut ex harum car-
 tilaginum compositione canal redderet simul fistulam

per quā aer ad canales pulmonis. ⁊ ipsū pulmonē transire
 possit. Guttur intus eadē ueste q̄ ⁊ lingua. ⁊ palatū ⁊ os nom̄
 induit. In superiori cartilagine scaphū assimilante. ē os du-
 as hñs furelas assimilantes duo. **XC.** Os istud per collum
 ostendit. cui linea mediastina in dorso ym̄ cartilaginis ⁊
 lingue. subiori linea est subposita. Inferi lauda ē sic aci-
 minus primę cartilaginis. Quantitas ē aut̄ unota. atq; soli-
 data. in utq; cartilaginis lata. ⁊ ligamta ei quasi nerui a
 cartilaginib; egdunt. Lauda cū osse superius sagittam
 assimilante. ligat. Hęc ē cōpositio guttis ext̄b; cartilagin-
 bus. Concauitas gutturis quā aer intiat ⁊ exit h̄t q̄dam
 corp̄ qd̄ lingue fistule assimilat. cui lingue corp̄ n̄ esset as-
 similandum. cū ita postior. illud ū nata primū. Hoc aut̄ cor-
 pusculū. nullā h̄t in toto corpore similitudinē glande pel-
 lis ⁊ pinguedine. Vocat̄ autē guttis lingua siue catarac-
 ta. ⁊ ē primū uocal instrumentū. Neq; enī aliū pot̄ uox eē
 nisi ista claudat̄ cataracta. Si enī uia guttis est aperta.
 impossibile ē uocē esse. q̄ aer paulatī exit. qd̄ gtrū ē for-
 mande uocē s; tantū fit qd̄a flat̄. Si tenuit̄ exit paruus.
 si ū fortit̄ magnū. Cū uox format̄ subito mult̄ aer de corpore
 egdit̄. cui uia primū a largo puenit ad angustū. ⁊ post
 paulatī egdiens angustatur. dilatat̄. Hęc guttis catarac-
 ta ad flatū gstringendū sunt necessaria. Non aut̄ dico cō-
 structionē flat̄. ut extoto int̄ c̄hat̄. s; in emissione uocal
 utiq; gstringi later̄ pect̄. ⁊ cū costis lactos ypocondrię in-
 cinos. Vñ totū pect̄ ⁊ lacti mouentes guttē mouet. aerq;
 licet fortit̄ coartat̄. ne subito egdiatur. Qd̄ fac̄ lact̄. quo
 scaphū assimilans cartilago gstringit̄. eq; hui rei explem̄-
 tū corp̄ lingue frustule assimilati. Coadunata enī pars
 parti claudit uia guttis. Per lingue hui lata nata fec̄
 duo foramina. quę ad locū c̄caui secedit̄. qd̄ aer n̄ pot̄
 subire. dū p̄ larguare uagat̄ uis. s; cū ad lata se dirigit̄.
 illa duo lateralia aperit foramina. ut tandē exire ualeat.
 Hęc aut̄ duo foramina a sup̄ inferiorib; sic linea s̄ ex-

rensa. et si quæ pelliculæ usque in cæcum clausæ. ut guttæ claudantur. et non ante aial flatum aperiantur. Rursus cum ab; transglutit. dorsum cataractæ tangit. et subito se cataracta claudit. neque uia ad pulmonem prohibet aliquando potum. sed ne multa quantitas subire possit. Aliquando enim parum intrat pelliculas et uentres suos humectat. Guttur est cartilagineum et rotundum. Unde fit ut os non intransglutendo cybis usque ad canales descendat pulmonis. et guttæ usque ad palatum ascendit. Sic in transglutendo cibo cataracta claudit. et os non deprimunt sic in expellendo uomit. Subtilior super guttæ obstruit. ut transeat uomit.

nalib; pulmonis.
iii.

Canales *De canalibus pulmonis. xviiij.*

Pulmonis ex multis componuntur cartilagineis rotundis in modum anuli. alternati sibi subpositis ab inferiori extremitate guttis usque ad uicium pulmonis per longi-
tatem colli. Sed autem ligaturæ sibi inter ipsas expellicularum ligamentis. neque ex omni parte sunt cartilaginei sed tantum in pertinencia colli propter expansionem ossis non. In parte uero pectoris sunt ligamenta siue corde. Habet unusquisque anulus pelliculæ intranssectis rotundissimas. quæ pelliculæ duræ sunt et solidae. Hæc sunt pelliculæ quas ante deprimunt os non atque guttæ claudere desunt. Rursus panniculos habet unusquisque anulus. sic operimentum canalium pulmonis. Canalium pulmonis necessaria collo sunt. ut aerem expelleret et terneret flatumque et uocem reciperet. Quæ cum in furdas ueniat. ubi pectoris est spaciositas per pulmonem spargendo se dilatat et am-
uenit ambabus a corde uementibus amittet. Sin diuisi ramuli sunt similes anulati. ex parte panniculosi et cartilaginei. Sedque sanguine mundissimi. in anni mali nature sue competenti. Cum enim in cisione ruptam perturbationem in aliquo horum patiat. sanguinolentum ibi aial efficitur. Unde tussis nascitur et sanguis ille ad os deueniens expellitur. Et lac enim sanguine pulmonis impedit. Canalium hæc ostia cartilaginea propter uocem. Instrumentum enim uocis neque durum

sic os debuit esse neq; molle. Cartilago ē mollior ossib;
 ⁊ durior alijs corporis partib;. Ex multis cartilaginosis
 & ligamentis fiat p̄t flatū dilatandū ⁊ q̄stringendū quod
 fieri n̄ posset. si ex una cartilagine esset. **De pulmone**

De pulmone: xx

Pulmo ē de molli carne ⁊ aeri spūme coagulata. **xx.**

Simillimū multas. quasi uasis telat. Hęc uasa s̄ trōmua.
 Vnū adext̄ q̄cauitate ic̄y cordis. alt̄m a sinistra. t̄cū asu
 is canalib; p̄diens. Adext̄ q̄cauitate cordis uena ē n̄ pul
 satua. s̄ forma ei sic art̄ia q̄ de duris ⁊ duob; panniclis.

V̄ n̄ hęc uena d̄r arteriaca. q̄d fuit necesse. ut pulmone pos
 sit nut̄re. Duris ⁊ duob; fit panniclis. ut subtilitate sug
 geret aerē. sanguis in nutritua pulmonis. Pulmo enī est
 subtil̄ nat̄e ⁊ aeris. Vn̄ nutritū oportuit habi simile.

Exiens a cordis sinistra ē una sola arteria. cui forma ē sic
 uena q̄ una ē ⁊ rara yellicla. Vn̄ uenata uocat̄ art̄ia.

Hęc fuit necessaria. ut sp̄m ⁊ clarū sanguē pulmōni af
 ferat. Sp̄c multā fert q̄ntitatē. p̄t sua raritate. Vas
 ueniens a canalib; pulmonis cōpositionib; eoz ē simit. Ex car
 tilaginib; enī & panniclis canales s̄ pulmonis. ut per
 cartilaginez ori iungant̄ stom̄. q̄d cū cartilagine sua. cū
 uenata iunḡ art̄ia. Vnū q̄d q; hoz tū uasoz. cū intret
 stomachū ē q̄d r̄p̄ertitū. Due partes exeūt dextrorsū.
 ⁊ due sinistrorsū. Pulmo enī duob; diuid̄r panniclis. p̄ct̄
 mediantib; it̄cidentib;. Quatuor superiores partes per pul
 monē. s̄ca diuid̄r multiplicat̄. Canas pulmonis alit̄ di
 uid̄r. in dextris. Que diuisio fuit necessaria. ut esset in
 fulcūm̄. ⁊ q̄si culat̄ uenis pectoris ad euntib; uas. Hęc
 ē cōpositio pulmonis. cui uiam̄tū est ut undiq; cor ar
 cūdet. cūq; p̄yo motu careat. mot̄ pectoris eū moueri
 adiuuat. Est aū pulmo instrum̄tū sp̄c ⁊ uocis. Sp̄c fuit
 necessari p̄t cor. Quia enī cor fundam̄tū ⁊ fons calo
 ris ē nat̄at. necesse ē aerē th̄at. un̄ feruor suus restri
 gerari ⁊ fumosa superfluitas posset expelli. Vn̄ duos
 mot̄ habuit q̄tarios dilatandi. q̄ sp̄m traheret restri

gandi. strigendi. quo fumose superfluitates posset expel-
 li. Ne g̃ aer subito eruperet ad cor. pulmo fuit necessari⁹
 it̃ ipsum ⁊ gutt̃ mediestini. ut sp̃m refrigerandi ab eo
 acciperet. ⁊ superfluitatē fumosa sibi redderet. Vã ã ⁊
 aial̃ uox necessaria fuit. ⁊ uox sine aere eē n̄ potuit fe-
 cit natam a corde aeris expulsionē uocis eē natale. En̄
 g̃ pulmo cellule similitudo. seruans super aere frigidū.
 ad cordis feruore refrigerandū ⁊ calidū ad uocē atq; fla-
 tū. Quod si mediatore careret cor. ⁊ p̃ se p̃ncipalit̃ aerem
 traheret ⁊ expelleret. sp̃issimū ⁊ infinitū eius esse mo-
 tū oportet. Vñ adeo esset picolosus ut nec uno mom̃to flat⁹
 teneret. S; cū quodlibet aial̃ in loco calido siue in aqua
 pfundissima. seu etiā in loco fetido flatū teneat. constat
 cor ad pulmonē refugere. q̃ aliquādiu possit se refrigerare.
 Vñ fit ut q̃d̃ aer in cella e pulmonis. quodlibet aial̃ in hi
 locis uiuere possit. S; eo deficiente. ⁊ augm̃tante fumo-
 sa superfluitate i corde ⁊ pulmone. desinat aial̃ uitale eē.
 F̃ it̃ ut pulmo necessari⁹ ut aerē exq̃q̃ ⁊ in naturā th̃at
 sp̃c. q̃ eū assciscat sibi facili⁹. Sic enī abū epar̃ i natura
 sanguinis mutat quo membra etiā cetera facili⁹ in natu-
 ra suā mutat p̃ea. Propt̃ sup̃dictas g̃ causas ⁊ caro pul-
 monis mollior ⁊ leuor sic nata e aeris. ut aerē in natam
 mutet sui. ⁊ in cor eū sibi th̃at. ⁊ uitale sp̃m mutet.
 Dehinc ascendens per arterias ad uent̃los cerebri. i aialatū
 sp̃m q̃at mutari. S; de his planū post disputabim̃.

onde. xxi. c

Cor fit de uillis **De corde. xxi.**
 diuisq; positat. cui caro tota e dura. diuisitas uillorū.
 ex diuisitate motuū e dilatandi. scil̃ ⁊ cōstringendi duri-
 ciet̃ carnis. ut uelocitat̃ auferat. passibilitatis. Pulmo
 circēdat cor latāl̃. forma cordis e pinea. Inferior part̃
 idē latitudo opposita e superiorū corporū. Ponit̃ autē
 it̃ ccauitates pectoris ambas. q̃s mediante pannicō
 dixim̃ esse diuisas. Cap̃ qd̃ acūm dicit̃ in sinistra par-
 te locat̃. Hoc aut̃ lat⁹ cordis sp̃c inhabitat uitale. In

er artia maior. de q̄ os alie egdunt. Vñ fit ut pulsus in
 sinistra parte sit fortissimus. Cor h̄t duas gcauitates. qua
 r̄ una dext̄. alta ū sinistra. Sinistra in acutū tendit. dex
 tra ista subsistit. Ad dext̄ usq; ad sinistra gcauitatē. ē unū
 foram qd̄ aq̄; dā t̄cia uocat̄ gcauitas. s; n̄ ē ita. Dext̄ item
 gcauitas. duo h̄t foramina. Vnū uena intrat gcaua. por
 tans ab epate sanguinē in hanc ccauitatē. Super hoc fo
 ram tres s̄t pannicli ad hoc ibi positi. ut aperiant it̄u
 ro sanḡni ⁊ claudant. p̄q̄. it̄rauerit ne exeat p̄t̄ dila
 tationem cordis. Al̄m foram̄ exit uenę arterię assimi
 lata ut pulmonē nut̄at. de q̄ satis dixim̄ i pulmonis trac
 tati. Sinistra it̄dē duplex h̄t foram̄. Vnū intrat artia
 uenę simillima. Ita portat sp̄m apulmonē ad artias. ⁊
 sanguinē a corde ad pulmonē. Super hoc q̄ foram̄ duo s̄t
 pannicli aperientes se aeri. ad cor iḡdient̄. Al̄m foram̄
 est sinistrę partis. un̄ maior artia exit. q̄ uocat̄ outhi ⁊
 oñi ē font̄ artiarū. toti corporis. Nec h̄t tres panniclos
 q̄ aperunt̄ sanḡnē a corde ⁊ sp̄m emittendo. p̄q̄. clau
 dunt̄ redditū p̄hibēdo. Hę duę gcauitates cordis semp̄
 s̄t in pulsu. s; tñ plus sinistra. quia sanḡ ⁊ sp̄c plus ibi
 regnat. Hę s̄t cōpositiones ccauitatē cordis ḡstituentes.
Foram̄ qd̄ ad dext̄ parte p̄tend̄ in sinistra in dext̄ incipit
 maiorari. S; p̄ea usq; in sinistra paulatī stringit̄. qd̄ idō
 ḡseq̄r ut sanḡ in sinistra parte subtilior p̄ḡdiat̄. In uno
 quoq; gcauo frustulū ē ext̄ qd̄ auricelē assimilāt. Nec
 duo s̄t que cordis auricelē dicit̄. In dext̄ auricula arteri
 al̄ uena solidat̄. In sinistra ū uenose arterię ē solidatia.
H ē aut̄ in sua latitudine quedā ossa cartillaginosa que
 cordis sedes s̄t appellata. Circuit cor qd̄a pannicli qui ca
 sula cordis esse d̄r. In hui⁹ pannicli medio ext̄nsec̄ pan
 nicli p̄c̄t̄ mediantes solidant̄. Iste pannicli n̄ ungit̄
 cordi. ne forte eī modus impediāt. Qui cordi fuit neces
 sari⁹. ut esset fundam̄tū calous nat̄at̄. un̄ aia regētur.
Sinistra gcauitas dignior ē de causa sup̄dicta. Subtilis

diaphragmate. xxii

Icollū duo gcaua maiora sūt. Unū arēdat oīa ossa pecto-
ris pulmonē ⁊ cor cōtinent. alīū ginet uentris lactos
os. Itud icapit ab inferiori teneritudine pectoris usq;
ad mīora ossa uenis. In q̄ gcauitate sūt nom̄ ītestina ē
par. splen. renes. fel. uesica. matrix. **De diaphragma**
riter hęc duo gcaua q̄dā lact' ē rotundus eoz **te. xxii.**
diffia que dī diaphragma. incipiens a teneritudine pec-
toris ⁊ p̄tendens utriq; usq; ad duodecimā spondilem.
Vbi solidat' ex om̄i parte. cū cordis ligamētis ab ipso exun-
tib; Operit aut' hic lactus de uno pannicō superi' qui
a pannicō costas circūeunte egōit. ⁊ ex duob; pect' me-
diantib; Subtūis ē alī' pannicō. q' a siphac egōit. Hic di-
aphragma duo foramina unū gē spondiles. unde exit me-
ri de alto exit gcaua uena. que spargit icorporis superi-
ora. Diaphragmatis. ū sūt uiuamta. Dilatat em̄ pectoris fo-
ramina atq; ostringit. cū alijs lactis pectoris. Scdm̄ ē qd'
differre fac instrumenta spē ⁊ cibi.

instrumentis cybi.
xiii.

Ccybi instrumenta ab ore sūt incipientia. Vbi em̄ habet. **xxiii.**
instrumenta ibi coadunata. dentes ⁊ pelliclas. un' operi-
tur bucca palatū etiā linguāq; hēt inferiorē parte oris
gutt'. Vna canales pulmonis. meri. Dentū dixim' iā nu-
merū ⁊ eoz uiuamta in tractatu ossiū. Lingua duoy
hēt uiuamina. aīatē rei atq; cybi. cū cōpositionē superi'
dixim'. ⁊ similr' de alijs tractauim'.

om̄ nom̄. xxiiii.

Pellicla un' bucca circūduūt. pellicle **chi. xxiiii.**
circū amiscēnti os stom̄ ⁊ ipsū stomachū conecit.
Que uiuat. quia cybū quoquo m̄ uiuat ⁊ stom̄ aptat.
A stom̄ em̄ incip' un' ei nata custodit. Meri qdā ē corp' cū
longū rotundū. atq; gcauū. qd' a stom̄ incipit p̄gredien-
usq; in superiorē extremitatē gutturis. Cui exordū ē
angustū. s; postea paulatū dilati dilatatū. ad guttis sumi-
tatē ueniens fit latū. Protendit supra spondiles dozsi. ubi
ligat' multis ligamētis. n̄ tū spondilib; adherens medū
q' multo magis ungit' dextris. ⁊ usq; in duodecimā spon-

dile descendit. Spondilium uero medietate meri separari fuit
necesse. ut ista corpus daret descendenti arterie. Hoc enim me-
dium ligat spondilibus; ut melius custodiret. Coponit autem
meri de duobus; panniculis; a stomi egredientibus; pelliculis. Horum
unus exterior est et carnosus. et uilla sua per latum extendun-
tur. Sed interior est et nervosus. cuius pilus in longum prenti. tamen
obliquantur pauca. Est autem officium meri transglutienda trans-
glutire. Ab ore enim cibum trahit et in stomi trahit. Trahit cum nul-
lis longis que ascendencia gutta subleuant in buccae su-
periora. ut expressius cibum subtrahant ab ucca. Que per pa-
latum posita suscipientes. ab eis stringendo mittunt stomi
receptum. Si enim res humida quam in manum fuerit stricta
humor inde labit. Ex his ergo pilis glesat. ut et transglucien-
dis leuior sit asus. euomendis grauior exit. quod transglucien-
da adiuuant utraq; uela. Vomunt a solo exteriori adiuuat.
quod dilatatum esse diximus. **De Stomacho. xxxv.**

Stomacho. xxxv.

Stomachus. et si in sinistris sit locatus. et tamen inferiora ten-
dunt in dextera. Nunc habet epar dextrum quod cum quibus; suis str-
ictis ipsum uancat stomi. Splen est sinistra sibi subiectus la-
ceteri dorsum. Superius habet uerbum quod greci gatria uocant.
et forma est quasi spherica. Sed et extrema aliquantulum sit lo-
ga. Inferiora superioribus; sit latiores. foram super latitudinis
usu intestina uidet stringi. foram stricte partis dilatatur
in meri coponit. ex duobus; panniculis. Interior est nervosus
pilos hinc in longitudine et in transuerso. Exterior est carnosus
pilos hinc per latum cum pelliculis splenis ligatur lateraliter et epar-
tis ex parte dorsum cum spondilibus. Adiuuat autem stomi ut ex-
quoquat cibum et epar mittat excoctum. ut facilius epar in
sanguinis natura utat. Sic bucca in ore stomi cibum apparat in
ostium. Hanc stomi excoctionem medici uocant primam
digestionem partium suarum. Adiuuantia uulgo quoque et spe-
ricae forme in presentiarum sit dicenda. Duorum panniculorum. dup-
plex est uiuantia. Cibum enim amari unum sibi gchit. quod sit
cum panniculo interiori per longum uillato. sic superius de meri

dixim. Stomachus h in cōsurgendo surrigit de meri. &
 ab eo cibū sibi suscip. sic si quislibet manū ad rē aliquam
 suscipiendā porrexerit. Scdi pannicli uuiamū sibi retury
 cibū. qui cū peruemat ad stomachū ab ipso q̄si biancat.
 quo ad digerenda digerant. ⁊ retinenda in suū usū retine
 ant. expellenda ergo ad intestina emittunt. Vñ superi
 ora stringunt. inferiora ū dilatant. in testino se aperien
 te qd̄ porta uocat. Stringit enī istud extior pannicli in quo
 uillū latū habet. Omē enī membrū duob; constat panni
 clis. Si uillū per longū habuerit. in suscipienda suscip.
S i fuerit per latū in reiat̄ reiciendū. Quare interior sit
 neruosus nimia hęc fortitudo fec̄ sensus sui. Cū h stomach
 ch̄ recepta oib; suppeditet. incioib; digniore sensum
 oportuit habere. ut & digestionis uacuitatē sentiret.
 & un̄ rursus impleret̄ expectis; tñ sensus plurimū in ore
 suo habet. Ore enī stom̄ sentim̄. qd̄ famē uocare solem̄.
H ac ḡ necessitate os stomachi neruosū. & ipsū oportuit
 esse stomach̄. Descendunt aut̄ duo maiores nerui ā sum
 mitate cerebri. per os stom̄ ⁊ ipsū stom̄ spargendi. Ex
 terior pannicli fuit carnosus. ut stomach̄ calefiat. ut di
 gere ualeat. Nata enī carnosā humida ē & calida. Qd̄
 hic in sinistra parte aptat̄ epari habitū loc̄ in appa
 rat̄. Splen̄ ⁊ licē in sinistra sit minoris tñ quā eparē
 quantitatis. Epar in dextera splen̄ ū locat̄ in sinistra.
L acti ū dorsi et̄ inferi. Turbūq; superi. ut meli calefieret
 ad dirigendū stomach̄. Qui ligat̄ undiq; ne mot̄ suus
 nimius a loco suo eū ualeat extirpare. fuit rotundus
 ut passibilitatē reiciat. & multā cibi quantitātē sus
 cipiat. Longa fuerit extrema ut desuper nerui unigā
 tur. In testino ū inferi latitudo inferior. ⁊ angustia su
 perior quē in humano tantū sit stomacho. Ideo fuerit
 necessaria. qz cū homo p̄alys erectior sit aialib; abis
 semper inferiora suscipit. Vñ latitudo fuit inferior
 ut multitudo cibi in possit capi. Latitudo superior

foramini apposita ē ineri ut si forte inglutiret res aliq̄
dura & n̄ bñ masticata int̄re ualeat foram̄ inferiori ideo
angustiat̄. quo ⁊ abus in stomacho nimia excoctione sub-
tiliat̄. facili ēgdiat̄. ⁊ rursus ne ab; exeat ante q̄ excoqua-
tur. Vñ oportet ⁊ ut semper claudat̄.

De intest de ientini. xxvi.

In testina super dorsu spondiles. ⁊ os latū s̄ **anus. xxvi.**
posita cū ligamētis asiphac ēgdiētib; ligata. Incipientia
a superiori foramine stomachi qui porta uocat̄. usq; in
anū p̄tendit̄. ⁊ globosa a dextra in sinistra. & a sinistra
retorquent̄ in dextrā. Hęc ex duob; cōponunt̄ panniclis
v̄ n̄q̄q; panniclis. h̄t uillū in latitudine rotundū. Quorū
ē essentia eadē. que etiā in stomacho dicta est. S̄ autē
nūo. vi. Tria subtilia que s̄ superiora cū porta iuncta.
tria grossa ab inferiori subtili incipientia. Vñ triū
subtiliū uocat̄. duodecimū. q̄ sua longitudo p̄mensura
cūq; hominis. xii. h̄t digitos. Super dorsū ēgdit̄. in nul-
lam em̄ partē torquet̄. sic alia cōuoluunt̄. Altm̄ uo-
cat̄ ieiunū q̄ sepe ē cibo uacū. globosū & artū. actū
in similitudine aliorū. Tercū ē subtile uocatū. sc̄do simi-
limū. s̄ tñ nūq̄ sine cibi fecē inuentū. Grossorū tñ primū
ē orbū appellatū. & ic̄pit a subtili extremitate. ⁊ est
latū a dext̄ in sinistra partē arcūuolutū. q̄ uocat̄ or-
bū. q̄ uno tñ foramine ē contēptū p̄ qd̄ ⁊ intrancia
intran̄t & exeuntia exeunt. Qd̄ ēgdit̄ ab eo aliud intrat
in testinon qd̄ uocat̄ ileon. Orbū ū intestinū sacclō est
assimulatū. Sc̄dm̄ grossorū illud ē qd̄ uocant̄ ileon. q̄
simil̄ aliis a dext̄ in sinistra tendit̄. s̄ tñ a dextra ascē-
dit super anchā. uocat̄ ileon q̄ dura digestio in iliorū
dolor ē. in hoc residet in testino. Tercū est rectū in tes-
tinū qd̄ in inferiori ani extremitate positū uocatur
colon. Vbi cū aliq̄ inhereat digestio. inde colica nascit̄
passio. Hoc ceteris latū est. Intestina hęc arcūdant uenę
neru quoq; & artū. S; horū maiorū pars remanet ar-
ca superiora. Ligant̄ cū pelliclis ⁊ glādosa carne in

sua gcauitate. que oia in superiorib; sit dicta. Nec in
 testinor e copositio. Inuuant ut a stomacho digesta rea
 piant. i in succu mand. i ad epar. feces q; expellant foras.
 A superiori uena que uocat porta. multe uene subtile
 priunt ad itestina. Ab intestinis q; pcurrit ad epar. &
 he uocant mesaraice uene per quas suc cibi ad epar
 tendit ab intestinis. Rursus in testina uiuant. q; cibū
 mutant. Cib; enī intra stomachū digent. cū portas exe
 at. i ad subtile intestinū uemat. ibi aliquas consumēt
 moras melius subtiliat. i in per mesaraicas ad epar p
 gredit. ubi in natam sanguis mutat. sic enī bucca. i me
 ri cibū subtiliant. i ad stomachū subtilioē mutat. sic i
 in subtile intestino non dū bñ putat in stomacho multo
 maior fit digestio ut epari mutant digestibiliorem.

Vñ hoc intestinū stomachi eētie e uicini. Nec e una inter
 tinoy necessitas. Singloy aut uirtute dicti sum. i coposi
 tionē. Coy enī gibbositas & rotunditas ideo fuere necessa
 ria. ut ibi cibū aliquandiu inhereat. Qd si non fieret
 hō & seper comederet. seperq; digeret. Sedo fuere neces
 saria. ut cibū partū digant. i p ut eis subyerit. partū rea
 neant superflua ū expellant. Duodecimū intestinū ad
 dorsū erectū e. ut uenis. i arteris daret locū. i ueris.

Sic n. locatū unū occupat loca spatū. Dicendū est q; ex
 duob; panniclis fieret. i nulla per latū descēdēt. Duo
 pannicli fuere necessarij. ut si unū pateret. ab alto sibi
 subueniat. sic in diutna uidem dūlētēria. q; aliquādo
 in digestioē frustula carnis uident exire. que de intio
 rib; panniclis citat. eē. n tñ perit intestinū. q; ul extior
 pannicli sibi facit subylenitū. Coy uilla per latū sit ex
 tensa. ut superfluoꝝ fortit sint expulsiua. Vñ sit ut du
 plicia inferiora intestina. superiorib; sit g̃stiora & maio
 ra ut n̄ frequent uis hoīem ad sella ire oporteat. q̃a si
 digestio loca stricta incidit. facile implet. i cito euacu
 ari oportet. Qd si ampla ctingit. egr̃. *De pinguedine. xxvii.*

Zurbū ex duob; cōponit̃ panniculis grossis atq; spissis quoz
 alt̃ subponit̃ alti. In hoy medio mul- ta ē
 crassitudo. ⁊ multe uenę atq; arterię. Cras-
 situdo ita ē super intestina. cui forma sic sacculus siue
 marsupiuū extat. Incaū ab ore stomi ⁊ usq; ad intestinum
 qđ uocat̃ colon tendit. Bucca eĩ ibidē ū ⁊ in p̃ncipiū aliqñ
 do solidat̃ in aliqua extremitate epatis. ⁊ in dorsi costis
 neq; in his det̃minat̃; s; sic solet̃ gtingere sepi uingr̃ cum
 stomi. ⁊ splene atq; colon. ut stomachus & intestina per
 ipsū possint calefieri. ut ⁊ liget uenas q̃ h̃t̃ intestina.

Epar in dext̃ late De epate. xxxviii. De epate. xxxviii.
 ponit̃. ⁊ sub superiore ypodria locat̃. Cit̃ aut̃ ccaui
 atq; gibbosū q̃cauitas stomi ⁊ in testinis ē. Amplectit̃ enī
 stomachū cū suis quinq; panniculis. Gibbositas diafragma-
 ti ē apposita. ita ut ipsū tangat. Ligat̃ cū diafragmate
 pelliculis ipsū operientib; ⁊ similit̃ costis posteriorib;. Conca-
 uitas ⁊ sua stomi ⁊ in testinis pelliculis ē ligata & uenis. Hoc

epar non in oib; eq̃it̃ se h̃t̃ hoib; quantitate siue partib;.
 In hominib; ē maior q̃ in bestis eide quantitate. nūc par-
 tiū in q̃b; dā. ii. in q̃b; dā. iii. in q̃b; dā. iiii. in q̃b; dā. v. Epar hoī
 magna tenet partē in dext̃. allata sua ccauitate. uena

ygdr̃. que porta uocat̃. que ante q̃. exeat in v. diuiditur
 uenulas. quinq; epatis intrantes particlas. Ṽ unaq; q̃
 part̃ q̃naria in multas uenas diuidit̃ subtilissimas. Que in
 inferiore p̃tendit̃ stomachū. in duodecimū q̃ intestinum
 ieiunū atq; rectū qđ satis durū cū de uenis tractarem̃.

Necessariū fuit ut epar cibū mutet ⁊ sanguē faciat. qm̃ p̃
 ea p̃uenas ad totā corporis m̃bra t̃ciat. Vñ fit ut i substan-
 tia epatis ⁊ digestibilis fact̃. portā ingoīat̃. de in in duo-
 decimū. p̃ea in ieiunū. ⁊ a ieiuno in subtile intestinū.
 Subtile ū succū bñ colatū. per mesaraicā mittit̃ ad uenā
 que uocat̃ porta ⁊ p̃hanc eandē epatis mittat̃ ad uen-
 t̃rē. Ṽ p̃uenas sparsim dilatat̃. que per epar extendit̃.
 Epar cibū mutat̃. i natam sanguis. que per uenā ma-

i altitudine

coagulato al
 similes sangu
 in. lib̃ enū i st
 macho ē coct̃

splene xxviii.

ioie que uocat ccaua in ceta corporis mandat mbra.
Splen in parte e sinistra. **De Splene. xxviii.**
 can forma aliquantulu est longa. & parum
 cont stomach qcaua. usul costat gibbosa. In
 his duob; locis ligat cu panniculis au bina giungunt uascu
 la. Vnu qd maiori e qntitatis. agibbositate e epatis. per
 qd ab epatis sanguie colera nigra sibi splen uidet trahere
 A itm mui te splene n os stom locat. Vn cola nigra ou stom
 mudat ut appetit in confortet. Splenis uiuamtu e ut sa
 sanguie in epate mundificet. & per uasculu supdictu sibi
 trahat sanguis feces. quas per aliud uas ou stom mittat
 qntu adiuuando appetitui sufficit. Neq; tm totu n ilico
 mittit. qz aliquandu sibi retinens in suos usul tnsformar par
 te. alia part tande uera facta cola put dixi mittit stom i
 suo appetitui cfortando. Vn fit ut splenis subita que fu
 gat n emittit rara sit ut spongia. & grossos humores sibi
 trahat. Color ei nigradim assimilat. ut cola mg exprimat

elle xxx.

Fel sily epatis frustulu **De felle. xxx.**
 mai est. Nui un tant e panniculi fortis n dur. Bina ht uas
 cula. Vnu epatis ccauitati iunctu. per qd colera R a san
 gne epatis de purat. Altm in duo alia diuidt. Vnu hoy
 mai in testino ungr. ut col. R. sibi imiat. Altm in inferi
 oie tend stomach. u col. R. expleat officiu. Collo hui due
 furese ungr. Vna e illi artie que exi ab epate. Alia e
 nerui ad epat uementis. un intra n sensus dat felli. Et
 aut fellis uiuamtu. ut sanguie a col. R. mundificet. ne
 forte ibi remanens eu icendent **De renibus. xxxi.**

mb; xxxi.

Renes st in laterib; doui. spondiliu quoy dextra excelsi
 or um epatis uicini frustulo. hoy ccauitas sibi alter
 nati e opposita. qd in solo ctng hoie. n single due de
 ccaua uena inferunt furese. cu ipsa egdiatur uena ab
 epate. Vna sanguie portat ut ipsa nutriat alta ut san
 sanguis colamtu sibi gthar. ide urina. Ambob; q; de ma
 iori artia accedat furese. ut urta eis possint dre. Ab abab;

duo exeunt longa uascula ⁊ bñ cœua pelliculâ operta. que
iungunt cū uesica amedias uocata emunctoria per que
in uesicâ p̄tendit̄ urina. Ob hoc enī renes fuere facti. ut
aq̄nicū sugentes sanḡne in eyatē eī deportarē.

Suetica xxxii

Vesica in marib; super **De Vesica. xxxii.**
rectū intestinū ponit̄. Est aut̄ unū panniclt̄ idēq; du-
rus. Dur⁹ ut col⁹ R. urine ferret̄ immixtā. Super fora-
m̄ unū h̄t̄ tactū. quo uesica ḡstringit̄. ne urina p̄t̄ uel-
le hōis eḡdiat̄ arenib;. Ad uesicā tendit̄ urina. per ua-
sa superius uocata emunctoria. Hęc cū ipsa solidant̄.
put̄ dicim⁹. Que cū ad uesicā ueniant. uesice. quoddā
m̄ pelliculā exconant̄. ut illis patet uascl̄. Post pelli-
clā solidat̄. ⁊ ut ant̄ fuit̄ inuenit̄. ne forte uent̄ inḡ-
diat̄. ⁊ urine accedenti put̄ dixim⁹ exconando aperit̄.

ad eā adit⁹

Matrix in forma **De Genitalibus s̄ uicibus. xxxiii.**
sua ē sic uesica ⁊ maxima ē p̄funditas. que utrim-
q; h̄t̄ quasi quedā frustula cornib; assimilata. quib; dif-
fert a uesica. Ascendunt aut̄ cornua usq; ad supradic-
tā emunctoria. Per frustula artiē intrant. que sperma
⁊ sp̄m in uulua portant. Vluē subā ē sic nervosa. ut
in conceptu extendi possit. undiq; ⁊ tunc maxime cū
fet⁹ incipit̄ ad maiorare. Bucca ē neruosior. ut i cōmix-
tione maris delectationi esset assensibilior. Moderare
dura. ut introuittendo semini extendēt. ⁊ eo recepto
claudēt. Ad utrūq; n̄ fieret si nimis durū siue molle
esset. Vñ panniclt̄ pilos h̄t̄ in c̄positione diuisi formes.
Q̄ unū ē ⁊ paruum ⁊ in longū extensus necessari⁹ appe-
titui trahendi spermat̄. Est ⁊ ali⁹ ex obliq; ⁊ maior
ad hoc solūm ut spermat̄ ⁊ c̄cepti fet⁹ esset contine-
tior. Est ⁊ ali⁹ latālis. quo fet⁹ egressur⁹ emittet̄. Hęc retro
superposita intestino. ⁊ ei uesica ē superposita. ut uul-
uē subtilitate in fet⁹ grossitudine intestini esset uice cul-
trice. Cui⁹ opertorū est. uesica. Olenbris sibi uicinis liga-
t̄ ligamētis flexibilib; q̄b; eā extendentib; n̄ tm̄ rūpet̄.

genitalibus; imbr
xxxiii.

Vesica longior ē inferi. quā uulua. Excedit superi & uesice
 collū natę femineę iunctū est. Natā autē feminea est
 spaciolū. qđ utraq; penis ossa mediat super anū locata
De foris h̄t frustula de pellib; que uocant̄ badera. Que
 frustula s̄t in femini sic p̄puca. i masculis fuer̄t autē ne-
 cessaria ut ab aeris frigiditate uulue eēt operona. Ma-
 tria ccaua duo s̄t magna. quoy unū dextrū. alim sin-
 istrum. Nec utraq; in unū secedit ccaui. qđ uulue uoca-
 tur collū. Quā ḡ tria s̄t ccaua antiq; consueuer̄t dicē uul-
 uas. qđ iudi ē in intersecto aiali si uulua arcuauer̄t. Dis-
 coopertis ū superiorib; pellicis duo apparēt gcaua itio
 iuncta. q̄ quasi uident̄ uulue. Necessaria fuer̄t gcaua.
 ū gemini habent loca. In his s̄t quasi qđā fosse. que ue-
 narū s̄t buccę. un̄ instrua uenire solent. S̄t autē aspera
 ista loca. ut in uiscando spermati essent oportuna. ū etiā
 ligat̄ sedina. Olatry h̄t duos testiculos in sumitate colli
 positos p̄ frustula. que superi uocauim̄ cornua. Quoy
 unū dext. alt̄ sinist. minores in q̄ntitate q̄ s̄t masculi. for-
 ma eoy rotunda. parū tm̄ superficie s̄t plana. Suba glā-
 dosa. sic ea s̄t que gfortant uenas eoy mediestinas. Duri-
 ores feminei q̄ masculini. Quib; singlis singlę de renib;
 ueniunt uenę que subeunt frustula superi ita uocata
De testico q; uno quedā specie uident̄ exire per q̄ testicli
 syma iaceunt. in uasa symatis. Tal̄ ē uulue forma. r̄ cō-
 positio ei que sedm̄ tēp̄ r̄ etates. in diuisis feminis diuisa
 ē. q̄ ḡuide maiores s̄t. q̄ n̄ ḡuide. Nūquā ḡuide minores
 qua q̄nq; grauide. Quanto maḡ enī femine edant. tan-
 to plus earū uulue propt̄ extensionē maçorant̄. Sedm̄
 etates q̄q; minores h̄nt puellule q̄m puellę adulte. Ve-
 tanę minores q̄ iuuenctē. libidinosę maiores q̄ n̄ libidino-
 se. S; natal̄ matris quantitas in longitudine ab umbilico
 est usq; in natām femine & tantū duodecī digitorū ē la-
 titudo spaciolū. duoy emunctonū mediū ū duo uulue
 cornua se iungit̄. Sic gal̄ r̄ ypoct̄ per pender̄t spora est

34
 artifex q̄ mat̄ia creandoy infantū. m̄strua ū sola mat̄ia
 ſt. neq; cat̄ fed̄ m̄ſi ſper̄mata maris ⁊ femine m̄ſceat̄.
 V ulua ḡ am̄trius uenit̄ mundificata. in cōmixtione ut̄
 uſq; retinet̄ ſper̄ma ūtute ſua ḡtentua. Si in q̄ uiri ſp̄
 ma neq; multū rarū neq; ſp̄ſſū neq; uicoſū fuerit ſp̄ma
 retinet̄. q̄ bucca uulue fortiffime claudit̄. qd̄ ē inueni
 ri ſi beſt̄ia aliq̄ plena occidit̄. Ad eo em̄ os uulue clauſū
 inuenit̄. ut nec inḡdi poſſet ac. q̄ cōngit̄ ex nimia cōcipi
 centia retinendi ſp̄matis. Qd̄ cū a uirga exeat. ūge ūtute
 expulſiua uad̄ rectū per uulue collū. uſq; in eīde ſun
 damtū. V̄ dū dilatat̄ uacua loca replent̄. Lat̄alia ū con
 nua remanent uacua. Ad quoy uacuitates cōplendas ex
 it ſp̄ma de teſtictis femine per uafa ſu ſp̄matis. mixtūq;
 cū uiri ſp̄mate replet̄ ea loca. ad que implenda uirile ſp̄
 ma puenire n̄ potat̄. ⁊ ſic utrūq; p̄ mat̄rice dilatat̄ mix
 tū. S; tū cū int̄ hęc ⁊ uulue en̄cia quedā loca remaneat̄
 uacua. implent̄ illo ſp̄mate q̄ inmixtū dixeram̄ reman
 ſiſſe. Comixtio aut̄ hęc. duab; decauſis fuit̄ neceſſaria. ” ut uſq; ſp̄mati
 P rimo ut maſclimū ſp̄ma tēparet ⁊ femineū. Maſclimū
 ⁊. groſſū ē ⁊ calidum. ſimineū ū eḡt̄ frigidū ⁊ liquidū.
 M aſclimū ḡ ex nimia ſua ſp̄ſſitudine n̄ potest ſe dilatare.
 ⁊ ex uic caloris ſu mat̄iam deſtruit̄ infantis. Vn̄ fuit̄ ne
 ceſſe ut ſuarū q̄t̄atū diuſitate femineū ſp̄ma haſtē
 paret̄ utraſq;. Sedā cauſa ē ut pannicli inde fieret q̄
 infantulū arcūdaret. Dū. n̄. hęc cōmixtio arcūquaq;
 ſparz̄t̄. uulue calore excoq̄t̄. ūn̄ pannicli aciffime con
 ficatur. Sic ex paſta liquida ferro calido ſuperpoſita
 aciffime fit nebula. Lemitas aut̄ ⁊ plantas uulue n̄q;
 p̄mittat̄ adherere. p̄t̄ ſuȳ dictas foſſulas ū cōglutinatur
 aſp̄tate nimia. Qui pannicli idē fac̄ ſp̄mati. q̄ ouo no
 uit̄ formato ſuus pannicli fac̄. In bruto autē aiali uci
 nante ḡceptu hic pannicli foſſulis q̄ ſt̄ uenarū ora tā
 tā ūl̄gāt̄ inueniuntur. ſi tē aial̄ iterficiat̄. Vn̄ refert̄ y
 pocas de ſaltate femina. q̄ ſaltas p̄ vi. die ḡceptioſ

mē h' mōi pannictos sp̄ma emittit. in similitudinē ouī n̄ dū
 cōplecti. Ad hē pannictm̄ totū undiq; sp̄ma circūeunte
 ingōunt. m̄strua per ora uenarū idē per sup̄dictas fossū
 las. Nūdū em̄ adeo ē durus. quin facile perforēt. Ad q̄
 etiā sanḡi subtilissimū n̄ sp̄s per arterias ingōunt eūq;
 obnumū sū impetū n̄ soli dari p̄ea p̄mittunt sp̄ma q̄
 natāle sp̄m h̄m̄ & calorē natāle sibi trahit sanguinem
 n̄ sp̄m extiorē. Dū pannicti induret foramina n̄ clau
 dunt. Venę ū n̄ artē n̄ nascentes i spermatē uenūq; n̄
 artū ad uulua peruenientib; unctę. n̄ sanḡi n̄ sp̄m
 fer̄ alternati sibi solidantib; uenarū n̄ artiarū forami
 nib;. De h̄is autē uenū n̄ artē n̄ in modū telę cāuolu
 tis circūdat pannictis. n̄ p̄ de uenū omib; duę t̄n uenę. De
 duab; ū artū una sola artia f̄ciat. q̄ c̄fectina uocat. Se
 cundina ad hoc necessaria ut illā solā artia duāq; uenas
 confirmet n̄ defendat ut per uenas de sanḡi m̄struo
 infantē nutat. p̄ artiam sp̄m n̄ subtilē sibi sanḡiē t̄bu
 at. Int̄ hos duos pannictos alij nascunt̄ duo. Vñ scđinę
 p̄xim̄ a uulua eḡd̄. ē forma fasciole simillima cū infā
 til uinḡi uelica. ut suā urmā suscipiēt eiciat. Cui alt̄
 ē subposit̄ lat̄ atq; c̄tus q̄ fumū n̄ humectationē in
 fantuli sit suscepturus. Sic em̄ fumū erit de infante si
 cut sudor de p̄uecto hoīe. Int̄ s̄ pannicti q̄b; operunt̄
 pannicti. Infantulus aut̄ sic creat. Vñq; sp̄mata sibi
 m̄uice permixta ex sanḡi caliditate fiunt sic uelice. Sic
 in re sp̄ssa n̄ uiscosa uid̄. q̄ cū igni excoḡ. q̄si uelica
 p̄t̄ ebullitionē efficit. Quę uelice cū sibi postea aduna
 tur n̄ de sp̄u sp̄matis impleant. in perforatione sp̄matis
 maḡ ḡcauant. V̄ sp̄matis extremitas idurescit. nec sp̄m
 p̄mittit eḡd̄. Vñ fit ut sp̄s n̄ sanḡi pannictm̄ scđinę pe
 netrent. n̄ sp̄matis ḡcauitates repleant. V̄ ū formati
 ua de m̄struo sanḡi. infantis m̄bra nutat̄ informare.
 de solo sp̄matē alba c̄ficiēt m̄bra idē cerebrū. ossa.
 cartilagineſ pelliclas. ligam̄ta uenas q; n̄ arterias.

De sanguine instruuo fac epar. et per cor omnia membra carnosia quae
 corde sanguine fit et arterie. Co formatiua ut prius illa esse
 membra quae aliorum sunt fundamenta. ut pote cerebrum. cor. epar.
 Cerebrum ex symate fit essentia. Cor & arterie de sanguine fi-
 unt. Epar de instruuo sanguine per uenas a secunda ueniente.
 Haec in transformatioe sua sibi sunt uicina. si a se inuicem sece-
 dunt. Postea illa. u. uena quae de aliis omnibus fit una ad cor
 ueniens. subtile sanguine & sym sibi subministrat. De his
 fundamentis alia tam nascuntur. De cerebro. nerui et nucha eg-
 diuntur. De corde. artia maior. Quae de corde idem nata fecit
 exire. quia timuit ne exire ruperent. longinquitate. Nisi quasi
 fundamentum factis. fecit et nata haec omnia custodia. De
 symate. et. cunctum ut custodiret cerebrum spondiles nucha. *ut ista fecit*
 custodientes pectoris costae ut cor custodiant superiores
 costae ut defendant epar. Iua tamen apparet prima quae funda-
 mentis sunt uicina. sic sensus instrumta. fit cerebro uicina.
 pulmo cordi. Stomach. splen. renes. & pancreas. epari
 sunt uicina. Vasa nascuntur et alia. ista priora membra in
 cauitate pectoris pedes et similia quae paulatim forma-
 tur omnia. ex qua uulua cadit sperma. Infans. et. cum car-
 ni. gradibus; Primum cum sic anathomias uidet spermatum. ad
 huc sit inani. quae ypoctima uocat. At cum syma *gradibus*
 sanguinem commiscet. Tunc enim cerebrum. cor. epar. non adeo
 plenum formata. sic sanguis fit massa. Quae gradibus ypo-
 ctima uocat fetum. Tercium cum cerebro epari et corde. iam for-
 matis alia membra membra appent. informia. Quartum.
 cum omnia eadem apparet formata. Quae gradibus ab ypoctima infans
 uocat. Sa. et. incipit se mouere et pedibus. calcitrare. In tribus
 primis; aetate arborum. infans assimilatur. Haec formatio in *gradibus*
 tantum membris quae suorum. Tercium complexionis est istud. quae in *formatiois*
 viui. mensibus; nascitur. Si sit masculus. in xxx diebus; forma-
 tur. in lx mouetur. femina in xxxv. format. lx mouetur.
 cxx. diebus; completur. decem mensium masculus. xlv. formatur
 diebus; et. xc mouetur. femina. l. format. in e. mouetur.

in ecc nascat. Noue m̄sū masculi in xl format. in lxxx. mo-
 uet. femina in xlii forma suscip. in xc motū. cclxx nasci-
 tā. Nasct̄ iō aut̄ cōplet. q̄ sperma un̄ nascat̄ ē fort̄ & ca-
 lid̄. Testat̄ t̄m̄ ypocras se uidisse mulierē añ xxx dies ab
 ortū fecisse. ⁊ ab ortuo oīa m̄bra cōplese. Itē ypocras aut̄
 aiq; forma in xxxv dieb; cōplet. inco. x. parturit. Modus
 ⁊ cōplexionis duplex eē debet motu parturicio uero
 triplex. Siq̄ aut̄ questionabr̄ ē infans octo m̄sū n̄ ui-
 uat ita respōdendū. erit. Testat̄ ypocr̄ oēm infante in vii.
 m̄sū; motū habere. q̄si adō fuerit ut exire possit. q̄m̄ ad
 uitā qualescat. Si n̄ emerierit ipso motu ita debilitat̄ &
 parturit. Vn̄ in subsequenti exiens m̄se nullaten̄ pot̄
 uiuere. Si aut̄ ad nonū siue decimū natiuitatis p̄tend̄.
 a passioe p̄ous mot̄ intra uulua roborat̄. Vn̄ ē pbare q̄
 om̄s matres pl̄ in viii partunt̄ m̄se. Sciendū quoq; in
 dextro masculi in sinistra ū latē femina format̄. ⁊ ibidē
 quilibet maḡ mouet. Nasct̄ in dextris. q̄ calidiores s̄t
 feminis. Vn̄ lat̄ q̄ calidus ē uendicauerit sibi. De sinistro
 accipiendū ē egr̄io. Sinist̄ & testic̄ femine frigidus
 est nat̄. Vn̄ ⁊ sperma frigidū ⁊ humidū ē. Vniuersalit̄
 ḡ dicendū. q̄ quanto maḡ sp̄ma ē calidū siccū ⁊ sp̄ssū.
 tanto sepī in sepī inde masculi nascunt̄. q̄si sp̄ma aliud
 fuerit c̄tra c̄angit. Significō masculi c̄tra erit h̄m̄. Nat̄
 pulc̄ coloris. motus leuon̄. Dext̄ mamilla erit maior
 ⁊ durior. mamillę sum̄tas magna atq; dura. pulsus in
 manu dext̄ maior ⁊ sp̄ssior ⁊ leuon̄. De femina ḡcep-
 ta accipiendū ē egr̄io. De masculo in xxxv. dieb; sit femi-
 ne purgatio. De femina xxxv. Sp̄ora uiri si habundau-
 rit pl̄ q̄ femine. uidebit̄ pat̄ assimilare. Si femine erit
 maḡ. mat̄ assimilabit̄ femine aliq̄n̄ paruunt gemmos
 alienus t̄m̄ testat̄ se uidisse mulierē tres p̄p̄isse. duos
 masculos ⁊ unā femina. Q̄dā dicit q̄ femina. uii. duas
 feminas ⁊ duos masculos p̄p̄erit. Alii fatent̄ se uidisse
 mulierē. v. masculos p̄p̄erisse. ⁊ ita in uii annis xx ge-

uuisse. et os uixisse. quod factum est possibile. quia uulua. un. habet for-
sulas. quod diximus uenarum ora per que ad uulua accedunt
membra. Dicit alij se uidisse mulierem que in vii^{mo} mense peperit
filiam. in nono uero masculinam. Vnde diuinant per ymum conceptam
aliam accessisse masculinam. Aristoteles dicit mulierem quendam
conceptisse. huiusmodi annum nichil aliud quam massam carneam emis-
se. hec omnia nature sunt possibilis. Sed tamen ego nullum uidi qui
fateretur se hec uidisse. **De mamillis. xxxiiii.**

De mamillis. xxxiiii.

Mamille de glandosa sunt facta carne. molli sunt et alba sunt
lactis est natura. Sunt autem uenarum et arteriarum ibi sibi inuicem com-
pente. hec sunt in pectore positae. ut cordi essent uicinas. quod caloris
est fundamentum naturalis. quatenus adiuuarent decoctionem sang-
nis. Que sunt necessarie ut lac generet. unde infans nutritur.
Puer enim in uulua positus sanguine matris nutritur. unde oportet
puerum natum habere nutrimentum eodem sanguine finitimum.
Mamillas ergo femina habuit in pectore ut hec cordi uicinas
sanguine naturali excocti calore in naturam mutaret lacteam.
Concaua enim uena ad cor ueniens et de corde ad pectus exiens
ascendit usque in gutturum furcatis in duas maiores diuidenda
furcatis. Simile facit arteria. Que ambe furcatis descendunt
in mamillas et ab eis diuiduntur in ambas. et multiplicat di-
uisae cum earum miscentur carne. Sanguis ueniens ad mamil-
las excoquitur antequam pueniat ad eas. Hic enim sanguis per concauam
uenam ad cor ascendit. et in redditur pectori. De pectore ad
cor redit. de corde ad mamillas penetrat et uenarum spar-
gitur per mamillas. Et tunc moratur quod ad sanguinem perfectissi-
me excoquitur. excoctus in mamillarum spongiosam carne
iacitur. quia naturam caro habet lacteam. Sic nutrimentum fit cu-
bet infantis. Itaque et par succum ab eis mutat in naturam san-
guinis. Vnde ceteris nutrimentum det in uentris maxime tamen car-
nosus. Quia autem lac de matris sanguine fiat. et uulua
mamillas contingat. signum est quod a mulieris conceptione
incipiunt menstrua cessare. ut infantibus in uulua po-
sitis in uideatur nutrimentum dedisse. Mulierum enim ab ortu.

facientium mamillę emollescit. et si ante fuerit dura. Sicut
 ypocri in afousimis testat. Si mulieris inquit p[ro]p[ter] gemino
 cecipit dext[er]a mamilla emollierit masculi abortiuus fit.

Si sinistra abortiuat et femina. **DE TESTICIS. XXXV.**

Testic. xxxv. T

Testiculi instrumenta sunt generandi spermatis. Ob hoc c[on]ponu
 tur de carne gl[an]dosa. alba. molli. et t[er]ra. ut albu[m] fa
 cadunt sperma. Vn[de] q[ui]sq[ue] testiculi uno panniculo est oblitus.
 qui asiphac eg[re]dit. Ad quoru[m] uniu[er]sq[ue] uena uenit arem
 bus. a qua uis sang[ui]s ei subministrat. un[de] materia spermatis esse
 comprobatur. hec cum ad testiculos ueniat. multiplicat se per eos
 dilatat. Item duę art[er]ię a dorsi uenit parte. q[ue] per testiculo[s]
 multiplicat diuiduntur mixte. Sang[ui]s q[ui] spermatis est ma
 teria an[te] q[uam] ad testiculos perueniat. ex parte mutat. et per
 uenas ostendit. et in albescit du[m] digestio compleat. De in car
 ne testiculor[um] uenę emittunt. Vn[de] sperma fit p[er]fectu[m]. De
 testiculis duo uasa exeunt q[ui] suba est sic testiculor[um]. In h[is]
 duo uasa testiculi eiciunt sperma. et a uasis suscipi[unt] u[er]ga si
 cut a mulieru[m] testiculi uulua suscipi[unt]. hec uasa uocant[ur] sp[er]matis
 que longa sunt in masculis. q[ui] testiculi in ossa ascendunt
 penis. et in u[er]ga descendunt. hec et longa in masculis. et du
 ra. Longa ut a testiculis sperma exiens melius excoquitur in
 uia. Largaritas ut a u[er]ga cito exeat. et in uulua a u[er]ga. Duri
 cates ne exiit rumpent. longinquitate. In muliere uasa sp[er]matis
 citaria sunt h[is]. Si enim curta. stricta et mollia. Stric
 ta. q[ui] mulieris subtile est sperma. un[de] fit ut p[er]stricta loca
 facile erant. C[on]tra. q[ui] uacua sunt loca ad que p[er]icit sperma.

Uirilibus. xxxvi.

v

Mollia. q[ui] non longa restabat uia. DE VIRILIBUS. XXXVI.

Virga caro est neruosa rotunda. g[ra]ua. ab utroq[ue] penis
 oss[e] incipiens. et utraq[ue] neruos sibi oppositos extensus
 h[ab]et. Que duplici ex causa sunt necessaria. Primo ut p[er]
 uasa sua sperma in uulua p[er]iciat. un[de] si fuit neruosa.
 ut appetitum g[ra]uiscencie in tactu habeat. Concaua
 efficitur ut accedente appetitu uento impleat. et eriga
 tur. Ambo lacti natural[iter] sibi oppositi. ut nullq[ue] uirga

natē q̄ uocat̄ natālis. alia solū uiuificant̄ ē aīa & uoca-
 t̄ spūat̄. Alia dan̄ intellectū sensū q̄; uoluntariū
 motū simil̄ ē aīq̄. uocat̄ aīata. Actio uirtutis natālis
 aīalib; & arborib; ē unūcat̄ q̄ nich̄ est aliud qm̄ q̄ ge-
 nerat̄ nutrit̄. u augm̄tat̄. hęc in animalib; eque uiden-
 t̄. u arborib;. S; ḡneatio aīat̄ mutatio ē subē symatū in
 subas̄ m̄broꝝ animalū cuiuslibet gēnis cōpetentiū. Aug-
 m̄tatio ē in q̄ntitate eoz̄ maioratio. Quod fit usq; ad cō-
 plem̄tū uuentutis. Nutrim̄tū in m̄bris. restauratio disso-
 lute rei ut aīal̄ p̄manē q̄at. u qd̄ ab ip̄so solū p̄reat.
S ēper enī int̄ u ext̄ aīalū m̄bra dissoluunt̄. Ext̄us p̄t̄
 aerē qui ab eis sibi trahit humectationē. Int̄ q̄ a calo-
 re natāli dissoluit̄. In arborib; simil̄ quedā generant̄
 de earūde symatib; que in frondes & in ramos mutan-
 tur. Qd̄ autē generat̄ necē ē augm̄tet̄ usq; ad ḡstrutū
 sibi tēp̄. Necessē enī nutrit̄ ut subsistat. cū aer sēper
 ip̄sū dissoluat. Vt̄ spūat̄ aīalib; ratiōalib;. Irrōalib;
 u n̄ arborib; ē cōmūis. Cui in oīb; aīalib; ē actio. cor-
 dis u artiarū dilatatio u ḡstructio ut calōre custodiant
 natāle. Hęc in omnib; eq̄lis est aīalib;. Vt̄ aīata parti. ratio-
 nalib; parti irrationabilib; cōmūis ē aīalib;. q̄ eque sē-
 sū u uoluntariū participant motū. Sensū enī d̄m̄s q̄ in-
 sū u auditū cet̄isq; sensib; p̄cipiat uoluntariū motum.
Mutationē m̄broꝝ in q̄libet loca eque uolunt. Hęc due u-
 tutes ambę s̄ cōmūes. Alia ēl part. solū aīat̄ est p̄p̄ria.
 idē fantasia. rō. u memoria. Nullū. q̄. irrationabile h̄t̄
 hęc p̄fectę. Actiones nich̄ s̄ aliud q̄ quidā uirtutis mo-
 tus ad id q̄ efficit̄. Mot̄ aut̄ s̄ vi. duo simplices. u. un-
 gpositi. Siphicū unū ē ḡtabit̄. u de re in re mutabilis
A l̄ ē locat̄. idē de loco in locū mutabit̄. Mot̄ cūtibit̄. duo
 s̄ modi. Vt̄ enī essential̄ mutat̄ q̄ modus c̄structio
 siue destructio uocat̄ ut de q̄litate; ut si quidē de ca-
 lido fiat frigidū. de humido sicū de albo nigrū de
 dulci amarū. Mot̄ sc̄dm̄ locū duo s̄ simil̄ modi. Aut

em rect⁹ ē aut arcuat⁹ sic in celo zona habet. Rect⁹ an re-
 tro. dextrū. sinistrū. usū. surū. Copositi sūt augmētatio
 & diminutio. cōstructio. destructio. Cōstructionis q̄ mot⁹ ē
 cōposit⁹ in essentia cōuertibili. & in diuisas q̄itates muta-
 bili. De destructione similit^r intellige. cū eadē q̄itatū qua-
 titate q̄ habebant in cōstructione. Si tū harū q̄tie
 q̄itates ext^r accipiend⁹. Si em cōstructio fit ex calore. des-
 tructio fiet ex frigore. & similit^r in q̄itatib; alijs. Aug-
 mētationis mot⁹ ē cōposit⁹ ex cōuertibili. & eo q̄ scdm locum
 ē mot⁹. Qd̄ crescē rē facit. & augmētāt. q̄q̄ in eā mutet. & ei
 q̄ntitatē augmētāt in longitudine & latitudine & profun-
 ditatē. Si tū in eadē specie p̄seuerat. Differt aut motus
 augmētandi. & ḡstruendi. q̄ cōstructio specie aliq̄ substā-
 cialit^r mutat in aliā. Augmētatio ū rei insubstantiali eē
 permanentis ē altitatio. destructio de suo esse rei ē annul-
 latio & diminutio. Augmētatio in cōstanti iure permane-
 te mutatio. Omne q̄ q̄ mouet alicui horū sex motuū su-
 biat. Res aut mouens ē faciens mouere. Res aut mota.
 p̄ciens. Actio natat^r. quedā in sola ē cōuisione. sic ḡna-
 re. Generare em est incipere esse q̄ non fuit. Qd̄ in corpo-
 re a calore mutatio facit sp̄mat^r in suę essentię m̄bra &
 suas q̄itates. Est quedā actio natat^r que in solo motu est
 localis. sic in uno q̄ membro ē appetit^r cibi in sui simili-
 tudine & sic cōtinentia cū m̄bra in se retineant res si-
 bi tractas. & sic expulsio cū res inconueniēs m̄bro ex-
 pellenti sibi cōuenientib; reddi m̄bris. Est & actio na-
 tat^r & cōuertibil^r & local^r. sic nutritiū cuiuslibet rei. Nu-
 tritiū. & ē mutatio cibi cōuenientib; cōpetent^r m̄bris
 & m̄broꝝ incrementū in longitudine latitudine & p̄fū-
 ditate. Actio utrius sp̄uat tantūm ē local^r. q̄ solum
 dilatat & cōstringit. Dilatacio ē mot⁹ a medijs ad extre-
 ma cōstructio reductio ab extremis ad media. Actio
 utrius aīate q̄dā ē cōuertibil^r sic sensus. q̄ nich⁹ ē aliud.
 q̄ mutatio m̄broꝝ in q̄itates rerū sensu capien-

darū. Quedā n̄ local̄ sic uoluntari mot̄. Quia ū dixim̄ tres
esse uirtutes m̄bra regentes. i breuē regim̄ quod una q̄q;
oper̄. oportet planī i plenī unīcūq; actionē dicam̄. i
qm̄ oper̄. De natali iḡ uirtute uidet̄ p̄us dicendū esse.

uirtute natali. ii. v

Virtus natalis est **DE VIRTUTE NATURALI. II.**

in epate que cū in puenal ad m̄bra pcedat alia epar
tū alijs ea amministrat. Nec in m. iii. diuidit̄ uirtutes be
natiua. Nutriua. Pascatiua. Genatiua ē q̄ de symate &
m̄struo sanguine infans gnat̄. Que operari incip̄ ex q̄ syma
in uuluā cadit. durat usq; ad p̄fectionē infantis. Vt nu
trua m̄bra augm̄tat. i a paruitate in magnitudinem
augm̄tat. Qd̄ perseverat operari ab unio pueri usq;
ad cōplem̄tū iuuentutis. ibiq; esse desinit. Vt pascati
ua quālibet subam ad m̄bra portat. p̄ ut m̄broꝝ expe
rit essentia. ut restauret dissoluta. nec tm̄ in longitu
dine. latitudine. & p̄funditate crescē faciat. ē durat
actio usq; ad mortem apueri unio. Harū triū q̄dā
ē au ministrat. i n̄ ministrat. q̄ h̄t aliā uirtute suę ac
tionis aduicē. ē au gnatua. S̄t i alię que ministrat &
eis ministrat. sic pascatiua i nutriua. Genatiua duas
h̄t uirtutes ministruales. Vna uocat̄ mutabit. p̄ma &
scdā. altā ū formatua. Mutabit. p̄ma gnatua. i ne
cessaria ad mutandā subam symatis. i m̄strua. i quo
rūlibet m̄broꝝ fet̄ subas. que operat̄ cū. iiii. q̄litatib;
ut m̄bra diuisa in suba efficiant̄. Si enī cū calido ope
rat̄. i humido. sola efficit̄ caro. Si cū calido i sicco. cor
dis creat̄ caro. Si cū frigido i humido. suba fit cere
bri. Si cū frigido i sicco. ossa fiunt tantūm. Hęc ea
de uirt̄ in ceteris m̄bris operat̄. scdm̄ cōplexione q̄n
titatis. Nam q̄litatū ad mal̄ siue ad min̄. Ex his. iiii.
qualitatib; quedā alię cuiuslib; cōpetentes nascunt̄.
que i uisu i tactu gustu q̄. i odoratu. cōprehen
dunt̄. Visu enī roboꝝ discernit̄. q̄calore quoq; p̄ceden
te seq̄r. i albedo q̄ frigidū cōmitat̄. tactu mollicies

deprehenduntur et durities. que humiditate & siccitate sequuntur. Leuitas que sequitur calorem. grauitas frigiditate raritas calorem. spissitudo frigiditate. Gustu cognoscuntur quod omne dulce calorem. acidi sequitur frigiditate. Odonatu aromata. et fetencia diiudicantur. Naru qualitatu principalibus; nascentium tanta est quantitas quantum de singulis principalium hec ut amonstrat. Sed tam in singulis est membris prout unicuique necessitas ipsorum expetit.

Virtutis mutabilis tot sunt diuersitates. quod membrorum similium dissimilitudines. Singulis enim membrorum uirtute mutabili de sanguine instruo fit. que non solum sunt ab ea maiora sed etiam minora. sic panniculi stomachi et uulue artus. Differt mutabilis prima et secunda. quod prima spissat prima et instrua. et in subam membrorum mutat. secunda sanguinis subam membrorum iam formatorum mutat in essentiam eadem assimilant. Vtque tamen operatur illis. uel. qualitatibus; Vt formatiua format et designat singula membra sue forme competentia et ea perforat. et cauat. lenit et aspat. solidat ubiqueque fit necessaria. hec due uirtutes tandem operantur quoad fetus forma compleat. quod xxx siue xxxv. si sit masculus. xl. si femina perficitur.

Lactis augmentatio que et uocatur nutritua uirtuti generatiue ministrat. sibi uel seruit pascitiua. generatiue seruit. quod fetum in longitudine latitudine et profunditate augmentat et extendit. quod totum perficit cum uiuent quod xxxv. annis cecidit complet. Pascitiua nutritue ministrat. quod cibum in membris solidat et assimilant. Que si non fuisset nutritua in fetu profunditate ex toto esse defuisset. Sic si uesica inflatur. dilatat. sed tamen profunditas non extenditur. Vnde nata mirabilis pascitiua nutritue adiutrice fecit.

Que et si nutritue seruat. non tamen ita ea paupauit nata. quod et alias. uel. uirtutes abibi dimiserit seruientes. id est appetitiuam generatiuam mutabile. secundam et expulsiuam. hec natales usus unicuique membro et eorum regimto. Appetitiua. id est humores abibi secundum suam similitudinem membris dispensat. et attrahit. sic carni temperantem sanguinem ossibus; sanguinem frigiditati et siccitati attrahente cerebro frigidum et humidum. Similiter uasa subtrahit similia. fel. id est sanguis amaritudines. splen

et tunc tandem desinit.

in spiritu et libere

melancolica supfluitate. tenet aquosos humores. Hec ap-
 petitua ut cum calido et sicco operatur. quia natura attrahit sibi semper
 aliquantulum caloris. Et tunc est triplex. Primum propter uacu-
 tates et exanitionis necessitates. sic canat in aqua posita
 si fugat. necesse est illuc aquam trahat propter uacuitates aeris quod
 canat carere in aqua. Secundum trahere cum calore. sic in can-
 dela ignis semper oleum sibi trahit. Tertium trahere est naturale. sic
 magnetis est ferrum sibi tunc. Cum uirtute ista membra trahit con-
 uentia. Ut autem continentia retinet ei competentia. ut ea mu-
 tet et excoquat quod cum frigido et sicco operatur. Ut mutabiliter
 tractat in substantiam et similitudinem membrorum mutat. Hec cum ca-
 lido et humido operatur. Expulsua supfluitates expellit quod
 uirtus appetitua trahit. Hec cum frigido et humido operatur.

Nam una digestio est propria. id est mutabilis. secunda que uo-
 cat digestua. quia abantur similitudinem cibum aptat. Tercia
 liquet sicut quod ministrat digestu. Natura enim appetitua fecit
 ut trahat convenientia membris. Digestua tracta assimilatur.
 et cum membris solidatur sic uidentur in diuersis seminibus. Ex una
 enim et eadem terra aqua quod eadem comibita unumquodque semini sibi tra-
 hit similia. Unde seminatores terram salutare dulcorare uolen-
 tes. in salsa terra herbas que sicca uocant seminant. Hec enim
 naturalis est salsa. unumquodque trahit sibi similia. et ita dulcantur
 terrae. Similiter de cibis unumquodque membrum sibi facit quod digestua
 eorum similitudinem aptat. cui necessarium est tempus ut operatio
 sua expleat. Unde uirtute indiguit continentia. que tandem
 sibi cibum teneat. donec excoquat et assimilet digestu. Ita
 uero membra aliqua trahunt supflua. et non sibi assimilanda uel
 necessaria sunt expulsua. expultrix earum que membris
 erant inutilia. Operatio ergo propria digestu tantum propria
 esse uidetur. Pars enim augmet. solidatur et assimilatur. San-
 guis enim per uenas membris aspersus necesse est circumquaque dila-
 tet per quam solidatur. deinde membro cuiuslibet assimilatur.

Unde sequitur. ut membra augmententur et restantur qui uoluntatem pa-
 trunt. Quae cumque isti comedit in nullo eos augmetantur.

S olutione cōfirmant̄ q̄ i ypoſarthe morbo laborant. Corpora. n. eoz augm̄tant̄. ſi n̄ ſolidant̄. Si em̄ liq̄da & aq̄ſa. cū in eis calor natat̄ n̄ ita operet̄. ut ab; ingroſſet̄ i muſcet̄ i per hec ſolidet̄. Aſſimilationē fatet̄. qui morſea fatigant̄. Nox em̄ m̄bra augm̄tant̄. ſolidant̄. ſi n̄ aſſimulant̄. Ad ſit p̄p̄t mutabil̄ ſedē defect̄ hone. ut quia cū in gcauntate ſua clauſū h̄t groſſū humore. quē ur̄t̄ mutabil̄ in ſanguinem mutare n̄ potuit. Ex hiſ ḡ paſſioib; intelligim̄. q̄ augm̄tari. ſolidari. i aſſimulari. paſſo totuſ ē corporuſ. Vñ ypoſar abo impoſunt̄ tria nomina. Vñ cū iā n̄ ē abuſ ſi potuiſ ſi cauſ. Altm̄ cū iā in ſanḡne mutat̄. t̄cū cū augm̄tat̄. ſolidet̄ i aſſimilet̄. Vñcūq; membro ab̄ ſumit̄. in duob; diuiſiſ t̄p̄o ribuſ. Cū em̄ ſtomachus abū uementē ſibi digerat. partē ſibi i de cōpetentē retentat̄. q̄ in ſiū nut̄m̄ti ſubam̄ conūtat̄. p̄ ab epate ſanḡt̄ ad ext̄iores eiſ p̄annictōſ uen̄ i eoiſtu rit. Itē bucca i meri cū p̄ eoſ ab̄ tranſeat. partē ſuā req̄p̄unt. idē ſubtiliſſimū q̄ ē ſim̄. un̄ nut̄m̄t̄. De in ſanḡt̄ uement̄ ab epate per uenāſ ubi diuiſaſ nut̄t̄ ea. Subtile i teſtinū a cibo de ſtom̄t̄ deſcendente ad ipſū. ſibi ſimile ſumit̄ nut̄m̄tū. De in uenē ex̄euntēſ auena q̄ uocat̄ por ta. ſanḡne portant̄ un̄ ipſū nut̄ant̄. Simil̄ i groſſū in teſtinū de cibi fecib; ſibi nut̄m̄tū ſimile ſortit̄. ad q̄d nut̄endū ſanḡt̄ deſcendit̄ per uenāſ i ext̄iorib; locataſ. Ad epate abuſ accedit̄ in ſtom̄t̄. digeſt̄ quē p̄ uenāſ trahit̄ medi eſt̄maſ ſiū i ſtom̄t̄. Rurſuſ cum a ſtom̄t̄ deſcendit̄. iā ex̄coct̄ uſ ab epate ſugit̄. p̄ uenāſ q̄ meſaraice uocant̄. Simil̄ i cet̄a m̄bra abū dū ſuc̄t̄ em̄ t̄cū p̄ uenāſ ſibi adiacentēſ ſuſcipiunt̄. p̄ q̄t̄ eaſdē ad ea reḡd̄r̄ cū i ſanḡne ē ex̄coct̄ ſ; t̄cū ſinḡla m̄broz̄ am̄bro debiliou ſibi trah̄t̄ ſic̄ cor " abū ab epate. epate ab int̄ſtinuſ. int̄ſtina auent̄. Paſſionib; cū habundent̄ multū nec totū ſit̄ eiſ neceſſariū ſic̄ ſto m̄d̄ ab epate. ut iā ex̄manit̄ in̄ mutat̄. epate ſi in̄ num̄ ſi ſit̄ replet̄. M̄bra em̄ ſuā num̄iā habundantiā ex̄pellit̄ ad debiliou ſic̄ ſtom̄t̄ ad int̄ſtina ut̄ in loca ſibi

p digestionē

vicina. Cū enī stom̄ in suis habundet superiorib; p̄ meri
 sup̄fluitate sua emitit. Si in feriorib; intestiniū mutatur.
 expellenda duob; modis emittit expellencia. P̄ cū sibi siue
 sit necessaria & remanent superflua sic cū stom̄ tantū
 cibi recip̄. quā sibi cūen; q̄ ū sup̄fluit. in intestiniū reic̄.
 P̄ cū eadē sup̄fluitas patienti noceat. q̄ fit in duplici cum
 multa quantitate sic cūmenī m̄brū quat. ut diuī retinē ne
 queat. un̄ uomit & solutio sequit̄. q̄ hoies p̄p̄t nimium
 comedē & bibē patiunt̄. P̄ sicib; incedentes quitates cū
 t̄. sic cū in stom̄ in colericā mutat un̄ incendit. Colera
 tandē in intestiniū emittit̄. ab intestino cū incendat̄. in u
 ana rursus eicit̄. ut cū uomit̄ per buccā emittit̄. cū hac ū
 tute natali regim̄tū ^{uenerit} cōponit̄. S; cū rationabilis h̄ ūtutis
 dixerim̄ actiones. dicendū uidē q̄ sensualit̄ p̄cipiant̄. q̄
 duab; similitudinib; in stom̄ & uulua monstrat̄. Gal̄. hęc
 n̄. m̄bra apparet̄ esse sensibilia. p̄ q̄ cōparatio fit ad si
 milia. Appetitiua in stom̄ int̄gluciendo apparet li
 q̄do. Videm̄ enī aīal q̄m̄ cibū ab ucca trahat̄. & stom̄
 mutat̄. Siq̄ dicat q̄ cū cib; t̄hit̄ mot̄ meri fit uolun
 tari. ita dicenti obuiabit̄. Et si t̄hit̄ gluce uoluntariū
 sit hōi. mot̄ t̄m̄ meri atq; stom̄ ē nat̄al. q̄ facile perpe
 dit̄. ex suauis cibi appetitu. Indignat̄ enī stom̄ cū ama
 ra sibi dant̄. Itē uidem̄ stomach̄ & meri res n̄ b̄n de
 masticatas in famelicis trahere p̄t uoluntariū motū
 hominis. Meri q̄ c̄tari uidē. & ascēde stomach̄. ex ni
 mio t̄hentis ūtutis appetitu. In quib; dā aīalib; cūm
 meri habentib; stomach̄ usq; in buccā t̄hi aspiciant̄.
 & hęc maxime in gulosis aīalib;. Suauē ū cibū & dul
 cē stomachū. & meri cito uidem̄ trahentē. Que p̄tea
 exar ex nimio dulcore a stom̄ sibi mutuatur. q̄ facile q̄
 libet potit̄ p̄bare. Siq̄. n̄. facile cibū comedat. cū
 p̄ dulciōr succedat. si uomit̄ subsequit̄ dulciōr ultim̄
 euomit̄. Stom̄ enī dulcore delectat̄. in p̄fundū illū
 trāsse cognoscat̄. Cōtra siq̄ cibū siue potū p̄cipiat̄.

que non factidius abhorreat. uidentur non et meri in ista
 trahi et rugari. Que quam recepta. multa retinentur
 et coacta. Interu si quis per pedes suspendat. et caput inferi ha-
 beat. si dat sibi cibum; transglutit. et non dimittit. Unde liquet
 quod non appetit naturam esset stomachus sibi cibum non traheret.
 C ontinua ut cibum ad stomachum uenientem exorbitat; gurgulium lan-
 bus. et ei inferiora claudit. negat liquor egredi. Similiter cum
 retinet. cum a stomacho mutat ad eadem. Unde liquidissime citat.
 quod uirtute continentia stomachus et intestina habent. Quod aper-
 ti uidetur si in animali comedi eadem reuoluant. Si. n. a-
 bi; ei detur et ilico interficiat illum cibum ex omnibus suis par-
 tibus; cum suis panibus gurgulium stomachi. Quod si aliquando occidi
 differat. quod ad cibum; intestina digerit. intestina similiter undi-
 que restringit feces. Unde intelligitur quod intestina et stomachi uirtutem
 habent continentiam. quod sibi convenientia retineant. Ut digesti-
 ua ipsa. quam et continentia. Cum. n. stomachi per mediatorum meri
 sibi cibum dixerit. undique per dixerit gurgulium. et uirtutum pa-
 nibus naturam uertit. Quod duabus; de causis stomachus facit
 primum ut sibi convenientia faciat. et de ipsius convenientia
 inferiores panibus secundum sui naturam mutat. Secunda causa
 ut leuiorem epate reddat. quam alleuatum epate et depu-
 ratum facit epate in sanguine uirtutem. Sic. n. bucca ipsam mu-
 tat ut stomachi facit recipiat. ita et stomachus facit ut red-
 dat epate. epate in natura sanguinis mutat. ut facilius
 eum sibi sumant cetera membra. Impossibile enim est aliquid rei
 multas qualitates subito mutari. in gratias non partitum
 et paulatim fiat. N. n. panis in sanguine mutari potest.
 et ilico ut in corpore uirtutem. si prius in ore aliquantulum mutatur.
 per in stomachum secundum naturam ipsius. deum in subtile intes-
 tum mittit. et ibi aliquantulum mutat. que epate scilicet per
 metaricas et tandem in sanguine mutat. Venę sanguine
 factum est ab epate. ut facilius membra cetera in sui mutent
 substantias. In ore mutatio cibi facile potest percipi. Quod
 enim inter dentes remanet. putidum prius efficit. et ita de

in buccę carmū natā mutat. Sic q̄ cū carmb; in flexua
 te miscet. q̄ digestū ⁊ calidū sibi dat calore. flexina enim
 calidū ⁊ digestū hīc cognoscant. q̄ ipso l' sub imposito ipe
 tignel ⁊ apostemata sanant. scorpiones mēficant. Itē abi
 q̄litates. mē stom̄ natāli calore mutant. cū digestio mis
 cet flegmate. ū maior ei sit mutatio. Stom̄. ⁊. ore ē calidi
 or. p̄t colā. r. ad ipsū decērentē afelle. ⁊ q̄ calidiorib; men
 bris uicinat. a dextra epar hñs. in sinistro ū splen. cor ⁊
 diafragma superi. dorsi lactos p̄t. in epare ab; pl' quā in
 stom̄ mutat. Quippe cū epar multo sit ipso calidi. q̄ na
 tā ē sibi sanguis. s; tñ coagulati. Vt expulsua incip
 cū actio digestiue ⁊ cōtentiue finierit. Stomach̄ enī cū
 abū digit q̄ sibi simulat suscip. ⁊ q̄ntū ei suffic. Qd̄ re
 manet quasi supflū. ⁊ i' ḡtrū quat. cū n̄ sit necessari
 um. Ore ḡ supiori forit clauso ⁊ inferiori q̄ porta uoca
 t̄ ap̄to. in subtile intestini. pic q̄ i' in simile suscip. suai
 q; toti ab; mesaraica l' accit. Qd̄ supfluit ḡtū reay
 a subtile fece. sct ḡtū in similitudine sua accepy q̄ ḡ
 uat pic foras. Mesaraica suai que accepy habndū mit
 tat epar. ubiq; in natām mutat. sanguis. dem unū q; q;
 mbrū puenat sibi thit put i' cōpetit. q̄ remanet. ⁊ q̄ su
 pflū est cetis mittit mbrū eidē rei appetitū. S; q̄
 stom̄ h̄at cū moles lauerit expellit. Oolestio aut stom̄
 exnumetate est pot' siue abi. cū deuta; pl' q̄ oportet
 suscepy. Que cū uomitu sic in ebriosis expellit. ut cū
 digestionē sic in gulosis. Itē si ab; siue pot' int' stom̄ in
 malas qualitates utitis. sic ut in supiori natet stom̄ uo
 mitu emittunt. Si inferiora sua ḡuent. cū digestionē
 expellunt. Vñ cōpbat. q̄ utitē expulsua h̄at stom̄.
 Nonne uidet in uomitu. stomach̄ moū in superiora cum
 alijs uiscerib;. Cū digestio indurescat ut acutos ex in
 censione humores h̄ant. intestina. h̄ne cū alijs uisceri
 b; ea uidet ad inferiora moū ⁊ ult' modū exire aliquā
 do sic fieri solet in tenesmo. Constat ḡ ex his oib; ut

intestino

stomachi. ubi. fulcitur. utitur; appetitiva. contentiva. digemi-
 ua. expulsiua. Simili. his. cetera. membra. hinc. corporis. Sicut
 in. stom. has. ubi. utitur. clibus. reddunt. intelligibiles. in
 uulua. itidem. faciam. oportet. ut. ex. his. duobus. simile. in. aliis. e-
 sident. Superi. in. membris. compositione. diximus. quod. desiderium. &
 concupiscentiam. trahendi. symatis. in. uulua. fecerit. nata. quod. fit
 ut. necesse. propter. generare. Vnde. aut. appetitiva. hec. cogit. fieri.
 quod. in. coram. est. sentiri. quod. uigam. in. chit. sic. sanguine. uentosa. hoc
 te. temporis. fit. cum. femina. gaudit. Cum. in. uenit. uulua. a. in-
 struo. mundificet. et. a. g. r. u. s. eade. depuret. humoribus. et. max-
 ime. in. chendo. symate. aiat. Quod. cum. receperit. undique. illud
 ita. brancat. atque. claudit. ne. sic. propter. die. ad. in. intrare.
 possit. Sic. uulua. manet. clausa. quo. ad. infantis. expleat.
 forma. Vnde. ubi. contentiva. intelli. Vnde. aut. mutabit. circa. con-
 tiva. quod. fit. palam. mutationes. symatis. glutatiua. et. subali
 in. diuisione. membris. infantis. Expulsiue. aut. actus. duobus.
 apparet. temporibus; ut. cum. membra. infantis. subpleantur. ut
 cum. infantis. mouet. quod. completo. membra. infante. contentiue
 et. mutabit. actione. iam. desinente. succedat. actio. expul-
 siue. Quod. in. se. vii. viii. viii. hinc. Ex. Expellit. infantem. uul-
 ua. duplici. ex. causa. Primum. quod. infantis. ea. gnat. ne. propter. qnita-
 te. eum. ualeat. continere. Primum. quod. ab. ubi. in. sufficiente. non. inuenit. un-
 pedum. percussione. panniculos. circumuolutos. ut. exeat. rum-
 pit. Ruptis. ubi. panniculis. humores. in. cetos. uulua. susci-
 pit. quod. cum. ferre. nequeat. expellit. eos. foris. Expulsiuo. in-
 fantis. mortui. duabus. fit. de. causis. Primum. quod. erugine. parit.
 quod. ferre. nata. non. potest. Primum. quod. rupto. aliquo. panniculis. hu-
 mores. expellendi. ea. cogit. Est. ergo. in. pparulo. hec. membra.
 utitur. habet. ubi. Est. in. in. stom. appetitiva. cum. in. glu-
 tienda. in. glutiat. eade. est. ista. coeundo. in. uulua. Con-
 tiva. in. stom. dum. ubi. fiat. excoho. Primum. in. uulua. dum. infan-
 tem. gnat. Mutabit. in. stomachi. ubi. in. suu. natam. est. e-
 uersio. in. uulua. cum. syma. atque. instrua. in. diuisio. in-
 broy. infantis. mutet. eentia. Expulsiua. in. stom. in. subtile

intestinū cū ē emissio. in uulua cū infante pariat. Itē
 in cētis intelligat. necesse ē mbris. Sine his. n. nullatenū possit
 regi. hē. iii. uirtutes natē sunt ministrantes. ⁊ iēodienda
 sanitate ⁊ infirmitatis cūtoē. has uocat ypoēt infirmitatū
 curā. Quē dignē sūt hē noie. Apstemata siue pustule sicie
 extiori uidentur curari medicamine. ⁊ infirmitates mul
 tē p̄has sanant. sōno siue quere. Oloruoy ⁊ corpora ab
 harū natū uidentur separta. ⁊ paruo tēpe putrefacta.

ute spuali dilatare
 ringerē. v. v

A Sup̄ nos dixisse meminim⁹ q̄ oīa corp̄a t̄b; regant̄ utui
 bus natāli. spuali ⁊ aiāli. Quā de natāli diximus. ordo ex
 petit ut de spuali dicam⁹. **De t̄te spuali dilatare ⁊ ringerē. v.**
V ut̄ ḡ spual̄ ē illa quē **TANTE ⁊ OSTRINGENTE. v.**
 unificat ē fundamētū ē cor aq̄ uita ad m̄bra corpous
 p̄cedit unificanda. hęc q̄ndā h̄t partē cū ministrat. q̄n
 dā ministrantē. Per illā cū ministrat cor ⁊ artie dilatat̄
 ⁊ ḡstringunt. Quē ministr. nā. pugna indignationē. ⁊
 onationē sup̄peditat. S; nos p̄us de dilatare ⁊ ḡstringen
 te dicem⁹. Dilatatio local̄ ē mot⁹. a medio in oī extremi
 tes sic circa fabroy aḡ folles. Cū. n. aerē recipiunt. cir
 cūquaq; se extendit. Constrictio fit egr̄o idē ab extre
 mitatib; ad mediū. q̄ in eisde follib; uidet. Cū. n. aer
 emittit. folles undiq; c̄stringunt. Duo aut̄ ita ut̄ ex
 p̄l; opatiua. Cordis t̄n ⁊ artiarū mot⁹ n̄ extoto simul
 est follib; sic medici arbitrant. Hoy em̄ mot⁹ ut̄tute
 aeris appetitiua c̄ficiat. Quē ut̄ in corde fac. idē q̄ ferrari
 circa folles. q̄ ut̄ cordilandi aerē apulmone t̄hit. qui
 pectore mediatore ad pulmonē uenit. Lact⁹. n. qui est it̄
 costas pect̄ ḡstring. ⁊ dilatat. Qd̄ cū dilatat pulmo. cū
 eo āphat̄ aeris introit⁹ hunc egestū c̄sequit̄ aerē cum
 uirtute appetitiua cor apulmone i t̄hit p̄tea artie a
 corde hac eadē t̄hit ut̄tute. Qd̄ t̄here d̄r flat̄ tract̄ esse.
 v ut̄ ḡstringendi sup̄fluitatē fumosā a corde expellit.
 I de lact⁹ qui ē intra costas ḡstrinḡ eoy ⁊ artias. q̄ c̄se
 q̄ dū pect̄ ringer. Hac aut̄ ḡstringione fumosā su

perfluitate expellit. cor et artie. Nec autem restrictio cordis est
 emissio. Vtque; ut actus anhelare siue flare dicitur. Artie que cordi
 sit uicinis. aere et subtile et trahit sanguinem. dum dilatantur cum
 contrahuntur. aer et sanguis emittuntur. Dum ergo dilatantur utque; necesse
 est accipiant et utque; impleantur. Sed ille artie que cum sit uici-
 nis aere a foris ueniente recipit. Intra has et pores medie reci-
 piunt a corde hęc et hęc sanguinem subtile auenis recipiunt. Que-
 da. et foramina uenę hęc inter se et artias perque sanguis intro-
 eat. Quod sic comparat quod si artia quilibet incidat. sanguis uenarum
 totus dilabitur. Nec ergo dilatandi ut est et restringendi. que anhe-
 lit siue flatu uocat. quod uoluntario fit motu. et cum pectore mo-
 uet. Motus pectoris. neruisque; fit et lactis. Quisque; motus qui cum
 neruis et lactis fit uoluntarius est. Quod in comparat quod cum homo uelit
 tenet eum aliquandiu. Cum enim ferentia sentiamus diu ipsi cohi-
 bent. Anhelitus siue flatu est necessarius. ut calor naturalis per eum tempe-
 ret. et spiritus uitalis mutetur. et spiritus animalis generetur. Custodia enim calo-
 ris naturalis. est tractus frigidus aeris ad siue temperantiam incensionem.
 et est expulsiō fumosi aeris ex sanguine coacti. Nutritum in-
 talis spiritus ut animal generetur frigiditatis aeris est tractus. Spiritus ergo anhelitus
 est necessarius. ut aeris temperet augmētetur. Generatio utriusque; ex tempera-
 ti sanguinis fit fumositate. sic dicti sumus cum de spiritu disputauimus.
 Temperantiam sanguinis. ex temperatione fit calor naturalis. ca-
 loris naturalis temperatio fit ex moderatione diete in cibo siue in
 potu et in alijs. Vnde oportet anhelitus sit maximum uicinitum
 corporis. Vnde. et. et. et. quod sine spiritu non permanebit. neque spiritus
 est possibile permanere sine moderatione naturali calore. nec calor
 naturalis est modatio sine anhelitu temperato. quod cum diētis talis eto-
 dit. ut sanguis temperet. unde calor nutritur. Hunc. et. anhelitus ma-
 gis est necessarius. quam ab. ut potest. Si quis enim suffocatur tan-
 de dimittat. quod in uultu et si sit famelicus et sitibundus. in reci-
 piendo anhelitu ut calor naturalis refrigeret cito festinat.
 quod ut famem uel sitim placare expetat. Refrigerato uero calore
 et fumosa expulsa superfluitate primum potus. deinde abus
 dat. animalis ergo sine cibo et potu uiuit aliquod diu. sed sine tractu

causa mortis. vii.

c

aeris nullatenus diu uiuunt. Vnde intelligitur non posse subsistere sine temperato naturali calore. Succedat. causa mortis de qua et presentium in disputari. Galenus dixit in libro quod de anhelu fecit uiuamto. De aial necesse est mori ex corruptione cerebri siue spiritus in cerebro existens. Per calorem naturalem corruptione. Et enim calor naturalis corrumpat. cerebrum non facile corrumpat. neque calor iste corrumpit siue causis subsequens. Spiritus autem non aliunde corrumpit nisi cum eximat uulnibus; cerebro uementibus; et uentilator ipsi penetrantibus; et cum calor naturalis corrumpit. Si autem spiritus diu teneat. non exmanatio ita dicitur sic exuulnibus; exianunt. **DE CAUSA MORTIS. VII.**

Causa ergo mortis nichil est aliud ut Galienus testatur. quam ut caloris naturalis temperantiam corrumpat. quod contingit corpori ex causis internis mouentibus; ut externis eum thentibus. Causa internorum suorum est instrumentorum ut quatuor siue sui uicinia corruptio. instrumenta sunt sua cerebrum. Cor ut epas. Si cerebrum corrumpit motum uoluntarij ab eo procedens ad pectus corrumpit. Vnde per consequens ut anhelu auferat. et calor naturalis extinguit. Cor corruptum uicinitate auferit spiritum aalem. quod de pulmone thit aerem. Corruptio epatis generationem auferit sanguinis quod calor naturalis mutat. Horum singulorum ut per mala est complexione. ut per officiale morbum. Complexio mala per calidissima que res subiecta incendat. sic uidetur in pacatis febribus; quibus cito homines mortificantur. Per frigidissima sic in morbo quod dicitur congelatio. Quibus officiales sunt apostemata. calidum ut frigidum. quod predicta patiuntur imbra sic apostema cerebri. quod dicitur esse frenesim. Per opilationem suam sic apoplexiam et epilepsiam suam in quibus moribus cerebrum claudit. frigidum et congelatum humoribus; ne ut motua ad spiritum transire ualeat. Vnde consequens. ut auferat. Que opulatio si ad pulmonem uenit aerem transit cordi denegat. Vnde calor extinguit naturalis. Venit epatis si opulenter ne ad eas transire ualeat. spiritus. necesse est ut frigident. neque enim in eis sanguinis generat. et in causa mortis commutat. In his tamen omnibus cor cooperanti mortificat uelociter. In passione enim tantum maxima. cito mortificant cerebrum et epas. In mediocriter. facile infirmum euadit. Calor naturalis corrumpit. in

glutatib; ut ex maximo calore sicut in pacatis feb; in qb; ca-
 lor extincus ad calorem penetrat ut ipsum cito destruat. ut ex por-
 one calidissima sic est euforbium. et similia. Et ex nimia in frigidatione
 homo calorem cito extinguente et ex superdicta congelatione ex
 frigidissima portione sic opio usqueamo. qb; extingit iste calor.
 Et non ex nimia inanitione. Et ex nimia redundatione. Ex ma-
 nitione. sic solutio nimia. Et pleborthomia fame et siti. His q.
 oib; calor nullatenus nascitur cum non habeat unde nascitur. Nunc repletio-
 nib; ut si homo humorib; abis q; ut potat; adeo infartiat. ut
 multas horum incalcatioib; suffocet. Et ebriosus solet ex uenari
 et uentriculorum cerebri repletione. et si piguissimus hominibus qb;
 uenit et artie nimia incalcatet piguedine adeo coartatur
 ut calor iste extinguatur. Ab exterioribus nascitur calor corrumpitur
 et cum foras totum egrit. ut in toto adunat et ex nimia plenitudine
 et ex anhelu extinctione. siue ex sube sue plenitudine suarum cor-
 ruptione. Et foras totum exire cogit. et tota sua subam. Et in na-
 tam nutrimentum expellit. Tota sua excludit suba cum nimium
 gaudium subito dissolu. et exire cum facit. Unde quod mouit cito. quod
 corpus refrigerat ita. Quae passio assimilatur homini. quod aduentum
 ponit ualidum. ipso enim uento supergrediente. extingit. Audiuimus
 autem multos in nimio gaudio fuisse mortuos. Tota suba
 expellit cerebro et pectore. nimiam incensione patientibus.
 Quae cum usque in uentriculos eorum penetrat. calorem naturalem extin-
 guet. Et calorem nutrimentum extollit ex uenari et artiarum in-
 calcatioib; Unde totum sanguinem extingit calorem extingit naturalem. Quod lu-
 cens assimilatur. cum oleum subicit. Cause aforis sic in colligunt
 ter tumor et dolor sunt subito contingentes. Quibus dum calor in
 unum adunat. cetera membra refrigerant. et in moriunt. Ex
 plenitudine corrumpit. cum quod in aqua subingit. Impletur et
 corpus uacuatib; anhelu opilat. Unde homines suffocant. et
 moriunt. Quod lucina assimilatur quae multo oleo redundat.
 Anhelu excludit ex naribus et oculi pclusionib; et suffocatione
 cum similib; Hoc lucinae ardenti assimilatur. si si uase quibet
 opiat subito extingit. cum ad eam exterior aer ignis non potest

calor naturalis

calorem naturalem

tat. Causa un̄ caloris suba corrūpit. mali ē odorat̄ aeris fe-
 tenti fumo admixt̄. q̄dissolutis mortuorū corporib; nascit̄ uel
 puteorū. lutosorū fetorib;. Quē passio assimilāt lucnē in fumo
 sic local̄ positē. Itē corruptio subal̄ morsus ē alid̄ uenenosi
 reptal̄. & uenenū ē p̄forat̄. & caloriē. natālē uiciat. Calor na-
 tāl̄ aq̄litate; duob; modis corrūpit. ut q̄ ita calefit ut dis-
 soluant̄. q̄ cōtīg in balneo calidissimo imorantib; ut in sole
 calidissimo estuantib;. Q̄d assimilāt lucnē nullo igni ut so-
 li apposite. ut exnuma infragdatione un̄ caloriē ē ogela-
 re. h̄ cōtīg frigida loca ob abulantib; ut super nuē cadenti-
 bus. Q̄d simile est lucnē in frigido loco positē si natālī ca-
 lore corrupto exhī oib; mori cōseqū. Cui ḡ nutrīto t̄ tēpe-
 ramto uiuit cū hō nullaten̄ esse possit sine anhelitu. C-
 stat ḡ anhelitū magnū ēē hōis subplem̄tū. Suffic̄ nobis
 disputasse. de sp̄uali cui amministrat̄ uirtute. Dicendū ē de
 specie coequa ei sc̄l̄ q̄ amministrat. **DE VIRTUTE SP̄UALI**

re sp̄uali passibili. viii.

v

Virt̄ sp̄ual̄ q̄ amministrat̄ uā. pugna **PASSIBILI. viii.**
 dñationē. indignationē suppeditat. Hęc aū d̄r munistr̄.
 q̄ fit ex causa m̄cedente alia q̄ natālī calore quē causa
 ipsū caloriē mouet. Ita. n̄. ē feruor cordis p̄ quē calor natā-
 lis subito ext̄ p̄rūpit. cū aīa obillatas inuicias excogita-
 tā uindictā explete desidat. Similit̄ pugna ē cū calor iste
 ad extiora exeat cū q̄l̄ t̄ parte supare laborat. dubitans
 ne humil̄. & deiect̄ ab alijs habeat si patiat̄ ut ab eo uin-
 cat. Dñatio ē cū aliq̄ ext̄nea re. caloriē h̄c exagitante
 aliq̄s alicui se indignet̄ subicere. Huius ita s̄t ḡt̄ria. Timor
 & calor in corp̄is se inclinat̄ itiora. q̄n̄ aīa reformidat
 formidanda. ut auditu sic tonitruū. in uisu. tigōē siue
 leonē uisū. Timiditas pugne ē ḡt̄ria. P̄t̄ q̄m̄ colorem
 int̄ius delitescente. eū q̄ p̄us ipsū impugnauerit uelit
 nolit coḡ. qui uis subici. Conseqū. n̄. ut quis amariore
 supet̄. Dñationi & indignationi. ḡt̄rie s̄t humiliatio.
 & deiectio aī. Ut munistrans sp̄ual̄ ē h̄modi. Concordat̄
 aut̄ medici & philosi q̄ h̄c uirtutes ap̄ncipalitate cordis

efficiat uoluntari. apuyyri egdunt. nec propt motu facile rupa-
 tur. De sensib; et uoluntario motu. satis iam dixim. N g reperendu
 e. ne legentib; fastidiu faciam. Tantum h dicit. qm operent.
 V tutes sensiu. v. sc. Visus. audit. gust. odar. et tact. Vt uisus
 subtilior e alijs hmb; Quippe cu ei nata sit ignea. Ignis au
 taz qhtates ht. flama. rubore. splendore. Oculi solu splen-
 dore de igne hnt. Lum g & rubore. que sentiunt diei erunt
 solu. un colores discent. Post uisu. maior subtilitas seqr audi-
 tu. C sensus e aeris. et pcho aeris. Sonit q uoy ee intellr.
 V oy em nich e aliud q aeris tact. Post auditu subtilitas se-
 qr odatu. Cu em nata sit fumea fumi u tre la et aqua ht
 pect. Odar subtilior e gust. C nata e aquosa. ad q os puenit
 liquet. Tact gthior e oib; q nata sua e terrena. ut poce ha-
 bnda in duris et mollib; alijis et lenib; calidus et frigidus.
 Noz singla explent sic sua officia. u ut mutant & aptet
 se in natas reru q sentiunt. Vt cu tande mes sentiat
 intellectui pparat. *De Virtute Visus. x.*

de uisus. x.

v

Visus cu suus sensus sit igneus. ignis aut subtilior oib;
 sit mundanis corporib; necesse e alijs subtilior habea-
 tur. Ad illud copbat. qz cophendit longe remotissima.
 A lu u sensus tantum sibi ppiqt. Syc aut uisibil de ccauntan-
 bus erit q; nerui uenit oculis. nerui aut uentellic pre y-
 cedt cerebri. q an q. ad oculos deueniant. cuncti una ne-
 ce e ccauntate faciant. in diuisi ad eosde ramos redeant.
 qz cu cctalleide solidat. Hec au cctalleidos pmi e instru-
 mtu syc uisibil. que e lucentissima. qa clarissima. un
 cteqt ut cito adaptet se colorib;. Syc em uisibil q de ce-
 rebri e uentellic. in ccauntate neruoy clarificat. incidit
 un y usq; ad cctalleidon puenit. C nata sic aer diei clare-
 rit clara. Cuiq; ad cctalleidon puenit in foras exit. et scdm
 sui similitudine miscet ad diei aere. Que duo du sibi cor-
 pant. utq; acillime mutat. Aer. et. et syc facile uisaru
 reru. se comiscet colorib;. Syc au cctalleidon exiens mu-
 tatione q; i deferens. cito ea mutat in. X mutationem

cū mēs senserit. que in uentēis ē cerebri. res extiores colo-
rib; discernit. P. colores q; forma corporis. q̄ntitatē atq; mo-
dū intelligit. Aer. n. diei lucētissimū tantū spū dat supplemen-
tū. q̄ntū & neruo cerebri. Nerus. n. a cerebro sensū atq;
motū suscip. suisq; portat mēbris. Similr extior aer insibili
aeri eolorū fert mutationes. n. sp̄c eandē mēta infert muta-
tione. Qd tē tm̄ efficit. cū mētiōi spū sp̄ledor extior cūm-
gr. Nullū tm̄ momentū int̄ utq; cōsidat tactū. n. si em̄ res
q̄ uisū tangr̄ longe remoueat. mēta tm̄ sine ulla tēp̄is q̄n-
titate cōspici. Qd tē seqr̄ cū nos aer cūrdans ē clarissimū n. non
nebulosus. ut cito colorib; immutet. Qd si nebulosus ē aut ob-
scur. sp̄c insibil̄ int̄ cadit. n. obscuritati cōbūanti immorat. neq;
ad q̄ amplectendū tendebat aplectit. Similr si corp̄ int̄ spū
n. rē q̄ inde anhelat obicit. nullaten̄ penetrē pot̄ sp̄c. Idem
in tactu inuenit. Si. n. digit̄ incisiōe ut̄ dolore patit. inter
tactū dolentis digitū n. mētis nulla q̄ntitas cōsidat tēp̄ous.
n. forte n. patiat neruus. q̄ ad digitū portat sensus. De alijs
q; sensib; idē cōsidabit. **De Virtute Audit. xi.**

Sūtute audit. xi.

Oe auditu satis dixim̄ sup̄. De loco. n. pre cerebri ū sedes
ē q̄nta. paris pares nerui exeunt. q̄ per os peritū in forami-
na auricularū ueniunt. Vbi se dilatāt n. extendit. n. ea p̄m̄
opunt. h̄ aut̄ opuntū audit̄ ē p̄m̄ū instrumētū. n. ualens audi-
tū q̄ntū cristallē. h̄ uatā ē ignea. Qui p̄dictos neruos
ad aures p̄uenit. a cerebro. Audit̄ ḡ ita fit. Cū uox em̄ aerē
tangat & tactu aeris ad auriclas̄ peruenuat. in earū cō-
uitate penetrēta tandē se adūnat. Vn̄ pertigens foramina
ē sic maris est̄ q̄ ut undas faciat paulatī alēnat. Tactū. n.
p̄p̄nqu aeris p̄p̄nq̄oie p̄cutit ille succedētē sibi n. h̄ tā diu
alēnatī q̄ usq; aures penetrerit. V̄ locū m̄ḡdunt̄ que tor-
clar̄ uocari dixim̄. Vn̄ cū ad neruoz̄ ueniunt opuntā in
tactū aeris natām mutat̄ anata. St. n. similia. q̄ utq;
aeria. hęc aut̄ cōmutō ad mēta deduc̄ p̄ neruos. Oles

Oe sic discunt natām it̄missē uocāt. **De Virtute Odoat. xi.**
dat̄ ḡm̄ior ē auditu. C̄ sensus ē q̄ntū q̄dā sim̄. hui

Sūtute odoat. xi.

instrumta duo dixim esse fistula. acerebro pdeumta. Ina
 nullas assimilantia. Que incinant ossi lacto simili. Odar^o g^o sic
 efficit. fumi^o odiferi corporis dissolut. aeri comiscet. naret
 ingitur. Que cerebri uentehi p illa duo fistula tht sibi.
 & in sua mutat natam. Hac aut mutatione tandē sentit
 mens. Aeri u^o tact^o cerebro ē necessari. qz idē i^o fac q^o cor
 di anhelit. Dū. n. dilatat aer frigid^o ad ipsū refrigerandū
 mōmctur. Dū g^o citringr. fumosa supfluitat expellit. Dilata
 tione g^o. aer anarib; pulmone gutture tht. Qui tē^o odar^o
 dr. Ito em motu odando odorant cū fistulis duob; illis ad
 cerebrū aeri thendit comiscet. de coipe odifero dissolu
 t. Alij tñ odarū narib; actht. S; iā sup^o eoy errore con
 futauimv. *De Virtute Gustus. xxii.*

ute gū. xxii.

Cust^o qz g^o g^oior ē odarū qntū fumi subtilior aqua quina
 tur. qz odar^o natā ē fumea. G^o sensibilitas. humectatio ē
 aquosa. que it^o terrā n^o fumū g^ommunicat. Vñ prum sin in
 strumta idē lingue. natā rara ē sic spongia. ut humectan
 ones assimilēt aq^ofas. Venit aut^o neruus acerebro. q^o pro
 ut dixim^o ungr^o apari tōio q^o plingūa diuidr. ut det sensū
 sibi g^o q^o sic efficit. Res gustanda cū ad linguā ueniat. ei;
 essentiā tangat. suā natam in ea operat. ut lingua in sin na
 tā mutet. Mutatō tangem^o neruū p eū mandas mti g^oti
 discendū n^o iudicandū sic n^o supiores fecert.

f

Tact^o alijs sensib; ē simil^o qz mutat in rei subam que tangr.
 Que mutatio mti mandant p^o neruos. n^o ita illā mutatione
 sentit. Os hū p^o tactū p^oruū h^o mbrū un^o sentiunt. Tact^o
 n^o. in mbrū est toti corporis. p^o in ungr; n^o pilis. qz nerui
 oib; mbrū. Panucha ueniunt. Pacerebro. quib; eis sensus
 dat. S; pili & ungrē qz nerui caruere nullū sensum habue
 re. cū pilus desicco nascat fumo ungrē in digitorū extremitate
 colligamentis solis se ligat. Vñ ū ligatē se ibi tantū sentiunt.

ute tact^o cap. xiiii.

Omnis uti sensus. *De uirtute tactus cap. xiiii.*
 cū scdm^o natas suas q^oant qdā desidant n^o in eis se oblectat
 quedā ū abhorentes oim^o refutant. Visus. n^o. in albi n^o nigri

medii ut pote uiridib; et uenetis delectat. abhorret albu luce-
 tissimu. et simili nigrū. Et si em̄ albu siue sit natū q̄da tū m̄
 ei uidē obuiare. q̄ dissipat. sic uidem̄ in sole aspicientib;. Nigrū
 eēt adunat et retorq̄t un̄ uemat. sic in loco obscur̄ manen-
 tib;. uisū obscurari uidem̄. Si tū albedo p̄ q̄ q̄libet nocet in
 ḡdo. q̄ albedo uisū dissipat cito. nigdo paulatim coadunat. Si
 ḡ uisū ex nimia albedine patiat uiridib; et uenetis et simi-
 lib; reparat. Si ex nigdine. restaurat albedine. Similit̄ et alij
 sensus si patiant recreatione n̄ subita cōtrōy refouent̄.
 Audire dulcib; delectat uocab; claris paruis atq; lenib;. et
 ordinatis sic mot̄ e cordis. Si mot̄ e ḡlissimū sic tonit̄. et
 acutissimū sic in ratioib; marmorū siue eris audit̄ n̄ repa-
 rat. Odat̄ aromatiū delectat. N̄ odor ex fumo e tēparat.
 abhorret fetores q̄ eoy intēparat sum̄ est. Gust̄ dulcib; delec-
 tat. Nis em̄ aspicat lingue lenit̄ et solidat. eēt horret ama-
 ra. Hic sapor lingua aspicat. et p̄forat. et ei uinctas incendit et se-
 parat. et si p̄ticio sapore patiat. siue acido. delectat. unctio-
 so et si amaro et falso ledit dulcib; reparat. Tact̄. et delectat
 tangendis corporib; eis que dulcorata q̄litatib;. sic in calidi
 et frigidi aspi et lenis mediocrib; q̄qm̄ cūi tangente. assimila-
 tur. Abhorret acutissima q̄ ledit. calidissima q̄ dissoluunt. fr-

Voluntariū motū a cerebro p̄ neruos r̄uū motū faciētē. *De uirtute uoluntariū* Sūcitate uoluntariū
motū faciētē. xvi.
 egōr quia uel ab eo p̄ncipalit̄ et sedariē exeunt. sic amicha
 p̄ q̄ hic sensus p̄tingit ad lactos ut p̄ eū motū lactis det. Cū la-
 certi moueant necesse est ossa moueant. cū q̄b; lacti ligantur.
 Tactis aut̄ ossib; tota eoy ḡcatenatio mouet̄ un̄ motū uolu-
 tariū cōseqū q̄ sic efficit. Lacti in sua p̄ncipia regunt̄. per cor-
 das q̄ in eis s̄t hnt̄. et in eā partē torquentur. q̄ eos ducit motū
 uoluntariū. Vbi gr̄a. Si manū motū disponat. et lactus q̄
 in familiari parte e brachiū moueat. et in sui p̄ncipiū
 ruget̄. ossiū motū. et eoy ḡcatenationis comitatus. un̄ ma-
 nū ab uoluntario motū necesse e ruget̄. Et aut̄ unū salit̄
 un̄ motū uoluntariū. Et tot s̄ partes q̄ lacti m̄bra mouēt̄.

actioib; xvij.

c

Copul m̄bra quingentol' ⁊ septuaginta unū lactos s̄c habū-
 ga. de quib; satis dixim'. ī lactoz t̄tariū. **De Actionib; xvij.**
Cū superi de natāli spuali siue aiāta ūtutib; sit dictū.
 de actioib; iudr̄ eē dicendū. Quedā em̄ ūtuti natāli q̄dā
 spuali q̄dā attinent aiāli. De unaq;q; aū actione diximus
 cū de singl̄is disputarem' ūtutib;. Vñ intelligim' quādam
 simplicē unū operantē sic in natāli appetitiua c̄tenti-
 ua. digestiua. ⁊ expulsiua. in spuali dilatare ⁊ gstrin-
 gē. in aiāli mot' uolūtari'. Est ⁊ actio q̄dā cōposita que
 duo fac' p̄plura sic in natāli desidiū siue deportatio gna-
 re ⁊ nutre. Desidiū. n̄. ex duab; ūtutib; appetitiua ⁊ sensi-
 ua gnat'. Deportō rursus ex duab; ūtutib;. appetitiua. ⁊ ex-
 pulsiua. Generare em̄ ex t̄p̄ta ūtute fit. mutatiua. forma-
 tiua ⁊ nuttiua. Nutre faciunt ūtutes duę. augmētatiua
 ⁊ pascitiua. In spuali. anhelit' dilatatiōe ⁊ c̄strictione cō-
 ponit'. In aiāli sensus duab; ūtutib;. una ē mouēt sensū ad
 sentiendū. alia que sentit. Que om̄ia potes' itelligē cog-
 nita quibet ūtute. **De Spiritib; xvij.**

spiritib; viij.

f

Sup̄ de solo spū dicendū cū de sex natālib; iā dixerimus
 horū. n̄. vii moderatioib; humanas corpora regunt'. Dū
 ergo sp̄c ē t̄p̄at'. Est. n̄. natat'. ē spual'. ē aiāli. Natat' in e-
 pate nascit'. im̄ per uenas ad totū corpus uadit m̄bra ūtu-
 tē natāle reg' ⁊ augmētat. actiones ei' c̄todiens. h' g' exp-
 secti sanguis fumo nascit'. qm̄ epate mundificat'. ⁊ di-
 gen' ex om̄ib; humouib; clare depurat'. Spual' sp̄c icorde
 nascit'. uadēt p̄ artias ad totū corpus m̄bra spuale ūtutē
 augmētāt. atq; regēt. actionesq; ei' c̄todiens. Spual' in ce-
 rebrū nascit' uentel̄is. p̄ neruos tendēt ad m̄bra totū corpus.
 vnde aiāli ūt' regit' ⁊ augmētāt. eiq; actiones custodiunt'. Hęc
 ⁊ spuali spū p̄cat'. qm̄ in corde gnat'. Hic em̄ sp̄c a corde ad
 cerebrū p̄ artias ascēdit. que uiuentes dñr. Hęc artie
 cū ad cerebrū ueniāt c̄neū usq; ad cerebrū sedē pene-
 trant. ū multiplicat' delusę telant' sic rete sub' crane-
 ū dilatante. Deim̄ rete duę p̄ncipales aggdunt'. q̄ re-

corde sup. idē rete p̄tendit. Spat̄ h̄c cū a corde p̄gredit̄
in tel̄ modū multiplicat̄ p̄fusus. n̄ ibi morans implicat̄. tādū
ibi digit̄ q̄ ad depurat̄ clarificet̄. sicq; aīal̄ h̄c ab eo. ḡnat̄.

Ad rete enī tantū illud c̄terit̄. ut a sp̄u sp̄uat̄ digestio aīal̄
c̄teret̄. sic ad h̄ facta s̄t. uba ut sanḡ depurat̄ ibi fieret lac
Ph̄ sp̄uat̄ recte p̄ ambas artias sup. rete retorsal̄ eḡd̄. n̄ ad
uent̄los p̄re cerebri dilabit̄. Vbi it̄m subtiliat̄ q̄ depu-
ratū sup. erat ereat̄. p̄suos mediat̄. idē palato atq; narib;.
ipse ū uadit ad uent̄los p̄upp̄. per uīā mediā mediū
uent̄li atq; p̄upp̄. Quē n̄ s̄p̄ ē ap̄erta. q̄ in c̄cauitate sua
q̄ in corpore ūmem assimilāt̄ ē clausa. Cū aū nat̄a expe-
tat ut sp̄m h̄c ad p̄upp̄ mutat̄. rugatio ūmis. sp̄c eum
t̄nsit̄. n̄ ūmis se p̄tea claudit ut p̄us fuerat. Sp̄c aū qui
ad p̄upp̄ p̄c̄nsit̄. motū ibi n̄ memoriā fac̄. In p̄ra immo-
tans sensū creat̄ n̄ fantasiā. Sp̄c mediū uent̄li. int̄lec-
t̄ siue rō fit. Dicit̄ q̄dā philosophi h̄c sp̄m cerebri ēē aīam.
n̄ eandē corporeā. Alii dicit̄ aīę instrumētū. q̄ aīam faten-
tur incorporeā. Quē intentio p̄ore ē melior. S; q̄ dispu-
tō n̄ huic sup̄petit̄ intentioi. cū philosophica sit hic di-
mittenda censum̄ ista. **Quid horū unū q̄d q; faciat**

q̄d horū unū q̄d q; faciat
nat̄am suā creat̄. xviii

Ex p̄dich̄ intelliḡ cum naturam suā exeat. xviii.

q̄ h̄c. vii. t̄p̄am̄tis nat̄alib; humana corpora regant̄.

Quē cū modat̄ione exeunt corp̄ infirmū ē. l̄ sanū r̄ neutrū.
Tres s̄t corp̄m q̄litates. Sanū n̄ infirmū neq; sanū neq; in-
firmū. Corp̄. n̄ illud ē sanū. q̄ in cōphensione m̄broz sim-
lū. n̄ cōp̄ositione officialū est t̄p̄am̄tū. in forma q̄q; q̄n-
titate. n̄uo. siue cōp̄ositione eḡle ē sic c̄uen̄ esse. Illud ē
q̄ ē infirmū. q̄ horū erit t̄p̄am̄tū. Nec sanū nec infirmū
t̄p̄licat̄ ē intelligendū. Primo ū nec c̄ta sanitas ē. neq; c̄ta
infirmitas sic in sem̄b;. Sec̄do aut̄ ab sanū s̄t n̄ infirmū. in
d̄ūs̄is t̄m̄ m̄bris. sic si ocl̄is infirmū toto corpore. De sic̄is
eōt̄ ḡenḡ. De diff̄initione infirmitatis medica s̄t discor-
daci sic p̄p̄oc̄. n̄ gal. n̄ q̄ eos imitant̄ infirmitatē ēē dicit̄.
sensuat̄ actioīs nocumētū. Q̄ si nat̄alia corp̄ parū creat̄.

sit sanū. l̄ cū sanū
tal̄ n̄ infirmitas c̄o
ead̄ sit m̄b. ue
luti ē corp̄ t̄p̄at̄
ī oplexione infir-
mū ē ī oplexione
siue ī oplexione ē

infirmū. t̄m̄ estimat̄ sc̄d̄ d̄ūs̄ū t̄p̄. sic hoēs calide oplexioīs ī estate
s̄t infirmū ī hieme sanū. n̄ frigidū ī estate sanū ī hieme s̄t infirmū. n̄
sanū ī humidi ī uericia infirmū ī inuenture sanū.

ei tñ actiones s̄ q̄ oporteat. nec sui appareat. ut aliqd̄ ei no-
 ceat. illa corpora scđm̄ ypocten̄ ⁊ galienū dñr̄ esse sana.
 vñ ⁊ sanitatē ita diffiniunt. Sanitas ē cū corp̄ suā actionē
 explet scđm̄ q̄ explet nata. Infirmitas. cū corp̄ actionē
 patit̄ n̄ natale. neq; illā mediocrē. Neutrū esse dr̄. cū cor-
 p̄ mediocrē neq; sanū neq; infirmū ē. Alij̄ ḡtend̄. q̄ corpora
 infirma s̄. cū natām suā exeunt siue pariant̄. siue non.
 quoz̄ error ē p̄maxim̄. Scđm̄ eos. n̄. oia corpora infirmā-
 tur. Raro aū ūq̄ inueniunt̄. q̄ in cōplexione natāli a dō
 perficiant̄. Infirmitas ḡ ē. q̄ sensualī actioi nocet. Decō-
 plexione sanū corporis satis iā dixisse sufficit. De infirmū
 dicem̄ cū de reb; ext̄ natām disputabim̄. De neutr̄ appa-
 rebit duo p̄ora intelligenti. **finit quarta partia.**

q̄ta partia.

9

Quinta partia xxxvii h̄c capitul̄ sciētiā non natura-
 liū rerū ḡtinentia quę sunt aer mot⁹ ⁊ q̄es ⁊ cetera.

P̄rimū capitulū.	d e mutatiōe aeris ⁊ stellis. viii.
d e reñ natāli	.ii. d e mutōe aeris ⁊ uētos. viii.
d e natā aeris.	.iii. d e mutōe aeris ⁊ regioes. x.
d e natā tēpm̄ ⁊ anni	d e mutatiōe aeris ⁊ fumū. xi.
⁊ de uno qq; tēpe ⁊	d e pestilentia aeris. xii.
sua q̄ntitate.	.iii. d e diuinitate exercitioy. xiii.
Q̄id tēpa faciāt anni cū cur-	d e actionibus halitoy. xiiii.
sū natē suę expleant.	.v. d e abis disputō uniuersal. xv.
Q̄id faciāt si natāle cōū exeat.	.vi. d e ḡnis. xvi.
Q̄id i uno q̄ tēpe sūt passuri	d e herbis ⁊ p̄mū de lactud. xvii.
q̄ euasuri. q̄ lōḡ habituri.	.vii. d e radicib;. xviii.
<hr/>	
d e herbarū fructib;.	xviiii. d e carnib; uolatiliū. xxiiii.
d e arborū fructib; ⁊ p̄mū d̄ficib;. xxi.	De q̄titate caro accipiat
d e fructib; arborū siluestriū siue	coquando. xxv.
mōtanarum.	De piscibus. xxvi.
d e abis aialū ⁊ ab ābulantib;	De sup̄fluis animalium
inapiendū.	sic lacte. xxvii.
d e extremitatib; ⁊ d̄scerib; eoz;. xxviii.	De melle ⁊ uisatō. xxviii.

D e potib; r ab aq; capiendū. xxviii.	De sono r uigilijs. xxxv.
D e iuno r mero. xxx.	De coitu. xxxvi.
D e medicinalib; potib; sic succis. xxxi.	De exanctioe natali. xxxvii.
D e natū florū siue frōdiū. xxxii.	De actionib; aig.
D e natū aromatiū. xxxiii.	DE RE NATURALI
D e natū uestiū. xxxiiii.	cap̄ primum.

De re naturali
cap̄ p̄mū.

Quia de re naturali quā sufficē dixim restat ut de non naturali dicam quā sufficiat dicam. de hac arte se int̄ mittentib; ut bñ liber n̄r disponat se dñi diuisione facta. Pus. Res ḡ n̄ natat̄ necessaria ē hoī. ut int̄e sue stat. bene regat. St̄ aū gn̄at̄. vi. de mot. quies. ab; r pot. son̄ r uigilijs. Exanctio natālis inq̄ balnea. coit̄. urina. digestioes. emunctiones. r similia cōp̄bant. Sextū accidentia aig. ut inq̄b; dam gaudiū. angustia. tumor. t̄ticia. hęc sex. r si n̄ s̄ natālia. neq; tñ ext̄ natām s̄ cōputanda. q̄ si hęc op̄antur scđm q̄ oportet uncuq; corpori in q̄ntitate. q̄ntitate. tēpe c̄tōdr̄ res natat̄ in suo c̄su. & licet hęc sint n̄ natālia. in natālia tñ mutant. & p̄ ea sanitates corporū q̄seruant. usq; natat̄ destruant. Qd̄ si erit c̄rio corp̄ natē sue cursū exiens infirmat. Si aū infirmet. infirmitas c̄tōdr̄. & augm̄tat. Si ḡ. vi. hęc disponam̄ corp̄ modatū. modatā debet habē orationē. crū aut̄ aeris eligat. r mot. r exercitia tēpent. Balneoy dulci aqua & in calore tēpata. tēpantū aborū in q̄ntitate r q̄ntate. Son̄ n̄ multū licargie attinet. neq; parus uigilijs inani. corp̄ cū alleuari sentiat. neq; cū ciboy sit plen̄ siue uacius. neq; cū inuul sit calidus siue sit frigid̄ tē coit̄ appetatur. neq; ule uelle suū urina. neq; ad digestionē cū nolit se cogat. Si modatā corpora in hac actione p̄stitit̄ in sua suauitate p̄maneb̄. Si c̄ctra. siue nature ex̄bt̄ tēpantū. Si corpa fuerit immodatā scđm q̄libet hoī. vi. ad tēperam̄ta reuocata corp̄ illud

reueat

modatione reduci. et tunc tandem res ista naturalis dicitur. Quod si fuerit eorum custodia et augmentatio in temperantia. Unde hec vivocant in naturalia sic si exerceant corpora temperata. quicquid temperata. an cibum et balnea calidiora in naturalibus confortant. habundantia humorum corporis dissolvit. membra confortant. digestio subsequitur. et hinc in naturalia corpora sanantia computantur. Si vero plura oporteat operari et multum in exercitio fatigari. calefit corpus. febres consequuntur. Si multo plura oporteat calidiora naturalia dissolvit. desiccatur corpus sic exercitium in nocivum. anumerandum.

Si se non exerceant sed plura oporteat quieverint. augmentantur chymum in corporibus. et secundum humorum naturalium morbi generantur. Corpora vero non temperata si se calida. parvulo exercitio corporum non naturalium augmentatur calor. Unde eorum deficit humorum et febres consequuntur. quod in naturalia computatur. et maxime si sicque fuerint naturae. Quod si exercitium minuerint et oportune quieverint. et temperata. calor eorum naturalium et corpora eorum saniora et virtuosiora in hinc. Si aliquid frigide se complexionis et minus se exercuerint. calor eorum naturalium augmentatur. Unde ipsi si augmentant temperant et confortant et maxime si frigidi se et humidi. Hoc autem in naturalia computatur. Similiter de alius. v. intellige que in nostra poetica quandoque reddimus plantiora. ubi de sanitatis dicentur etodia. **De natura**

ata aeris. u.

Si qualitates corporis sua sequuntur complexionem aeris. u. aer autem circumdant nos complexionis mutandae causa fortior est propter anhelum necessitatem. quod necesse est ut complexionem corporis complexionem sequatur aeris. Si enim aer clarus et lucidus est humores atque spiritus clari sunt et lucidi. Si turbidus et nebulosus humores turbantur et imbecilliantur. Quod cum ita sit. non oportet medicum qualitates aeris asynari. in quibus temperate siue loco neque in causas ignoret unde mutetur aer. In morborum. et prognosticis per hec magna auctoritas erit siue universales siue particulares sunt morbi siue localis siue privati quod cum aer in uno quoque temperate quodam

nuet. q̄b; dā nocet. Cū ḡ medicus futōs morbos diuidi-
cauerit d̄bet tēp̄s siue regionis. & q̄ de morbis euadit
que in perant p̄uideat. ⁊ eḡtōs caue faciat. ⁊ p̄ dietas
morbos augm̄tantes auferat. ⁊ morbos obuantes doce-
at. Cū aū ciuitate introierit ū hoīes infirmant̄ exaere
locali n̄ discordabr̄ in cōpetentib; medicinis. s; sicut dya-
m̄. cū q̄itates aeris diuisas nouit. cūueniē medebit me-
dendis. Magnū ē medicam̄tū q̄itates aeris. ⁊ q̄ circa
q̄libet corpora sit agendū cognoscē medicu. Vñ ab ae-
re incipiendū est. Aer quidē est tēperat̄. qui nec calidus
nec frigidus. nec humidus nec sicc̄. sic aer uerū. Est ⁊
q̄dē intēperat̄. Tēperat̄ est mūdificat̄. sūbat ⁊ clar̄.
in odore suauis. n̄ adeo calid̄ ut suadet corp̄. neq; ita fri-
gidus ut rigeat. sole oriēte cito calescet̄ occidēte cito
frigescent̄. Qui aer has h̄t q̄itates corp̄ in tēpat̄ cōplex-
iones. humores ⁊ sp̄s cōfortat. & clarificat. digestiuam
adiuuat uirtutē. Aer ē intēpat̄ in q̄itatib;. ut calidior fri-
gidior. humidior. siccior. ⁊ intēperantior in tota sua
suba sicut pestilenciat̄. Qualitates existat. v. modis p̄
tēpa anni scdm̄ ort̄ ⁊ occasus stellarū. exearū uiam
tate a sole s; h̄t remotionē p̄ uētos p̄ regiones p̄ fu-
mos. De tēporib; aū incipiendū est. **De natura**

Tem̄p̄a tēpm̄ anni ⁊ d̄mo q; tēpe ⁊ sua q̄ntitate. iii.
Terge anni s̄. iiii. Ver. etas. autūm̄. hyem̄p̄. Veris est
incipi. cū sol in yma parte arietis. q̄ septē tonē asce-
de p̄ rectā lineā incipit. Est aut̄ recta lineā q̄ neq;
septē tonē neq; mēdie. arinet. hoc tēp̄ usq; in fi-
ne geminorū durat. Et aut̄ tā signa q̄rū unū q̄q; su-
um h̄t mēse. Prīm̄ mēsis ē arietis a septimo x̄ die
marti usq; in. viii. x̄. die ap̄l̄. Scd̄ ē tauri incipit
ab. viii. x̄ die ap̄l̄ usq; in. xvi. die mēsis mai. Tercius
ē geminorū incipit. a. xvii. die mai. usq; in. nonū.
x̄. die iunij. Incipi ē etas cū sol in yma parte sit
canē. ⁊ tē sol ē in ultima ascesione septētonū. ⁊ tā

Inaia tēpm̄ anni
uno q; tēpe ⁊ sua q̄
re. iii.

descendere usq; in finē ūgnis. Similit̄ tres menses. Primus
 m̄sis ē canō anono. ^{mo} die unū. usq; in ^{mo} xi. die iulij. Scđ̄
 cū sol ē in leone. ^{mo} ax. die iulij. usq; in ^{mo} xvij. die augusti.
 Terc̄ ē cū ia ūgnē descendit. a ^{mo} vii. ^{mo} x. augusti. usq; in
 vii. ^{mo} x. septēbris. Incaū ē autūm cū sol p̄mā partē librę
 intuet̄. ⁊ ē in recta linea quę neq; septentrionē attingit
 neq; meridiē. Et similit̄ h̄t m̄ses. Primus in q̄ sol ē in li
 bra a die. vii. x. die sept̄. usq; in octauū. ^{mo} x. octob. ⁊ h̄ i
 capit declinare. in meridiē. Scđ̄ ē m̄sis in q̄ sol in scor
 pione anono. ^{mo} x. octob. usq; in xviii. nouēb. Terc̄ et t̄
 m̄sis ⁊ t̄ sol ē in sagittario a ^{mo} viii. ^{mo} x. die nouēb. usq; xv. de
 cēbris. Incaū hiemus cū sol i p̄mā sit capricorn. ⁊ est finis
 descensionis in meridiē ⁊ ia incip̄ ascēde. Similit̄ h̄ sunt
 tres m̄ses. p̄m̄. ⁊ est sol in capricorno. ^{mo} xvij. die decēbris.
 usq; in. xvi. die ianuarij. Hic incip̄ sol ascēde per re
 ctā lineā. in meridiē. Scđ̄ ē ⁊ sol in aq̄rio. a. xvi. die
 ianuarij. usq; in. xiii. die februarj. Terc̄ ē ⁊ sol in
 piscib; a. xiii. die februarj. usq; in. xv. ianuarij. Der
 unūcūq; horū tēporū p̄us. Veni int̄ frigidū ⁊ calidū.
 humidū ⁊ siccu. medi & tēpat. q̄ maxime ḡtingit.
 ex sole p̄ rectā lineā eunte. Recta aut̄ linea uocat̄.
 quę utroq; polo eq̄l̄ distat. Dicit̄ aut̄ q̄dā ueris uasam
 calidā esse ⁊ humidā. h̄ n̄ ē ita. Si enī cal̄ ⁊ humidū
 eēt. facilē in eo q̄libet res putrescerēt. ⁊ morbos pes
 simos generaret̄. sicut̄ sepe ē uidi. in meridianis ue
 stis ⁊ pluuiatib; estiuis. facile. q̄. in his pestilentes.
 ⁊ pessime nascunt̄ infirmitates. Q̄d̄ ypoeras testat̄
 in epidimia de ciuitate q̄dā eranen uocata. In qua
 pluuiam nimā dix̄ fuisse. cū totū estatis calore ⁊
 meridianis uentis maximis. Vñ sub hōiū cutib; q̄dā
 q̄si erugo nascebat̄. quę dū ibi accubaret cale fiebat
 ⁊ pruriginē gnabat. De m̄ uesicę erūpebant adeo
 ignitę. ut incendū subeuntib; eēt uidēt. Ciuitatem
 nominant̄ ypoer. q̄ meridianę plage sunt uicina.

In mari sententones flant uenti. Plaga. n. meridiana seper
 calida e. i. humida. Pluuia & meridianu uentu dixit
 ut numerate calous ostendet. Complexio ista magnam
 in corporib; accubante Erugine dix calesieri qz omis
 putredo cu uia n inuenit. p qm erupar. cito putescat.
 Sub ante febres calidissimas portendebant. Vn ostendit.
 uer n esse calidu. i. humidu. Qm. n. calidu. i. humidum
 esse dr. cu omne corp in hoc tēpore sit sanu. & in eo oia
 tēpa inuient. i. istud augmtandi sit tēp. Est eni sicut
 pueritia i. adulescentia sit in hoib;. Etas calida i. sicca.
 Hoc. n. in tēp sol summa egr dr ascensione appositq; in
 capitib; qz subz calesac corp. Quam frigidus i. sicca. i. ma
 g in eo dominat siccitas qz sibi e uicina estiu sol ca
 liditas. Hiems frigida e. i. humida. si mag in ea pot frigid
 tas. Sol. n. se elongau. a capitib; nris. Neq se qzitates
 complexionu aeris dicit tēporis. S; oportet insu ppendi
 complexiones. Primi tēp. nec adeo s; fortes nec adeo de
 biles. Sed fortes tēp debiliores. puz sequit postulat tē
 pus. Vt. n. du sol in ariete n pfectu est in tēp. si cu
 erigam uider esse. In mte scdo cu ia sol e in tauro sit tē
 pus. Tertio cu sol e in geminis tēp. exeunt. qz uici
 nat. omis qzitates. Similitr intelligendu e in cetis. Ver
 ite tēp horz diei. etas meridiei. autipn uesper. Hiems
 uicinat noct. Quicq; morib; in aliq tēp nascit. hora
 diei tēp. etenti mag nocet. i. augmtat. **Quid tēpa faciūt**

Si complexiones anni cu estu nature sue expleant. un. ^{id tēpa faciūt am. cu}
 aeris sit in uno q; tēp. sedm q nata sua expectat. ^{uacē suę expleant. u}
 dicent hoies sedm q oportet morbos ex tēp. accidē
 tes. salubres esse necesse e. Si. n. dietari cūriet oportunita
 ti morib; qui in nascit n caret pessimis accidētib; i. mo
 lestatioib;. i. si aer illi tēp. natam sua exierit sunt
 hoib; morbi. cu accidētib; pessimis. Qd maxime gūng.
 si natam sua ut dixim tēp. exierit. Sed si dieta ctodi
 at sedm q oportet. morbi n multę er molestationes. Si

non: erit osequens suū gēriū. Aer suā natale ex cōplexione
 in q̄ntitate. sic si estas sit calidior. Hiemps frigidior quā de-
 beat esse. In q̄ntitatū suarū cōmutatioe sic si estas cū debe-
 at calida eē. sit frigida. Hiemps natalis frigida incipiat eē
 calida. Vñ in aphorismo ypoct̄ dicit. Tēpōib; immoderatis
 si tēpālī tēpa reddiderint boni stat⁹ ⁊ maxime bonę de-
 t̄minationis fiunt eḡtudinēs. In immodatis. maxime in-
 modatę ⁊ difficiles s̄t det̄minationes. anni tēpa suas d̄to-
 duunt natales. cū uer int̄ calidū ⁊ frigidū sit tēpatū ⁊
 tēp̄ y tēp̄ pluuiosū. ⁊ estas n̄ calidissima pauca h̄nt pluui-
 as ⁊ illas raras. Ductū n̄ siccissimū. ⁊ ipse aliquātulū pluui-
 os. Hiemps frigida ⁊ pluuiosa. tam n̄ excedat m̄suram.
C ontrā c̄t̄nē facient. Si ḡ tēpa suas cōplexiones seruauint
 natales priuatas gn̄ant infirmitates. Si autē natales su-
 as exeat infirmitates exmanere n̄ natali cōp̄erentes ge-
 n̄at. Sepe t̄n in tēp̄ tēpato molestissimas nasci possibile
 ē infirmitates. si precedent tēp̄ immodatū fuerit. Si enim
 pluuias hiemps fuerit ⁊ aust̄na humores in corporibus
 auḡntant. Ver ⁊. n̄. nisi sit tēp̄antū ex putredine nas-
 cunt̄ febres. hiemaliū humorū ⁊ aliū morbi sic apoplex-
 ia epilepsia. ⁊ similia. Morbi priuati elibet tēp̄ suam
 natam n̄ exunt̄ sic ypoct̄ dixit in aphorismis ⁊ in perito-
 netan rei datus fiunt ut ueris in anie melancolie epilepsie.
 sanguinis fluxus q̄nances. cor̄te. branci. tussis. ley. lichi-
 nes. apyhi. rubores. plurimi ulcerosi. pustul. artet̄te. Ad
 idō dixit ypoct̄ q̄ in h̄ tēpe nascunt̄. maxime h̄nt quorū
 corpora humorib; s̄t plena. Sic q̄ in hieme multū ⁊ diū-
 sis utunt̄ cibariis in horū corporib; humores auḡntant̄
 capita p̄ frigiditatē aeris ⁊ defectiōne caloris humou-
 bus s̄t plena. Cū aū uer ueniat ⁊ humores in hieme con-
 gelati incipiunt iā dissolui. si in capite s̄t ⁊ in uent̄-
 ct̄os cucurr̄nt. apoplexiā ⁊ epilepsia. gn̄ant. Si
 cerebri uenunt̄ pelliclas fiet in manna. Si ad nares ue-
 niant. cor̄ta. Si in guttē s̄t fiet hoies b̄nca. Si in pecto

re. sicut dicitur. Si ueniunt in corpore interiora. expellunt ad exteriora. In hunc enim tempore natura fortior ex aere tempore expellit humores. ab interioribus ad exteriora et a nobilibus; membrum in partes cutis. Unde nascuntur alibi et similia que in exterioribus; natura memorantur Hippocrates. Si humores in membrorum defluerint concatenationes fiunt pustule. artetque. Dicit Hippocrates in. vi. epidemiarum partem. Intuitum uerum malum est partem. quod in hunc tempore soluitur humores in pulmone peccant suffocantes. In estate idem dicitur. quedam predictorum nasci febres gnatuas. et tianas faciunt. diarrhas. oculos et aurium dolores. ulcere pudendorum putredines. Quod idem dicitur quod uerum finis principio uingit estatis. Est uero ei natura estatis nature incerta. idem morbi ueteris. morbi sunt estatis. Hec estas ex caloris sin natura. colera. gnat. Que si putrescant febres gnatuas. et tianas faciunt. Quod dicitur in intelligit. quod estatis finis. et uicium autum iuciant. Humores colerici in estate nascentes ex nimio calore accendunt. in corpore. et mutati. Unde quater nascunt. manie. splenes. ex splenis magnitudine ydropes. Si humores melancolici ad inferiora ad stomachum. et intestina descendunt. fit dysinteria et in strumita specie per siccitatem coarctat exsiccant. Unde partem nascit. Propter frigiditatem aeris que nocua est neruis efficiunt sciatia. Si humores colerici in uia uelice descendunt stangria fiunt. si in gutturo. quantia si in pulmone anhelit. Si intestina. apostema. yleos generant. febres quas in ordinatas Hippocrates dicit. ex instabilitate ueniunt tempore. Sic alibi dicitur. In eadem die aliquando est. aliquando frigiditas autumales egitudines expectantur. Nascuntur et ascarides lubrica. dolores pectorum et alii morbi pessimi. ex nimia fructum estuorum comestione et aeris instabilitate. Dixit uero hiemenant pleureses. peripneumonia ex flatu frigidi aeris. Quia membra uero nascuntur ista. non possunt partem frigiditatem aeris propter necessitatem anhelit. Si frigidum et septetonale fit tempore. Tussis sequitur. Nuch. et in

multa estuorum in autumno nasci

Si sursum ascenda oculos et auricula dolores et oris ulcerationes gnat. Si ad stomachum intestina ueniunt uomit et diarrhas faciunt. Si ad exteriora depellantur sunt putredines defudationes. In autumno ypocondrii dicitur multa estuorum et febres quater errantes et splenes ydropes. typhus. stranguilias. heterias. yschias. quancens. yleos anhelit. melancolias.

et coriza brancii tussis pectorum larm et lumborum dolores capitis dolores. uertiginis apoplexia pleuresis peripneumonia.

nat̄ si nat̄ale est
ut. v. d

strumētis s̄pe q̄ frigid⁹ aer nociuus ē. Branci ⁊ couita. epi-
lēpsia. ⁊ apoplexia. dolores capitis ex passionib; s̄t nimie
frigiditatis. ⁊ habūdantia flegmatis. **Quid faciant**
De tēporibus Si naturale cursū exeant. s̄.
D natura sua exeuntib; ypoctis scripta seqm̄. Si hiemps
inquit sicca ⁊ boreal̄ fuit. uer pluuosū ⁊ austriū nece
ē in estate esse acutas febres obtalmias dissinctias. mari-
me pueris ⁊ mulierib; natā humidis. hū morbi q̄ ypo-
ctas tetiḡ ex putredine s̄t s̄p̄ p̄t calozē ⁊ humectatio-
nē ueris. q̄ si humores in hieme fuerit coagulati. uer ac-
cedis̄ dissoluit. ⁊ calefaciens purfacit. ueniente estate
maḡ ⁊ maḡ apparere dixit. vñ alibi de eēntia tēpis. Si
in dieb; canclariis; pluuia cū frigiditate ⁊ uenti anales
fuerit boreales. morbi tē nascentes q̄eti s̄t ⁊ suauet.
autūp̄n̄ san̄. Si fuerit egrā humidis natāl̄ pueris siue
mulierib; mor̄ est exspectanda. frigid⁹ ⁊ sicca salubriorē
sunt. Si non. ⁊ mortē euaserunt quartanę ⁊ de q̄rtan̄
ydopes s̄t exspectandę. Qd̄ idō dic̄ q̄ canclaria in esta-
te est media. Si in h̄ tēpe aer frigid⁹. ⁊ boreal̄ fuerit.
collec̄ tē putredines n̄ nimū feruet̄ p̄ estate frigidita-
tē ne ḡnet̄ nimia cosa in corp̄. vñ autūū est san̄. q̄a
infirmatatis matia n̄ inuenitur. De frigid⁹ ⁊ sicca ut
de senib; dixit. q̄ matia n̄ h̄nt̄ putredinis. que ex hu-
mido ⁊ cal̄ fit. Si estate n̄ fuerit frigida s̄; calidissima.
⁊ uer yctū calidū ⁊ hum̄. hiems uero pluuia. mulie-
res ⁊ paruulos natā humidos mortē exspectare ē p̄
nimiam putredinē ⁊ humozē ebullitionē. S; q̄ mor-
tē euaserit q̄rtanas inc̄ret̄ siue ydopes. q̄ eos putri-
di incendit̄ humores q̄ in colerā nigrā mutant̄. Item
dixit. si hiems austina sit ⁊ pluuosa. uer sicca ⁊ bo-
reale. mulieres quib; part̄ adē aduet̄. ex oī occasioē
ab ortu. Si gignunt. inutilia parunt. ut aut sta-
tā resoluantur. aut morbid⁹ uiuant ⁊ tenues humo-
ris; dissentiō. ⁊ obtalmie fiunt sicce. Senib; cachari

cito dissoluent. Mulieres oī occasione dixit abortire. q̄ humi-
 de s̄ nat̄e ⁊ tēp̄ simili. Si uer̄ frigidū ⁊ siccū fuerit atq̄
 forat interiora corporis. ⁊ p̄cutient fecū occidit. Qd̄ si sit su-
 bit calore uulū p̄ruat. subito ex frigiditate morit̄. ⁊ dum
 capita talib; replent̄ humorib; ut frigidū subseqū humo-
 res n̄ digunt̄ s̄ flegma efficiūt. q̄ p̄ calore hiemis flegma
 falsū sit. Si modos descendit. obtalmiā siccā fac̄. Si in intel-
 ctua. distinciā. Si in pect̄ ut pulmone. catarrū. Si in uent̄elo
 cerebri apoplexiā. Si in aliq̄ iac̄ paralisi. H̄c aphorismū
 ypiton ac̄n̄leydaton ypoct̄ repetit dicens. habitans in ci-
 uitate uet̄oz ⁊ aeris bone cōpositionis. ⁊ bona uitā aqua
 h̄m̄ hō est salubrior. Qd̄ si egr̄ euenit̄ ḡtra. Bona dixit cō-
 positionē ciuitatis quē inque in alta locata sit ut borea-
 les eā p̄flent uenti mala ē quē in sedet ualle Dixit itē in a-
 liq̄ aphorismo. Si estas sicca ⁊ boreal̄ autūpn̄ pluuosus ⁊
 austrin̄. capitis dolores s̄ in hieme. t̄ses. branci. cor̄te ⁊ si-
 milia. Qd̄ idō dixit. q̄ capita implent̄ humorib; maxime
 his q̄ humide s̄ nat̄e. Cū aut̄ frigida sit hiemis claudunt̄
 humores in cerebro. Qd̄ si ibidē p̄manēt faciūt dolores ca-
 piti. Si descendunt ad nares. catarrus fiet. Si in pulmone
 ⁊ pect̄ sit rauatas cū tussi. Si strictū pect̄. ⁊ p̄asi p̄fora-
 tū in p̄asin̄ inadet. Aliq̄ h̄ tēp̄ palis ⁊ ephilepsia nas-
 cunt̄. Hiemis frigiditas capita plena humorib; p̄forat. Itē
 dixit ypoct̄. Si autūpn̄ sicc̄ ⁊ boreal̄ fuit humidus. nata ē
 uenit̄. Si mulierib; ⁊ pueris habūdantib; numia ⁊ col̄.
 obtalmie sicce febres onant̄ acute. ⁊ manē. Qd̄ idō dixit.
 q̄ hoies cal̄ ⁊ humide nat̄e. aerē frigidū ⁊ siccū expectūt.
 q̄ est eoz̄ tēp̄am̄tū. Vemente aut̄ hieme sic claudunt̄
 pou ⁊ int̄ recludūt̄ humores mali. in morib; suspicandus
 erit. Coleriac̄ subtilior humor corporis calore soluit̄. esta-
 tis ⁊ siccitate autūpni. Grossi aut̄ humores remanent
 cū uemente hieme pou claudunt̄. Qd̄ de ḡno humore
 ad oculos descendit. obtalmiā siccā fac̄. ⁊ si pelliclas uit̄
 cerebri. manā gignet. ⁊ si putrescet febres diutnas.

} tē alibi ypocras. Cōtentiones anni oīno sicce pluuiab; sunt
 saniores ⁊ mīū mortifere. Ad dicit q; habūdantia pluuię
 gñat multos humores in corpore humidos. Qui cū cito pu-
 trefcāt. diuēnos morbos gñant. Sic alibi dicit. Egritudines
 in multū pluuiab; sūt febres longe. uentū fluxū. putredō-
 nes. epilepsia apoplexia. ⁊ qñancia. Quia humectatione
 ex nimia pluuiā multę sūt ⁊ frigide atq; flegmaticę qñ
 putrefcunt febres ad pellendū. diurescunt. Cerebrū q; in h
 aere nimis implet humorib;. Qui si descendit in cerebrū ue-
 telos. apoplexiā ⁊ epilepsia facit. Si in guttū qñancia
 si in isto p̄uēstina fluxū uentū. Siccū tēp̄ ⁊ n̄ pluuiosū
 sūt siccitati corpōy p̄inet. humores in h̄ tēp̄r siccā sūt cole-
 ricā. neq; cito putrefcunt. Itē ypoc̄. Si siccitates augmētan-
 tur. acute febres gignēt. ⁊ si aer siccus p̄maneat. febris
 acuta ⁊ t̄iana. alięq; infirmitates cal̄ ⁊ sicco attinentes.
 } tē ypoc̄. Sicca pluuiab; sūt saniora. *Quod in uno q; tēp̄e*
in sup̄iorib; sunt passuri ⁊ euasuri ⁊ longi hab̄t. vi.
I tetigisse meminimū q; accidant. tēp̄orib; suā natām exple-
 tib; siue exeuntib;. que tam n̄ omib; uniuersalia sūt hoīb;
 neq; singl̄is pp̄ria tēp̄orib;. Multa. n̄. de p̄dictis n̄ patiunt
 accidētib;. ⁊ in oīb; n̄ ctingit tēp̄ib;. neq; hoꝝ morboꝝ cau-
 sa solū illis tēp̄orib; est attribuenda. Ad si esset. determinatō
 morbos patēt om̄. Constat q; ⁊ alia in crere. ⁊ hos mor-
 bos tēp̄ib; participare. Si q; ab; ⁊ pot. balnea ⁊ exercitia
 n̄ scdm̄ q̄ oportet disponant̄ mali chimi in corpib;. aduna-
 tur. q; qñ cę ⁊ qñ cę; tēp̄r furiosi fuerit scdm̄ suas qñ-
 tates morbos gñant. Solent morbi ctingē ex cōplexiois
 diuisōy corp̄m diuersitate. Si. n̄. hoies calide sūt natē. i
 calidis solent tēp̄ib; infirmari frigidi frigidis. Similit̄
 de ceteris cōplexioib; siue simplicib; in tēp̄ib; suā natām
 assimilantib; hoies infirmant. In c̄r̄is sanū. Vñ ypoc̄
 dicit. Egritudinū alię ad alias bonę natę sūt etates. alię
 ad regiones. horas. dietas. alibi scdm̄ horas ueris ⁊ extre-
 mę etatis. Pueri ⁊ hoꝝ affines etatib; bñ decēt ⁊ ma-

mo q; tēp̄r sūt
 ⁊ q; euasuri ⁊ longi
 hab̄t. vi.

xime sanū sūt. estate. ⁊ autūpno senes usq; ad aliqd. Reliq;
ū ⁊ hieme mediū etate. Hęc em̄ duo tēpa sūt tēpata. Pueri
aut ⁊ hoy; unam similit̄ sūt tēperati. Custodire sanitatem
in tēpatis corporib; est ex similib; In tēperatis cōtario. Vñ
in fine estatis ⁊ autūno senes dixit. qđ hęc tēpa sūt calida.
senes ū frigidū. In fine autūpni ⁊ hieme sanū sūt mediū
etate qđ tēpa sūt frigida ⁊ humida huic etati cōtaria.
quę uiuētutis ē extremitas. **De mutatione aeris**

De mutatione aeris p̄ ste

Stelle que ortu ul' occasu suo. mu- **p̄ stellas.**
tant aerē tēpm anni. sūt phades camela cinossura elice.
Vt aut̄ ypoc̄ ⁊ gal' testant̄ phades estas ⁊ p̄ncipio meten-
di oriunt̄. H̄ est in maiū p̄ncipio eay ort' ē. cū a sole sepan-
tur. occasus eay hiemis seminādi p̄ncipiū est. cū sol ma-
pit ascendē. ⁊ ipse q̄si ad occasū tendē. Camela ort'. xx.
die iulij. cū estas mediat'. ⁊ est' est maxim'. Cinossurę or-
tus. autūpni unciū. Mutō aeris p̄p̄ stellas exearū inci-
mitate ad solē. ⁊ earū longinq̄tate. Si. n. stella soli sit
uicina aer cale fit. calou. n. sol uingr. stelle calor natālis
⁊ augm̄tat. maxime si stelle sūt maiores. stabiles ul' instabi-
les. Instabiles sic uipit. mars uen'. Stabiles sic p̄chion. ca-
mela. cor leonis. ocli tauri ⁊ similia. Si sole longe remot'
insimul. hęc stelle multę cūeniūt. similit̄ aer mutat' ⁊ ca-
lefit. Si estas fuerit. mult' ardon erit. Si hiem̄p̄ parū etus
erit. Cū hęc stelle longe sint a sole remotę. neq; super nos
positę. oia ḡtingr cōtarię. ut paruu' calor in estate multū
frig' sit in hieme. **De cōmūtatione aeris p̄ uentos.**

De cōmūtatione aeris
p̄ uentos.

Vent' ē sum' sic' aīra dissolut'. H̄ natā scđm locū
est p̄pa. Mutatio natę t̄rę ex solis incantate. P̄ longū
q̄ntate p̄ ex sin' cūus diuinitate. Loca sūt. n. Oriens. occident.
S eptēton. Meredies. ortu solis dext'. ⁊ calid'. ⁊ humid'. Cali-
d'. qđ cū sol ab altitudine sua digr. ibi aliquñdiu imo-
rat. Humid'. ex humiditate sumi maris. ⁊ humiditate
loa. Vent' ḡ flans ex hac parte cal' ⁊ hum' p̄bat' esse.
S eptētonat' plaga huic opposita ⁊ soli sinistra. frigida

est et sicca. Quod contingit ex nimia remotione solis. Cum enim sol ad
 ea devenit altissimi est et aëria remotissimi. Ventus ex hac par-
 te uenient frigidus et siccus boreas uocat. Oriens est sol orientis re-
 peratur quia licet ibi sol nascatur cito tamen in se separatur. Ventus
 in uenient est eurus temperatur. Sed tamen aliquantulum calidus et siccus. Oc-
 cidens similis est temperatur. Sed aliquantulum perfrigidior et humidior
 hinc ex septem uel loca mundi eorumque uenti sunt octo. Alii uero
 qui suffraganei. Duo ex parte meridiam uel occidentis
 uel orientis. Natus eorum natus affines suorum princi-
 palium non tamen adeo fortes sunt. Quorum uel quoscumque dum mouet natura
 aeris et corporum complexionem mutant. Boreas enim corpora in-
 durat et confortat humores et spiritum clarificat. cerebrum sanat
 sensus subtiliat motum confortat. coitum augumentat. generat ma-
 los humores ne in aliquo discedant inuicem. Quod ideo fit quia ex-
 tra omnia refrigerant corpora et calor in adunat naturam. Tunc
 facit et dolore pectoris per deficcationem spiritum instrumenti di-
 gestionem et urina stringit. dolore octo corporum nocet. fr-
 gidus autem contra neruos emollit corpora humores sensus et
 spiritum turbat. In gutta auditus. utigo octo. per motum et tar-
 ditas sunt. caput quat. timor epilepsie mouet. Ut digesti-
 bilis et coit deficiat. Quod in ceteris quia hic uentus calidus et hu-
 midus est cerebrum implens calidum humorem. Que omnia humec-
 tationem et cerebri denotant deficcationem. Defectio diges-
 tionis est ex humore; ac cerebro ad stomachum descendit.
 Occidentales et orientales uenti ex temperie sui corporum sunt tempera-
 mentum. Octo alii secundum naturam suorum principalium circa corpora
 operantur. Sed tamen mediocriter. *De oratione aeris per regiones. viii.*

mutatio aeris per
 regiones. viii. 02

Mutatio aeris per regionem quicquid perita est loci altitudi-
 ne et eadem humilitate. et montium incumtate ex maris
 propinquitate ex natura puluis terrae. Locorum causae maiores sunt
 alius. immutando aere. Loca sunt. uel. Occidentalis. Orientalis.
 meridialis. Septentrionalis. Aer frigidus et siccus. Ciuitates que sep-
 tentrionali polo subpositae. sic saxonicae. leuicae frigidiores
 et sicciores probantur esse. hic autem clara. aer clarissimus sanissimus

ma corpora color pulch. et rubicundus corpora mollia et for-
 tia pectora lata core subtiles. quia calor nascitur ad inferiores
 rediens pectoris pectora dilatat. coras subtiliat. et quia
 ad superiores refugit. in eorum corpora et capita sunt fortiora. uita
 longa mores aspi. Quod ex habundantia col. r. fit. femine non
 multum capiunt. neque in abortiunt. quia earum natura est fri-
 gida et sicca. Cum magna angustia parunt. quod ex siccitate
 earum est. Ventres huius generis sunt duri. Vomunt sine angustia et
 facit appetit boni et cito digerentes quod ex calore est naturali.
 Stomachum mundificat. potest non appetit que nimia comestio
 tollit. sepe crepant in uenis. Naschi sepe patiunt. pleure-
 sin pipleuonia aliosque morbos calidos. Si empuca et
 sanguine enarib; emittentes iuuenes patiunt et maxi-
 me hec in estate ex corporum calore. Pleuresis ex siccitate
 est uentis quia calor in pectus ascendit. Empuca ex passione
 spualis instrumenti ex siccitate sui. Obtalmia quod in nouis
 sunt etatis. quod xxxvi. annorum. et dolor iste durissimus. Oculi
 res plures sunt sterit sanguinis et instrumenti fluxus per quam oportet
 et angustia parturienti maxima. Lactis par uitas
 et puerorum testiculi aqua penis. Sterilitas ex hoc con-
 sequitur quia instrumenta non sunt aque frigiditate. et sui aspi-
 tate. quia non mundificat. Angustia partus propter frigiditatem et sic-
 citatem corporis. Lactis paruitas. quia ex frigida coagulatur
 aqua. pueris pro dolore partus uenas crepantur. aqua dissoluitur
 in puerorum testiculis accedente etate maiori. Aliquam iuuenes
 patiunt epilepsiam. tamen rara si cum uenerit fortissima. hec
 sunt quas patiunt infirmitates septentione inhabitantes.
 Qualitates meridianorum istis sunt oppositae. Si. h. secundum cal. et
 hum. et h. male temperatum. Mustarum est enim putredini-
 aqua salta et turbida. crent per terrae superficie. Color cutis nig.
 hoies sicca. capita humida et flegmatica. flegma in
 nimium de capitibus descendit. in non. Vnde appetit digestio
 deficiunt ex nimia frigiditate eorum. Calor nascitur dissol-
 uit dum ad exteriora erit. Vnde deficiunt corpora. Mollia. h.

sit & flegmatica. Ex paruo potu facile inebriant. capitib;
 cito deficientib;. Color mutabil' & rufic'. mores q̄eti & mā
 sueti. Vita eoy parua. Si i corpib; p̄tūq; nascunt. apof
 temata ad sanandū s̄t difficilia. p̄t̄ humectationes in
 mias ad putredines gūlas. Plurimę infirmitates in mas
 cliū dissimūq; diarria febres epieles. & diuīnę moridna
 tē. cachie. humide. & ad sanandū acutissime emorroide.
 T rāseuntel' annū quinq̄gesimū palū laborant. Mulieres
 sanguis fluxu laborant. & abortiunt. frequēti pueri e
 pileptica & anhelosi. Morbi q̄s patiuntur raro. ple
 uretic p̄pleumonia caulson. Infirmitates iuuenilib;
 maxime raro nascunt. q̄ uentres facile soluiunt. un
 humidi humores purgant. Ne q̄itates s̄t regionū me
 ridianoy. Regionū ouentalū aer. est clar'. parū siccus.
 int' cal' & frig'. tēpat' sic uerū cōplexiones h̄nt. Aq̄ clara
 mollis sapore suauis. siue sit celestis ut aq̄ pluuiat' p̄t
 restris. Sole. & clarificat'. quippe cū splendor ei' sit tē
 perat' neq; salsa q̄ndiu sol maneat. neq; cruda n̄ q̄n
 do sol ab ea se elongat. Colores lucidi cū rubore. & albe
 dine mixti. Carnes multę. uoces clarę. corpa sana. &
 fortia. morbi pauca. forma pulchra mores n̄ ignobiles her
 be multę arbores magnę multū ḡnant. q̄ p̄opt' qua
 litatū tēpam̄tū. multę & p̄fectiones earū s̄t. Habita
 tores t̄re h̄ n̄ sup̄bunt. siue sepe nascunt. S̄t em̄ man
 sueti & humiles. Ira & sup̄bia ex calore nascunt' in tēpe
 rato. & multo. Regiones occidentales aerē n̄ tēpatū scdm
 cal' & humidū. ḡstū & clarū. eoy aq̄ mirabil' & t̄bida q̄
 calor sol' n̄ lucet eis in p̄mis partib; diei ut eoy aq̄ siue
 aerē dignat'. Vn̄ multas patiunt' infirmitates. & calor
 eoy ē mutabil'. Virtutes eoy cito deficiunt q̄ i estate
 in p̄ncipio diei frigesunt. in ueste calesunt. Aer. & i
 equal' sic autūpnat'. uoces rauce in oib; anni tēpoub;
 morbos patiunt'. Neq; s̄t qualitates regionū occidnta
 liū. Intelligē aut' oportet q̄ regiones cuilibet harum

uicinantē tēperatē sūt. ut intēperatē scdm̄ eas q̄b; suis
 affines sūnt aut mutaoēs regionū exaltitudine siue
 humilitate locoy. Altitudo. n. locoy aerē h̄t clarū ⁊
 mundificatū. Quia septētrionales uenti ab altis nas-
 centes locis. ad altiora cito penetrant loca. Ad q̄ eoy cla-
 ra ⁊ subdulci colorē pulcri. fortes sūt ⁊ sanū parum
 infirmant. corpa magna eoy. q̄ flat̄ clarū ad eos facile
 de altiorib; locis puenit. Humiles sūt ⁊ q̄ta. n̄ multi sūt
 labours. Regiones in uallib; siue fossis hiemalib; infun-
 dunt pluuis quē ab altiorib; ad inferiora facile pla-
 buntur. In estate sicut. aqm̄ collectiua ⁊ n̄ curren-
 tē. bibunt. Septētrionales uenti ad eos n̄ ptingunt
 ⁊ antū iḡ meridiā ⁊ ipsi calidi idcirco eoy aqua ca-
 lida. Oculū infirmant uirtutes eoy euacuant. cor-
 pora parua atq; lata. crura ḡla. pili nigri cutis ni-
 gra siue luida n̄ multi sūt labours. p̄t molliā cor-
 porū. Si autē loca n̄ multū calida sūt. inhabitantes sūt
 ioropici. Regiones mutant ex montū uicinitatib;
 S i. n. montū meridiano uento ē apposit̄. ⁊ septētronal̄
 ad eos pueniat. aerē frigidū h̄t ⁊ sicā. Eoy q̄itates
 sūt sic septētronal̄. Si septētrioni opposit̄ est. oia cont-
 raria sequit̄. Nata regionis ex uicinitate maris tal̄ erit
 S i mare sit ex parte septētrionali. de mari fum̄ ascen-
 dit. q̄ mixt̄ aeri in regione illa defert̄. ⁊ ita ei natura
 frigida est ⁊ sicca. Si ex meridie. terra calidē ⁊ humi-
 de erit natē. Septētronal̄ ḡ septētrionali. meridiana me-
 ridianē cōperit. Orit̄ regionis ex natā pulueris. Si
 petrosa fuerit regio frigida ⁊ sicca erit. qd̄ aqua cet-
 tat̄ pfluens ex lapidib; frigidior q̄ si ex luto nascere-
 t̄. Si tra solida ⁊ aspa. regio cal̄ ⁊ sicca. inhabitan-
 tū corpa sicca ⁊ macida. Si argulosa. regio frigida
 ⁊ humida. Intelligendū q̄ est q̄ sūt quedā regioes
 in eodē statu pmanentes ⁊ equales habitatorū nata
 est eō infirma in morib; sic thurcorū. celauoy. et

hiopū. ⁊ similitū. Sub recta linea q̄ mores eoz̄ s̄t eāles. mā
 fueri humiles legitime uiuentes. q̄d̄ idō est. q̄ symatis
 eoz̄ nata sēmp̄ est una p̄p̄t aboz̄ tēperamta. Si autem
 regio aliq̄ ydichis duab; q̄litatib; siue plurib; participat.
 tēpora erit diuisa forma. cutis. ⁊ mores. ⁊ oīa in cūemen
 tia. Verbi gr̄a. Si montana fuerint alta ⁊ aq̄sa. diuisa fa
 ē tēpa. Coypa inhabitantiū sana. boni coloris. mores aspi
 rantes laboris. Quā eoz̄ t̄ra est montuosa exercitia plu
 rima. idō fortes s̄t ⁊ audaces. forma diuisa. Si t̄ra ē solida
 aspa ⁊ uallosa in hieme aq̄ pluuali infusa. in estate so
 lis excocta tēpa eis succed̄t diuisa. In colarū tēpa dura
 subtilia fortia ad operandū uelocia uacundi. odiosi
 male formati. In uere diuisos ⁊ multos patiunt̄ mor
 bos p̄p̄t manā hiemat̄ pluueq̄ habūdantiā in artificis
 subtilissimū q̄ exsiccitate t̄re fit. Si subtil fuerit ⁊ in aq̄sa
 similit̄ diuisa erit coypa. In colarū forme erit r̄tice. mores
 eis duri. cutis ruse. Mulieres nigre. hoīes iracōdissimi.

Si regio partū plana ⁊ solida partū montuosa aerē ha
 bebit mutabile. per singlā annū tēpa. Quia uenti ⁊
 nubes in eoz̄ montanis s̄t sēmp̄. Calore sol̄ accedente
 nubes dissolutę influunt uallē. Vñ ineq̄litas ē tēpm
 atq; morū. Hac eadē similitudine q̄lidāde s̄t ⁊ re
 giones alię. Oportet q̄ medicū diuisitatib; cognitis
 regionū cū ciuitates intrauerit q̄litate. ⁊ sic q̄lide
 rare regionis ⁊ natas aquarū ⁊ cibariorū. De inde
 p̄spicere in sanoȳ custodienda sanitate ⁊ infirmo
 rū curanda infirmitate. Si in aliquo dubitet in
 colas regionis interroget. q̄ morbi sepi in illis nascan
 tur partib;. S̄t enī infirmitates q̄b; dā regionib; p̄ua
 tē. ⁊ quasi natales. Quę si ⁊ alijs gentib; s̄t pessime
 istis t̄n non adeo s̄t nocuę. sic ypocras dixit. Morbi
 elibet loci p̄uari null̄ molestant incolas q̄ extranei.

Hic medicū interrogatiōib; uerecōdet. **De oratione**
i exercitiis quālibet t̄ram aeris p̄p̄ fumos. x.

be aeris p̄
 of. x.

5

S

in habitantium paludes. herbe siue arbores fetentes si
siue in cypis siue in simulis; ubi sedet locus nata aeris mu-
tata est. h. cito put fac. Vn illi loci incolę sepe solent eg-
tare et ex illa putredine cũ fumi dissolutione febricitare.

Q uoy color fit citi. ab; n bn digi eoy eni aq putrida abũ
retardat. St em sine ditate. **De pestilentia aeris. xv**

De pestilentia aeris

a

Aer a sube tepamto mutat in putredine siue qualibz
pessima qualitate pestilentialis uocat. Vn loca illa
in habitantib; uniuersali et eali morbi dnant. qz in diuisis
suis corporib; multa pessima accidentia unu et eundẽ
morbũ faciendia coadunant. sic alienationes dolores
numi sudores. In extremitatib; corpm frigiditates in
pectorib; calores. in linguis siccitates. in ore fetores. in me
anxietates thethanũ sub ypodrie uomit colera. solu-
tiones uentositates. urine pessime et diuise. in aliis cole-
rice. in aliis melancolie. in qb; da. in qb; da subit. in
qb; da squamosa. ypostasis. In aliis nigra. et multum
pessima accidentia. Hic aut morbz uocat epidimiosus
qz multiplex et subit. uno eodeq; tẽp multu ingruens
hoib;. Hui morbi causa est uniuersal mutationis circũ-
dantis aeris q̄ duab; mutat ex causis. ex situ regionis
ex qlitate tẽpũ. Nuto aeris propt locũ. ex fumo fit
dissolutio. Herbaru fructuu siue simulu putrescen-
tiu. qz dũ ascẽdit miscet aeri. Simulr ex fumo lacu-
ũ q̄tarũ. fossarũ. corpm mortuoy locũ illũ uicina-
tiu siue int locũ positoy ut ex fumo mortuoy in bel-
lo mouentiu. l ex pestilentia bestiarũ. Vn mutat aer
populares mortificat hoies. qd̄ gting athenensib; de
mortuoy ethioyũ corruptioib;us. Nuto sube aerise
ex tẽpũ; anni cũ natam suã experit. ut si hieps
cal fuerit et sic. et sine pluua. estas u pluuiosa. uer
frig et sic. autũpũ cal et humid. Vn locis pestilen-
tia euenit. et quancees. facierũ uarietates. pacitẽ fe-
bres. cũ accidntiu pessimitate. Causa hęc inmol est

.k.

b; dicitur cal' i lib
 e febril'. Ex
 nulla partur
 corpus corrup
 one n' corpus
 parata materia.
 quodammodo
 subiecta sit cor
 ruptibili cause
 a si hoc eet cu
 puda estuo so
 t siue qliber
 duo accidenti fe
 bricitaret. ali
 asde de causis
 ebriticarent
 imilit'.

priore. Si g' intelligi debet multo aeris extempus; anni
 que n' tantu hoies mortificat. s; i bestias q' ex corrup
 tionib; fit humor & spuum. Aliqn hec pestilentia ca
 dit int' seminaria. Vn' i fruct' aboy & colores pdub
 & succidit. Quos comedentes aliqn pestimas modunt
 infirmitates. at tm corruptio aeris n' tm fuit morta
 litatis. s; in mouentib; humoru putridoy matia sup
 gdr. un' pestilentia aeris ei assimilatur. un' facile i a
 cius corrumpit. Corpa malis humorib; mundificata. i
 in otodia sanitate n' neglecta. tm in hac peste pma
 neat salubria. Similr pmanent sani. quoy coplexio
 g'ria e coplexioni mutata aeris. neq; solum n' curant mu
 tatiu aeris. s; etia meliorant mutatioe eade. Qd si non
 esset ubiq; mutaret aer infirmarent i morerent of.
 Suffic' de aeris mutatioe que du' uniuersal' multal' sit pe
 tiferu epidumia uocauit ypocri general'. hanc q; diffe
 rential' alibi ptea ita diuisit. *De diuisitate exercitioy.*

Quia de reb; n' natalib; aeris nos circudantis *XII.*
 que tep' expetebat ia expleum. de scda parte. ide
 motu i quiete dicent'. i de motu in primis incipient'.
 Mot' g' natal' in duo diuidit'. Vt anime mot' i ei accion
 tia dnr. de quib; ptea t' tabim'. Vt it' mot' corpus quos
 exercitia uocam'. Mot' corpus ut it' tepati uel intepati.
 T'eperat' mot'. t'eperatu calefac' corp'. Qd si paru' exeat
 t'epanti. fac' motu intepati. corpori nimiu' ystans
 caloye. i aliqn siccitate p'p' humectationis dissoluti
 one. Qd si modu' egdr' corp' refrigat'. Calor. n. natalis
 dissoluit' ab eo expellit'. aliqn refrigat'. i humectat ra
 tione dicenda. Si in uena siue in membro n' yncipali
 multa qntitas sit coadunata flegmatic'. mot' accedns
 nimis dissoluit i in aliqua ueniens membra. nobilia
 ea refrigat' i humectat. un' totu' corp' refrigat'. Mo
 t' aut' necessitates esse uident'. Caloye. n. naturalem
 suscitatur i augmtat. ut actione scdm q' oportet ex

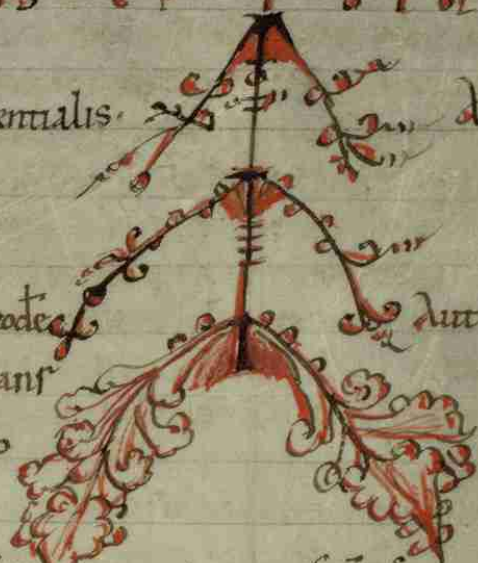

OMNIS EPIDEMIA

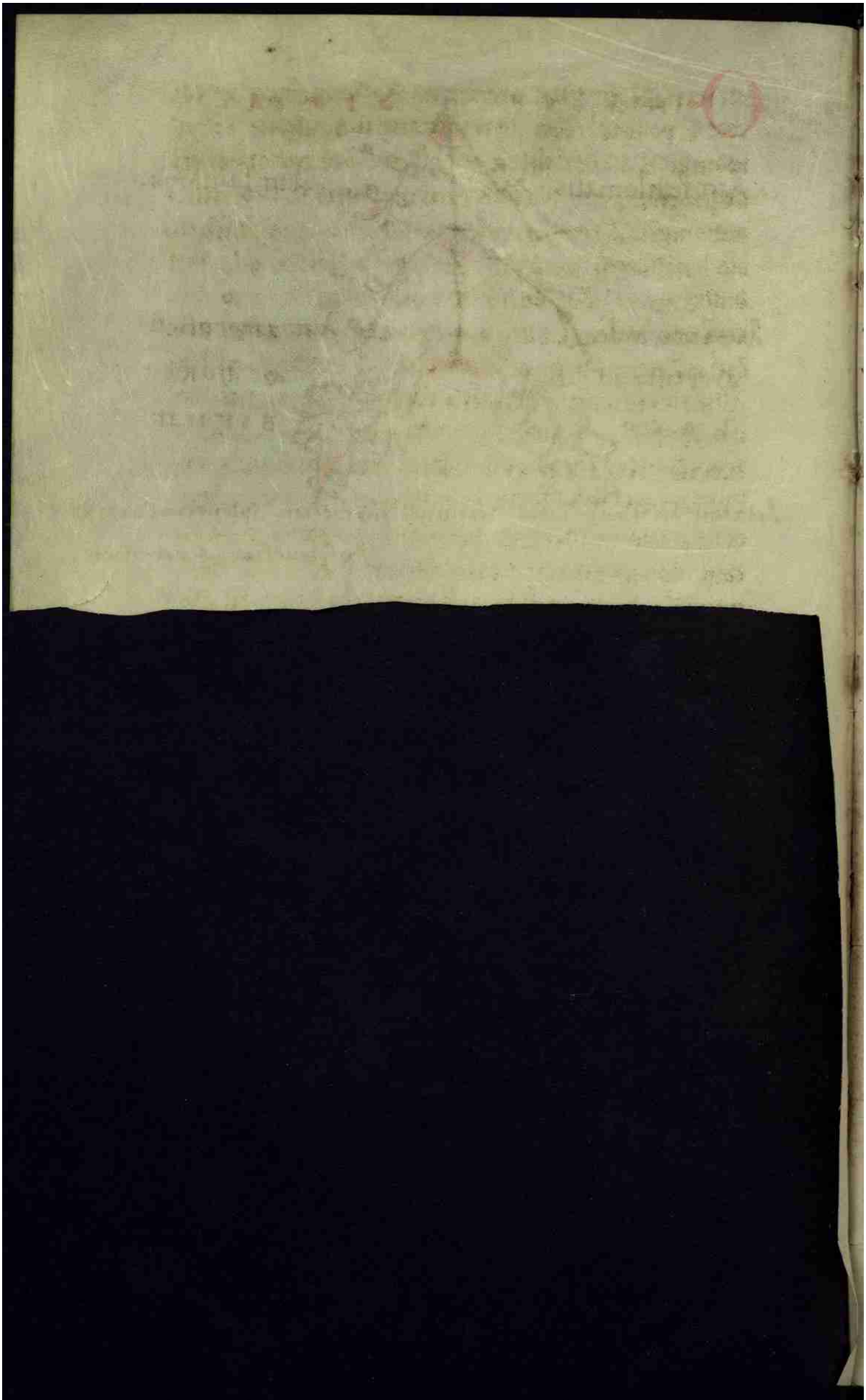
Aut Pestilentialis. Aut salubris.

Aut in uno reodec
mortificans & MOR
toco BIFICAT

Sic rome aeris mutatio homines im faciat. Spleneticos in egypto
se splenetificat. & mortificat.

pleat. Secda. ut poros aperiat. ad supfluitatē eēt ex cor-
 pore expellendā. Tcia ut fricatione sua assidua corpis
 induret ⁊ gfortet. m̄bra. ut qđ agē debent opentur.
 neq; facile ⁊ cito paciant. Qui mot. duo eē uidentur.
 aut uniuersal' aut priuat'. Vniuersal' scđm que diuisa stu-
 dia hoies sequit. inuita hic p̄ncipalr in hoib; e gsideran-
 dus. Est. n. in hoib; actio studiosa. ut in ferrario fer-
 rita in agcola agcultura s; exercitiū ē acciditale su-
 diū qđ rursus in duo diuidr. Aut. n. exercitiū motus
 gnis est eundo. ut pondosa ferendo aut in uno loco
 stando ⁊ tñ opando sic fodē ⁊ fabricare. ⁊ similia his
 onerosa. ⁊ laboriosa. Vt n̄ adeo fortis. neq; rediosus sicut
 m̄scari. ire. redire. arguntari. contendē ⁊ similia
 artificialia ut siuere scribe. In his g operib; totum
 corp' mouet. Priuat' modus exercitiū est qđ infirmis
 inungi. qđ in duo rē diuidr. aut qđ p̄ se homo exegit.
 aut qđ p̄ aliu' circa eū efficit. Vt ho per se fac totū mo-
 uet corp'. P̄ partē corpis; totū corp' sic luctari multum
 ggarī. eq̄tare uenari. Part' corpis mouet. ut si manib;
 lapides eiciat ⁊ cathartet. In pedib; ut si in moto cor-
 pore pedes tantū moueant in dorso. siue in pectore.
 sic erigē inclinare. In instrum̄tis sp̄c sic garrere. canta-
 re. ⁊ alia hui' modi un' corpa extendōt. ut exercent.
 Qđ ali' circa hominē opat. sic fricare cū mappa p̄ manu-
 b; fricare cū mappa aduuat. qđ febres elaborare nā-
 centes lenigat. in petiginē ⁊ morpheā alleuat. Item
 mod' gualit' tō; fit modus in q̄ntitate. in q̄litate. in ue-
 locitate. in tarditate. fortit' p̄ leuit'. siue mediocriter.
 f' ortit' ut mod' ille qđ natali' fortis ē sic fodiendi. arandi.
 luctandi. ut qđ ad uelle hois' efficit. ut fricare de qđ
 iā dixi. eq̄tare. ambulare. leui' siue mediocrit'. p̄t'
 natalē altiora quilibet. Vt tūc in hoib; gsiderabis. *U' indurat*
 f' ortit' g mot' calefac. indurat ⁊ gfortat. corp'. Tm̄ul' *subtiliat. Tm̄*
 fricandi cū corp' fineret' subtiliet. ⁊ cū p̄us durum *n̄ cui'libet for*
 tis mot' ex sp̄ssitudine et ḡnitate d̄libat'. Anhelit' etiā ex sudore
 nimio p̄pendit'.

Vn̄ lucan'.
 Secuna gen-
 frenus i gurr
 ē optima di-
 ctis.

U' indurat
subtiliat. Tm̄
n̄ cui'libet for

fuerit. subtilis emolliat. Iam motus cum corpore calefit et
 desiccatur. subtilis fricandi motus. cum corpore aliquantulum ru-
 geat. et in grossetur. Mediocris motus cum corpore calefit &
 indurat et exsiccatur. in superioribus; est mediocris. Cuius
 terminus hic cum iam temperat suspirari incipit. anhelat. anhe-
 lere incipiat. hinc et sudor per poros corporis egreditur. Quantitatem diuisita-
 tem similiter triplicem. Aut. si. multus et idem facit. quod fortis
 in quantitate motus aut debilis et mediocris idem facientes
 quod duae qualitates superiores. Iam. et. tres motus in ue-
 locitate debent considerari. Qualitatis et quantitatis motus
 si ad se invicem componantur. novae redduntur. Si enim fortis
 est et multus. calefacit et exsiccatur ultra modum corpus. ita ut
 dissolvatur. et deficiente virtute naturali refrigerat. Si fortis
 est paucus moderatus. non exsiccatur corpus. neque ut dissolvatur.
 Si debilis et multus. facit quod fortis operatur. Si debilis et paucus
 facit quod per debile fiebat superius. Si mediocris et multus et ue-
 lox. facit quod fortis. Diuisitates motuum secundum uelocitatem
 et tarditatem. si uelox sit et spissus. quod fortis operatur. Si ra-
 rus. facit quod debilis. Si mediocris multus et uelox. facit quod
 multum fortis. ut dissolvatur ut. et calor naturalis refrigeret.
 Si fortis et paucus et rarus. idem facit quod mediocris. Si fortis cum
 mediocri inter uelocitatem et raritatem. et multitudinem et
 paucitatem. facit quod fortis. Si debilis cum multo et uelociter.
 facit quod fortis. Si debilis cum paucis et raro. facit quod multum
 debilis. Si debilis inter temperatum. cum multo et paucis et inter
 temperatum inter uelociter rarum. facit quod mediocris debilis. Si me-
 diocris inter fortem et debilem cum uelociter et multo. facit quod mu-
 ltu fortis. Si mediocris inter fortem et debilem cum multo et ra-
 ro facit quod motus superius temperato et superius debile. Sic ponantur
 ad invicem tres mediocres. faciunt quod motus subtemperato. et su-
 per debile. Si tres temperata componantur ad invicem. faciunt
 quod temperat. Similiter de motibus; fricandi intellige. Motus enim
 est triplex. iste. in quantitate. in uelocitate. et tarditate.
 in quantitate. durus enim erit sic debilis. et emolli. durum corpus

sic fortis. Shring. et indurat molle. subtiliatq; q' ab eo de-
pellit. Moll' fricandi. emollit. sic debil'. poros apit paru'
inflat. fricandi mot' int' duru' et molle. tepar. fac q' it'
forte. et debile. corp' indurans et gfortas et augmtas.

Mult' desiccatur et minuit. pauc' fac q' moll'. moll' autem
int' multu' et pauciu'. fac q' tepar' int' molle et durum.

Similit' int' uelocē et raru' et multu'. idē fac q' dur' et moll'
teperat'. Similit' hui' componant'. uelox. rar'. mult'. pauc'. sic
et superiores mot'. Quoy actiones et supiorib; discordantes.
& alit. f. artificioy. et in corpib; q'itates. sic ferrarij. au-
rifices. et formarij. Quā hęc artificia calefaciunt & exsiccat.

Balneantiū calefaciunt et humectant. piscatoy et nau-
gatoy refrigerant corpa. Vñ oportet pspicacē et medi-
cū in discretiōib; hoj et superioroy. Ego tñ satis demon-
strau'. q' unq'sq; debeat operari. Moll' qui et exercitium
uocant'. sic arta corpa opant'. Quis si opposita est uni-
uersat'. corp' refrigerant et humectant. augmtas flegma
et n' dissoluent supflua. aliqñ tñ alit' calefac' qes. Si
quiescunt claudunt' poi humores coadunant' calidi.

Vnde calefac' corp' ueris februb; maxime si aer nos ar-
cūdant' sit frigid'. **De actionib; balneoy. xiii.**

Aet si balneoy motu n' succedat. ex p'dicta diuisione cū
exmanitione sunt subiecte. oportet tñ eas p' motuū
poni exercitia cū actiones earū. ueniant p' motuū. Sa-
m enī p' exercitia utunt' balneis. ut et humores exera-
cū n' dissoluti. dissoluant' balneis et siccitas humecte-
tur. que exercitio collit'. mundificent putredines ex fumo
sudati corpis et puluē collecti exercitiū. Balneū g' mē-
todienda sanitate sanis ē utile. si an' abū et p' exera-
tia ilico fuerit subsecuta. Balneū. h. exercitio n' pre-
cedenti supfluitate abi' poi' indigesta egerit. coa-
glatos humores dissoluit qui p'poros erant ad exē-
dū pati. q' in aliq' mbrū nobile effluunt. u' infirmi-
tate paruum. Similit' et p' abū ilico balneari n' oportet.

f. actionib; balneoy
xiii.

ter. q̄ humorib; cap̄ implēt. ⁊ ab̄ indigesti exēntes
 in uis̄ aliquas faciunt opilationes. Vñ si frequē fiat
 gnat̄ ydropisia. Quā q̄ euaserit licet. p̄ exercitia ⁊ p̄
 abū balneauerit se. rari s̄ corp̄ por̄targi de eoȳ cor-
 porib; sup̄fluitas leuit̄ dissoluit̄. q̄ p̄ exercitia ⁊ bal-
 neū pati nequeunt. q̄ ⁊ copia in̄ deficiunt ⁊ subti-
 liantur si balneant an̄ abū. Vñ oportet parū ante
 balneū ⁊ tepatū. Alii balneū p̄ abū om̄ino ē fugien-
 dū. Quā ū an̄ abū ⁊ p̄ exercitiū sanos uiuat balneū.
 gnat̄ cū corp̄ reddat humidū. calore ḡfortet natale &
 bñfaciat digestibile. auferat fatigationē por̄os mag-
 nificet sup̄fluitates euacuet dolores mitiget. uento-
 sitates dissoluat. Infirmos ḡ oportet balneari. s̄ q̄ neces-
 sitas ex̄petit aut causa sc̄it̄ euacuandi ⁊ calefacien-
 di. ⁊ refrigerandi. ⁊ humectandi. ⁊ exsiccandi. P̄det in sca-
 biosis ut humores soluant̄ int̄ cutanei. Urinā de fri-
 gitudine puocat oleos uiuat. Solutionē aufert de po-
 tione multa ⁊ s̄ alia eī adiuuam̄ta q̄ dicunt̄ cū de
 morbis quib; necesse est balneari. t̄t̄auim̄. Dixit. n̄. ga-
 lus. Euacuationes cū balneo & exercit̄ subtilib; p̄desse
 humorib;. iā autē ad eundū uicinantib;. Humores ḡ
 si neq; cū balneo neq; exercit̄ s̄ euacuandi s̄ potius
 eis nocet. si n̄ p̄us eos aut̄ subtilient. Balneū tribus
 ex causis mutat̄ qualitates corp̄ aer tepid̄ non cale-
 fac̄ corp̄. Aer sc̄d̄ cause ē mediocris q̄ n̄ multū ca-
 lefacient̄ corp̄ mediocrit̄ solū humores. T̄c̄ cause aer
 multū calid̄ est ⁊ multū calefac̄ dissoluent̄ ⁊ eua-
 cians corp̄ sup̄fluitates minuat. Hic actioēs suas
 duob; modis diuisat. Nat̄al̄ ⁊ accidental̄. Nat̄al̄ si
 paruo t̄pe ibi immorans sudet. humectat ⁊ calefa-
 cit corp̄. Humectat q̄ aer balnei humectationē in-
 tiorē ad extiora t̄hit. S; q̄ parū in balneo est mora-
 tus humec̄to in̄ mb̄ris remanēs humectat. Calefit
 cū cap̄ balneū fit. Si multū inmodabit̄ balneandus.

et multa quantitas sudoris egredior. corpus calefit. et exsiccatur. Calefit propter aerem balnei ne siccatur quia humectatio cum sudore euacuat. Si maiora parum excedent modum refrigerat et exsiccat corpus. quia calor naturalis dissoluit. humectatio corporis euacuat. Vnde necesse est deficiat ut. Si quis multum et ultra modum immoretur humectatio exsiccat. calor naturalis extinguit. Vnde morbi subsequitur. Actio balnei accidentaliter si in corpore colerici et clari sunt humores. et ipsi bene digesti corpus refrigerat. ex aere balnei. ex humoribus; euacuat. sic intertiana uera est uindicta. Item accidentaliter balneum refrigerat. cum crudis humoribus; corpora sunt plena. Qui cum calore dissoluant. fluentes uias oppugnant. et aer balnei introire prohibet. Aliquando humores colerici balneo dissoluit et per membra ad stomacum fluidi. deflectione faciunt. ex subtilitate minima. Aliquando in aliquibus membris humores sunt pessimi. quod cum membrati discurrant. causa balnei humoribus; ad miscetur bonis. illosque in sua putantur naturam. Vnde uitanda sunt balnea. apoplethicas febricitantibus; et obtinuit in uicio sui morbi. Sed cum materia se iamatauerit succedat et balneari. Quod aqua balnei faciat. dicendum in presentia. Omnis aqua balnei. aut dulcis est aut non dulcis. Dulcis aut calida aut frigida. Non multum calida calefacit et humectat. poros aperit. aliquando accidentaliter refrigerat. cum calore naturali et humores colericos euacuat. Multa sunt ei uiuamita sicut dicitur ypothesis. Dissoluit et mitigat dolorem. expellit superfluitatem. membris suauiter prestat humectationem. Humores indigestos egit. cute subtiliat et emollit. uentositatem crudam dissoluit. sonum dat. rigorem in febribus; mitigat. spasmodum dissoluit. et thethani incensiones ex solis ardore refrigerat. in capite fractas ossium uiuat maxime si ossa carnis; sunt nuda. Que omnia in masculis et iuuuenibus; imo omnibus; consideranda sunt etatibus. Nec omnia exauctoritate ypothesis. utilia sunt in aqua balnei. Aqua calida et dulcis ante cibum et post digestionem cibi corpus humidum facit humorum

habundantiā dissoluit ⁊ q̄ de cibis indigestis remanet
 in stom̄o ⁊ intestinis dissoluit. calore natāle ḡfortat. Si
 q̄s p̄ paucū cibū se balneat. corp̄ humectat ⁊ inping
 uat. Si multū cal̄ ē calefac̄ multū ⁊ humectat parū.
 parū cal̄ humectat multū ⁊ calefac̄ parū. Si q̄s cibo
 adhuc indigesto balneat ḡnant in corpe ḡli humores
 ⁊ flegma poroy opilationes. q̄ si cib; de stō ad epar
 uadit. Cōū flegma necē ē in generet. flegma. n̄ nich
 est aliud. q̄ cib; medioc̄t̄ digent. Itē ypocras. Multū ca
 lidū carnes effeminat. neruoy fac̄ in ḡnencia. mentis in
 poroy. sanguis fluxū. defectiones sp̄c. quib; subseqū. C
 mpati n̄ debent balneari. q̄ad feces mūdēt. neq; soluti
 uentre. s; c̄lin. q̄ balneū aufert solutionē. neq; uomtes
 ⁊ angustiantes. ne forte paciant defectiones. neq; san
 ḡne enarib; emittentes. Illi ḡ tantū balneent. q̄b; n̄ q̄tū
 sufficiat emittit. Ypocras. Illi balneent quib; necē est
 sanguare enarib;. neq; tū sanguant. Si q̄s in aq̄ frigida
 balneat. corp̄ humectat ⁊ refrigat. Aliq̄n tū accidit
 calefit ex poroy ḡstipationib;. ⁊ calous intionis ḡclusio
 nib;. Vñ p̄ cibū balneari. digestiue quēnit ututi. Balnea
 aque frigide. tres h̄t differentias. Ex figā. ex etate. ex tē
 pr. Si n̄. balneant in aq̄ frigida. sit p̄iḡ atq; iuuenis.
 h̄q; in estate. m̄bra ḡfortant. calor natāle augm̄tat. Qd
 ut fiat corp̄ fricari oportet añ balnea. ut fricō poros a
 p̄iat. Si corp̄ macidū aq̄ friḡ p̄forat m̄broy intiora. prin
 cipalia m̄bra refrigant. q̄ calor natāle ḡgelat. Vñ sūt
 hoies talr̄ patientes sic in hieme serpentes. qui cū p̄car
 nis paruitate hiemali penet̄nt frigore. calor eoy natālis
 debilitat. ⁊ q̄s ex amnes refrigant ⁊ licet sepe manu
 bus sit tacti. tangentes tū p̄manent illesi. Similr̄ ma
 cidis nocet aq̄ frigida. ⁊ maxime in hieme. Vñ ypocras
 Q in sepe in aq̄ frigida balneant sp̄asimū thethanū. migr
 dines m̄broy pacunt. ⁊ rigores in febr̄ib;. Itē. Aqua fri
 gida sp̄asmaticos ex plenitudine adiuuat. iuuenum

in carnosos in etate medio quia calor naturalis includit cor
 porum. Balneum dulcis non aqua corpori omnino reddit siccum. Si falsa sit
 aqua calida calefacit et siccatur. Adiuuat tamen contra humorem a capi
 te in stomachum et pectus descendente. Aqua sulphurea calefacit
 et resiccatur. dolore nervorum ex humilitate mitigat. Aqua
 aluminosa ventrem stringit refrigerat et resiccatur. Diversorum
 ergo balneorum diverse actiones sunt de quibus adhuc dicemus. In
 balneis frico cum unguento sine unguento. Sine unguento
 lenis frico dissolvit emollit aperit poros calorem dissolvit
 fortis frico carne indurata et estipat. Tepida si sit fri
 co ab interioribus ad exteriora trahit calorem et licet calefacit
 ipsa eadem tamen humectat. Si cum unguento frigidus sic
 uolatus rosatus humores dissolvit et corpori poros ape
 rit. Calido calefacit et maxime solvit. Vnde in febricitan
 tibus humorem bene dignitibus per unguentum humorem materia
 expellit. Si cum unguento sine unguento porum clau
 dunt humorum dissolutio contrahit. Si per balneum sit un
 guentum naturalis calor in corpore restringit. Si aqua sit calida et
 dulcis calida facit corpus et humectat quia calor est conservat.
 Si frigida et dulcis refrigerans humectat. Hec nobis sumi
 ciant ad haec quae balneo attinerent. **De cibis disputatio**

Sua comesta et ebibita **universalis .xiiii.**

Per a corpore mutantur et ipsa praetera in operatione sua
 mutantia corpori indefinita medicina uocantur sic petru
 turribium et similia eandem in corporibus utuntur habent
 tia. Per corpora praetera mutantur neque ipsa tamen a corporibus separan
 tur. quae mortifera potio dicitur quia eorum natura corpori est contraria
 et fortior et in qualitatibus et in subiecta sua de quibus duobus dicemus
 cum de singulari medicina disputabimus. Quaedam mutant
 corpus praeterquam in naturam corporis et ipsa mutantur quae medicinali
 bus appellatur sic lactuce. persicorum. cepe. alia. et simi
 lia. Quaedam a corpore mutantur et in corporis similitudine utuntur
 et quae solus sit ab eis. Hec. et. naturae corporis quementia et sus
 utuntur sit habilia. De quibus duobus in praesentiarum dice

Vnde plenitudo
 digerit ex quo fit
 spasmus. Adiuue
 re apostema ca
 dum tubori fin
 tum et ex calor
 dolore artere
 fluxum etiam san
 guinis si non lo
 si sibi vicina
 ceciderit quod bene y
 puid. Si enim lo
 refrigeret in co
 tu et poli ast
 pant et sangui
 agulat. Vnde n
 cesse est fluxu
 gat. per contru ut
 d est frigidior aqua
 similis per labo
 per uentris flu
 xus nisi est fr
 superfluum. Al
 quando enim h
 modi hominum aqua
 subuenit. Post
 uentum farma
 tia et uigilant
 uitanda est aqua fr
 gida.

mus et necessitates actionesque singulorum in corporibus. Quia enim
 animalium corpora rationabilia siue irationabilia itionem sol-
 uunt calore. Solutiones autem istae insuales sunt ut visum absistere
 ut eisdem nutriendis sibi succedent sicut necesse. Oportet enim ex
 dissoluentem non horum materia resorbillarem. Superuenient autem ma-
 tia si solutione corporis exsuperat. corpus augmentatur et impingatur
 sicut in adolescentibus; et in his qui in augmento sunt iudicant. Si
 uero materia sibi minor sit dissolutis corpus minuitur et deficit.
Sic uidem in typhicis. Si si extinetur acciditque dissolutioni
 sunt equalia quae seruant in identitate corpora sicut oleum in lucerna
 uideatur face. non enim extinguitur illa si nec super nec infra oleum ex-
 istat. Quomodo enim corpus omnium siue quodam dissoluta in natura di-
 uisa sunt siue suba. necesse est inde se habent. et uice horum replen-
 tia. idcirco sibi natura in quantitate diuisa est siue suba. Oportet
 ergo medicum subas et quantitates diuisorum nosse ciborum et potuum
 et diuisitates naturarum et complexionum corporum. ut horum noti-
 cia regat et custodiat corpora. Si diuisitates naturarum et co-
 mplexionum tunc diximus cum deplexionibus; corpus loquimur. De ci-
 borum ergo et potuum diuisitatibus; restat tamen dicant. Ciborum ergo acti-
 ones in corporibus sunt duplices. in quantitate autem suba. In quantitate
 quae cibaria sunt calida. quedam frigida. alia sicca alia humida. alia
 modata. Quorum actiones si adeo sunt magnae ut corpus uix tol-
 leret. in quarto gradu sunt existentes. ut aliorum et cepearum calores.
Si ista hanc subsistant. in tertio gradu medica ponenda autumant.
Si actiones paucae sunt et debiles. ut non magna exuestigatio
 ad capiendum sunt difficiles. in primo gradu esse stabiles. Si
 actiones nec multum fortes. nec multum debiles. secundo gra-
 du debet attribui. Idem in speciebus; et pigmentis debet considerari.
Ciborum sube. diuisitates. Alique sunt subtiles alii grossi alii me-
 diocres. Subtiles quod uidelicet multa sit quantitas. corpus temperat
 uero non subministrat nutrimentum. Grossi quae cum sint paruae quantita-
 tis multa tamen nutrimento dant corpus. mediocres sunt quanti-
 tate sua corpus nutrentes. Singuli horum corpus male et bene
 nutiunt. Subtilis cibus bene nutriunt corpus. sicut pulli.

p'dices fasciani. ascelle. anseris. galloy. testicli. De herb.
 lactuce. De piscib; qñ adeo magne sūt qñtitatē n̄ squa
 mosi. siue sūt aq̄ dulcis. seu maris. n̄ q̄ sēp sūt laboriosi.
 aq̄ ū capiunt clara. tra petrosa. De unis claris. aurei co
 lous n̄ odouferis n̄ similib; q̄ p̄ sūt dicenda. Nec aut n̄ la
 bantib; n̄ se n̄ exercitantib; ggruunt. q̄ sanitate cōdi
 unt. Quoz supfluitas cito depellr cū sit parua. Itē diu i
 firmantib; h̄ gcordat. S; tñ his q̄ures n̄ corporū uolub
 impinguationes. cib; subtil' malū nutrīcū p̄stat corpi.
S ic nascitū sinapis. cepe. porri. eruca. oīs cib; salus p̄ amar.
 q̄ his calidi humores ḡnant. Si cibi colericos humores
 ḡnant. licet corpus qualitates corripant. in aduuant.
 illi. q̄ flegmatici sūt incofi. cū humectatiōe sua. humec
 tatiōe sua dissoluāt. Diuinos itē morbos aduuant. q̄
 infirmitatis dissolūt matīā. Sal' in libro subtil' regi
 minus. cū h̄ moī inq̄. n̄ sana ḡseruau n̄ infirmitates
 curau diuinas. ut n̄ aliq̄. necessario eēt medicanē.
I tñ sanau multos neustreticos. arteticos. ḡlitudine
 splenis n̄ epatis. n̄ hos q̄ iā fere epileptici. Regimta
 huīmoī subtil' ē dieta. cibi siue pot' que bonum nu
 trīcū corpi multa qñtitate subpeditant. Dieta
 mala n̄ subtil' ū oportet. n̄ q̄ quenuit n̄ cū exercitū.
G rossus cib; n̄ bñ nutrīcū est anall' agn'. porc'. utul'. panis //
 firmi bñ mund'. pisces magni n̄ durē carnis. Pecudū
 epar agnū seu porcū recens. caseus. oua dura in
 nū dulce. atq; spissū. Nec oīa laborantib; n̄ exercen
 tib; sūt quementia. hūc; similt' q̄ures n̄ corpa uolūt
 impiguationes. Cib; ḡlus malos chimos subministr' corpo
 rib;. sicuti caro uacana. bubulina. agnina. ouina. ga
 mulina. oua dura. fungi. panis azim'. De m̄bris renes
 n̄ cerebrū. n̄ similia. Itē cib; malus. n̄ sangi' q̄ ḡuat
 pessim'. maxime tñ p̄cussione n̄ euadit. Mediocris cib'
 est. Sic agn' agnales edulli. galline. n̄ similia. Nec
 cibaria omib; sūt quementia. n̄ maxime cōplexiom

reperate. De GRANIS. xv.

Cū de cibi uniuersali sit tractandū. agnus est incipien-
 dū. Cib; autē aut tū nascit aut brutis ē animalib; Tre-
 natuus ē anni tēporib; seminād. uel ex arboris ē fruc-
 tib;. Ex tēporib; autē nascencia gna sūt. ut frumētū. orde-
 um. faba. aut herbe. ut lactuca. endiuua. aut herba-
 rū fruct;. ut cucbita. melones. aut radices. rapa. brau-
 cia. fruct; arboris. aut siluestres. aut domestici. Cib;
 ex ambulancib; aialib;. Pnatalib;. Nox omniū quedam
 grossa. quedā carnosā. ut cerebrū. epar. splen. ⁊ simi-
 lia. Sūt ⁊ qdā supflua. ut sang; lac. Hoc incipiendū
 agno. ⁊ in primis de frumēto. frumētū oib; gnis est me-
 lius. ⁊ tēpato ppinquus. S; tū aliquētulū ē uicū. uñ hu-
 manus corporib; acceptabile. Inmo oē gnū gñū ⁊ pon-
 derosū. Durū q; ⁊ n̄ albu. ē mag; nutritiuū. Albu ⁊ n̄
 pondosū ē mag; nutritiuū. frumētū in aq; dulci coctū
 mag; nutritiuū. uirtutē augmētā corpus. ⁊ maxime si co-
 ctū cū carne. Est autē bonū hūitib; exercitiū ⁊ laborā-
 tib; s; tū gñū chum in gnant. Qui ū comedit ipsū non
 coctū. uentositatē patiunt. lūbcos. ascarides. gnant intel-
 tinis. Panis in factus. natam eide frumēti comitat. Qd
 si panis de duro frumēto fiat ⁊ solido. nutrit mag;. qñ
 de leui fiat ⁊ raro. Panis qui de gnoy fit medullis. si-
 milia uulgo solet uocari. Nutribilior est ⁊ idigesti-
 bilior. Vnū cōmpactionē fac; intiorē. Panis scd; min;
 ē nutritiuus. ⁊ cit; digit. Qd fit. qñ multū ē fursuris.
 Nox duoy medioc; melioris nutrimenti est panis. Coct;
 tēperate ut nec extiora nimis exta. nec intiora in-
 mis mollia. bn fermentat & qñū suffic; salus. nutren-
 dus medię cōplexiois corporib; est oportunit; ⁊ hūi
 qñ multū exercent. Cirim siue crud; gñitudinis
 est ⁊ durū dignū. opulationē epar; atq; splenis
 gnatiuis. Lapidū in renib; oib; panib; peior. Omis
 panis de frumēto cal; in ymo gōu est tū bon; labo-

Agimus

rancib; et se exercentib;. et calidissimū sūo habūtib;. ita di-
 co si bñ digit. Quicq; g̃ comessit est animos panes et alios
 superi blasphematos comedat cū cū calidis et diureticis.
 A mūdū inūū est nutrūū q̃ q̃libet aliud de g̃no factū &
 durū ad digendū q̃ p̃t g̃stipationē fac̃ in epate. et ren-
 bus; et cūent t̃sientib; de guttis pulmonis pectoris a-
 spiratib; maxm̃ si cū zucharo et amigdaleon. pulter g̃n-
 aiant. Tercū frigidū ē et humidū. et ad digendū durū
 chunoy g̃lloy et duroy g̃natiūū. Qd̃ q̃ digere possunt
 nutr̃ eos multū aduuat t̃sientes p̃t gutturis pectoris.
 pulmonis aspirates. si cū butiro i in fiat. Si aut cū por-
 tulaca et cū arnaglossa sit coctū. uuat sanguis scra-
 tū. apectore. S; cūpatū uiscerib; i quenibile est. Qui g̃
 in abū n̄ ad medicinā tātū uti disponit. de sup̃ p̃t asp̃
 g̃t. et de in ne noceat eod̃ elem̃tū. et ouganū. et zinzib̃
 et p̃ in extremis uet̃ unū bib̃t. fursur calore h̃t atq;
 lauat. dissoluit et mundificat. Q̃ p̃ si zucharo et amig-
 daleon i in fiat. ex humiditate pulmonis t̃sientes ad-
 uuat. Qd̃ si in pulmone et pectore ap̃tema fuerit q̃t
 h̃ ualere putandū ē. Si cataplasma local̃ inflatus exue
 rositate apponat. tumor dissoluit. Ordeū frigidū ē in
 p̃mo g̃ou. siccū in sc̃do. inūū nutr̃ens frum̃to. et tū uen-
 rositates g̃nat. Confectiones de ordeo facte et p̃tisanū
 appellate frig̃ sit et humide aq̃ eoy frigidior. S; h̃ p̃t-
 isanū cal̃ cōplexione aduuat. sicientib; p̃dest. Est. et
 util̃ g̃nus oib; cū frigidū et humidū. Sc̃dm̃ tēperam̃-
 tū ualet acutis febr̃ib;. digens mat̃iā un̄ g̃nat. Sicut
 extinguit et natal̃ lauatonū est. Vñ sit ut membr̃is
 oib; cito distūdat de s̃to et in testinū itatū effluit. ubi
 si incendentes inuenit humores. facile expellit. Limo-
 sa int̃iora siue ext̃iora mundificat. Qd̃ cū sit uiscosū
 loca incendio humoris obusta reparat. un̄q; lub̃cū.
 ne gutt̃ siue mori immiscet. seu stom̃. sic alia uira
 facit. Quē cū ista immiscet̃ loca sup̃ ueniente febr̃is

ardore exsiccata āgria patient. Suauis ē saporis nullum
 rancore infirmos n̄ inflat. neq; uentositatē ullā apparat
 sic̄ alia solēt ḡna. fabe enī pl̄ quā oportet coctę. n̄ alia
 desolant uentositate. Has oī h̄t p̄saniū utilitates. si sic̄
 illud ḡficiet. Ordeū bonū neq; uet̄ esse oportet. albū du-
 rū b̄n̄ excoctū atq; putatū. ut extior pell̄ auferat. neq;
 t̄n̄ oīo terat. acceptę m̄surę quita decima parte appo-
 ne aq̄ n̄ int̄ leberē siue stagnatū. uas q̄ cū tēpato igne
 i carbonē tantū suppone. qd̄ ad tres m̄ses illud totum
 fortit̄ ḡtere n̄ celare satage. h̄ colamitū uocat̄ p̄saniū.
 P̄ anis ordeaceus n̄ sic̄ n̄ frigid̄. m̄n̄ q̄. frum̄ta nuctouus
 uētastitatis ḡnatuus n̄ cōstipatiuus. Quē cōmissur̄ cū uncta
 osit̄ eo utat̄. sic̄ ē caro c̄lla n̄ butirū. Riza est cal̄ in p̄mo
 ḡdu. sic̄cū in sc̄do. un̄ uentriē strinḡ. n̄ multū t̄n̄. Simi-
 lū ibi sit admixtū strinḡ nimū maxime si sit rubi-
 cidū. S; si sit albū. locū quoq; n̄ cū butiro n̄ amigda-
 leon coctū. n̄ ē ḡstipatiuus. Oligat̄ n̄. t̄n̄ dolore n̄ ar-
 dore stom̄. n̄ intestinoꝝ c̄ nut̄m̄tū tēpatū ē n̄ digesti-
 uū. Si cū lactę coq̄r̄ cōstipationē facit. h̄ humectat.
 atq; nutrit. P̄anicū atq; milū friḡ n̄ sic̄c. in sc̄do ḡdu
 s̄t. parū nut̄unt̄ stiptica s̄t. p̄anis inde fact̄ multo pl̄ ē
 ḡstipatiuus. Urinā puocat ad manducandū melior ē
 si cū butiro. P̄ lactę. P̄ amigdaleon sic̄ coct̄. Quib; admix-
 tis humectat̄. n̄ eoz̄ siccitas expellit̄. Lentel̄ frigidę s̄nt̄
 in sc̄do ḡdu. sic̄cę in. iii. Vn̄ melancolica ḡnat̄ sanḡnē.
 Quib; si sepe utat̄ niḡ. coleric̄ efficit̄. n̄ melancol̄ tadē pa-
 tit̄. sic̄ cancer. elefantū mania. n̄ similia. Nocet̄ uem̄
 oclis si sic̄cę s̄nt̄ ḡplexionis. humidis subueniūt. n̄ si cum
 extiori corio coq̄nt̄ solubiles s̄nt̄. Sin̄ alit̄. stipticę s̄nt̄. Oeli-
 ores s̄nt̄ ad comedendū si cū lactę coctę fuerit̄. P̄ cū sina-
 chia. malua. P̄ acylhab̄. Peiores si cū carne sic̄ca. q̄ plus
 melancol̄ s̄nt̄. ad dignū durę. n̄ uentose. Si cū medietate
 coq̄nt̄ ordeā. humectant atq; nut̄unt̄. fabę si sit uirides
 friḡ s̄nt̄ n̄ humide. n̄ flegmaticę. si sic̄c frigidę s̄nt̄ n̄ sic̄cę.

et uentose si sint sine sua cortice et ad dignum durum ideoque
 comedentes statim guttates capitis et uentositatem et fatigatio-
 nem sentiunt. que meliores sunt si aqua infundatur et per ignem
 assentur et excoquantur et bene coquantur nulla uentositatem faci-
 unt comedentibus; maxime si cum uinum pipperum cinnamum alibi-
 on eis admisceatur. Si farina de eis fiat et si cum uine eas co-
 quas cum amigdaleon et rucharo et calidas des bibere adiu-
 uant et uentus guttus pulmonis pectoris asphyctas. Si cum
 tunica sua in aceto coquantur uentris uiuant fluxus desinunt
 uomitusque facta in farina si facie in corpore lauas cutem de-
 lentigine et alius maculis mundificat. Quarum nutritum est te-
 peratum quas que comedit et uentositatem fugere uoluerit cum
 calamito et origano coque et perire et oleo. Virides ruzibro co-
 medat origano et sale. Cicer calidum et sic quoddam habet humilita-
 tis uentosi et inflatum est. Vnde coitum mouet. Syma augmen-
 tat et lac et mstrua et urina puocat. Ad que ubi coque cum ci-
 mino cum aneto calefacit anamomo et grossos humores dis-
 soluit lapide frangit renem et uesice. Nigrum est magis for-
 te quam album. Cicer etiam mundificat lentigine mortifera
 et alias cutis maculas. Lupinum in primo gradu est calidum in
 secundo grossum siccum numquam hinc amaritudinem si non sit coctum
 S; aqua et sale dulcorat. ad dignum durum est si comedat. Hu-
 mores grossos generat multum nutritum uel laborantibus cument
 et se exercentibus. Ad si digestibile uis facit cum calamito et
 origano et sale et oleo oysomogaro comede. Si cum ama-
 ritudine sua comedat urina et mstrua puocat fetum
 mortuum expellit. Lubricos et ascharides eicit. cithyationes
 pororum epatis splenis pulmonis apit. Ad que in que coquantur hinc
 rei prode uidetur fenogrecum calidum in secundo gradu atque
 sic solubile si ante cibum comedat. Si in cibo non adeo facit
 dolore in capite et abhominacione. Ad que ubi coque colata
 et cum melle mixta solutionem facit uentris menstrua puo-
 cat parturientem mundificat. fenogrecum cum ficibus sicis bene
 coctum et per cola colatum si colato adicias tantum mellis utin

Cure

q; coq̄t̄ q̄ ad sp̄ilitudinē redigat̄ ualet ad uer̄i t̄im
 pect̄ mundificat. ⁊ pulmone. De humorib; ḡllis ⁊ uis-
 cosis. Phaleoy alia s̄t alba que ⁊ frig. s̄t ⁊ sicca. Alia
 rufa ⁊ ipsa cal. utq; t̄m inflatua. s; m̄l q̄ faba. Que
 si coq̄t̄ cū oleo ⁊ op̄omogoro. sinaphi. ⁊ anam. cū ruta
 est in. u. ḡdu hum. p̄ olei h̄nt q̄ aliu ḡnū. Vñ ⁊ emol-
 lit stom. Appetitiua uirtute destituit. ab h̄mationē fa-
 cit. humores ḡnat. uiscosos atq; ḡllōs. V̄ ē q̄ patitur
 in stom ex cal nimio acuta passione. P̄ forti humo.
 olei sisami accipiat codeat. unū unū multum sibi
 p̄dit. Siq̄t̄ comedē uult sisamū. ut ei n̄ noceat. assa-
 tū melle comedat. Papauer albū meli ē ad comedendum
 q̄ niḡm in t̄cio ḡdu frig ⁊ humidū. Vñ p̄stat sonum.
 Niḡrū fac̄ estipationē uer̄is. P̄ m̄tis. Vtq; t̄m aduuiat̄
 tussim. Albū est adhuc meli si cū rucharo ⁊ melle come-
 dat. *De Herbis ⁊ p̄mū de lactucis. xvi.*

Herb̄ ⁊ p̄mū de lac-
 uis. xvi.

L

Lactuce s̄t frig ⁊ humidē in sc̄do ḡdu oib; herbis nu-
 tribiliores. sanḡne meliore alius herbis ḡnantes s̄t̄i mi-
 nigat. sonū p̄stant. siue s̄t coctē siue crudē libidine
 aufert maxime si s̄p̄ma eoy bibat. frigide s̄t natē cū
 m̄ta eoy ⁊ apio comedant. Scariola siue endiuic lactucas
 est uana. s; m̄l ē frigida. ⁊ h̄ m̄l n̄nt. amata epatis
 apient ⁊ splenis ḡstipationē. Aq̄ ei ualet icticis uiuat
 sup̄ posita cal̄ apostemati. nascet̄ in hieme frigidior. ⁊
 humidior est ea in estate. Malua medioct̄er cal̄ est ⁊
 humid. uer̄e humectat. q̄t̄ t̄im aduuiat aspī gutt̄is
 pulmōni. pectori obuāt. si cū aq̄ ⁊ amigdaleon s̄t coc-
 ta ⁊ in aq̄ cocta ⁊ cū oleo. ⁊ cū amigdaleon comesta uē-
 trē solū. Blit̄is q̄ ⁊ sc̄da p̄mo ḡdu. cal̄ est ⁊ humid. uen-
 trē humectat q̄t̄ t̄im aduuiat. q̄ q̄ comedint acētū
 ⁊ sinaphi admisceri oportebit. radix ei ḡllū ḡnat fle-
 gna. s̄to inquemens est. Spinachia int̄ frig ⁊ humidū
 est t̄epatū. uer̄e humectat. q̄t̄ aspītate gutt̄is. pulmo-
 nis. atq; t̄im aduuiat. frigid̄ nata cū p̄pe ⁊ anamom̄ co-

medat. Caulis diuise e complexioni. Aq̄ e frigida. ⁊ hec
 uentre emollit. ⁊ mudificat. Volens uentris solutio
 ne. in aq̄ coqt. ⁊ aq̄ bibat. Constipat cupiens. aq̄ y
 cients. caule comedat. q̄ frigid⁹ tenebras ycreat. sic
 cal oclis humid⁹ egr fac. Bonus est cu crassa carne. ⁊
 amigdaleon melancolic⁹ q̄r⁹ est. Blit⁹ ⁊ atplices fri
 gid⁹ ⁊ humid⁹. s; atplices humidiores. blit⁹ frigidio
 res. un uuuatiue complexioni cal⁹ ⁊ sicce. ⁊ causon. febr
 q; tiane. S; tñ si eq; constipatiue s; neq; solutiue.
 P ortulaca in scdo gdu frig est. in tao hum. cal nata
 adiuuat. frōdes ggelatis dentib; p̄t. rami stiptica s;
 creatiu sanguis expectore. p̄t. distindat ⁊ mulieribus
 in fluxu sanguis. de sicco cataplasma doloie capitis
 l'aptema de calore mitigat. frigid⁹ nata cu mta ⁊ e
 ruca apio comedat. Cruca in tao gdu cal est in ymo fri
 gida. s; yma augmtat. coitu matat. doloie capitis gnat. O
 portet g lactucas misceat. ut calor tēpet. Olta in scdo gdu
 est cal⁹ ⁊ sicce. q̄da hñs humiditatis. un ardor mouetur
 libidinis. epatis frigidore adiuuat. s;oi defectiōne ex frig
 dore gfortat abhominatiōne. ⁊ singultū ex plenitudi
 ne adiuuat. digestiua utute gfortat. Tarcū cal⁹ ⁊ sicce
 est. gfortans stomachu nimis. tñ comestū morat ad di
 gndū. Sumit⁹ ⁊ mta. Nasturtū cal⁹ ⁊ sicce. flegma
 uiscosū. ⁊ gñā uetositate dissoluit. Apū in. iii. gdu ca
 lidū ⁊ sicce est dissoluit uentositate. urinā ⁊ mstrua
 puocat. c̄ h. patione epatis ⁊ splems apit. doloie
 capitis gignit. Conandū meli e. int pociones qua
 int herbas anumerādū aliq̄tula pars colandri tantū
 de. quantū lactucay multa q̄ntitas ad ystandū som
 nū fac. herba p̄tē n̄ e comedenda. s; cu aliis coq̄ndis
 ad myrta. odolat boni causa. Olasticati aufert allū. ⁊
 cepariū odore fetidū. Solatrū frig⁹ ⁊ sicce est. in. ii. gdu
 urinā puocat. gshpatione epatis. uesice remū. relaxat
 aytem adiuuat. in his mbris posita. Rami n̄ gminati

et adhuc virides idē faciunt q̄ herbe q̄rū fuerint. si tñ plus nutunt. et humidiores s̄t asparagi. cal s̄t et humidi. mediocrit̄ nutentes. sp̄ma gnantes coitū c̄citantē uirna puocantes. ḡstipac̄ etatis et renū apientes. Coctū oleo et op̄somo garo. in aq̄ comedant. Domestici nutritio res q̄ siluestres. Carabi frīg s̄t et siccī caulib; similes minus tñ siccatiui mali sanguinis nutritiui. Oportet autē comedentē p̄uide ut bñ coq̄nt cū c̄lla carne et op̄somo ḡ.

cab. xvii. R

Raya cal *De Radicibus xvii.*

et humida. ḡmū cibū hñs inflatiua multū nutent sp̄ma auḡntas. aliq̄tū d̄uretica. Radices in. iii. ḡdu cal s̄t et sicce. s̄tō male ḡthantes. ibi in uētre fetidū reddentes ructatū. et uomitū comedēt. malū faciunt nutritiū ḡmū. et ad dignū durū q̄uis q̄da solubiles eē dicant q̄ falsū est. Cū enī in natā sua sint indigestibiles alios q̄m faciunt digentes. Coitū mouent frondes. meli⁹ quam radices. Ceye in. iiii. ḡdu cal et sicce. parū q̄dē humide coitū mouentes. et inflantes. dolore in capite facientes. Oportet q̄ in aceto ḡdūre Plactē. alia calidiora. s̄t ceyis et siccaiora. maximū dolore capiti facientia. acuta s̄t. Quē si coq̄nt ardor ille amittit. pocioni q̄ cibo similiora s̄t. Cocta maḡ nutunt. q̄ cruda sanitate etodiunt. q̄ calore natāle ḡfortant. digē faciūt. ḡstipacionē uenti hñtes caueant et capita dolentes. Poiri in. ii. ḡdu cal et sicce. cap̄ dolere n̄ faciunt sic sup̄iora. coitū mouēt emorroides adiuuant crudi siue costri.

Vetositatē intestinoy expellunt. *De Herbarū fructibus xviii.*

barū fructib;

iii.

De longe uia ueti et amara cal et sicca receteri. et amara. cal et sicca. ēda comesta. ad dignū dura cocta facili⁹ cū aceto. appetitū adiuuant s̄tō ḡfortant. melanc̄ gnant. ad comedendū s̄t ḡta. vñ q̄ n̄ uitant subito et aci. Cucūbita in. ii. ḡdu frīg et hum. parū nutt. vñ ouenit febricitantib; et siccantib;. circa lore t̄sientib;. Quā si frigidī uoluerit comedē. appo-

nant p̄p̄ t̄m̄ib; ⁊ similia. Melones frigidi i. n. ḡdu. ⁊ hu-
 m̄. cito digestiui. q̄. colatiui. Urinā puocant in petagine
 ⁊ morsia acis in loce mundificat. q̄ sem̄ fac̄ maximū.
 cito in humores stōm̄ mutant. Galus melones inq̄t in stō
 corrupti. uenenosos humores ḡnant. Sepe multū come-
 dentes. paciunt̄ diarriā. Scituli ⁊ cucumeres friḡ ⁊ hu-
 m̄. caloriē ⁊ siti extingit. aq̄ eoy ⁊ urinā puocant si ci-
 truli frigidiores ⁊ aliqui styctici. Si autem hos come-
 dāt. multā h̄ntes coleriā sciunt. q̄ cūtibiles s̄. Oelo-
 nes palestini q̄ ⁊ cucumeres uocant. sarraceni friḡ s̄ ⁊ hu-
 mido. siccantib; ⁊ febricitantib; acutas febres extingunt.
 aq̄ eoy cucumerū acutas febrib; ualet. ⁊ spodio colorū
 epatis. frigidi in caueant. f. Canal ⁊ hum̄ in p̄mo ḡdu
 aspitati ualent̄ pulmonis. humores uiscosos de canalib;
 el̄ expellit. si inflat. urinā puocat. Olusachar ē ⁊ hum̄
 in p̄mo ḡdu. multū nutrit̄ dura ad expellendū de stō. max-
 ime si multa cōmedant. aspitatiē pulmonis adiuuat.
 ⁊ pectoris. diuretica ē. valet uulnib; uisice atq; remi-
 libidine augm̄cat. fungi friḡ ⁊ hum̄ ad digendū du-
 ri. multū ḡnatiui. angustia in ore stōi. ⁊ ḡuitate de-
 fectionis melancolia. ⁊ flegma ḡnant. Vb; dā s̄ mori-
 feri. **De arborū fructibus p̄mum de ficibus.**

Fic̄ in p̄mo ḡdu s̄ friḡ cal̄ uirides in **xxviii.**
 siccō hum̄ ⁊ sicce. Inter humiditatē ⁊ siccitatē tēpatē
 medioct̄ nut̄unt sanguinē. alus fructib; estuis ḡnant
 melioriē cito digunt. Colatiuē enī s̄ ⁊ solubiles maxi-
 mē si sit̄ matē. Tussientes adiuuant. pectori. pulmoni
 ⁊ uesicē. ⁊ renib; mundicias p̄stant. maxime si aliud
 q̄. colatiuū admisceat. sic calamitū. organū. ameos.
 Non matē uētositatē faciunt. maxime ad digendū dure.
 sicce meliores s̄. Sepe ⁊ multū comedentes pediculis
 habūdāt. maxime put̄dos h̄ntes humores. Qui cōedit
 uirides. in fine oxirachara accipiet. Siccas manducal
 nucas ⁊ amigdalas. i. sine h̄ar. Vuē laudib; ficū s̄ uicantē.

Fructus arborū
 p̄mū de ficibus. xxviii

multo meliores pelle extiore hñtes tenuē. ⁊ multū intus
 humore. s̄. ⁊ solubiles. Contrīq̄ c̄rui. In dulcedine p̄fec
 te calidē s̄ ⁊ humidē. Acidē ⁊ ponticē frīg ⁊ sicē. ac̄be
 frigidiores ⁊ sicciores. In hieme durantes. cetis uis s̄ nu
 t̄biliores. Vūq̄ cū cortice extiore ⁊ acinis cōmestē. ad diri
 gnōū s̄ durē. Sine his. matīq̄ s̄ digestibilis atq; solu
 bilis. Vūq̄ passē nat̄alr̄ faciunt. q̄ ille un̄ sunt cali
 diores tñ ⁊ nutritiores. parū. pect̄ ⁊ pulmōne adui
 uat. s̄ uiscosos hñt humores. macidē ⁊ n̄ adeo carno
 se s̄ c̄fortat̄ multū calidē. ⁊ stipticē. Volēt̄ eē solubiles.
 carnosas comedat sine acinis. aq̄ ū coctē s̄ ebibat.
 multo meli⁹ erit solubilis. Oloria frīg in primo ḡdu
 hum̄ s̄ in. u. Bene mata s̄ solubilia. Inmata s̄ stipti
 ca. frīg ⁊ sicē. s̄ cal̄ ⁊ sicco. Diuinit̄ cōmesta digesti
 bilia. ⁊ bonos humores gnatiua. est ḡria. maxime in
 s̄o humores inuentia malos. S̄ em̄ c̄uertibilia. Co
 tana frīg s̄ ⁊ hum̄. ⁊ moū in actione similia. tñ gū
 t̄biliora. ⁊ peiores humores gnantia. Persica frigida s̄
 ⁊ flegma gnant. ḡrior ē cib; eoy q̄. cotanoy n̄ facile
 c̄tibilia s̄. facile ab ossib; enodata. ⁊ sepata. tenera
 s̄ ⁊ cito digestiua. Contrīq̄ ḡria. Mala granata frīg s̄
 acida frigidiora. in humiditate ⁊ siccitate medioc̄.
 colorē extiḡt. R. s̄o ⁊ epar ḡfortant. ab hominationē
 remouet. Grana eoy sicca. soluedo uent̄ s̄ ḡru. humo
 res colicos c̄hunt. ne descēdant in s̄o. Dulcia int̄ cal̄
 hum̄. tēpata s̄. ⁊ humida. ḡna eoy tenā t̄hentes ex
 calore adiuuant. Ypoc̄ in epidimia. Quedā inq̄t muli
 er cū p̄cordia dolet. ⁊ nulla res eā mitigaret n̄ suē ma
 li gnati. ⁊ farina ordei. hęc tandē apposunt. P̄cordia
 os stom̄ uocant ypoc̄. q̄ cū ex colicis doleat humo
 rib; h̄mōi abis recreat̄. ^{mala} Cotana frīg s̄ ⁊ sicca. s̄o ca
 lore ḡfortantia. n̄ mata stiptica. ⁊ ad dignōū dura.
 acida. frigidiora. dulcia ⁊ odouifera int̄ cal̄ ⁊ sicco medi
 oc̄ria. Stomachicos ⁊ cardiacos ḡfortant. s̄ tñ neruis
 tanta ante cibū comesta dissipāt p̄ soluuunt. Coy aq̄ maḡ stom̄ ḡfortat.

2 pot
 Cotana frigida
 s̄ ⁊ sicca atq; sti
 ptica calorem
 stomachi ḡfor
 tantia ante cibū comesta dissipāt p̄ soluuunt.

inutua. Pura mata et aqua sunt separata. aliquantulum frigus magis
 quam cotana. et male nutritua. acida frigidiora. an abusu com-
 mesta thyrca. per abusu gratia. confortant stomacum sicut in capi-
 te ascendente gratia. Citrina mala. in uirtute sunt diuisa.
Cortex eius frigus et siccitas in tertio gradu. Stomacum et epas confortat.
 ex frigore defecta paru comesta. si multum ad dignum
 dura. Inferior caro frigus et humidum est. sicut guar. flegma generat.
 bene digesta multum nutrit. acida pars et sicca in tertio gradu.
 colicis et non extingit. appetit excitat. cardiaca colerica nutri-
 gat. Inyctigo cutis in lauata. mundificat. generant febri-
 tibus diarriam et uomitum extingit. Citrina caliditas sunt et sicca.
 paru humida punctuosa emorroides adiuuantia. uolens
 comedere non mundet. et bene mastice. an abusu cum melle ma-
 ducet. Pruna et cerasa frigus sunt in primo gradu. humida in
 secundo. Acida frigidiora sunt et solubilia. dulcia solubilia.
Acida calore extingit. Sicca minus soluit. quam recentia. Si in
 coctoy aqua et cum zucchero ebibita. satis est solubilis. Dactili
 bene matum. et non passum caliditas sunt et humidum. satis nutritiuum. Libidi-
 ne incitant. passum solubiliores sunt. et magis mouent cor-
 tum. dolore generant in capite non matum. si potia sunt thyrca.
 stomacum confortatiuum. Nos sepe et multum comedentes. mali
 sunt sanguis. et cito putrescentes. Olearum duo genera sunt que
 oleum emittit una aqua alta. Oleum emissiuum magis est nu-
 trua. Aqua reddita sicut confortat. precipue cum aceto comest-
 ta. mata est caliditas. non mata frigida. Noces caliditas sunt et hu-
 mide. in u. gradu. Recentes. calentes minus. Cortex inferior
 subtilis est. et paru dissipatiuus. Noces nutiunt mediocri-
 ter in capite faciunt multum comestum. sicut sunt generatiuus
 et ueteres precipue. Si aqua cum ficibus. sicut comedant ue-
 neno obuiant. Auellane caliditas sunt et sicca. ad dignum
 dure sicut quissime. multum nutritiue. Quidam autem medi-
 ca hinc predicant. comedentes cum ruta an abusu secos esse
 quod uenenum et morsus reptilium manducate cum ficibus.
 adiuuant quod scorpionum morsus. Amigdale inter caliditas frigus

et humidum sunt tepere. pectus adiuuant. pulmonem cum sit co-
 latum mundificant. mediocriter nutrim. cum sicibus; sicibus co-
 meste solubiles sunt. Amare magis sunt colatium. pectus totum mu-
 dificant. consumptionem epatis et splenis apuunt. urina
 puocant. Phistica inter calidum et humidum sunt tepere. stomi confortatiu-
 et epatis. Duretica. libidinis augmentatiu. et morsum ua-
 lentes scorpionis. **De fructibus arborum siluestrium et mon-**

uctibus arborum
 et fructibus montanarum
 et.

Xilobeta styrica sunt. Galienus recetia **canon. xv.**

dixit non esse styrica. ad digendum dura. mali sanguis
 generatiua. Capari calidum. et in. in. gradu sicca cum aceto comes-
 ti. consumpat aperunt epatis atque splenis. non mundificant de
 flegmate. solutionem uentris faciunt. Glandes que et celi uo-
 cant sunt in primo sicca. in. in. styrica. et ad digendum dure. multum
 nutrim. mstruorum oppulatiu. Castane sunt multum sicca. et
 calidum et frigida tepere inflatiu. coitum mouent multum nutrim.
 dure ad digendum. Lencisa. in. in. gradu sunt calidum et sicca. Sple-
 neticos adiuuant. urina et mstrua puocant. flegmaticis
 ualent coitum mouent. oleum eorum paralyticis est optimum.
 apstematis; splenis subuenit. Olespule frigida sunt et humida.
 in primo gradu. acide tamen sunt sicca. priores flegma gnan. se-
 quentes calore extingit. Huube frigida sunt et humidum. digestionem
 dure. paru nutrim. aqua in qua coctae sunt calidum et dolor uisce-
 rum mitigat. Galienus tamen eas inuariat. dicens sanitati et dodi-
 endae. et infirmitati medianande. nescio quomodo possint
 subuenire. Sed hoc tamen scio. quod dure sunt indigno.

bus animalium et
 alantibus; incipiendum.
 xxi.

De cibis animalium et abulantibus; incipiendum. xxi.

Omnis caro calidum et humidum nutrit et generatiua sanguinis. Sed tamen
 alia plus alia minus. Caro quadrupedum. Porcina inter calidum et hu-
 midum media est nutritior et sanguinem gnan. melior. quam
 alia caro nature humanae. Unde galienus. Quidam inquit ho-
 mines carne humana pro porcina comedunt ignorantes
 et non probat quod humanae carni assimilatur porcellina. quod fleg-
 mator et humidior. Agnina calidum et humidior. femina ma-
 li sanguinem gnat. bene nutritua. Capra. femina simili. Cou-

luna ē tēpata. bonū sangnē gnat. Capna malū sangnem
 gnat. i melancolia. Bouina ē multū nutritua gñā. ad di-
 gnōū dura. melancolica gnat. Vitulina tēpata. bonū sā-
 guinē gignens. Omne. n. aial natalr sicū fet^o hē humidof
 bonū q sangnē fac. Vñ annales agni i edulli. sē tēpa-
 ti. Boues sē siccū. vituli humidiores i tēpati. Agni humi-
 di ānales tēpati. Castroy caro cito digit. i multū meli. cō-
 sa uentrē mollit. humectat. ad digendū dura macra de-
 siccāt. facile ē digestua. Laudabilior est omīs caro q̄ int
 gñā i maciōū est tēpaciō. Juuenib; i se exercenti ra-
 rosq; poros hñtib; ēuementior est caro pecudū iā adulta-
 rū i bouū nōū in etate p̄fectoy i caprū castitoy. N̄ exer-
 centib; vitulina. hudulina. Omīs caro siluestris. ē lauda-
 bil' sangnis gnatua. gñā i melancolica. s; capna. lepori-
 na. i melicula. **De extremitatib; i uisceribus**

Extremitatib; i
 rib; eoy. xxii.

Lacti in animalib; ad cōmedendū **coy. xxii.**

laudabiliores eē uident. capitū ab; gñā ē i multū nu-
 tituus. ad digendū dur'. flegmatic' symatis augmētati-
 uis cerebrū humid' i fastidios'. Similr medullē. lin-
 guē sē tēperatē. pedes. auriclē. i labra. ad dignōū sē
 facilia. mamillē i testicli fastidiosi sē i flegmatica. s;
 tñ peiores sē testicli. Oculi q̄ neruosi sē boni. i aliquātulū
 fastidiosi. Epar bonū sangnē gnat. bn nutrit' s; dur' ē digi-
 plen malū sangnē gnat. flegmaticū digit. i ē flegmaticū.
 Cor durū ē ad dignōū. si possit digi multū nutrit. Renes si-
 milr. Stomach' difficult'. i frīg sangnē gnat. Crassa sē fleg-
 matica. s; cū carne comesta. sē meliora. Vñū qd; hōy scdm
 natām aial' ē tñbrū cōsidandū est. **De carnib; uolati**

Scarnib; uolati
 xxi.

Volatilū caro ad digendū ē faciliōr. i omniū **luū. xxiii.**

q̄drupedū carne laudabilior. q̄ digestibilior. Gallina
 omīa excedit uolatilia. Pulli. i starni p̄dices durē sē passe-
 res calidi. tñ modati. palūber parui cal'. melancol' sangnis
 gnatui. Omniū uolucrū q̄siderandē sē natē. scdm eoy ui-
 ctū i locū. Anates i anseres cal'. i humū maloy humoy

carer caro acci
coqndo. xxiii.

gnatum. ad purdine parati. Tures metacot sanguē gnar.
Cruet dure sē et indigestibiles. Simulr pauones. *Qual qh*
 Caro cū gno cocta. *et tates caro accipi at coqndo. xxiiii.*
 maxime uacana et bouina multū nutritua. exercen-
 tes et laborantes adiuuat. cū aceto cocta colericas et cal
 hoib; guenit. cū lacte u multo nutrituoz. et flegma
 gnar. neq; frigidis ualet. Si cū caulib; metac sanguē
 fac. et solubiles. cū rapis cal et hum est spina gnar. Ome
 frig cal est et sicca. et desiccatumū. Qd si aceto. ualet sō
 frig et flegmatico. et defecto. qz cōfortatua ē. *assa cal ē et*
repata. ualde nutritua. s; ad dignū dura. De piscib; xxv.

piscib; xxv.

Pisces recentes frig et humū uniuersalē flegma gnantes.
 s; tū nascentes in mari. et in aq; salis. mū sē cal et hum.
 impetūs nascentes. alijs oib; sē laudabiliores. maxime in ma-
 gno flumine claro et bn corrente. sic tigr et eufrates. In
 em tenere sē carnis n̄ uiscosi. et sicut digestum. boni san-
 gnis gnatum. cal. et iuuenib; guementes. et ystias. In ca-
 lido local et in estuū et egritudine exeuntib; atq; defectis.
 Pisces mali sē flegmaticas. et sō frigidis. Temeli calidi am-
 ministrant uī spmatis. In lacub; nascentes. luto siue a-
 q; fetidis et tōbidis. pisces sē pessimi. Malū et illi. q̄ in q̄eris
 nascunt aq; hū. et uiscosi guttibiles. et pessimos humores
 in sō gnantes. Pisces salis. cal sē et sica. uniuā facientes
 sici. mali sē et metacot et sicas colericas. flegmaticas pa-
 rū comedūtib; n̄ adeo mali. Canē et testosi atq; bestini
 maloz sē humoz. metacolicas et flegmaticas. S; tū can-
 ci de aq; clara et dulci fortit q̄ cētū. cocti ualet p̄stia
 et empyūcas. *De supfluis animalū sic lacte. xxvi.*

fluit aialū sic
te. xxvi.

Omnia aialū supflua et ambulabiliū sē sic lac. ut uo-
 latalū sic oua apū sic mel. Lac aū uniuersalē frig
 et humidū est. acadū frigidū. coagulatu sica q̄ extat
 gponit substantias trestri. aeria. aq;sa trestri caseus
 aeria butyrū. aq;sa serū. Serū humores cal fac. uentre
 solū colatumū est. Caseus ḡstipat humores cōsōs gnar. Bu-

tūm tēperatū est int̄ cal̄ ⁊ hum̄. Lacti int̄ hōz tūm una
 p̄ douē q̄litatez q̄ ex natā ḡtīg aīal̄. ex tēpr. ⁊ longinqu
 tatez siue p̄pinq̄tatez ḡnandi. Ex natā aīal̄ sic uacce do
 minant̄ lacti. caseus ⁊ butirū. Vñ alio lacte est nut̄
 bilis. ⁊ aīto ad descēdēdū durū. Lac camelinū ē aq̄tici
 un̄ m̄m̄ nutritibile ⁊ cito digestibile. Iuuat q̄ ydropicis.
 C aīnū int̄ duo hec ē mediocr̄. q̄ tā s̄t in eo eq̄ha. Ouumū
 est medū int̄ uacmū ⁊ caprinū. Lac asinumū ē caballi
 nū. int̄ camelinū ⁊ caprinū est medū. S; t̄m̄ asinumū pa
 sicut ē oycamū. si recēter bibat. cū uba p̄mū erit. Qu
 b; ⁊ lac mulierū est oycamū. q̄ sanoz s̄t corpm̄. Omne
 ⁊ lac ex infirmo aīali pessimū est. Aliq̄n recēnt lac ḡt
 uenēntū cal̄ ualet. Diuītas lactis extēpe. am̄ est. q̄ in
 uere iā app̄pinq̄te ad ḡnare subtil̄ ⁊ aq̄tius q̄ in a
 lio tēpe. Groscescat. donec ad estate p̄uenit. In estate tē
 perate est natē. p̄ ex atēpam̄to. Itē tendēnt in ḡnari.
 donec aīal fetū habuerit. Diuītas ex uictu aīal̄. q̄ cum
 aīal cal̄ comed̄. Lac calozē seruat. comedēnt̄ stiptica.
 stipticū h̄t lac. similit̄ in alijs. S; si tēperatā comed̄t h
 bā. lac tēparū erit. Lac aq̄tū malū. q̄ epatis ⁊ splenis
 ḡnat. ḡstipat̄ in renib; ⁊ uesciat lapides. Lac cū uent̄ pul
 moni. p̄ectori atq; p̄stias. si s̄t sine febr̄ib; acutis. febr̄i
 citantib; malū ē. ⁊ cap̄ dolentib;. freneticis. epaticis.
 stomaticis. colicis. Aliq̄n t̄m̄ si cū p̄t̄ cal̄ p̄ cū ferro excoc
 tū s̄t. iuuat stomaticos. diarricos. dissinticos. Case⁹ re
 cēnt̄ laudabilior est. q̄ cito digit̄. sic⁹ p̄ salus pessim⁹ ē.
 s̄t̄ parans. ⁊ capitis doloie. epatis ḡstipat̄. in renib; la
 pide. Q̄nto s̄tior. tanto peior. recēntior melior. Butirū
 tēparū ē ualet̄ ad p̄ect. ⁊ pulmonē purgandū. Si in
 h̄c aītema fuerit. butiro ⁊ melle matēscat. Oua gall
 nē laudabiliora s̄t. debic̄ p̄dici ⁊ starnoz. si recēntia
 s̄nt uetā. p̄ in cal̄ loco facta mala. Aserina Panatina p̄stū
 chonū. dura ⁊ indigestibilia s̄t. in renib; ḡnatua lapi
 dū. meliora in aq̄. mediocr̄ cocta. Dura s̄t. idigestibilia

fr. fricta p' alia c'fectione myrta ad dignū dura humo-
 req; malū gnatiua. sic colic' passionē. in renib; lapidē.
 epatic' g'ntationē. Oua n' b'n cocta. n' cū calore ebibi-
 ta aspitacē guttū uiuāt n' pectoris. Si in aceto cocta
 dissinticos uiuant. *De melle n' rucharo. xxvii.*

nelle rucharo.
 vii.

Mel in scdo g'ou cat' ē n' sicai. frig' cōplexioni g'gruū.
 flegmaticis seru. bonū sangnē gnat. cat' natale c'for-
 tat. colica. n' iuuenes caueant. q' colā gnat rubeam.
 calidos morbos. n' acutos maxime in estate. In his. n' cor-
 porib; pus in col' rubea. q' in sangnē mutat. Colatiuū
 ē n' n' laxatiuū. Acutu est. un' sū fac' cito multū comedū-
 tes. fastidienter fac' n' uomites. Rucharū ē tēperati. s' cū
 aliquōtū cat'. Actio ei. melli inomat. Mel ut ruch cū
 farina cocta s' indigestiua. Si cū oleo. n' amigdal' nut-
 tiuū est. s' epatic' fac' c'ntationē. n' in renib; lapides. Si
 cū nucib; g'ficiat' mel calidissimū est. col' gnat. n' in ca-
 pite dolore. maxime. colicis n' iuuenib;. Hec tū omnia.
 cū melle peiora. cū rucaro meliora. *De potib; n' abaq'.*

De potib; n' ab
 aq' capiendū.
 xviii. c

Cū de potib; dicendū sit. ab aq' q' *incipiendum. xviii.*
 uniuersalior est. reor incipiendū. Qm quidē de abis n' co-
 rum diu'sitatib; dixim' scdm. Gal' n' expūctū n' r'm. opor-
 tet ut de potib; n' eoz actioib; n' ad q' necē sint dispuce-
 m'. G. pot' ex duab; causis ē necessari'. Aut. n. humectat
 corp' n' q' hum' de coepe dissoluit restaurat. aut abi g'
 situdines dissolutas. ad loca portat remotiora. Potium
 g'na. g'ntat eē diuisa. Est. n. aq' ē actio super' ē memo-
 rata. s' corp' n' ē nutritiua. Qd si faciat. n' sua ē nata
 s' ei ē est comesta. Est. n. unū q' p' os partes corp' portat
 abū. nutiens n' calefaciens spm. sangnē augmētās. calo-
 re natale g'fortans. n' p' totū corp' eū deportans. S; cū
 in sanitate c'odienda n' infirmitate curanda. aq' ma-
 g' necessaria. oportet ne medic' aq'rū natās negligat.
 ut laudandas tribuat. n' laudabiles caueat. Quedā
 n' sapida. quedā n' sapida. Sapit. n. clara. n' clara.

Clara ad bibendū bona si de fontib; sit orientalis; luci-
 da et clara. et aliquā nullū odoris cito calefcens et cito
 frigescent. Adq; h' m' ē acceptabil'. et cito nō guans nō
 erit. cū refrigerans et humectās. Claritas nō. et sigtat.
 q; nich' aliud ei amisceat. Leuitas et cita mutabilitas.
 subtilē subam eē demonstrat. Nō ē scda. q; int' estiuū
 orientale et estiuū occidentale est posita. idē septentrio-
 nal' fontana aq;. Rursus delucosus fluens montib; for-
 tit' erit et sup' petra clarissima. harena hinc sic alie
 magni fluminis. scdm tenet gōū. sanitatis. q; hec i
 hieme s' cal' i estate frigide. Adq; nō pura aliquantulū ē re-
 dolet et sapida. et t'ida. que ex gnoine l'nuie gnat. Hmo
 di aq; gstat' faciunt in epate. et lapides in renibus.
Dure digunt. nō difficult' egouunt. Aqua putida sic qru
 da lacuū. et palulū. seu lutosa. siue in q' dormietes in-
 fluunt putidines ciuitatū. cal' et spissa splene magnifi-
 cat. epar et nō corrūpit. cutē horrida fac. diuisas febre
 ggnit. Adq; pluuiat' cetis aq; melior est et saporatior at-
 q; leuior sic ypoct' in pton aeron. p' idaron. Pluuia est
 inqt' sum' aquarū. a sole c'rectat'. Nata aut' sol' nō nisi
 q' subtilissimū ē t'hit. Vn' aq; pluuię putidini ē p'p'q'ssi-
 ma et q' et subtilitate sui gting'. Melior ē. nō. cetis aq;. et
 digestibilior s; cū putrescat rauitate uocat' gnat' et fe-
 bres. Ad si nō fiat. meliore eē gstat'. Ex putredine nō ē uitu-
 panda. s; pot' ex subtilitate laudanda. Omis enī aq; cito
 putrescēs. et cito corruptioni est p'p'q'ss' ē subtil'. Aqua
 pluuiat' rursus que extenuissima aq; cficit melior eē
 indr'. Subtilitate. nō. sumi. un' orit' signū. p' hāc ē q' cū
 tonitruo cadit. Tonitruū. nō. motu suo sumū subtiliat.
Vn' aq; pluuiat' multū meliorat'. int' alias. Hec bibit. fri-
 g' ul' cal'. Que cū nuę frigescat natalr' frig' est. sic de
 fontanis. nō refrigerat' et epar. seu nō bibat. q; nō p-
 cutiti rigore g'ctionē fac. Mala ē pectori. q; t'um
 ggnit. Dentib; nō ggnit. neq; neruis. nō ossib; nō cere-

bro. qz hec m̄bra s̄t frigida. Catarrū fac̄ pectorib; sanḡne
 sc̄tantib;. Et si cessauit̄ morib; in̄ reduct. aq̄ frigida non
 bibat̄ simul. q̄ nō frīg. ⁊ ep̄ar h̄t. nat̄alr. l̄ q̄ infirmant̄
 ex frigore eā infirmitatē ē eḡit̄. n̄ ē p̄ ei bibēda. l̄
 p̄ nimia exercitia qz cal̄ dissoluit̄ nat̄alē. Vniūsalr̄ di-
 co q̄c̄q; aq̄ frīgūt̄ bibit̄ frigida. ḡcussione n̄ euadet̄
 futura. neq; nocte p̄ sonū bibat̄ sicut̄ nō. qz calor ex
 t̄ḡt̄ nat̄alr. n̄ p̄ calore febrū. l̄ cibū cal̄ ⁊ salsum.
 a q̄ frigida siq̄ bibit̄ cū n̄ue bonū appetitū fac̄. nō ḡfor-
 tar. ut b̄n diḡat. S; tū subita n̄ ē ebibenda. uerū pau-
 lārī sorbitanda. Nix ⁊ glaciē si de bona sit̄ aq̄ laudabi-
 lis ē. S; illa melior q̄ sup̄ petra ⁊ munda cadit̄ in t̄ra ca-
 dens. ⁊ sup̄ metallinos montes l̄ t̄ras sapidas ⁊ ferentes a-
 bus moī est̄ cauenda. Aq̄ cal̄ ieiunū stom̄ lauat. ⁊ de ci-
 boy fetib; purgat. flegma ⁊ om̄e putredinē t̄bat. totum
 corp̄ mitigat. sanḡ enarib; p̄ eā manat. Aq̄ neq; frigi-
 da neq; tepida uentrē inflat. si si q̄ eā sepe bibit̄. nō emo-
 lit̄ uirū t̄bat. totū corp̄ mitigat. cū n̄ tū sit̄ auferat.
 Sufficient̄ ista de aq̄ sapida. Aq̄ n̄ sapida ⁊ salta. l̄ sulphu-
 rea. picea. aluminosa. n̄ta. metallina. Salta uentrē so-
 lū sepe bibita. uentrē ḡstipat. corp̄ desiccāt pruriginē ⁊ sca-
 biē ḡnat. si ⁊ in̄ ydropicos ⁊ frigidos morbos adiuuat. Si
 balneant̄ in ea l̄ bibant̄ morbidī. Aq̄ picea ⁊ sulphurea
 ad infirmitates ualeat frigidat̄ neruos calefac̄. ep̄ar incen-
 dit. Aluminosa desiccāt ⁊ refrigāt sanḡm̄ fluxū ⁊ emor-
 roidas sanat. l̄ stringit. Nitrea uentrē solū. Econt̄ de metallo
 ferri. aq̄ uentrē ḡstipat. m̄bra ḡfortat. ualeat ad doloīē sple-
 nis. ⁊ ap̄temata. De metallo eris. humiditati subuenit̄ sto-
 m̄. in̄ st̄ngurā ḡgunt. De metallo argenti aq̄ refrigāt ⁊
 desiccāt. Hec oīa potū s̄t adūsa. nisi sc̄dm̄ diūsas medici-
 nas. siue bibat̄ siue cū ipsis balneent̄. Oportet aut̄ siq̄ ex
 necessitate cogat̄. ut i regionū l̄ locoy mutationib; sc̄cū
 portet̄ p̄t̄ necē sit̄ puluere aq̄ un̄ solū ē bibē. ⁊ aq̄ me-
 tallinē misceat. l̄ alie aq̄ male q̄ inuenit̄. ⁊ p̄ca colata

ea bibat. alioquin coquat et ponticrurno ea gmisces bibat.
 Si autem caliditas est cum oxizucharo quiescat bibere. Si aqua sit
 turbida. micata de pane facta pannu unum colauit super i-
 ducat. et panu exsiccati permittat. Si aluminosa cum dul-
 ci potu misceat. Si salia. cum ordei farina et ea colat.

Si corrupta cum odonifero potu miscenda est. Si. n. malo-
 ru est aqua glutata. diuisos gignit morbos corporum. Cuius g-
 oportet. Quod si non possit fieri in aqua cocti. aqua alteri corrupte g-
 misceat. et simili maratru et daucu. **De vino uolero.**

Vinum quod est meru quoda de passis factum uel **xxviii**
 mellitu. et dactylicu. ordeatu. et frumicu. Oleru um-
 uersali caliditas et sicca est. nouit autem et otiosari te tu non ymum
 tunc goni neque uel secundum augumentat et minuit. sua natura
 et longiquitate siue ypiqitate yloy quod multu est utile in ctodi-
 enda sanitate. Si in qua sit mediocre calore natale gfor-
 tat. eundem augumentat. et per omnia dissipat corpus inbra aiā
 refocilat. gaudiu et audacia pstat. uirtute corpus augmen-
 tat. col. r. expell. cum sudore. et augumentat. col. n. tepat qu-
 calescat et humectat. solida et dura inbra atq; sicca ex la-
 bore atq; fatigatioe nimia humectat. defectioe egri-
 toll. uires reducat. corpora pinguescat. quod appetitua uir-
 tute gfortat. digestiua adiuuat. Olenbra nimiu sicca
 exegitudine diuina. humectat atq; cito recreat dissol-
 uit inflatione et uentositate siq; tepati et non ad ebeta-
 te bibit. frequē enim in meba multas et diuisas infirmi-
 tates se passuri. ebatione inris. stulticia uirtutu. defecti-
 one aiataru. quod uenis et cerebri uetclis repletis cal ex-
 tinguē nata et uirigidat. Vn apoplexia gnat. epilepsia
 comitat. paralisis seqr. tremor succedit et spasmi. Actioes
 meri diuisitates gnant gplexionu corpus et organu emeri
 meri nata. qnq; modis e diuisa. in colore. in liqre. in odo-
 re. in sapore. et tepr. In colore. quod quoda rufa. q calidiorat
 et sicca. cito digestiua. calidu sanguie gnatiua. Quoda
 sub rufa simili calida. et boni sanguis gnatiua. Dna

De vino uolero. xxviii

aut similia

citra. ceteris calidiora. et omnia corporis membra perforantia sanguinem. et
 capitis dolorem facientia. Alia magis predictis nutritiora. citius
 enim calidiora ad perforandum duriora. Alia alba. et minus adhuc calidiora.
 et in liquore diuisa. quae quaedam grossa. et ceteris duriora. et nutritiora. Al-
 lia subtilia parum nutritia. tamen cito excrementa. dolorem coleri-
 cum. de capite auferentia. urinae prouocantia. Alia in liquore
 mediocra. in actionibus suis temperata. In odore. quae quaedam sunt
 aromatica. quaedam odonifera. bene nutritia. et sanguinem bonum
 facientia. Alia odore horribiliora. malum sanguinem. et capitis
 dolorem ex malo suo fumo. in caput ascendente. Sapore quaedam
 dulcia aliis nutritiora. grossum sanguinem facientia. uentre hu-
 mectantia. ad dignandum dura. et siccum gignentia. Alia pon-
 tica. siccum confortantia. uentre obstipantia. pectori. et siue per-
 uentis nocua. intestinis. grossa. ad dignandum dura. Alia ac-
 ba. quae et diuretica. grossos humores dissoluentia. Alia ama-
 ra. minus calidiora. Inter uetera sunt calidiora. quae secundum longi-
 tudinem et proprietatem est calidiora. Quia ergo simplicia talia sunt consideranda. horum
 qualitatum ad se invicem quoniam uicibus. ex suis oppositionibus.
 iudicabunt. Breuiter tamen dicenda quae non debeant negligi opo-
 sita. Rufa uina alias laudabiliora. ad temperatum generatum
 sanguinem. et calorem confortandum naturaliter. Si sint odonifera. li-
 quore et temperate mediocra. Sub rufa grossa. et odonifera his sunt
 sedae. cum et multum nutrant. et bonum sanguinem nutrant. Ru-
 fa grossa et pontica in utilitate sunt minoria. Nigra grossa et po-
 tica ad dignandum sunt dura. grossum sanguinem generantia. Nigra grossa
 et dulcia. his sunt peiora. Alba grossa parum nutrant nutritio-
 ra. alba et subtilia. et diuretica. calidiora naturae graui. dolo-
 rem capitis quae ex humoribus. est in siccis collectis mitigantia.
 nervosis membris amabilia. Citra grossa calidissima sunt.
 et acutissima ad ascendendum in caput uelocissima. molestissima
 ebrietate facientia maxime si sint uetera. Nee sunt diuisa-
 tes uinorum. propter qualitatum suarum operationes. Secundum operationes
 autem singulorum corporum. sic naturae uini considerandae sunt. Calidiora
 col' uina rufa. et citra uetera sunt nocua. ut potest diuisos

morbos gñantia. febres. cay. dolores. ebrietates. duras. ⁊
 in dissolubiles. Quę si ex necessitate bibant multū aque
 misceat. P mund' panis aponat. septe. l. iii. houis ante qm
 bibat. Alba ⁊ subtilia. noua sē uuiatua. Aqñica. ⁊. m̄bra
 tēpant ⁊ refrigāt. frigidis ⁊ flegmaticis citna rufa. ⁊ ue
 tera sē habilia. bonū sangñe gñantia. Alba gñā atq; noua
 ⁊ n̄ pura icuementia. q̄ humectant ⁊ refrigant coya. in
 flant intestina. Stomach' defect' eoy' causa. Cōplexioni repa
 tē uina rufa ⁊ subrufa. m̄ nouū mediocria. Odorifera
 equalit' myrta sē iatis. agrua. quippe sangñe gignencia.
 tēpate bibita. Oia alia uina eis nocitua. ⁊ laudib; p̄o
 rū sē agraria. Cōpouib; intēpatū ⁊ in stō ⁊ intestinis co
 lericis ⁊ cay' dolentib;. P epate calentib;. Rufa citna ueta
 sē mala. alba ⁊ subtilia. uuiatua. In his gñidationib; re
 gionū. calor ⁊ estiuū tēp' gñidanda sē. Angñantib; gñā
 ⁊ dulcia. atq; noua sē inutilia. Hincib; uerositate in stō.
 P intestinis. P frigidis. P cōhyatis in epate. P uiscerib;. Ru
 fa citna dulcia. subtilia. eis sē habilia. Defectis ueruis
 uina nocent oia. Vmo. ⁊. p̄am. est. ut ueruos ⁊ cerebrū
 infestet. Hoc testat ypoct' myrton exeon nosomaton. Vi
 nū inqt' nocuū ē capiti. s̄m uinū inqt' aqñū. multū
 cōmixtū humectat. stōi ut defeciat. inflationē fac. Purū
 est gñe capiti. s̄ci ⁊ costarū titulacionē fac. Ex his dictis
 prudens medic' ⁊ p̄p̄icax gñidare debet. dicenda. Vma
 de passis facta sup̄pouib; inana. mellita calidiora ⁊ sic
 tiora col' gñantia frigidis ⁊ flegmaticis. ualētia maxi
 me si sint aromatica. Dactilica cetis uinis gñiora ⁊ ni
 t̄biliora. melanc' paruum m̄ni calefaciunt. Oū' ceruisia
 de gñibet inno facta. gñior est. q̄ uina dactilica. ⁊ ad
 dignū durissima. gñipans uiscera maxime noua. In
 flationē ⁊ uentositatē gñat. si dignites nutreat multū.

P *De medicinalib; potib; sic succis. xxx.* *De medicinalib; potib;
sic succis. xxx.*
 ot' medicinal' ē oxmel. oryzuchara ⁊ similia. sic succis. xxx.
 Oxmel in̄. cal' ⁊ frig. est tēpatū. Si cū herbarū

suab; q̄ficiat. calori uicinat. flegma uiscosū dissoluit.
 uētositatē destruit. Si cū rucharo oī etati uenit. i re-
 gioni. poros agit. uiscosū dissoluit. sputa creanda
 a pectore ⁊ pulmōni. expell. acū colē mitigat. Oī
 infirmitati decot. ⁊ flegmatē uenit. si cū emittro
 q̄ficiat. Si cū aq̄ efficitur. octanoy. q̄fortat stō. ⁊
 de putredinib; pectoris ⁊ alioy humoy mundificat
 eū. Virtutē appetitiuā excitat. egitudines exeuntes q̄-
 fortat. Si cū salla ydropicos adiuuat. ⁊ epaticos. sple-
 neticos. frigidē natē spasmaticos. anhelaticos. ⁊ exul-
 cōso flegmatē q̄stipatos. Iulab tepatū ē frigiditati
 ⁊ humiditati p̄inet. stom̄ refrigerat. ardores. in aci-
 tis febr̄ib; Mellitē calori attinet. frigida m̄bra reso-
 uet. colatiuū ⁊ diuretiū est. aliquatū nutritiū. Sy-
 roy uolat. acutas febres exting. uentrē humectat. aspi-
 ratē guttis ⁊ pulmōnis ⁊ pectoris. mitigat. Syroy mir-
 tuū nō q̄fortat. uentrē humectat. distinciā aufert. Si-
 milr ⁊ decoctanis fact. opat. *De Naturis floꝝ siue*

De nat̄is floꝝ siue
 fr̄odū. xxxi. R

Res odoufera ⁊ tāgibil' aliquatū fr̄ondūm. xxxi.
 mutatiua ē corporis. S; non adeo sic aer ab' pot. odo-
 rifeza tantū p̄ mutat cerebrū. tāgibil' extiora m̄bra.
 sic ⁊ aīe ⁊ sibi uicina. Qd' cū fiat. rei mutati corpus.
 oportet odoret. conectat. ⁊ tact. q̄ reb; n̄ natalib; ad-
 uingunt. ne p̄missiones n̄e minuant. Ab odouferis q̄
 incipiam' ⁊ sunt. Qd' aū circa extiora operent' dicemus.
 cū de simplicia p̄dicta mediana in sequitib; disputauim'. O-
 doufera. flores s̄. ul' aromatica. Nos aū a florib; incipia-
 m'. Qurt' h̄c diuisas uirtutes. q̄ pontica ⁊ frigida est.
 sicca q̄; aliquatū amara. ⁊ iōo cal. ⁊ dissolutiua est.
 vnde uiuat cerebrū. cal' ⁊ hum̄. Rosa simitr' diuisas h̄c
 q̄litates. s; frigiditati tñ attinens. cerebrū refrigerant
 ⁊ desiccant. Saluaci cal' ē ⁊ siccū. dissoluent' cerebrū
 uentositatē. ⁊ eidē humiditatē ipsūq; apient' q̄sti-
 pat. Basilicon cal' ⁊ sicc' ⁊ dissolutiū doloꝝ capitis

ex frigore dissoluit. Sicut adiuuat singulorum stomachi ex frigiditate et plenitudine. Sabuci calidus et siccus et dissolutiuus. in palis et epilepsia. emigranea flegmatica immo in omnibus morbis flegmaticis cerebri ualet. Yreondiuisas habet naturas. tamen calorem uicina. Unde dissoluit omnes cerebri infirmitates flegmaticas. Viola frigida et humida calorem et siccitatem cerebri adiuuat. somnum prestat. Cicuti flos frigore cerebri adiuuat. et confortat.

De naturis

fractis aromaticis

Muscus maior est in aromaticis. **aromaticum xxxii.** calidus et siccus in. in. gōu deficientis. ex frigore cordis confortatiuus. inbra deficientia confortat. Et mutatione de musco. et. et. palis adiuuant. cerebrum confortat. Ambra calidus et siccus. actiones suas. dissimulant musco. Garofili in secundo gōu calidus et siccus frigidum uiuat cerebrum. et defectione atque melancolie anime et cordis. confortatiuus. Scandali in tertio gōu sunt frigidi. dolore uiuat frigidum capitis. calorem cerebri sunt refrigeratiuus. Caphura in. in. gōu frigida et siccus. calorem et siccitatem cerebri refrigerat. defectione cordis anime et ex calore confortat. Lignum aloë diuisum est nature. si tamen uniuersalis calidus et siccus adiuuat uniuersaliter cerebrum et stomachi humectationes. et eorum defectiones animam cor et omnia interiora inbra confortat. Olaccus inter calorem et frigidum mediis est. stomacho fouet. hientiam ex defectione uirtutis continentie adiuuat. Spica calidus et siccus stomachi et epatici frigiditatem adiuuat. diuretica est et in struam puocat. Costus calidus et siccus. defectione confortat nervorum. ualens contra uenenum. Omnia autem aromata calidus et siccus. cor et cerebrumque confortat. si tamen fumo ipsius cerebrum replentia.

De naturis uenenum xxxiii.

Omne uestimentum corpori appositum necesse est **xxxiiii.** sit calefactorium. et aeris frigidi repulsiuum. si tamen ipsa uestis calefit. a calore exeunte poros corporis. Si autem uestes diuisae. quodam parte quodam nuda. calefactorie sic lineae. Omne. et lineum cum induit refrigerat corpus. et maxime

.ol.

me si lyret. Sin aut cal fac multū ⁊ humectat m̄bra.
B ōbiacū p̄ reddit cal. ⁊ maxime si sit subtile. ⁊ te-
 nerū m̄bra fac subalia. ⁊ tenera. Adēq; uestim̄tum
 ē pilosū. p̄ calefac. ⁊ tenera m̄bra reddit. Lene at-
 q; rarū m̄nū calefac. ⁊ estati ē optimū. Lana calefa-
 ciunt. exsiccant ⁊ indurat m̄bra. Cascha calefac. ⁊ te-
 nerat. frigiditati renū ē optima. Sericū quōto subti-
 lius ⁊ pilosius. tato p̄ calefac. ⁊ tenat corp̄. Contraria
 ḡre opant. Pelliceę uestes sc̄dm aialū. un̄ s̄t ḡsiden-
 t̄ diuilitates. Quōto aut̄ cūct̄ est solidior ⁊ pilus molli-
 or. tato maḡ calidior. Ad̄ p̄siciat medic̄. ex regionū si-
 tu ⁊ ḡsuetudinib; s. *De sono ⁊ uigilijs. xxxv.*

C v̄ de aboy diuilitatib; ⁊ potuū satis ⁊ habūde t̄-
 tauū. de sono ⁊ uigilijs hęc comitantib; necessa-
 rius seq̄ tractat. Son̄ ḡ. aut nat̄al. aut n̄ nat̄al.
 Nat̄al huic n̄r̄o attinet t̄o latu. n̄ nat̄al int̄ illa q̄ ex-
 t̄ nat̄am s̄t ponit. Son̄ ḡ nat̄al ex t̄pata humida-
 t̄e fit cerebri. ⁊ ex fumo humido atq; claro. atoto
 corpe ad cerebriū ascendente. Vñ cū ab̄ ⁊ aboy fu-
 mus cerebriū inḡor. facile dormitant̄. fit aut̄ sonus
 nat̄al. p̄p̄ duas res. Primo ut cerebriū cū sensib; asu-
 oy motuū q̄scaunt fatigationib;. Vñ aial̄ ututis ach-
 ones in sono s̄t q̄scaunt. uis. audit. ḡt. odat. ⁊ motuo-
 luntari. Actiones aut̄ nat̄ales ⁊ sp̄ual. in suo cursu p̄-
 manent. Dormientes. n̄ n̄ anhelitu p̄uant. neq; diges-
 tiva ūt̄ amittit. Ad̄ ex eoy artiarū motu atq; flatu
 opbat. q̄ ⁊ cometa a dormientib; meli digit. Sedo
 somn̄ ē necessari ut ab; digat. humores excoquantur.
C alor. n̄ nat̄al inc̄ora petit corp̄is. Vñ q̄ in hieme
 maḡ dormiunt ex noctua p̄luxitate meli digit.
 q̄ in alio t̄p̄. Nat̄al aut̄ ūt̄ int̄ opari opbat. quia
 cū dormitant̄. maḡ opm̄. ⁊ extimitates corp̄is. t̄-
 refrigerant. Actiones somn̄ diuise s̄t. duob; modis. sc̄dm
 q̄ntitatē t̄p̄is. sc̄dm magnitudinē mat̄ie q̄ inueni

⁊ uigilijs.

C

in corpore. Sedm̄ q̄ntitate tēp̄is. q̄ si multū sit sōn̄ aīata
 defic̄ uirt̄. corp̄ humectat̄. ⁊ refrīgat̄. flegma malorat̄.
 calor nat̄al̄ minuit̄. Si modat̄ cib; digīt. corp̄ impinguat̄.
 labor dissoluit̄. aīm̄ q̄fortat̄. cal̄ nat̄al̄ augm̄tat̄. humo-
 res tēp̄ant̄. mens clarificat̄. Si minor q̄ oporteat. aīm̄
 ⁊ uirtutes nat̄ales deficiunt. corp̄ siccāt. Actiones sōm̄
 ex q̄ntitate mat̄ie q̄ inueni. q̄ si cib; ⁊ humores sūt i-
 digestibiles. quoz̄ sūt q̄itates p̄t̄ q̄ uirt̄ nat̄al̄ expō-
 tulat. cū calor intrat nat̄al̄. mat̄ierū magnitudines
 uincit. ⁊ extingit. sic uidem̄ in micio effemerinos p̄odis.
 Vñ oportet ut multū comedētes n̄ antea dormiant q̄
 ciboz̄ aliquantūla digestionē sentiat. Similit̄ febricitā-
 tes in horū accessionū dormire n̄ oportet. Si corp̄ abis
 exmanitū sit calorq; nat̄al̄ interiora corp̄is redierit.
 subast̄ exsiccāt humectationē. cū nich̄ aliud ad exsic-
 cationē inueniat. Vñ calor nat̄al̄ minuit̄. ⁊ corp̄ refrī-
 gat̄. Si sōn̄ cibos ⁊ humores inueniat tēperatos. ca-
 lor nat̄al̄ interiora intrans corp̄is. cibos digīt. humores
 tēperatos reddit. corp̄ humectat. calefac̄ ⁊ impinguat.
 Hec sūt actiones sōm̄ in corp̄e d̄ubet aīal̄. Vigilię similit̄
 quedā nat̄ales. quedā n̄ nat̄ales. De n̄ naturalib; tē d̄i-
 putabim̄. cū de causis dicem̄ accidentib;. Vigilię nat̄a-
 lib; uirt̄ nat̄al̄ atq; corp̄ fatigant. s; uirt̄ aīata q̄fortat̄. q̄
 calor nat̄al̄ corp̄ eḡit. Sensus ⁊ mot̄ corp̄is q̄fortatur
 Vigilię q̄ refrīgant corp̄. int̄sec̄ calefaciunt. ⁊ siccant
 ext̄sec̄. q̄ si modū excesserit calore augm̄tat̄. corpus
 desiccant. *De coitu. xxxvi.*

De coitu. xxxvi.

Oe sōno ⁊ uigilię disputatioē finita. de coitu seq̄r
 n̄a sententia ⁊ si nat̄ali exmanitioni attineat. h̄c
 nat̄a fec̄ in aīab; ut gn̄arent. ⁊ species eidē seruarent̄.
 destructa in gn̄atione repent̄. Vñ minima delectationē
 nat̄a fec̄ in coitu. ut d̄ubet aīal̄ ad h̄ alliciat. ⁊ anime
 t̄. Omēs enī ferē homines tantū in coitu sui appetunt
 delectationes. pauca gignendoz̄ spe filioz̄. Irrationa-

bulia tantū s̄ delectationi orenta s̄c̄ aut̄ mat̄iā ḡg-
 nendoy sp̄ma q̄ corp̄is ē quēdā sup̄fluitas. s̄; t̄n sup̄-
 fluitatib; assimilanda. emunctioib; . sputis. sudorū
 rine. ⁊ similib; q̄ ad nullā necessitatē emittuntur.
S p̄ma. ⁊. illud de meliori s̄iba. toti corp̄is ḡnat̄. Vñ
 gal. in libro. de c̄todia sanitatis. Nat̄a inquit sp̄mat̄
 acrie ⁊ ignee nat̄e ē. ⁊ cōpleto cal̄ ⁊ humida ē nece-
 sario. q̄ de puro ⁊ purificato sanguine ḡnat̄. p̄ncipali-
 ū m̄broꝝ nutrit̄. Ideo cū q̄dā in coitu p̄ q̄ oportet.
 ac exerceant̄. ut̄ minuit̄ corp̄ exsiccat̄. Cū. ⁊. multo
 maior sanguis q̄ntitas minuat̄ flebotomia. nūq̄m
 t̄n aliq̄ ita lassat̄. sic t̄plicato ⁊ q̄druplicato coitu. ⁊
 si multo m̄i sanguis emittat̄. Cui defectiois cau-
 sa tal̄ ē. q̄ cū natura illud sp̄mat̄ emiserit. q̄ inter-
 t̄ct̄ ⁊ uasis suis inuenit̄. ⁊ h̄o ad id op̄andū aietur
 sedo. neq; t̄n in uasis suis nat̄a inuenit̄. q̄ paratū
 emittat̄. colliḡ p̄ alia m̄bra q̄ sanḡt̄ paratū ad op̄
 sp̄mat̄ fuerat. Qd̄ si multociens h̄o in coitu fatigatur.
 sanḡt̄ p̄ p̄ncipalia p̄ncipalit̄ enuit̄. t̄adē emittit̄. Vñ fit
 ut̄ multum id op̄antib; sanḡt̄ p̄ sp̄mate p̄ uirgā emittat̄.
 q̄ nat̄a n̄ habuit t̄p̄ q̄gum ad ex̄quendū. Vñ ē nece-
 ⁊ corp̄ deficē. ypoct̄ ⁊ gal̄ dixer̄t coitū sanitatis c̄todi-
 endē fomite unū eē. Alii egr̄a. Nos ypoct̄ ⁊ gal̄ sen-
 tentes auctoritati. d̄ms̄ coitū de corp̄ mutantibus
 eē unū. q̄ cū excedat modū. nece ē ḡnat̄ morbos. Sicut̄
 enī humores quib; corp̄ regit̄ si minuunt̄ ⁊ auḡment̄
 tur nece ē morbus in̄ ḡnetur ita in utrolib; q̄git
 coitu. Vñ cū in uasis sibi cōpetentib; sp̄ma auḡm̄ta.
 t̄. oportet anata sic alia q̄libet sup̄fluitas expellat̄.
 q̄ sine coitu sepe fit in nat̄e pollutionib;. Pollutiones
 nich̄ s̄ aliud. q̄ q̄ humores calefiunt. ⁊ humectat̄.
 ⁊ auḡmant̄. Vnde cū uasa sp̄mat̄ implent̄ neces-
 sitas expetit ut̄ educat̄. Cū aū neq; coitu neq; pol-
 lutionib; erit. thechanū ḡnat̄ ḡuitatē s̄ib ypoct̄m

dria in totū corp' gnat. Aliqñ in uasib' symatis. calefi-
 unt ⁊ febres faciunt. Aliqñ sum' eoy ascendit cerebrū
 ⁊ pessima gnat accidentia. circa ipsū. Vñ si coit' qñ
 q; ⁊ scdm q' oportet exerceat. corp' leuigat. sanitas cor-
 roborat. cogitatioes male remouet. ira extingit. melanc' ui-
 uat. multi flegmatici morbi ppullant. appetit' excitat.
S in aut. eor' morboꝝ extat causa. q' corp' refrigerant ⁊ ex-
 siccat. ⁊ aliqñ calefit ex motu nimio. Coit' aū est tplex.
 aut pp' rē natāle ⁊ ext' natāam. Natāle si puer l' iuue-
 nis non exercet q' cōplexiones cal' ⁊ hum' sūt. ⁊ similit'
 testicū. Ipsi ū pingues ⁊ rubicōdi. ūtuosi ⁊ sanū. i' iungūb'
 dolore. patient' pigriā totū corp'is. gūtatē fastidium.
A liqñ cū calefiat febres siue melanc' gnat. ⁊ scotom-
 am siue cardiacā. Natāle frīg' ⁊ sicā. ⁊ similit' testicū
 macilentū colore albi. lūidi. ⁊ symatis parui. h' sepe
 opati. corp' infrigidat. calor natural' eis minuit. pou-
 rarificat. nerui deficiūt. timor ⁊ aiē defectioes.
 cardiaci. fastidiū. artetic' dolor pectoris ⁊ pulmonis.
 mala accōntia subeunt. Qd' si pp' h' n' desistant. ⁊ cor-
 p' corrūpit. ⁊ in spasmū oportet corruant. Vñ necesse
 ē ut h' caueant. frīg' ⁊ hum' ⁊ calidi ⁊ sicā mediocēt'
 debent exercere. Sin alit' necesse est fiant morbidū. frīg' ⁊
 hum' h' oyantes. calore natāli p'uant. nerui emolli-
 unt. Cal' ⁊ sicā desiccationes patiunt' totū corp'is o-
 cloy qcauitates ⁊ alias siccas infirmitates. Non na-
 tāle. si exercuerit cibo ⁊ potu corp'is; plenis. desicca-
 tionē sequit' corp'is. emolliciones neruoy. dolores ar-
 tetici. ⁊ si in sicis. humores angūtant' uiscosi. Qd' si non defi-
 ciunt in ydropisū ambulatū. ⁊ paralysū incedunt. Si sicā fecerit
 rit' h' amelicus ⁊ uomitū uentris solutionē. sēu flebothomā.
 balneū. t' q' glibet labore. uigilias t' h'cias. defic' corp' ⁊ ex-
 siccat. calor natāle dissoluitur. uisus obscurant. ocli qca-
 uant. aliqñ spasmū ⁊ defectio sequit'. Similit' si p' subito
 fiat maxime in estate. ⁊ autūpno q' h' duo tēpa coitu

in clementia. Si opet quis coitu cum corpore nec adeo plenu
 nec adeo fit exmanitu. hinc multu spuma cu letu sit. Vol
 licat uiuat corpore. calor natali gfortat maxime in puericia
 et iuuentute et unali tēpore h opari ē utile. Quicq; faci
 unt ppe ext natam. si q̄batione vacunt mentis ppe
 melacof et cogitatione hnt falsa. ut sit hebetes et fleg
 mate pleni. Laborantes de implematione corpus. et ce
 rebrū hntes. plenu humorib; et si in capita eoy acu
 ti sumi ingduunt. san eis est coit. Olanā em aufert.
 amore tēpat. suspicatione falsa mitigat. labore alle
 uat. gshpatione poroy apit. habūdātia humorū cere
 bri asupiorib; in inferiora deponit. et maxime pdest
 si gplexio elibet cal et hum est. Si q̄ rurū coeant qui
 pectoris ut pulmonis infirmitate hant. et artetia et i
 uiscerib; gūis frigidū q̄ et flegmatica. et in illis dolen
 tes diarria et dolore stonū et stonū defecationes hntes. ca
 tartia et corizata. In his infirmitatib; augmānt et si
 n hnt eis accelerant. Otag tū coit cerebro et neruis
 nocē uidet. p̄ dissolutionem aiati sp̄c pectori et pul
 moni p̄ nimiam motionē. et uitat sp̄c dissolutionem.
 Oportet ḡ sic ifirmantib; ut i pestilentia tēpū. et corrup
 tione aeris coit uictet. Quidā coeuntet iūctū pacā
 t defecationes. stonū ab hominationes in ore siccitates
 oclorū gcauitates. Si aut abstineant. sp̄mate in ua
 sis suis habūdante. gūitate capitis tollerant. abho
 minatione q̄ et angūā q̄ oportet medicari ut sp̄
 ma possit exsiccare. libido extingui q̄ in p̄tica mā
 sumi dictū. Quidā alii cū hec opent rigore et tremo
 re vacunt. hec aut corruptione significant. q̄ calor
 dissoluit in coitu. Alii in h̄ eodē ope numo. fatigant
 putore. vñ cognoscat. q̄ tē tēpū putōmes humorū dis
 soluantur. *De exiancione naturali. xxxvii.*

exiancione
 natali. xxxvii.

Quoniam quod de coitu particulari sol exmanitione ad no
 strū posse dixim de natali manicione uniuersali

dicendum uidetur. Sic digestionem urinae, mstrum et similibus.
Nec si quineant ne exeat aut si pl^u q^u oporteat exeat. mor-
 bos secundum suam naturam gignant. Vnde necesse est non tenere, cum uis
 expletur natura. Quae si non put oportet emittat. medica-
 in expellendus satagat. Si in temperat ut exit. in retine-
 dis labat. Siq^u n^o egna uentositate teneat. colica
 passio necesse est succedat. tenesmos et in angustias paciun-
 tur. retinentes defecatione appetitua uomitu. uen-
 tositate stom^o uicestimon. Si multu exeat. dissoluuntur
 uirtutes. corpa deficiunt. Si emittunt. coles faciunt
 intestinis. uulnera. Urina tenta singria. ardore. dolo-
 re uesice. atq; renu gnat. l'eadem uulnerat. exiens pl^u
 q^u oporteat. sicuti fac. dissoluit uirtutes. corpa deficiat.
Menstrua non exuntia in imo infirmitates faciunt a-
 cutas. tardantia infrigidant epar. colore natale exti-
 gt. sepe in ydropisim cadit. Itē eoy sum ascendens ca-
 pt subtilitate et angria gnat. Si ad cerebrū saliat.
 diuina gignunt emignea. cephalia. defecatio uisus.
 et similia. Itēde sangt de emorroide fac si gnringat
 pl^u q^u ex gnetudine uenit. Sangt p gula atq; bucea
 egdiens si teneat qb; gang scdm gnetudine morbos
 gnat in capite sic gnetate. utigine et similia. Si au
 exeat. pl^u q^u necesse est siccitate facier. et oclon gnat. Vnde
 oportet si neglixi natales exmanaciones. ut ordimen-
 tur. scdm eoy cursus natales. **De actionib; anime.** *§ actionib; aiē. xxxv*

Purgatione expleta natali et non natali. *xxxviii.*
 de actionib; circa corpa expositis subsequitur ut de ac-
 cadentib; aiē dicant. et quod circa corpa operent. Oia q^u cor-
 pa mutant exanime accidit. Sicut exsup dictis corrup-
 tis paciunt. ex gseruatis gseruant ita et accidencia san-
 tatis gseruande l'corruptionis sicut causa. Irascetes. et qb;
 libet ex causis angustiantes. tristantes atq; timetes. suspi-
 cates. et amantes sepe pessimas in cadit infirmitates. et acut-
 simas mortes. Ab ira se exercentes et rationabiliter animu

opescentes quicquid mali in spatu inueniunt. modeste sci-
 nentes has euadit infirmitates. et si quicquid huiusmodi aliquando ue-
 nit accidentia. rationabili molestancia si infirmitur
 haut difficulte sanant. Nec autem accidentia sanitatis
 sunt causa. Ira. et si frigide complexionum et timide ita ueniunt.
 multum eis subuenit. Leticia. sollicitos. timores. et angustias
 ter uniat. Multos inquit galenus homines noui qui ex longo te-
 pe angustia siue timore sunt pressi. si dum in ad diuicias si-
 ue gaudium uenerint. ad sanitatem pristina redierunt. Alii
 ex infirmitate habita sanantur cumque amauit ad uis-
 ci uideant. Simili complexionem cerebri calidam et siccam
 habentes et sepe gaudium et leticia. timore et angustia super-
 uenientes adiuuantur quia calor interiora rediens nullam
 patitur dissolutionem exteriorum. Cum ergo ex accidentibus anime corpora
 mutantur. oportet eorum diuersitates dicantur. et circa corpora
 eorum actiones. Accidentia anime. ira. leticia. timore. angustia.
 timor. et uerecordia. Ira est ebullitio sanguinis in
 corde existentes. et motus caloris naturalis subito corpus
 exeuntis. Huius actio corpus est calefactio et exsiccatio.
 color. et fortitudo. et febres effimeras generat aliquando. Hu-
 morem autem corpus est ad puritatem pati. febres generat.
 ex puritatem; suis. Ira uero augumentante calor dissoluit
 naturalis. uel deficit. tremor fit. maxime huius qui non adeo sunt
 uictuosi. Sed tamen hec uia non morti sic frigide nature. si non est
 superflua. aliquando est agrua. Calor. et naturalis exteriora mouet
 corpus. et cum ipsa uis mouet sanguinem. Unde mali humo-
 res ad bonos redeunt. et carnes crescit. Sanguis enim
 exiens artibus carne replet. et nutrit. manifestat ca-
 lorem exire. ruborem uis in facie. et quae uene repleant san-
 guine. Gaudium siue leticia est exiens caloris naturalis paula-
 tim in exteriora. Unde anima fortitudo calorem naturale per totum
 corpus tepat. sanguine actioe sua augumentat. corpus fortitudo
 mat. In arto omnibus; et maxime sanis generat corporibus.
 Sed tamen gaudium aliquando in facie. si sit subitum per calorem na-

ficat

tāt ext corp egiōne. ⁊ in extiora dūsiōne. q̄ unelut
 dixit. q̄nq; fuisse ex nūmo. ⁊ subito gaudio supuem
 ente. Angria cū calor natat paulatī mīōra subin
 trant. un febres nascunt. effimeres. Que angria si diu
 moret calor augmtat. Solida mībra calesunt. ⁊ ita
 febres cadit. Si aū in frigidis fuerit calor extinguit.
 Et ḡ angria oib; corpoub; maxime frig ⁊ sicca. noci
 ua. Tristitia ē cū cal natat aliqn̄ exit. aliqn̄ intrat.
 It̄ cū q̄ spauit. despat. ex cū q̄ despauiit sp̄at. Oportet
 ḡ hominē cū intollerabile habuerit exultationem.
 ad forsitan q̄nq; futā recurrere calamitatē. ne calor
 natat subito exiens refriget mīōra. sp̄argens se p̄
 extiora. Timor est cū calor natat subito mīōra ut
 aīa fugit. q̄ sibi nocet horroz ⁊ expaueat. Verecūdia
 est cū calor natat ⁊ mīōra intret. ⁊ extiora in uno
 momto uisitant. Calor. q̄. natat ad mīōra sic ⁊ in
 timore rufug. in uerecūdia. hoy duoy actiones accidit
 ū aulibet se mīcūementes. f̄nit. v. particula.

Sexta particula. xxxvi. h̄t capitulū res extra natam
 h̄ntia. morbos ⁊ eoy causas ⁊ eoy accidntia h̄t ca
 pit. i. capituloy.

Dere ext natam	.ii.	Incipiendoy.	xiii.
De morbis ⁊ eoy ḡnib; ⁊ asimi lib; icapiendum.	.iii.	De accidntib; audit.	xiiii.
De ist̄ntoy morb.	.iiii.	De accidntib; gust.	xv.
De morb̄ sep̄atib; uinctas.	.v.	De accidntib; odor.	xvi.
De causis oīū morboz.	.vi.	De accidntib; tact.	xvii.
De causis similitū morb̄.	.vii.	De delicis ⁊ dolorib;.	xviii.
De causis ist̄ntalium.	.viii.	De accidntib; appet.	xviiii.
De causis se iūgetū uitas.	.iiii.	De accidntib; cerebri. ⁊ cor.	
De accidntib; eoy.	.x.	De accidntib; sens̄ sensūū	
De accidntū ḡnib;.	.xi.	.v. cerebri.	xxi.
De accidntū aīe actioīs.	.xii.	De accidntib; uoluntariū	
De accidntib; sensūū ⁊ ausu		motu.	xxii.

⁊ p̄ memoriū re
 currit ad extiora
 ut defendat cetū
 n̄ sibi ic̄ta. S̄n̄ fit
 ut t̄beat cutis i
 uerecūdia.

D e alius motib ⁹ . xxiii.	De accidentib; scde diges-
D e accidntib; morbu gnacib. xxiiii.	tiue. xxx.
D e accidntib; soli morbi. xxv.	De accidntib; modoy corpm.
D e accid actioū morbi i natē. xxvi.	De accid iurma appar. xxvii.
D e accid spualū actionū i e	de accidntib; i sudore appa-
causis eoy. xxvii.	rentibvs. xxxiii.
D e accid natalū actionū i	De accid i mstruis app. xxxvi.
adigestiua icapiendū. xxviii.	De exmanacio natu-
D e accidntib; appetitue	rali. xxxvii.
stetue expulsiue. xxviiii.	De Re ext natura.

re ext natam.

In Superi^{ori}bus tres partes esse dixim⁹. de duab; pro-
missa ia expleuimus. i. natali i n natali partib;
prestat tca q ext natam est dicenda. St autem
morbi i cause morbos facient⁹. i. accidntia eos sequi-
tia. Que aut regimto sanoy corpm extepantū st re-
rū natalū. Hec q; tepamta in gplexione simulum
mbroy. i. cōpositione officialū st tepata. Teperam-
ta ū simulu extepantia st humoy. i. tepamta officia-
lū ex modatōne matie i formatiue uirtutis in q-
libet fetu st. i. tepamta officialū. tepantia facit
actionū. tepamtu rerū q; natalū in membris i
humoribus est. Qd libet hoy modū excedens ext na-
tam facit re. Si enī humores tepamtu exant. morbo-
rū faciunt causam. Qd si mbra st intepata morbos e-
runt gnantia. Actiones si modū exierint. accidntia
faciunt. Ta q st ext natam. Morb⁹ morbi causa. i. ac-
cidntia morbu sequit⁹. Morb; ē q pncipali⁹ corpy ac-
tionū nocet. nullo mediatore q eū adiuuet succedē-
te. Calor. i. in febrib; sine remediante nocet actioib⁹.
A q in oculis nullo mediantē nocet uisui. Apostema in
gurtē obuiat anhelitu. i. tnsglutiendū nullo adiu-
uante. Causa morbi palū n pte nocet actionū. sicut
putredines in febrib; causā febrū eē cōpbanē. i. no-
cent actioib⁹. Accidntia st ipsa actio corrupta q mor-

bus gnat sic vis ablatione pte aq. Aqua. n. in oculis est
 morib; accidentia ablatio visus. Morib; q nocet actioi.
 sine mediatore. Causa p aliud sibi nocet. Accidentia fit ip
 se actiones. corrupte amozbo gnat. **De morbis reor**

Sicut ypoct. n. galien. gub; n. a similib; incipiendu. in
 testant morib; est. cu mbra actiois sue natat tepamta
 egdiunt. Copositio aut membror; tplex e. Est. n. similitu
 membror; ex humorib; q te tepamto egdr. Ex mbri qb;
 inest morib; nom sortit. ut simit uocetur. Est n coposi
 tio officialiu mbroz ex similib;. Que cu exeat sue copo
 sitionis tepamta officiale morbu gnat. Est n tca gpo
 sitio omi mbroz in toto corpe colligatio. q cu dissolua
 t morib; ille sapatio unctq nuncupat. Hic uniuersalis
 morib; dr. q sup dictis duob; soat. Ta q gna st morboz
 simit. officiat. uniuersal. Sumit duob; qndat modis. Est
 eni simplex n coposit. Simplex in. iiii. diuidr. q e cal.
 frig. hum. n siccus. Coposit simit est qdrupl. Calidus
 eni est n hum. frig. n humid. calid n sicc. frig n siccus

Simplex p simplici e qitate. l ex humoris alci gmyxtione.

Ex qualitate sola caloris ethica e febris n effimeris ex
 calore sol siue la. boui ex alcius humoris admixtioe.

St apstemata flegmonis dicta. n febres exputandib;
 n similia. Ex frigidis qitate sola ggelatio e l spasimus
 q ex frigiditate numa aeris siue nunt. Que cu alio hu
 more acidit. e palis. apoplexia. epilepsia. n similia. ex
 flegmaticis chumis genita. de qitate sola. Morib; siccus
 gsumptio e solidor; mbroz exinacionib;. sicut ptilis n
 spasim. Sicc eni cu alci humoris gmyxtione cancer. ele
 phantia. n alii ex sicca matia. humid. de qitate sola
 toci corpi e humiditas. siue tabiditas. cu alci humo
 ris admixtione est ydropisis. ex his humid. chum. Copo
 sitos aut morbos sine alci humoris admixtione impo
 sibile est esse. Calidu n humidu ex sanguine nascit. sicut
 apstema q flegmonie uocam. Cal n sicc. excola. n. est

sic defectio di
 gestive intus
 i feb; q febs e
 morib; accntia
 unrt digestua
 defecta.

in morbo morbo

ii.

o

aptema q̄ d̄r̄ c̄ipula. fr̄iḡ ⁊ sic̄ ex flegmate ē ap̄tema
⁊ hoc uocat̄ idunia. fr̄iḡ ⁊ sic̄ ex cola niḡ est sic̄ ē
ap̄tema. q̄ seluol̄ m̄cupat̄. *De in strumendo uo*

Officialiū morboꝝ. iiii. s̄t̄ mōi. In forma. *oioob. iiii.*
in q̄ntitate. in nūo. in op̄sitione. In forma s̄t̄. v. mōi.
Et enī m̄broꝝ in c̄uementia. ut capitis longitudo s̄da.
⁊ crurū tortidando. q̄cautas eoz̄ ut si manūū ⁊ pe
dū q̄cautas carne repleant. M̄broꝝ p̄foratio que i
largitate partit̄ ⁊ strictione. Largitate ut ē ap̄tio ue
narū q̄ est mano. qui morbo; emorroidis d̄r̄. Strictio ē
uenarū coartatio. sic̄ exq̄libet ligam̄to. Nec strictio
fit i eo m̄bro aliquā ē uniuersa p̄ totū corp̄is est actio.
aliquā ū n̄. q̄ ḡtanḡ ex ap̄temate. P̄ ex uiscoso flegma
te. Si ex ap̄temate stringat̄ m̄brū. duos paciet̄ mor
bos. ap̄tema unū. oppilationē alim. Si enī uena q̄
caua est. ap̄tema oppilata. duas partit̄ infirmuta
tes duas amittens actiones. Que p̄t̄ ap̄tema sanḡne
n̄ ḡnat̄. p̄ oppilationē corp̄is n̄ mandat. Si uiscosum
flegma impediāt. actio amittit̄ una. q̄ sanḡne n̄
mandat. Vñ una t̄m̄ ē infirmitas. Quare morbo; in ac
pitate est. cū m̄bra nat̄ali aspa. incipiunt esse lenta.
ut stomach̄ ⁊ uulua que nat̄ali s̄t̄ aspa. Quin̄ in le
mitate. cū nat̄ali lenia incipiunt ēē aspa. ut gutt̄is
⁊ pulmonis canales nat̄ali lenes. In q̄ntitate duo s̄t̄
mōi. P̄ cū m̄bra s̄t̄ magna. P̄ parua. In nūo duo mōi
s̄t̄. in multitudine nat̄ali. P̄ n̄ nat̄ali ⁊ in pauacate
uniuersali P̄ partielari. In op̄sitione similit̄ duo s̄t̄ modi.
ex m̄bri d̄ loco suo motione P̄ ex uicini m̄bri dissipatio
ne ut s̄t̄ digiti labia q̄ ex agglutinatione adherent.
⁊ n̄ sepan̄t̄. P̄ sepan̄t̄ ⁊ n̄ glutnant̄. *De oioob̄ in*
Separatio est unct̄e est *partib; uncturas. v.*
morbo; uniuersali in c̄umulib; P̄ officialib; m̄bris. Aliq̄n̄
⁊. in carne aliquā in osse. aliquā in tota manu P̄ in toto
pede. ⁊ t̄ē uniuersali in osimilib; P̄ officialib; m̄bris est.

Smorb̄ sepan̄tib;
unctas. v. S

S epatio ista ex mbris in qb; e diuisa. scilicet noia. Si. n. of-
 fib; accidat dr fractura. Si nouit carni plaga. Si ue-
 tusta plaga uocat. s; putida. Si uerius fissura erit uo-
 canda. Si artus oulema. Si in uenis gclusio. Si medi-
 is lactis gclusio. sic excoiatio. Si officialib; sit ppetua
 sepacio. dr incasio. ut in manib; p pedib; hu morbi.
 T res ide sepaciones similes. i. officiales. aliqui se soli. ali-
 qn coneri sibi metipis. Coneri fiunt. v. modis. Vt eni
 similes cu similib; ut calid cu humido. cal cu siccio.
 ut similes cu officialib; ut apstema in mbror; una ad alia
 mbra q claudit apstema. Vn illa duplicat se infirma
 apstema. i. g. tate. i. oppilatioe. Vtq; aut morb of-
 ficial dr. Er e morb; similiu. cu unctq; sepacione.
 i. officialib;. ut cu mbra sint cal. i. supueniat apstema
 q ipsu apiendo se ruyat. Quint e official in nio cu
 uncturq; sepacione. ut ablatio digiti un. Sext cu
 tres un se gmisceant ut in octo obtalmia que uulne-
 rat. i. ex humor uiuent. i. foram uisus mutat. i. fac-
 ta e ibi cataracta. i. nata e uigula. Qd cu euenit.
 oclis. vi. moit patit obtalmia h e cal apstema. Apstema
 aut e official morb;. ad gntate puenit. i. calore qui
 de morbu est similib;. Scdm e uultu q unctq; sepacioi
 attine uidr. Taur q ex unca. q est officiale in gnta-
 te. Quartu mutatū foram de suo loco. i. est officia-
 le in opositione. Quintu est cataracta. ide aq afflu-
 entia. i. e officiale attinens oppilationi. Sextu e
 unigula. i. e officiale in nio. Nu sex morbi i uno
 mbro se guncti. *De causis omiu morbor;. vi.*

cu feb;. febres
 eni se de similib;
 apstema e de offic
 alib;. aut officia
 les e officialib; ut
 apstema

c

Causa morbi p ai mediatore morbo nocet
 actioi p ai mediatione alci mbr;. un mbrum
 patiens uiuamtu recip;. Cu morbo mediante sur
 putredines febres facientes. Putredines. n. n p se no-
 cent actioni. s; mediatione febris. alio qlibet me-
 bro mediante sicut turbu cui actione calefit nom

8 causis omiu morbor;
 ru. vi.

et par. Si ergo patiat quod utique officiat eum refrigerent pre-
 cipue si maior turbi quantitas incidat cum mediante sic
 cornea. si patiat uulnera uisus exiens cristalleidon
 gēhit. ne oppositū ferre possit corp⁹. Causa ergo morbi
 gñali⁹ tplex ē. Aut enī p̄mitua qua patitur corpus
 extūsec̄ ut incisione ex ferro percussione ex lapide
 morsione ex reptilib; ḡmestione ex leonib; . calore
 a sole frigore a nūe. ⁊ similib; ancedens que ab
 ab extiorib; corp⁹ motū accipit. ⁊ cū alio mediatore
 actionē suā nocuūta indē expleat sic humores s̄ cause
 febrū. mediante putōme. Non. ⁊. febres eē possē. nūi
 humores p̄ putrescant. Putredines ḡ s̄ mediatrices.
 nūi humores ⁊ febres. Et ⁊ gūuncta. ⁊ p̄manens sine
 mediatore. actionē suā expleat. sicut putredines febres
 facientes. P̄manentes aut hec dnt. q̄ putredinib; pre-
 sentib; infirmitas adest. Nūi abeuntib; recedit infir-
 mitas. Singlę harū causarū t̄p̄ morbos similes sunt
 p̄officiales. t̄p̄ iuncturay separationes. **De causis**

causas similitū
 morborū. vii. c

Complexio mala que **Similium morborum. vii.**
 similitū morborū est causa q̄d̄p̄p̄ta de calido. de
 frigido. de secco. de humido. Causa cal⁹ morbi ē sena-
 ria. nūi mot⁹ corp⁹ ⁊ anime. aīe sic furor subit⁹ cor-
 p⁹ sic labor. maxime n̄ ḡsuet⁹. P̄ocēio actual⁹ caloris
 sic estui solis. P̄ more in balneis. P̄ ḡstipatio m̄broz que
 calore n̄ patit. dissolui corp⁹ sic p̄ nūe ambulanti-
 bus. P̄ in aluminosis aq̄ balneantib; ḡt̄ḡt. P̄ expū-
 dine. Omē q̄ putrescat. necē ē calefieri. P̄ ex pauca-
 tate abi sic ieiunantib; ḡt̄ḡt. ubi cū calor nutimen-
 tū n̄ inuenit ad humores corp⁹ calefaciendos. ⁊ ex-
 siccandos. redit. P̄ ab; potestatiue calidus. sic allia-
 piper. cepe ⁊ similia. Cause frigidoy morborū. octo
 s̄. Ocēio frigiditatis natat sic nūi aeris frigidi. adeo
 longa frigiditas ut calor natat ḡgelascat. P̄ res frigi-
 da. ⁊ t̄i potestatiua sic aq̄ frigida. lactuca papauer

atq; similia. Vt nimia cibi et potus habundantia que calore natale suffocat. sic si lucine nimium apponit. subito extingit. Per multa cibi paruitate sic contingit igni ligna non habita. Per nimia glutinorum. que impediunt humores dissoluendi dissolui non possunt. Hincque augmentatur calor infunditur naturalis. Per nimia pororum largitate que calorem dissoluendo foramina amplificat. sic morantibus in balneis sepe contingit. Per nimio motu que calor naturalis dissoluitur. unde necesse est corpus refrigeret. Per detentum nimia humores augmentantur. quibus extingitur calor ipse.

Nec sunt morborum frigidorum cause. Sed neque in precedenti calore neque in dicta frigiditate absolute. oportet intelligi glutinorum pororum calefieri. Per refrigerari. Actiones. et glutinationis utriusque in uno quoque corpore tripliciter se diuisit. in glutinationis glutate. in humorum quantitate in naturalium humorum a corpore dissolutione. Qualitas glutinationum multa et nimia in corpore facit infirmitates frigidas. quia calorem natale inter effugat. neque aerem refrigerantem et tepantem inter permittit. Unde necesse est calorem extingit.

Constipatio corporis calefacit. quia per paruitatem suam dissolutionis calorem augmentat naturalis. Humorum quantitas et oppilatio multae et nimiae corpus infrigidant. quia ex humorum augmentatione. calor inter extingitur naturalis. Humores parui et boni et glutinat non multa calorem natale confortant et augmentant. Humi aliqui humores melancolicos et fumi dissoluendo male glutatis in oppilato corpore frigidos et melancolicos generant morbos. Humores colericos et fumi dissoluendo male glutatis et corpus oppilatum. humores generant calidos et malos. Humores viscosos et frigidos et flegmaticos in oppilato corpore. frigidos et flegmaticos generant morbos. Humorum morborum cause sunt. v. Occasio humiditatis actualis sic in dulcibus aquae balneis. Per humiditatem aeris. Per nimium cibum et potum. Per tres potestatiue humide. sic lactuca. cucbita. acylices. unum multum.

+

cū aqua multa ⁊ similit. ⁊ quies nimia q̄ humores aug-
 mentant ⁊ corp̄ humectat. ⁊ ḡstatio poroy corp̄ hume-
 ctant. si humores sint humidi. Sicoy morboy s̄. v. simi-
 li. Oc̄sio siccitatis actual̄ sic ambulanti inuentuosa
 loca ganḡ. ⁊ h̄c q̄ insodunt arenę ⁊ pulueri. causa exsic-
 candi. nimis humoris. ⁊ balneantib; in aq̄s maris. alumi-
 nosis siue sulphureis. Seda paruitas cibi. q̄ humiditas
 exsiccat corp̄s. Taa res potestatiua sic lentisca. sal-
 acetū. Quarta nimis labor. ⁊ exercicia q̄b; corp̄s dis-
 solunt humiditas. Ne s̄ similitū morboy cause que di-
 cunt̄ ḡplexiones male. simplices ⁊ sine matia. In ḡpo-
 sitione em̄ causis cause s̄ ḡpositę. ⁊ ex uicio ḡpositionis
 numer̄ causarū erit. Sedin morbos causarū. modie-
 rit morboy. Si q̄s. n. potestatiue cal̄ accipiat. poti-
 onē ⁊ motu nimio moueat. cal̄ q̄ aq̄ balneet. cal̄
 laborabit morbo. q̄ mala ⁊ cal̄ d̄r ḡplexio. Si cau-
 se sint multe ⁊ diuise. ut alię calefaciant. alię in-
 frigidant. alię humectent. alię exsiccant. ⁊ unū q̄
 uis expleant horū. ut si calid̄ fuerit morb̄. calore ne-
 cee est tantū op̄et. ⁊ iste morb̄ mala ḡplexio uoca-
 t̄. ⁊ sibi inuice ḡpositę s̄ due. q̄rū una q̄q; sua acti-
 onē op̄at. ⁊ se. ⁊ cōposit̄ morb̄ nominat. Si aut̄ ōs
 aḡgent̄ simul. ⁊ una q̄q; suā actionē op̄et. mor-
 b; indefinit̄ gn̄at. Neq; s̄ cause similitū morboy
 q̄ sine matia s̄ humoy. Morboy male ḡplexi-
 onis cū aliq̄ humore ad infirma membra fluen-
 tiū. sex cause s̄. Vt em̄ ut̄ m̄bri a se expellentis
 sup̄fluitatē sui nutrienti ⁊ ab alijs sibi uementem
 membris. q̄ ex fortitudine sua p̄ncipalia faciunt
 m̄bra. sic cerebrū cor epar. artie ⁊ uenę ⁊ membra
 defectio sustentis easel recipientis que aḡforti-
 b; sibi mandant̄ m̄bris. cū expellere p̄ sui possit
 imbecillitate. Defectio aut̄ ista aut̄ natat̄ sic q̄
 t̄ q̄ ad hoc fuit facta ut ab intiorib; membris

recipiat expulsa. ⁊ caro gladiosa masculis ⁊ ignis; post
auriclas. Nec. n. natalis defecta sūt. ut recipiant apu-
cipalib; mēbris expulsa. Vt ext. natam eadē defectio
est. que ut a principio defecta eē incipit. l'p aliquo
lū tēpō. Qualicq; g mēbrū infirmat. defectū esse in-
telligit. Vt multa humorū q̄ntitas q̄ humores in
corpe ex mala ⁊ inordinata dieta solent uicere si-
cut in gmedentib; multa ⁊ mala cibaria. neq; curan-
tib; balnea ⁊ exercitia. In quorū corpōib; in mal' san-
gī cumulat. au mundando sua organa. sic. splen-
⁊ fel non sūt sufficientia. Vna mala matia in corpore
adunata. de mēbro in mēbrū necē ē decant. Vt de-
fectio ē uiculis nutritiū que recipientis mēbrū natē
cibū neq; ad aptare. neq; in eī similitudine transfor-
mare. Vt pororū largitas qua humores a fortib; mēbris
cito decant ad defecta. Vt cū mēbra defecta expulso-
rū receptiua. circa corpū sūt inferiora. Nec sūt cause si-
milis morborū cū matia. *De causis infirmitatū. vii.*

Causę officialiū morborū. un. sūt in forma mēbroꝝ. in
q̄ntitate in nūo in opositione. In forma. v. sūt moi-
l' ex diffignatione mēbrū l' in cauitate. l' in p̄foratione.
l' ex aspitate l' lenitate. In diffignatione l' in uulua. l'
in natiuitatis tēpō. l' in fasciacione l' ex aliqua infir-
mitate in p̄dictis tēpōib; l' postea adueniente. In uul-
ua ex nimia matia. ut si sp̄matis sit multa q̄ntitas. qua
natā formare neqat. ad unū q̄libet inueniens mēbrū.
⁊ magnū formandū transferat. ut si sit parua ex qua
natā scdm q̄ oportet explere mēbra n̄ ualeat. l' si sp̄ma-
tis q̄ntatiua matia adeo sit dura. ut natē scdm q̄ necē
ē n̄ obediat. l' adeo aq̄sa ⁊ liq̄da ut uicū formatiua fu-
giat. In natiuitate cū n̄ sicut oportet creat. sup̄ se l' ut
sup̄ gēna. Vñ sit ut corūpatur. ⁊ ex tēneritudine sua
mēbrū illud debitat. Cū aut fasciat l' ara l' nimia coar-
tatione debilitat. Ex infirmitate in sup̄dictis tēpōib;

*De causis infirmita-
tū. vii.*

p̄ p̄tea aduemente. vii. s̄t moi. p̄ si nutrix ante q̄. debeat
 infante ambulare cogat. un̄ ḡting aliq̄ m̄brū torqueri
 causa teneritatis p̄ fracta ut sic catenatio ūtebr̄ rupta
 ad h̄ q̄ fuit redire. ultra n̄ ualeat nec ex medica occasiōe
 cū m̄bra fracta nesciat solidare. p̄ ex infirmi stulticia.
 q̄ ante q̄ m̄brū soluet. mouere satagit. p̄ m̄br̄ p̄eta-
 te. ut siq̄ naso p̄cūat. n̄ fiat pathosus ut malis humo-
 rib; sic leplis. p̄ ex paruitate humoris accedente p̄cūat
 in carne finienda. n̄ ḡsumenda. que ē circa ossa. n̄
 in humorib; q̄ s̄t in uincturis deficientib; p̄ ex acciden-
 tib; neruis p̄ lactis ut incisiones neruoy que solidas m̄-
 broy laxant q̄ catenationes p̄ ex spasmo p̄ ex ḡstric-
 tione p̄ ex laxatione que m̄bra solent torquere. n̄ in ali-
 am partē ūtere. sic inuenit in palisi facie torquere
 hominis p̄ p̄t uuln̄ p̄ aytēma que corrūpere poss̄t
 figurat. hec s̄t cause morboy ex distigationib; m̄broy.
Causa morboy ex p̄foratione p̄ strinḡ p̄ laxat. Constrin-
 git. ḡstricta laxat. p̄ q̄ oporteat. Ex ḡstipat p̄ oppilati-
 one. Constrictio fit ex nimietate ūtutis retinentis ut
 debilitate expellentis. p̄ ex habundantia frigoris coad-
 unati n̄ q̄cauitate ḡstringentis p̄ ex habundantia sicca-
 tis p̄ ex nimia ḡstrictione aliquē singl̄are locū coarta-
 te. p̄ ex unato aytēmate q̄cauitate coartantate p̄ ex
 soliditate. cū uulnera nascunt̄ in p̄foratione n̄ sanatis
 uulnerib; extremitates excreuant. Oppilatio fit p̄t ḡ-
 sos n̄ uiscosos humores. i. chimos p̄t lapidē coagula-
 tū sanguē p̄ uerrucas n̄ similia. Largitas fit ex ūtute
 expulsiua p̄ ex defecione ḡcentiua p̄ nimio calore ra-
 rificante p̄ ex nimia humiditate. mollescente p̄ medi-
 ana poros apiente. p̄ ē utriū. Aspuitatis causa ē bifaria
v p̄ eni m̄t̄ sic humores acuti a capite descendentes in me-
 ri p̄ in canales pulmonis. n̄ hec loca exaspantes. aut exū-
 m̄t̄. ut p̄ uuln̄. s̄m̄. un̄ meri guttū n̄ canalib; pulmonis as-
 pitas sepe ḡting. Lenitas ut m̄t̄ sic humidi cū p̄ pulses.

l'buturū n̄ similia loca eadē leniunt. In q̄itate m̄broꝝ
 l'magnitudine. l'paruitate. Magnitudo uel ex nimia ma-
 tia l'ex nimia uirtute formatiua l'ex utroq;. Nec aut mag-
 nitudo natat̄ ē l'n̄ natat̄. Paruitas ex paruitate materię
 l'ex defectiōe uirtutis formatiue l'missione. l'putredine.
 l'nimio frigore. sic n̄m̄. In n̄m̄o l'ex multiplicōe l'ex
 immutōe. Multiplicō l'nat̄ est quę ex habundan-
 tia est spermatis n̄ uirtutis formatiue. neq; n̄m̄ fortis
 neq; n̄m̄ debili. Si em̄ esset fortis non exiret ordinē
 suū. si debili sup̄fluitatē n̄ faceret. Aut n̄ natat̄ quę ex
 mat̄ia n̄ bona fit n̄ uirtute mediocri. quę si eēt debilis
 sup̄fluitates in ext̄iora n̄ expelleret. si fortis n̄ inordina-
 te emitteret. Nec n̄ natat̄ est sic uerruce glandes un-
 ḡtē in oculis. Oluntionis causa idē ē b̄p̄tita aut em̄
 m̄tius aut ex̄p̄matis paruitate. n̄ defectiōe forma-
 tiue. De m̄broꝝ oppositiōe duob; ē p̄pendē. l'q; ex-
 iuit locū suū l'ex societate alioꝝ locū exit. causis
 ext̄i l' m̄t̄i uementib;. Ext̄ius sic nimio salendi mo-
 tu una uia siphac ad testiclos̄ crepat. n̄ intestinū
 n̄ turbū creat. Aliq̄n̄ ex nimio saltu. frustulū uer te-
 breresit. n̄ q̄stingit. m̄t̄i p̄ humore humidatē. Quę
 cū locū creant membra humectant n̄ laxant. Hū hu-
 mores. siphac n̄ turbū in testiclos̄ descēdē faciunt. q̄-
 cachenatiōe m̄broꝝ dissoluiunt n̄ molluit. Exsicca-
 te alioꝝ duo moī s̄ q̄sidandi. l' cū m̄bra natat̄ uincta
 sepant. l'sepata unguunt.

De causis seuungentiū

l'causis seuungen-
unctas. ix.

Separandę uncturę causa l' **uncturas. ix.**
 m̄tior ē l'extior. Extior ut ē sp̄atē incisio. petre casus.
 ignis q̄bustio. Intior acutoꝝ chumoz̄ incensio. uentositat̄
 grossa. putredo cruda. **De accidentib; eoz. x.**

l'accidentib; eoz. x.

In superiorib; dual̄ sp̄et̄ ext̄ natam̄ dixim;. id ē morbos n̄ eoz
 causas. oportet p̄t̄ statim̄ accidētia n̄ eoz causas dica-
 mus. Morbos eēt dixim̄ nocūm̄tū actionis sine mediatore.
Accidētia s̄t nocūm̄ta. actioni. quę sequit̄ morbū. Morb̄

ig' accidentiū causa ēē infer'. St aut' accidentia sig'ra-
 tionē q' morb; ostentat. Verbi grā. Si nō oplexiones
 malas habeat digestio oportet sequat' mala. Ex digestioe
 ū mala ēē intelligit' nōm oplexio quē male digestio
 ē causa. Mala digestio q' mala cōplexione seqr' male
 oplexionis accidens ēē dr'. Quia ū p' eā mala oplexio
 ostendit'. Nōi dicenda ē sig'ra. Nulla g' differentia inter
 sig'rationē ⁊ accidentia nisi in effect'ib; sicut forsitan sit
 aliquantia. Cū g' in morbo osidando accidentia cognosca-
 mus quē sequit' morbu. causa ēē dixim' accidentium S;
 accidentiū morbos sequit' morbor' sig'rationes puta-
 m' ēē dicenda. Oportet g' ut h' nō tractatu dicam' ⁊
 morbos ⁊ eor' causas. Nunc aut' tractatu dixim' esse
 de causis accidentiū. Sequēs particla ⁊ morbos g'ne-
 bit ⁊ sig'raones eor'. qua titulabim' desicientia sig'ra-
 nū. ut cū aliq' libru legat' ⁊ morbos intelligat' ⁊ ac-
 cidntia morbos denunciante. **De accidntiū g'ub; xv**

accidntiū g'ub;

xv a

" ea scil' q' in no-
 cuitatis actio-
 nis apparet

Accidentia uniuersal' sūt triphca. Prima de nocuitas
 quē in actionū sūt eminentia. Secda in modis cor-
 pū sūt apparentia. Tria in exeuntib; corp' se ostendū-
 tia. Prima scdi ⁊ tci sūt causa' actionū. Nocuita ex
 morbo sūt. quē accidntiū est causa. Qualitates. ⁊. cor-
 pū ⁊ eor' quē a corp'ib; exeunt. Qualitates sequit' actio-
 nū. ⁊ qualitates actionū sequit' ea m'bra ear' facientia.
 Si enī m'bra patiunt' sūt nocet' actionib;. Actionum
 nocuita effect'ib; ab eis pcedentib; sūt obuiantia. Quo-
 rū ē g'ntitas scdm q' actionū nocuita. Si ⁊. ut ap-
 petitiua in felle deficiat. in thenda col' ⁊ sanguis
 mundificōe calore corpū uacitū mutat. hic mor-
 b; dr' icthē ut urina mutata si sit acia. q' colamētū
 est sanguis. itē digestio malbescit p' paruitatē co-
 lere a felle. ad intestinū effluens. Hac de causa
 in acuitatē mutant' corpa. Nūto uero digestio
 iurū. sūt ex defectioe uirtutis appetitiue. quē ēē

debut in felle. Not aut̄ de accidentib; dicem̄. ex q̄b; ac-
 ciones paciunt̄. Omne ḡ m̄brū paciens sicca implicat ac-
 tione. Passio m̄brū t̄ ex corruptione est cōplexionis nata
 s̄ si in cal̄ siue frigidū. Humidū siue sicca se muta-
 uūt aut ex corruptione q̄plexionis sicut aystematis ⁊
 dissolutē cū cathenationis ⁊ ex minoritate nū. ⁊
 similiū officialib; m̄bris. attinentiū aut ex corrup-
 tione sepationis uinctē sicut fractē incisionis ⁊ simi-
 lū. Actiones s̄ tres sicut in alio dy. m̄ libro. aiata.
 S puat. Natat. Cū singl̄ trib; modis s̄ passiuē. Vt em̄
 aufert̄ totū sic in oculis cecitas. aurib; ḡtinḡ surditas.
 q̄ sic cū passio maxima modū excedat. t̄ totū minuit̄.
 sic si uisus obicurent̄ audit̄ grauet̄. q̄ cū m̄brū pacien-
 tis n̄ multū maior assit. aut q̄litas actionis mutat̄ sicut
 cū sanues m̄ce oculis se obiciant. ⁊ t̄m̄ realī ea n̄ uideā-
 tur. Hoc fit cū actio uisual̄ parua ē ⁊ debilis.

Accidētū aīe actio

Acho regitua *De accidētū anime actionis. xii. m.*
 siue ordinata. est fantasia. ro. ⁊ memoria. Quē
 omnia mentos s̄ uocata. Passio mentis. t̄plex ē. Aut em̄
 tota aufert̄. ⁊ hęc ex frigida q̄plexione subē patitur.
 Que si paulatim cerebro accedat. hoies reddit̄ q̄si dor-
 mientes. ⁊ stupidos ⁊ si frigiditas cū nūmū humou-
 bus flegmaticis subcrepat. ⁊ uentriculos. cerebri sibi-
 to impleat. ⁊ opulari faciat. apoplexiā gn̄at q̄ si sibi-
 to ⁊ parti cerebri impleat uentriculos. parti ū n̄. epile-
 sia fit. aut mēs minuit̄. Qd̄ ex frigiditate fit q̄plexio-
 nis cerebri n̄ forti quē p̄turbationē m̄tis aut sonum
 facit. Si aut̄ ex calida q̄plexione fit alienationē m̄-
 tis gignit. Si cū humou matia q̄plexio fit mala ⁊ ma-
 tia flegmatica. ⁊ in puppe cerebri. litargia fit. Si ma-
 tia ē cal̄ ⁊ sangnea. quē in cerebro ul̄ suis pellicis
 posita. ap̄ema facit. forsitā gn̄at. cū febre ⁊ aliena-
 tione m̄tis. Si sine ap̄emate. alienationē m̄tis facit
 sine febre. Si matia ex flegmate ⁊ col. r. sit q̄posita.

q̄ suscitacionē ḡnat. Si ex col. r. siue aystemate ma-
 nia p̄ melanc̄ certū ē ea face. Si matia melacol̄ in
 puppi sit cerebri ḡstipacionē fac̄ m̄tis aut m̄siuum
 cursū exit. h̄ aut ex calore ḡplexione ⁊ fumo calido
 fit ascendentiū ⁊ alienationē ḡgnentiū s̄c̄ uidet̄ in
 febr̄ib; Si ex ḡplexione fit frigida ⁊ parua nascit̄
 tumiditas. Si ex fumo frigido fiat ypocandria ḡnat
 melancolia. Si flegmatici ⁊ colici humores uenas
 impleant. cerebrū ascendentes. uirginē ḡnant ⁊
 scotomiā. hęc s̄t accidentia q̄ mens patitur uniu-
 salia. S; q̄ mens triplic̄ est diuisa. infantasiā. rōe.
 ⁊ memoriā. quarū una q̄q̄ p̄ncipal̄ suū locū uidi-
 t̄ optinere. necesse ē ⁊ si paciatur una pars. illa actio-
 nē suā amittat. cet̄e ū actioib; suis n̄ p̄uent. Si enī
 cerebri patit̄ p̄ra impedit̄ a suo c̄su fantasia. ut aut to-
 ta immutet̄ uideat̄ que realit̄ n̄ uident̄. Sic quidā ui-
 debat medic̄. de q̄ testat̄ gal̄ q̄ in domo sua catones ⁊ ri-
 tarizantes uideret̄ q̄ ex ratiois sanitate cū h̄ sibi ḡtin-
 geret̄ os suos ḡpellebat̄ exire. ⁊ ex memoriē i colomitate
 uisitantes se uidebat̄ cognoscere aut minuat̄. q̄ res non
 scdm̄ q̄ s̄t imaginant̄. Si media pars cerebri paciatur. aut
 tota rō auferit̄. n̄ disc̄nes disc̄nenda. adisc̄nēdit̄ sic q̄dam
 de q̄ gal̄ dicit̄ q̄ ex rōis defect̄ione quec̄q̄ in domo ha-
 buit̄. uisus ē p̄cisse. q̄ fecit̄. q̄ ratioē caruit. fantasia.
 ⁊ memoriā b̄n̄ sanā retinuit. Vñ p̄iecta q̄d essent recog-
 nouit̄. aut minuit̄ ⁊ mala rō ḡgnit̄. q̄ de s̄ipe uocat̄.
 aut ex̄t̄ cursū nat̄ale exit̄. q̄ alienatio uocat̄ menti.
 S i puppi paciatur cerebri. memoriē nocentiū fit. aut enī
 tota auferit̄ aut obliuiscat̄ om̄iū q̄ face debet. sic de
 quib; dā. Gal̄ testat̄ se uidisse. cū q̄dā pestē euasisset no-
 mina sua ⁊ se ipsos obliuioni dederit̄. ⁊ amicorū suorū
 n̄ recordati s̄t. aut minuit̄. dū n̄ uicina n̄ tēp̄m recor-
 dant̄. aut ex̄t̄ nat̄am suā ambulant. ⁊ tunc mala
 uocat̄ memoriā. Nec aut̄ tā s̄c̄ ⁊ om̄is p̄ncipales ter

mala complexionē & humorū paucitē frigiditate & testifi-
cat. qz opiu & mandrago que sūt frigida si bibant mes
alienat. **De accidentib; sensuum auctu in capien-**

accidentib; sensuum
auctu incipiendū. xiii

Alibi nos dixisse meminim; cū de actionib; **diu. xiiii.**
disputassem; sensuum. actiones. v. eē. visus. auditum.

gustū. odorū & tactū. Est autē incipiendū a visu. qz sub-
tilior & ideo dignior eē uiderē. Omne uocūmū uisus. tplex
est. aut. n. auferit totū & hoc uisū excecatio dī aut mi-
nuūt. & obscuratio dī aut est inordinat; sic cū ea que
realit; n̄ sūt uisib;. Hoc tū; ex reb; oring;. tpxt; passione
cristalleidos; & qz sic n̄ uadit ad oculos; & qz qlibet vaca-
tur membroy ad adiuuandū cristalleidon; locatoy.

Cristalleidos autē patit; & si ex mala cōplexione infrig-
det. calefiat. humet; let. desiccet;. & ex morbo officiali
sic ex suo moueat; loco. an. ret. dextrorsū. sinistrorsū.
sup;. infer;. Si in antea. glauitate oclorū gnat. si ret.
oclorū gignit; ingdo. Hec duo n̄ sūt oculis uocūmto. Supe-
ri; & inferui; si moueat; una & simplex res. duplex uide-
bit;. qz lum; q̄ ab uno oclō tend; sup; & ab alio se cedit
infer; duo rei uise tangens; extrema medū intēdente
aere n̄ penetr;. Vn; q̄si duo uidet; corpa. Si dextrorsū
moueat; siue sinistrorsū n̄ patit; duo corpa. s; aliqū p̄p̄n-
at; sic s̄bo. n̄ patit; illud qz p̄ rectā lineā uisib; ex spē

Passio uisib; spē tū; modis gnat;. cū suū cursū egred;. &
& qz cerebri p̄re uacunt; uentriculi p̄ q̄ spē p̄ced; & ex
passione gcau; neru; ut qz ipse spē natam suā egd;. Vē-
trick; p̄re cerebri ex causa uacunt; male gplexionis ca-
& ut frig. hum; & sicce. & ex officiali morbo sic ap̄temate
& ex uinctē sepatione gcau; neru; infirmat;. qz aliqū
oppilat; ex uiscosis humorib; & ex ḡt; tionib;. Spē natam
suā egd;. in q̄ntitate & qlitate. & eruct;. In qlitate quia
grossus pauitate fac; uisus subat; claritate. In q̄ntita-
te qz ex maximo uisus gfortat; ex nullo defic;. Si qlita
& q̄ntitas misceant;. un. gposita reddunt;. Si enī uisus

subit' est et mult' longinq' pfecte p'pinq' uo'nt. Oult' q'
 uidet remota subit' bñ discernit uo'nda. Oult' q'
 gñis remota uidet q' mult' n' pfecte q' gñis? Pauca
 et subit' uidet p'p' et pfecte. Non enī longe exiūsus
 pauitate pfecte ex subititate. Pauca et gñis n' uidet lō
 ge p'p' pauitate neq' pfecte ex sū grossitudine. Pas
 sio q' patit' ex m'br' in aduocū c'alleidos. locatis
 ex p'foratione e' uisus. P' ex euagatōe idē uisū humore p'
 ex cornea p' p' p'p'ebat. P'foratio uisus. P' q' dilatat. P'
 m'ingr. mouet. P' scindit. Dilatatio natat' e' p' n' natat'
 que utq' mala q' lum' d'is'p'g'it. neq' ut debet ad lineā
 rectā acut' q' sit ex uisū siccitate se stringente et alo
 co suo g'rahente q' sanari e' difficile ut ex euagatōe
 plenitudine uisū implente et idō dilatante. magni
 ficante et ipsa apiente. Strictio similit' natat' est p'
 n' natat'. Natat' est laudabil' q' s'p'o uisib' adunat' n'
 d'is'p'g'it. Non natat' mala e' et n' laudabil'. Est enī g'ra
 ei cause que dicta est dilatare. Cū enī ex siccitate se
 g'xerit illa. Nec ex humiditate corneae quāuis sub
 ponit' strictionem emollita tandē se extendit. Solet
 et g'ringe ex uagatōe in amicione q' maxime nocet
 uisū cū exsiccet c'alleidos ex aeris p'cussione extior'.
 Not' est cū uisū findit' unū sit ut lum' exiū p'foratio
 ne n' eg'at' s' tū n' offic' q' a recta lineā n' se diuit'.
 Si tū c'illura n' adeo fit apta ut euagat' fluidā cor
 neā fluidā tangat. duo nocu'nta s' p' q' uisū tāgat
 c'alleidos n' hñce q' eā opiat. et humectet p' q' s'p'e u'
 s'ibit' dilatat se cū uno foramine exeat. Euagatōe p'
 sio in q'ntitate p' in q'ntitate. In q'ntitate si maior sit
 q' oporteat. et lum' obinet intior' ne ext' p'rangat
 p' si minor sit ut ex paruitate sū sine ea mediatrice
 lum' extius tangat c'alleidos. In q'ntitate in liq're p' co
 lore. In liq're si g'ra sit. Grossitudo ei p' parua e' p' ma
 gna. Parua g'hit uisū ut q'libet uideat remotum

et perfecte propinquum. Si multa et in euagade tota uisus
 tunc et hic morbus cataracta uocatur. Si glositudo sit. non to-
 ta iuncta erit et diuisa. Iuncta in medio et medium circū-
 dando. In medio si fuerit corpus esse quod uidetur perforatum siue g-
 caui sibi apparebit. Que medium circūtur multa in uno
 momento corpora et singulariter facit uidi singula. et hoc fit ex par-
 uitate uisus pueri. Si si glositudo illa per singula loca fuerit
 diuisa. summes et musce atque pili se ostentant uisui. De
 colore quod omne quod uidetur quasi nigrum et obscurum est. sic in
 fumo et nebula. et rubeum uidetur. Sic hi qui struntulam
 in oculis patiuntur. hi. n. omnia uisualia quasi rubea uident.
 Tercio quod quod uidetur in alio colore uertunt. sic icterici ui-
 det. Pars corneae que uisui foraminum opponit de se ipsa
 et de alio nascitur. Si de se ipsa uel ex mala operatione uel
 ex morbo officiali uel ex iuncte separatione. Ex mala con-
 plexione humida. omnia uisa quasi in fumo sunt et nebula. Sic
 ca. et spasmodica. uisus necesse est deficiat. Senioribus maxi-
 me in fine uite sue. Aliqua cornea spasmodica et paruita-
 te euagadof et facit diuisa duo mala. quod et uisui obscu-
 rat. et foramina minorat. Ex morbo officiali sicut aystema-
 te cornea ingrossat et spissat. Vnde uisus obtenebatur secundum
 magnitudinem et paruitate aystematis. Iuncte separa-
 tio sic uisua bupita. Aut enim perforata. aut non perforata
 est. Non perforata. et ex putredine nocet. si eo adunante
 ne lumini intus exteriori aeri ungetur. et quod cataractis exte-
 rior propinquat lumini. Perforata nocent quod euagadon
 reddunt fluentem. Cornea patiens ex alio uel est propter
 coniuncturam et propter palpebras. Propter coniuncturam si mea un-
 gles nascuntur. unde cornea opiat. et si obtalmia succe-
 dat. que chimosus uocatur. idem aystemata in albedine et
 oculi in nigroine. Propter palpebras aystemate sunt corneam
 opientia et scabies ingrossant eas. et uisui opient. et graue-
 omet. idem aystemata in palpebris longa.

a **A**uditus accidentia sunt tria. De accidentibus; auditus. x. viii.

De accidentibus; auditus?

iiii.

x. viii.

Vt enim tot auferit et surditas uocat et minorat. et uocat
 guttas audit. et si uisum est egrot. et malus audit nuncupa-
 tur. Passio audit ut in ipso est auditu ut in primo instru-
 mento ipsius. In ipso est pro cerebri quod mandat auditu et
 pro nervi qui est auditus uia. Nervus patit ex mala
 operatione officiali morbo unctis separatione. Primum
 instrumentu auditus latet est nervus operiens petri ossis fo-
 ram quod fit et ex se ipso ut ex alio. ipsius ammittit. Ex
 se ipso ex mala operatione morbo officiali separatione
 unctis. Ex alio si foram corrumpat extra et nervus un-
 currit auditus quod oppilant ex apustemate inuice sup-
 fluitate carnis putredini adunatione ex lapidibus
 et aliis corporibus; aurem in adentibus. *De accidētibus; gustus.*

accidētibus; gustus.
 xv.

Gustus ut tot auferit. et minorat ut parum sentiat. et
 et non secundum est suum sentiat non saporanda. et non cum
 suo sapore saporanda. quod fit cum lingue dicitur humor
 singularis. Si enim sit rubea color sentit. amara. Si saluum
 flegma sentit saluum. Si acre. sentit. et acre. Qui humo-
 res cum habundant sentit lingua non actualiter cum rarefacta
 apposita tactu et sentit materiam. Olatia. et. uisum admo-
 uet lingua suo sapore. Gustus et propter se corrumpit ut
 pro suum primum instrumentu. Propter se et propter cerebri quod
 nervi sibi mandat faciente gustu et pro nervi ipsi
 portante et faciente gustu. pro instrumentu idem lin-
 gue carne et pelliculam lingua operiente.

accidētibus; odorat.
 xvi. o

Odoat et pro se ipsum. *De accidētibus; odorat.* xvii.
 Propter suum patit instrumentu. Propter se ipsum quen-
 triculi mala operatione vacunt in parte cerebri
 sic si caput impleat humidis humoribus et ex caliditate
 et ex frigidityte aeris. Propter primum instrumentu cum
 ambo uerba frustul assimilata ex se vacuntur
 et ex aliis ammittit. Ex se propter mala operationem
 frigida et calida humida et sicca. Propter instrumentu pro uiam
 narum et os perforatu. colatoris assimilandum et pro suas

pellucet. Via narium patit ex morbo officiali sic
 aystemate carne ibidem crescente ⁊ nares opila-
 te. odatu q^o ad nares ascendere q^o hente ⁊ ex un-
 ct^o sepyatione sic fracta nares debilitante ⁊ in-
 gente. ⁊ inuisione idē faciente. *De accidētib;*

Tact^o oīū membroy corpis ē uniuersal. *tact^o xvii.* *⁊ accidētib;*
tact^o xvii.

Oīe. ⁊ mbrū neruū hēt unū unū ⁊ cēsū ⁊ uo-
 luntariū motū. ⁊ duos ex uno sensus ex alio uo-
 luntariū habet motū. sic in anathonua de neruis
 dixim^o. Iste autē sensus sic ⁊ superiores patit n̄ tā
 una q^o passionū ppū hēt nomen. Queda hēt no-
 men uniuersale alijs sic trullatione emollitione. Hā
 ⁊ duas singla patiunt mbra p oīa. Singlaria sic
 manū ⁊ pedes cū emollunt manū ⁊ pedū emol-
 licio uocabūt. Oīa ⁊ mbra corpis dolet. ⁊ delectat^o
 s; tñ pō noīe pūant. Patit aū tact^o cū ut aufertur
 totū unū sensū ⁊ uoluntariū motū amittunt. N q^o cting
 sepi manū ⁊ pedū ⁊ minorat ⁊ paruitas tact^o dr ut
 si mbrū in tactu obdormescat. ⁊ cēsū assuetū egdr.
 ⁊ dolor uocat. Emolliciois ⁊ obdormicionis una est
 causa. S; tñ emollicio infirmitas est maior q^o ob-
 dormicio cū p̄mis totū sensū ⁊ uoluntariū aufert
 motū obdormicio utrūq; gnat cū tñ n̄ auferat.

Obdormicio autē aliqn unū mbrū aliqn totū corpus
 aliqn in gnat. motū uoluntariū sic in ggelatis denti-
 bus cū acrimina masticant. Obdormicionis causa
 nulla est alia q^o q^o tū sentibit que acerebro p ner-
 uos descendit. ab obdormita mbra n̄ transit. Qd ex
 t̄nse^o ex nimio frigore ⁊ n̄ue oficit neruū co-
 agulantib; nec uitate transire pmittentib; ⁊ in-
 t̄nse^o ex frigida gplexione ⁊ oppilatione. Oppi-
 latio ex uiscosis est humoub; apustematib; ⁊ ali-
 quib; gstrictioib; hē sē cause obdormicionibus
 ⁊ emollicionis. Si passio fit acerebro totū corp^o

sensu ⁊ uoluntariū motū pōit. Si sit anucha p
 multa amittunt mēbra. Si in uno neruo mēbrū
 patit. cui ille amministrabat. neruus. qđ declarat
 sequētia. Si cerebrū patit sensus ⁊ uoluntariū
 motū amittunt. ⁊ mox ilico gseqr. Si nucha ⁊ in
 spondili pma tā diu uiuit passus. qđ diu sine suffo-
 cat. qz puppi cerebri passio ita tang. Idē gūgit
 sub scđa ⁊ tertia paciēti spondili. Hū si p̄t infirm-
 tatē cerebri paciunt ⁊ mouunt. si ex amissione an-
 helic qz nerui uementes ad lactos pectoris ab his
 pcedt locis. Si aut nucha sub q̄ta spondilē do-
 leat. colli mouent supiora. Si p̄ quinta oīa mēbra
 pectoris siue diaphragmate p̄uant motione. ⁊ pa-
 rū dolet in lactis pectoris supiorib; ⁊ spatularum
 ossib; ⁊ in brachioy armis siue lactis. Si p̄ sexta mo-
 tū supiora pectoris pōt. in spatulis sensus remanet.
 ⁊ motū in brachijs motū ⁊ n̄ sensus. Si p̄. vii. diaphrag-
 ma ⁊ musculi lacti pectoris mouent. ⁊ manū sentit
 ⁊ mouet. spatulę sentiunt si mouent. Si p̄. viii. ⁊
 viii. paciatur. totū pect̄ atq; manū sensū h̄nt ⁊ mo-
 tā. Hōy rōmb; ceterę spondiles intelligunt. Nerui u-
 niuiq; mēbro singlarit ḡtingentes. si paciunt nocēt
 cui famulant. Qđ ex anachomia nra. facile quis intel-
 ligat. Tu tñ ḡsida qđ cui neruus sensū ⁊ uoluntariū
 amittit. motū si patit utq; illud p̄uat si inq.
 passione numma ḡuat. Si n̄ sit numma. motū pōit.
 cū sensus remaneat. Motū. ⁊. fortior est. qđ sensus. Si du-
 oy neruoy alē sensū alē uoluntariū administrat
 motū qđ hōy paciēt. mēbrū suo tantū p̄uat effectū.

delectat⁹ ⁊ dolorib⁹.
 xviii. d

Delectacio *De Dicitur ⁊ dolorib; . xviii.*

siue dolor h̄nt in oib; sensib⁹. Hōy utriq; sensum
 mutat in natam rei sensē. S; delectacio rei ext̄ na-
 tam in natāle est mutacio. sic infirmitatis in sanita-
 tem. Nec si sit pauca. neq; dolores faciunt. neq; de-
 formatio ē sic sanuatis infirmitatē

licias. et si paulatim ueniant neque delicias neque dolores
 gignant. Si enim mali humores paulatim in humano cor-
 pore aggerentur nulli dolores in nascuntur. et exinanita
 paulatim humores nullas similiter gignunt delectationes.
 Sed si mutatio subita sit et magna. utque gignantur graua
 Si enim aliquid membrum humores frigidi seu calidi discerunt do-
 lores quos faciunt. et si hi mali humores aliquid coagula-
 tione siue subito adtemate purgant delectationes
 in nascuntur. Delectationes siue dolores in tactu nascun-
 tur quoniam tactus quoniam est omnibus. neque in naturam rei sensus
 subito mutat. neque ab ipsa re sentienda cito patitur.
 Si ergo quod in a se inuicem separata tactus et res sentia. Vnde cum
 paulatim tactui accedat necesse est eum ledat. Alii sensus in-
 tim dolent siue delectantur. Visus enim ex toto in re senti-
 enda mutat. sicut ad colores. Vnde parum patitur dolores siue
 delectationes. Visus itaque et tactus in aliorum positi sunt ex-
 tremis. Alii enim in multum et parum sunt mediis. Si enim
 dolor siue delectatio in gradu. quam tactus. uidetur esse maior.
 est enim subtilior. In auditu fortior quam in visu. est enim gros-
 sior auditus. Odor in multum et parum est mediis. Si enim
 nichil aliud est dolor quam inunctio separatio. que est in tactu.
 de re incidente gerente. ex nimia extensione ex calo-
 re et frigore. Hec non faciunt dolorem. non cum inunctam men-
 brorum separant. Nihil enim calor actione sua rarificat. et
 ideo separat. frigus est coadunat. et spissat. quod adunata se-
 per et se iungat. sicut in luto uidetur. quod dum exsiccat coadu-
 natum findit. Oportet ergo intelligi mala operatione non
 facere dolorem. non cum diuisa sit. Si equalis est per omne tempus non
 dolor gignitur. quia quia naturalis efficit. Nullum enim membrum
 naturaliter dolere uidetur sicut in ephrica febre. Hydropsi
 uidentur. quia mala operatione toti corpori dicitur. Non ergo do-
 lores sentiunt quia nullum membrum ab infirmitate est liberum
 quam infirmitati quod doleat. patienti. Vnde in periodicis fe-
 bribus; magnus dolor in prima prodesentia. quia alienum

est. neq; p̄i sentit. q̄ p̄ corp̄ d̄sp̄git. Non tant̄ dolor sen-
 tit̄ qm̄ mala ḡplexio d̄uisat. neq; p̄ omne eq̄le ē corp̄u
 q̄ in aliquib; m̄bris. in aliqb; ū n̄. in qb; d̄a p̄t. iqb;
 d̄a m̄n̄. t̄e tandē dolor sentit̄. q̄ parti d̄uisa parte de
 parte suscipit. ⁊ parti in parte uad̄ parti. Dolor in uisu
 de albo ē colore. q̄ sepat̄ uisus. ⁊ d̄sp̄git sic̄ calidum
 l̄ de colore niḡ. q̄ adunat̄ tandē sepat̄ur. sic̄ frigidū.
 ⁊ in gustu ex nimia acciditate doletur l̄ amaritudine
 quē partes sepat̄ lingue sic̄ solent cal̄ face l̄ expō-
 tico coadunante ⁊ ḡstringente. sic̄ friḡ. In auditu ex
 maxima uoce siue acuta dolor nascit̄. q̄ audit̄ sepa-
 ret sensū sic̄ albedo nimia uisū. Vn̄q̄sq; sensū ext̄ius
 dolet ⁊ delectat̄. sic̄ uisus audit̄. od̄at̄. q̄ dolent l̄ delec-
 tant̄. audiendis uis̄ndis. od̄andis l̄ ext̄ius ⁊ int̄ius sic̄
 gust̄ ⁊ tact̄. Gust̄ ext̄i sentit̄. q̄ cibū recipit int̄ius. q̄
 ex sapore sanguis siue flegmatis dulcorat̄ nocet̄ cola l̄
 salium flegma l̄ acidū. Tact̄ dolet ext̄ius cū in cisione
 fract̄a sepat̄ int̄ius ex mala ḡplexione caloris ⁊ frigo-
 ris humoris ḡli l̄ acuti. Delectat̄ ext̄ius cū tenenda
 int̄ calida ⁊ friḡ t̄pata tangunt̄ int̄ius cū mali hu-
 mores a corpe dissoluunt̄. sic̄ in balneis uidem̄ l̄ cū res
 nocua expellit̄. sic̄ in coitu cū sp̄ma emittit̄. Sp̄ma. n̄.
 cū in suis habundet uasis. nocet̄ ⁊ ḡuat nat̄am. Vnde
 cū expellit̄ adunat̄ nat̄a ⁊ delectat̄. Maior ē in ex-
 pellendo sp̄mate delectatio q̄ dolor in coadunando q̄
 cū expellit̄ insimul ⁊ subito emittit̄. cū adunat̄ adeo
 paulat̄ coadunat̄. ut uix dolor sentiat̄. Delectatio
 maior ē in mulierib; in coitu. q̄ masculi t̄m̄ delectā-
 t̄. in expulsiōe sup̄fluitatis. Mulieres duplicat̄ de-
 lectant̄ ⁊ in suo sp̄mate expellendo ⁊ in masculi reci-
 piendo. ex uulue ardentis desidio. **De accidentibus**
xviii. **Q**uia stom̄ os neruū h̄t descendētē appetit̄. ⁊ uul-
 uo a cerebro un̄ sensus dat̄. stom̄ desiderio. necē est
 ut accidentia q̄ parit̄ attineant tact̄ accidentib; Passio

accidentibus; appetit̄

xviii. e

ri. ouis stomi p ipsius soli nocet ac homi p aliis mbris causa
 sue societatis sic y cerebri parit exouis uicio sic cordi p
 manus y solus sic defectiōm y duriciē anhelit. Accidit
 tia que sto int' abī desidiō. p se parit ut apstema. v. h.
 totū auferit desidiū p minorat. p cū suū egōr. Auferat
 p qz corp' n' exinanit' ut ex necessitate exinanita restau
 rent. p qz os stomi n' sentiat se manū q' fit ut p se. cū
 mala mutet' oplexione. sic in febrib; sepe uident' cū cō
 plerio fit cal'. p' cerebri passione. sic inmania. v. ex passi
 one nerui ac cerebro ad os stomi uementis p' p' ipsius ner
 ui strictione p' y inasione minorat. desidiū cū n' adeo
 gna sint. ut extoto auferat. Peiorat' p' abū p' potū.
Ad abū in q'ntitate p' q'ntate. In q'ntitate cū multū ap
 petat. q' salia uocat' q' fit ex humorib; acib; in ore
 stomi scilia seqr' multa digestio y humida. p' ex nimia
 inancioe ex nimia facta solutione. solutio g'ringit
 ex calore. q' exsiccat y dissoluit. p' ex defectiōne g'ren
 tūe uicū. In q'ntate cū nimū salia p' acida y aliqū
 carbonē appetant siue lutoza q' fit ex humorib; pu
 tridū in ore stomi. Hoc aut' pacunt' p'gnantes in pmo se
 cundo p' t'io m' se cū fet' paruū n' multo m' struo sang
 ne utat' sed meliore nitat'. Peior' adunat' y putrescat
 in ore stomi. Vñ malū g'ignit' appetitū. in q'ro m' se
 crescent' fet' n' parua euidē sanguinis q'ntitate g'ntat'
Supfluitas que p' fuerat uomitū p' fastidio mulierum
 exinanit'. Aliqū fit h' uirū. y n' p'regnantib; feminis.
Et aut' ex humorib; in ore stomi. Si humores s' acida
 desidiū minuit' abī. y pot' crescat. Si acidi. ab; aug
 mtat'. y pot' minuit'. Dulces. y. humores implet' y hu
 mectant. Pot' malū desidiū in q'ntitate ē p' qualitate.
In q'ntitate cū nimū appetat aq' h' est ex nimio calo
 re in stomi ore p' ex salso flegmate p' ex totū corporis
 humorib;. In q'ntate cū humores s' put' dī. sine fleg
 matici p' colia q' appetunt g'ra sue q'ntati.

accidētib; cereb;
cordis ꝑ os stoī. a
xx.

Accidentia *De accidētib; cereb; ꝑ cordis ꝑ os stoī. xx.*
cerebri ꝑ cordis actionū ex ore stoī patientium
hec sūt. In cerebro alienationes ex cal' aystemate in
stoī ore. Oletis g̃stivaciones ex frigiditate ouis stoī g̃-
tingētes. Hęc frigiditas ꝑ sine matia est ꝑ cū flegma-
ticis humorib; ꝑ ex frigida accepta medicina sic opio
cenusa ꝑ frigido cibo sic funges. lacte acido. ꝑ qꝑ auul-
ua mulieris sumi frigid' ascēdit os stoī. Cū mulier n̄
instruauerit neq; sp̃ma emiserit de ore stoī cere-
brū ascēdit. ex g̃societate suā. Epilepsia q̃ nascit' ex
humorib; flegmaticis q̃ i ore sūt stoī. Olania similis
est ꝑꝑꝑ ouis stoī metacolicos humores. Quorū sumi cū ce-
rebrū petat. manā hāc generat. Hęc cerebri patit'
ex ore stoī. si passio sit fortis. ꝑ cerebri defecerit. nata
sūt siue accidental'. Os stoī c̃ioris est sensuū. Accidētia
cordis ꝑ artiarū ex ore stoī sincopis. uisus obscuritā
bolismos. Sincopis ex nimio est dolore ēl. ꝑ ex fortissimo
suo sensu. ꝑ cordis artiarū qꝑ defectioib; natalib; siue
accidentalib;. Bolismos est ex mala g̃plexione frigid-
tatis in ore stoī. ex paruitate cibi ꝑ defectioe uirtu-
tis. Accidētia q̃ cor ꝑ cerebri ex ore stoī vacunt' ma-
uis est anhelit' ꝑ g̃strictio ipsius. Qd' fit ex aystemate
in stoī ore diafragma ꝑmente. Hęc accidētia suffi-
ciunt. que attine tactu sup̃ diota sūt. *De accidētib;*

accidētib; sensus
sui. i. cerebri. xx.
a

Accidentia cerebri omiū sensū sensuū. i. cerebri. xxv.
sensuū fundamēti mui ē sōi. ex frigida g̃plexione
sui ꝑ c̃stipac' mentis. ex nimia humiditate ipsi. ꝑ de
frig' abis sic papauē ꝑ opio. Vigilię somniū facientia
bus sūt g̃trię idē siccitati nimie g̃plexioni cal' ꝑ sicceꝑ.
ꝑ abis his similib;. Accidētia uoluntariū mot' moū fuit
trib;. Vt em̄ tot' auferit' sic cū emollit' ꝑ immorat'. sic cū
ogelat'. ꝑ cursū suū egred̄ q' diuisis modis g̃ficiat'. Erac-
tione em̄ natē sic rigore t̃li. stermutacione. os citare.
sp̃adidare. singultare ructare. ꝑ ex morbi ē actione

sic spasmo trillatione per actionibus natę morbi sic tremore
 re et motu ggelatione et emollitione sequitur. In natura
 dicta ut intelligitur regitua et animata. Emollitio unum totum
 auferit uoluntariu motu ex neruo est patiente membrum
 et erat mouente. Quod fit ex frigida operatione et asyema
 te per uiscosus et gllis humoribus. Per gstrictione. Que si
 incipiente nucha gtingit totu corp emollit. et minor a
 popleria uocat. Nec si in aliquo sit ueno laxat men
 bru an neruus portabat motu. Si in lacertis gutta
 uoce patient amittit. Si in lactis pectoris anhelitu
 amittit. Si in lactis uesice. urina non potest retinere
 quoniam exeat sine patientis uoluntate. Si in natibus dige
 stio ab inuitis egord. Quod si digestio et urina natali fi
 ant cum expulsiua uirtute. erit tamen cum uoluntate ab in
 aiata procedit actione. Urine et. egordo uesice est egordo.
 uirtutis expulsiue expulsio. lactoy circa uesica oila
 tatio. et emollitio. Que oia ex actione uirtutis exeunt
 amittit. Ideo intelligendum est de digestionem. Et. et. di
 gestio intestini gstricte. et lactoy rectu intestini
 circudantiu emollitio. Unum cum uesica emollit stran
 gria subsequitur quoniam natali accidit est uirtuti. Cum lacti et
 mollunt quibus; os et gstringit extra uoluntate pac
 entis urina egord. quod accidit aiata uirtuti. Sumit cum
 digestio gstringit uirtuti natali accidit erit cum uo
 luntate uirtutis aiata. Nec sunt uirtutes motu uolu
 tarium auferentes. Motus idem minorat ex edormi
 tione et est eade causa et si non adeo magna. Edormitio
 hec ex natura et morbo est neque. et. sensus amittit siue mo
 tus. si non sunt perfecti. ex nocuimento morbi. **de accidentibus;**

02

Motus uoluntariu cum cursu uoluntariu motu. **xxii.**
 suu egord. rigor tremor et sic. et que proximi gna
 tur. Nos aut incipimus de rigore et tremore. Nec acci
 dentia de acutis sunt humoribus siue pungentibus in m
 bra censibilia effluentibus; sic sunt lacti et nerui. **hu. et.**

de accidentibus u
 luntariu motu. **xxii.**

nocet cū ab istis pungantur humorib; un̄ ex uirtute sua se-
 sus mouentur et ad hos expellendos humores ab expulsiua
 uirtute adiuuat. Aliqñ hæc duo sequit̄ cū subito frigida
 aq̄ corpi infundit̄ et hoc madat corpi. Mouet̄ em̄ natura
 ad expellendas res noxias. Est aut̄ causa rigoris triplex.
Calor frigidus defectio caloris naturalis et habundantia humoris.
Calor est interior sic color et ardor que febris sequit̄ ex necessita-
 te et exterior sic cum uulnibus; acuta medicina imponit̄ unde
 uulnerat̄ rigorem et tremorem parit̄. Sumit̄ inuenit̄ in ho-
 minibus; plenus acutis humoribus. Cum balnea in gdomunt̄ tre-
 munt. quia calores balneorum humores ad exteriora trahunt.
Frigor est exterior sicut aere interior. quia de color in g nascit̄
 que febris sequit̄. quia ille humor nullum rigorem gnat nisi
 prius putrescat et dum putreuerit rigorem cum calore facit.
Sunt rigores et sine febris. Si pars putrescat pars non gnat
 et febris epidemica. idem huius rigorem et tremorem defectione
 caloris naturalis et habundantia humoris. Rigorem siue tre-
 morem mors succedit. Humor et habundantia cum calore
 naturalis defectum inueniat. unct̄ et extinguit. Rigor ex
 frigore est oppositus. Tremor est ex motu uirtutis expulsi-
 uæ qui in lactis est ad expellendos noxiuos humo-
 res. Un̄ rigorem ex calido fortior est tremor. quia calor in
 motu frigidior est fortior. Rigor ex frigore subsequit̄ tre-
 mor contrario. Un̄ tremor in effemeris minor est quam in
 chronicis causa frigoris. quia calor in interiora fugit naturalis
 propter dolorem exteriorum ex humoribus; noxiuis. Tussis ex
 actione est nature corporis regitue siue motus fortis expul-
 siue uirtutis ut res noxiuas abstrumit̄ anhelitus
 expellat. et fit cum contractione pectoris pulmonem gstric-
 gentis. aer erit fortis et uelociter purgans que hinc pulmo
 atque pectus ex noxiuis humoribus. Un̄ necesse est nature
 ut motus fortis sit in uirtute. quatenus humores possit expelle-
Quorum materia non gna debet esse. uiscosa. ne difficilis sit ad
 expellendum. neque subtilis multum ut dispersa restituat ad

locū suū. Oportet ḡ medicū cū matia erit ḡta eam
subtiliare cū ḡposi semine ameos. v. similib. Si nimis
liqda fuerit. oportet eā in ḡstari. v. utatib; plurimus. Si
uiscola. eā diuidat cū oximelle. Tussis causa ex com-
plexione mala cal' & frīg in lactis pectoris. Vt in cana-
lib; pulmonis & in guttē amatia intiore & extiore si-
cut abo potu puluē fumo. in guttē & pulmonis
canalib;. Intiore sic humorib; a capite descendentib;
in canales pulmonis & in guttur siue pect' sic in carce-
re uident' & chumil ab epatis gibbo ascendentib; & qb;
libet alijs. causis in diuisionib; canalū pulmonis & si-
cut que in pleuretiac siue in pyleumomas colligim-
tur. & sic uulnera pectoris & pulmonis. **De alijs**

De alijs motib;

Sternutacio est sic & fit ex natē regitue **oxitib;**
ūtutis in motu expulsiue ūtutis. ad expellendas
res nociuas de uentricis cerebri que narib; acere-
bro expellunt. Tussis tñ a pectore & pulmone effiat.
Sternutacio a narib; & cerebro pectoris adiutorio. Cū. n.
cerebri in expellendis fumosis humorib; moueat. duo
narū & cerebri media foramina apuunt ut humor ex-
eat faat. Pect' lactis ḡstringit ūn aere egdiente mali
humores pectoris. & pulmonis egdiuntur. Sternuta-
cio ḡ maiorē q. tñ effiat. Oportuit ḡ natām al-
laborare ut humores de tortuosis locis ualeat expel-
lere. Vñ ḡpoc. Sternutacio est inqt cū cerebri cale-
& humectant' loca uacua capitis Vñ audit' aeris ex-
euntis son' que stricti loca faat erit. Aliqn enī sternu-
tatio eracutis sic humorib; uentricis cerebri pun-
gentib;. Singult' ructacio spandiacio. oscitacio. fati-
gatio. ex motib' regitue ūtutis efficiunt' ut res no-
ctiue ambri p. ea expellent. Singult' enī & ructa-
tio ex multoz humoz habndancia in stō. Aliqn tñ
singult' ex nimia stom' est exmanacione cū spasma-
t. que animata gignit ut' Ructatū expulsiua fac

uirt' cū sine uent' siue humores a s'ō expellunt. Non
 humoꝝ uentositat' p' a cibo g'nat' p' a defectiōe diges-
 tui caloris in s'ō p' animo s'ōm calore abū incendē-
 tē. Hoc autē ructare fumosū ē. Oscitatio ex humo-
 rib; fumosū ē. in lactis masticantib' inclusis. Spas-
 modatio similit' de fumosū ē humorib; in totā corp'is
 m'bris p' plurib' inclusis atq; nata mouet' expellere.
 Fatigatio cū dolor ē de rerū nocturnarū natē expulsiō
 nibus. Hęc duplex est. Aut ex nimio laborandi exerci-
 tio extat'. Extior diuidit' in. iiii. Prima ē uulnerosa.
 quę de h'ōid' & cal' est humorib; ex nimio motu in cor-
 pore nascentib; ex dissolutione grossorū humorū p' exō-
 lutione pinguedinis p' carniū. Secūda ē thethimosa
 quę ex nimio motu & forā lactos & neruos extend.
 Unde paciens pigritiē incurrit. & g'uitatē. Tercia ē asy-
 tema ex nimia lactos p' motū nata. Vñ infirm' asytemo-
 sos sentit os pulsū. Qd' g'ang' subitū subeuntib; labore.
 & n' assuetis. Quarta schros uocata ē. ex lactos sicca-
 te nascent' nimia. Vñ & lacti motu carent. fatigatio in-
 tior triplex est. Est enī uulnerosa g'angens ex humou-
 bus colicis & acutis. intiora mouentib; corp'is cū motū
 p'cedat aliq's. Vñ paciens omnia sua m'bra sentit. q'li
 uulnerosa. Secūda est. quę & thethimosa ex nimii g'it-
 sis ē humorib; m'bra grauantib'. Hoc fac' sepe multū
 spandare. Tercia asytemosa ex humorib; nascit' cal'
 & sang'olentis h'ns dolore & pulsū sic asytema.

accidētib' soli
 2bi. a

Accidētia *De accidentib; soli 2bi.*
 soli morbi spasm' & ichigatio. Spasm' in lactis est
 & neruis. Qd' mot' fac' uolūtari' lactos g'itringens g'it-
 suas extremitates. Nascit' spasm' ex plenitudine p' ma-
 nuaone. Plenitudine cū nerui p' lacerti implent' hu-
 more. latitudine extendente & longitudinē curtan-
 te. Ex manuaone cū lactos humiditas euacuat' p'
 neruoy q' dū exsiccant' g'it sua extremitatē exten-

dunt. Sic in cordis organoy uident si calori aulibet appo-
 munt. extendunt et rumpunt. Spasmi g ex solo e morbo
 qui p totu corp spargat. epilepsia uocat. Si in lac-
 tis palpebraru n pmittit. ex toto claudit oclm. Si in
 lactis oclloy fac strabositate. Si in isto singultu facit.
 Si in lactis maxillarum frigiditate. et stridore facit denti-
 um. Ichigatio ex uento e fumoso. et gillo mbris inclu-
 so mbra gstringet et dilatat sic in pulsu. uident. Si
 tm differt. qz cu pulsus sit gnuus. ichigatio est. Oia
 mbra paciunt corpis que dilatan sic tutis. lacti cor-
 uene artie. i. toh. intestina et oia mbra i duricie et
 mollicie media. Ossa et cartilago. qz dura et solida s-
 st uentui includentia et simili. cerebrum ex mollicie
 sua. Ichigatio g qz nascit ex uento. nec e ex solo fiat
 morbo.

De accidentibus; actionum orobi et nature. De accidentibus act
morbi. nature.

Accidencia morbi et nate s tremor et motus edormi-
 entium mbrorum. Tremor est motus mbrorum sursum atq;
 deorsum. Virtus mouet mbra sursum. infirmitas uero ra-
 pit deorsum. Qd defectio facit ututis. Que n adeo mbra
 potest surrigere. qm morbus ualentior sit deponere.

Tremor iste de accidentibus est aie l' maiori passione dis-
 soluente utute. Aiaata accidencia. tumor. ura. et simi-
 lia. Per hec. n. accidencia defit ut. motus uoluntarij. Mor-
 bi accidencia utute dissoluentia de simili s morbo sic
 de mala gplexione frig sepe semib; gtingente l'numia
 aq; bibentib; et in ea balneantib; l'aq; numu unu
 bibit. un calor natal suffocat. Per officiali morbo si-
 cut neruoy oppilatione de gllis et uiscosis humorib;
 qb; ut motua gchit ne ad neruos p ea mouendos sit
 transit. Qui tm si neruos impleunt n tm tremunt ner-
 ui. si oio motu pdt. Veru cu parte uiscosi humores tnt
 ant. parte u impleant. et in parte uacua ututis imple-
 tue humor regnet uiscosus. nec e tremor qda efficiat.
 cu parte sua ut erigat humor u deymat. Nec s acciden-

de spūal' actionū
causis.

5

na de morbo et natā oriētia. **De accidēti spūal' acti-**
onū et eorū causis.

Sufficit nob̄ dixisse de actionis onū et eorū causis. accidētib; ututis patientis ammatē oportet utē dica-
mus. quę spūal' actio accidentia patiā. Actione ḡ spū-
ali put dixim̄ cor et artē dilatātur et gstringunt. et hęc
actio pulsus uocat. Pulsus ē aufert tot' qd' auferr̄ ilico
mors comitat' et minorat. et defectio pulsus uocat' ē
sū suū egredī. Defectio est ē ex dolore nimio cū intio-
ra corpis calor fugiat natā et ex defectioe ututis na-
tā et spūal' cū artias suas dilatare in om̄s suas extre-
mitates n̄ possit sic uidem. Eḡtionis cursus suū diuisio ē
multiformis. scdm̄ multitudines et diuēitates morboꝝ mul-
tos et diuēsos pulsus facientū de qb; dicti sum̄ in futurū.

ad h̄ natāliū
onū et addi a
ua i capien

Accidētia **De accidēti natāliū actionū et addi ages-**
tionis natāliū patientis et causę potestua i expiedū

duas comitat' ex ordine. Actio ututis natāliū nutritiū est
in hoīe q' assimilat cibū membr̄s suscipientib; receptū
h̄ explet cū actionib; desidū et digestionis quę sola res-
tat dicenda. Digestio est triplex in stō. cū cib; fact' chilo-
sus q' p̄ma digestio uocat. Scda in epate cū cib; suū mu-
tat in sangnē. et scda digestio uocat. Tercia in m̄bris ē
totū corpū cū mutat' sangnē in natām unū cuiq; m̄bris et
tercia digestio uocat. Vna q' harū suū exeqr̄ effectū
cū supplementis. unū ututū sic in utate natāli iā est dic-
tū. i. appetiua ḡtentua. digestiua. expulsiua. Prima di-
gestiua in stō patit' t̄b; mor̄. Vt enī aufert tota sic uidem
in fastidio et minorat' sic in fumosa et acida ructatione ḡsdat'
et suū cū egdī. sic cū cib; inuentositatē traduat' intusēc'
et extusēc'. Intusēc' cū ut' digestiua patit'. Passio enī ex mala
oplexione stōm̄ calida. cibū in fumositatē et putredinem
mutat. frigida in acuitatē. Vt patit' in liq̄idū in stō hu-
morib;. Qui si sint coletici fumosū ructatū necesse est
fieri. flegmaticū dū stridor est nimū fastidiū et uenti-
am ḡnat. n̄ fortis uentositatē fac. Vt patit' ex officiali

morbo sic apostemate cal' & frigidus un' ut' defie' digestiva.
 S ciendū autē digestionis corruptione ex defectu ututis
 digestivae ee nobilitate. & maxime ex frig' & cal' mala gylax
 ione. Humida em' & sicca minuit' digestionem. n' in au
 fert' n' ai' in aliu' morbū incidat. Exi' ut' digestiva pa
 ti' p' abū & sonū. Si son' sit mult' digestio erit bona.
 si parvū. digestio mala. P' abū fit. un' moit'. In q'ita
 te. in quantitate. in tēpr. in ordinacione. Quantitate
 si mult' sic ab; & parvū. Si ē parvū. & sto' calidus. infu
 mositate mutat'. Si mult' & dur'. & nimis fortal' long' q'
 son' digestio tm' comutat'. Si ab' ē mutabil' & calor for
 tal' corrupit' in sto' si son' long' fuerit siue febris. Si calor
 defie' & mult' ab' & dur' fuerit. son' q; parvū fastidū
 fit ex q'itate. q; si calid' ē ab' & sto' calid' in colicos hu
 mores mutat' sic mel in uuentib; & in cal' natē aialib'.
 C id' frig' & sto' simil' frig' in aciditate abi' itac' sic lac &
 cucurbita in semib;. & stom' frig' habentib;. Ex abi' ordina
 tione q; ai' ho' stypiciū abū accipiat sic cotana & pura. &
 p' abū solubile sic ab' blitu' & spmachia uentāe gylpat. & a
 bū necesse est corrupat. Simil' si abū durū utant' sic car
 ne. ovis durū hūq; ab; succedat facilius sic cotana & ai
 curbita. melones oib' oportet corrupat. & in malos humo
 res mutet'. Ois ab' dur' in stom' diu'ti' morat'. q; difficult'
 digit' ab; facilius ai' cito ad dignū molliat' p' duricia u'
 alcius n' egdiat. necesse ē corrupat. Oportet medicū ut sto
 m' discernat passiones q'itatuas. si sint exūcite diges
 tiva. & ex cibo siue sono. Accidētia. & ex digestiva stom'
 mutant. Accidētia ex cibo siue q'libet causa ex'ioy fa
 cilia s' sanari. Quē sic possunt discerni. Si accidētia
 quē patit' stomach' & ex cibi sunt multa & q'itate par
 ua. & cal' siue frig' q'itate. & p' uigilias & q'libet ex'ioy
 causas intelli' non ee ex digestiva. Qd' si eg'rio ututi di
 gestivae ē imputandus. De accidētib; appē
 tūe & tēntūe expulsiue. xxxviii

sicca s'c' i' p' s'it
 humidi u' i' hy
 dropisim.

De accidētib; appē
 tūe & tēntūe expu
 lsiue. xxxviii.

Cumq; accidentali in digestiua patiat dixerim oportet ut
 dereliqui tibi dicam. i. appetitiua contentiua expulsiua q
 in digestione se habent. Appetitiua g patit in sto si uel toto
 auferat p minore que ex mala qplexione p morbo of-
 ficiali qsecut. S; si mala fuerit qplexio cal p frig. n hec
 fuerit maxima ut auferat appetitiua si n multa immo-
 rat. n ipsa. Si official morbo; noceat sic aptema. n ap-
 petitiua in meri fore stom fuerint aliq supflua q
 ista claudat ne tnsire ualeat. si e multa uirt aufer-
 t appetitiua. Si parua appetit in ordmate n n scdm
 q oportet. Patit aut t stom ex obdormicione spasmio
 siue tremore. sic n alia mbra pati in dixim. Qd gtri-
 git cu ut n adeo sit fortis neq; morbo ita maxum. ut
 morbo; n natq; accidntia associant. Contentiua stom
 p auferat tota sic in hctia inq; ab sine aliq mutaci-
 one digie p immorat. n uentositat; inflatio. p sicut qfi-
 ciuntur. Qd ex qplexione frigida fit p abo qui uen-
 tositatē gnāt. p n digestione n parua n hec ato ex-
 eat. Qd fit cu stomachus n adeo teneat. ut bn digat
 n epat suau cibi sibi n attrahat. Vn necē ut digestio
 liquida n uelox exeat ex intestino. Si ab; in mala q-
 plexione int stom mutat putda digestio seqi. Si ex
 cal siue colica mutō sit illa. seqi ardor n punctura.
 S i ex frig n flegmat inflatio succedit n uentositat;
 a liqu stom n abū retinet scdm q oportet. sic spasma-
 ticus tremens. Vn singult fit n in uomit. qz motus
 spasmio attinere uidr. si n e cert. cu in lactis siue
 neruis sit spasm. Singult n uomit actiones ex ten-
 tiua n expulsiua se uirtutib. Contentiua eni cum
 libent qrineat. n expulsiua res ex sto uel expelle no-
 cuitas. si in supiori sto eas inueniat singultū creat.
 si in fundo uomitū fac. Stom eni lauat ut ou suo
 uirtmet. qten res nocue expellant. Hec se accidn-
 tia q ut patit contentiua Expulsiua i sto tpla pati-

tur in. Vt n. tota aufert sic in yleos uidr. n. hec mo-
 lestissima habet nascet ex cal aptemate intestino
 subali. q. febris seqr n. sitis. l. ex defectiōe ē expul-
 siue. Qd ex frīg ē cōplerione l. ex frīgido abo l. oppilatione
 stert in combloitate intestum exsiccaute. Qd seqr intestum
 guttas n. ad uomitū inflatio n. somit. Aliqn hē morbum an-
 cedat diarra. Vt actio expulsua minorat cū itē ad egdi-
 endū induret l. n. scdm q. oportet egdiat. Qd uentia seq-
 tur cū ut expulsua. abū moueat anq. digat. N. aut
 sit cū humores acuti pungt itō l. n. abi. sicut sinapi l.
 fortitudo aceti. l. guant cū n. ob h. expellunt. Hec sunt
 it que ut expulsua in nō patiē. Oportet aut intelli-
 gal q. hec tres uitutes idē vacuntur. circa intestina.
 Ol anime aut expulsua que plus cetis regnat in eis.
 A liqn stomachi n. intestina appetiua n. expulsuam
 opant ext natam. Cū aut ameri itō ē thar n. intes-
 tina abū piciat. itestina aut ase alternati recipiant.
 n. digendo eiciant. q. natale est n. usuale. n. cū itō ab
 intestini acapiat. n. in meri piciat. l. itō ext natam
 erit cū uomitu. Similit n. intestina ab inferiorib. acci-
 pientia piciunt in itōy sic n. in yleos uident. n. cū diu
 itō gineat. In yleos q. cū ut expulsua scdm cū su-
 um digestionē moueat. neq. p. oppilationē uas in-
 ueniat. retorquet eā in supiora n. itē intestina mo-
 uent alterutrū. q. ad itōy redeat. l. itō in meri piciat.
 meri cū uomitu ori reddit. Aliqn cū hō p. uelle gi-
 neat. in se digestionē l. uentositatē que p. timore
 retinet siue pudore. seu prop. q. libet rem impediē-
 tē alternati reddit ad supiora. q. ad uomitū emittat.

S De accidentib. sede digestiue. xxx.

cō digestio ē cū sangr in epate. atq. uenis gnet.
 Passio ei est triplex. Vt enī tota aufert neq. san-
 guis mutat. s. alb. remanet sic prius. l. minorat cū
 paruu digudo mutat. s. n. scdm cursū suū digitur.

de accidntib. sede diges-
 tiue. xxx.

sic si in atrium suū. ⁊ col. r. mutet. sic tēta vacuntur.
 ⁊ col. n. sic patientib; morpheā nigra ⁊ elephantosū
 ⁊ in flegma sic in ydropisū ⁊ alba morfea. Hec autē
 sūt tēta intiora ⁊ exteriora. Intiora sūt cū ex mala q̄pleno
 ne cal. suū mutante. in col. r. ⁊ ex calidissima. in colam
 n. ex inactione nimia ⁊ ex cōplexione frīg. in aq̄sū sanguinem
 mutante. ⁊ ex frigidissima n̄ mutante p̄seuerat ⁊ ex offi
 ciali morbo sic in uenis ē ḡstipatio p̄t̄ uiscosos humo
 res. ⁊ p̄t̄ ap̄tēma ⁊ ex abi nata aīom̄ ad epar ueniē
 tis. Quę si sit multa n̄ totā in sanguīe mutat epar.

Sua em̄ q̄ntitas multo maior est. quā q̄sumēs eparis ca
 liditas. Si parua in colicos humores mutat. Calor. n.
 eparis q̄ntitatē sup̄at abi. Si sit calida in col. humores
 trāformat. Si in frīg. flegma ⁊ uentositates scđm frī
 ḡditatis q̄ntitatē. Exteriora sūt ex actioib; patientiū
 sic in balneo. in cibo. exercitio. ⁊ similib;. Hec em̄ oīa
 si homo n̄ operet. scđm q̄ oporteat. mali chum in cor
 pore augm̄tant ⁊ multa. Si q̄ cepe accipiat cibaria
 cal. col. ḡuantia. sic sinaphi. allia. cepe. ⁊ similit̄. ⁊ simi
 lit̄ melancol. ḡignencia. sic uacama. lentes. ⁊ si com
 medit flegma facientia sic lac fungos. pisces recente
 humouib; malis habundabit. Similit̄ queta ⁊ multū q̄me
 dentes ⁊ balneari negligentes. ⁊ p̄ satitatē ⁊ nimīū q̄
 tū balneantes flegmate habundent necē est. Cont
 rios his col. r. habere oportebit. Hoc in aliū intelligi
 tur humores ḡnari. Humores ḡnant scđm q̄ntitates
 suas. infirmitates diūsas. Si ex col. nigra. ⁊ toto corpe
 inducta nigra sit morfea. Si in uno membro cancer
 ⁊ sclerosis flegma p̄ totū corpe yposarea ⁊ alba fac̄ mor
 feā. Si in aliq̄ m̄bro hodimūa humores aq̄sū ⁊ toto
 corpe augm̄tati. faciunt ydropisū. Sin si in m̄bro

Digestio tēta p̄ omnia membra
 parit scđa. *De accidentib; tēte digestiue. xxxi.*

*Accidētib;
 tēte digesti
 ue. xxxi.*

traducit in similitudine suscipientium. Huius accidentia sunt
triplicia. 1. aufert tota. sic in agnatis.

2. immorat. sic in maculentis. 3. cursu suum egreditur. sic in mor-
tificatione. aufert quod nutrimentum non inuenit. 4. quod quilibet
vitium aliquod patitur accidentia. 5. actio sua deficiat. ex co-
plexione mala. Ex mala complexione vitium mutabitur in defici-
entem cibum in naturam non assimilant suscipientium. Vnde in cor-
pore humores et male gignunt superfluitates. Si expulsio
ua fortis fuerit humores expellunt mali et cibus boni et
ante nutrimentum aufert. Si debilis humores in membris et mor-
bi gignunt diuersi. Virtus appetitiva si sit fortis et diges-
tiva deficiat. neque appetituos cibos mutet ne expul-
sua expelle queat. mala morborum gignunt accidentia.

Morbi ex paruitate cibi. 1. potus est. 2. ptyphus accidentia que
vitium patitur aliqua. Lientia et morphea. et lepra et simi-
lia. non cibum in membris assimilant sed membra cibis. Quod ex cor-
ruptione fit matie debentis nutre membra.

De accidentibus morborum
corporum. xxxi.

Accidentia de accidentibus morborum corporum. xxxi.
morborum ex corruptione secundae et tertiae digestionum
sunt. icteria citra et nigra elephantia morphea alba et
nigra lingue nigredo et similia. Yctericia ex epatis cali-
ditate est nimia ut sanguine mutet in colorem. et totum cor-
pus mandet puenas. et cute corporis in citrinitate transfor-
met. Per nimium calorem uenarum sanguine in citrini mu-
tante. Per ostiatur uia fellis ad epatem tendentis. ne colorem
ab epate trahere possit. Vnde color remanens in sangui-
ne et per corpus se spargens citra cute. Quod ex uiscoso fit hu-
more in uia fellis siue aystemate epatis uia ipsius
fellis gstringentis. Yctericia nigra ex nimio est calore
sanguine incendente. et in colorem. n. mutante. Per frigidum
re idem in melanic faciente. Per ostiatur uia splenis. Que
cum feces non exhalat sanguis dimittat gmyrcos sanguis
et uia per totum corpus dispersa. cute exteriori citra corpus. Lep-
ta est cum sanguis ex suba. Per incensione nimia corruptus

in col. nigri tñsmutat. p̄ cū oplexio n̄broꝝ ex numerate
 calous sangne incendit. ⁊ in col. n̄. traducat. Vt eadē
 oplexio mutata in melancolia t̄ducit. ex frigiditate
 numia. Vñ ab̄ in natām ei quertit. Olorfea nigra est
 cū extiora membra siue cutis in nigōmie se mutant.
 ⁊ inciora tñse sana. Nec cū sit debil̄ morfea tñ erit.
 cū fortissima erit lepra. Olorfea alba ex causa est fle
 gmatil̄ cū sanguis ex oplexione frig. ⁊ humida epa
 mutat in flegma. cui assimilat exterioroꝝ natā. Lin
 guę nigdo ē. cū sum̄ epatis pectoris seu stom̄ ad lin
 gua ascendit. Ex hac ratione oia accidētia in exti
 ori cutē apparentia s̄ q̄sidanda. Egdientia corpus
 in q̄ntitate. p̄qualitate corūpūnt. In q̄ntitate si di
 gestio Purina p̄m̄strua fuerint multa. In q̄ntitate si
 eadē fuerit nigra. S̄ ⁊ alia a corpōib; egdientia q̄
 tantū n̄ s̄ natālia sic enarib; sangi emissis. quę ex
 trib; queniunt reb; p̄ ex defectiōne uirtutis p̄ ex ma
 tia p̄ ex m̄bris. Ex uirtutis defectiōne ut si q̄m̄tiam
 possit q̄tinere. ⁊ maxime si fortis sit uis expulsiue. p̄
 matiam multā in q̄ntitate quę quat uirtutes ad ex
 pellendū sic est ab; mult̄ ut inde fiat uomit̄ ⁊ sangi
 sua uasa expelles. q̄ q̄ usq; crepent ea m̄p̄mat. In q̄nti
 te ut si sit acuta p̄pungitiua. quā expelle natām o
 porteat. ne forte maḡ noceat. p̄ cas̄ quę uasa come
 dat ⁊ aperiat. p̄ humida subtilians ⁊ humectās ue
 nas. ut crepare eas faciat. facti p̄ si rara nasa sint ⁊
 natālr̄ subtilia ad rūpendū facta. p̄ si fuerit sicca
 ⁊ ad rūpendū leuia. *De accidētib; indigestione*

accidētib; i diges
 de appar. xxxii

a

Accidētia digestionis *apar. xxxii.*
 accidētia digestionis s̄ t̄p̄licia. in q̄ntitate. in q̄ntitate. in
 temp̄. In temp̄ ut si digestio exeat. an̄ q̄m̄ ab̄ dige
 rat. p̄ moietur p̄ q̄ temp̄ adueniat. Velocitas exei
 di ex multitudine ē ab̄ uirtutē q̄uantis p̄ q̄ntitate
 sui acuta siue p̄pungitiua. q̄ cū uirt̄ pati nequeat

cogit ut an tēp exeat. v^t humida ⁊ lubrica ut nullo
 cogente exire ualeat. v^t ex paruitate sui nutūti ⁊
 ex sensu al' intestini debilitate. gūtatē abī refugie
 tis. Mora digestiōnis ex distinatione expulsiue. ⁊ for
 titudine gūtatū. ⁊ ex defectiōne sensu al' intesi
 ni ⁊ ex cibis. Si enī pauca sūt ⁊ parua natā digestiue
 utūti diu retentat feces. ut sic tandem gōdiens sup̄flua
 expellat. v^t si abī natā sūt stiptici ⁊ lacti ueniū adeo
 defecti. ut in intestiniū expime nequunt. In qūitate
 ⁊ q̄ multa ⁊ parua digestio fit. ⁊ in nūo ad sella eun
 di. ex multitudine ⁊ abī ē epar sūcū n̄ suscipiens
 crescere p̄mittit ⁊ humorū humorū i intestiniū descen
 tū. ex paruitate. sic abī ex paruitate. Nūc ad sella
 eundi ex defectiōne est gūtatū utūti ⁊ aliqua
 fortitudine expulsiue ⁊ lacti sup̄ anū mollicie. forti
 tudo expulsiue ⁊ laxatiue potōnis siue abī ē oc
 casione. ⁊ ex eīde corruptione. ⁊ ex acutis humorib⁹
 atoto corpe in intestiniū descendētib⁹ ⁊ ex morantib⁹
 in ipso intestino sic uulnib⁹ ⁊ ex fortitudine sensus i
 testini. Contra huic paucitas est in meri. ⁊ causa
 sup̄iori est gūtia. ⁊ in qūitate cursū egōdiē natē ⁊ ab in
 tiorib⁹ ⁊ ab extiorib⁹. Causa ē abī in qūitate ⁊ quali
 tate. Quantitas abī ⁊ in potestate ē accipientis ul'
 in multitudine abī. Q^ualitas si abī in malos chimos
 mutet. ⁊ si uentositatē faciat. Cib⁹ facit uentositatē
 ⁊ ex natā sui sic faba. phaseoli ⁊ ex defectiōne intesi
 norū stōi. Qui si sit frigidissimū nulla uentositas ef
 ficat. Cū enī tēp̄ mūn sit. cal' ⁊ frig' neq; uentosum.
 neq; nebulosū ⁊ similit^r calidissimū utroq; caret. sic
 in estate calidissima n̄ uentositat' uidē ⁊ nebula.
 V entositat' stōi ⁊ intestinoꝝ erit p̄n̄ erit. exiens a sup̄i
 ori. ut ructacio ⁊ ab inferiori. cū strepitu ⁊ sine
 strepitu. Sine strepitu nimia siccitas significat.
 E x maiori sonitu. maior gūtitudo humorū p̄tendit.

Qualitas ab interioribus exacuitur est humoribus in intestinum descendens et ex aliis nimium habundantibus. Nec aliquis est ex natura sic uidentur in die critica utitur atque uniuersal aliquis de solo morbo ut diarrhea ex absorptione morborum et ex utroque sic uidetur in pueris lauacrum carnis. Ex utroque infirmitas est descripta. Ut enim solus est sanguis sic intruncat maioribus membris quia cum sanguis illa loca nutritur non inueniat quod diffundat recedens ad interiora digestionem inferiorem emittit. Solet et uide gänge in se exercere. Qui cum ad gete ueniunt sanguinem coadunatum ab inferioribus digerit.

Quod ex timore et sepe faciunt sic prodiat. Secunda est carnis lauacra quod ex deflectione est uirtus digestiue in epate. Tercia est nigra et lurida quod fit cum licet epas mutet sanguinem secundum quod oporteat tamen pro corpore ex obstipatione epatis non mandatur.

Non in eo coadunatur incenditur et in nigredine mutat et ita tandem egreditur. Circa cum sanguis exeat paulatim et in temporibus uicinis aliquis bonus aliquis coagulat in tunc cum putredine in tunc squamosus et sic intestinum rasura. Que si sit frigida et dura tenesmus est uocata. Si neque frigida neque laboriosa uocat distentia. Que ab intestinis et epate exit. *De accidentibus iurina apparentibus. xxxiii.*

accidentibus iurina
arenis. xxxiii.

a

Accidentia que patitur iurina arenis et uesica. Arenis in quantitate et qualitate. In quantitate si non multa et parua exeat et cum duricie fiat. In qualitate ex calida in renibus operatione ut tota aqua sanguis ad se trahatur ut calor suus refrigeret quia pro ea uesice mandatur et uocat diabeta et ex epatis frigida operatione quia aqua augmentatur in sanguine et arenis missa patitur in uesica et ex deflectione quantitate uirtus et expulsiue in renibus fortitudine. Non exire iurina ex fortitudine est quantitate et ex obstipatione uisus iurine. Causa lapidis humores sunt flegmatici et calidiores nimium quia calore desiccant et indurant. In qualitate ex calore sic nimio caloris incendio fit

ingdo. Innumia frigiditate. P' albedo sic in g'nyat po-
roy. P' ex fetore sic in febrib; fetidus e' uide. St' n' alia
accidntia que urina parit. ex uesica. Qd' e' cu' lacte
collu' uesice' circuidans emollit' ex numia humiditate n'
urina n' g'net. P' ex defec' h'one g'entiu' n' fortitudi-
ne expulsiue. P' ex numie aque' potione p'ptul' nas-
centib; P' scabie uesice' ut pugant' ab urino nec con-
tine' ea ualeat. Qd' cu' g'ustione fit numia. Strangri-
am urine ex uicio uesice' defec' h'io facit urine' expul-
siue. n' ut' g'entiu' n' coplexione sicca. q' desiccac'
urina sic in acutis febrib; P' g'ny' ex uiscosis humo-
rib; i' murine' ad uesica' et' ex sanguine coagulato p'
sanie. In q'itate urine' si sit fetida. p'pt' p'cular' n' ex ca-
loris sui mutaco'e p'pt' p'cularu' sanie. Mutat' calor ex
sanguine siue uulnere siue ap'temate. **De accidētib;**

Quentia sunt **in instrumentis apparentibus. xxxii.**

natalia natam in q'itate n' q'itate exeuntia. In q'iti-
tate si p' ut' min' qua' oporteat aut nich' o'ino exeat.
P' lusqua' oporteat ex forti est expulsiua. n' deficiente
g'entia. P' ex mat'ia subtili n' minus liq'ida P' ex habun-
dantia que' adquat' nata' ne forte sufferre ualeat.
P' ex raritate uulue' n' uenis que' in ei' sit ore. Non exire
g'ruu' e' rati' n' ex g'ntitudine e' mat'ie n' ei' spissitu-
dine uenaru' n' poroy g'nyat' P' defec' h'one expulsiue
n' fortitudine g'entiu'. In q'itate si color sit nigr' u'
numia incensio uid' significari. Rubeus eni' n' acutus
calore. n' col. r. significant. Albedo n' liq'iditas n' spumo-
sitas. frigidore. humiditate. n' uentositate significat.

S **De accidētib; i' sudore apparentibus. xxx.**
vdor e' natal' sic in dieb; arcticis p' balneis. Et' n'
ex natam sic in g'ustione carnis. In h' eni' su-
dore ea tantu' exeunt. q' n' oporteat exire. n' e' me-
diocri' sic in minus exercitiis. Sudor eni' n' natalis
in q'itate P' in q'itate. In q'itate si maior sit q'

accidntib; n' i' sudore re-
app. xxx.

ut' repant' exer-
titu' n' similib;
hil

in amacione naturali.
xxxvi. 1

oporteat. Quod ex nimia est materia et liquiditate sua et ariditate sua pororum et ex virtute expulsiue. Paruitas est supra dictis contra. In quantitate rubor unum sanguis et acritas unum colorum prendit rubea et putredo unum humores putidi significant. **De inamacione naturali. xxxvi.**

Inamacio non naturalis est ex naribus; sanguis et ex aliis locis unum consuetudo perflui non exposcit. fit autem tribus modis. Ex virtutibus. ex materia. ex organis. De virtutibus si fit fortis expulsiua et deficit continentia. Ex materia si sit multa unum crepent uasa. et acuta unum perforent. uasa. Ex organis si sint solida et cito crepantia. Omnis autem crepita et intima est et extrema. Intima est ex materie habundantia. unum facile crepent uasa. Extrema sic casus occidens gressio et magna uox. Hec de causis accidentium dicenda fuerit. finit autem nostra disputatio de accidentium causis.

Explicit. vi. particula.

S explicit. vi. particula.

Septima particula habet capitulum xviii. uniuersalium significationum diuinitates. continentia et earum diuidentia.

I. Capitulum.	significantibus.	viii.
De uniuersalibus; significatioibus et earum diuisionibus. ii.	De pulsibus cerebri passionibus ostendentibus.	x.
De intelligendis pulsibus; et quod per eos significet. iii.	De pulsibus passionum instrumentorum specie portendentibus.	xi.
De pulsuum generibus et earum quantitatibus. iii.	De pulsuum instrumentorum ciborum patientibus.	xii.
De causis quibus pulsibus res fac naturalis. x.	De uniuersali disputatio de urinarum equalitatibus; cognoscendis. In colorum urine. et de diuisionibus earum et quod per eas significet. xiii.	xiii.
De diminutione pulsuum propter rem non natalem. vi.	De significationibus liquorum urine.	xv.
De diminutione pulsuum propter res extrinsecas natam. vii.	De significationibus ypostasis.	xvi.
De diminutione pulsuum propter uirtutum generatuum. viii.	De significationibus digestionum.	xvii.
De pulsibus aystemata significatioibus.	De significationibus secretuum.	xviii.

De significationibus; sudoy. **Primum de uniuersalibus significationibus; eorum distinctionibus.**

Ad priuē pposse nro de accidentibus; et eorum causis; et morbis dixim. et ipsū tractū de scientia causarū accidentiū titulauim. Oportet g̃ in h̃ subsequenti op̃culo dicant. de morbis et accidentibus; eū sequentibus. et de ipsis significationibus. Vñ hęc particula significationū titulatur scientia. Hęc g̃ significationes g̃nāl̃ s̃t t̃plices. Aut significant sanitatē aut morbū. aut neutri. Quarū unaq̃q; aut p̃tita aut p̃sencia portend̃ aut futura. Harū aut quedā s̃t uniuersales. toti cor̃poris designificantes alię particulares alię particulares illas p̃ has. Has ū ab uniuersalibus; incipientibus; q̃si dig̃moribus. Vniuersalis g̃ ex sua actione cognoscat̃ signō. In sanitate enī p̃fecta monstrat actionē in infirmitate corruptā. Hęc aut causa m̃broꝝ ē sanitas aut eorū firmitas. quę utraq; g̃tingit̃ ex tēpam̃to et corruptione humorū. Vniuersal̃ signatio uniuersal̃ inuenit̃ actio sp̃ual̃. In natal̃ actionis est signō q̃b; duabus; actionibus corpus aiale regit̃. Sanitate enī uirtutis sp̃ual̃ calor alic̃ natal̃. ex quo calore uita fit aial̃. Corruptione g̃ ex necessitate seq̃r̃ mor̃. tēpam̃tū sanitas n̄ tēpam̃tum infirmitas. Ex uirtutibus; aut natalibus; uii. humores reguntur; un̄ sic dixim̃ omnia m̃bra corporis aial̃ gubnantur.

Quod cū ita sit. optime sunt rationi. nros antecessores. ex his duabus; actionibus; p̃pendē cor̃poris sanitates. et eorū infirmitates. Ex uirtute enī sp̃uali sanitas intelligit̃. uirtutem corporis aial̃. et defectio sui. et tēpam̃tū caloris natal̃. et corruptione tēpam̃ti et actiones rei natal̃ et n̄ natal̃ ext̃ natam̃ in ipsis et in corde q̃ fundam̃tū ē ipsius. Scientiā ū oīū horū in motibus cognoscere ē pulsū. Hoc enī pulsūal̃ motioni cordis ē eq̃l̃. Hęc aut scientia pulsūum uocat̃ scientia. Ex natali itidē actione tēpam̃tū humorū intelligē in sanitate et eorū distēpam̃tū in infirmitatem. Q̃ dat̃ intellegi excoctio in uenis et n̄ excoctio.

.p.

Excoctio in stō et instrumentis sic. Vnde enī deprehendit circa
 corpore excoctio. Excoctio enī in uenis intelligit in urinis.
 quia urina est colantū sanguis excoctio in stō et in intes-
 tina in digestioib⁹ ē uidi. Digestio enī est sex cocta in
 stō et coctio instrumentorū sicut in salua et excreatione
 intelligit quod sit feces ab oīz hęc mēbra nutentū. Sudo-
 ris quoq; sūt significationes sicut nō uniuersales. quia sudor sub-
 tilis est humor expulsi⁹ a mēbris p̄ poros cutis. Quod cū ita
 sūt oportet unūcūq; significantē circa sanitatē et infir-
 mitatē et neutri dicamus et incipiendū a pulsū. quod dig-
 nor ēē uidi. *ut intelligedi pulsū; et qd ped⁹ significet. ii.*

Intelligitur
 et qd ped⁹
 significet. ii.

Pulsū scientia trib⁹ ex causis cognoscit ēē molesta.
 Primo quia nullus ad eos ē exper⁹ qui paruas eorū intelligat
 mutationes. Secūdo quia cū medic⁹ pulsū imploret oīa eius
 gēna in paruo tēpore cognoscere necesse est. Tertio quia nō hēt cū
 assimilet unū eorū inueniat firmitatē. Vnde oportet in pul-
 sū; bñ laborare. ut in paruo tēpore gēna ualeat cogno-
 scere quis. Dicendū p̄ qd sit pulsus et qm fiat. Pulsus ḡ mot⁹
 est localis. artiarū et cordis in dilatando seu ostringendo
 ut natalis custodiat calor et etodia ē t̄he frigidū aerem
 cū dilatatione et expelle fumosū cū ostringente. Dilata-
 re cor et artias ē mouē a centro in extremitates suas
 ostringe ab extremitatib⁹ ad centru mouē. Que plani
 diximus cū de uicib⁹; spūalib⁹; tractarem⁹ cordis et artia-
 arū. idē mot⁹ unū ex imo oī intelligitur. Mot⁹ ḡ cordis qd
 tendit ē in arteriis. Pulsus autē scientia adh t̄m est ne-
 cessaria. ut spūal ut que in corde ē intelligat. qd nō pot
 intelligi ex oīz corp⁹ artias. et h̄ t̄b⁹; ex causis. Queda enī
 artie in inferiori sūt corpe. sic qd in dorsi sūt longitudine
 alie in carne sūt fundate. sic corarū artie alie ossib⁹ sunt
 oportune sic in pectore quarū mot⁹ nō apparet in tac-
 tu dū sanū et carnosū est corp⁹. Secūdo quia quedā longe
 sūt a corde. nō omī apparentes t̄pore. Vnde nō in tactu sūt in-
 uestigandę ut calcaneorū et plantarū pedis et artie.

Tercio qz nō harū gpositio est recta. ut. iii. digiti plene possint apponi sicut in artictōz artūs. Qd cum sit necesse ē inbra neq; multū carnosā elegi neq; a corde remota. n̄ qru gpositio sit recta. Vñ antiq artias elegerit ihū. St. h. faciliores. n̄ utiliores. quia cordi ppinquiores. faciliores qz brachia n̄ adeo s̄ carnosā. Pulciores. qz medicū uerenda p̄serti inbra firmēa disco operire t̄pe ē. Intelligit aut̄ pulsus ex digitoz sup artias brachy appositionib. n̄ h̄ in longū ne infir-
mi manū dilaret s̄ stringat. Dignoz positio sup artias est diuisa. Est enī ubi oportet p̄mi digitoz artūs sic ū pulsus est fortis. qz cū p̄inat̄ digiti repelli uident̄. in carnosā artūs similit̄ debet inprimi. Debili aut̄ n̄ nudo carnis oportet leuiter p̄mant. Debit̄ aut̄ si tenet̄ n̄ mouetur. nudus in carne eadē n̄ debet rōe. p̄mi. Oportet aut̄ mediocrit̄ p̄mi. nec multū forte nec multū debile. nec multū nudū nec multū carnosū.

n̄ un̄ artie fa-
cilius possunt
apparere.

Pulsū qualitates multa. *De pulsū. Quibus* *Spulsū gūib; n̄ eoz*
Qualitatib; .iii.
 modo s̄. n̄ diuisi formes scdm̄ utitū diuisitates. eas mouentes. n̄ iuxta etiā natā caloris uarietates. n̄ scdm̄ qd̄ sangt̄. n̄ sp̄. in ipsis habet̄ pulsū. cū natām suam custodiant siue eḡdiant. Nec tñ diuisitas. in. x. tñ gcludit̄. Possidat̄ gūa. n̄ p̄mū scdm̄ q̄ntitatē diuisionum. Scdm̄ extēpr̄ motui. Tertū scdm̄ tenore utitatis. Quartū scdm̄ ḡst̄ntiam organū. Quintū scdm̄ pleniū. n̄ uacū. Sextū scdm̄ q̄ntitatē artiarū. Septimū extēpr̄ q̄ntit̄. Octauū scdm̄ ordinationē. n̄ i ordinationē. Nonū scdm̄ gcolōr̄. Decimū. scdm̄ nūm p̄assionis pulsū. Quantitas diuisionū diuidit̄ in magnū. parū. n̄ mediū. longū. breue. n̄ mediū. latū. strictū. n̄ mediū. ap̄tū. occultū. n̄ mediū. Cū enī aiātū corp̄ longitudine. n̄ latitudine. n̄ p̄fūditate diuētiat̄. necesse ē. ut q̄ intres infirmitates has disfundit̄. magnū sit. n̄ magnū uocet̄. n̄ minor centro suo uacū. Si nec centro suo nec extremitati

bus sit uani. medi. Si aut in longitudine pl^q. extenda
 t parte. q^u ai. iiii. excedat digitos longi nunciabit. Si
 minor cur. Si tm. iiii. digitos g^oneat. eq^u in latitudi
 ne digitos iustus exire lat^u appellabit. Minor in latitudi
 ne strict^u extimitatib; u^o digitor^u equat^u tepat^u. Maior in
 pfunditate apt^u dicet. h^u est ai^u altitudo est glidat^u. Mi
 nor ipfunditate u^o i^ocentru^u suu^u reuolut^u uocabit^u occul
 tus. Si in latitudine u^o pfunditate atq; longitudine
 minor g^ous. Aliq^u par ai^u pare c^oponit. sic lat^u ai^u lon
 go atq; ai^u stricto aut mediocri inter latu^u u^o strictu^u
 aut ai^u apto aut ai^u occulto aut mediocri int^u h^{ec} duo
 u^o simili^u int^u se alio^u ase^u inuice^u c^opositiones. h^uu^o sint
 pulsus qui ex q^uitate d^umissionu^u glidant. Quor^u causa est
 triplex. Causa eni^u magni pulsus ex fortitudine est spe
 quo dilatat^u pulsus. u^o ex nimio dolore que refrigerare
 sit necesse u^o uasculi molliat^u q^u dilatacioni uidet^u obedi
 re. Minor hu^o est g^ou^o ex defectione sue sel^u ututis u^o par
 uitate calous u^o duricie sin^u organ^u tepat^u aut mediator
 in duob^u. Aliq^u de his h^unt plus. aliq^u u^o minus. q^u dicendi st
 in causis mutacionu^u pulsuu^u. Tep^u motui^u iudicior^u in
 uelox. tardu^u u^o mediu^u. uelox est q^u multu^u spaci^u paruo
 tep^u inseq^u. tardus q^u paruu^u spaci^u in longe tep^u in
 seq^u. medi^u int^u hos duos est h^undus. Vn^u q^uq; aut^u ho^u ex
 duab^u nascit^u. utute u^o calore. uelox eni^u ex forti calore u^o
 sana utute. calor aut^u frigidu^u aer^u sibi adlaborat the
 re. Tard^u ex ututis defectione se mouente u^o calous im
 noratione. Terci^u scdm^u ututis diuid^u in forte debile u^o
 mediu^u. fortis ex fortitudine est ututis u^o molliat^u orga
 ni ad mouendu^u facit^u debil^u. ex inbecillitate ututis u^o
 inobedientia organ^u medi^u. abut^uq; tepat^u. Quart^u se
 cundu^u glitenciam organ^u diuid^u in duru^u. molle u^o
 mediu^u. Dur^u est qui digitis tangenti^u quasi fortis esse
 uidet^u. Differt aut^u a forti iste dur^u qm^u iste fortis est
 magn^u fortitudo sua dilatans uascula. un^u reddunt^u q^u

maiora. Dur⁹ ē paruis q̄ duricia ei⁹ uirtuti n̄ obtepat.
 ut se dilateret. Mollis ē que digitu cū multa suauitate
 sentiunt. ut uideat ab eis penetrari. Hoz⁹ medi⁹ in hos
 duos ē tēpat⁹. Dur⁹ ex siccitate suoz uasctoꝝ mollis
 ex sue humiditate molliet. Quinc⁹ scđm plenu⁹ ⁊ uacu
 um. diuidit in plenu⁹ uacuu⁹ ⁊ mediu⁹. Plen⁹ ex plenitu
 dine sangnis ⁊ sp̄c. in uasis ḡsidat. Vacuus eḡt̄io me
 di⁹ ab his est tēpat⁹. Sext⁹ scđm q̄litate artiarū diuidit
 in calidu⁹ frigidu⁹ ⁊ mediu⁹. Calid⁹ est cū digitoꝝ extre
 mitates sentiunt calidam ⁊ artiarū subā. frig⁹ eḡ
 tio est intelligend⁹. Oled⁹ ab his duob; tēpat⁹. Calor au
 tē artiarū sube ex mat̄ia int̄ eas ē habita. idē san
 gne ⁊ sp̄c. frigid⁹ eḡtio. Mediocritas ad utruq; est
 referenda. Septim⁹ ex tēp⁹ quietis diuidit in spissum ⁊ ra
 riu⁹ ⁊ mediu⁹. Dicit enī galien⁹. Pulsus inq̄ in dilataciōe
 sua ⁊ ḡstricōe sua. quietes h̄t duas. Vna cū
 pulsus in dilataciōe sua digitoꝝ extremitates pau
 tiat. Hanc aut̄ ext̄ioē uocat quietē. Qd̄ ū dicit
 galien⁹ nos sensuall⁹ inuenim⁹. Quies scđa i ḡstricō
 ne sua est. qd̄ est cū pulsus ad centru⁹ suu⁹ redeat.
 q̄ n̄ facile ex sensu p̄cipit. S; tū pulsū diu morantem
 tarū. parū ū tardante uocant spissum mediocritē
 se h̄ntem tēpatū. Spissus ex fortitudine ē caloris
 ⁊ defecōe uirtutis. fortitudo enī caloris magni
 tudine expetit refrigerationis. Defecō ū uirtutis
 cū n̄ semel ualeat. b̄s in appetendo laborans uoca
 tur. Spissitudo ista ex defecōe ⁊ paruitate est
 caloris atq; fortitudine uirtutis. Oled⁹ in ḡplexione
 ⁊ uirtute tēpat⁹. Octauus scđm ordinationē ⁊ in
 ordinationē diuidit. in pond⁹ laudabile ⁊ n̄ lau
 dabile. Hoc aut̄ pond⁹ ex cōparatione considat. Cō
 paratio ū aut̄ mot⁹ est cū libet ad motū ut eq̄litas
 scđi in ḡstricōe ad motū p̄mū in dilataciōes.
 ⁊ eḡtio. aut̄ ḡstricōes cū quiete ext̄ioi. ⁊ ḡtio.

Laudabile pondus int se et sibi cōsociū. familiarē. sic pul-
 sus pueri. pulsin assimilat puerili. iuuenis iuuenibus
 cōplexionis cap. eidē cōplexioni. Pulsus inlaudabilis pō-
 deris ē in familiaritate dissimilē sic pulsus pueril' dissi-
 mil' iuuenili. Est et pulsus ext' pondus qui nulli etati
 familiarē. Hic ū difficult' intelligit n̄ diu inuestiget.
 et assidue qui est utant. qz q̄ntitas tēpat motus et q̄
 etas unde differre pulsus isti uident. quedā ē cōpre-
 hensibil' sic si dicat tēp' dilatandi duplū est q̄cti ex-
 tior. aut triplū. aut totū et mediū aut amplius ē
 et quedā incomprehensibil' in dilatatioe siue ḡstrich-
 one. qz n̄ habemus diuisa simul assimilare quod tan-
 tu aut nimū aut multū aut etiā ultra modū ē ha-
 bendū. Vn̄ hoc gen' pulsiū intellectui est molestissi-
 mū. Non ū scdm q̄cordia diuidit in eq̄le et n̄ eq̄le.
 Hoc autē gen' in oib; p̄nominatis inuenit. Est aut eq̄l'
 pulsus cui p̄cussio eiusdē ē q̄ntitatis in digitorū extre-
 mitatib; sicut si magna et multa p̄cussio sit et in mag-
 nitudine eq̄l' n̄ parua n̄ rara n̄ sp̄ssa nec in nullo di-
 uersa. Non equal' pulsus ē cui p̄cussio diuersat si-
 ue n̄ certo motū sic si modo sit sp̄ssus modo rarus
 modo uelox. in tard' siue in q̄ntitate dilatationis. sic
 si in magnū in paruus. seu in uitate sic si in fortis. et in
 lenis et similia. Est aut pulsus aut idē ē in oib; et ab-
 solute eq̄l' dicit. Non equal' simil' aut in oib; est
 pulsiū ḡnib; et absolute n̄ eq̄l' dicit. aut ē in aliquo. et
 aliq̄ ū non. et scdm eū in q̄ n̄ eq̄l' ē dicit. Non eq̄l' ergo
 iste aut in pulsiū est multus aut in paucis. Rursus
 in eis dicit aut ordinat' aut iordinat' est dicendus. Or-
 dinat' est q̄ caude s̄oucinē assimilat. Hic aut pulsi'
 p̄mū q̄dē magnū. p̄ ū magnū t̄cio minor q̄rto uero
 loco minor et ita ordinat' p̄gr. q̄ usq; ad unū de trib;
 pueniat finitū. Aut enī ḡtinuat' minorat'. donec
 extoto finiat. et iste finitiua uocat' cauda s̄oucina

aliter ḡnib;

aut gōati minorat. ⁊ ad minimum usq; p̄ḡssus paula-
 t̄i regred̄r. In magnitudine ū aut in eandē rē in qua
 fuerat aut paulo minoīe qm̄ incep̄at. Hęc ū pulsus
 reuolutiua souiana cauda uocatur. Est ⁊ terci⁹ qui
 cū p̄dē sit magn⁹ gōati in minimum finit̄ in subito
 ⁊ si n̄ gōuali redit̄ in magnitudine p̄oīe ⁊ itidem
 minorando rursus in magnitudine similit̄ suā reg-
 d̄r. n̄ gōualit̄ ut sc̄d̄t uerū poti⁹ subitanent̄. Hęc aut
 cauda souiana aut in uelocitate ⁊ tarditate ḡsida-
 tur: ut sepi⁹ in uelox p̄tea ū tard⁹ fiat. ⁊ tandē in tar-
 ditate finiat̄. aut in ūtute ut si pulsus incipiat eē
 fortis. ⁊ ita gōati descendit̄. q̄ad fiat debil̄. aut paruo
 ⁊ magno incipit̄ sic iā dixim⁹. Pulsus souiana cauda
 uocatur: ita intelligēdus: sic iā exposuim⁹. q̄ iō sic
 uocat̄ q̄ cauda souis a grossitudine incipiens pau-
 lati⁹ incipiat subtilitari. De inēq̄li ordinato huc usq;
 sufficiat dixisse. In eq̄li ordinat⁹ est pulsus ū duo mag-
 ni ⁊ un⁹ parui ⁊ alit̄ medi⁹ aut duo parui ⁊ medio-
 cri⁹. ⁊ alit̄ magn⁹. cui succedat ⁊ parui⁹. ⁊ similia.
 Hic aut̄ inordinat⁹ in om̄ib⁹ inuenitur pulsū generib⁹
 qui triphat̄ in una p̄cussione est diuisus: aut enim
 pulsus uelox incipiens q̄escit̄ in p̄cussione. ⁊ tū in se
 ipsū redit̄. aut n̄ rediens in dilatatione sua. est in e-
 quat̄ p̄ uelocitate ⁊ tarditate sui. aut ante q̄. regre-
 diat̄ binas p̄cussiones facē uidi⁹. Qui p̄m⁹ q̄dē cū ue-
 lox esse incepit̄. ant̄ p̄cussione q̄escit̄. ⁊ p̄ in dilata-
 tione sua tardat̄ cōplenda. aut cū incipiat esse me-
 diocri⁹. uide q̄escit̄. ⁊ dilatare pigrescit̄ aut incipi-
 ent̄ tardare tandē uidi⁹ q̄escere in cōplenda sua dila-
 tatione. In hui⁹ p̄m⁹ diuisitatib⁹ quida pulsus inue-
 nit̄ qui capolus uocat̄. Incipiens enī a uelocitate
 ante digitorū p̄cussione uidet̄ cadere. ⁊ p̄ creator
 in cōplenda dilatatione. Ad nom̄ a capoli similitu-
 dine sortit̄ q̄ capolus cū incipiat eē uelox. saltu

quæ hescere in aere uidetur. et in explendo cursu est uelo-
 cissimæ. Sed si non redit. et si incipiat uelox. et in medio
 tardare. Unde sequitur ut incipit uelox habeat. finis uero tar-
 dus. et egritio. quæ incipit tardus in medio uelocissimæ. Unde
 constat. ut incipit sit tardus. finis uero uelox. aut incipiat
 mediocris mutandus in uelocitate et tarditate. Tertius
 qui bis percussere uidetur martellum uocat. qui cum digitos
 percussat. dilatando ante quæ ad centrum suum regrediat.
 idem digiti repercussunt. quæ caduntque contingit subiectionem
 in quæ sic in martello et in eade percussit ut cum percussat
 ab incide resiliere uideatur. Resiliere autem illud aliquando ter-
 ciat. Hic autem tunc in quietate motuum. et in tenore uirtutum
 consistat. In aliis uero ita. Impossibile enim est ut sub uno digi-
 to. et in eade parte organi magnum inueniat. et in paruum
 in eade percussione mutet. Aut ut paruum in eade percus-
 sione sit magnum. Magnum enim ex necessitate. uel digitos
 uidetur trahere. Similiter quoque. et latet. et strictus nunquam. in eade
 percussione inueniunt. neque calidus. et frigidus. neque mollis
 et durus. neque uacuus. et plenus. Hæc autem diuersitas pulsuum
 in una percussione. et in eade organi parte. Diuersitas autem
 percussionis. et in eade parte organi est uti dissimilis. Pul-
 sus sit sub duobus est digitis uelox quidam. et aliter sub du-
 obus tardus. et egritio aut sub duobus uelox sub duobus
 uero mediocris aut sub tribus uelox aut sub tribus uero medio-
 cris. aut sub uno digito diuersus. In hac autem eade ra-
 tione forte et debile intelligit. Sub hac autem diuersita-
 te cauda soniana et pulsus inclinatus est inuenire.
 Cauda soniana inuenit cum pulsus sub uno digito age-
 ti brachium est gestus. Sub digito secundo minor sub ter-
 cio paruum. Sub. uel. minus. Similiter hæc cauda
 soniana in forti et debili et raro et spisso. est intelli-
 genda. Inclinatus sub duobus digitis medius est gestus.
 Sub duobus uero extremis sub tribus medius est operatus in
 extremis occulte apparet sensui. Extremitas deor-

sū intelligit q̄ ḡatūḡ ex defectiōe uirtutis subam or-
 gam ex parte brachij eleuare. n̄ ualentis. Causa car-
 nee uirtutis ḡuitatis in extremitate iuxta manū ex de-
 fectione sola ē uirtutis illuc minime peruenientis.
I nclinat̄ similr̄ in forti ⁊ debili ueloci ⁊ tardo est in-
 telligendū. Cū ⁊ alius diuisus qui erra uocat̄. q̄ aut
 sub uno digito mouet̄. sub t̄b; uero ē q̄et̄ aut sub duo-
 b; p̄mis mouet̄. sub aliis q; q̄et̄at q̄ aut sub uno fortis
 sub alio debilis. sub alto uelox. sub. uir. tard⁹. ⁊ in aliis
 similr̄. Serra aut̄ uocat̄. que dentic̄ terre assimilatur
Hęc diuisitas multis aliis specificat̄ modis. Sed n̄ s̄ intro-
 ducende. q̄ his quas dixi cognitis cognoscant̄ ⁊ taci-
 te. Parū t̄m in est dicendū. Quedā pars mouet̄ sursum
 quedā ū deorsū. quedā sinistrorsum quedā dextrorsū
 q̄dā ant̄ q̄dā ū p̄tius. Ex his ū infirmitatib; in infimi-
 tū p̄tendit̄. quarū q̄dā uoibus diffiniunt̄. q̄dā n̄. Diffi-
 nitoy q̄dā estuosi q̄dā uermicli. quedā formice q̄dā
 psalica quedā trementes s̄t uocandi. Estuosi cū orga-
 ni pars auriclarū digito sup̄posita sup̄ ⁊ ante mo-
 uetur. Sub alto digito inferius ⁊ tardus. Pars aut̄ or-
 gam dextrorsum ⁊ sinistrorsū sentit̄ moueri. Quedā
 pars late q̄dā ū stricte. utpote uident̄ in maris t̄p̄er-
 tate. Vermiculosis estuantis in mouet̄. s; estuosus ma-
 ior ⁊ fortior. Vermiculosis minor. defectior ⁊ fortior
 t̄m uelocior. ⁊ spissior q̄ h̄ ⁊ pulsus causa ūt̄ ē defec-
 tiva. Sub digitis sentit̄ uelut uermiū mot⁹. formicu-
 losus sic ⁊ uermiculosus mouet̄. minor t̄m ⁊ defectior
 atq; spissior. Causa enī ei ablata est ūt̄. nata spissat̄
 atq; uelociore refrigeranda. facit̄ causa. formiculosus uo-
 catur. q̄ sic mot⁹ formice sub digitis sentit̄. Psalica
 p̄ior est cū debilitate atq; duricie. Psalica uocat̄ q̄n̄ ab
 eadē q̄litate mouet̄ sic psalica morb⁹. Qd̄ in q̄tegr̄ q̄
 corpus suba tota in morbū mutat̄. ⁊ ūt̄ ab infirmita-
 te unat̄ n̄ h̄n̄s un̄ morb⁹ sup̄et̄. Si enī uirt⁹ morbū

uinceret pulsū magnū fortē q̄ n̄ uelocē faceret.
 v̄ n̄ siq̄ q̄ra opat. idē parū debile n̄ tardū. Qd̄ si q̄q̄
 sup̄at ut pulsus sic magnū. Si ū moib̄ pulsus necesse est
 parū efficiat n̄ debilitet. Tremens ē spissus quo par
 tē digiti antius cū spissitudine n̄ defectiōe pau
 tat sicut uidem̄ cū membra tremere sentim̄. Ita
 om̄ia de nono sc̄dm̄ q̄cordiā erant dicenda. Decimus
 sc̄dm̄ n̄m̄ p̄cussionis pulsū diuidit in ordinatum
 n̄ in n̄ ordinatū. Ordinatū in diuisis inuenit pulsibus
 D̄ uersitatē enī pulsū quedā est ordinata n̄ artūat
 quedā inordinata. S; de inordinata satis dixisse ḡtat.
 Ō ordinata est que mouet pulsū. n̄ unde un̄ incepat
 reduc̄ ipsū ut tres magni sint n̄ eq̄les. P̄ duo parū.
 s̄. n̄ equales. n̄ acapite in magnos p̄ paruos rede
 undo. Similit̄ in tardo n̄ uelocē est intelligēdū ut si
 duo sint ueloces n̄ un̄ tardus. Hoc aut̄ intelligitur
 in om̄ib̄ q̄n̄b̄ diuisitatē h̄ntib̄. sic p̄ma. iii. q̄ia sunt
 p̄mū sc̄l̄ ex quantitate diuersionum sc̄dm̄ ex tēpore
 motū tāū sc̄dm̄ tenore uicū q̄rū sc̄dm̄ q̄siten
 tiā organi. Oportet autē intelligat q̄ pond̄ lauda
 bile n̄ inlaudabile eq̄le n̄ ineq̄le ordinatū n̄ in ordi
 natū. diuisitatib̄ attinentia in his. iii. tantū inueni
 unt q̄n̄b̄. Sc̄dm̄. ii. plenū n̄ uacū. n̄ sc̄dm̄ q̄tates
 artiarū in istis diuisitatib̄; n̄ ē inuenire q̄ impo
 sibile ē pulsū inuenire. qui se a duricie in mollicie
 moueat. n̄ eq̄rio. aut a calore. in frigiditate. n̄ eq̄
 rio aut ex inanitione n̄ repletionē n̄ eq̄rio. Nū
 pulsus in una p̄cussione p̄ duas. n̄ usq̄. iii. x. n̄ p̄mo
 uentur. Vñ hęc diuisitas. in his. iii. tm̄ est inueni
 enda. Mediocritas. vi. inuenienda ē tantū. In pri
 mo sc̄dm̄ q̄ntitate diuisionū. In. iii. sc̄dm̄ q̄siten
 tiam organi. In. vi. sc̄dm̄ q̄tates artiarū. In. v.
 sc̄dm̄ plenū n̄ uacū. In. vii. ex tēp̄ quietis for
 titudo n̄ debilitas n̄ alia q̄n̄a diuisitati attinen

na n̄ hnt. mediocre. In vi. u. superiorib⁹ int̄ duo medio-
 cre semp̄ inuenit. sic int̄ magnū. ⁊ parū. habet me-
 diū. ⁊ int̄ uelox ⁊ tardū. durū ⁊ molle. ⁊ spūsiū ⁊
 rariū. pleniū ⁊ uacuiū. calidū atq; frigidū. quoz me-
 diū semp̄ adtēpatū. ⁊ natāl̄ hndū. forte ⁊ debile n̄
 hnt mediocre. q̄ cū mediocr̄ s̄ tēpata. tēpata ū sana.
 sanitas quoq; cū fortitudine. q̄ fortia necēē est sana.
 ⁊ fortiora. ⁊ saniora. un̄ ē necēē in his habi medi-
 ocre. Pulsus quoq; debet cū defec̄tione ē uirtutis.
 Defec̄tio uirtutis ex morbo ḡng. Mediocre int̄ forte ⁊
 debile neq; forte neq; ⁊ debile s; ext̄ tēperam̄tū eē.
 uidef. forte enī tm̄ uideat̄ indebile ⁊ similit̄ egle ⁊
 megle n̄ hnt mediocre. In egle enī est sanū ⁊ natāl̄ ⁊
 egle ext̄ natām ⁊ ex morbo ḡngent̄. Int̄ ista medi-
 ocre neq; egle est neq; in egle q̄ equale tm̄ descendit
 in egle. Oportet aut̄ intelligi n̄ om̄e pulsū egle na-
 tāle. S; egl̄ in tēpam̄to. tm̄ erit natāl̄. Est enī egl̄
 in malo sicut̄ p̄t̄. Pulsus aut̄ inlaudabil̄ pondit̄. ⁊ or-
 dinat̄ intēpati eē uident̄. Vn̄ n̄ hnt mediocre q̄ in-
 ter tēpam̄tū. ⁊ intēpam̄tū nichil ē mediū. Nec sūt
 ḡna pulsū. x. quē in disputatione sup̄iori sufficiunt.

Oportet ḡ dicam⁹ causas ipsorū. ⁊ mutationes eorū. ⁊
 q̄ significant. sanitatē an morbū aut̄ neutruor.

Unusquisq; **De causis q̄ in pulsū fac̄ natāl̄. iiii.**
 sup̄dictorū pulsū aut̄ tēpat̄. aut̄ exoplexione hominū
 cuiuslibet intelligendū. Tēpat̄ in sanū tantū ē corpi.

Quē tēpatē s̄ oplexiones. neq; hnt un̄ poss̄ mutari. hāc
 oplexione dixim⁹ cū de oplexionib; tractarem⁹. Hic aut̄
 pulsus cū in quolibet inueniat̄. maliorū extremitates
 tēpat̄ dicend⁹ est hō eē sanū. Si aut̄ hāc natām exierit
 quā dixim⁹ int̄ natāl̄ sup̄dictas op̄t̄et q̄ hō in mor-
 bū aut̄ in neutriū significat̄. Pulsus aut̄ unū cuiq; p̄t̄
 sic fit̄ d̄m̄oscendū. Oportet multo tēp̄r̄ an̄ in sanis p̄-
 uideat̄ hominib⁹ ut̄ illoz natāles intelligat̄ q̄itates.

⁊ causis q̄ in pulsū
 res fac̄ natāl̄. iiii.

Quid fieri potest cum in sanitate perfectus est. neque quicquam patitur
 quod libet neque multi sit exercitii neque multae quietis neque
 multum pleni neque multo cibo ut potu exmanit neque
 multi coloris neque multum calidus et frigus. hec cum sunt pot
 intelligi pulsus cuilibet naturalis an cum mutetur an in neu
 trum traducatur. Cum ergo medicos sit impossibile omnium pulsus
 hominum cognoscere. neque unum et civitatis indigenarum
 pulsus possit discernere. sit necesse res naturales pulsum
 acceptantem mutantem discernere. Si autem hec naturales
 differentia maris et femine. complexionum et figure eta
 tes tempora. regiones aeris complexionum. sonum et iugum. diffe
 rentia maris et femine. quia pulsus masculi maior est et for
 tior. quam pulsus femine. Masculi enim sunt nature calidioris
 et fortioris. et maioris motus atque exercitii. feminarum pul
 sus minor et debilior. atque velocior. quod fit quia femine de
 biliores sunt masculis. et minoris exercitii. Minor est ex par
 tate caloris. naturalis comparatione masculi velocior. ut na
 ta sepe iterando expleat in feminis quod per pulsum mag
 num semel operatur in masculis. ut tamen scilicet aeris ad refri
 gandum trahat. quantum unum magnum et una vice trahat in
 maribus. Magis enim pulsus ex magnitudine est virtutis in
 omni extremitate eum dilatantis. et ex nimio calore.
 quod necesse sit refrigerantis. In maximo. id est calore necesse
 est nature maximum aere mitti et magne virtuti ne
 cesse est multum dilatari. in maximo trahendo aere
 non sequitur ut pulsus efficiatur magnus. Quanto enim ma
 ior est calor tanto maiori velocitate operari nature
 est necesse. ut in parvo tempore magna quantitas tra
 hat aeris in refrigeratione. Cum autem deficiant vires
 necesse est aer trahatur spissus. Unde fit ut femine ve
 locior quam masculis. Complexiones si calide sunt faciunt
 pulsum magnum et veloce. causa trahendi multum aere
 in refrigeratione. et si frigide parvum faciunt et par
 dum. causa necessitatis parve refrigerationis. humi

de pulsu reddt molle. sicce duru. frigide qz macadi
 pulsus maioris st calous. qua crassi y etia fortioris. Gra
 si ex nimia carne pulsu hnt minore y debilioze. qua
 calous st minoris qua macadi. S; em pulsus e spulsiou
 ut in multo tēpr thar. spulsiu tm aeris quancū mag
 nus semel in uno impetu trahit. Oportet aut pqratur
 si macadi natalit st macri. Si em n natalit sit non hinc
 nro cōpetat tractatu. De qb; tm dicem. cū de pulsa
 extra natam disputabim. Aliqu quo qz pulsus cras
 soy maioris st qz macadoy. Qd fit cū crassi calidiores
 sint qz macadi. h qūdandū e in feminis similit. Si r.
 rarissime hec uident gtingere. Etates ū pulsu mu
 tant a tēpamto qz pueri uelocozē hnt p̄t calore refri
 gandū. natalē quo calor natal' mult' est in pueris tē
 perate ū uirtutis y magnitudinis qz quanto minor tan
 to e uelocior qz fac paruitas uirtutis. que adthendū
 aerē semel ū sufficit. Juuenes in pulsu nimii st for
 tes. y magnū hnt pulsu y in uelocitate tēpaci qz
 fit ex calore y ipsōy uirtute. Seniores paruū tardū qz
 y debile y rari p̄t frigida eoz cōplexione. Vñ non
 est necesse multū aerē trahi. causa refrigerationis.

A he etates hnt affines. scdm eā cū magis erit uicaria
 tes pulsu st hntes qz cū pulsus pueri uelocissim'
 y spulsiu' s; tēpaci in magnitudine y paruita
 te. y pulsus decrepiti minim'. y tardissim'. y ra
 rissimus. y defectissim'. y uuenis p̄fecte uiuentu
 tis maxim' fortissim'. y in uelocitate y tarditate tē
 perat' est ex causis sup̄ dictis. qstac qz pueri pul
 sus cū magnū augmēt. a uelocitate y spulsiudine
 minuit. y maiorat' usq; qz ad p̄fectā uiuentate
 deueniat ū pulsus magnū y fortissim' est y in uelo
 citate & tarditate tēperat' efficit quo mediat'
 p̄tingat. Cū ū senect' subeat paulatū succed' qz
 sup̄ dictis q̄ria donec etas uemat decet' in qua

paruus pulsus sit et tardus. Tera anni sicut uer et autūp-
 nus quia tepata sunt inter calidum et frigidum forte fecerit pulsū.
 O me enim tepantū uirtute custodit et augmet. Velocitas
 enim et tarditas extepantō caloris sunt teperata. Etas
 quia est calidissima pulsū reddit et paruum. Male enim
 complexionum ut semper deficiat. Virtute uero deficiente non
 potest dilatari pulsus. ut magni efficiat. Vn̄ uelox
 et sequit et spissus. ut magnitudo aeris attrahat. Hiems
 quia frigida est et humida. facit pulsū tardū paruum
 et defectū. Paruitas et defectio ex mala complexionē ge-
 nitur. Male enim complexionum deficiat ut. Tarditas fit quia nō
 multū oportet refrigerari. si tamen pulsus in hieme ē
 quia in estate. quia calor naturalis inuictiora fugit corpo-
 ris. Et estate dissoluit calor uirtute. Vn̄ pulsus necesse est
 esse maiore quā ad refrigerandū trahere sufficiat aerem. Oportet
 autē intelligi quia unicuique extremitas tepis. tepis par-
 ticipat sibi uicinantia. ut primus mensis ueris participat
 hiemis extremitati mediū ipsius est proprius. Tertius estati
 uicini. ipsius communicat quantitatibus. Regiones mutant pul-
 sū. quia in calidā regione habitantes sicut in ethiopia pul-
 sū hnt uelocē sic estiuū. Inhabitantes in frigida sicut
 scilicet hnt pulsū assimilantē hiemali. Inhabitantes
 tepatas regiones. ut pote sub recta linea morantes
 pulsū hnt mediocrem uernale. et autūpnale equivan-
 te. Regiones uero inter has positę. secundum eas in pulsū sunt
 hndę. que eis proprie esse uident. Quid de regionibus dixi-
 mus in aere itaē intelligit. Calidus aer. estiuū pul-
 sū facit. frigidus aerem hiemale tepat uernale. In
 autūpno p̄nantes in pulsū sunt mutabiles. quia pulsū
 faciunt magnū. uelocē atque spissū. quod sequitur quia calor
 fecit calore earū augmet naturalē. Artus secundum
 artus fecit sunt coniunctę et hec utque artus mulieribus
 sunt copulate. sic in anathomia nra meminum nō
 distat. In uirtute. quia usque in quintū mense ē pul-

sus mediocri. Vires enim muliebres usque ad hoc tempus
 se mediocres. quia fetus adhuc parvus est et debet neque
 multum abire de corporibus earum. Unde pulsus inter velo-
 citatem et spissitudinem est temperatus. In vii. vero mensis vires ea-
 rum incipiunt minuire. fetus enim maiorat. unde nata quare
 quia maior abire ab eo querit. Quare viris deficientibus
 pulsus et debilis et tardus redditur. Somnus et mutat pulsus.
 D. primum quia calor natalis in somno interiora petit corpus. causa
 abire digendi. Pulsus autem in inicio somni est parvus. et tar-
 dus mediante somno rarefacit. Cibum autem digestus fit et per
 totum corpus se diuiserit. confortant calor atque virtus et pulsus
 fortis atque magnus si tamen rarior et prior tardior. Post cibum
 vero digestionem si somnus plonget ut supfluitas abire dif-
 ferat expelli. pulsus fit debilis et parvus atque sic prior
 tardus. Unde oportet ut post quam abire digerit. a somno exciten-
 tur. ad expellendam abire supfluitatem. sic egestionem. in ma-
 sputa. emunctiones. Si autem subito quiescit a somno
 aut propter uocem aut propter quolibet percussione sic uentum
 ab ea egredientem natura disturbatur. et pulsus magnus et
 fortis efficit uelox quoque et spissus inordinatus atque tremebun-
 dus. Cum uero quiescit excitat pulsus in priora redditur. hec
 causa natalis que pulsus mutat accipiendo unquam ho-
 mini. primum facit. Oportet autem medicum cum pulsus cum qua
 a priori statu uidit statum mutatum ut intelligat corpus
 a sua natura trahit aliquantulum in mutatione. Causa na-
 tale mutans pulsus est bipartita. in re non natalis atque ex-
 tra natam. De quibus deo auxiliante plura in subsequen-
 tibus. In presentiarum autem de re non natali incipiemus.

C De diminutione pulsuum et pro re non natalis. v. n.
 causa non natalis inter natalis et extra natam est mediocri.
 Est autem hec quadruplex. Scilicet enim exercitia. balnea.
 cibum atque potus. Exercitia si se temperata. pulsus faciunt
 magni. forte uelox atque spissus. Si enim se intemperata.
 humorum dissoluit supfluitas inbra confortant calor

§ diminutioe pulsuum
 unum et pro re non natalis

natat' augmētant' sic in exercitiis iam dixim'. Si uero exercitia ex-
 ierint intēpamta fit pulsus magni. dur'. tardus atq; rar'
 q; siq; nimium exerceat. ut' deficiat sua. un' necesse e pulsus de-
 ficiat. et calor natat' dissoluit atq; minuit. Ex paruitate ca-
 loris natat' pulsus tard' atq; rar' fit. Ex multo aut' exercitio
 quo humores exsiccant' pulsus dur' reddit'. Balneū in dno
 reddit' diuisū. aut em' cal' aut frigidū. Cal' aq; est siue a-
 er. In quib' siquis tepate se balneet. pulsū faciunt mag-
 nū forte uelocē et spissum. Teperatū em' balneū uirtutē
 augmētat. p' dissolutionē humidarū supfluatū et cale-
 faciens corpus pulsū uelocē fac. et spissū. et mollē. p' men-
 broy humectacionē. maxime si balneū sit dulcis aque.
 Si aut' aliquādiu q' moret' in balneo. fit pulsus minor q'
 fuerat. et debilior. et pmanet uelocitas sic pus et spissitu-
 do. Qd' fit ex defectiōne uirtutis et dissolutione humec-
 tati corpus et augmētacione sui caloris. Si tñ in molliatē
 et duriciē pulsus pmanet mediocris. et siq; tādiu in
 balneo moret' q' ad calor' dissoluat. fit pulsus paruus et
 defect'. tard' rar' sic nimium exercitantes pacunt'. Balne-
 antes cū aqua frigida. si sint crassi et mediocriter more-
 tur in balneis. fit pulsus magni. fortis quoq; et uelox.
 q' frigiditas tepata calore natatē gadunat. et uirtutē
 gfortat. Si aut' moret' in aq; frigida usq; q' natat' ca-
 lor fugiat. in corp' interiora fac pulsū paruū atq; tar-
 dū. Qd' gsequit. q' uirt' suffocat. Si macidi et parue car-
 nis in aqua frigida balneent. et multū ibi morentur
 pulsus defectus fit et tardus. frigiditas em' in tali cor-
 pore cito mbroy interiora penetrat. ex carnis paruita-
 te et calor natat' deficiat. et uirt' minuit. Vñ pulsus de-
 bilis fit. et tardus atq; dur'. q; organi frigiditate gshi-
 pant. Cū uero in aq; frigida morentur usq; dū calor na-
 tat' in interiora fugiat corpus. et frigiditas pncipalia m-
 bra pcutiat. fit paruissim' pulsus et defectissim'. debi-
 lus. dur'. atq; rar'. Cib' aut' ex gilitate sua aut ex gñ-

tate pulsū mutat. Si enī quantitas fuerit multa fit
 pulsus imo inordinat q̄ ab imo utitē agguat. Qui
 cū digat̄ uirt̄ exat̄. agguat quidē ab̄ dū permanet
 indigest̄. Exat̄ uirt̄ cū ia digat̄ ab̄. ⁊ p̄ totū corpus
 dūndr. Vñ cū agguat ab̄; fit pulsus paruus cū uero
 uirt̄ exat̄ est magis. Si enī ab̄ bñ sit digest̄ ⁊ p̄ oīa
 mbra diuisus fit pulsus magis. fortis uelox. q̄ ab̄ dum
 bñ digit̄ uirt̄ augm̄tat ⁊ calor nat̄alis mult̄. ⁊ pulsus
 mollitur. ḡfortat̄ quoq; ⁊ magnificat̄. Si ab̄; est par-
 uum. cito dignidus p̄ membra disp̄gnd̄. fit pulsus minus
 fortis ⁊ emollior. ⁊ in duriciē ⁊ molliciē tēpat̄. Ex q̄li-
 tate q̄ si ab̄; fit calidus fac̄ pulsū sp̄ssū ⁊ uelocē. ⁊ a-
 lia que sup̄ dixim̄. Si frigidus. fit tardus ⁊ rar̄. Si hu-
 midus. organa emolluntur. Pot̄ quoq; scdm̄ suā ḡplex-
 ionē pulsū uirt̄ fac̄. Aqua enī q̄ paru nūct̄. scdm̄ quō-
 da nullus est nutriti. paru pulsū mutat. Quia ū diu
 morat̄. uirt̄ s̄oi sic̄ ⁊ ab̄; mutat pulsū. q̄ tñ fac̄ inc̄m-
 dū in s̄oi uirt̄ morari que si sit frigidissima durū fa-
 cit pulsū. Si cal. fac̄ molle. Vinū circa pulsū opat̄.
 q̄ ⁊ diget̄ ab̄us. fac̄ enī cū fortē magnū q̄ ⁊ uelocē
 s̄ tñ aliquāculū ab̄o minore. Cib; enī magis qua uirt̄
 corpus nutritiuus est. Vini tñ actio circa pulsū ē ueloc-
 or. ⁊ cito in sanḡne mutabilior. Alij pot̄ si s̄ calidi pul-
 sum uelocē faciunt ⁊ sp̄ssum. Si aut̄ frigidi. paruum
 ⁊ tardū. Hec est mutatio pulsual̄ c̄sequens exire na-
 tal̄. *De diminutione puls̄ p̄ rē ext̄ nat̄a. Si*

Pulsū mutatio exire ext̄ nat̄am ḡsequit̄ tali fit. *Diminutioe pul-
 p̄ rē ext̄ nat̄am. v.*
 Causa ext̄ nat̄am est morbi ⁊ accidentia que ex
 causis nascunt̄ tēporalib; corp̄ ex̄it̄atib; nat̄alib;. ad
 q̄litate ext̄ nat̄am mutatib; sic̄ ia sup̄ dixim̄. Que
 cū sint multę ⁊ in diffinitē ab antiquis tñ generat̄
 in duo s̄ ḡcluse. Dicit̄ enī causas pulsū ext̄ nat̄am ēē
 dual̄ aut̄ dissoluentes ⁊ uirtutes dissipantes aut̄ ḡua-
 res. ⁊ c̄stringentes. Causa dissolues ⁊ dissipans uirtute

ablatio est ab i nutriu pessimitas q; morbi accidentia
 aie maximi dolores supfluitas inacioni. Virtute guan
 tel. n gstringentes nimia e plenitudo. Humoy multa
 tudo aytema frig. n cal. n alia similia. Dicam g pus
 de utate soluentib. Virtute dissoluentes pulsu faciut
 paruu. defectu. uelocē atq; spulū. Quē cū plus dissol
 uant. utate tanto mag pulsu debilitant. n in tardita
 te reuocant. Si ū hęc dissolutio plonget. in uermicai
 losos pulsus redigetur. n in formiculosus reducat. qui in
 ter alios est unum. debilissim atq; spulissim. Aliquido ite
 fit uermiculosus pulsus cū subito dissoluit uirt. sic in flu
 xu sanguis de uena uidem. p de artus in flebothomia.
 sic de uulnib seu de narib. aut ex dissolutione uentris
 nimia n similib. Aliqn pulsus formiculosus uenit subitus
 Q d gseqr cū subito cadit utat. sic sincopin uidem. Dicit
 autē quidā an formiculosū pulsu necessario uenire ū
 miculosū s; in sincopin ato sine ulla qntitate tēpū mu
 tat. n ato in formiculosū redit. Hic pulsus uniuersat q
 fit ex dissolutione utatis. Partiales aut qui ex abla
 tione s; ab i pulsu faciut in inicio paruu n debile. q
 calor natal adhuc pmanet. aliqn aut augmtat. Sed si
 fames diu pseueret calor natal n minuit. Vn fit par
 uis tardus q; n defect. Si ū paulati dissoluat. pulsus
 nimū spulat. n multū minorat. Outo aut pulsuū ex
 pessimitate morboy formiculosū facit pulsum. Virt em
 gfundit n gsumit. Accidentib; anime. mutat pulsus.
 sic leticia. trincia. ira. Ita em pulsu uelocē fortem atq;
 spulū facit. Virt em n cal natal intrat interiora corpis
 nimio desidio uindicandi. Est aut hic pulsus int duriciē
 n molliciē tēpat. Leticia q; calore paruu natalē extra
 corp emittit. pulsu maguu fac n mediocrē int forte n de
 bile. tardū quoq; n uelocē. Na refrigeratio necessario est
 multa p caloris natal tēpanta. Tristitia calore mnti
 ora corpū reducat. paulati un pulsu fac paruu. debile

et rari. que si moiet quo ad ut qsumat fit pulsus umictosus
 pmi. dem formictosus. Timor calore inferiora corpus su
 bito pellit natate. Virtus uero in quasi timida fugit in quasi de
 femura redit. Quare fit pulsus uelox tremens et iordi
 nat. Si uero timor moiet. et memoria non amittat. pulsus red
 dit tibi similis. Si autem tardauerit tadium quod usque dissolua
 t ut. facit prius pulsus uermictosus dehinc uero formictosus.
Dolor quique si in aliquo principali fit imbro sic manu siue
 pede et est maximus facit idem quod imbro principali. Dolor quod siue
 principali fit siue non principali imbro. pulsus facit fortem.
 nimis uelox et spissum quod nata adhuc tunc mouetur
 ut dolor expellatur cum quod uero uitalis et calor mouet na
 tat. Qui dolor si permanserit quo ad uanuerit ut. pul
 sus parui fit et debilis. et ex calore uelox. spissus et inordina
 t. quod fit quod dolor inordinat. Mutatio pulsus ex mani
 aione sic ex diarra et fluxu sanguinis aut de naribus aut
 de uenis aut de aliis locis inuicio facit pulsus parui et defec
 tu tardum quod et rari. et ex nimia maniaone uenaru quasi ua
 cium. Quod si moiet ut ut dissoluat. facit uermictosus et pica for
 mictosus. Si maniaone fit subita. facit umictosus. et pica form
 ictosus. **De diminutione pulsus ppe ututu gnatuas**

Mutat pulsus ex gnatate et gnatatione ututu gnatate.
 ex humoribus; nimis qui in toto gnatant malos morbos.
 Qui si in uno solo habundet membro morbum faciunt. se
 cundum natam ipsorum humorum et natam et effectum men
 broy. Vnde morbi nascentes ex plenitudine nascentibus.
 et quos faciunt pulsus. si pulsus dicendi sit uniuersaliter. post
 uero particulariter. Pulsus uero uniuersaliter agguantibus uicute morbi
 parui debilis et pleni. Virtus enim deficit a gnatate humorum.
Defectione autem uirtutis defectio sequitur pulsus quod non pot
 debilitari. In plenum pro habundantia spissus est quod ex ne
 cessitate aere tere debet. Virtus autem ex humoribus pul
 sus facit inordinatum sic ignis appositus multis lignis ali
 quod subymit aliquod emgit. Quod uero ut multum est gunda.

De diminutione pulsus ppe
 ututu gnatuas. vii.

ex plenitudine
 plures sunt quod
 nascuntur ex ma
 nitione. Nos an
 ticipimus a morbo
 plenitudine

multiplicē diuēritatē pulsiū necesse ē faciat. aut scilicet in magnitudine aut in uirtute aut in uelocitate. aut in duab' siue plurib' siue in pauciorib'. Cū autē uel equet humorib; nūm facit egle diuēritatib' magnū scilicet equan' humorib; et si ab humorib' uncat. parū et pfecti sūt pulsiū. et plusqua fortes efficiunt. et exīrio aliqui uel ex quib' dā nocentia subito mouet. et repente ferit digitos cū quiescat pulsiū que pūssio supflua esse uideatur. Cui' causa qu' cū nata quiescat supuenit aliq' nocentia. un' mouet inuita ut ab illo tū se defendat.

Aliqui defendi uult in tēp' motū un' quiescat necesse est. et p hoc int' duas siue tres una pūssio un' apparet. Hic est pulsiū uniuersal' ueniens ex plenitudine uirtutē quante.

Particulāris est ex sanguine. p totū corp' se disipiente qu' magū est et uelox sanguinis calore. et tēpat inter durū et molle tact' uel ei calidus. Si autē ex col. r. ē fit uelox et spissus. calidissim' quoq; et dur' et mordimat' quod gāngit ex siccitate colē. r. Qd' si habundantia fit ex flegmate facit pulsiū minore. et tardiore. molliore et un' mordimatum.

Si ex col' fit magna facit q' flegma. Si tardior est et durior.

Cū autē humores illi in corpe putrescant ut febres faciāt. magnū uelocē et spissum mordimatum et in tactu cal'. Est autē pulsiū maior' et minor' scdm qualitates humorū habundantiū. Si humores putridi. ex col. r. sint et multa pulsiū maior' et spissior. fit durior q'q; et mordimatio. Si parū fit maior. quā his que dixim'. Si ex flegmate fit parū et tardus. et nō durus. et p humectacionē flegmatis nō mordimat'. Si autē humores putridi. ex col. n. sint faciūt pulsiū supdictū s; durū. p siccitatē col. n.

In singula membra **ap'tema significantib; .viii.** in quib' humores se coadunant ut ap'tema aut alios morbos necesse ē faciāt. Nos autē incipiam' quid apostemata faciāt in pulsiū. Ap'temata g' multū modū sūt diuē. Aut enī cal' sūt ap'temata. aut ex sanguine uascentia que fleg-

pulsib; ap'tema
significantib; .viii.

mones s̄ uocata. aut ex col. r. ⁊ deersipula. aut ex fleg-
 mate ⁊ uocant̄ odumia. aut ex col. n. q̄ schros s̄ uocata.
 aut ⁊ p̄ locū ubi fuerint sic̄ in cerebro ⁊ in dō. manu ⁊ a p̄emata
 pede. aut ex m̄broꝝ suba sic̄ carnosā aut neruosa. ⁊ multū
 uenosa. nūm̄ ue artiatā ⁊ similia. aut ex m̄suris a p̄tema-
 tū sic̄ magna aut parua s̄. Cū ḡ a p̄temata tot diuī-
 tatib; sint facta. necesse est ut ⁊ pulsus s̄ ea diuisent. In
 capiendū aut̄ p̄m̄ de pulsib; qui fiunt ex flegmombus.
 H̄ os sequē temp̄ ⁊ dolores ⁊ poroꝝ opilationes. p̄t̄ in p̄-
 siones. Cū poro opilent̄ sum̄ n̄ egōit. un̄ ibi coadunat̄
 necesse ē calefiat ⁊ putredines faciat. Qd̄ si magnū sit a p̄-
 tema aut in p̄ncipalib; sit m̄bris. feces fac̄ febres autē
 hec̄ pulsū durū. parū. debile. uelocē ⁊ spissū. ⁊ mordi-
 natū sic̄ serrā faciunt. Duriciae extensionē artiarum
 est paruitas. p̄t̄ duriciē. ⁊ sube organoꝝ. ⁊ defectio-
 nē utū q̄ dure artie utū n̄ obediunt dilatandi. De-
 fectio uirtutis dilatare organa n̄ pot̄ ⁊ q̄ oportet. Ve-
 locitas ⁊ spissitudo s̄ necessaria. ad nūm̄ caloris refri-
 gationē. Cū em̄ defectio uirtutis semel aerē arthe-
 re n̄ sufficiat. oportuit sepī id repeti q̄ uno impetu
 neq̄bat impleri. Diuisitas est q̄ eq̄it̄ n̄ p̄mittit dilatare.
 V̄ n̄ partū s̄ magnū ⁊ partū s̄ parū oportuit. diuisari. Que
 diuisitas apparet̄ sub digitis nom̄ serrę eximitatione. ac-
 cepit. hec̄ causa ē diuisitas. Et ubet pulsus in calido a p̄tema-
 te. idē durū. parū. debile. uelocis. spissū. ⁊ mordinati. Cum
 aut̄ oē a p̄tema. un̄. habeat tēpa. un̄cū. augmētū. statū.
 ⁊ declinationē. necesse ē pulsū scdm̄ q̄itates diuisari tē-
 pm̄. In inicio em̄ un̄ h̄c duriciē. Vn̄ magnū ē ⁊ fortis.
 uelocis q̄ atq; spissū ⁊ parū diuisū. A p̄tema. n̄. in i-
 cio n̄ ad eo fonte. q̄ duriciē est parua. In augmēto hec̄
 eadē s̄ ḡidanda. s; tm̄ maioranda. maxime duriciē.
 que plenitudinē ḡmitat̄. Extēsiō ⁊ diuisitas in h̄ aug-
 mento oportet eē maiora. est aut̄ pulsus paruis. Cū
 q; ad statū p̄ueniat̄ oīa que durū augmētāt. maxi-

q̄ sicut sic̄ serrā
 ex duriciē dicit̄

me tm duriciae. ⁊ diuſitas in ſtatu ſit fortiora p̄t ſu-
 pradicta. Tc aut pulſus ē debiliſſim⁹. Velocitas ⁊ ſpi-
 ſtudo augm̄tant. ut calor uunū refrigeret. In declina-
 tione. i. cū deſcendat aſtēma diſſoluunt humores.
 uū aſtēma ſim̄t. Oportet aut ⁊ pulſus infam̄i reducan-
 tur q̄tates aut cū diſſipent ſubtiles. q̄m̄ indurancur
 ibidē p̄manentes. ⁊ ibidē aſtēma in duriciē mutat.
 uū pulſus durior. ſubtiliorq; q̄ organa in latitudine
 ⁊ p̄funditate. in ſua duriciē n̄ dilatant. Cit aut̄ impet̄ ue-
 locitatis p̄ diminutionē caloris. quē q̄ parui⁹ eſt n̄ ope-
 tet refrigerari. Hęc ē mutacio pulſus ex calido aſtēma-
 te. Inmudo eſt pulſuū. cauſa ſubē membroy. Carnoſa n̄
 h̄t durū neq; parui⁹. Neruoſa h̄t duruſſimū ex duriciē
 ſc̄t neruoy ⁊ paruſſimū ex duriciē nimia ⁊ fortitudine
 doloꝝ q̄ ſenſibiliſſim⁹ ē loc⁹ neruoſus. Diuſitas q̄ ē nimia
 ut eadē ſerrata q̄ magnū ſit aſtēma. Diuſitas hęc ſit
 t̄nebunda. q̄ ex diſtentione ⁊ duriciē ē hui⁹ pulſus ma-
 iorib; q̄ in aliis pulſib;. Hęc duab; ex cauſis ſubſeq̄r ma-
 gnitudine ſc̄t aſtēmati. ⁊ duriciē nerui. Vñ ⁊ pulſus
 idē patit. q̄ ⁊ corde artus. Que cū nimū extendunt n̄
 p̄cuſſionē adheſcunt. ſ; poti⁹ poſt longū tēp̄ t̄munt. Cū
 aut̄ aſtēma eſt in locis multū neruoſis. pulſ⁹ ē minor
 duriciē. ⁊ molliē maioris. Hęc aut̄ m̄bra neruoſis
 molliora. Si aſtēma eſt in m̄bris artiacis pulſus mag-
 nus erit. ex numerate caloris. ⁊ diuſus ex paſſione cor-
 dis ſubita nulla mediante cauſa. in mutacionē p̄t
 locū. Si aſtēma ē in cerebro. pulſū fac̄ ſic ⁊ in artia-
 cis m̄bris. Si in epate ſit. pulſus erit ſimil⁹ m̄broꝝ ner-
 uoſoy pulſu. Si in m̄bris uicinis. in ipſo enī corde
 nullū aſtēma pot̄ eē aiali exiſtente. ſit pulſus ar-
 tiacis m̄bris ſimillim⁹. Hui⁹ modi ē diuſitas pulſuum
 ex calore aſtēmati ⁊ p̄ locū. atq; m̄brū aliq̄n cali-
 do aſtēmate. accidētariū euenit. Et idō pulſus q̄po-
 ſit⁹ ſit ex natā aſtēmati ei accidētis. Accidēt aut̄

p̄t̄ m̄br̄i āp̄temosi uariā colligationē sic sp̄asm̄ q̄ ho
 ex āp̄temate diafragmati patit̄. ex colligantia s̄t̄
 diafraḡ. ⁊ cerebri aut̄ p̄ m̄br̄i actionē āp̄temosi s̄t̄
 est corruptio digestiois ex āp̄temate. in st̄o. ⁊ sic anhe
 lē. ⁊ suffocatio ex pulmone āp̄temoso. S̄t̄ ⁊ alia accidē
 tia āp̄temati extranea. sic sincop̄is dolor capitis. ⁊ alia
 h̄ modi. De q̄b̄ dicem̄ cū de singlis accidentalib̄ disputa
 bum̄. hec s̄t̄ mutaciones pulsū ex cal̄ āp̄temate nascē
 tē de sangne. Āp̄temata. ex col̄. r̄. uascentia que uocan
 tur erisipula. pulsū faciunt magnū. sp̄issū. atq; durū. q̄
 calore ⁊ siccitate ḡtinḡ. col̄. r̄. diuisū q̄ ex nimia duricie.
 Si fr̄iḡ fuerit āp̄tema ⁊ ex flegmate. pulsū tardū rariūq;
 uid̄ face. Non ē necesse multū refrigerare. Noll̄ em̄ est pul
 sū idē p̄t̄ flegmatis humiditate. n̄ diuisū p̄t̄ paruita
 tē duricie. Si āp̄tema ex col̄. ē. r̄. pulsual̄ seq̄r̄ subtilitas.
 duricie est ⁊ ⁊ tarditas atq; raritas. Diuisior hic ē alius
 ⁊ h̄ causa duricie. Oportet aut̄ intelligi q̄ q̄ntitas hui
 mutōis in multitudine ⁊ pauitate ex āp̄tematis est q̄si
 danda. q̄ntitate. ⁊ ex m̄broꝝ nobilitate ⁊ egr̄o. Si r̄.
 āp̄tema est magnū ⁊ in aliq̄ nobiliū m̄broꝝ sic in ce
 rebro ⁊ in epate. aut in stom̄ magna ⁊ fortis ē mutō
 si parū. ⁊ in manu siue pede seq̄r̄ ḡr̄ū. Cū ad posse
 nr̄m de ḡn̄ib̄ tractauim̄ āp̄tematū. ⁊ sufficiēt̄ dixē
 rim̄ de diuisitatib̄ pulsū suoz. oportet subsequi tē
 tatiū de pulsib̄ in q̄b; libet m̄bris aut ab aliis morbis
 nascētib̄. *De pulsib; cereb; passionē potenti bus.*

01 **M**orbi in corporū m̄bris s̄t̄ multi. s; tñ *VIII.*
 pulsū facientes aliq̄ sibi inuicē s̄t̄ similes. aut quia
 morbi sp̄etieten̄ sibi simulant̄. aut in causis. aut etiā
 in m̄broꝝ suba. Vñ ⁊ ad breuandus est t̄t̄at̄ cū p̄ q̄sdā
 hoz pulsus alioꝝ m̄broꝝ cognoscantur. Incipiendū ḡ a mor
 bis in m̄bris nascētib̄ aiatis. sic in cerebro p̄cedentibus
 ab ip̄so. Dicendū est ⁊ que p̄ ipsa pulsū sit mutō. Mor
 bi ī cerebro nascētes aut frenes̄s. aut mania. aut li

sp̄ulab̄ cerebri. pas
 nes potentib̄. viii.

turgia. & quasi exortacio sōni ggelatio. epilepsia. apoplex-
 ia. spasmi. mēbroꝝ mollicies. frenesis ē aystema int̄ cerebri
 pelliclas q̄ntū nata ē nervosa. parū faciem pulsu. spūsiū.
 forte. & sensū q̄si a loco suo se moueat apparentē. Cuius du-
 riciet. pp̄t aystematū est distensionet. In nervosis em̄ men-
 bris est paruitas prop̄t duricie dilatacionū in quementē.
S p̄sistitudo ut refrigerent̄ calor. fortitudo q̄ in his morbis
 ut̄ est fortior un̄ q̄da morbidi in his infirmitatib⁹ subito
 erigunt̄. & p̄cussioes & garrientes & garrientes efficiunt̄
 q̄ ex corruptione mentis gseq̄. Diuisitas fit ex in quemen-
 ti dilatacionē organi causa duriciet. & digestionis. & for-
 titudine iūtatis. Vñ fit ut pars dilatec̄ pars ū n̄ appa-
 reat. t̄m sensū quasi a loco suo uideat̄ uidi. An̄ aut̄ ex
 col̄ est humorib⁹. fit pulsu tremebund⁹ ex causa q̄ antea
 dixim⁹. Hoc aut̄ maxime in morbo h̄mōi q̄ gtingit cū
 aystema sit parū. nec ipsū ostēdat pelliclę cerebri.
 aut cū humores sūt flegmatici. nec p̄mittant uirtu-
 tē dilatarī. Aliq̄n in h̄ morbo dilatacio uelocior q̄ ḡst-
 tio. Aliq̄n ḡstio uelocior q̄ dilatacio. cui rei causa ē
 q̄ aystema. cat̄ in pelliclis cerebri est. & ḡtinue febres
 ex putredinib⁹ sūt humorū. quas aystema fac̄ cū calefi-
 unt. Dilatacio aut̄ est uelocior cū plurim⁹ sit calor q̄
 aer trahit̄. necessario in colore cordis refrigerando. & ḡ-
 strictio tardior ut aeris frigiditas in corde sit habunda-
 tior. Cū humores ū sit plures ḡstrictio uelocior ē. & di-
 latacio tardior ē. q̄ fit ex necessitate putredines fumoso-
 rū humorū expellente. Vocat̄ alit̄ hic pulsu ḡstricti-
 uis. q̄ in oib⁹ est febrib⁹ ex putredine nascentib⁹. Cū
 em̄ calor putredinib⁹ sit maior dilatacionis sue inicio
 festinantior ē q̄ fit ex sup̄dictis causis. H̄mōi s̄ pul-
 sus in frenesi. In macris. & metacolicis s̄ plurim⁹. Litar-
 gias & m̄te ḡstipatis s̄ pulsu magni. debiles. molles.
 Si aut̄ humorū pu-
 tredines calore
 sūt maiores ḡst-
 tio fit uelocior ut dilatacio i inicio sit tardior i fine ū uelocior ut ḡstio sit
 festinantior.

dilatatio uelo-
 cior q̄ ḡstrictio
 ut pulsu in

In fine ū sue
 plexionis tardior
 Si aut̄ humorū pu-
 tredines calore
 sūt maiores ḡst-
 tio fit uelocior ut dilatacio i inicio sit tardior i fine ū uelocior ut ḡstio sit
 festinantior.

110
 vnde fit. necesse pulsus meliores sunt. flegma in his morbis
 puffedat. et febres non fortes facit. Vnde pulsus oportet sit ma-
 ior quam ex nimia debilitate est debilis. Ex defectioe uero uirtutis
 cum humiditate diuisitas est uisiosa. Quia enim humores sunt
 frigidi pulsus tardescat. et rarefat. Galenus dicit aliquando in his
 pulsus duplicis est percussio. quod sequitur cum humores in ce-
 rebro augmententur quibus et pelliculae distendantur et organa in-
 durantur. et a motu suo tempestiuo pulsus ad duas percussio-
 nes mouetur. Morbus qui coma grece appellatur. latine uero quasi
 exprophetia a sono dicitur quod frenesi et lithargia diuisatur.
 Inter freneticum et lithargicum mediocriter habebit pulsus. Ani-
 mularum autem in comate frenetico sunt maior. Est mollior. et fleg-
 maticos in cerebro. quod in uelocitate et spissitudine est
 mediocriter neque inebriatus fit. Tremor enim pulsus in manio-
 bus et freneticis ex siccitate sua contingit. Pulsus in congelatio-
 ne qui morbus in cerebro est ex siccitate et in uentriculis
 puppis ex humoribus frigidis et siccis sumis est lithargicus.
 si tamen durior et fortior et minus diuisus. quod ex siccitate con-
 tingit. Humiditas enim uirtutes organorum emollic. Diuisitas
 autem sequitur defectioem. In his uero morbo. pulsus tactu est calidus. A-
 poplexia et epilepsia ex siccitate uentriculorum cerebri
 nascuntur. et his ex grosso flegmate uero regitua et moti-
 ua uirtutes vacuant. Secundum quod in subsequenti libro dic-
 tur sumus. Hi uero morbi pulsus inuicem sibi faciunt the-
 tanosum ex distensionibus pellicularum cerebri. quod multitudine
 collegerunt humorum. Pulsus autem non naturalis sicut quanta-
 tabus mutat non quod thetanosi efficiunt. Sed cum morbi aug-
 mentantur et confortantur pulsus mutantur et a spissitudine in
 immixtum et a immixto in firmum. Spasmi qui ner-
 ui ex siccitate est. et ad se inuicem coadunatione vac-
 unt. et extremitatibus suis contrahunt. distendunt artus. et ut
 non perfecte dilatari ualeat indurat. Vnde quasi tremens pul-
 sus efficitur. et tamen non tamen sibi saluti potest. Qui cum dilaretur agit

te arcu exreunt assimilant. cum uero gstringit. quasi in sin-
 fundamtu relabit. ut in dilatacione quasi magnus
 exduricie quasi fortis uideat. Si uero est quod inter magni medio-
 criu fit et paruum inter forte et debile mediocritas tamen sua
 non apparet. et timor causa. Hic est in spasmo pulsus cum
 omnes organorum partes equaliter distendant. Cum autem non sit pars multam
 partem uero distendit parum. diuisus quasi serratus reddit inter uelo-
 ce et tardum medius. Memborum mollicies et palus solent ex
 gstringationibus incipientibus anucha fieri aut et nerui ad pa-
 ciens membrum uementibus cum prout oportet ut transire non pos-
 sit. Huius morbi pulsus faciunt paruum et defectum. augmenta-
 ri rarum et tardum cum plus gfortet spissum. si non equaliter reddat. Post
 multas et passionis raras una duque spisse. Vnde galenus hunc
 pulsus uocat spissum. atque rarum. Hic est pulsus qui ex cere-
 bri et suorum neruorum morbi nascuntur. Rigores autem fe-
 brum attinent morbis neruorum. In quibus pulsus in fundum
 relabunt. ut ab extremitatibus suis ad centrum colligantur
 Hoc gangit. quod calor nascatur in interiora sui corporis. Suf-
 fic nobis dixisse de pulsibus cerebri et aliorum aiarum me-
 broy morbos significantibus. Oportet autem dicam quod signi-
 ficent pulsus membrorum pectoris. et spissum sibi attinen-
 tum seu sinantia. seu anhelitum pyleumonia pleyresin.
 empylichia. emortu. seu tisin. *De pulsibus; passioes intru-*
mentorum spic ostendetibus; .x.
Sinantia est in lactis *mentorum spic ostendetibus; .x.*
 guttus cal aystema lactis sic diximus diuisus ex subu-
 gponunt. Supiora enim carnosia inferiora neruosa atque
 cordosa. Vnde fit ut cum aystema in parte sit neruosa pul-
 sus thechnosus faciat durum. et serratum. paruum. atque spis-
 sum. sic alibi iam diximus de neruosis aystematibus. Si in
 carnosia parte sit. pulsus magnus et estuosus fit. Qui si est
 mollior et estuosior nunciat pyleumonia. fac. Si pul-
 sus sit durior et augmentet thechnatio et serratus diuisi-
 tas. sicut in spasmo nonciat. quod aystemate crescente
 patit neruus. et ex neruis cerebri per colligantiam

llib; passioes intru-
 mentorum spic ostendetibus; .x.

S

neruoy ad ipsū. ideoq; spasmi necesse ē g̃reat. Qd si ap-
 tema nimū creuit ut infirmi possit n̄ suffocari. ipe-
 ne perichitari. pulsus paruu. i rar⁹ erit. Si ut nimū defi-
 ciat pulsus est dur⁹. i h̄ g̃ring. cū mori tā ppe sit. anhelus
 nascit ex canaliū pulmonis. g̃stipationib⁹ de crasso fleg-
 mate faciens pulsū diuisū. i iordinatū. Humores uirtu-
 te supantes pulsū faciunt paruū. i debile. Virtute er-
 go humores supante pulsus fit q̃si magn⁹. i fortis. Cum
 aut morbi medioct⁹ g̃fortent. pulsus est spissus. Si aug-
 mentent morbi ut infirmi pene suffocet. iraritat. mu-
 tat ex g̃gelatione cal⁹ natat. Virt⁹ deficiens durū fac
 pulsū. In p̃pleumonia pulsus erit sic in litargia in ma-
 gnitudine mollicie. i estuositat⁹ in litargia ex humida-
 te est flegmatic⁹. q; causa est litargie. In p̃pleumonia
 maior diuersitas. i estuositat⁹ p̃t mollicie. subē cerebri
 i calore aptematis. i techinositate sit. Aliqñ aut in h̄
 p̃siliū succedit diuisitas duplicis p̃cussionis q; ex magni-
 tudine fit aptematis. i forti techinositate subē pulmo-
 nis. un̄ pellicle ei. i subē organoy subtendunt. In u-
 tute. i defecione uelocitate q; i spissitudine pulsus
 debile ee necesse est. p̃cto morbi. i molestacione na-
 te. un̄ aliqñ in pulsū isto. supflua una aut muī est
 supflua p̃cussio. Si enī uirtute supet infirmitas. un̄
 duas. i tres una ē supflua. Si ū supet. g̃tri seqr. Nac
 q; p̃pleumonia alta secunt accidētia febris. sc̃l acui-
 ta. ex matie aptematis. i uicinitate ei. aut corde. Con-
 stipatio m̃tis seqr ex colligantia cerebri ad pulmonē
 in hac passione. Si aut fortior febris sit pulsū uelo-
 ce. i spissū fac. Si g̃stip m̃tis maior sit. pulsus rarus
 fit. Pleuresis ē ap̃stema in pelliclis costarū que ner-
 uose s̃t. hęc fac pulsū durū. diuisū. i serratū. q; ut
 dixim⁹ ex aptemate in neruis g̃seqr. Quia ū hunc
 morbū sep fortis seqr febris. pulsū magnū necesse
 ē esse. P̃ duricie g̃ organoy uelocē. i spissū. ut

h̄ tñ mollicies
 i estuositat⁹

sic magnū ad aerē sufficē trahendū. Pleuresis autē ex col.
 h. nascit. aut ex sanguine. et aliquā ex flegmate. et h. ra-
 rissime. Subtiles enim pellicle nō grossos humores s; subti-
 les undū recipere. Si g. col. r. pulsū facit spississimū. Si ū
 ex sanguine mediocri. si ex flegmate parvū. Vñ oportet
 intelligere matiam morbi ex q̄litate spissitudinis et que
 naet accidentia futā. Si enim pulsus ē spississimū. aut pi-
 pleumoniā aut defectiōne nimia aut sincopi naet. q̄
 cū matia sit col. r. ex subtilitate et uelocitate sua instabi-
 lis. Si g. erat in pulmone in p̄pleumoniā se mutat.
 Si in cor. aut in sincopi. mutabit se aut in defectiōne
 nimia. h. aut fit ex uicinitate cordis et pulmonis ad
 loca morbi. Qd̄ spissitudo fit parua aut ḡstipatiōne
 m̄tis aut apoplexiā aut alienatiōne futā naet. Spi-
 ssitudinis enim paruitas flegmatis matiam monstrat. Cū
 aut fumū. frigidū et humidū cerebrū ascendit. Nos mor-
 bos necesse ē faciat. Itē diuisitas serrata futā salutē p̄
 p̄ictū naet. Que si debet sit et parua. uelocitate san-
 tatis significat. Paruitate enim apostematis et debili-
 tate demonstrat. Si ū hec serrata fortis est et multa.
 diuinitate morbi naet. Qd̄ si ut infirmi parua est
 et debet. uelocitas significat mortis. Si aut fortis san-
 tate p̄ longū tñ tepus portendit. aut cū dissolutiōe
 et districtione materię aut eisdē expurgatiōe aut i
 alia m̄bra mutōe sic si in pectoris mutet ḡcauitate.
 et tē epūma uocat. Absolute aut si in pulmone et uul-
 nera facit. atq; uocat p̄ctis. Nūq̄ mori pulsus quem
 pleuresis facit. et talē ē ei diuisitas et q̄ ea sequunt acci-
 dentia. epūma q̄ pectoris et pulmonis putridus cre-
 at est et p̄ctis uocat. in fine calidi uenit ap̄tema-
 tis. q̄ est in m̄bris pectoris. Hic morbi pulsus facit
 durissimū. serratissimū. uelocē et spissū. Si ū ma-
 tia in putredine mutet. a nata q̄nq; digit et emit-
 tit. Aliquā ū in nata ipsa patit un pulsus latum

molle debile. et rari. Latitudo fit propter humecta-
 tionem materie in membris debilitas ex inactione est
 subita. Raritas fit. ex magno desiderio trahendi aeris
 P. tasis. i. consuptio et exsiccatio membrorum corporis generaliter
 transformis ex caliditate pectoris unum cor inactione
 caliditas fit. et humiditas et desiccatur. et similis artie. unde
 pectoris fundamenta desiccantur. aut ex sincopi. q. aci-
 ta sequitur febris in qua necesse est modico unum dare in-
 firmo. unum enim aufert sincopim. et cor exsiccatur. et
 in omnia partem membrorum fundamenta aut mala gple-
 xione. caliditas sicca. in toto corpore. In q. infirmitate mo-
 dico necesse est. ut aqua frigidissima aut simile a-
 bu dare. unum siccitas permanet ex necessitate. Calor
 autem in frigiditate mutat. et per hec humectatio
 siccatur corpus subalut fitq. quasi decrepitu corpus.
 V. n. hec partem generis uocat senectus. Quorum unum quodq.
 tum et pulsum habet proprium et omnia uniuersale unum. Pri-
 mu generis facit pulsum et calefactionem cordis. Parui-
 tas et ex defectu est uirtutis. in dilatandis or-
 ganis duritias ex desiccatione. tota est corpus. Ve-
 lox et spissus est propter calorem. Secundum generis priorum assi-
 milat in pulsu. S. tamen unum est uelox et spissus q.
 siccitas huius generis maior est quantitate caloris. Unum
 aliquando aufertur calor. et permanet siccitas generis tamen
 porum est in pulsu assimilandum. scilicet in paruitate et de-
 bilitate. et duritias. In h. enim genere non est caliditas siccitas
 et refrigeritas. Nec fit pulsum genera. partem atti-
 nentia. Pulsus unum in huius diebus uniuersaliter ille est q. uul-
 go uocat. immutabilis. sicq. uocat pessimum. paruum
 debile. dur. et spissus. S. tamen tertium generis in frigidi-
 tate caret spissitudine. et pulsum facit cauda son-
 onam uocatum. ex defectu uirtutis. q. in una
 est percussione aut multis. Est et in h. pulsu que
 inclinatum uocatum. cui subalut utq. extremitas

in medio gilitat sic ia dixim in pulsiu generibus.
hoc emi genus ex defectione uirtutis nascit. q plus
extremitate brachio attinente. n pot leuare ppt
carnis guntate. neq; ad manuu pringit extremitates
ppt defectione. Ita se pulsiu gna que ad pecto
ris pinent membra. **De pulsiu; instrumentoz**

pulsiu; instrumentoz
balu; patientib;
m. 02

Morboz in abalib; **abaluu; patientib; .xi.**
membris nascentiu quida in primo digerentib;
sicut in sto. y in stestini nascunt aut in scdo sic epa
te. aut in tto dignitib; sic corpis mbris oib;. In stom
aptema nascit cal. seu frigidu qd gseqt cu sto hu
moy curfus aut coleric est aut sanguolent. aut fle
gnatic. aut melacolic. Aliqn tm hu humores in sto
decrentes n faciunt aptema s; qmlibet aliu morbū
sic dolore singultu. angustia seu fastidū abhonna
tione. fastidū. uomitu nimū desidū. ad abū seu
potū. y egro ad malos q; morbos desidū quima
las qntitates faciunt qf dicem cu morbos intioze
retigerim. Pulsus hoy uniuersaliu accidentiu par
uus est. y debis. q ex guntate gangit licutis. y disso
lutione sui. Pulsus uniusculq; accidentis e cal. Si
aptema inq; in ore stom e cal. pulsiu fac techino
sum. duru. serratu. atq; spissu. Techinosu q; os
stom est neruosi. y q; in h morbo defecta est uirt
debilis est pulsus. Que defectio si plongat fit pulsus
tardus. Si aut os stom aptema frigidu habuerit pul
su duru. debile q; y raru fac. Si u os stom aptema
frigidu habuerit pulsu duru. debile qq; y raru fa
at. Si u os stom punctura patit. ut angtia abho
minatione aut qlibet alia accidentia apungenti
bus humorib; nascentia pulsiu facit paruu. debile
atq; spissu. pp calore resocillandū. aliqn u si humo
res sunt frigidi tardu. Sicq; morbi sel pp nimios
humores uirtute guantet aut pp chumos multos y

crassos. sine febris in inicio horum accidentium rarum
 paucum pulsus. Si autem angustia et singultus augmentantur.
 et exortantur. et hec ex colicis sunt humoribus. pulsus fit
 iunctosus. Si uero ex plenitudine fit frigidorum humorum
 morbus sic est bulsimos. pulsus facit rari paruum atque de-
 bile. Diuisitas uero sua in percussione est una. in parte ui-
 ana. ut tangens sub digitis. et organica sub arena
 putat esse huius in pulsum. Os noni ex morbis patitur
 idemque paucum. qui farmacia utuntur. In inicio enim ac-
 ceptae potionis cum iam in stomacho potio quiescit. et humores
 sibi similes ex sui appetitiua uirtute coheret. et in in-
 testina eicit. et ita ex ab intestinis. Pulsus inquam cum hu-
 mores huius adhuc in stomacho sit neque exierint laet est.
 et debilis. laet ex humectatione humorum qui in stomacho
 sunt et substantiam organica emolliunt. debilitas est huius per
 guttatem uirtutis ex humoribus. Si autem purgatio incepit po-
 tionis. et angustia atque tibatatio assit uirtutis. fit pul-
 sus diuisus et inordinatus. Si autem solutio aliquantulum
 fit leuior inordinata diuisitas fit ordinata. Expleta pur-
 gatione et in priore statu uirtute redeunte. fit pulsus
 magnus et compositus. Si uero purgatio augmentetur et completio ad-
 ciat. pulsus erit spissus et diuisus. Et si stomachus pun-
 cturam patiat. pulsus est spissitudinis. et defectissimus.
 Si autem purgatio augmentata sincopi. id est defecatione faciat.
 pulsus fiet uermiclosus. Purgatione usque ad spasmus.
 et singultum deueniente pulsus erit tremulus. Si autem ca-
 thartici non secundum quod oportet operentur. pulsus erit debilis.
 et paruus ex uirtutibus grauatis. Si uero catartici humores
 ab inferioribus corpus coheret. ad stomachum. siue subbet intesti-
 num. et una non egredior. ut non grauat. et pulsus fit diuisus. inordi-
 natus et laet. et estuosus. excoadunatis humoribus organa
 humectantibus. Huius est pulsus eorum qui farmacia acci-
 piunt. Idem patiunt qui potione uomunt accipiunt.
 sic elleboy. In inicio autem pulsus debilis atque laet que

cū purgetur quantū oportet. pulsus maior fit. q̄. cū
 biberit. Si autē bibens elleboꝝ suffocationē paciatur.
 pulsus erit paruus debilis ⁊ spissus. In epate. ⁊ in de
 fectione ⁊ cū ex mala deficiat gylaxione. hū mor
 bi nascuntur ꝑe. Nictentia. ydropica. ⁊ alii morbi.
 Si ydropis triplex est. Ydrops tympanites. yposartha.
 ⁊ drops. facit pulsū paruū. durū. ⁊ spissū. quasi durū
 ⁊ techinosum. Paruitas fit ex gūitate uirtutis. spissus
 ex deflectione. Durus ex siphac. techinositate. Tympana
 facit uelocē. spissū atq; durū. Spissitas ex deflectione.
 uirtutis est. Duritas. q̄ h̄ morbus asiccatate nascit̄
 ⁊ yposartha facit latū pulsū. molle. estuosū. q̄ gūg
 q̄ h̄ gen̄ morbi ex nimia humiditate fit. Nictentia
 si sine febre fit paruū pulsū durū ⁊ spissū facit neq;
 est debilis. Morbi qui nascuntur in toto corpore ꝑ corrup
 tione digestionis t̄c̄e s̄t elephantioꝝ. que pulsū debile
 ⁊ paruū ⁊ spissū. ⁊ defectū faciunt. q̄ h̄ morbus nas
 citur ex gūillimis humorib; Morphea pulsū facit mol
 le atq; durū. ex frigidityte ⁊ humectacione eleg
 matum. Oportet autē intelligas ex similitudine
 scriptoꝝ n̄ scripta. Suffic̄ autē q̄ dixim; de pulsibus
 ⁊ eoz; significationib; **De uniuersali disputati**
one urinaꝝ. riu
In quib; dā locis ꝑcedentiū **one urinaꝝ. riu**
 libꝝ urina dicitur esse colantū sanguinis. hic autē
 sanḡ in renib; dicitur atq; ꝑ abi digestionē atq; aca
 ua uena egssione colatū. Vñ ꝑtea renū est officium.
 sibi t̄here ipsū sanguinis colantū. ⁊ tā diu tenē quo
 usq; parte sanguis ⁊ nut̄ntū distribuat sui. aq; ū
 in uesica t̄ciat. ꝑ duas sol; uias. nom; scale ab ana
 thomias sortitas. eo q̄ quidā urine descensū ibi fi
 at. Quo fit ut urina duarū rerū. tantū significati
 ua sit gūat̄. aut q̄litatū epatis ⁊ uenarū ꝑe ⁊ cor
 pis. ⁊. ex hoz; affinitate aut passionū in instrumentis
 ipsius urine ḡcentariū. sic in renib; uesica. ⁊ in eide

⁊ uirtutē uidet
 quantū ⁊
 sūbam organica
 induramib;.

De uniuersali dispu
 tatione. urinaꝝ.
 riu.

urine uia q̄. nom̄ scale dixim̄. habere. Significati-
 ones aut̄ urine in ueni^o i epate in ipsius uidi^o albe-
 dine. i subtilitate qb; significat ab̄ sup̄. pri^o q̄. di-
 gerat̄. h̄mōi em̄ urina defectio^{ne} epatis in diges-
 tione significat. i uenarū ḡtuationē. Ex epatis em̄
 i uenarū affinitate morbi p̄ urina significant̄ in
 co^ope. sic in febr̄ib; est uide. Quē si ex humor̄ sunt
 putredinib; in urine albedinē. i subtilitate crudita
 i indigestio significant̄. In effimeris ū eḡrio se-
 d̄m q̄ d̄icti sumus cū in sequētib; de febr̄ib; disputa-
 uim̄. Significatio itē in instrumentis urine. in squamulis
 uidi^o i sanie. uñ uulnā intelliguntur. renū i uesicę
 uiarū q̄; ipsi urine p̄uge p̄ femineq; natē. Similit̄
 si arena p̄ lapides uideant̄ in urina siḡtant̄ eḡdi a
 uesica. Nul̄ mōi est urine siḡtatio circa m̄bra supra-
 dicta. S; alioy m̄broy infirmitat̄ n̄ idō siḡtat̄ in uri-
 na. neq; em̄ firmit̄ in ea c̄tificant̄ morbi pectoris.
 pulmonis seu cerebri. Siḡ uis purinā cert̄ fieri
 oportet. infirmo p̄cipiat̄. ut in uase uitreo albo claro
 i magno colligat̄. p̄q̄. a longiori sono fuerit ex pyge
 factus. i ante q̄. aqua bibat̄. i cū ab̄ fuerit digest̄
 i alto. i subtiliori intestino iā ut descendat eḡsus.
 N̄ aut̄ colligat̄ cū esuriat̄ p̄siciat̄. i oportet p̄q̄. in uase
 fuerit collecta aliquōdiu in loco q̄dā q̄q̄escat. ut in
 uasis fundo apostasit̄ descendat. Quē oīa id circo fi-
 unt. ne intencio oboret̄ medicoy. Si em̄ uas fue-
 rit albū atq; clarū. apparet̄ urina alba i clara.
 sc̄dm̄ eē uasis. q̄si magnū fuerit urina totā ḡtine-
 bit̄. Vñ mell̄ c̄tificat̄ medic̄. cū in extremitate uri-
 ne tab; ypostasit̄. q̄ n̄ p̄ul exierit eḡdiat̄. Post sonū
 aut̄ longiore oportet colligat̄. ut ab̄ p̄fecte diges-
 t̄ in sanguinis p̄fectione mutet̄. an̄ aq; potū. quia
 urine aqua mutat̄ colōre an̄. ne cū col̄ ad dignū
 abū redeat̄. urina n̄ f̄ q̄ oportet colerata eat

no q̄ opus
 ut q̄ q̄
 midium de
 i h̄z unū p̄
 dare p̄d̄m
 Alsq; p̄nō
 infirm

117

118 q̄ opus
 opus em̄
 .r

A liqu. n. ex alba. n. ita medicū ludificat. N̄ famelicū
neq; sitibundū cūenit eē egrū. q̄ fame siti. urina
solet colerari. Ex his colam certū est augm̄tari. Hęc
ad p̄liandū fuerit necessaria ne impius medicū deu-
et. in hoz̄ ignorantia n̄ ḡt q̄ necesse sit infirmū re-
gat. *De Quantitatib; cognoscendis colorū urine n̄ d̄i*

catib; cognos-
colorū urine
e diuisioib;
n̄ q̄d p̄ eas
ficent. xii.

Omnis significatio ī s̄ioib; eaz̄ n̄ q̄ p̄ ea significet. xiii.
urine. aut ex ypostasi aut ex liquore. Liquor aut
in colore aut in sui diuidi eēntiā color q̄itates hu-
moȳ denotat. Digestibilū siue indigestibilū. q̄ in-
vi diuidi. In albu c̄itū. Igneū. Croceū. Rubeū. quem
uocant alchimiū nigrū. Albedo aut ex nimio est fleg-
mate. aut ex colē sublatione. Citritas ex parua ḡsegr
cola. Igneus color ḡting cū quantitas colē citritatem
excesserit. Croceus in cola. igneū excedit. In rufitate.
sangi miscet̄ urine. Aliqū n̄ urina n̄ colore mutat̄ nō
ex sanguinis ḡmixtiōe. s; ex nimio dolore sic illoz̄ aut
podagre aurū q̄ siue similiū. Aliqū rurs̄ color idē ḡse-
quit cū corp̄ alchana tingit̄ ext̄. Cui uirt̄ p̄ poros cor-
poris penetrat. ut in urine ueniat uasa. n̄ ea t̄guat. I-
dē n̄ ḡtinget crocū comedentib; ut cassia fistulam ac-
cipientib;. S; t̄n croc̄ claro. cassia ū fistula rubore tin-
guit lundo. Vñ n̄ de urina rubea erit ilico iudicandū.
donec dea fuerit p̄sentū. Que si fetuerit humores in-
telligunt̄ putōi. n̄ cū eis febris. Si aut̄ n̄ ita fuerit o-
portet inquiri si p̄dicta t̄nserint. Hęc aut̄ inq̄rant̄
ne si errent̄ curandis noceant̄. Urina ū nigra aut̄ in-
ḡditate nimā denotat. aut̄ nimū calorem n̄ nim-
am incensione. Differunt aut̄ friḡ n̄ cal̄ urina. q̄
cal̄ in p̄mis est rufa. p̄tea lunda. de inde niḡ sicut
uidem̄ in hicticia. Aliqū t̄n nigresc̄ urina ex com-
mixtione melancolica frigida in mucio est alba.
s; lunda. deinceps niḡ. Citritū ū color in oib; his ē
laudabilior. niḡ n̄ subtil̄ peior.

nō q̄ urina
p̄t̄ rubeū ex
est aut̄ ḡubi-
ta p̄p̄t̄

De significationibus liquorum urine. xiiii.

Significationibus liquorum
urine. xiiii.

Liquor essentialis in tria dividitur. Aut enim est grossus
aut subtilis. aut medius. Subtili fastidium significatur. quod
ex defectu digestionis sequitur. forte enim digestionem
et urinam. et ceteros humores corporis necesse est grossescere.
Ita ex liquoris subtilitate. monstrat astipatio esse.
Si enim urine stricte fuerint dum humores colent subtilitas
eliquat. eorum vero crassitudo remanet in crassitudo vero significat digestionem et humorum coctionem.
aut aliorum humorum cum urina commixtionem. Unde fit. ut urina
in pueris subtilis peior sit quam in iuuenibus. Urina
enim pueri nascitur est grossa. ut eorum operatione humida.
et calore nimio et forte. Cum ergo naturam suam exeat.
urina est pessima. Iuuenibus contra sequitur. Urina enim
eorum nascitur est subtilis. ex virtute caloris in eis habundante.
Modo dicitur liquoris in urina temperantiam humorum in
quantitate et qualitate. et eorum coctionem significat. Una quaque
autem harum urina subtilis. nigra atque grossa in duodiv
uiditur. Aut enim subtilis erit et in subtilitate existit. quod
significat. quod nondum coagulare incepit natura humorum illosque
morborum sit materia. aut subtilis egrediens. et propterea grossescens
significat humores incepisse coagulari a natura qui ut
super diximus morborum sit materia. Grossa similiter aut grossa
erit ut in grossitudine permaneat aut cum grossa exeat sub
tiliat propterea. Si grossa erit et in sua grossitudine perma
nent humores significat ebullitionem. in augmento per statu ex
istente quod semper sequitur urinam incho subtile propterea vero grossa
maxime si per parvum tempus ypostasis sequitur in fundum descen
dit. Si autem incho morbi urina grossa fuerit. et si grossa
permanerit perditionem infirmi portendit. Grossitudo enim
sua expolluitur humoribus cum calore nimio. Itaque designat
defectionem naturae in humorum defectione et eorumdem divi
sione. Si vero urina cum grossitudine sua glodosa est et in
incina dolore capitis percipiuntur. presentem et futuram denunciat

at. Calor enim non nascitur cum in grossa operet materia grossa
 uentositatem generat. Grossae enim uentositati calor quum
 etus cito ascendit cap. Urina exiens grossa partem subtili-
 anda atque clarificanda aut naturam incipientem dige-
 re morbum significat. cui ebullitio atque feruor iam sit
 mitigata quod contingit cum paruo propter yperstasim in fundum
 descendit. aut deflectione naturae portendit. quod mor-
 bi digestionem incepta defecerit. Si autem in principio
 morbi grossa incipit subtiliari propterea diuinitate mor-
 bi significat. Sic ypochochrestas in epidemia. Si urina
 inquit a consuetudine sua incipit subtiliari. dies. xxx. vi-
 ui. necesse est expectari critica die quadragessimam. Unde
 quod color urinae cum suo liquore qualitates suas de-
 monstrat. in corpore. Sicut si urina alba subtilis sit
 et clara insanis naturae ostendit. deflectionem pro frigida
 operatione ut potest in senibus et frigidae naturae uidentur
 hominibus et uere fastidii ex multa in glutine. In morbidis
 quoque res monstrat esse pessimas et in pessimitate
 diuisas. Qui morbi si fuerint diuini. urina ista ma-
 teriam unum morbi sunt neque cocta. neque digesta esse
 significat. sic uidentur in quartanariis febribus et in pa-
 lli. epilepsia quod et similibus. Quae urina si in egrotandi-
 ne fiat acuta. aut in causon. neque infirmis a mente
 alienatis futura frenesis significatur. Cosa enim ad ce-
 rebrum ascendisse denunciat. Si autem ante desipu-
 erit ydicio subsignat ipsius egrotandi. Cum. h. cosa cere-
 brum ascendit portendit urina quod ipsa ipsi obusse-
 rit. Si autem haec eadem urina cum significatione alta
 fuerit pessima mortem procul dubio significat. Quae si in
 die apparuerint. unum annum die. vii. mouet. infirmas
 maxime si sibi defecerit uideatur. Quod si significatio alia
 si multum fuerit pessima. in. viii. die infirmis ex-
 spectat morturum. Contigit tamen aliquando licet raro
 ut si uideatur cum aliqua significatione affuerit pro longum

tēp infirmitatis cū aſtemate aut cū nimū forti
 euadit p̄gatione. Siquis ū ſine q̄libet hoz duoz
 libet morb̄ readuul̄ peior̄ p̄ore futūſ affirmatur
 ⁊ p̄ criſin hęc urina in egritudine apparuerit aci
 acuta citā readuuitatē ſignificat. ⁊ ut nimū calo
 rē renib̄ ostendit inſiſtente. Qui morbus diabet̄a uo
 catur. huiſ em̄ urina in calore morbi eſt ⁊ in liquore
 ſic aq̄. q̄ aq̄ ebibita. ſine mora eḡor̄ eliqua ut in
 epate tingi neq̄at. In t̄dū em̄ h̄ntel̄ lapidē ⁊ ſt̄n
 guria hanc eandē urina egerit. Itē iā ſic durū ſig
 cat. conſtipationē ⁊ nimie aque bibitionē aut aſſi
 duam minutionē. Vñ oportet infirmū inq̄rat̄ ne
 medic̄ iudicio fallat. Urina alba ⁊ groſſa. humoreſ
 groſſoſ ⁊ flegmaticoſ ſiḡcat in ueniſ eſſe coadunatoſ
 a natā p̄gandoſ ⁊ cū urina emittendoſ. Que ſi fue
 rit tal̄ in egritudine acuta in qua ſuſpicandū ſit a
 p̄tema. Libabit̄ a ſuſpicatione aſtematis infirmuſ
 maxime ſi hęc urina in cretica die appareat. Q̄ ſi
 ſic ſp̄ma fiat. libabunt̄ ab infirmitate in teſtina
 maxime frigida. Urina cit̄na ⁊ clara ſiḡcat natā
 nequiuuſſe digerere morbi matiam p̄ defectiōne
 ſuram. Vñ incip̄ eā emittē coloratā mutant̄ eā in a
 trina. Natā em̄ incipit̄ p̄mū digere coloratā p̄ ū
 emittit̄ liquidā. Que cū fiat cit̄na ſic poma cit̄na
 ⁊ clara. ſalutē ſignificat morbi. ſ; tū p̄ parua longi
 tudine tēp̄. Si aut̄ liquor fuerit tēpat̄ uelocitat̄ ſa
 lutat̄ ⁊ ablatio infirmitatis. Libet̄ urina ſignifican
 tur. Cit̄na ⁊ cit̄na ſic oleū q̄ liquor ⁊ color aſſimulant̄
 oleo. Et itē parū cit̄na. ſ; liquor eſt ſic oleū ⁊ mel. Que
 omnia ſt̄ peſſima ⁊ p̄ditionē ſignificantia. Diſſolutio
 em̄ pinguedinuſ ſignificat̄ eē in uiſcerib̄ maxime.
 ſi urina in q̄ntitate ſit multa. Si em̄ parua infir
 mū ſi cito p̄t̄m̄ n̄ciat. Similit̄ urina inq̄ pingue
 do de ſup̄ eminet ⁊ nebula. diſſolutio pinguedi

p̄t̄ q̄ ſp̄m̄
 opium v̄l̄ q̄

nis in renib⁹. p^o op^olenone mala et acuta col^o designa-
 tur. Urina autē ignea et clara natam in colore oste-
 dit opata eē pfectam. si n̄ dū in colore opari ince-
 pisse. Igneus. h. color nūq̄. liq̄re quenuit grosso. Uri-
 na autē ignea si subtil^o sit et clara materia morbi
 si incepisse digi. p̄serti si nulla q̄itate longo tēp̄
 moretur aut paruitate matie. et in eide absconsio-
 ne inuicioru corpe sic uident iuuenes pati ieuinan-
 tes. aut enī calore nimū portendit in corpe intio-
 ri sic paunt in febrib⁹ t̄cians. aut etiā nimias ui-
 giliat et tristitias nimū calefacientes corpa. Impo-
 sibile est aut hanc urinā liq̄dā atq; clarā grosso liq̄-
 re eē omixtā. Grossitudine aut liq̄rit^o matia morbi
 designat eē digestibil^o. In claritate ū est egr^o. Uri-
 na est rubicōdissima et alchima impossibile est cū cla-
 ro et subtili liq̄re quemat. Rubor enī ei ex sanguie
 esse significat. Sangu^o ū pfectā digestionē significat.
 quē urina et alios humores necesse ē ḡcescat. Hui-
 us significatio uniuersal^o ex habundantia ē sanguis
 et morbi sanguinolenti. Sedm diuisione par in febrī-
 bus siḡcat sinochon. Quē si ap̄ncipio morbi multa
 et grossa fuerit. neq; se clarificauerit ap̄tema cal^o
 patit ex sanguie humorib; crudis cōmixto portendit.
 Et ego h̄ rubor ex sanguinis ē colamto. ḡlitudine ex cru-
 ditate humorū. Nec ū urina si cū q̄libet salubri signi-
 ficatione ueniat salutē p̄ morbi diuinitate demonst-
 rat. Si significatio affuerit pictōsa. pictm p̄ longū
 tēp̄ significat. Si aut infirma urina. xx. die rubicun-
 da. crisis q̄dragesimū diē expectat. hui^o mori siḡcatio
 est urine rubicōdē et ḡlī. Urina aut nigra si ab inicio
 morbi fuerit subtil^o. mortē paul dubio ostendit. maxi-
 me si ei nigdo ex nimia fuerit obustione et frigidita-
 te et ex caloris natal^o extichōe et uiculis digestibil^o de-
 fectione. quē omnia mortē significantia. Urina nig^o

» h̄ subtilitas ex
 cruditate.

et gila aut nimium frigidum denunciat. sic uide-
 m in quibus calor naturalis extinguitur et congelatur. aut in cen-
 sione sanguis figatur sic psychiam in his qui nimiam ca-
 liditatem sentiunt. in interioribus corporis aut purgationem
 col. n. demonstrat. sic uidem in declinandis febribus
 quibusdam. et in fame subtiliationibus. quia horum duorum morbo-
 rum timor cum calore. n. est per urinam signatioibus. Hoc idem
 est uide cum obstipatione sanguis paucum in partu fe-
 mine. Saluantur cum urina nimia et gila. Cum enim puer
 inter matrem sanguine et puro et claro nuntiat. per partum
 magis intermanet. et turbidus. ita dico si obstipet. Vnde fe-
 minis pessimum generat morbum. Et timor cum magis et nimia at-
 que gila imminet urina. Vbi ergo prout ista urina magis fue-
 rit atque gila. pessimitate significat. **De significatio-**

significatioibus
 ypostasis. xv.

y potasis aut in tres diuiditur in b; ypostasis. xv.
 partes. Est enim nebulosa. que in summitate uasis
 appareat. Est et alia in medio uasis suspensa. tertia que
 cum descendat uasis petitima. Quarum una quaque aut di-
 uersa est in colore. ut pote albedine nigredine et rufitate
 siue luuiditate. aut in forma ueluti leui dissociata et
 simile assimilanda. et grossiore simula. siue sursu serrea
 seu scintillata aut arenosa aut orbis forma aut in
 sanguine siue sane. Nebula uentositatem gila figurat.
 que morbi materiam sursu portat. et inapiente digere
 naturam figurat. Vnde ypostasis. Si inquit nebula die.
 .iiii. apparuerit. in .vii. crisis erit. Suspensa medio-
 critatem digestionis intimat. et uentositatem sursu
 leuata. cito dissoluenda nunciat. Ypostasis petens. una si
 sit alba digestionem perfectam significat. et uentositatem a ca-
 lore naturali dissolutam que tunc contingit. si alba et leuis et equalis
 omni temperie morbi fuerit. calor autem urine ceteri. Si autem
 una die apparuerint talia. aliam uero quidam defectionem
 uirtutis intelligere potest. que aliquam digestionem figurat.
 Ypostasis ergo leuis et alba. si distincta. naturam pinguescentem

monstrat in morbi materia perfecta digerenda. et uentositate
 ibi creata que digestibile nature dissipat et dis-
 soluit materiam. Ypostasis ergo disiuncta peior est leui
 in tempore parenti. et in tempore occultenti. peior que erit
 si in toto tempore apparuerit. quia multa uentositatem os-
 tendit que natura dissoluere nequit unquam. quia sic pe-
 sima. Ypostasis in epidemia eadem inquit est. Ypostasis die
 viii apparuit que quidam eum intellexisse putant. de
 die octogesimo. Ypostasis autem rubea fuit et in fundo
 atque leuis. Cui cum subsequeret tunc infirmitatem eua-
 sic infirmum. Alia autem ypostasis apparuit alba. x. die
 et in fundo. s. disiuncta. Oportet est die que preterea. O-
 portet ergo intelligat. quia ypostasis leuis et alba. in fun-
 do que iuncta. omnibus est preferenda. et salua et dige-
 stionis est significatio. Quod tamen contingit cum in fundo iu-
 ta et queta subsedit. que per ypostasis dixit. Ypostasis alba et
 leuis. si. iiii. die in fundo apparuerit. crisis. die. vii.
 futura erit. Hec dixit alibi. Si urine ypostasis multa et le-
 uis in fundo fuerit. in alienatione mentis febres huncibus.
 per capillorum occasus. reuocatio mentis significat. Mor-
 bi enim materia cerebri ascendit in infirmitate ista.
Cum autem huiusmodi in urina apparuerint ypostasis. proba-
 bit descendisse in inferiora corporis. Hec est significatio
 urine albe et leuis. et in fundo iuncte. cuius fortitudo
 sanitatis est demonstratio. s. si ypostasis in medio sit
 uasis. significatio ad salutem est debilis. super natans est
 debilior. Melior autem est ypostasis alba et leuis. et in fun-
 do cum iam morbi assit digestio. si autem tamen fuerit subtilis.
Si autem in digestionem materia morbi apparuerit. et in im-
 cio morbi ipsa eadem est illaudabilis. Aliquam autem in uri-
 na ypostasis apparet alba. Laudanda que de genere est
 flegmatico et uiscoso. et maxime hec in urina al-
 ba. Differt a superiori hec quia superior est iuncta. in
 nullo disseparata. flegmatica non est. quia in se partes

h̄t minutissimas arenę simillimas. Ypostas c̄na
 numū calōre siḡcat. ⁊ morbi p̄simitatē rubea non
 bonā diḡestione ⁊ mat̄iā sanḡnis coagulata. ⁊ n̄
 b̄n̄ diḡesti. V̄n̄ morbi designat̄ longinquitat̄. salu-
 bris t̄n̄ fut̄a. Est enī necesse nat̄e multū immorari
 indiḡendo sanḡne. Olorib̄ ū n̄ aufert̄ nisi cū tarda
 materia diḡerat̄. Si aut̄ hęc ypostasis cū mala siḡca-
 tione fuerit p̄ longū tēp̄ mortis denunciaua erit li-
 uida ypostasis dominari numū friḡ ⁊ mortificatā
 nat̄am siḡcat. maxime si cū siḡtatione fuerit pess-
 ma. Nigra ypostas oīū yptasiū est pessima. ⁊ ad siḡ-
 nificatōne mortis yptissima. q̄ aut̄ numū incensio-
 ne aut̄ pessima frigiditate quę calōre ḡgelet nat̄ale
 portendit. Differ̄t aut̄ hęc duę q̄ si urina uideat̄ p̄us
 lunda. p̄ ū niḡ de frigiditate est numū. Si ū p̄us pur-
 purea deū niḡ. de incensione ē intelligenda. Ypta-
 sis q̄ est q̄si simula. P̄ ḡssior ordi farina est pessima.
 q̄ cū incensione grossi flegmatis ⁊ dissolutione siḡ-
 cat. carnis diuisę. q̄si trāq̄. Igneus enī color exsiccat
 carnē dissoluta. ⁊ reduc̄ in similitudine qua uident̄
 similia. P̄ ordina. Yptasis scantillata peiore sup̄dic-
 ta q̄ solidoy m̄broꝝ dissolutione ⁊ in frustis siḡcat
 diuisitatē. Ypt̄ fursurea peiore scantillata q̄ uena-
 rū ⁊ subie uesicę exconatione siḡcat. Harena in fū-
 do urine uisa lapide in renib̄ fūc̄m P̄ in uesica siḡ-
 cat. h̄ aut̄ urine colorē sic̄ orobi P̄ sic̄ sādaria. H̄ mo-
 di ypostasis hominū est in renib̄. P̄ in uesica passio-
 ne habentium. Est color arenę h̄ arcerū q̄ ganḡ
 ex humore flegmatis aut̄ ex ḡnē samei flegmati
 cōmixte. hęc aut̄ renū calorib̄; coagulant̄ ⁊ con-
 tūngunt̄. sic̄ lapidi in aq̄ subsistenti lum̄ luctosa
 P̄ in caldario balnei coagulat̄. Est ⁊ colā. n̄ q̄ lapi-
 de in renib̄ de flegmaticis significat̄. nasci humo-
 rib̄. cōmixtis sanḡneis fecal̄. Samei aut̄ q̄ in

fundo est uasit significat uulnā in aliq̄ instrumentoy u-
rine urine in hōtia ⁊ q̄ iā crepuerint aut uulnera
in aliq̄ membroꝝ supiora. Differt aut̄ q̄ q̄ in instru-
mentis urine diu durant. ut sepe ganḡ a supioribꝫ
descendētia duobꝫ aut t̄bꝫ diebꝫ durant. Itē si cum
urina squamille exerunt ⁊ q̄si quedā coriāputētia
uulnera significant in uesica. Si cū fame ypostasis
lenis exierint ⁊ in fundo subsedit ap̄tētia significat
in uesica calidū. iā matūti. Hoc enī cū matauerit
descendit in uesicā. Humores matūti ⁊ cū urina ex-
eutes monstret coctionis signū. Oportet aut̄ discer-
ni int̄ samē albā in urina apparentē. ⁊ albā ypos-
tatis ⁊ in flegmaticā. Differt ū q̄ samel fetet. alia ū
non. Hęc est uniuersal̄ urine sigcō. contra morbos p̄sen-
tes ⁊ futuros. *De significatiōibꝫ digestionū. xvi.*

significatiōibꝫ
digestionū. xvi. e

Digestio est uirtus que in digestione suis ⁊ uirtutibus suis
oportet uertat̄ illius ad digestione ⁊ ei q̄litate in cor-
pibꝫ ⁊ q̄ p̄ ea significet. Digestionis aut̄ sigcatio in q̄l-
tate corpis minus certa est qua urine. Urina enī signifi-
cat passionē uenarū ⁊ epatis. ⁊ urine instrumentoy.
Digestio ū nom̄ ⁊ intestinoy ⁊ uirtutē quā habeant ⁊
quom̄ digant. Significatio digestionis q̄drupata est
f̄ in sui ḡn̄. aut enī in q̄ntitate. aut q̄n̄ l̄ quom̄ ex-
at q̄ntitas in tres partes est subdivisa. aut enī multa
aut parua ⁊ media. Quarū una q̄q̄ iudicanda est aut
ex abi opatione aut ex q̄ntitate ei q̄litate; sic si ē
mult̄ ab; ⁊ digestio parua. defectio uirtutis expul-
sive sigcat. aut defectio uirtutis pascatue aut hu-
mores expulsos a natura p̄ q̄l digestionis mutat̄ q̄litas.
Ex opatione aut̄ abi q̄litate. q̄ ē ab̄ qui maior digit̄
q̄ accipiat. sic s̄ nucel ⁊ mola. Est ⁊ ab̄ de q̄ tantidē
egit̄ q̄nt̄ sumit. sic panis tēpat̄ ⁊ annales carnes por-
cione siue agnū. Est ⁊ ab̄ de q̄ feces egdiunt̄ p̄ q̄n̄

accipiant. sic bacca sit et rapula. Significationes probatur. si cibi quantitas digestionem assimilet. Tepiditatem autem digestionis in quantitate naturali dimetiendum est ex quantitate cibi. Significatio autem ex quantitate in tres dividitur partes aut liquorem sive colorem. seu odorem. Liquor autem mollis est aut durus. Mollities designat. quia colamatum cibi non ad epas merit. aut quia humores descendentes ad stomachum aut quia cibi sit digesti. exire cum opellunt. aut in humores ad intestinum descendentes ibi commixti digestionem liquidam eam reddunt. Quod potius intelligere ex digestionis colore. quia digestio a bo similis cibum non potuisse digere epas ostendit. Si autem color admisceat humorem alium. monstrat humorem descendisse ad intestinum et ita dissoluisse cibum. Digestio si fuerit sicca nimium calorem instrumentis esse significat. cibi. quia humectatione cibi desiccatur. aut nimium corpus desiderium circa cibum unum epas colamatum cibi avidissime trahent exsiccaunt. Significatio digestionis colerice aut quasi ignea. Pueri ignea aut nullatenus citra aut viridis aut nigra. Quasi ignea digestionem naturalem salutaris. significat si tamen inter durum et molle temperata sit. Vere ignea si apparuerit in principio significat colericam habundantiam in corpore. Quod si in morbi declinatione mundificatione corporis videtur ostendit. Digestio nullatenus citra significat colamatum a felle in intestina descendisse nunciat. Viridis vero colamatum incendencia circa ventrem esse et intestina designat. Si vero viriditas sit quasi pessimum. minus est pessimum. Nigra. habundantiam colamatum et mortificationem coloris naturalis denunciat. Hic autem color ceteris est perior. et certissime mortis significatio. nisi paulatim in civitate se mutaverit et fuerit ordo. Si acedum aliquam attineat. frigiditatem et flegmaticam aciditatem monstrat. cum digestionem esse commixtam. Quod si fereat nimium in corpore portendit. putredines humorum. Tepiditas vero est discernendum. Aut enim ex it antequam oporteat. aut per tepiditatem aut in tempore tardas.

Post tempus expulsive virtutis defectione denotat. aut digestionem si cito uenisse ad intestina aut digestionis uirtutis tarditate. An tempus exiens generative uirtutis significat defectione. aut aliquid re uirtute expulsiva ante tempus mouente idem aut colicam incensionem in isto pugnantem aut cibum acutum aut periculosum aut uulnera fuisse circa istos propter quod non potuerit retinere cibum. Digestio egrediens in tempore oportuno significat sanitatem uirtutis corporis ordinantis. Qualitas etiam digestionis quam exeat est uidenda. Quaedam enim est cum sono. quedam unctiosa et uiscosa. quedam spumosa. alia leuis et super aquam natantis. alia cum sanguine. alia cum fame. Exiens cum sono significat digestionem quam mixta. cum humore uentoso et inflatus et intestina generata. ex frigidityte nimia. Vinctiosa dissolutione putredinis significat. Viscosa dissolutione fundamti solidorum mbrorum spumosa nimium calore sic uidentur in feruenti oua aut uentositatem digestionem quam mixta sic in mari uidetur spuma cum assit tempestas leuis et super aquam natantis uentositatem mixta digestionem ostendit. sic in colerica passione solet uidi. Digestione cum sanguine aut fame sic discerne. Sanguinolenta. aspera in intestino subtili siue grosso. significat. Sames. uulnera in intestinis esse intumat. Si autem sanguis et fames ante digestionem uulnera erant in grosso intestino. quod si post digestionem exierint. erant in subtili. Si autem omisceantur digestionem intelligent uulnera intestino mediocris. Hec de digestionem et eius significatione sufficiat nec dixisse.

significatio creatur.
xvii. s

Significatio earum de significationibus creaturum xvii.
rerum que expellit natura per spiritum instrumenta in pleuresi et in pleumonia si sit indigesta sicut spuma. si cocta excreta erant dicenda. quorum signum in morbis instrumentorum spiritum in. iii. diuiditur aut in quantitate. aut in qualitate. aut in tempore. aut quam exeat. De quantitate quod quedam parua. quedam multa. quedam media. aliquando uero nulla. Que si sunt

multa coctione significat. ^{est} infirmitatis in statu. Si autem
 parua inay de gne nata. ^{est} morbus transit in eum. et pue-
 nit ad augmentum. Si uero tepata in multum et paruum. sic na-
 ta partem morbum digessit. cum tamen in augmento adhuc sit. Si
 uero nichil exeret morbus in inicio est. De quantitate uero dicendum
 est quod in uis. diuiditur. In liquore. odore. colore. et forma. liq-
 uore autem subtilis est significans naturam. incepisse digere si debi-
 lit. aut grossus quo grossitudo materie et coctionis tarditas
 significant. aut tepat in subtilitate et grossum quod materia cum
 coctione monstratur. et in statu suo incipit esse morbus.
Color autem aut nimium citus quod habundantia colore signi-
 ficat ipsius uirtutis ut albus significans materiam fleg-
 maticam aut rubeus cum sanguine dicitur aut niger aut
 luidus quod calor aut nimia significat frigiditas. Odor autem fe-
 tidus quod nimia materie putredo portendit. aut sine odo-
 re. quod significat putredine euasisse. forma. aut cum ex rotun-
 da. quo materia grossa et uiscosa. in canalibus pulmonis est
 coadunata. et caliditas fortis et nimia. Unde Hippocrates in
 epidemia. Sputum rotundum in febricitantibus perisignum sig-
 nificat uentam. Testat autem multos se uidisse. quod de h-
 mori sputis in perisignum cecidit. Item in eodem libro. Qui rotun-
 de sereauit et cum febre et alienationis succum uidit signum
 habet. citus et certa habebit alienationem mentis. Cuius ex-
 catio in forma diuisa. quod materie designat liquiditas. Tep-
 quod exiit in mutuo morbi et significat buntate sui ac ue-
 locitate coctionis. aut morat. et ex hac diuinitas mor-
 bi designat. Quomodo exeat quod aut facile exiit sine tunc
 et significat coctionem et uirtutem nature aut difficultate et cum
 nimia tunc significans ablationem digestionis. et defectionem
 uirtutis. Laudabilior decoctio sereationis. et significat ue-
 locitate salutis. est alba bene cocta. In quantitate aduna-
 ta in exitu facillima sine tunc non male odouera in
 inicio morbi egissa. Contra subtilis est et parua. Cruda
 diuincta et cum duricie et fortis tunc egissa. et color

et cum cola nigra aut
 imbroz spe nimia
 icenilo.

et caloris digesti
 bit et coquntis par
 uitas

Significatioib' sudorū
rviii. S

miger. aut uiridis. aut citrullin'. aut lund'. aut fetid'.
oia ita s' significaciones pessime. ⁊ mortis annunciā
tiue. **De significacionib; sudorū .x.iii.**

Sudoris in quibet morboꝝ significatio diuidit̃. in. iii.
Qua ē enī morbi mēbri in quo apparet. alia ē in spissi-
tudine sua. iii. in quantitate. iii. in q̃litate. Apparet
in mēbro quibet corpis in eodē mēbro. morbu ē ostendit̃.
Spissitudo sua. ē laudanda. si multa sit ⁊ spissima. quia
tam ad expellendos humores forte ⁊ ad mundū cor-
p' sigcat. Si aut̃ adeo ē se iuncta ut n̄ sit continua.
aut quedā sudent membra. quedā ū n̄. quedā plus q̃
dā mū. aut in qdā tēp' egdiat. qdā tēp' n̄. s' ut̃ tū
reūtat. oī pessime ēē certificant̃. Sigcant enī natām
in expellendis humorib; p̃fecte n̄ ēē iūtuosa. Q̃ntitas
aut tēpata int̃ multū ⁊ parū. Nec ē melior ⁊ ad
salute p̃mptior. aut maior ē q̃ oporteat. ⁊ hec ē ma-
la q' dissoluit iūctē ⁊ defic natā. aut minor q̃ o-
porteat. cū n̄ q̃ntitati morbi sufficiat. debilitate na-
tē significat. Qualitas in. vi. ē diuidēda. Aut. ii. de co-
lore intelligi. ⁊ frigiditate. aut de colore. aut de sa-
pore. aut de odore. aut de h̃q̃re. aut de sua eq̃litate
⁊ diūsitate. De colore ⁊ frigiditate. Si enī intēpata
int̃ utriq; est laudabile. Si aut̃ tēpantiū ē malum.
s' tū mū nocuū erit. Si calidior q̃ frigidior sit. De
colore. q' si ē alba. ē laudabil'. Si atrina colā ostend'.
si rubea erit sanguis sigcatua. Si lunda uiridis q̃q;
p̃ nig. colā nigram sigcat. Si aut̃ s' matia morbi sudor
ē libet h' sudorū fuerit. laudabile erit. Sigcat enī q'
natā expulerit humores illos un̄ matia fuerit morbi.
Si aut̃ n̄ erit q̃ntū. q' sigcat humores expulsi. quos n̄
oportuerit. De odore. q' qdā ē acū q' morbi matiam
flegmaticā ēē sigcat. ⁊ acū. Est ⁊ acū q' colā fortis
⁊ acuta cūficatur. Est ⁊ cū q' humores ēē putōi de-
signant. De sapore q' qdā acer. qdā dulcis. qdā salis

sentiarū dicendū est. Significatio autē morbi p̄tici n̄ est
 dicta necessaria medicinali. Significat morbi futū alibi di-
 cenda erit. Significatio nutriti p̄fecti est cognoscere me-
 dia. cū signa duoy extremoy. v. sanitatis et infirm-
 tatis nouit. Significatio parti sanitatis. parti morbi in e-
 ode monstratiui corpe sic siq̄ in in uisu nocentiū
 habeat. P̄ auditu. in alioy autē m̄broz actionib⁹ sit
 san̄ nocitua uocat infirmitatis. annunciatua.
 salubris d̄r monstratiua sanitatis. Bene ḡ potit cog-
 nosca neut significatiua. ū morbi significo in corpe sa-
 no p̄ sanitatis dicit infirmo. Qd̄ enī significans mor-
 bu in corpe sano n̄ciat. morbu n̄ dū inceptū significat.
 D^{iffinitio} enī morbi corruptione actionis rei sensi-
 bilis. S; corpi ad morbu appati actiones in naturali
 sua qualitate s̄ stabiles. parti licet iā sint muta-
 te aut in q̄ntitate sic in isto si appetit maior p̄ mi-
 nor sit q̄ oporteat. et digestio maior p̄ minor q̄ que-
 rat cibo. aut in q̄litate sic si desidū cibi mutet in
 dulcorē p̄ aciditatem digestio ū et urina in acritate
 p̄ rubedine aut in tēp̄ sic si desidū cibi assit ante
 q̄suetudine moret p̄ q̄suetudine. Ne oī in q̄ significo
 neq; morbu q̄pletum neq; sanitatem s̄ annunciantes
 qua p̄t neq; morbu neq; sanitatem significantes. Simi-
 le est de significo sanitatis infirmo corpe monstrante. N
 dū. n. q̄pleta significat sanitatem. q̄ significat morbu iā fe-
 re p̄sentē. q̄ ū dū tū designate morbu appellare
 possunt. q̄ significat natē et morbi d̄tationē. ḡ neut
 est significatiui. Simili est intelligendū in significomb⁹
 extrinsecū extrinsecū et in sensibus. Hoy enī actio-
 nes corpi n̄ p̄fecte s̄. sic in sanis corpi; ē et liq̄-
 dū ne corrupte sit sic infirmo corpi. S; minuit
 s̄ et debiles p̄t calous natural̄ defectione. Que
 omnia dicti sum ubi significo futuoy morboz di-
 cem. In h̄ ḡ morbo dicere possunt. quoy significo le-

mor habet. Nos autē sic oportet de apparentib; sensu
incipiam. Sic enī utile introducendū eē uider. Mor-
bi ḡ sensu apparentes uniori ⁊ extiori corpi s; u-
niuersales. sic s; aptema ⁊ febres. S; ⁊ soli extiori
corpi pertinentes aut de intiori causa aut de exti-
ori nascentes. Extior causa ē hypota. aut. n. de in-
animatis corpib; sic lapide. gladio. igne ⁊ similibus
aut de aiactis ⁊ uenenosis nascit sic tē reptilib;.

Febri ē morb; qui de mala ⁊ cal; oplerione nasci-
tur. ⁊ totū circūdat corp;. Vñ talē diffinit; febr;.
est calor n̄ natal; a corde exiens ⁊ artus ad oīa mēbra
corpi. ei; nocet actioni. Hęc diffinitio de febris cen-
tra sumit. idē calore cū natē egdiente. n̄ de acciden-
tib; febrē comitantib; sic q̄b;dam medicis uidet fe-
bres esse diētib; exaccōtib; lōgo p̄ tēp; sequētib;.
Quāda. n. dicit ex rigore q̄da ex fatigatione alii ex capi-
tis dolore l; q̄b; libet aliis accidentib; a longe eas sequē-
tib;. Non ḡ definiunt eas de cēntiali calore cū na-
tē egdiente sic ypocras inuenit dixisse. in epidūma.
fēbris inqt est calor cursū natē exiens ⁊ ei motio. De es-
sentiali calore dicit. Quēda febres s; pungentes que-
da suauit tangentes. Hęc enī differentie calori cen-
tiali uidentur attinere. Iam dicit. S; ⁊ quēda n̄ punge-
tes s; augmētantes. Hęc enī differentie ex q̄ntitate ca-
loris s; tractē. De motione dicit. febres q̄da in unio
s; calide. q̄da calidissime q̄da ū inflatue. Hęc differe-
tie ex natā caloris s; iūpte. Iterū ex accidentiū diffini-
unt uacuitate cū dixerit. febres q̄da alidissime q̄dam
rubicōditime. alię humiditati ⁊ uiriditati grigie. Hęc
differentie ex uicinis sumunt accidentib; ab humori-
bus q; causa s; febrū n̄ de remotis accidentib; sic ap-
temate capitis dolore ⁊ rigore febrū aut tā ḡna s;.
Nūc est in spū q; ab ipso incipit ⁊ ad cor ueniens ipsū

ḡ q̄nib; febrū
diffinitate ei ei
causa ⁊ rigōe

calefac. Post ad artias uenit. ⁊ ab artus ad oia mēbra corpis. Hec aut febris uocat effimera. Cū enī spc calefit ⁊ in igneū colorē color mutat natat. cor in necē ē fieri. calefieri. Corde ū calefacto ab ipso ab ipso ad artias penetat calor. ⁊ ab artus ad omnia mēbra corpis. Scdm genū est febrū. in humo-rib. q̄ ab ipsis incipiens paulatī singla calefac uo-ua mēbra q̄ ad usq; ad cor peruenuat. ⁊ a corde ad artias ab artus. Ad totū p̄gredi mēbra corpis ⁊ ita totū corp̄ circūdat. Hec uocat febris exputredim-bus. Tertiū genū in solidis ē artus ex q̄ ad cor a corde ad artias. ab artus ad totū p̄gdi mēbra corpis. Hoc aut genū uocat ethica febris. Tot eē ḡstat febrū ḡna diuisa q̄ s̄ tria. Nulla enī febris apparet n̄ in ma-tia. Olatiē tres s̄ in corpe spc. iiii. humores solida mēbra i quoz q̄libet cū calor madit febres scdm genū suū quas galienus bonis ad aptant similitudinib. Effima inqt fe-bris calido uento uidr eē simul q̄ ut implet ex suo calo-re necē est calefiat. Hōe enī fac spc circa cor ⁊ totum corpis. febres exputredimib. aq̄ cal cōparat gal. Aqua enim calida cū uas calidū impleuit ipsū ex calore suo calefac. Similitr faciunt humores circa cor ⁊ alias parte corpis. Ethica febre uasū ḡparatū calidū. frigida aq̄ ple-nū. Aq̄ enī in hū ex calore uasoz calefit.

Effimera febr. ⁊
a. ⁊ siḡtoe sua
e

Effimera de effimera feb̄ causa ⁊ siḡtoe sua. iiii.
febris in corpe p̄manet xxiii. horū una die integra ⁊
integra nocte sicq; uidr secedere. Aliqñ tm̄ in hoc tēpr
aliqñdo diutū uidr immorari. aut xlvii. aut lxxvi horū.
H̄ ortus causa s̄nt aliq̄ primitiua. Cū primitiue. iiii. s̄nt
ḡna. Vnū genū est cū corp̄ ext̄nsec̄ patit ⁊ calefit aut
actualit̄ sic calore sol̄ ⁊ ignis ⁊ aere. balnei. cūquis in-
moet̄ ibi. aut pot̄ncialit̄ sic aqua sulphurea ⁊ lauari
⁊ similib. aut ḡstipatione potestua. sic aq̄ lauari alu-
minosa. Non aut oē ḡstipatiū corp̄ effimerat febres pa-

123
 nē. s; tū illud aq̄ fūm̄ calid̄ aut sic calid̄ emitti
 t. cū cū pou oppilant fūm̄ exire ⁊ dissolui phibe
 tur. ⁊ ita calor coadunat. Si aut matia humorū
 corpis n̄ p̄parata sic putredim̄. effimeras febres fa
 ac. Qd̄ si n̄ unparata sint febres ex putredim̄ fac̄
 s̄ q̄itates humorū int̄ oppilati. Nul̄ modi aut fe
 bris acuta ⁊ molesta est sic dicti sum̄. Scdm̄ ge
 nus p̄mittit̄ effimeris ab int̄iorib̄ access̄ corp̄ sic
 de cibis ⁊ potionib̄ calidis. Tāū gen̄ ex nimio est
 motu aut in corp̄ sic nimia exercitia. ⁊ labou
 osa. aut iaia. sic ira aḡtia. t̄nca. ⁊ uigilie. Qrtū
 est ex causa quā ext̄iora patiunt̄ m̄bra sic aytēma
 te calido in gr̄m̄. ⁊ pedū uulnerib̄ cū ab ingn̄
 b̄ calor m̄brati ascendit ad cor. ⁊ a corde ad cetera m̄
 bra corp̄. Est aut signatio febris effimere. cū p̄cedūt
 cause iam dicende. Infirmit̄ in uicio dolorē n̄ patit̄.
 P
 ullus ei est parū tū diuisus ⁊ absconsus. diuisas ato
 in eq̄itate redigit̄. In tactu calorē quiet̄ lenis ⁊ n̄
 pungitiuus. s; sic balneari est tact̄. Infirmit̄ ū facil̄
 est in paciēdo morbo. Urina h̄t̄ ypostasin in fundo.
 ⁊ leuem in morbi tēpr̄ toto. neq; nimis fecet urina
 cū febris aut cū p̄fecto sudore discedit. aut cū par
 ua quadā infusione. Que cū secesserit nullū signū
 suū infirmit̄ relinquit. sic febris putredim̄ fac̄. q̄ ⁊
 pulsū ⁊ urina remanet. Si ū p̄ effimerā eger bal
 neat̄. in balneo neq; sentit̄ rigores neq; p̄nchones
 s; in poris suis reuēit̄ q̄itates. hęc s; signatioes febris
 effimē. Significatio uero un̄ fiat e h̄ mōi q̄ de solis
 est incensione. P̄ calido aere. Oculos in tactu calefac̄
 cay incendit̄. autē ⁊ faciē exsiccat. Quib̄ si manus
 apponant̄ calidē uiuent̄ pulsus paruus calor
 sentit̄. S; si moret̄. calor auḡntari sentit̄. Calor
 em̄ in uicio n̄ apparet. p̄t̄ poros q̄stipatos. Sed
 cū manū diu inhereat. suū calore poros laxat. ⁊ sic

demum calor emergit qui se p^o occultauerat. Oculi
 eorum et facies parum timet. Pulsus non est parvus quod
 virtute non custodit. et calore naturali intra corpus pa-
 rum in diuisum et occultum. Non urina aut citra aut
 alba quod humores aquosi qui de corpore solent dissolui
 cum claudantur ex g^ostipacione citra urinae citra co-
 mixta et suo calore mutati rubore sunt g^ominuti.
 h^o p^o t^o febris aliquam in febres mutat putidas si in cor-
 pore sint humores. appati ad putidines. Oportet g^o di-
 cernat ut effimeram. et appata putidum. Si g^o re-
 cedit cum sudore et urina laudabili et pulsu equali.
 significat pauldubio effimeram. Si aut morietur in corpo-
 re febris neque a calore corporis mundificauerit et pul-
 sus diuisus fuerit. urina non digesta et fetida. muta-
 cio in febres putidas serio designat. Cum uero febris
 morat. neque in partem discesserit. si quasi g^ominia sit. et uino-
 et et pulsus diuisus et ex urina nulla putido significat.
 oportet te male suspicari. et ethica eam expectari. et
 ex parte plurima mutabitur in acutissima. Humo-
 res putidi neque sudores. neque dissolutiones euane-
 cunt. p^o eodem poro. Vnde festinandum est in medica-
 da hac febre medicamine quam dicitur. anque puti-
 ant humores et pessime nascantur febres. Nascentes
 aere corporis immutantur sic ab aut ex eo quod g^ominata
 sunt sic fastidio et iactitate. aut ex g^oitate ut abo-
 rum siue potio calore. Nascentium ex satitate sigco-
 tal erit. fumosa ructacio et fetida et satas nimia ar-
 dor ex corruptione cibi. Aliquam habent solutionem uen-
 tris aliquam g^ostipacionem. S; g^ostipacio in his est moles-
 tiol p^o g^odes malorum humorum initionibus corporum. Quae
 ex abo siue potio nascuntur calore h^omodi no-
 tantur sigcoe. facies et oculi in tactu sunt calidissimi
 et rubicundissimi. Pars similis in tactu calidum est
 et uisum in siue et epate quasi incensionem sentit et

q^o uero fit est solu-
 ti one nimis so-
 let molestare.

siccitate ⁊ in ore amaritudine ⁊ similia. q̄ calor in hac
 febr̄i aspiu in cap̄i natah. ⁊ cib̄ calid̄ in p̄m̄i stom̄. ⁊ post
 calefac̄ ep̄ar. q̄ illi s̄t fundam̄ta. Urina in febr̄i ista
 rubea alchima. febr̄ib̄ a motu ⁊ labore corp̄is nasce
 ribus si labor sit fortis dura ⁊ sicca. reddit fortis cutis.
 ⁊ p̄ recessionē p̄manet febr̄is. Puls̄ parvus ē q̄ minor
 labor dissolu uirtute. S; si labor n̄ sit mult̄ cutis du
 riciet n̄ remanebit. dū febr̄is secesserit. ⁊ p̄ de cutē fu
 m̄ exiens humectat cutē. poros ap̄iens. Puls̄ magn̄ est
 q̄ febr̄is sic̄ in hac magna ē ⁊ calor augm̄tat. Calor cor
 p̄is in laboriosa febre. f̄ q̄tate ē aeris. si labor p̄cesse
 rit. Qd̄ si aer sit calid̄ sic̄ calore sol̄ ⁊ similib̄. n̄ multū
 cutis exsiccat. ⁊ si aer frigid̄ sit. tact̄ frigid̄ erit. neq̄
 sicca multū fiet cutis. Si febr̄is ex motu anime nasci
 t̄ sic̄ ext̄ ⁊ similib̄ tal̄ notabunt. Oculū exeunt oculi
 facies tumet ⁊ rubet. Calor em̄ in hac febr̄i expeat
 extiora corp̄is. dū uindicta sibi hō q̄rit. Pulsus ē mag
 n̄ urinaq; exiens punctiones fac̄ ⁊ ardores p̄ calore.
S i exanḡtia sit ⁊ t̄nacia oculi s̄t q̄caui facies sicca ⁊ cit
 na q̄ sp̄c ⁊ calor fugiunt iūctiora. puls̄ paruus p̄ ca
 loris diminutione eidēq; occultatione. urina rufa ar
 doie faciens cū exeat. febr̄is ex uigiliis oculos q̄cauos
 fac̄ ⁊ humidos. dormitacioni q̄tiguos. palpebras q̄ue
 ⁊ dure mouentes facies ⁊ totū corp̄ s̄t inflata. ⁊ at
 titata uana. Que om̄ia q̄ranḡt ex debilitate digni
 abū. Digestio em̄ abi molestat̄ uigiliis. Cib̄ ū indige
 t̄ n̄ sp̄m̄ q̄nat ⁊ sanḡne aiali. Et sanḡs si n̄ q̄nat ne
 cesse ē color. mutetur. It̄m ex digestionē albedo seq̄r
 urine. Si febr̄is iūgnib̄ ⁊ alius m̄bris corp̄is nascitur
 tal̄ sic̄cabit. facies rubet ⁊ inflat̄ p̄t sanḡne ⁊ ca
 lore sanḡnis n̄ pungente. Cū aut̄ in statu p̄ḡd̄r alce
 dit suauit̄ corp̄is fumus calid̄. Urina albedini p̄anet.
O agn̄ pulsus ⁊ uelox ⁊ sp̄s̄sus erit. ex uirtute ⁊ mul
 titudine caloris. Infirmit̄ em̄ infirmitates duas patit̄

dine febri
causa f
u et un.

Incipula

calidas. aptema ⁊ febres ipsas. Albedo urine est qz cosa
urina tangntia tendunt ad aptema. Omni em calor
pe humores ht there. Ne se sigcoet un effime febris os
intelligunt species. *De putredine febri ⁊ causae ⁊ causa*

Febres putredini ex putredinib; nascunt. *prodit et un.*
un. humoy qz humores calefacti putrunt inbra ca
lescentes ubi putresct. ⁊ p̄ea alia inbra illi uana
sicq; inbrati ad cor ⁊ a corde in artias puenit calor. ⁊
de artias ad oia inbra corpus. Et causa un putredo nas
at est. Multitudo q̄ntitatis humoy ḡlucido earu.
uiscolitas. oppilatio ab ipsi ḡnata q̄clusio sumoy ab
oppilatione nata. Humores em qz dissolui n̄ possunt.
putrescunt. sic humiditate putreri extiorie uidemus.
cu n̄ habeat aeris capacitatem. Species aut februi ex
putredinib; nascentiu multe st. St em simplices. st ⁊ co
positae. Simples q̄ p̄asa st sic ⁊ humores un. st. Vnum
q̄ uocat sinoch; ex putredine sanguis nascit. h̄ aut mo
lestatione fac. qz quiescere infirmu n̄ p̄mittit. Scdm ge
nus excola. ⁊ nascit. ⁊ treus uocat. Que una die accip.
⁊ alia die p̄mittit. Que e salubris ⁊ breuis. Salubris qz una
die quiescat. Breuis qz humoy q̄ nascit subtil e. ⁊ uelox
cito digit. citoq; dissoluit. Tan ex putredine nascit. cose
nigre ⁊ uocat q̄rtana uno die accipiens ⁊ duob; q̄esce
re p̄mittens. hec salubris e ⁊ longa. Salubris qz cor
p̄ duob; dieb; quiescat. Longa matia un nascit dura.
⁊ ad dignidu ḡlla. ⁊ ad dissoluendu obediens. Artu
gen ex putredine flegmatis nascit. ⁊ effimerinos uocat
omni die inuades. Est aut longa ⁊ molesta. Longa
qz matia est ḡlla ⁊ uiscosa. Vnde n̄ est digestibilis
neq; uelocit solubis. Molesta. qz omi die inuadit. neq;
corp̄ q̄escere p̄mittit. Vna q; haru multiformit̄ diu
dr. febris em que ex putredine sanguis nascit. in tres
diuidr. Est em qda ab imcio usq; in fine eqt. hec
aut cu t̄nde finit sanguis q̄ntu ht putredinis. Est

alta in inicio debilis. si p̄ea crescat. cū iā in fine puenit.
 Molestia fit p̄q. minuit. q̄ ad debilitet. N̄ est cū plus
 sanguis finiat. q̄ q̄ putrescat. febris ex putredine hu-
 moy nascit. Vna q̄q. in duas diuidit. alta ḡtūua est
 alta int̄ polata. sic iā dixim. Cū enī humores q̄ febrū
 s̄t matiales int̄ artias fuerint. ⁊ uenas in ipsū putescat.
 febres ḡtūue necesse est fiant. Qd̄ si ext̄ uenas ⁊ artias
 s̄t ⁊ putescunt. int̄ polatas febres faciunt. Vñ febris
 ex putredine nascens sanguinis ḡtūua fit. Q̄a t̄ uenā
 ē sanguis ⁊ it̄m q̄ cū putredo sanguinis i parte
 sit. p̄forat in totū ⁊ cōburnit ipsū. ⁊ febris n̄ dimittit q̄
 ad partē finiat que putescat. ⁊ digat atq; dissoluat. febr̄
 ex alijs nascens humoyb̄ ē ḡtūua. q̄ humores int̄ ue-
 nas ⁊ artias putescunt. n̄ cito dissolui possit. p̄ ḡtūpa-
 tione ⁊ suā uiscositate. un̄ p̄q. finita sit p̄ma re-
 manet pars sui caloris. q̄ ad sc̄da succed. ⁊ q̄ asc̄da
 ad t̄c̄a ⁊ ita ḡtūua fit. Si aut̄ humores extra uenā
 ⁊ artias putrescent febres int̄ polatas facient. q̄ ma-
 tia que putescat. cū n̄ in uno loco sit paulatī ad put̄di-
 nis locū accedit. ⁊ collectio in t̄p̄r illo ē q̄ int̄ polat
 int̄ duas accessiones. Aliqū q̄ putrescat. sanḡ int̄ ue-
 nas ⁊ artias ⁊ febres fac̄ ḡtūuas. q̄ cū in uno m̄bro
 multa coadunet̄ q̄ntitas. ⁊ put̄dū aptema fac̄. ex ḡ-
 stipat̄ poroy. Quia fac̄ aptema p̄t̄ put̄dine. m̄brum
 necesse ē calefaciat. V̄ apt̄ ⁊ calor est. m̄bratī ad cor
 uadit. p̄ artias ⁊ a corde p̄ eadē ad oīa m̄bra corp̄s.
 ⁊ ita febris n̄ dimittit. donec apt̄ digit̄ ⁊ mundificat̄.
 Nec causa eadē febr̄ ḡtūue ⁊ eadē int̄ polat̄ diuēritas
 ē p̄odū febrū t̄b; excausis. Vna ē putescētū humo-
 rū uelocitas ⁊ eoy tarditas. Sc̄da collectiois humoy
 que put̄tari debent. uelocitas ⁊ eīdē tarditas. Ter-
 tia purgationis eoy uelocitas ⁊ tarditas. Vñ effime-
 rinos omni die accip. p̄t̄ uelocitate suē collectio-
 nis q̄ ḡtūḡ ex multitudine suē q̄ntitatis. ⁊ facti-

tate sue putredinis. p humiditate et tarditate sue p gati
 onis. ppter viscositate cola nig fac febres una die acci
 pientes et duab n. qz tarda est ad collectione p sue qn
 titatis paritate et ex duricie putredinis sue p frigiditate
 et siccitate. et ex uelocitate p gationis sue. qz n viscosa co
 la. r. febres unū diei et altius non facit qz est media int
 cola et flegma. Olinous ē qntitatis qua flegma maiorū
 ū q. cola nigra. et flegmate sicciol cola ū nig humidior
 S uba ē est leuor hu duob. Hec est causa diuinitatis pio
 dice febris et ex causa tepis siue passionis ē diuinitas. qz
 effimeros ad multū. xviii. horū pmanet. ppter grossitate
 et viscositate flegmatis non cito dissolubile. Quartana
 ad plurimū. xii. horasim ppter matie sue gilitate et visco
 sitate que n cito putrescat. et si putrescat. n cito tū disso
 luit. Simil em est lapide p ferro. Ignis em n cito calefit
 que et si calefiunt n cito tū refrigescunt. Vera tiana
 ad multū. xii. durat horū. q leuitate fit matie. et visco
 sitatis sue paritate ut cito putrescat. et dissolu qat. a
 liqn harū febrū tep in qb; dā ē longi. in qb; dā uero
 bui. Qd ex trib; qseqr. vna ē matie nata q si giliol
 et viscosiol et frigidior sit longior erit. Si aut subti
 lior sit et calidior et min viscosa. fit buior. f qntitate
 ututis infirmi. Si em ē fortis ut matiam eicere et
 p gare. cū sudore possit buior sit. Qd si defecta lon
 gior. tū est ex figa corpis. qz si corp rari et poru a
 pti s leuor est. Olatia. n. cito dissoluit et erit. Si ū
 corp viscosū. et gtipatū et poru apti s. est longior. Qn
 aut causa buitatis sue tota se coadunat fit buissi
 ma. Si aut egt sit longissima. Cū aut febris buis
 sit infirmū qescat pma recedente piodi alta succed
 et corp a febris mundificat. Si aut febris longa sit i
 firmū n mundificat a febris q ad usq; alta subseqr.
 neq; int polat ut qescat. infirmū. et ita se hē febris
 ista. qsi qtinua. Oportet aut te intelligere. qz febr

prodit sepe si stabit in ordinatione sua donec putredinis
 materia in qualitates mutet alias neque cum aliis humori-
 bus se misceat. ne in ordinatione infirmi peccatum fiat.
 Quidam illa materia a sua qualitate in species mutat alias.
 ut sic sanguis mutat incendat et putrefiat. Subtilis autem
 pars incola mutet. et gilla uero in nigra aut si alii hu-
 mores putredinis sibi sint commixti. aut si alii humores
 putrefiant et febres et sua naturam faciant aut si infirmi
 fecerit pessima uero generent humores febres diuisas. *videtur*
 sui naturam facientes. hec omnia ordinatione prodit *februm*
 corruptione et mutacione ut ante tempus suum festinent
 aut in alias prodas febres quam fuerit se mutant. Et
 multatio sine minoratio in hac causa et qualitates
 humorum se mutantur. et actiones eorum. Neque sunt spec-
 es febrium ex putredinis simplicis et causa diuisationum
 suorum prodorum. *De causa putredinis febrium.* *et causa putredinis*

Signatio putredinis febrium est et generum suorum aut et specierum ea-
 rum. Genus significat. cum ex putredine febres esse denunciat.
 Quid ex tempore eorum intelligitur cum debilitate incipiunt. et peccata
 augumentur. et confortantur. Que cum recedit parte caloris in
 corpore dimittunt. neque perfecte recedunt. Item ex calo-
 ris subiecta que calore oportet esse pungentem. et corpus in-
 flante. sic flama ignis rarificante. Item ex accidenti-
 bus febre comitantibus. que hanc rigor et tremor in in-
 cio faciunt. et diuisitas in pulsu et ablacio digestio-
 nis in urina. ut hypostasis lenis non appareat. Que cum
 omnia uideantur. febris ex putredine esse intelligitur. signi-
 ficacione specierum singularium que febrium produm tertiana aut
 dere natali aut non natali aut de re extra naturam
 nascat. De natali. cum calor et sicca est natura infirmi.
 cui colera dominat. et etas est iuuenis tempus anni estas a-
 er calidus et sicca. De non natali cum infirmus ante calidus
 et sicca commederit. et habet angustiam. tristitiam. uigilias.
 labore nimium et longi tempus ieiunium. An etiam ter-

varia p̄ fornicia. Que oīa corp̄ calefaciunt ⁊ desiccant
 ⁊ col. p̄ gnant. De re ext̄ natam q̄ q̄da febris cū ca-
 lore ē fortis. ⁊ sic ansp̄ ac̄ pungibilis. q̄d ex col. a-
 cumine est. Calor ē in tactu ē fortis ⁊ acut̄ atq; pun-
 gitiuus. Pulsus in incio p̄odis paruus ⁊ defect̄ atq; ra-
 rus. S; tñ n̄ p̄manens nisi p̄ paruū tēp̄. ⁊ in magnitu-
 dine ⁊ diuinitate mutat̄. Magnitudo ē q̄ colā. r. ē le-
 uis neq; grauat̄ uirtutē ⁊ itē ex magna necessitate
 refrigerandi calore. Diuinitas em̄ febris est p̄p̄a maxi-
 mē eius qui ex p̄tione est. S; tñ in hac non ē mul-
 ta diuinitas. q̄ ē matia leuis est. neq; uirtutē grauat̄.
 Urina h̄ febris ignea ē calous. putrida. ⁊ cū sita in-
 mia. anḡtia ab hominatione uomitu col. r. ni-
 mio sudore p̄p̄t̄ subalitate matie. Aliqū q̄ succe-
 dit digestio col. r. Cū has significatioes inuenias
 aut earū plurimas iudicanda est ee uera t̄tiana. ma-
 xime si hęc febris multos fatiget in tēp̄ illo anni.
 Quartana aut̄ siḡco aut̄ de re natali aut̄ n̄ natali.
 aut̄ extra natam. De re natali ex ḡplexione infirmi
 friḡ ⁊ sicca. ⁊ si sibi d̄nat̄ colā ingra etate senili
 t̄p̄ anni. aut̄ t̄p̄no aere frigido ⁊ sicco. De re n̄ na-
 turali cū infirmus ante abos acceperit un̄ colā
 niḡ est genita. sic̄ lentes. caules. carābi. aut̄ cap̄na
 carnes p̄ bouinas p̄ similia. De re ext̄ natam. cū aut̄
 res antecedit sic̄ si huic alia febris fuerit ḡposita ⁊
 duricies s̄plens aut̄ cū p̄sens sit res apparet q̄n̄ ac-
 cessio est. In incio em̄ rigore ⁊ nimū h̄ tremorem
 cū ḡuitate ⁊ nimia fatigatione. ⁊ totū corp̄s for-
 ti frigiditate. pulsu tardo ⁊ raro ⁊ multū diuīo.
 Cū aut̄ auḡntes h̄t calore n̄ acutū neq; pungiti-
 uum. Non ḡ sic̄ alioꝝ caloz est t̄tiane pulsus mu-
 tat̄ in uelocitate ⁊ sp̄ssitudine qua in incio fuerit
 maior est. sed tñ ad cōpationē t̄tiane tardior ⁊ mi-
 nor. Sitis parua urina putida ⁊ in digestionē.

Febri declinate sentit infirmus frigiditate. et cum recedat
 pulsus tardus et diuisus. et urina colore diuisa. et non
 digesta. Cum has significationes inuenit aut plurimas quartana
 est dicenda. maxime si in illo tempore anni quartana pa-
 uent plurimi. Signo cotidie febris aut de re nata-
 li aut non natali aut ex natam. De re natali sic si o-
 plerio infirmus sit frigidus et humidus et sibi dñet flegma-
Ftas et aut puencia. aut senium. Puencia pro gulostita-
 te. senium pro multitudine flegmatis. in corpore eorum in te-
 poris anni yheme aere frigidus et humidus. De re non na-
 turali cum infirmus in sanitate sua gulosus et bibulosus mul-
 ti quiescent. psepe balneant pro obui. De re ex natam
 cum infirmus sentit dolore in ore stomi et humiditate in
 lingua inflatione in late mutato colore sui parui
 rigore et frigus nimium habet in extremitate corporis et diu-
Cum aut tangat corpus in hora accensionis non apparet ca-
 lor. non cum moeret manus calefit et apunt poru. Calor habet
 humiditate pro flegma. Paru acut pro putredinem
 aliqui sudans parui. aliqui non. Durat aut in longu te-
 poris atq; permanet in corpore usq; ad secundam accensione.
Pulsus minor pulsu quartane et spulior paruitas pro
 flegma. quod deficit uirtus ex frigiditate eius et dissoluit et
 angustat. pro multitudine quantitatis eius unde
 multu est diuersus. Spulicudo eius ex necessitate re-
 capiendi magnitudine. Urina quida tempore subtilis et al-
 ba. et quida tempore grossa et turbida. Subtilis ex gstituat po-
 roz pro gstitudine et unscositate matie. Albedo ex
 frigiditate est flegmatis. Grossitudo et turbulencia
 et rubicuditas insunt ei. Grossitudo ex turbulencia quia
 nata aliqui apit illa constip et expellit grossa et un-
 colam humiditate que sit causa gstipacionis. Rubor
 quod flegma si moeret et putrescat necesse est calefi-
 at. Quam cum inuenerit mortificatione per parte
 plurima certificanda est uera cotidiana mari-

Innumia eme-
 stione.

me si hęc pacunt plurimū in tēpore illo. Oportet
 autē te intelligere qđ febris effimios cū matia sua
 habuerit flegma. in incio parū hęc rigore. Si au-
 tē sit ex salis in incio mult' rigor. Si ex acido frige-
 at in incio. Si ex putredine dulcis sit flegmaticū in
 chil hōy habebit. Ex his g' significatiōib' intelliges
 febres ex putredine prodicas esse et simplices. Oportet
 autē intelligas qđ a febrib; incipit a dorso mulierib'
 uiris ab extremitate manūū atq; pedū. febres autē
 g'antū significatiōe uniuersali qđ p. xiiii. horas nō
 recedit neq; rigore neq; tremore hęc neq; sudorem
 nisi cū tota recesserit. Pulsus multū ē diuisus uri-
 na indigesta. His signis g'antū intelligit. Sig-
 nificatiō unū cuiq; spēs quia in ea que fit ex pu-
 tredine sanguis inuenit. graue corp' infirmi et fa-
 tigatū flatū spūū. cū angustia et siti oculi rube-
 uent' eoy plene. rubeę facies et totū corp' rubou p-
 tinet. et quasi inflatū puls' nimū diuisus. Urina
 rubea alicūna. Que autē ex putredine ē alioy hu-
 moy hęc hęc significatiōe. Quiescit infirm' sicut
 g'antū febrib'. Que nascit ex putredine col. r. et
 uocat' causon ex mollicie et mitigatione doloris
 intellr. in die hęc remissione et fortitudine et au-
 gmentatiōe in die accessiōis et sequit' eā nimū dolor
 et siti maxima. et angustia cacūū et ppietas ad pō-
 cione. Alienatio mēt' cū molestior fit et acutior. tā-
 to crisis uelocior nascit. plurimū hęc qđ; in corp' in-
 uenit multa colā adunat et maxime in his que in
 g'cauitate sūt epatis et pulmone et in ore stomachi.
 Unde sicut sepe sequit'. Oportet autē hec membra refri-
 gerari plus quā alia. febris g'antū nascēs ex fle-
 gmate hęc remissione qnq; dimittit et g'fortatur
 calor qn incendit. Quartana ex colā. hęc hęc dierū
 remissione et in die accensiōis calous g'fortatio

ne. Cū his signis quas diximus certificantur sim-
pliciter febres ex putredinibus. **De compositis**
febris; et causis eorum et significationibus. vi.

De oppositis febribus et
causis eorum et significationibus
vi.

Febres oppositae sunt et multae et diuersae et aliquae com-
ponuntur tertiana cum cotidiana aut tertiana et
cotidiana cum quartana aut cotidiana cum continua
aut quartana cum eadem continua aut tertiana prodiis cum
tertiana continua. aut cotidiana continua cum coti-
diana prodiis aut quartana prodiis cum quartana prodiis
aut tertiana continua cum cotidiana prodiis. Et aliquae
opponunt sibi inuicem tres ex his febribus aliquae nu-
merum et oppositiones sunt plurime. aliae. Ne oppositiones sunt bi-
formes. aut secundum inuicem aut secundum similitudinem.
Si autem ambae materiae quae ambas faciunt febres gmis-
ceantur et conplectantur se accessiones earum et recessiones
eiusdem temporis. Si secundum inuicem et una quae locum proprium
habet. accessiones earum in duobus temporibus diuise sunt et si-
militudines recessiones earum. Omnes humores qui oppositi sunt
aut egressi in quantitate sunt aut quidam plures. quaedam habent in-
ueniuntur febres oppositae. quaedam non habent proprium. quaedam
uero non habent non proprium est emittitur. et media
tertiana. haec enim opponit de febre flegmatica continua
et prodiis tertiana si sit uera. Quae uero non est uera oppo-
nitur aut de tertiana continua et flegmatica continua
aut de tertiana prodiis et flegmatica prodiis. Et aliquae de du-
abus febribus in uirtute eorum haec febris opponit. et ali-
quae ex duabus quarum una maior est altera. Ne sunt sig-
nificationes sperum oppositarum febrium. Significationes unde
una quae possit intelligi sunt haec oppositae sunt inuicem.
Significationes sunt intelligi de tempore siue perseveratione. quae si fe-
bres quaeque opponantur. cum febribus prodiis. prodes intel-
ligunt de rigore quae habent in accessionis tempore. continue
ex sua stabilitate. Si uero opposita sit. et complexionem in-
tellectus harum diuersa et molestus est. propter diuersitatem suarum

signonū maxime si gplexio sit eq̄lis. dur⁹ ⁊ moles-
 tan⁹ est. Si aut̄ una ex matieb⁹ in gplexione dñe-
 tur. sic leuor intellect⁹. q̄ signō dñantis apertior
 erit. Oportet aut̄ acuat̄ discretione. ⁊ t̄ia in h̄stib-
 tilies intelligentiā ⁊ n̄ ḡfidat̄ in p̄odi gpositē febris
 neq̄ credat̄ int̄ polationē siue significatiōis. Aliq̄n
 em̄ due s̄t. tertiane accipiunt̄ cotidie q̄ stulti pu-
 putant̄ medici eē ḡnuas. Aliq̄n em̄ gponuntur
 q̄rtane. accipientes oī t̄ia die. ⁊ putantur esse t̄-
 ciane. In q̄b; multa ū scdm̄ q̄ oportet solent medica-
 ri. vnde febres ḡfortant̄ ⁊ augm̄tant̄ ⁊ aliq̄n p̄t
 infirm⁹. q̄ medicina necessitati ē ḡtra. ⁊ oportet
 te p̄ h̄ intelligat̄ febres de eēntia siue natē ⁊ de ac-
 cidentib⁹ p̄tatis siue f̄ q̄ meminim⁹ nos dixisse ut̄ si-
 ficatis signonū oportet medicina febricitib⁹. neq̄
 ḡfidat̄ in duracione februi. febris ḡposita ex flegm̄
 ⁊ col. r. que uocat̄ emittēus si ū sit significatiō h̄t. un̄ v-
 na que est ḡnuua p̄ flegmaticā ḡnuuā. Secda q̄ co-
 tidie int̄polat̄ ⁊ una die leuor accipit. ⁊ facili⁹ al-
 ta ū durior ⁊ molestior. facilitas ei p̄t febre flegma-
 tica ḡnuua omī die inuadente. rigorem n̄ h̄t p̄ mati-
 am in uasis ḡtenta. Molestacio ei ⁊ duricies. in alta
 die. q̄ in die t̄ciane cū forti uenit rigore. qui in t̄a-
 am solet euenire. ⁊ mouet̄ febris flegmatica que ea
 die solet inuadere. vñ die molesta est ⁊ dura. t̄ia q̄
 patit̄ in t̄epr̄ accessiōis maximū rigore. aliq̄n in una
 die bis t̄ f̄ quat̄. q̄ta q̄ suū tenē est eq̄lem. dū forti
 assimilāt̄ forte. ⁊ debili debile. Emittēus si uera q̄da
 est ḡposita. dū febr̄i in uirtute eq̄li. q̄da cū alta for-
 tior s̄ in cōpositione eq̄li. S; est cū t̄ciana p̄odi &
 cotidiana rigore oī die facit̄. vna t̄m die est debili
 cū rigore ⁊ h̄t frigiditatē in corp̄is extremitate una
 die cū rigore forti ⁊ tremore. punctione q̄ ⁊ acu-
 mine. Que aut̄ est ḡposita cū t̄ciana ḡnuua ⁊ co-

tidiana ganna n̄ h̄t rigore neq; tremore. Coposita
 cū itiana ganna n̄ p̄odi cotidiana simit̄ ē uera.
 Sed in febris h̄ rigor non ē fortis q̄ i regnat febris.
 q̄ neq; pungit. neq; acuta est. Quando hęc febris g-
 ponit cū febris non eq̄lib; . sigco dñant̄ plus erit
 n̄ debilior. Oculte em̄ s̄ februm sigcones ex putredi-
 ne s̄ oposite. Aliqñ q̄da accidentia in febris s̄ opo-
 sita n̄ simplicibus. Vnde m̄ se diuisant̄ ex colore sue ma-
 tie diuersitatib;. indeq; unaq; a simili denominat̄. Que-
 da em̄ gmyxa nune humiditati uocat̄ ethodu. q̄dam
 ē color est nuni incensio. causo uocat̄. Qua sēp maxi-
 ma s̄t̄ seqr. n̄ in lingua nigdo n̄ punctio in st̄o. Inq̄
 dū tangitur corp̄ nuna incensio sentit̄. Est n̄ febris in
 qua sentit̄ infir̄m̄ dolore n̄ frigiditate. simul in cor-
 p̄is intiorib; n̄ extiorib;. Hęc aute in flegmate gtingit.
 cū ex putredine nascit̄ flegmatis uitrei. Calor em̄ in
 febris ista p̄t̄ putrescens est flegma. friḡ ex nondū pu-
 trescente n̄ uocatur yselus. Est in qua sentit̄ nuniū ca-
 loie in corp̄is intiorib;. n̄ tepiditate in extiorib;. Qd̄ ex
 gilitate n̄ uiscositate ē matie p̄ q̄ n̄ oportet calor ex-
 ire de intiorib; ad extiora. Hęc febris uocat̄ lufurta.
 Est in qua sentit̄ nuniū. frigiditas in corp̄is intioribus.
 Qd̄ ex flegmate gtingit frigidissimo. n̄ uocat̄ arnoidos.
 Est in qua habetur calor nuniū in corp̄is intiorib;. n̄ deca-
 lore illo ascend̄ fumi acutissim̄. in corp̄is extremitatib;. q̄
 oleqr. q̄ n̄ est uiscosa matia un̄ effiat n̄ p̄ h̄ cito
 dissolubili fumi erit. uocat̄ aut̄ febris ista timoros. hęc
 s̄ om̄s sp̄es febrū que de putredinib; nascunt̄ humo-
 rib;.

De feb̄ ethica ucausa n̄ significator̄ ei. vii.

Febri que uocat̄ ethica diuidit̄ in sp̄es duas. Vna uo-
 cat̄ senect̄ in qua humoral̄ sinit̄ n̄ succed̄ siccitas
 dñant̄ p̄ om̄ia m̄bra corp̄is q̄ desiccant̄ n̄ rugantur.
 n̄ calor dissoluit̄ sinit̄. Senect̄ idō uocat̄. q̄ cū senes-
 citate decrepita ingdiant̄. calor eor̄ natal̄ ē extrinet̄

febris ethica n̄ cau-
 sa n̄ gco ē vii.

et siccitas illorum membrorum dicitur quia humectatio eorum finit.
 Vnde si hinc datur est febris a simili. Secunda species talis ue-
 ra est. Passiva collectio est caloris extra naturam in so-
 lidis membris quia humectatio corporum finit. et in tria di-
 uiditur. Vnum est quod humectatio desiccatur. que in paruis
 uenis habet. unicuique membro oportet. Inde te-
 nerorum calefit humectatio membrorum. sic est pinguedo
 et glutudo et hec uocat passiva absoluta. Secundum est quod
 humectatio finit. que est in teneris carnibus et incipit ca-
 lor ab humectationibus que in membris est similibus. Que
 humectatio est sic res. ut aeris uibra unum nulla nu-
 trunt membra hec que uocat ethica consummatua. Terti-
 um est inque hec humectatio finit. et illa humectatio
 incipit calefieri que in iunctionibus est fundamta
 membris. Que uocat passiva. et consummatio. Passiva uocat pro
 consumptionem humectationis in membrorum fundamen-
 tis et propter siccitatem eorumque molliam. Que ex finita
 sequitur humectatione ea membra solidante. Sic uide-
 mus in terra nascentibus que cum desiccari incipiunt
 emollescunt. et ita consumant. Causa unum hec febris
 nascitur aut antecedens aut primitua esse quibatur.
 Antecedens est sic si febris putredinis immorans incen-
 sa fuerit et calor ab humectatione incipiens cor-
 dis membrorum fundamta ea finierit. Que aut febris est
 huiusmodi in inicio consummatua fit breuis. sic ethica
 nascens ex emittes. Est et a systema calidum in pectore na-
 tum. et calor pro uacuitate tendit ad cor et artiarum hu-
 mectationem consummans et membrorum fundamta de-
 siccans. Aliquam hec eadem nascitur ex defectu que infir-
 mus ex acuta passione patitur. Vnde medicus siropyum ore
 cogitur. Hec desiccatur cor primum. deinde fundamta
 membrorum. Causa primitua est. uis. angustia. tristitia. la-
 bor. uigilie. ieiunium. maxime si iuuenilis etas et com-
 cal. tempus estiuum et ordinatio infirmi cal. Que de h

breuis

modi causa nascat' p'asis. ⁊ g'umatio uocat'. S'ig'atio
 unde intelligit' q' febris ab inicio moleste ⁊ dure
 inchoat. Mala enim cōplexio q' est cal' eq' p' totū corpus
 ⁊ n̄ diuisa. nec infirm' sentit in corp'e suo calore febrī
 neq; fatigationē neq; dolore. neq; aliq' sig'coem que
 ad februm attineat putredinē. S; calor extraneus
 toto corp'e equalit' d'nat' neq; m'brū aliquod est si-
 ne calore q' sentiat' calorem sibi g'itū esse. Calor
 enī nondum ad plenu' incip' augm'tari ut sig'coes
 possit augm'tari. Vñ hec dura est sanari cū non in-
 cio possit intelligi. qua medicina sibi ualeat subueni-
 ri. cū tm̄ ad g'umationē pueniat apta sūt. monstrat
 indicia. S; tm̄ possibile est sanari q' corp' p'p'inquat
 p'dicōni. S; tm̄ sig'co tal' est in inicio. Si febrē in qua
 inchoante tres dies uideam' g'umante. neq; calore
 habē forte. neq; aliā etiā significoem calori febrī
 um ex putredine attinentem ut pote rigore tre-
 more. sicut angustia siccitate ⁊ in lingua rigiditē
 fatigatione capitis quoq; dolore. urine putredinē
 pulsus magnitudinē. ⁊ eius diuisitātē aliaq; signa
 que febrē ex putredinib; sūt g'umata. calore quoq; qe-
 tu. mansuetum. ⁊ trib'. P' amplius dieb' g'umū. s; tm̄
 g'fortatiū cibū cū accipiat. P'm nocte cū dormiat febrē
 ethica p'culdubio ē intelligēda. Tal' ei' debet esse sig-
 nificatio ab inicio. Cū autē augm'tet' ab humecta-
 tione uenarū inchoat'. Vñ infirm' g'umāt'. Caro
 enī minuit'. cutis desiccatur. facies tenuatur. ocli g'ca-
 uant'. immo totū corp' minuit'. calor ab alia incipit
 humectacione. q' intelligit' q' ocli g'cauat'. ⁊ l'ipi-
 unt'. palpebre pendent inferi' ac si dormitent hec
 aut' omnia ex uirtute sūt defectiua. Totū corpus
 exsiccatur. ⁊ rugatur. splendor ⁊ flos uite auferuntur.
 cutis faciei siue toti' corpus techinosa fit. sic corū
 sup' ossa extensū. t'ipa p'laniora. auriclę g'tractę.

color atrii spatule eluante uent sic. qui si tangat
sub diafragmate oia uiscera inueniunt. et qsi non
apparent extius uent techinosus et ai dosto uinet
calor corpis in inicio. tactus debet. et ai immoret ma
gis fit acut. pulsus durus et extensus. quasi corde de
biles et firmate. ne se sigones febris ethice et ei cau
se. **De flegmone et causa et significatione.** Cui

none et causa
ificoe. viii. p

Flegmon et aptema aut ex pmi icua
aut ex antecedente nascat cau sa. Causa u pmi
tua se uulnera fissura. incilio ignis incensio disloca
tio fracta. Qdlibet horu mbroy paciatur currit ad pa
ciens humor sanguolens. Usus em est nature singu
lis mbri ad nutendu sanguie mitte et debili mbro
maxime ut illud possit sanare. S; ai mbri paciatur san
guis in illa sua natam n mutat. neq; suffic ad expellen
du. Remanet q in mbri faciens supfluitate in eo q.
ostendit p ea q mbri inflat et sanguis p ostipatione
poroy calescit ai exire n possit q aptema pmit arti
as. Causa antecedens est sanguis plenitudo. q si bonus
sit et tepat in qlitate et suba exputrescat. ai ad illud
perueniat gnat simplex flegmonis aptema. Cui sig
nificatio membri est inflatio et dolor s; tñ paruus. semu
pulsatione ht et extensione. et minus calore. ardoie. ru
boie repugnans manu. du ipsu tangit. S; tñ hec om
nia accidentia p matie tepamta. n graua st. Si au
membre habeat multas artias et fortit sentiat. dolor
et pulsatio st maiora. Qd si pocas habuerit et debilit
senserit. ht doloie et sine pulsatione grauitate. Si u
sangi tepate sit oplexionis et glos in suba facit in car
ne aptema et pdicta accidentia st fortiora q exten
sio et pulsatio maxima et si sangi cu tepamento
sui sube subat sit flegmone in gutte generat. et im
nor e significatio supradicta. neq; pulsatione habet.
S i neq; boni sit neq; tepat. s; subtil et calidissim. sim

illd membrum

plex erisipila gnat. q̄ melior ē quā si cū sanguine sit. i
 cola. Significationibus q̄ ardoie min⁹ i plusq̄. fleg
 mon rubet. i incendit. Qd̄ si cū manu tangatur ab
 eo manū repellit. i p̄ statū reūcit. Si sanḡ cū pessimi
 tate sua ḡsus sit in suba nascit ap̄stema q̄ uocat̄ eri
 sipila. i cognominat̄ uariola. Alij dicit̄ igne esse sc̄n.
Nos aut̄ dicem⁹ de h̄ ap̄stema i ei siḡcōe. cū dixer
 mus de passione in extiori cute p̄manenente. Diuer
 sa ū s̄t hec ap̄stemata sanguolenta. p̄ut imbroꝝ ū
 nascunt̄ ē diuilitas. Si enī in facie nascat̄ p̄ capite
 appellat̄ mesere. i ei siḡcō. nimis faciei ē rubor. i ca
 pitis inflatio. i omniū partū suarū tumor. dolor q̄
 i pulsatio i si in cerebri nascunt̄ pelliculis appella
 tur frenesis. In gūnc̄ huius oclorū pannū nata. uoca
 tur obtalmia. In costarū pelliculis nūcupat̄ pleuresis.
In pulmone p̄pleumonia. In diaphragmate pleuresis
 abusiuq̄. i frenesis. Si in mollicia carnis sub ascell.
 aut in ingūb⁹ p̄ oclis p̄ auriclas i cito sanie faciat.
 uocabit̄ pestilentia i uulnera. Si flegmon erisipile
 p̄tineat. aut flegmoni erisipila i cito sanie faciat uo
 cabunt̄ uulnera i pestilentia. Si in alio q̄libet est
 imbro absolut⁹ dicit̄ flegmon. Qd̄ si ap̄iatur. ap̄te
 ma uocabit̄. Hoc ū nomen siḡcat separationē i e
 longationē. q̄ imbrū ubi ē ap̄stema cū de alio
 imbro ad ipsum descendat aut in ipso sit matia col
 lecta necesse ē se imbrū diuidat. i quasi uacantem
 locū faciat. inq̄ sanies sit collectio sit collectio. Nec
 aut̄ matia aut sanies est aut sanḡ est aut de ut
 q̄ om̄p̄tū q̄ matia si natam digat. i fundam̄to
 imbrū eā simule faciat. fit sanies alba. S; si digere n̄
 possit nec assimilare bone q̄litati p̄ defectiōne sur
 pit i ḡsus atq; t̄bid⁹ sit sanḡ. Qd̄ si parū in matia
 op̄et nata partū digerens partū ū uomuerit sanḡ
 i sanies uocat̄. Hoc ap̄stema uuln̄ ē significō dolor

est et pulsatio et maxime cum materia sit in unio et cum ma-
 teria perfecte digeratur tota que in sanie mutetur. Dolor mi-
 tigatur quia materie suba facta est una non diuisa. Signo
 aut uulneris sanie hinc quod tactu digiti quasi est ced.
 et sube digito recubito si habuerit sanguine inuenitur
 uuln quod extendens. Vnde oportet intelligat ne gstitudo
 mbrum te decipiat. Neque enim per gstitudine in sentient
 quicquid mbrum illud tanges quod maxime infirmo nocet quia
 sanies corrumpit mbrorum et quasi corrodit ipsu.

mate et causa
 de. viii. a

Aptema est de aptemate et causa et sigcoe.
 gstitudo et inflatio quod de supflus humoru mbrum
 aliq patit. Hi aut humores aut ab aliquo membro sunt
 effluentes quod ipsu ase expellit per mundificatione sui
 aut in eode membro colliguntur uel esse aptema pro-
 bat. Not materie de mbro in mbrum per adunatione est
 reru quod diximus cum causas morbi dicem. Ne se fortitu-
 do mbrum expellentis. debilitas recipientis multatudo
 materie. largitas poroy. defectio uirtutis pascatue in
 mbrum recipientib. et quod recipienda expellentib se sub-
 dita. Adunatio materie in mbrum ex defectioe e pas-
 catue uirtutis non perfecte ab uel ad ipsa uementem digere-
 tur. Cum ita permanet supfluitas ut paulatim crescat. et il-
 lud mbrum impleat et extendat ubi sit aptema. Cum
 aut subito in mbro nascat aptema intelligit de alio
 mbro materia currisse. Quod de cal intelligendu est apte-
 mate. Si in aliq membro nascat. et paulatim in aliquo
 mbro augmetur. de fluxu uel ee materie de alio in ali-
 ud mbrum effluente aut de ei in ide coadunatione.
 Hoc aut gstitat in frigido aptemate. Aptematis duo ge-
 nera se. aut cal aut frig. se. Cal de gplexione mala et
 cal. cum materia descendente ad mbra. Que cal fit et hu-
 mida sanguolenta gnat aptemata. quocant flegmo-
 nes. Cal inqt. flegmones de gpositione mala nascun-
 tur et cal. sine aliq materia vnde mbrum ardore patitur.

atq; rubore. Qui cū augmētent^r n̄ q̄fortent^r m̄brū illud
 q̄libet eoz est mortificat. Nec spes est q̄si paciens susti-
 neat febres. Qd si matia cal^r n̄ sicē est atq; colica gnat
 aptema q̄uocat^r erisipila. frigidū aptema ex mala
 oplexione nascit. ex frigida descendente de alio m̄bro
 matia. aut in eodē collecta est. Si aut matia frigida est
 n̄ sicca. atq; melancolica. aptema q̄uocat^r scuros gnat.
 Si frigida n̄ humida aptema fit. q̄uocat^r idumna vna q̄
 aptematam .iiii. st. Primum nascens de sanguine n̄
 uocat^r flegmon. Secūda de col. R. n̄ uocat^r erisipila. Tertiū
 nascens de flegmate. n̄ uocat^r idumna. Quartū de col.
 n̄ n̄ uocat^r scuros. Vnū q̄q; hoz aut simplex n̄ solū ut
 pote de una matia natū aut opositū n̄ aptema multa
 st. Aliqn̄ enī de duob; aliqn̄ de trib; aliqn̄ de .iiii. oponun-
 t^r humorib;. Cōpositio aut aut equal^r est in q̄ntitate. aut
 una p̄ habundat alta. Vn̄ aptema st multa. f habun-
 dantia humorū. multitudine aut opositione p̄ q̄ntitate.
 I n̄telligunt^r aut aptemat^r ex siḡcoē diuisa. S; q̄ ex eq̄li ma-
 tia oponit^r dure n̄ moleste intelligi. Cōpositū autē ex di-
 uisū humorū in q̄ntitate aut ex humore intelligit^r do-
 minante. Cōpositoy ū aptematū q̄dā nom̄ h̄nt. q̄dam
 ū n̄ h̄nt. Aptema cōpositū ex colā n̄ sanguine ē s̄p̄l ha-
 bundet colā erisipila uocat^r flegmonica. Si sanḡ colā
 sup̄ ḡdiat. flegmon erisipilat^r uocat^r. Quoy singuloy
 causa in q̄ntitatib; est diuisa. Aut enī ex causa est apte-
 ma faciente. aut in m̄bro ū q̄stat aut ex matia ibi habi-
 ta de q̄b; singlis f̄ s̄ sufficiat erim̄ dicturi.

Cola. r. si sit *De flegmone n̄ causa n̄ significatiōe*
 simplex n̄ ad id q̄ m̄brū uideat^r descende. fac aptema
 q̄uocatur founica. n̄ aliud farsa. Que si cū sanguine
 misceat. erisipila inde gnat. founica ū si de subtili co-
 lā fit. fit simplex in cute nascens aptema. Nec ita sig-
 nificat. q̄ cutis incendit. Subtil^r si fuerit colā n̄ acuta.
 autē omedens n̄ carne p̄forans. founica uocat^r man-

*f̄ flegmone n̄ cau-
 n̄ significatiōe.*

ducatur. Nō significatio ē ut autē obambulet. Ne sic
 fornicā dilaret. Nec pruriginē fac in tactu ardoie
 q; atq; calore cito uulnerat. Si autē int̄ subtile ⁊ glā
 sit tepata. neq; multa acuta. fornicā q̄ milii uoca
 tur gnāt. Sigcō ei ut in cute pustule. ⁊ milii simili
 tudine habeant. Erusipila q̄ ex sanguine subtili nascit̄
 ⁊ colā cutis rubore ⁊ incensione q; sigcat atq; calore
 cū pulsatione. Ois q; ei sigcō flegmone ⁊ erusipila fle
 gmatica ē fortior. *De flegmatis a post ⁊ causa*

magis a post ⁊
 ⁊ sigcōe. ⁊ a

A postema nascens ex flegmate ⁊ sigcōe. xi.
 int̄ subtilitate glāidine q; ⁊ uiscositate tepato
 ⁊ ad mbrū descendente subito uera uocat idumia a
 liqū ex fumosa uentositate nascens sic uidr̄ in corpore
 idropico. atq; psilico. ⁊ in eo q̄ mbroz fundamtu h̄t
 corruptū. h̄ aystematis sigcō albedo ⁊ molliaes est sine
 dolore. Qd̄ cū digitis p̄mat in p̄ssio digitorz ibidē infor
 matur. S; tū cū uentositate sit fumosa nulla digitorz
 remanet forma. ⁊ cū partial quasi resonat. Si ex fleg
 mate glā est ⁊ uiscoso uocat ⁊ glans. ⁊ scrofula. ⁊ u
 rucā. ⁊ nodi simili glandi. Qd̄ de flegmate glā est
 nigre colē q̄ mixto gnāt uerrucas. Si flegma sit sal
 sum ⁊ cū sanguine mixtu. gnant̄ p̄tule fauole. ⁊ a
 p̄tema glā in magnitudine diuisū. Quoz q̄da simi
 le ē aceri. ⁊ h̄ in magnitudine augm̄tat. ut q̄si me
 lon efficiat. ⁊ melone manus. ⁊ sacco ex oī latere
 ardat. Qd̄ motū cū mbris uidr̄ n̄ esse solidatū. sed
 equasi sepatū. Cui solidatio tū est cū cute. Gna ei sit
 un. Est enī pinguosū ⁊ mellitani. pulani q; ⁊ uinca
 tuū. Pinguosū de glā nascit̄ flegmate q̄ intelligit̄ q;
 in uincio stringit sensum h̄is. ⁊ matia colligens quasi
 pinguedine. Etq; tact̄ est q̄si pinguedinis alicui. Oel
 litanū ex putredine nascitur flegmatis. cui materia
 in h̄gre ⁊ colore. q̄si mellis cū tangit̄ cito manū fu
 git ⁊ regredr̄. tact̄q; ei sic utis mel h̄ntis. Pulani

uincatuu ex eode flegnate unde i mellituu nas
 cuntur. Hec intelligit q fundamta eoz dilatantur:
 paruu q e eoz sensus i mollis tactus. Si ta plurimu
 matia ht simile ht simile pulcriti. Juncatuu est simi
 le unicate. de lacte facte. Et i aliud demati nascef
 flegmatis glli i pessum. cu sanguine glio i putenti
 myri. Huus matia qsi luti est aut arena lqsi fey
 olei l'umi. siue carbonis. i Amiliu. Cui tactus durior
 est supiorib. Sefula est apt. qsi glans nascens in car
 ne molli colli aut in ea q sub ascella i ingruib maxi
 me tu in yra colli l'late sui. Et au sup una l' due tres
 pluresue i una qq pellicis arcudat. Quare scphula
 uocat q in collis porcoy sepe nascit. Haict alii ut pote
 scropha multos porcellos gnat. ita i hec in nio aug
 mtata nom asimili est sortita. Verruca est ycula ro
 tunda. in tactu dura i acuta. aut nodo simillima.
 i est durissima. Aliqn aut e sic auellana. i muchula na
 cens in illis locis qst nodi carnis. Hec aliqn cu impma
 tur digitis qsi uulna fac.

a

De melancolicis apertis
De me lancolicis aperte
De me lancolicis aperte
De me lancolicis aperte

De melancolicis aperte
 De me lancolicis aperte
 De me lancolicis aperte

Aptema nascens de colis n. **De me lancolicis aperte**
 qsi fey olei aut est ei turbulencia i uocat simplex
 schros. Cui sigco est duriciae neq; dolet albedo l' ludi
 tas. qsi corpus color inq est. Si aut hec matia de mbro
 inq est nascit. i partim exte uenas est. partim uenis in
 cludit. aptema fit q cancer uocat. Cui sigco est q du
 ru i extensum. i duriciae quasi pet. forma ei qsi for
 ma canc q uene q in aptematis it late. extense sunt
 atq; de matia melancol plene. pedibq; cancroz assimi
 late. q i aliud aptema nascens de col. n. q de cola. r.
 est incensa. cancerq; gnat. q i comedit i uulnerat.
 S igco ei q uulneris labra se grossa. extius inuisa. hnsq;
 si pinguedine. Color ei uiridis l' rufus uulnus ruger.
 H e se qualitates aptemat. i cause i sigcoes eoz
De passione q extior cutis patit corpus. xii.

Spatioe qua extior
 cutis patit corpus.

p

Passiones nascentes in corpib; exteriorib; q̄da de intion
 causa nascunt. q̄ n̄ antecedent uocat. q̄da ū de ex
 teriori. n̄ h̄ p̄mitiua dicunt. De accidenti causa nasce
 tes quedā sunt in toto corpe apparentes. sic uariola.
 lepra morphea q̄da in q̄b; da m̄bris n̄ ū aliis sic alophi
 cia q̄ capitis est p̄pa n̄ lentigo q̄ faciei. Nascentes de
 p̄mitiua sic iuncture separationes. Quax q̄da sunt de
 corpe inanimato sic gladii incisione. n̄ lapide frangen
 te atq; similib; grauib; corpi q̄da de aīatib; sic aīatū cō
 mestionib; morib; q̄q; aut p̄ngtionib;. Aīatū quedam
 nom̄ h̄nt sic canis rabid; t̄re serpentes n̄ similia q̄da ū
 n̄ sicut canis n̄ hō. Nos aut̄ incipiam; apassionib; extiori
 bus q̄ de intion causa nascuntur n̄ de h̄u incipiat qui
 bus oīa m̄bra ardeant. ut pote lep. uariola. morphea.
 petigo. uiriditas. scabies. prurigo. pediculi. p̄cule. varue.
 uerruce. uulneta de incisione nascentia. de sudatio ap̄te
 ma. q̄ uocat yponisma. flux; sudoris. ḡstipatio sui sacer
 ignis. **De uariola n̄ causa n̄ siḡcone. xiiii.**

ariola causa
 atioe. n̄u.

Variolę s̄ multe p̄cule in toto corpe aut ex maiori par
 te disp̄se. aut in uno m̄bro alii uero ū. Antiqui
 uocant has ignis carbones. s̄ri. filias ignis. Hę aut̄ p̄cule
 auḡnto etatis nascunt p̄ maū. Cū enī fetus in uulneta
 m̄struo sanḡne nutrit̄ qui ex sup̄fluitate muliebris cor
 pi nascit̄ n̄ ab epate p̄ uenas quasda sic tā dixim; emit
 tit. Hęc; sanḡis diuersus in suba n̄ q̄tate fit. In suba
 q̄ aliqn̄ hęc ex mundi sanḡis est eēntia m̄dū fleg
 matica. aliqn̄ ū col; n̄ aliqn̄ melancol;. In q̄tate q̄ ali
 quido sanḡis est laudabil;. aliqn̄ inlaudabil;. fēt; qui cū me
 qui cū meliori qui in femina habet nutrit̄. eīdēq; men
 bra auḡmentur. sex aut̄ in m̄bris remaneat m̄at;. idē
 uenit eog; infans de ventre matris egressus nutrit̄
 into matris lactis utat̄. q̄ de sanḡiune m̄struo pro
 creat̄. m̄bra eī de meliori nutritur. n̄ sup̄fluitate
 manet in corpe infantuli q̄ p̄ea aliunde mouet̄ ad

extiora corporis. Olotio autē ei aut de causa extiori sic ae-
 re pestilentia. Etia de sedili in q̄ pus hanc habens pestem
 sedit. ⁊ in sedili remanentis odore morbi residens p̄ea o-
 dauit aut de intiori sic si de infantis ordinat incubatur.
Que si sint cal̄ ⁊ humida atq; ḡssa sic multē s̄ carnes dac-
 tili atq; mel aliaq; similia. h̄ modi matia augm̄tancia
 ⁊ ebullientia cū sup̄et anatura. in corp̄is p̄cellunt extio-
 ra ⁊ nascunt̄ p̄taile quocant̄ prunē ignitē que s̄ pessime
 f̄ q̄itates sue materie. Si enī cal̄ sunt in cōplexione ⁊ ḡssa
 in suba n̄ t̄m in q̄itate pessima. nascunt̄ in p̄taile q̄ in unio
 sūt parue atq; tandē in magnitudine lentis maioris ⁊ ḡssi
 ouis augm̄tant. rotundant. ⁊ camerant. ⁊ effecte ludice.
 uelociter ap̄iunt. Que apte de alban̄ ⁊ si ē p̄na dilucidan-
 t̄. h̄ntes pruriginē atq; duriciē. Nec aut̄ sp̄es cetis salu-
 brior ⁊ lucidior est. Si aut̄ de sanguine ḡsō sint ⁊ mela-
 colico ⁊ pessime q̄tatis in unio p̄taile. lunde medio
 punctū h̄ntē nigrū. Cūq; augm̄tet. dilatant. ⁊ alta al-
 teri quingr̄ neq; rotundant. s̄ earū forma in latib̄ diuisa
 tur. Color eorū lund̄ atq; p̄lubens. aneric̄. Pat̄n̄. apte ha-
 bente putredine ⁊ ardore sic incendia ignis niḡ aliquādo
 ū n̄ aperunt. h̄ modi pessime s̄ ⁊ mortales. Quib̄ si ad-
 misceat̄ sanḡ cū acuta putredine uesica fit sic ignis in-
 censa. ⁊ uocat̄ ignis sacer q̄tā pessimū est. Est itē uari-
 ola de sanḡne calido ⁊ subtili n̄ multū pessima. Nec aut̄
 cū ueniat. ad statū. est q̄si miluū aut minor. color ei rube-
 us. neq; ap̄it. s̄ dilatāt. ⁊ euanesat. Vniūsal̄ siḡcō uari-
 ole in unio ē febris. ⁊ inflatio in facie. ⁊ in t̄p̄ib̄ ⁊ gut-
 tē. ⁊ artus maiorib̄. prurigo in narib̄. ⁊ rubor in m̄bro
 ū nascit̄. aspicat̄ in lingua in capite guttas. Que signa
 cū uident̄ in febre ḡtinua certificat̄ uariola uentura
 eideor. **De lep̄ ⁊ causa ⁊ siḡcōe eidem. xv.** De lep̄ ⁊ causa ⁊ siḡcōe
eiusdē. xv.
Lep̄ra est morib̄ desiccans oia corp̄is m̄bra que ḡcrea-
 tur cū q̄m carne est deficiat̄ mutataua uicis. Est aut̄
 de cōplexione mala fr̄ḡ ⁊ sicca ⁊ de d̄nacione mela-
 co

he ad sanguine et corruptione eide. Que cum uenit ad cor-
 poris nutrimenta corrumpit ea et desiccatur et ite desiccatur
 humores atq; spuma. Que utraq; desolo nascuntur san-
 gine. Hec aut passio in generatione inuadit filios. Suba
 enim symatis gmixta est cum humoribus; malis de quibus; lep-
 pcreat humoresq; corpus filiorum humoribus; patrum simi-
 les sit et suba eorum fundamta sit facta. Vnde necesse apatri-
 bus ad filios malum pcreat. Ite occupant qui cum sanis huius
 modi allideant. et eis confabulentur. Quasi enim fumus
 de corporibus; infirmis dissolutis alant odorat. Lepre spes sunt
 due. aut enim ex cola nigra que fer sanguis est et eius
 ebullentia. de hacq; lepra non cadit membra. et aliqui
 huiusmodi infirmo pdest mediana. pfecteq; sanantur si sibi
 abutis succrat. aut ex nigra cola que decolorata. est incen-
 sa. hec et membra consumit et cadere facit. estq; incurabilis.
) macium aut huius lepre intelligitur. quia albedo oculorum lunda et
 fiat. et apparet in forma rotunda. Vnde leonina uoca-
) ue cum ueniat ad statum membra cadit. deplanc palpebre. et
 supralia guttas succedit rauatas. facies inflatur et eru-
 pitur. et tubera efficit. Digni sunt fissi. et nares desiccata-
 ue. uene. lingue ingillate. nares aliqui cadit. **De ore**

morphea et causa
 sigcoe. xvi. 02

Morphea est albedo **ph**ea et causa et sigcoe. xvii.
 in exterioribus; apparet corporis aliqui in quibusda membris
 in quibusda uero non. Aliqui in omnibus; ut totum corpus
 albu esse uideat. Nascit aut de grossis humoribus fle-
 gmaticis dñantibus; sanguini. et defecione mutabit
 uirtutis. que est in membris. Hec de gplexione fit ma-
 la. et frigida. Cuius sigco. quia membra et pili pacentium albe-
 cunt. Cum aut cutis cum flebocho et acu pungit. non
 sanguis egreditur. si albi humores potest esse uidentur. Huius
 modi est incurabilis. Vnde si sanguis erit. aut humores ro-
 sei. de sanitate non debemus despare. Est et alia morphea
 subita et alba. in cute exteriori de eode nascens. unde et
 alia si tamen non de foris matia. Differt aut. quia hec in exte-

ori apparet cutē. illa ū in uinciorib; est. Morphea nigra
 est mutacio cutis in nigredinē. ⁊ nascit̄ de ḡmixtione co-
 l. n. ⁊ sanguis. Signoēs ei q̄ cutis demigt̄. ⁊ quasi fur-
 fura. cadunt cū fricant̄ locq; remanet rubeur. Max-
 ime hec morphea nascit̄ iuuentute manantib; ⁊ ip̄sis iu-
 uenib; p̄t̄ incensione col. r. in eoz corpib; ⁊ mutatio-
 ne sui in nigri. Petigo q̄ est aspit̄ nascens in cutē. ⁊ co-
 lor ei quidam niger. quida rufus. ⁊ excal. ⁊ sub ali sa-
 gne nascit̄ qui cum colā niḡ miscet. Aliqñ etiā nasci-
 tur ex ḡmixtione ḡsse humiditatis cū salis flegmate.
 mixto cū sanguis calore. Neq; petigo si sit diuturna
 excoiat̄ de cutē sic p̄st̄.

De scabie ⁊ cutis excoiatione pediculis ⁊ p̄t̄ uerrucis. xvii.

5

Scabies ⁊ prurigo atq; cutis excoiatio fiunt de fleg-
 mate salis mixto cū sanguis colico. que expellit̄ na-
 tura ab incioribus ad cutē sub̄q; ea p̄manet. Si humor
 sit subtil̄ pruriginē cito salubrem fac. Si grossius sit di-
 uina scabies. ⁊ excoiatio cutis. Aliqñ si passio uen̄ ex de-
 fectione cutis cū nata sup̄fluitate expellit̄. in extiora
 corpis. ut m̄bra m̄udificet inciora. Quia ut expellat ⁊ dis-
 soluat. n̄ h̄t uitate ⁊ ita ibi p̄manet. Maxime hec gan-
 git ḡmedentib; multū. ⁊ acipientib; ea cibaria q̄ ḡssos
 chunos h̄nant neq; balneentur. Quib; prurigo nascitur
 p̄p̄t̄ lutū in corpe coadunatū. Itē seniorib; prurigo
 nascit̄. p̄ defectum cutis eoz ⁊ multitudine falsoz
 humorū in corpib; suis. Signoēs scabiei s̄ p̄t̄ile parue i-
 apientes rubez ⁊ p̄tea inflatuē nimia habentes prurigi-
 nem. ⁊ plurima in manib; ⁊ int̄ digitos. in cubitis ⁊ sup̄
 anū. ⁊ arcūant̄ ip̄sū. Aliqñ est in toto corpe. Pediculi s̄
 de sup̄fluitate ḡssa. ⁊ humida atq; corrupta. quā ex-
 pellit̄ nata ad cutis extiora. neq; eē poros ex ḡssitudine
 sua. ⁊ ita miscet̄ cū luto corpis. Inde ḡnantur. Idō semp̄
 habundant pediculis n̄ balneati. ⁊ q̄ru n̄ mundificatur
 cutis sic inatorib; ḡtingunt. Sudor em̄ corpe erit. ⁊ per-

8 scabie ⁊ cutis exco-
 none pediculis ⁊ p̄t̄
 nis ⁊ uerrucis. xvii.

p̄t̄ile

manet in poris. Putrescat q̄ subtile fuit. ⁊ pediclos fac. Ali-
 q̄n ⁊ pedicli fiunt ex comestione siccarū ficuū. Pustule
 parue nascunt̄ ex pessimis humorib; qui ext̄ corp̄ anā
 expellunt̄. Qui sint calidi ⁊ acuti p̄tulas acutas in capi-
 te fieri necesse ē. Si ḡli ⁊ frigidi p̄tule late ⁊ extense. Puri-
 mi autē nascuntur p̄tule. his quib; cutes s̄t durę. ⁊ ḡli-
 pate. Est ⁊ aliud gen̄ pustularū quaz q̄da maiores ⁊ q̄da
 lactiores in capite s̄t. cū nimia pruriginē incipientes. Ex
 quib; putridi humores effluunt ⁊ nascunt̄ ex sanguine
 cū colā se miscente ⁊ coloris s̄t rubei ⁊ in die augmen-
 tant̄. un̄ infirm̄ nimios ardores patit̄. Cui pulsus uelox ē.
 ⁊ magn̄. Si autē ex ḡmixtione flegmatici s̄lli ⁊ sanguis
 subtilis s̄t albe in colore. ⁊ maxime auḡmant̄ in nocte.
 ⁊ aliqui ex horū triū humorū nascunt̄ ḡmixtionib; quoz
 color n̄ multū ē rubeus. **De sudatione aptemate q̄**

datione ⁊
 mate q̄ uocat̄
 ysina xviii. d

Sudatio ē p̄tula. uocat̄ **ypousina xviii.**
 parua sic miluū. Que in extiori cute excoiat̄ ⁊ de
 humore subtili cal̄ ⁊ colerico nascit̄. ⁊ cū sanḡne mis-
 cet̄. maxime q; in estate nascit̄. p̄cipue his qui in aqua fri-
 gida balneant̄. Humores enī qui de intiorib; egrediuntur
 corp̄is in cutis claudunt̄ poris. Verrucę p̄tule s̄t parue
 durissime ⁊ rotundę. sic acum. In plurimis nascentes inē-
 bris. de ḡmixtione humorū flegmatici ⁊ melancolici.
 V ulnera de incensione nascentia de sanḡne s̄t incenso. ⁊
 melancolic̄ ad extiora corp̄is anata ex pulso. S̄t autē pus-
 tule maiores in inicio. ⁊ deinde se apientes. ⁊ dilantes
 crepantes ⁊ nigra putōdinē facientes. Aptema q̄ uocat̄
 ypousina ex sanguine ⁊ uentositate ⁊ de incensioe
 nascit̄ artic. si q̄da m̄bra passionē paciant̄. un̄ ar-
 tia sub̄t̄ cute incidat̄. aut uulnera fuerint in loco u
 artia sit ⁊ cute solidata extior incisio in̄ remaneat artia
 n̄ solidata ⁊ apta. Significō h̄ aptematis. q; loc̄ ei puls̄.
 man̄ tactu. sub̄t̄ eā dissoluit̄. Aliqū diu som̄t̄ audit̄. Co-
 lor ei quasi flos mole. Gal. uulnera inqt̄ ⁊ p̄tule i cor

pe nascentes nimium albe. aut uarię humores pessimos
denotant habe. et per hanc ita dicitur ad sanandum moleste
quod ab humoribus uulnera illa sunt facta et non permittunt so-
lidare. ipsa item per diminutionem boni sanguinis unum solet

D *de morbis illis quod sunt prohibenda morbis in aliis. r. u.*
dicimus de passionibus totius corporis exterioribus. Oportet
nos in hoc loco eas dicere que quibusdam uibris et non a-

solidare. et ea ge-
nerare bonus
sanguis in uulne-
ribus.

liis sunt puante. Sunt et quedam solum prominentes capiti. sicut
alopicia. tinea. fauositas. furfura. capitis magnitudo
que ex aptione est ossium. serena assimilantium. et molle apte-
ma que sub cute capitis atque super craneum. Sunt et quedam pas-
siones faciei prominentes sicut lentiginosae et parue stule le-
tiginosae. faciei. fuligines. et celsa que est in maxilla atque in-
censiones. Sunt et quedam pedibus; attingentes sicut elephantia.
uarices. uulnera que uocantur dactylia. Sunt et que paci-
paciunt pedes et manus sicut uena mediante et fistu-
ras in plantis manuum atque pedum. calcaneoque et uulne-
ra extrinsecis doloris generata. et excoctio exequitacione
numa. Sunt et que paciunt. digiti et uirgule. Nos
autem incipiamus ab his ab his que prominent capiti et primum
de alopicia et tinea. Sunt due passionis capillos a capite et
pilos a barba. et supercilios euellentes. Suntque hanc notia asimi-
li supra. Alopicia. quod lupi plurimum paciunt. ut pilus
sibi cadat et cutis uulneretur. Tinea. quod serpentes illa sepe
cute excoctat. Unde et uirna uocat morbus cute ante-
rens hominibus. Dicit tamen alius morbum istum sic uocari
quod in hoc morbo pilorum auulsio est sicut tinea uulneratio.

S; non est ita. hę ambę passionis aut de colā sunt acuta.
cū sanguine mixta. que utraq; pilos nutiunt et cū ad ea
pueniunt. cadunt. Cadunt autem ex incensione qua paciuntur.
Significoes sui quod calor illi loca prominent albedini.
et aliqui omnes pilus corpus hec paciunt ut cadunt. Ypocriti hinc
bunt inquit alopicia si uarices ueniant. capilli redeunt.
S; non est uisuale ut hę uarices habeant. Aliquid autem

cadit capilli ppter paruitate cibi et boni fumi eosnutentis. a
 liqn ex raritate poroy p qd cu fumi exeat et dissipat et rari-
 ficat. nec pili efficiuntur. Aliqn q; ex poroy gstat q; gra-
 git ex flegmate et humiditate. qz cu fumi un sunt pila-
 si cu hac humiditate exierit defons p humiditas reuertit.
 ut poros claudat. et ita qth alterutru fumi. ad exiendu
 paratu ne gmanet. unde pili nascunt. Aliqn q; pili ca-
 dunt p acutu morbu. p calore nimiu et fumi pessimu.

A liqn et p ablatione boni humoris sic uidet in pascia e-
 thica. Et mellitua et ptila in capite et natua. hnt put-
 dine. hnt multz spes. Et q uocat fauis. et de flegmate
 salto nascit. Significo ei qz et ptila pforantes cute ca-
 pitis cu subtilitate foraminis. que hnt humiditate faui
 mellis assimilante. Et et alia quocat sicala. Et au ptila
 iocide et dure. hntes rubore et unitionib; qsi sicili signa.

E t et alia hnt pforatione in capite subtile. priorib; mino-
 re. de qua crunt humiditates qsi carnes. laudationes.

E t et alia rubea parua qsi mamulle summas. de q ex hu-
 miditas. sic sanguis aq. Et et alia sicca. alba. de q albi ca-
 dit cortices. furfur et subtile et albu. sic furfur cadens a capi-
 te sine uulneratione. Qd ex fumo gtingit flegmatico et sal-
 so aut de sanguine melancolico humori mixto. Capitis ma-
 gnitudo et longitudo et tortio. ex uentositate nascunt
 grossa. q oslib; terra assimilantib; uniscant. et ita al-
 tm ab alto diuidit et elongat. un cap magnificat. dpte
 ma q sub cute capitis est si cu digitis tangat. leuit mo-
 uet. Et au de humorib; subtilib; et aqsi sub cute capi-
 tisse coadunantib;. Lentigines sepe in maxillis nascent
 tes. et de fumo q de sanguine e incenso. et melancolicis.
 qst in sto aut in aliis locis corporis. sic mulieres pa-
 unt gapientes. cu in corporib; earu mali coadunant
 humores. Cella in maxillis solet effici. de humorib; nasa-
 tur grossis et acutis. Et aut ptila uulneratua incipient
 in maxilla. Incensio u faciei et naru est qsi mellitua

p̄cula. rufa lunditati tm̄ ḡmua. aliqn̄ faciens uulne
 ra. Oportet aut̄ intelligi q̄ia uulna s̄t in h̄ loco p̄ in a
 ho mbro. Si em̄ rotundum ⁊ p̄fundū pessimū ⁊ molestū. q̄
 de matia nascit̄ ḡla. ⁊ calida. Clephantia est melancolici
 aptema nascet̄ in crure p̄ in calcaneo. Sigcoēs ei q̄ forma
 pedis est q̄i elephantis. n̄ diuisa s̄; eq̄l. Varices s̄t uenę in cr
 rib̄ plene. ⁊ in imico ḡlę nascentes de humouib̄ melacol
 in has uenas descendentes ⁊ eas implentib̄. Plurimū autē
 his nascunt̄ qui laborant in pedib̄; ⁊ erecti stant. Descen
 de aut̄ humores in has uenas que s̄t in crurib̄. ⁊ p̄ hoc
 in amar̄ plurimū nascunt̄ ⁊ in agro laborantib̄; ⁊ simili
 bus. Sigcoēs eay. q̄ uenę tortę s̄t ⁊ ḡlę uiriditati ⁊ nigori
 ni p̄nentes. Dactilia in crure nascunt̄. ⁊ emulsi ḡcauā
 atq; p̄forant. rotundū ⁊ manducant arcudantia. ⁊ ad
 sanandū molestū. Que aut̄ in manib̄ nascunt̄ insimul. ⁊
 pedib̄. Vna est uena medianal. fissura in manib̄ ⁊ pedib̄;
 Vena ista in crure nascit̄ ⁊ in brachiis. aliqn̄ in latib̄ pue
 ris. Plurimū aut̄ in calid̄ nascit̄ regionib̄; hec passio
 sic̄ india ethiopia. ⁊ egypto. S̄t ⁊ alie passiones sub̄ cute
 nascentes ⁊ s̄t sic̄ uenę motu forti se mouentes sic̄ uerme
 ⁊ si ap̄iat̄ loc̄ ubi h̄ay uenarū est cap̄ fit dolor nuni. fissu
 re aut̄ manūū pedū calcaneoy excol̄ s̄t. ⁊ exalū sic̄
 humouibus ill̄ local̄ onātib̄. Que in digitis est fissura. cali
 dū est aptema in uicinitate nascens unglarū dolorē ⁊ ardo
 re facientes nuni. **De morbis illis q̄ s̄t p̄i q̄b̄dā**

Cū morboꝝ spes **orobris ⁊ n̄ alijs. xviii.**
 in superiorib̄; nominauim̄ dixisse nos meminim̄ q̄ si
 iuncture sepatio in carne est uocari debeat plaga. Si
 putrescant dicunt̄ uulna si in ossib̄ ē fracta. vultia ḡ q̄da
 s̄t sola. ⁊ simplicia sic̄ fissura. Sola mbri inq̄ ē nulla p̄d̄
 pars. Hec aut̄ fissura aliqn̄ ē incisio parua. aliqn̄ mag
 na. Sola aut̄ q̄ nulla sequit̄ accidentia. fissura magna
 q̄da est ⁊ sicca q̄da h̄is putredine. Et hec ē in facie p̄ de
 fectionē digestioni ab̄i adeā uementis. Om̄e em̄ men

S̄ morbis ill̄ q̄ s̄t p̄i q̄b̄dā
 mbri. ⁊ n̄ alijs. xviii.

brū duas h̄t sup̄fluitates. Vnā subtile q̄ per poros dis-
 soluit̄ corporis. altā ḡssa un̄ nasc̄t̄ cutē sup̄. l̄tū. Put̄do in
 uulnib̄ ex humorib̄ h̄is ē subtilib̄. q̄ calore non dissoluuntur.
Q d̄ ēq; uuln̄ ē h̄mōi in p̄partulo ē neq; siḡcoe indiget. Vnā
 ḡposita q̄dā s̄t̄ cū causā aut morbo aut cū accidētib̄. Cū
 causā. sic̄ in loco suo inueniant̄. a se descendente mat̄ia.
S iḡcoe eorū multitudo ē humiditatis in uulnib̄. ⁊ ipsius fluxus
 cū morbo aliq̄n est ex cal̄ ḡplexione. Siḡcoe ei robur est in
 br̄ illi. ⁊ incensio atq; dolor. Aliq̄n est ex ḡplexione ē fri-
 gida. Siḡcoe. luiditas coloris. ⁊ paruitas caloris. Aliq̄n ex
 ḡplexione ē humida. Significō humiditatis est multitu-
 do ⁊ uulnium put̄do ⁊ mollities in tactu. aliq̄n ex ḡplexi-
 one sicca. Siḡcoe uulnium est siccitas. ⁊ eorū duricia. cum
 morbo officiali. Quedā s̄t̄ f̄ immorationē sic̄ carnis uulnib̄
 ⁊ partib̄ de m̄bris cadentis q̄dā f̄ magnitudine sic̄ ap̄te-
 ma q̄ de calore ē ⁊ uuln̄ facit. Est aut̄ f̄ sepationē uncl-
 tē sic̄ incensio nerui aut fractā ossis. ḡpositio. uulnā cum
 accidētib̄. Est sic̄ cū dolore qui uulnā seq̄r. Vnū q̄q; aū
 uuln̄ simplex siue ḡpositū. siue inuet̄escat. ⁊ xl. dies nā-
 seat. appellat̄ fistula. Qd̄ uuln̄ p̄funditate h̄t ⁊ os eī stri-
 ctū est p̄funditas lata. caro dura ⁊ alba. ⁊ sine dolore.
 aliq̄n aut̄ uid̄ sicca. aliq̄n humiditate h̄t ⁊ aliq̄n ab
 ipsa c̄rit̄ humiditas. aliq̄n ū n̄. Aliq̄n os eī claud̄r̄ ali-
 q̄n ap̄it̄. aliq̄n p̄fundat̄ ⁊ putrescit. aliq̄n in nerui
 uenit̄ aut uenā aut in aliq̄ m̄brū nobile ⁊ cōmedit̄
 lud. Aliq̄n ḡcauatio eī est recta. aliq̄n transiūsa aliq̄n
 in fistula multa h̄t hora. Sufficit̄ dixisse de uuln̄ h̄
 siḡcoe q̄ est in carne. ⁊ uuln̄e p̄partem. Intelligi hec om-
 nia est facile. q̄ patet sensu. fractā enī p̄sa est.
 q̄ cū moueat̄ manus super ipsam. uid̄r̄ m̄bra separata
 ⁊ diuisa. m̄br̄ forma n̄ recta. Vnā aut̄ ⁊ ap̄temata
 facile apparent. ⁊ sepatio uncltē. q̄ ex aialib̄ est facta.
S i ex aiali sit n̄ uenenosa n̄ differt ab aliis uulnib̄ ⁊ a-
 p̄ta est s̄ interrogacione infirmi indiget. q̄ eū ḡmedit̄

aut momorderit. Orosius aiat uenenosi l' comestiones.
 l' punctas sequit' accidentia pessima r' diuisa q' st dicen-
 da. ut intelligam' un' sint r' qua' r' q' oportet medice-
 r' r' n' erremus. *De morsu bestie uenenose incipien-*

*l' morsu bestie uenen-
 incipiendu' arabid' canis*

a

Animalia uenenosa *dum arabid' canis .x.v.*

q'da st gmedicia. q'da mordeta. q'da pungentia. Co-
 medicia st canis rabid'. mustela. r' illa q' uocat' ephalepu-
 tis r' amela. Orodentia st turis r' oia gna serpentium.
 T uris siccit'. r' glados'. r' in aqua pfundentes se. r' he q'
 dicunt' pignos r' q' ostos. r' cornute. Animalia pungentia st
 scorpiones. uespe. aper. r' arane'. r' scorp' quocat' restella
 tuus. r' reptalia. pedich' uuluis uocata. De in qua uenenu'
 canis rabidi nimu' est siccu'. r' desiccatuu'. r' cerebro no-
 cens plurimu'. Vn' spasm' r' horro' aque. Canis cu' homine
 comedat. l' mordeat. pessima patit' ho' accidentia. Cui gmes-
 to si mediana n' succerit' pit. Oportet g' intelligi sigcoes
 canis. ut custodiam' r' uideam' canem qui eu' mordit ut
 eu' morsu' caninu' scerim' r' q' oportet medicem'. Signa
 st q' sic se ht' ut rabid' refutans gmede. r' uibe. sicut' num-
 am patit' r' incensione. aq' fug. os apit. lingua emittit
 de ore spuma effluit. sicut' spuma cameli. cap' ei' in a-
 lud lat' suspendi'. Oculi ei' rubicidissimi auricle' suspe-
 se. s' sep' morte aliqb; q' si spuma. egdr. Cu' aut' latret
 rau' est. Aliqn' uoce n' ht' cu' ambulet nutat in diuisas
 partes. negat suos domesticos latrat in eos. Lat' r' in ca-
 nes ut in hoies. Que cu' alii canes sentiunt l' cernunt fu-
 gunt. Rufus hoc inqt' canis patit'. ex d'natione nigre col'.
 r' est q'da spes melancolie. q' plurimu' pacunt' canes. in
 estate. parui in hieme. Accidentia hois de cane h' modi
 morsu'. in inicio nich' nisi plage dolore sentit. Plaga aut' ista
 n' ab alijs differt uulnib'. Cu' aut' dies elongantur techi-
 nositate pacunt' r' rubore in corpe maxime in facie. su-
 dore q' r' defectione r' aq' timorem. Quia cu' uideat t'mt.
 fug. neq' ea bibit. Similit' omne fug' humida re. r' aliqn'

.v.

lactē sic canis atq; si cū hoīes mordeat. eadē morſi pauiunt
 accidentia. Quē aut p̄. xl. dies eueniunt. aut p̄. vi. m̄ſerant
 p̄ nouē. Cauſa accidētū p̄t̄ aq; timore. p̄foratio ē ueneni
 p̄ totū corp̄. Timorū aq; cauſam. q̄dā philoſophi dicit eē p̄
 nimia ſiccitate. corpori dominante. Venenū. ſ. nimū est
 ſiccū. ⁊ deſiccatiū ſugunt. q̄ eorū nat̄e est ḡtū. Rur
 ſus hāc paſſionē melacolię dixit eſſe ſplene decol̄ nigra
 naſcentem. ⁊ canicoſa dix̄ d̄nari. q̄ peſſime ſit q̄litatis
 ⁊ ſic uenenū. Quom̄ ū multa q̄dā res pauiunt melacolia.
 ita ⁊ canes iſti aq; ſt̄ timidi. Dicunt aut̄ quidā mea uide
 forma canis q̄ eos momordit. Alii dicit̄ intēſtina p̄l̄ ſc̄
 ibi queniunt. Hęc eſt ſiḡcacio ūm̄ intelligit̄ rabidi mor
 ſus. ab aliis aīalib; diſcret̄. Hęc put̄ dixit̄ aut̄ p̄. xl. di
 es. aut̄ p̄. vi. aut̄ p̄ nouē oſequitur̄ m̄ſer. S; in uicō nul
 la eſt differentia int̄ plagā hanc ⁊ ab alio cane p̄ alio
 aīali non ueneno ſe facta. Oportet t̄m̄ in p̄ncipio diſcer
 nat̄ ut̄ p̄uſq; aq; timor ueniat. medicet̄. Qui timor cū
 uenit. nulla euāſio morſis eē potit̄. S; ſi aut̄ timore ei ſucc̄
 rat̄. ſanat̄ ⁊ liberat̄. maxime ſi p̄ſec̄ hū inuenit̄ medicū.
 Differētia ſi morſus canis rabidi p̄ n̄ rabidi ſit. q̄ ſi ſuper
 ponat̄ em̄ plaſtrū de nuce b̄n̄ piſtata. una die ⁊ una
 nocte. de inde ablatū det̄ gallo p̄ gallinē eſurienti ſi p̄
 q̄. comederit bibit̄ n̄ eſt morſus canis rabidi. Si aut̄ eſt
 morſus. Oportet die illa ⁊ nocte. exſpectet̄. q̄ n̄ tā cito
 morſus. Alii dicit̄ ſi fruſtrū panis accipiat̄. ⁊ ſanguine pla
 ga exuante ungat̄. canisq; piat̄. nullaten̄ q̄medit̄ ſi
 canis rabidi ſit morſus. Cū hūi morſi ſiḡcōib; canis rabidi
 morſus diſcernunt̄. Quſtule morſus nimū dolore inferit̄
 patientib;. ⁊ color plage ē hūdus. Morſus ſimū. ē q̄ ſi ho
 minis. *De morſu t̄rie ⁊ ſerpentiū. xxi.*

morſu t̄rie ⁊ ſer
 p̄tiū. xxi. t̄

Trie ⁊ ſerpentiū uenenū ē cal. ⁊ q̄ ab eis mordent̄
 dolore nimū in illo loco pauiunt. ⁊ p̄ea dolor ſucce
 dit. ad totū corp̄. In loco aut̄ morſus duo foramina ſepa
 ta uident̄ que ſt̄ d̄ntū ſuorū loc̄. P̄ ab ipſis humiditas cur

rit. q̄si sicolei. de in humiditas fumosa. in loca circum a
 p̄tem cal̄ ē pati. q̄ h̄c rubore. in humiditate atq; uescal̄ q̄si
 ab igne ḡbusti sint. Corporis calor mutat̄. abhominatio
 ne. in uomitū colē patiunt̄. in defec̄tione. tremore. in sti
 gidiū sudore. Caro comedit̄. in de m̄bro in m̄brū corrodit̄.
 D e ginguus sanḡs effluit. atq; stringit̄. Morsus gladiose est
 putidus. de quo emul̄ pessim̄ odor eḡdit̄. Dicit̄ aut̄ q̄dam
 q̄ pedes sup̄ illa incidentis exconantur. in partē aptema
 in cruce. Qui aut̄ ei medicat̄. manū ei exconantur. Qui
 ū h̄c serpente occidit odor ei putid̄ fit. in om̄e odore pat̄.
 in solū illi fetorū. Dignō h̄mōi morsus. q̄ aptema in illo
 loco sequit̄ cū rubore. Vesica illa m̄bra circūdat. Aliq̄n
 sū manū erit. q̄si aq̄. Sanḡis dolore patiunt̄ in ore sto
 m̄. Serpens qui uocat̄ sicubūda. infert morsu dolore.
 eis q̄ ab ea mordet̄. in est ḡmuis. in sanḡis in eḡdit̄. Sū
 multa patiunt̄. neq; aq̄ satant̄. p̄ caloris h̄ t̄rie mag
 nitudine. neq; ab hac morsu euadit̄ morte. Serpens qui
 in aq̄ p̄fundat̄. largitate aq̄ plage eis fac̄. q̄s mordet̄.
 in humidū colore. Ab ipsa humiditas ex nig. multa. in fe
 tida. sic fetor q̄ a corporib̄ ex mortuorū. Serpens qui uo
 cat̄ pichronis est t̄ria minor sup̄iorib̄. in lationib̄; colli
 Q uin que momordit. in q̄ t̄riaca idē fac̄. in emolliconem
 in carne. in tumore sic ydropis. in caro ei ex humidita
 te calida. T̄ria q̄ est in uocatur ē collū sur sū erigit̄ at
 q; extendit̄. in de ore sanḡis sp̄utat̄. plaga q̄. morsu fac̄
 parua ē nimis. q̄si ac̄ p̄foratio. in parū sanḡis ab ip
 sa effluit neq; apt̄ in tumore facit. Qui aut̄ ab hac mor
 dent. obscuritate uisus patiunt̄. in dolore capitis totius.
 in sens̄ corpus p̄dit̄. neq; euadit̄ ab h̄ morsu. Serpens cor
 muta q̄ uocat̄ basiliscus locū que momorderit at̄nū
 fac̄. in uirgē erectionē cū pedomb̄.

S corpū uenenū *De scorpionis rarane morsu.*
 frigidū est. Vn̄ q̄ mordet̄ q̄si niue frigida p̄si
 onem patiunt̄. loc̄ tot̄ ato dolet. s; rubore. atq; du

Scorpionis rarane

morsu.

riam hē. ⁊ extensionē. ardoie aliqñ ⁊ frigiditate. ali
 qñ augmētat dolor. aliqñ mitigat. Dolor ē quasi puncta
 ac aliqñ faciens defectiōne si sup artia cecidit. aliqñ do
 epilepsia si sup neruū cadit. s̄ uespe atq; apes eis q̄ pū
 gunt tumore calidū ⁊ ruboie faciunt. ⁊ calore. Rostrū
 earū remanet ubi tangt. Aliqñ morū paciunt sudore.
 ⁊ abhominatiōe labroy ichigatiōe ingnū tumore
 uirge erectiōe. Aranearū multē s̄ spēs. Quē ubi mor
 dent faciunt dolore multū ruboie. frigidū sudore ⁊ a
 tū colore. Aliqñ q̄si strangurie in urina duricie. ⁊ uir
 ge extensionē int magna ⁊ genua. techinositate in sto
 lingue extēsiōe. ut eoy sermo discerni n̄ possit. uomit
 humiditate q̄si araneē tela ⁊ uentris emolliatiōe sim
 lit. Si aq̄ cal infundat. dolor emittit. cū exeat reūtat.
S pēs alia aranearū in loco quē mordent dolore faciunt
 ruboie subdiastagnate. astipatiōe in urina frigidita
 te in corpū extēmitate. uirge extensionē. Scorpi qui uo
 cat restellatiuus ē paruus. ⁊ hē caudā recto restellan
 te. Hic plurimū inuenit ubi rucharū effiat. Quē mo
 morderit dolore n̄ patit in p̄mit. Scda uero ⁊ t̄cia die
 pessimū patit accidētia sicut tumore in lingua. sang
 nē mingit. tremore cordis. defectiōne angtia. Ocul
 ti mouunt de hui mori scorpionū morsib. Hec sigcō
 sepationis iunctē ē q̄ ex animalū ē uentositate. finit
 passionū q̄ in extiorib⁹ corpū s̄. **FINIT .VIII.**

ut. viii. particula.

(N)

Nona particula hē capitla. xl. i. **particula.**
 conuenientia inuestigatiōi intioy morboꝝ. ⁊
 suarum causarum. sicōe sua. iii.
Capitulū. p̄mū. De frenesi cal ⁊ frig ⁊ ap
 De uniuersali uia in intelli temate cerebri aliena
 ganē passioēs extioies. ii. tione intis ⁊ causis eoy
 De itētiōe intioy inbroꝝ ⁊ uirgeōe. v.
 diuisione eoy. iii. De hēcargia ⁊ causa ⁊ sig
 De cephalica ⁊ causa ⁊ signi mificōe. vi.

D e apoplexia ⁊ causa ⁊ sig ^o e d e panmehis costas opientib ^o		
⁊ de epilepsia similr meo	⁊ de lacris pectoris	xxv.
dē capi.	vii. d e diastigmatē.	xxvi.
D e melacolia ⁊ amore qui d e corde.		xxvii.
⁊ d r. ⁊ causa ⁊ sig ^o e. ⁊ d e instrumentis cibi ⁊ aro iapiendū.		xxviii.
spasmo.	viii. d e iuestigacione itioy mbrorū.	xxv.
D e passioib ^o q ^o parit nucha ⁊ causari suay.		xxvi.
sic emollicioe techinatio d e pfunditate stomachi.		xxvii.
ne ⁊ similib ^o .	viii. d e intestinis	xxviii.
D e spasmo q ^o explematione ē d e colica passioe.		xxviii.
D e spasmo q ^o exmanuacioe ē. ⁊ d e elubricis ⁊ ascaridis.		xxix.
D e tremore q ^o ⁊ palus.	x. d e ano.	xxxi.
D e gibbositate.	xii. d e ydropis	xxxi.
D e passione q ^o nascit. mbrū d e spelne.		xxxi. i.
sensuū ⁊ ab oculis iapiendū d e felle		xxxi.
D e mbrū odac ^o	xv. d e renib ^o .	xxxi.
D e auriclis.	xvi. d e uesica.	xxxi.
D e lingua ⁊ ouis parte in d e testichis		xxxi.
gūe p ^o nenti.	xvii. d e siphac	xxxi.
D e ore	xviii. d e uirga.	xxxi.
D e passione un ^o ab elu ^o nas d e uulpa.		xxxi.
ac ^o .	xviii. d e mamillis	xxxi.
D e passioe un ^o g ^o ⁊ pulmoni decoris.		xxxi.
canalibus.	xx.	xxxi.
D e pulmone	xxi.	xxxi.

MORBI NASCENTES INTERIORIBVS
 corporis. n̄ adeo faciles s̄t intelligi. sic qui
 nascunt in exteriorib^o corporis. Oportet ergo
 noticiā medicū habere actionis singlorū m̄-
 broy ⁊ oplexiones eoy subas suas ⁊ unū cuiusq^o u-
 uamta q^oitates ⁊ formas locos in coipe ⁊ q^o colligā-
 tiā hat singlū m̄brū ad alia m̄bra ⁊ q^oū hat hu-
 moy palariū rerū sic nos dixim^o ubi q^oitates m̄bro-
 rū tetigim^o. Ex his enī intelligit unūq^o m̄brū ināo

ris morib. ⁊ in q̄ m̄bro ⁊ q̄li m̄br̄i sic loco p̄pendr. ⁊ q̄litas
 morbi ⁊ ei q̄litas discernunt. sanitas q; ei ⁊ molestacio
 notificat. Cū horū q̄ noticia sit necessaria. monstranda
 est uia. ⁊ m̄sura unde possint intelligi ista. Via ⁊ m̄sura
 est octonaria. Vna ē qua intelligunt nocuitū in actioni-
 bus. Scdā q̄d corpe exeuincia. Tcia dolore unū q; m̄br̄i
 puatū siḡcat. Quarta ex loco infirmi signū dat. Quin-
 ta ex aptemate. Sexta ex p̄p̄is unū q; morbi accidētibus
S eptima ex alia m̄broꝝ colligantia. Octaua ex interro-
 gatione ⁊ inuestigatione. Ex nocuito actionis intelli-
 gunt m̄broꝝ infirmū. Quē. ⁊. actio p̄ciat. ⁊ an noceat.
 m̄br̄i ostendit infirmū. ⁊ actio est ex sui p̄a causa
 aut alius m̄br̄i colligantia. sic in desidiū cibi uidi defec-
 tione. q̄ passio in ore stom̄i c̄tificat. Hęc aut passio aut
 est p̄a aut ex cerebri colligantia. A corpe exeuincia ⁊
 m̄bra monstrant infirma ⁊ passionū suarū natas. Intel-
 ligendi mod̄ aut exeuincū est suba aut de loco un̄ s̄
 egredientia. De suba exeuincū sic ȳstalis q̄ est in urina
S i est s̄r furea ȳsticē infirmitatē siḡcat. Si sic frustū
 carnis passione in renib; ostendit. Similr. si cū t̄li corpuscu-
 la exeat similia pelliculā siḡcat. q̄ pelliculārū suba q̄st
 sic frustula. sic corrupta ⁊ putda. Exeuincia etiā intel-
 lige exq̄ntitate. sic si cū indigestione frustū carnis ex-
 eat manus. un̄ uulū in ḡsso intestino ēē c̄tificatur.
S i parū sit. subat̄ intestini uulū erit. Sic si s̄reat. ue-
 ne frustū cū t̄li. Si mal̄ sit pulmone infirmū
 ostendit. Si parū in canalib; pulmonis erit. Pulmo-
 nis. ⁊. uenē s̄t magne. canalū eōt parū. Et it̄m si
 cū t̄li exeat anuli pulmonis. ⁊ s̄t parū. intelligū-
 da ēē putda. pulmonis suba. Illi enī anuli s̄t pul-
 monis part. Si magni c̄tificant putrescē pulmo-
 nis ligamta ⁊ martescencia exire cū t̄li. q̄ illi n̄
 putant. s̄. ex sui duricia. s̄ ligamta. ex sua duricia
 ⁊ similit̄ sit in aliis m̄bris. Ex loco si de corpe exeat

scabies. sigtat ee uulsi in spe instrumentis si cu uomitu
 in sto erit si cu digestione exeat. passio intelligit in
 gcauitate epatis. si cu urina in ei parte gibbosa &
 si uulnera sint in spatio uentris. & si spaci fissus fuerit
 si fissura ad intiora uiscera pueniat. & ab aut chim ex
 eat. uulnera usq; in ccauitate stom. se pforantia. Si cu
 egestionem pforata se intestina. Si cu in ma. uelica p
 forata est. Si in pectore cadat uulsi. & in exeat qm
 uend uulsi pforatu usq; ad pelliclas opientes costas
 te cu sangt de qb; da exeat mbris uena rupta intel
 ligit. Si aut erit saliens. & rufus. & clar. uena ma
 sa artiaica uocat. Sigco u de colore mbris priuato
 mbroz infirmoy subam demonstrat. Si dolor cum
 pulsatione fit. passio e in artys aut in mbro mul
 tas artias hnt. Si cu puncta passione ee in mbro par
 uum sensu hnt sigtat. Si dolor fit extnsus & in ambo la
 ta pgorat. passio nerui sigtat. Si molit extndr passio
 in pelliclis est ossa opientib; & causa faciens dolorem
 ppendr. Si est cu dolore sine dolore. ex frig e opler
 one. Si ht extnsione. sigtat uentositate. Si prunigi
 ne & uulneratione acutos humores sigtat. Sigco de
 loco infirmi mbr. qz si dextri sit lacus. epar & cetia m
 bra eide partis ostndit infirmari. Si sinistri cu sple
 ne cetis. simili mbroz loas. Significo apstemat m
 strat mbra infirma ex sua forma qz si apstema i der
 tro sit late. & qsi medi arculus in epate ee intelligit.
 S ilongu aut qdratu in lacus erit uentri. Sigco de p
 priu accidntib; eentia morbi monstrantib; & de men
 bris infirmantib; aut e de colore sic maxime rubo
 re. ppleumonia monstrante. & huudo colore epatico
 sigtante. & lingue nigone pacitas febres. portnde
 re. aut de forma sic in ignu gcauitate pnticos deno
 tante. aut de excrementib; cozp sic digestionem q est qsi
 carnis lauata & passione epatis deficientis notante

& mult str
 un ex illi mb

si cu ardore &
 punctura de o
 plerione erit ca
 lida

q sup epar t

signat colligantia altius mbr̄ sic cū digiti deficiunt
 in sensu ⁊ totū corp̄ nich̄ patit̄ in paucis neruis ad
 manū uementib; passionē intelligim̄ si passio exal
 tius mbr̄ colligantia ex oppositione intelligit̄ ⁊ si au
 gmentat̄ cū alia passione. Verbi gr̄a. Alienatio m̄tis
 si crescat. ⁊ augmentat̄ cū febr̄ ⁊ mitigat̄ ex mino
 ratione febris intelligim̄ ⁊ colligantia cerebri. cū
 aliis mbr̄is. Si alienatio sit eq̄s neq; cū alia passioe
 augmentat̄ ⁊ quiescat. intelligimus eē alienationē soli
 cerebri. ⁊ similr̄ ois passio si in mbr̄is sit itide se h̄nt̄
 ⁊ stabit̄ signat. qz passio infirmant̄ mbr̄is sit solū.
 ⁊ si quiescat augmentat̄ cū passione alia. c̄tificat̄ ex
 aliē altius mbr̄is eē colligantia. Signatione interrogati
 one ⁊ inuestigatione. Interrogat̄ infirm̄ ⁊ sub diastagma
 te pati c̄tificat̄ ex dolore q̄modo sentiat. Si in dextro
 late eē dixit intelligim̄ ep̄aris. Si in sinistro splenis. si
 in medio stom̄. ⁊ similr̄ interroget̄. de q̄litate doloris pri
 uato ill̄ mbr̄is. Signo de cētia natē morbi infirmū
 interrogari qd̄ siue quemat̄ passioni ⁊ qd̄ n̄. Sic ne
 dubitem̄ passionē eē ex calida ⁊ frigida ex plerione i
 terrogand̄ est infirm̄. q̄ causa potestatiue cal̄ ⁊ frigid̄
 dolore suū mitigat̄. Si dixit calida ex plerione intel
 liḡ eē frigida. Si frigida ex̄ta. Similr̄ antiq̄ medica
 h̄ faciebant. Si in aliquo morbo dubiū st̄. neq; c̄tifica
 re possunt tēptabit ut refriget̄ aut calefaciat. hu
 mectet. aut desiccet. Si t̄n̄ cauendū sibi est q̄ p̄ ac
 tionē suā appareat. in uincto. ⁊ nocuincto. ⁊ op̄et̄
 q̄ sibi uideat̄. ⁊ it̄n̄ si morb̄ subito ueniat ⁊ uelocit̄
 quiescat. de plerione calida est q̄ si paulat̄ ⁊ mo
 ret̄. ex frigidis est humorib;. Signo cause morbi ut
 si dubitem̄ aliquē morbū ex calore ⁊ friḡ interroget̄
 infirm̄ de dieta si calefactoria fuerit. sic ab̄ est ca
 lidus ⁊ pot̄. aut nimū exercitiū assiduūq; balneū
 ⁊ in sole stare. intelligimus eē ex calore. Si q̄tra q̄

me sic si introget spasmodic' an dieta plenitudine per-
 tenuerit. ut pote si g'it' ob' sit. i. q'et. aut balneū p'
 abū. spasmū intelligitur ex plenitudine ee. ni labore
 l'numū exercitiū aut fuisse p'ficeret. i. maniaone ai
 sudore l'flebothomia l'digestione aut acuta febre
 precedente intelligi ee de maniaone. Si aut introge-
 tur st'inguria h'nt an g'it' dieta an habuerit aut san-
 g'ne m'xerunt. l'fame l'arena i. fuisse grossa dieta dy-
 erit. intelligim' aut p' humores g'it' i. viscosos g'it' pa-
 tione fuisse un' st'inguria fuerit. Si aut dixerit q' an
 sang'ne l'fame m'xerit ee ex uulne est intelligi.

Si aut arena l'lapides paruos m'xerit intellige q' la-
 pus t'ndit in uia. Si aut m'ch' hoy habuerit. i. defec-
 tione expulsione uicual' q'm uesica est intelligi ma-
 xime si infirm' aut ministri sui dixerit. q' ai iaceat
 sup'ū i. uesica p'mat' urina eg'diat'. Simili' si ho' pac-
 atur. egestionis g'it' sine uoluntate introget infir-
 m' in loco frigidissimo si sederit. Qd' si p'ficeret. lactos
 nate arc'dantes friguille. i. uitate g'it'ua intelligim'
 defecisse. q' emolli' sensu sui p'didit. Si per-
 cussus fuerit in dorso intelligi m'. q' nervus
 qui ad neruū naciū tetendit. i. mucha passā sunt.

aut fuit per'

Si dixerit passionē in eēntia ee lacti intendi q' lact'
 apustema habuerit neq; ad medicandū se infirm'
 festinauit. un' apstema induruerit. Itē si urina sine uo-
 luntate exierit. oportet infirm' q'rat. si antea pass'
 fuerit aut sup' pectine cecidit. aut uesica nimiam
 frigiditate p'pessa sit sic si q' in aqua frigida l'loco
 frigido moiet. si hoc dixit sic de natib' iudicandum
 erit. Sigto excolligantia altius m'br' passionis ut si
 introget si an' oculos imaginationē uidit aut in ore
 stom' punctam l'rechinositate senserit si dixerit sic
 intelligim' q' p' fumū ascendente ab ore stom' ad ce-
 rebrū imaginatio sit. Sic oportet morbos intelligi m'

in lact' idu-
 ruerit

§

tridōe itioy
broz y diuisione
eoz. u.

tiores ut interroget infirmū oīa. quecēe est ab eo inquantū:
O edic. n. n̄ intelligit. in responsione infirmū aut aliē infir-
mo assistitisti q̄ nos dicti sumi in singloz m̄broz siḡcati-
brub. *De itē rōe itioz m̄broz y diuisione eoz. u.*

Passiones intioy m̄bris nascentes. aut m̄bris nascunt̄
aiatis sic cerebro nucha y ab ipsis padentib. aut i
strumētis sensus siue sp̄o sic pectore diaphragmate. corde
y pulmone. canalib; y guttē. aut in cibi instrumētis
sic in meri intestinis. epate. splene. felle. aliis cibali-
bus m̄bris. aut in m̄bris quatuor sic uulua y uiga y
testiculis. Nos aut incipiamus a passionib; q̄ in m̄bris na-
cunt̄ intioy; y in primis a cerebro p̄ ordine p̄sequa-
mur: ad inferiora p̄tingentes a superiorib;. S; tñ parua
p̄t mutē uolumi excitatione q̄ pauca extioy q̄ trac-
tari sumi passiones m̄broz n̄ em̄ ex capere eas possim̄.
ne forte n̄ tractat̄ mut̄ sit q̄lect̄. y passiones men-
broz n̄ exequant̄ ordines. Passiones inq. q̄ nascunt̄
in pelliculis y in cerebro ei s̄ cephalia frenesis frīg
y cal̄ aptemata alienationes. liturgia. obstupefacti-
ones uigilie q̄ di. at̄ cruma. ḡgelationes me-
morie. corrupti. ones. scotomia y utigines. dor-
mitaciones. apoplexia. epilepsia. amor. melancolia.

cephalia y causa y
cōe sua. m. C

Nos aut incipiamus a cephalia. *De cephalia y causa y
cephalea aut in toto est capite siḡone sua. m.*

Cephalea aut in toto est capite siḡone sua. m.
aut in medio y uocat̄ emignea. Vna q̄q; aut̄ harū
aut est p̄t pelliculas que s̄ sub cute capitis aut p̄ eas
q̄ opunt̄ cerebrū. Que in toto est capite aut est f̄ cri-
sin aut ḡsecutiua febris aut sola p̄se ḡseq̄ns febrē aut
de plenitudine est humoꝝ y sumi acuti in capite q̄
sumi malus est y de mal' humoꝝ n̄o se includentib;
ē siḡones abhominaciones. y cordis tremor aut de
humoꝝ toto corpe coadunantib;. aut ex defec̄ione
capitis aut ex acumine febris. sic t̄tiana y causion.
Cephalea sola p̄se. aut ex sola est capitis aut ex stom̄

colligatione. Que aut de mala est oplexione. aut de of-
 officiali m̄bro. aut simplex est. aut cū matia. Siplex aut
 calida. aut de intion nascit causa sic si calescant pellicle
 cerebri. aut ex calidoꝝ aboꝝ acceptione. un̄ capi-
 ti ḡnant dolores sic uetis casei. Allu ceparu. aut extion sic
 calor est solis. Sigeo est ei. q̄ si caput tangit calidū inueni-
 t. n̄ si res actualit frigida supponat. n̄ frigidū floret in na-
 rib; mitigat dolor. sic si narib; caphora apponat. n̄ scan-
 dali. n̄ de flouib; uola rosa. n̄ similia. Urina n̄ digestio sup
 tepata qb; n̄ dnat̄ cola. Aliqn̄ rubet. ocli n̄ dieta infirmi
 calida sunt. etas n̄ tep̄ calidū. Aut frigida q̄ aut de int-
 ion similr̄ est causa sic si refriguerint pellicle cerebri aut
 de extion sic si frigido in aere cap̄ disco optū fuerit. n̄ si
 aqua bibat̄ frigidissima. Cui sigeo est q̄ cap̄ est frigidū
 tactu. cui si causa actualit calida subponat. cap̄ mitiga-
 tur. facies n̄ rubet. Infirmi nulla appetit frigida. Dietas
 ei sunt frig. similr̄ tep̄ n̄ etas. Mala oplexio sicca. in dolo-
 re capitis est debil. Humida n̄ sola n̄ sit. eū dolore capiti
 n̄ ḡnat. Si mala oplexio sit. cū matia sanḡnea. sigeo est
 eius. q̄ frigidū quiescat. Actualib; n̄ potestatiuis. dolor
 est cū pulsatione. rubor in facie. Vene est ruber n̄ plene.
 Q̄ uq̄ si tangat̄ inueniunt calide. Si de matia est colli-
 ca sigeo ut frigidū capitis sup̄ positū req̄scat. Et si
 cap̄ tangat̄ calidū inuenit̄ color faciei est citū. ama-
 ritudine h̄t in bucca facies ē sicca. pulsus uelox. sp̄s
 sus subtil. atq; dur. urina alba. P̄t colam cap̄ ascē-
 dente h̄t ungulas. Si de matia est flegmat̄ ei q̄ est
 de frig oplexione. assimilabit. S; hū humiditas ē in
 bucca paruū tumor in facie. n̄ corpe urina ḡlla n̄ al-
 ba. puls. ḡllus n̄ tardus. Si cū col sit niḡ erit sic illa q̄
 de oplexione est frigida. si facies humida est cogitatio-
 nis n̄ ungharu ē plurimarū. urina alba n̄ subtil. pul-
 sus tardus. n̄ subtil. dolor capitis. Qui ex officialib; nas-
 cit̄ morib; aut ex q̄stipatione q̄ de multib; ḡllis n̄ unco

sic nascit humorib⁹ et sigco qz infirm⁹ plenit⁹ dietant⁹
 facies e plena. n cu dolore capitis gunitate ht n techi
 uolitate aut exasptemat calide est. Asptema aut aut
 de causa est extiori sic pcussione collusione. cu asptema
 te de pelliculis que st sub cute capitis pforat ad pellicu
 las dure matris ex suis colligantur aut de unctio si
 e asptemata oia q cap patit. Sigco doloris. qui exasptem
 cat est. qz infirmus dolore pulsatione sentit. n gunitatem
 febres. n capitis dolores. n facies rubet. Si est frigidu. do
 lor e paruus. Si asptema q causa e doloris in pelliculis circū
 dantib; cerebrū sit infirm⁹ sentit. qsi ad mētia sibi thantur
 ochi. Si au nich hōy sentit. intelligit ee passio in his que sub
 craneo st pelliculis. Que de pcussione aut collusione est cau
 sa nulla est sigco necessaria. n infirmi interrogatio sola.
 qz eoz causa patā est n apta. Ne st sigcoes dolor. capitis
 pfoy si dolor capitis q ex colligantia e stom. aut ex hu
 morib⁹ est colicis. aut in sto inclusis. Sigcoes puncte st n
 angustie. tremor cordis. n ardor capitis. qui augmtan
 tur. cu stomac⁹ exmaniat. aut p somnu. aut cu ieiunat
 aut de flegmate in sto putente. Cui sigco est. qz sentit
 abhominacione. n p uomtu qescat. Augmtantur cu aut
 abis plen. maxime frigidis. acade ructat. Hec dolor in capi
 te. ex multa nascit gnestione. Eiusde sigco desion abi
 ablatio. pigra. n emollicia. stomachi defectio. sentit do
 lore in capite medio. Nascit ne dolor capitis ex potatio
 ne unni. Cui sum⁹ ad cerebrū ascendit. n ebrietas uocat.
 Nec dū est ex defectio cerebri sumū recipientis. oisq; do
 lor capitis qui e ex sto alleuat. cu sto exmaniat. aug
 mtatur cu gnat n ab; stom in malas qhtates mutat.
 Nec e spes cephalea q est in capite. S; oportet intellige
 qz qdam e cita n uelocit⁹ finienda. que uocat cephalea.
 absoluta. n est tarda ad dissoluendū. n finiendū dura.
 n uocat galeata. Hec aut ex parua augmtat causa.
 sic uoce. ignis splendentis uisione. n dolore uentculi

cerebri implente. et uini potacione. Hec spes ex frigidis
 et grossis humoribus nascitur maxime. et gstitationibus
 et uentositate forti. Aliquando tamen ex humoribus calidis. Galenus in
 libro loci passibilis. cephalica erit diuturna. ad sanandum
 dura. parum nocua donec in maiori doctum ueniat. ut
 nulla uoce tangibile sentire ualeat. nec sermonem
 aliquantum clamoris hinc nec motum nec splendorem ali-
 quod. Sed maxime amat. ut in quiete et obscuritate mane-
 at. pro magnitudine doloris que sentit. Quorum alii cogitant
 quod caput quasi uas luteum habeant. Dolor autem humorum multum
 radices oculorum secedit. Hec passio sicut epilepsie tempora habet
 interpolata. et intermissionibus; has habet qualitates. sicut epilep-
 tia. Plus autem habent epileptici. quia defectus horum est his superior
 pars capitis. Unde Galenus. Quorum facile corpora implentur.
 ex capitis plenitudine sauciantur loca capitis. que re-
 ciptende apparatus sunt infirmitati. quementia et apta
 suscipiendi morbi. Cum uero mala sit eorum dieta cadunt
 in galeata passione neque longum est auentate quidam horum
 dolore in pelliculis cerebri sentire et quidam in pelliculis ar-
 cidantibus; cerebri. Quibus dolor uenit usque in radices oculi-
 lorum quia passio est in pelliculis sub exteriori craneo. Hec Galenus. Lo-
 ga uigilia dolore capitis gnat. ex corruptione enim di-
 gestionis summi ad caput ascendit. simile facit longum sonum. Et
 multa enim digestionem caput implet. calida humiditate do-
 lor capitis qui emigneus solet nuncupari in media par-
 te est capitis. et ex humoribus nascitur pessimis. calidus et fri-
 gidus pelliculas implentibus; cerebri. aut de fumo ad cere-
 brum ascendente adest. Sicut sensus est doloris. ex una par-
 te in exteriori craneo capitis. Huiusmodi autem habentes dolo-
 rem paucum. sicut et in galeata passione. Quod cum fit pesti-
 ma accidit paucum. Oculi aliquando potest uisum. aliquando
 hec passio cum interpolatione uenit. Aliquando et dolor est
 capitis ex inanitione que pro siccitate fit. sicut cum san-
 guis fluxus uini est ex naribus; aut ex iustis aut emoi-

ha facile repa-
 tur ad recipien-
 das passiones

phū aū parum
tur leuitate ut
auel

roide aut fluxu uentris. aut multa effusione sanguinis
sic femine paucunt in parturitione. leuitate scilicet. alie
natione quoque atque uanitate. Dolor uero capitis pro
tū solet nasci quod ex defectione est cerebri. et plenitudi
ne corporis. Item ex angustia et sanguinis minoratione aut
ex cerebri defectione et sensuum multitudinem sic Galienus
dixit in. iiii. partibus libri de interiorum membrorum passionibus.
Possibile est inquit dolorem continuū capitis defectione esse ce
rebri. aut de sensuum suorum multitudinem. Item dixit in
libro de custodienda sanitate titulato. Caput sepe do
lent ex perfectione sensuum est nerui. qui a cerebro ad
stomachum procedit. Nascitur quoque dolor capitis ex multitu
dine finis capitis petentis. cuius signum sonus in auribus et ple
nitudo in faucibus. et mutatio dolorum de late in late. Item
nascitur de astringente calore uulue. pro qua genuerit aut abor
tuerit. et non mundificata fuerit. et dolor est in summo capi
te. Oportet autem intelligi quod dolor capitis qui ex pas
sione auidā est membrum. in membrum quod causa est doloris aut
incipit et pro capite ascendit. Dolor capitis proprius. permanet
diu. Aliquandam quidam paucunt dolorem capitis adeo ut pro
dant uocem. quod ex passione est nerui. ad lacertos gutturis et
gule uementis. Galienus dixit in libro sermonis. Est quoniam parum
dolet. partem non. Aliquandam est in pelliculis aliquandam in uenis. Ali
quandam est craniū aliquandam in uenis est craniū. aliquandam intra quod
inuestigatio molestissima est et aduicem dura. *De fre*

renes cal. et frigida
astringente cerebri
alienatione mentis et
austis et signis.

Frenes cal. et frigida astringente cerebri alienatione mentis
renes autem ex calida est plenitudine causa et signis.
qua patitur cerebrum. aut siue pellicule aut calore astringente
in pelliculis ipsius cerebri. aut in cerebro aut ex multu
tudine colere qui in uenis est cerebri. Qui autem dolor est ex
astringente durior est. et fortior. Calor autem astringente aut de sang
ne aut de cosa. R. Signum febris est continua calor non fortis
sub tactu. Tactus capitis et faciei calidior est tactu totius
corporis alienatio habet mentis. ingulie. aliquandam sonum cum

Aliquandam tamen hi
admisceat parum
flegmatis.

imaginatione. et suscitatur cum clamore. et fortitudine gra-
 cellit. lingua ingrescat. accipit de uestimentis flocculos.
 per imaginationis corruptione eorum oculi aliqui lacrimant
 et lippii fiunt aliqui siccis. Quod si sit exaptem sanguis oia
 accidentia cum sono sunt et risu. rubore oculorum. alienatione
 calor eorum pungituius. facies non multum rubea. citumtati
 grigua. cum siccitate quoque patiuntur ex aptem colico
 hoc habent accidentia supradicta. cum ira. gntione et per-
 fidia. Si autem aptema est melacolic. eadem sunt accidentia.
 cum uanitate. uleuatione assidua. alienatione nimia
 timore et suspitione. et yploratione. Cum autem his matius
 parum miscetur flegmatibus. habent superiora accidentia
 cum inguluis somno pulsus in tota hac passione. parum
 defectus parum durus. nimium diuisus anhelus spiritus est. et alia
 frenesis nascens in cerebro ex aptemate diaphragma-
 tis per ycolligantiam nerui ex cerebro descendens.
 Oia superiora accidentia frenesis habet ista. sed in illa non ad
 eo fortia. febris est fortior per totum corpus. plus apparet
 calor ex uanitate loca infirmitatis ad cor. Ypocordia
 autem thit. anhelus angustiosus. pectus lac. et ypocordia sunt
 cal. quia cerebro sunt uana. Hec passiones ambe sunt moles-
 tissime. Oportet autem intelligas. quia qui frenesim inci-
 dunt. et ad hanc etatem pueniunt non euadit plurimum. Passio
 enim ista huic etati est gntia. Aptem nascens in cere-
 bro. sanguolentum est nimium in ipsa facie. et artibus
 tumescens ut sentiant ossa serua assimilantia. quasi sunt
 sepata. et nimium est huius dolor et gntiuus rubor in facie
 oculi quasi exerunt. abhominacione patiuntur. Est et aliud
 aptem quod uocat erisipila nimium faciens dolore et ardo-
 re. quasi igneum. calor est citus. bucca nimium sicca. Alienatio
 incit est in frenesi ex aptem cal. quod est in pelliculis cere-
 bri. In alia frenesi ex calore aptem in diaphragmate
 ad cerebrum et pelliculas ascendente per colligantias
 eorum. Est et alienatio pro forte calore febrili. et cum sunt

quod huiusmodi dia-
 phragmati sunt
 uicina sunt cap-
 et facies in alia
 frenesi sunt calida

Itargia et
causa et significatio eius

L febris ascendit. et caput in defecerit. **De Itargia et**
 itargia est corruptio **causa et significatio eius.**
 qua patitur memoria nascentis ex oplesione mala. et
 frigida aut de materia flegmat. que cerebro siue pup
 pi dicitur. sic frenesit. que nascitur ex colere. et dicitur
 one. Similit. h. est ex habundantia. humiditatis hu
 miditatis. et flegmatis. Significatio eius tepida. et febris len
 ta propter putredine flegmatis. et h. stupore. et sonu. dif
 ficilem ad excitandum. Si autem de aliqua re interrogat du
 rit. et moleste eius respondet. Oculi alienantur. et
 scitacione h. h. numia bucca h. h. apta. q. si obli
 sunt claudere ea. alii h. h. solutione flegm. alii s. et
 stupor. Urina eorum turbida q. si asinina. et uinctina
 h. h. et tremore. et in extremitate corporis sudore. eorum
 facies nigromi p. met. Pulsus eorum mollis est. et magnus. diu
 sus. et estuosus. sic propleumomoy puli. abelut. tardus.
 Vigilia stupor est aut de frigida oplesione qua patitur
 cerebrum. aut de flegmatica materia aut de febris aci
 ta aut de percussione qua lacti vacunt corpus aut ex
 oplesione cerebri aut ex fractura ossium capitis
 aut ex frustul. que fractis ossibus capitis subponant.
 cum medicari uelit. medic. Vigilia est sicca aut ex materia
 est melacoli siue cola. Cum autem causa faciens uigilias cau
 se quiescent. facienti stupore. fit illud q. chuma uo
 cat. Si flegma plus habundet. stupor maior fit. Sed
 si siccitas maior uigilia infirmi se h. h. q. si uigil. dormi
 ent. oculi eius apti. ment. turbata. et alienata. Significatio qua
 monstrat hec passio ex frenesi. et itargia est opposita.
 Significatio pro infirmus iacet supinus. et extensus quasi mor
 tuus. oculi s. s. sani. facies in quoda. t. p. turbida est. color
 q. si nig. Aliq. h. h. duricie urine. aliq. mollicie que
 passio cum sit debilis si mictas. aliq. uisculu. mos. egi. t. m.
 gluat. Sin autem fortis. n. transit. s. naribus. ex. h. m. o. i. e. g. t.
 uigilias h. h. numias. q. stipat urine neq. anhelit eorum

apparet. pulsus eorum est parvus atque spissus. Differt ab
 apoplexia quod huiusmodi hac passione habet anhelitum rectum et sa-
 num. Si autem hanc passionem mulier patiatur videndum est
 ne suffocatio sit matris. Huiusmodi suffocatione iacet secundum
 suam consuetudinem. aliquando alleviatur passio et intelligitur quae
 audit aliquando nimiam habet defectum. Illa autem passio quae
 vocatur scotomia. id est congelatio nascitur ex oppilatione
 quae est in uentriculo pupilli cerebri de humoribus frigi-
 di et siccat. Aliquando ex nimia potatione aquae frigidae et
 in ea balneatione. et fructuum refrigerantium gimestio-
 ne. Significatio sua quod totum corpus sine sensu et motu est et sus-
 pensus quasi mortuus. Differt autem a stupore. quod in stu-
 pore oculi sunt clausi in congelatione uero aperti. Quae autem haec
 passio homini incipit uenire remanet prout hominem in-
 uenit se hunc. siue dormiat. siue stet. siue sedeat. aut oculos
 apertos seu clausos habet. similiter si aliquid operetur eodem in-
 operatur. Praeter has significationes habet et eas quae et chuma corruptio-
 nem rationis et memoriae. Aliquando unum corrumpit solum aliquando
 utrumque sic seniores patiuntur. quibus contingit ex defecti-
 one cerebri corruptio. Hoc autem ex frigida et simpli-
 a est opplexione aut ex flegmatica materia. Si ex op-
 plexione est frigus infirmus patitur grauitate cum obliuio-
 ne et pigritia cum sono. Si est cum humiditate. stupore
 et obliuione. Si de frigiditate et siccitate. uigilias
 patitur nimias. Si materia est flegmatica. purgatur per
 os aures et nares. Scotomia autem et uertigo aut propter sunt
 ex cerebro aut ex altius in membrum colligantia. Si scotomia
 fit ex cerebro aut de opplexione frigida et humida.
 aut de flegmaticis humoribus pro cerebri adiacentibus. Ver-
 tigo autem de humoribus est flegmaticis in uenis cerebri
 cerebri adiacentibus coadunantibus aut de humoribus
 sanguineis et coloribus quae non possunt dissolui et ita rotantur circa
 cerebrum aut de opplexione est frigus cerebri propter fac-
 tam ossium capitis aut partem aliam rei. Significatio scotomiae

te augmēt
ūngo

q̄ hō ē sic oīa m̄bra ei debilia p̄ mollicie neru de fleg
 m̄ cerebri. Siḡco ūngmū q̄ infirmū an̄ n̄ p̄ca oīa uidet
 moueri maxime res rotundas sic molas i similia. Si
 de flegm̄. os h̄t acdū p̄falsū. Si de colā. r̄ amarū. Vn
 iūales siḡcoēs utriq; passionis obscuritas est oclorū gū
 tas i tinnit̄ aurū. Si ex colligantia cerebri ad alia m̄
 bra ex ambarū erit passione artiarū que s̄t p̄ auricu
 las p̄ oplexione frīg aut ex hum̄ flegmatic̄ p̄ coll. Sig
 na q̄ uene s̄t plene i extense. Alia ex passione ambarū
 uenarū iuueniliū p̄ frīg oplexione. aut humores fle
 gm̄ p̄ coll. Signū q̄ collū est extensū. Alia est ex stoma
 chi patienti colligantia p̄ oplexione frīg aut flegm̄.
 Sig. q̄ infirmū h̄t abhominatōne cordis tremore. aug
 mentant. p̄ nimia ḡmestione. Itē q̄nq; nascit̄ scotoma
 ex ḡtinus acutis febris. De apoplexia i causa i siḡcoē

causa i causa
de epi
mit i eode
vi a

De epilepsia simili in eodem capitulo. vi.
apoplexia i epilepsia

A nascunt̄ ex uentriclorū cerebri ḡstipationib; Est autē
 apoplexia cū tres uentricli cerebri oppulant̄. i subito
 un̄ uirt̄ sensibil̄ i nobis transit̄ p̄hibent̄. ut m̄bra sen
 sibilia i mot̄ uoluntari aliqd̄ n̄ op̄et̄. Cessant̄ ḡ ūt̄ i mo
 t̄ i regitue ūtutis actiones. cessando inueniunt̄. Oppi
 latio aut̄ hui passionis ex humorib; est flegm̄. ḡlis. i uis
 colis. aut̄ de fleg cū melacolia se miscente seu grossissi
 mo sangne aliqn̄ ex uini plenitudine i ebrietate q̄
 apoplexie spes est mortal̄. sic ypocras in aphousimo. Si
 inquit̄ ebruus apoplexia patitur. spasmat̄ atq; morit̄
 si n̄ febres sup̄ueniant aut̄ n̄ loquat̄ cū ebrietat̄ dis
 soluat̄. An̄cedit passionē hanc dolor in capite acutus.
 tumor in fauab;. obscuritas in uisu. ūtigo. splendo
 ris imaginatio extremitatū frigitudo. corpus titilla
 tio. Sig h̄ passionis uicina ē siḡcāioni ḡgelationis.
 n̄helitus ei q̄i stentis audit. Cū augmēt̄ passio
 anhelit̄ sic stentior. i in anhelitu aliqn̄ son̄ pec
 na n̄ sentit̄

infirmit̄ q̄i dor
mit nocua
sup̄cep̄ cadē
na n̄ sentit̄

147
 totus audit. q̄ ex duricia ⁊ angustia fit ipsius anhelus.
 Si aut passio n̄ ḡditet flegma sonans n̄ t̄ngit. sc̄p
 nare emittat. Si hec passio fit de flem̄ ⁊ sanguine facies
 rubet. Si de cola. n̄ facies nigromi p̄net. patientes o
 c̄los h̄nt aptos. siue clausos. ⁊ p̄manent sic fuer̄. in late
 sc̄a aut sedentes. Hec passio si sit fortis n̄ sanat. Si debi
 lis ad sanandū dura fit. si mouet in epilepsia ⁊ palu
 sic ypoctas dicit. Apople n̄ sit fortis n̄ est sanabil. Si de
 bil. non facile curabit. Epilepsia est cū totū corp̄ spas
 mū patit. ut m̄tra cadat infirm̄. Aliq̄n tēporib̄ ḡsi
 stutis. aliq̄n inq̄polatis diuisis. Causa eius causa est a
 poplectica. si t̄n minor in fortitudine ⁊ uirtute. Cau
 sa enī q̄ apoplex fac̄. n̄ est oib̄ cerebri uentricis. sed
 q̄da oppilant uentriculor̄ ⁊ uis̄ neruor̄ m̄bra mouen
 tū. Sic matia minor est q̄. apoplectica in q̄ntitate.
 q̄ntitate. ⁊ suba. un̄ fit ut infirm̄ in epilepsia senti
 at. ⁊ se moueat. q̄ n̄ fit in apoplex. ⁊ in dicit epilepsie
 causa. apoplexie eē mediā. Quedā aut epilepsia ex
 cerebro est. q̄da ex neruor̄ spasmo. q̄da ex ipso solo. q̄da
 ex colligantia crustom̄ ⁊ alius m̄bra. Que est soli cereb̄
 nascatur sic d̄n̄ ex ḡstipatuus ipsius uentricis. ⁊ q̄ sp̄
 atq; ut motua phibet. ne ad m̄bra transeat. q̄ uolū
 tate mouent. Hec oppilationes ex hum̄ s̄ flegm̄ ḡllis
 ⁊ uiscosis. in hora passionis ad uentriculos descendenti
 bus cerebri. aut ex ḡllis. humouib̄ metacolicis. aut ex
 op̄sione cerebri cū frangunt ossa capitis. Aliq̄n hec
 passio nascit cū rotando ⁊ artueundo se moueat. c̄
 c̄es ⁊ ap̄li humores atq; sp̄c̄ calefiunt ⁊ mouent.
 ⁊ ita hō in t̄ra labit. Epileps̄ de cerebro p̄ced̄ capi
 tis n̄m̄ dolor. cū ḡntate ⁊ uisus̄ obscuritate. cor
 ruptionibus sensuū. audit̄. gust̄ ⁊ od̄at̄. Si sit ex
 flegm̄ fit corp̄ plenu. ḡllū eius dieta fuit refrigera
 tiva. humectua. ⁊ flegm̄ ḡratua. Si de cola est
 n̄. fit hō macidus. color niḡ. ei dieta fuit desiccata.

Epilepsia

et melacoli. Epileptici per spiritum ex fumo vacuunt flegma. et me-
 l. ad cerebrum ascendunt. et uentriculos et implent. et op-
 pilant. Precedit haec nimia oris stoma angustia. abhominatio
 cordis tremor. puncta in stoma maxime si tardet. gemitio
 aut minore. Hec cum timet. subito labunt. et aliqui prece-
 dit obscuritas. aliqui clamant uoce magna. aliqui non cadunt.
 si debilitant. et deficiunt. currit de oribus. eorum salua. Epi-
 leptica ex aliis humoribus corporis. ex fumo vacuunt. frigus asce-
 dente ad cerebrum de vacante humore. sic in manuum pedum.
 digitorum uidentur passionibus. et in uesica et in matricis passio-
 nibus. Omnium horum signa sunt passio oris. stoma et similia. fumus
 enim ab his ad cerebrum ascendit. Aliqui et contingit mulieri-
 bus concipientibus. si cum parturierint sanantur. Aliquando
 ascorpionibus morisi si nervos incidit mori. Signa horum
 omnium quod frigus fumum sentit ascendere. ambrum est. et hoc sub-
 to ambro ad humorem. quod pueniat ad cerebrum. et ita cadunt
 homines humorem passionem habitam. paruum aut tempus pronun-
 ciat ad futuram sibi. ex hisque sentiunt indicium. Epilepsia
 ex spasmo que ceteris est peior cum spasmo per omnia membra corpo-
 ris consequitur. Cum enim ad cerebrum uentriculos et os ex illa habun-
 dancia impleantur nervi. actiones principales humorum. et ma-
 xime reguntur uirtus vacuunt. et sic ante dixi ex humori-
 bus flegma. et melacoli consequitur. cum nervi plati extendunt. in
 nervi puenit spasmi. deinde homo in terra cadit. Hec species epilepsie
 uiciana est apoplexie. Precedit autem epilepsiam abhominatio
 et obliuio. Quoniam stabili est omnium spirituum habet sigcoes. sputa iore.
 flagellationes ex sua parte. Sputorum causa est. quod natura
 expelle uult causas morbum facientes. Flagellationum
 causa est uirtus expulsiue motus est. ad eosdem expellen-
 dos humores. Particularia singularia hominum in hac passi-
 one accidunt. foras cadit. clamant lingua masticat.
 per uoluntate exeunt. digestio et urina in alius spuma.
 Signa ut infirmi cum uino et mirra. et cornu caprino
 fumiget. det ad comedendum epar caprum. assatum. et

Sij

odoret ipsi. cito enim propter inaciditatem et apparent signa coe-
 diece. Alii dicitur si pellat capnas nouit excoaratas uestiunt
 que infundant aq̄ ilico cadit. Multa hac passione mou-
 unt. q̄ accidit; his plurimum molestant. Hec pueri
 paruis euenit. p̄tiori q̄; etati et iuuenili. raro seniu
 et senect̄ p̄t̄ siccitate m̄broz̄ suoz̄ vacunt. Pueri
 duab; hnt̄ excausis. aut p̄t̄ humectacione nat̄ale
 sui cerebri p̄t̄ mala dietam. Si causa h̄moi exoplex-
 ione est nat̄ali in unio natiuitatis q̄tingit. si p̄t̄ ma-
 lam dietam sit p̄t̄ q̄s̄q̄ neq; unq̄. sanat. Si p̄t̄ hac etate
 uenit in puericia multi curant. si f̄ q̄ oportet medicane-
 tur. Sanitas eoz̄ in etatis regionis et diete est q̄mutaci-
 one. S; si uiginti annos transeat. moriet̄ cū ipsa. Est
 et passio alta ex ḡs̄lo nascent̄ flegmate. Hanc aliqui p̄t̄
 ebrietate solent pati et ex mala digestionē ḡs̄loz̄ a-
 boy maxime. neq; q̄ balneant et exertent se. Hec
 passio p̄ced̄ stupore et epileps̄. Oportet q̄ hanc n̄ negligi
 si appareat h̄oi. Siḡ. q̄ uident in som̄. q̄si res in cadat
 sibi ḡs̄. aut q̄si aliqd̄ eū accipiat et q̄stringat. aut si
 aut ab aliquo suffocet. uellet aut clamare cū non audia-
 tur.

De melancholia et amore q̄eros d̄r̄ et causa et

Melancholia est *siḡcone et sp̄asmo. vii.*
 sine febre alienatio mentis. Contingit aut̄ ex cerebro
 aut ex colligato sibi m̄bro. Si ex solo cerebro fit. ex hu-
 morib; est melac̄ in cerebro nascentib; aut in stom̄ uem-
 entib; et paulatim sibi coadunantib; et ipsū incenduntib;.
 Vñ animus q̄t̄bat et r̄obilitas mutatur ex colligantia
 cerebri ad alia m̄bra meū. et melac̄ se hum̄ alio ad ce-
 rebriū ascendentes ex mat̄ia. q̄ est in st̄o aut sub p̄poc̄-
 dria. Est et melac̄ol̄ q̄ ex toto corp̄is humorib; est incen-
 sis. Aliqū ex timore et tristitia. Signa melac̄ol̄e uni-
 uersalia. Est timor et tristitia. et intentio mala. Alii enim
 timent mortē alii desidant eandē. alii multū ridet.
 alii flent. alii se necant alii se uasa eē lutea putat.

*Melancholia et amor
 et eros d̄r̄ et causa et
 ne et sp̄asmo. vii.*

et cauent ne ea frangant. alii spant. quod sic bruta animalia
 et sic galli clamant. alii diuuant. et sic diuina dicere pu-
 tant. Signo unicuique spiritus propria. Que et de humore est melanc-
 in cerebro incensis nimiam habet alienationem. angustias. tri-
 stitias. timores. dubitationes. malas imaginationes suspi-
 rationes. et similia. Si ex isto acide ructat. et fumat et fumo-
 se. mala habet digestionem. sputa multa dolore sub hypochondria
 ardore. sonitum rethinationem. Simili modo spatulas. Hec
 aut accidit a sabu et quementia. Que ex sanguine est
 ardente. alienationem habet cum risu. uleticia. corpus infir-
 mum maculosum. color rubeus. pili in corpore sunt nimii nisi in
 pectore. uene late. oculi rubri. pulsus magis parum ue-
 lox dieta est calida et humida. sic carnes dachli. mel unum for-
 te. Hec est signa que ex multo est sanguine. Grauitate in cor-
 pore. et per mori de sanguine effluit. ex consuetudine. restrin-
 git. femina perdit menstrua. Hec omnia habundantia sanguinis
 signa sunt. In humore ex colera. habet alienationem. clamorem. in-
 stabilitatem. uigilias. nisi desit multum irascantur calidum habet
 tactum. sine febre. maciditate. et corporis siccitate. oculorum insta-
 bilitate. aspectum quasi leonis. cunctate coloris etas est iuue-
 nis. complexio calida. natalis fabulatores antea. Dieta calida et sic-
 ca. sic allia cepe sinapis. et similes herbe calide. labiosos
 ieiunatores. parum comedentes multum bibentes unum
 uel et dulce et similia. unum uel et similia. Unum passio multum
 certificat. durior et molestior. Si humore sunt melanc in firmum
 angustiat. tristat. cogitat. timet. plorat. imaginat ma-
 la. amat solitudinem. et habet omnia accidentia melancolicis unum
 salia. Si tamen hinc in cerebro. ex colera. et. Hec habet propria. timorem.
 tristitiam. que accidit ex nigredine et obscuritate humorum et
 turbitate animorum. Hinc signa spiritus huius morbi intelligit.ypo-
 et in duo epidemie particula. Cuius cor inquit colera et sicca.
 Coplexione uero cerebri habet humida. facile cadent in me-
 lam colera. Cola enim dominans in iuuentute incendit. et in co-
 lam enim quertat. Coplexio autem sit humida et frigida mollescit

149
 et deficiat. Vñ fumū metacē ascendente a corpore suscipit. dem
 obscurat. timore et tristitia sibi dñantib. Hęc accidētia
 metacē sūt p̄a. Vñ ypoct̄ in aphorismis. Timore et duricia
 diu paciens melacolicā intelligit habē passionē. Hęc autē
 passio plurimū fit in autūpno. Est et alia spēs metaco
 licę qua q̄ hñt galli uident habē similitudinē. et cantat
 sic galli. Alii latrant sic canes. immo se credt̄ eē et ere
 unt noctu ad monumenta ibi q; morant̄ usq; in diē. Sig
 q; calor ē cōm. ocli obscuri. sica gcaum. os sicca. multū
 siccus. in pedib; uident pustule. et uulna in facie. q; offen
 dentes cadit in facie. hñt sup caninos morsus. in crurib;
 nūq; sanant. q; hac spēs infirmant. Oportet autē intel
 ligat. q; hęc passio aparentib; hereditet. Amor est q̄si
 dentia aīe suspiciosa. in re amata et cogitationis in ea
 de assiduitas. Signū octoꝝ est gcauntas et eoꝝ motio as
 sidua. maxime palpebrarū. neq; lacrimant̄ pulcritudinē
 hñt in uisu. m̄bra p̄t octos in maciē mutant. pull̄ eoꝝ
 sic tristiū. si si res amata noiet̄ pull̄ de sua mutat̄ nata
 diuisat̄ et trahit̄. Hęc est siḡco morboꝝ in cerebro nas
 centū. Oportet autē intelligi q; siḡcoes quoz da morbo
 rū duaru r̄ruū cōmunes sūt passionū. sic alienatio p̄ti
 nens frenesi et metacē et stupor licargie et passio q̄ uocat̄
 chuma. Alię unīc; passionis sūt p̄e sic tristitia et timor
 melacolicę. spuma quoq; epilepsie. Vñ n̄ est necēe i
 omnibus signis ḡside. n̄ p̄a un̄ possit iudicare. Sata
 gat huc adiunge. **De passionib; q̄s patit̄ nucha sic**
emollicione. Theclinatione et similib; . viii.

Passiones in nucha p̄cedētib; et neruis amucha. vii. viii.
 eē phibent̄. molliaci. epilepsia. de spasmo epilep
 sia. dormitaciones. spasmi. tremor. titillacio. Molliaci
 est cōmūcio neruis ad aliquod m̄broꝝ ueniens op
 pilat̄. Vñt̄ enī motiua q̄chit̄ ne transeat
 ad m̄brū illud. deinde m̄brū illud emol
 lit̄. ut neq; sentiat neq; moueat. Si autē

Spasmodi q̄ uocat̄
 nucha sic emollicio
 reclinatioe et similib;

oppilatio in oīū neruoy fit in inuicū aufert sensū cū
 motu totū corpis ⁊ in actioni regitūe nocet. ⁊ tē epi
 lēpsia de suo spāsmo uocat. que de frigidō fit flegma
 te. cerebri uentriculos implente. Si autē oppilatio in
 latere fit uno totū lateris ⁊ faciei fit emollitio. ⁊ si unum
 latū nuchę oppilat. mēbra illi latūs emolluunt. Si autē fit
 oppilatio in neruis ad lactos faciei peruentib⁹ in inuicō
 ⁊ h in late uno. in illo late faciei est mollicia. ⁊ uocat
 palusia. Que palusia ex mollicie ⁊ spāsmo. nascit coaduna
 tis. q̄ emollit unū maxillę lact. altius spāmat. Si oppila
 tō fit inuicō neruis ad guttū uenientib⁹; amputatio fit
 uocaf. Si in neruo ad pectoris ueniente lacertos fit an
 helit angustia. Si in eo qui ad uesicę uenit lactos erit
 urma p̄ uolūtate. Si in neruo lactoy natū erit sine
 uolūtate egestio. Itē de omib⁹ intelligendū est mēbris si ad
 earū lactos uenientes oppilent nerui. Emollitio em̄ ner
 uo mēbris sens⁹ ⁊ motū ex necessitate amittit. Constipatio
 aut nascit. aut de flegm̄ ⁊ gillū humorib⁹; aut de q̄ssi
 omib⁹. Cōp̄ssiones aut fit ligamēti p̄ ap̄tematis in nucha
 nascens aut ossis locū suū exeuntis ⁊ unum oprimen
 tis. Itē mollicies est mēbris ex inuisione sui nerui ad seue
 mentes ⁊ frachione ipsius si platu madat. Que mollicia
 et nāquā sanat. S; si plongū tēp̄ amputet nichil no
 cumentū mēbrū patitur. Gal. Hęc passio inquit sembus
 plurimū ḡang. si eoy capita humorib⁹ frigidō fit plena q̄b⁹
 si subito supuenit calor immū frigidū humores liq̄fiunt. ⁊
 in locū ū neruis inq̄rit descendit. Clarissime patunt h̄ qui
 neruos hnt debiles. fortib⁹. ⁊ neruis raro h̄ euen. Signū
 unū nerui intelligi emollitio satis est in p̄p̄culo ex sui
 scil mollicie. ⁊ sensū mot⁹ ⁊ ablatione. Si ex humorib⁹ fit
 flegm̄ fit subito sine causa extiori. Si ex p̄ssione ligamē
 ti intelligi ex ligamēto eē. Si de inuisione
 nerui neceē est p̄cessisse p̄uisione aut ca
 sui. Aliq̄n tū emollitio fit cū mēbrū a sin

q̄ catenatione dissoluit. Propt̄ humiditate viscosam in
 fundit̄ ligamētū & lubricat̄ os ut exeat locū suū. Aliquā
 ex materia ḡt̄ sic videt̄ in fine acute passionis ut po-
 te frenesit̄ ex mollicie m̄bri. Sepe ṽ ex colica passione
 uen̄ emolliat̄ & catenationis sepatio. cū morib̄ & crisi
 firmat̄. nata humores expellente ab interiorib̄ ad exteriora.
Vidi multos ileon h̄ntes quib̄ arbitoz sepan̄ q̄ catena-
 tiones alii corarū alii motū spatule pdunt s; cū hoz se-
 sus ē p̄fect̄. Paulus dicit. Quia multos colica passione
 p̄p̄t̄ vidit̄. & de emollicione ex̄m̄tati curati suū.
 neq; sensū pdider̄. Epilepsie siḡ q̄ h̄nt̄ cal̄ sup̄m̄ uor̄ &
 motus uoluntarī amittuntur. Precedit aut̄ hanc passionē
 dolor in capite nūm̄ & plenitudo in faucib̄ uertigo & ob-
 scuritas uisus. frigiditudo in corp̄ extrematib̄; malla-
 tio in corpe toto ḡntas in motu. stridor dentū in sono.
Vrina niḡ. ȳptasit̄ q̄si farina ḡlla aut scabies. Hec passio
 plurimū ḡtingit̄. seniorib̄; & h̄oib̄; frigid̄ natē & quoz
 dieta ḡlla est & flegm̄ ḡn̄atua. Iuuenes ṽ liberantur
 si in cal̄ tēpar̄ hanc passionē incidant. Peior̄ ḡntas h̄ pas-
 sionis est habit̄ mali anhelit̄. & diuisus sine diuisitatis
 ablatiū. Sepatio q̄ catenationis ē p̄asa. Cū enī os
 sit̄ frustrū uideat̄. patet q̄ suas q̄cauitates erierit. Ali-
 quā in uno m̄bro sit̄ emollicio. spasm̄ & sepatio q̄ndere
 potit̄ cū m̄brū emollit̄ & sepatū tremat̄ q̄ si in maum̄.
Aliquā uidebit̄ sepatū spasm̄. tremulū. uñ oportet p̄udi-
 ne in medicina decipiarit̄. Palus est faciei torcio & maxi-
 me in lat̄ unū motio q̄ ḡtingit̄ ex motua uirtute ad lac-
 tos faciei & ocl̄oz transeunte. Nascat̄ itē palus ex spasm̄o
 unū maxille lacti q̄ sanā maxilla sibi t̄hit̄. Cui signū q̄
 ocl̄i infirm̄ ex parte sanū lacti ṽ potit̄ claudi. Inferior
 enī palpebra inferiora curta retinet̄. q̄ si sufflare p̄ce-
 pit̄ flat̄ ex una parte oris erit. Qd̄ sit maxille lactis
 nūmū lat̄ p̄hit̄. Quā ṽ sensus & mot̄ amittunt̄ om̄s e-
 mollicionis sp̄s c̄tificant̄. Dormitacio nascit̄ un̄ & mol-

q̄ m̄brū p̄nci-
 pale ad aliud
 m̄brū p̄pellit̄
 sed c̄m̄

licio. ex nervoꝝ gſtipat. S; tñ emollicionis causa est for-
 tior. hac. un̄ ſenſus p̄dit. ⁊ mor̄. Itē dormitacio ex friḡ
 naſcit̄ cōplexione q̄ neruū in parte ſua ḡplicat ⁊ cor-
 rugat. ⁊ idō parū uirtutis aiare ad illū tranſire. pot̄
 ⁊ quod tranſit. n̄ p̄ſec̄te. Aliqñ ex nimia naſcit̄ frigidita-
 te in uir̄. ⁊ corrugatione aliqua ex neruū defectiōne
 ſic illuſ qui ſup̄ membrū iacuerit. Aliqñ ex uentofita-
 te clauſa ſub̄ nucha ⁊ ipſa nucha ḡp̄mente que ſicutē
 motuā op̄ilat. ne ad neruū tranſeat. Signū huiꝝ paſ-
 ſionis q̄ quaſi formicas p̄mbra de ambulantes ſentit.
 ſic uidem̄ in ſed̄tibꝝ ſup̄ m̄bra. **De ſp̄ſmo qui ex**
paſſiōe explemtudine eſt plenitudiue eſt. v. iiii.
S p̄ſmo explemtudine eſt plenitudiue eſt. v. iiii.
 minoratio longitudinis m̄bri infirmi in q̄ntitate
 ſua naturali qui aut in toto eſt corpe ⁊ uocat̄ thetan̄.
 quo totū corpe extendit̄ ⁊ multa membra in utq; eſt
 lata. ⁊ eſt extenſio erecta. in neutra ſe mouens latera.
 Thetan̄ uero pacuta eſt paſſio. Si aut̄ ſp̄ſm̄ eſt in arte-
 riis m̄bris. antior ſp̄ſm̄ uocat̄. Nic fit cū paſſus eſt
 in p̄rioribꝝ lactis. Si recto ſp̄ſm̄ uocat̄ p̄rior. tē in anti-
 oribus eſt paſſio lacertis. Sp̄ſm̄ aut̄ eſt unū eꝝq; m̄bri.
 cū paqat̄. neruus ueniens ad lactos paqentis m̄bri. Sp̄-
 mus ⁊ thetan̄ ſiue explemtudine ſiue ſiue ex am̄cione
 aut ex mala ḡplexione friḡ naſcūt̄ aut ex apoſtemate
 aliū neruū cal. Explemtudine cū impletur neruus ex
 mal̄ humidis ⁊ ſleḡ humoribꝝ eū extendētibꝝ ⁊ alongi-
 tudine ſua eū minorantibꝝ ⁊ lacertū ad que ipſe ue-
 nit neruus ad ſe ḡtrahentibꝝ un̄ infirmū membrū cur-
 tat̄ ſic ut de coruo fact̄ cū conū extendit̄. ſi aliq̄ re pl̄-
 q̄ cape poſſit fuerit implet̄. Plurimū naſcit̄ hic ſp̄-
 mus in pueris q̄ſi lac ſugantibꝝ ⁊ multis ſiue caute-
 la ḡmeſtionibus ⁊ neruoꝝ defectiōne eoz q̄ emollic-
 onibus ⁊ eoz extēdēdoꝝ ſacilitatibꝝ q̄ ſanitas eſt ſa-
 callima. Significōes p̄cedētes ſp̄ſm̄ in pueris. acuta
 eſt ⁊ ḡtinua febris uigilię. ḡſtipatio m̄tis. at̄mitates

mo q̄ explemtu-
 e. viii. f

mi

coloz. Virilia m̄bra fortia s̄t ⁊ sicca. parū ex plenitudi-
 ne. spasmū pacientia. Qui cū euenit diu⁹ est sanari.
 S i⁹ eius qz uenit subit̄ dieta añ fuit p̄tinent plenitu-
 dinū. Aliqñ ⁊ p̄ ebrietate uenit. Ypocras qui hñs inq̄t ^{ypoc}
 spasmū si febres q̄t tanq̄ supueniunt ato soluit spasmū
 eoz. Hec febres ex putredine ḡlli ⁊ melacolia humi-
 Q d̄ cū calefit. dissoluit ⁊ ḡsumit in m̄bris. Oportet aū
 intelligi qz si iuuenes ⁊ adolēcentes epilepsia. pa-
 lūm. apoplexia habuerint in estate ex plenitudine
 pessima ⁊ molesta ei ḡtingit. Cause em̄ has facientes
 passiones. etatib⁹ eoz n̄ s̄t quēnientes. Quī moleste
 s̄t ⁊ ad̄ deficiunt. si senib⁹ in hieme ueniunt p̄ ḡcor-
 dia passionū. ad ḡplexiones eoz ⁊ natam tēp̄s anni.

De spasmō ex inanitione ⁊

Spasmo erumantio

Spasim⁹ erumantione siccitas est nerui ḡcontractio fin-
 cū ḡtractione lacti in se ⁊ m̄br̄ añ minoratione sic
 indem̄ in cordis cithare. que cū igni app̄pinq̄t aut ca-
 Paeri ḡthunt. ⁊ ipse rupuntur. Est aut̄ h̄c spasmū in-
 telligi. de inanitione p̄cedenti sic nimia solutione
 uentris. aut in mulierib⁹ fluxu sanguis aut de uuln̄
 bus siue de narib⁹. Similit̄ de re sectataua sic labore.
 fame. uigilia. febre acuta. h̄c spasmū peior est q̄. qui ex
 plenitudine humores dissoluit. ⁊ p̄t calore deficcet
 matiam un̄ spasmus fit. Si ū spasmus p̄ febre uenit
 ex siccitate ⁊ ḡsūptione fit humiditatis. p̄t calore
 p̄cedentis febris. qd̄ pei est prior. Maxime hic spasmū p̄
 febre que fit ex aptemate cerebri nascit̄. vñ galien⁹. Quī
 inq̄t spasmū p̄ febre nascens pessimū est. Spasmus ex frig
 nascens ḡplexione aut est intior sic cū ex hum̄ frigidū.
 ḡgelant̄. ⁊ corrugant̄ lacti corpū. ⁊ maxime illi qui
 sunt spondiles dorsi l̄ colli. seu totū corpū. Si in m̄bris
 sit antiorib⁹ antior uocat̄ spasmū. Si in p̄tiorib⁹ p̄tior
 uocat̄ spasmū. Si in toto corpe spasmū absolutū ē sigcō est
 qz rubeus uiridis l̄ luid⁹ est color oculi q̄s̄ foris exeunt

⁊ neq; subito
 uenit hic s̄ pau-
 lati ypoc bonū
 ē inq̄m febs p̄
 spasmū q̄ spasmū
 p̄ febre. febs
 enī ē p̄ spasmū
 ex plenitudine

et maiores apparent. quia fuerit. Infirmitas quasi videt. corpus inflat. sonant digiti eius. Vigiliis. urine solutione. digestionis gustus patitur. Urina paulatim exit sic sanguis. In unio morbi vacuunt singultum. et dolore in capite cubiti. in dorso. Aliquam tremore. alecto per spasmum cadit. Hec spasmi et thetani hincum expectet mori in die quartum. que die si transierit morbus transit et spes est sanandi. Spasmus que nervus patitur exasymate calidus est. cum ad cerebrum pervenit passio. Vbi asyema nascitur. unum pellit et vacuunt. **De tremore et spasmus. xi.**

tremore et spasmus.

xi. g. t.

Tremor contingit ex defectu motus virtutis que in nervis est. Est autem duabus de causis aut scilicet de interiori et de exteriori. Interiori sic de frigore plenione sic vacuunt seniores. et aqua frigida bibentes. siue in ipsa balneantes. siue nimium unum bibentes. multum et unum refrigerat corpus. virtute dissipat aut ex oppilatione gustorum humorum virtute motuam grahntium. ne perfecte transire possit ad nervum unum deficit motus illi nervi aut de humoribus gustis in ipso nervo coadunatis. Quia vero virtus motiva membra trahit sursum. ipsi sui gravitate deprimunt deorsum. Intereque duo motus veniunt quorum qui unum tremor se vocandi. de exteriori causa. sic angustia. ira. suspitione. timore. Titillationes. ictigationes. de gustu uentosa et fumo sa se nascentes. quintelligit. quod frigidum nascuntur tepidum et frigidum atque flegmaticis corporibus cum in aqua frigida balneentur. **De Gibbositate. xii.**

Gibbositate. xii.

6

Gibbositas autem anterior que fit cum dorsum spondiles antea exeunt. aut posterior cum preterdunt in posterioribus. Aliquam etiam exeunt in aliquo latere et quod inde fit vocatur tortuosum. Erunt autem spondilium aut de causa est interiori aut exteriori. De interiori sic cum homines sunt gusti et viscosi quibus nucha extenditur. et ligamenta spondilium infunditur. et lubricis spondiles efficiunt. Deinde separe suum locum exeunt. Item de causa interiori sic cum calidus asyema nascens in lactis spondilibus incanis quas opmens de lo

co suo expellit aut de uentositate sub² spondiles se clauden-
 te. Hec spondiles p²mut et a loco suo secludit. De causa extio-
 ri sicut causu p²uisione et similib². Gibbositat aut a deo est
 apta ut n² significatiomb² indigeat. S² in ea q² est exapte-
 mate. seq² tussis ang²ria anhelu². que est ortomiosus. Opor-
 tet aut intelligi q² gibbosi p² aptema pectoris. ante eta-
 te cito s² mouet. Apt² eni nascens his quoz m²bra augm²
 tent. et ipsu in pectore augm²tab². neq² pect² p² hanc pa-
 sione dilatat. neq² cost² crescit. Cor aut² et pulmo sep² ac-
 capiunt in cantu qd² cu² fiat pect² minuit² et q²string² prop-
 t² costas n² crescentes. Apt² uero cor q² et pulmo semper
 augm²tant. Vn² necesse est anhelu² q²stringat. ex q² duri-
 ae mouunt. Ypoc². h²ntes gibbu² cu² t² et anhelitu. an-
 etate mouunt. Locu² spondilis infirme pot² certifica-
 re. si sup² spondiles dorsi manu² tua² a sin²u usq² deorsum
 moueris. Cu² aut² manu² tua sup² spondite que² foras exierit
 cecidit. atq² sin²u ascendit. aut introierit t² deorsu eue-
 nerit aut de medio dorsi se mouit intendens q² ibi in-
 firmitas sit. Hec s² significoes et cause morboz in cere-
 bro et neruis ad ipso procedentib²; nascentu². **De pas-**

P

lione q² nascit² i m²bs selu² et ab oculis icupiedu.
 Passiones oclor² in cunctua t² in cornea s² t² in uuea
 t² in euagardo t² in uuea et crystallina t² in palpebris.
 ut in anglis oclor² aut in pelliclis unius aut in lacris oclor²
 et palpebras mouentib²; aut in uenis que² ad oclor² ueniut
 aut de pelliclis cerebri. Passiones in quinctua nascent²
 tes s² obtalma. tumor duricia. prurigo. siuula. pectigo-
 ungula. Obtalma e² cal² apt² nascens in quinctua. et e²
 t²plex. Vna est nascens de causa p²mitua sic sole. pulue.
 fumo. oleo cal² et similib². Est et febris qua² sine apt² pa-
 ciunt² oclor². cui² causa si auferat² quies succedit. Sig²co
 hui² obtalmie s² lacrim². rubores. ardores. et oia parua.
 S² cda est turbulencia. m²chis. et rubor priore maior et do-
 lor. Nascat² hec ab extio² causa sic et prima. s² fortior

Passione q² nascit²
 i membru sensiu² et
 oculis in ap²rendu.
 xij

est causa. aut de interiori si cal' captemate in quincti-
 ua nascente p' hum' calidos descendentes de cere-
 bro. ⁊ defecione ipsius m'br'. Hui' moi est q'da de-
 bil' queda fortis. Signif' debil' q' causa sua discedu-
 te ⁊ ipsa disced'. Est ⁊ durior cui sigco dolor. tumor
 duriciet ⁊ multe lacrimę plenitudo uenarū. q' ex
 numia fit materia ⁊ sanguinolenta. Tumorū sē-
 un' modi. Vñ que subito paciunt'. ⁊ maxime in su-
 p'iorib'. Sigco eius color est alb' angli oclorū quasi
 morsura muscarū aut cunicū paciunt'. Sed' mo-
 dus peiore tumidior ⁊ frigidior. que si tangat digi-
 tal' forma digitorū remanet ibi. Aliqñ lacrimę ha-
 bent'. Aliqñ non paruu' est dolor. Tert' est fortior
 que si digiti p'foret nullū tñ uenigū ibi remanet
 neq; dolore. Quart' est fortissim' atq; maxim'. in quo
 aptema. ocli ⁊ palpebrę aufert partē usq; ad sup-
 cilia. Est aut' apostema durū non digiti p'forandū.
Color ei hui' nascit'. ⁊ plurimū in uariolis ⁊ obtal-
 mia diuina nascit'. ⁊ maxime in hieme. Duriciē
 paciunt' ocli cū palpebris. cū rubore ⁊ dolore mo-
 tu ⁊ guttate numia. siccitate martous parua ⁊
 dura. coadunacione. guttate apiendi oculos. in
 suscitacione asōno. Pruriginis sig. lacrimę sē salse. u-
 trex. oculos incedentes. in palpebris rubores. ⁊ prurigi-
 nes. Si uila est uena sanguinis plena. ⁊ g'la que sem-
 p' augmētat. rubescat. ⁊ ing'lat. Aliqñ lacrimas hñs
 rubore quoq; ⁊ pruriginē. ocli qñ nebula hñt fumo-
 sam. Pecha est sangs descendens ad quinctiua de ruy-
 tā uenariū. que aut de p'cussione nascit' aut de uulnē.
Vngula supfluitas neruosa nascens in maiori anglo ocli
 h. que extendit usq; in nigdine cooperiens uisū ⁊ q-
 trahens. hę sē passiones in quinctiua nascentes. Que
 aut nascunt' in cornea cū dolore numio p'ringenti
 ad t'pora maxime in motu dolore faciens capitis

et fastidii. Currit autem ad oculos acutus humor ut non possint oculi acuti colliri pati. Vulnerum fit. vii. species. Quatuor nascuntur in superficie sua. et tria accubantia in ipsa. De unum in superficie est unum firmo simile. incipiens a nigredinis oculi loco maiore. Secundum est profundum. et minus eius color. parte est albius. Tertium nascitur super corona nigredinis oculi. accipiens parvum locum albedinis. Color eius super nigredine albus. et super albedine rubeus. Similiter omnes pustule et uulna super nigredine sunt alba. quia super cornea sunt posita. que autem super albedine rubea. quia sunt in quincunua. Quartum uulnium est in extremitate corneae. assimilatum furcile. Trium accubantium primum est profundum. camera tum putredinis hinc multum. oculos cum stringas erit inde humiditas. et quomodo. quia oculos panniculi sunt gemesti. Pustule nascuntur de humiditate in cortice corneae se coadunante. et sunt multe. et diuise in colore. aut in dolore aut in equali futa sit ostensione. In colore. quia quaedam est alba. quedam uero nigra. In dolore. quia quaedam nimium est dolor. quaedam uero paruum. In ostensione quod sit futa. quia quaedam futa est sana. quedam maxima passione gians. nimia uero paucitate. Nec diuinitas aut est de materia aut de loco suo.

De materia. quia quaedam multa. quaedam pauca. Aliquam acuta. aliquam utrea. aliquam suavis. aliquam subtilis. aliquam grossa. De loco. quia aliquam per primum locum corneae aliquam per secundum. aliquam per tertium. Que de materia fit multa subtilis et acuta. durissima est et pictosa cum multa materia extensione facta in oculo. et acum. et quaedam punchone. Si de materia est grossa et parua. salubris et minus hinc doloris. Que sub primo est cortice minoris est doloris et coloris nigri. Si tamen spiritum gtrahit insibile et uinea nigredine. Que per medio est et salubrior. Salubrior in qua omni partibus que in cornea sunt extiori. ablata apertione oculi. Si enim purgatur cornea aut ei fundatur pars non magni est piclin. Si remaneat cicatrix non uisum gtrahit. cum non super perfora

tionē sit. S; si sup perforationē sit ⁊ putrescat. cornea
 aut fundat. pforat ad uuea. ⁊ si cicatrix pmaneat ⁊
 trahit ipe uisibil' ne pforam transeat. Est ⁊ alt' mor-
 bus qui retro corneam nascit' aut de uulnē aut de
 cephalea. aut de obtalmia. paruu' sibi accipiens lo-
 cū in cornea. unguisā assimilans in forma. Est ⁊ alt'
 maioris capacitatis peior peiori in extrinittendis
 oculis. Emulsio aut' ista. de fissura nascit' cornea. ⁊ est
 aut ex uulnib'. aut ex p'tul'. Exi' aut' im. s; g'na. Pri-
 mu' cū de uuee suba paruu' q'da' q' formice cap' ex-
 eat. q'd' qui uidit estimat q' pustula sit. S; differt.
 q' hec colore f' uuea h't. ut pote si uuea sit nig. ⁊
 ista colore erit nig. Si alba. ista erit alba. Si glau-
 ca. glauca. ⁊ radij ei alba. Pustula in albedine oculi
 nascens h't rubore ⁊ pulsationē. Scda spes est albama-
 ior. similis uuee. Tcia est ita alta. ut transeat palpebras
 ⁊ ueniat ad alia. Quarta uocat' acuta ⁊ in exitu lon-
 ga ut pars corneę uingat' cū ipsa. ⁊ q' cap' acute ef-
 ficit. Pannich' qui dnr macule s't subtiles in cornea
 extiori. ⁊ quida' g'ssi intiori. Hę s't passiones corneę. U-
 uea foraminis h't largitate atq; strictione. Largitas
 foraminis duob; modis est aut natā' aut de apostemate
 nascente in uuea ⁊ extendente eā. aut de multa euagai-
 de. H sepe nascit' pueris ⁊ mulieribus. Quā q' multa h't
 aut parū aut nich' uidet. Parua res maior ei uidet. q'
 est. Scds' aut de magna ē p'cussione aut de cal' ap'tem.
 S tricho aut natā' est aut de mollitię ut dixim' in p'ce-
 dentib' cū causā accidentale tetigim'. Sig' hay duay
 passionū sensui palā s't. Si enī infirmū ad solē stare
 feceris. ⁊ oculos ei solī apposueris. pforationē uidebit
 in uuea si maior aut minor sit quā oporteat. Passio
 int' uuea nascens. ⁊ cristalleidon aqua est. ⁊ sumus
 ascendens de stō. Aqua ex humiditate g'ssa. int' uue-
 am ⁊ cristalleidon est g'gelata spm uisibile q' trahet

ne foras exeat. Sigē sua in unio. qz infirmū qñ amice.
 muscas fustes pilos splendores. uideat ante oculos.
Sed hec accidētia ex passione nascuntur cerebri. aut ex
 ore stomi cū sum in erierit. Ex isto intelligim si pforatio
 oclorū clara. nnulla hñs macula uidebit. i imaginatio
 apparuerit ad tēp. ad tēp non. Ad tēp auget. i ad tēp im-
 minuit. i in oculis utriq; fuerit infirmū in stom punctura
 i ardoie senserit. Si u uomitu aut iera pigra. accepit
 imaginatio auferit. i quiescat. augmetat cū nimū co-
 mederit. minuit cū minū. Imaginatio est ex aqua g-
 tunia in q̄itate augendi. i minuendi. unde neq; au-
 get cū ho satat neq; minuit cū parū comedit neq; pi-
 gra i uomitu adiuuat. Aliqñ ab uno oculo incipit. i cū
 pfecta sit uisū q̄hit. Est aut multarū spērū. Quedā
 n. nigrū colorē hñ oclorū. qdā utreū qdā albū. alia i
 citūm. alia in uiridē. alia uenetū. Aliqñ tñ n̄ est ex
 aqua h̄ color s; pod est euagardos exsiccatio qd̄ disc̄nt
 qz in aquatica. imaginatio ab unio uidr. cū siq; medi-
 cet uisū redit. Que ex deficcatione euagardos fit nulla
 habeb̄ imaginationē oculi minorant. i q̄sumunt. Vñ hec
 passio oclorū uocat q̄sup̄tio. Ex aq̄ aliqñ oculi si medicet
 p̄fic. aliqñ nūq. in adiuuat. qd̄ pbabit. Si oculo uno cla-
 uis digiti sup̄ponat. i alto p̄spiciat. Si ḡ pforatio oculi
 large dilatetur adiuuat. Sin aut p̄impossibili habeat.
Altera pbatio. Infirmū in sole stet. i te aspiciat firmit tu
 u sup̄ superiores palpebras utriq; tuū pollicē pone i su-
 bito in tolle. Si aq̄ uidis moueri. i d̄sp̄gi. desiste me-
 dicari. qz mch̄ eū adiuuabit. Qd̄ si aq̄ stetit medicina
 p̄dit. Passiones in palpebris nascentes. s̄ aurat. scabies.
 ḡndo. petrositas uiscositas. acuitas. q̄pbatio. pili sup̄flui.
 pedicli. ordeū. pili m̄simoy fauuis. formica. glans ca-
 sus alioy. Aurat est pingue corp̄ i uiscosū. cū neruis
 i pellicis. telatū nascent in palpebra intiori desup̄.
 p̄ mala accidētia maxime in pueris. Sig. qz palpe-

bra emollita n̄ f̄ oportet sursum ascend. neq; splendē
 te uidere pot̄ solē. Qui si aspexerit cito lacrimat̄ n̄
 sepe obtalmia patit̄. Scabiei. iii. ḡna sunt. Vni nas
 cit̄ de sup̄ inuou palpebra. n̄ est aspm. Altm̄ ad su
 pī n̄ est rubei. que n̄ dolorosū. ambo ocli h̄nt hu
 miditate. Tertium forci est n̄ aspi ut inuou palpe
 bra q̄si sic fissa. uideat. n̄ est rubicōi in quo maior
 dolor ḡuitas n̄ prurigo h̄nt. Quartū fortissimū est
 n̄ rubicōissimū dolore h̄nt maximū. ḡuitate quoq;
 n̄ prurigne. aspitate n̄ ḡuitate n̄ in palpebra du
 riae. Hec spes diutna est. Grando humiditas est q̄
 gelata in inuou palpebra sic ḡndo. Alba est aute
 de hum̄ frigidis. n̄ flegmat̄. Petritas est humor in palpe
 bra sic petra. Viscositas est aut unū palpebre cū albedi
 ne ocli n̄ nigōine. aut ad se inuice utriusq;. Hec nasci
 tur ex oclorū uulnib; aut ex ungule medicaminibus.
 n̄ similib;. Acum est grauitas in palpebra de uentosa
 te ḡsa. Sentit autem infirmū cū a sono exatet̄ q̄si
 arena aut puluere in oclō. Cooptionis tres s̄t spes.
 Vna est altitudo sup̄ioris palpebre cū oclm̄ n̄ possit
 cooperire. Hec au naturalr̄ est aut qz palpebra n̄
 est q̄luta ut oportet. Secda ē paruitas palpebre
 natat̄. Tercia uniuersitas inferiouis ad extioie. Hec aut
 ex uulne nascit̄. aut ex sup̄fluitate carnis propter
 uulnū. Ordeū est apt̄. nascens in extremitate an
 gli palpebre ut ordi forma. Pedicli s̄t minuti nas
 centes in palpebris. plurimū qui dietant̄ unū hum̄
 in corpe nascant̄. Oloy est carnis petacia rubeam
 ḡdm̄ p̄tingens. suspensa oclis nascens ex putre
 dine sanguis. formica est fissura nascens in extre
 palpebra. Vnde paulatī in oia p̄phet̄ cadit. fa
 uis est q̄si formica sed uueo humou maḡ uicina.
 Pili nascunt̄ in palpebra. inuou ḡna oclm̄. pun
 gentes eū in q̄ hum̄ coadunari faciunt. Palpebra

aut emolli. n̄ in oculo p̄t p̄uentionē lacrimę augm̄
 tant. Hęc aut ex hum̄ est putidissimis coadunantib; se
 in palpebris. Cadere cilia aut ex acutis est humida. aut
 ex alopicia estq; cū palpebrarū grossitate ⁊ duricie ru
 bore ⁊ eay dolore. Glans d̄r in oculis nasci. sic in m̄bris to
 aus corp̄is. Passio in angul̄ nascens palpebrarū uulnū
 est int̄ nares ⁊ angul̄. Qd̄ cū ap̄iat̄ in putredo eḡd̄r. A
 liqñ hec putredo ad nares currit p̄foram q̄ int̄ nares ⁊
 oculū subsistit. Aliqñ ex subt̄ palpebrę cutē. ⁊ corrup̄
 ei cartilagine q̄ pot̄ intelligi. q̄ stricta palpebra est in
 putredo effluit. Est ⁊ alī morib; ⁊ magnitudo carnis
 maior qua oporteat. in angulo maiori oculi q̄ humidita
 tē ab oculo ueniente q̄bit. ne ad foram narū t̄nsire po
 sit. Passio nascens in p̄foratione nerui ut̄usq; est oppi
 latio. ex nimia humiditate nerui q̄p̄mente. Vñ aut
 aufert̄ uisus. aut minorat̄. Sig. guttas est ca
 pitul maxime q̄t̄ inferiore parte oculi. Est etiā ex humore
 intra nerui descendente ⁊ eū oppilante. Signū q̄ p̄li
 cimices. muscę apparent in mucio morbi an̄ oculū. neq;
 in oculo uid̄r aque sigco. Si aut claudat̄ unū oculū anti
 us foram n̄ dilatatur. Hęc oppilatio ē peior. q̄ sp̄c ui
 sibil̄. n̄ pot̄ ad alt̄m oculū transire. ⁊ dilatari. Est ⁊ al
 tera passio. ⁊ ḡtusio nascens ex percussione casu p̄capiti
 collisione p̄ ex nimio uomitu. Hęc passio. aut aufert̄
 uisū ex toto aut minorat̄. Est ⁊ alta. ⁊ nebulositas.
 que ex defensione ē sp̄c uisibilis. acerebro uenientis.
 ⁊ paruitate sui. Est alta cū homo in nocte nichil
 uideat q̄d̄ ex ḡstitudine est sp̄c animati. ⁊ t̄bulen
 tia humoris. Idē paciunt̄ qui a se remota n̄ uidet̄
 p̄p̄inā ū aspiciunt. Passiones nascens in neruis ⁊
 lacris oculos ⁊ palpebras n̄ mouentes. p̄ cerebrū pa
 ciunt̄. Sig. h̄ rei. q̄ mot̄ uirt̄ q̄ rei oculi corrupi
 tur. Aliqñ ḡtinḡ in altitudo. duoy neruoy ad o
 culos uenientium. Sig. q̄ mot̄ illi oculi corrupit̄ ad

mollicies ē ⁊
 sp̄asim̄ q̄ ner
 uos mouen̄ ocu
 lū partē.

que ille uenebat neruus. Aliqn fit in diuisione utq;
 nerui. Vñ lacte ille corripit aq diuisio illa moueba-
 tur. Lactos oculos mouentes diximus cū de mbris tracta-
 rem. Vñq; em oclis. viii. lactos hñ. vi. oculm mouen-
 tes. iii. radices nerui un spc ex. gstringentes. i. oculm
 sur su leuantes. vi. mouentes qui sur su st. si emolli-
 ant deorsu oclis depmit. Si spasmant sur su erigit.
 Inferiores si emollunt sur sum oclis erigit. si spasma-
 tur. inferi descend. Lacti angloy emolliti. oclloy mo-
 uent in altam parte. Si spasmant in altm anglm o-
 culus mouebit. Ambo lacti oclloy regitui. emolli-
 ti aut spasmati dolore oclloy st facturi. Tres lacti
 qui in unio st nerui un ex spc ad h facti st ut dixim.
 ut nerui teneant. i. gchant a motu. oculm q; leuent
 sup. Qui spasmati n nocet oclis. s; emolliti nocent.
 q; oculm exire faciunt q aut de intiori est
 causa. cū matia ad nerui. i. lactos descendat. aut
 de extiore sic pmissio est. Si exiunt oclis. i. uisus san
 remanserit. sigcat neruus luminaris. extiori. ex nerui
 mollie cū tangite. i. gstringente. Si aut uisus pient
 sigcat emolliao nerui luminaris. Si oclis ex pmissioe
 l qualibet h moi re experint. i. uisus san fuerit. in-
 telligim q; solus lacte lesus sit. Qd si uisus annulset
 neruus pculdubio est lesus. Lacti palpebras mouen-
 tes sic dixim tres st. un sur su erigens. duo inferi de-
 pmentes. Si leuans sur su alleuat. palpebra n leua-
 bit. Si spasmet n claudet. Si ambo depmentes al-
 leuantur. palpebra n mouebit. Si un tm media le-
 uat. i. media claudit. Si n lacte mollit media pal-
 pebra ad sanu lactu torquet. Si palpebra spasmet
 ad infirmu lactu reuoluet. Sigc passionis uena-
 ru a craneo capitis ad oculos uementiu extisio
 est uenaru frontis. i. troy. Venay q; sub craneo
 st sigco nimia est stitutatio. i. assiduus humoy

curtus p nares atq; oculos uene frontis ⁊ tūpoy si pa-
 ciant non extense. He st passionēs octoy ⁊ causę q
 significatiōes earū. **De auriclis** Saimctis.

Passionēs m̄broꝝ auditū aut uniuersales s̄ oib; aut in
 uno solo m̄bro nascunt. Vniuersales s̄ dolores ex q
 plex mala cal uenientes siue ex apt̄ siue unctarū
 sepationibus. Ex qplexione mala cal fiunt. ardor. ru-
 bor. calor. circūdantes auriclas quib; accedens rau-
 sa actuali frīg eos aduuat. Si dolor ex frīg sit qplexi-
 one. erit sine rubore ⁊ ardore. Quę aduuat causa actu-
 alit cal. maxime si infirmi diēta fuerit. anā refrigerati-
 ua. Cōplexio hum ⁊ sicca nullū auriclarū dolorem ge-
 nerat. Aptem cal faciunt dolore nūmū ⁊ pulsationem
 in capite. in fronte gutate ⁊ in facie rubore. que si mag-
 na sint n̄ erit sine febre. frīgida faciunt gutate ⁊ exten-
 sionē sine passione. ⁊ n̄ multo dolore. Quelib; ⁊ hay passi-
 onū in pforationib; fuerit auriclay dolores hos oēs fa-
 ciet in p̄funditatib; earū. Si ū in p̄mis instrumētis p̄ma au-
 dit̄ neruis dolore gignet int̄ craneū capitis in p̄ma par-
 te p̄tente auriclarū fundamētis. Si extiora m̄bra paci-
 ant̄ foraminis palā erit sensu unctē sepatio. sic frac-
 tā. ḡtusio. Si in intiorū est. eo auditū cū sensu intelligi
 sangi. ⁊. in eḡdr. Si in p̄mis auditū instrumētis aut in
 neruo p̄ctio sit extior aut ḡtusio. Si intrinsec̄ passio
 auriclas circūdedit. ⁊ p̄cussio p̄ ḡtusio p̄cesserit. ḡstat.
 qz instrumēta auditū aut eoy neruis fractam siue ḡtu-
 sionē paciant. Passiones m̄broꝝ auditū alię in primo fo-
 ramine nascunt. alię in m̄bro quolib; intiore siuener-
 uo auditū faciente. In p̄mo foramine uuln̄ ūruca. ca-
 ro supflua. ūmes aut in mundicia p̄ aliq̄ corp̄ cadens.
 ext̄sec̄ p̄ aqua p̄ bestiola sic amices musca p̄ uentositā.
 V uln̄ qz aptem q̄ antea fuerit rūpit. Sig. ei qz sames ad
 auricla eḡdr. Vermes nascunt̄ ex putridis humoribus
 quoy siḡco int̄ auriclas est prurigo. ⁊ sentit̄ eoy mo-

no. ⁊ exeunt foras aliquā. Caro superflua iurica atq; in
 mundicia de superfluo humi fit excrementa q̄ in p̄p̄atu
 lo vidēt si infirmi auricla soli apponat. Sumit̄ q̄ in
 ipsa cadit defors palā est sensu. Aqua enī eē p̄pen
 dit̄ cū q̄ fuerit balneat̄ aut cap̄ loc̄. Hęc om̄s passiones
 si magne sūt. uā auditu claudt. ⁊ surditate faciūt.
Si parue detrahūt audit̄. ⁊ neruo nascunt̄ sic sonit̄ susur
 rus. uoces n̄ reales. Quę gtingunt ex uentositate in pa
 nichis cerebri se claudente. ex parte auricularis nerui
 siue nerui audit̄. seu sui instrum̄ti aut sūt ex humi in
 ill̄ locis se mouentib̄. Si ex ḡllis humorib̄. guttas cū soni
 tu in his locis ⁊ in capite. Si ex uentositate fit techina
 tio. Grauitas audit̄ quę surditas uocat̄ si ueniat ex ac
 cidentib̄ q̄ imbra sua paciunt̄. aut ex mala erit op̄lexio
 ne s̄ ex morbo officiali. sic oppulatione ex ap̄tem ḡllo s̄ hu
 more aut uincte sepatioe fracta s̄ fissura. Aliquando
 guttas ex cerebro nascit̄. cū q̄libet sup̄ die toy triū pa
 ciat̄. Si audit̄ uni auricle aufert̄. s̄ ambab; ⁊ alii sent̄
 om̄s siue plures infirmentur. pot̄ intelligi. q̄ passio ex
 cerebro fit. S; si alii n̄ corrūpant̄. audit̄ ū solus dāpnat̄.
 nerui ex quo est audit̄ s̄ instrum̄ti eī pati intelligim̄.
Auditu uero ablato s̄ minorato ⁊ passioe neq; in forami
 nib; auricularū neq; in ext̄iorib; m̄bris apparente si infir
 mus uersus auriclas dolore grauit̄ in capitis inferiorib;
 sentiat. intelligim̄ ḡllos humi ad nerui ⁊ audit̄ instru
 m̄ti decurrentes. Qd̄ si cū thechimatione fuerit ⁊ pul
 satione. p̄cipit̄ eē ex ap̄stem. Si cū fracta s̄ cū p̄cussi
 one intendit̄ neruus. fissus siue fract̄. s̄ ḡtus eē. Itē au
 dit̄ defiat̄ ex defect̄ hōne uirtutis audibil̄ sic seniorib; ḡtin
 git. Aliq̄n fit surditas cū puer p̄reat̄ in uulua. si natā
 auditū s̄ eī instrum̄ti negligat̄. p̄forandū ex sui defect̄
 one. s̄ ex matie ḡlitudine. Item ex acuta egritudine cū
 humorib; colica ad cerebrū ascendit̄. hoc uiuat̄. si p̄ di
 ḡstione colicā purgent̄. Sic ypocras in aphorismo.

Colica inqt solutione hñtib' surditate supueniente so-
lutio tollit. Surdis si solutio colica supuenit surdita-
te tollit. Hec s't passionet in mēbris audire nascentes.

Sinbris odorat.

Passionet in mēbris **De mēbris odoratis. xvi**
odac' in narib; s't. P' in pellicis eas opientib; P' in osse
colamētū assimilante. ⁊ in pellicis cerebri illud os api-
entibus. P' in p'mo instrumto odac' in inuent'chis cere-
bri q' simile s't mamillarū similitatib'. In narib' ex ma-
la oplexione P' morbo officiali P' iuncte sepatione. Ex
mala oplexione P' sig'coe P' causa sic in supioribus
hic intelligim'. Ex morbo officiali in nascenti nari-
bus ex aptematib' fit. P' uulnib' seu carne polypū aīal
assimilante. q' sic aīal illud cū q' uelit accipere pedi-
bus nare suas oppilat. ita hec caro nare humanas
q' palā est sensui maxime si nare infirmū oppona-
tur soli. Hec passio adeo est magna q' cū narium in-
as oppilauerit odacū tollit. que si n' ex toto auferat
in minorat. Contusio P' fractā si magna s't odacū au-
ferunt. Si parua minorant eū. In narū pellicis. ex mal' q'
plexione P' ex cal' seu duro aptem fit. Sig' aptematis cal' q' g'
uitate. pulsatione infirmū in narib' sentit. Si durū fuerit
guitate techinositate sine pulsatione. Passio hec uoci so-
let uoce. In osse colamētū similitate. ⁊ in pellicis ipsū
opientibus oppilatio ⁊ fetor nascunt'. Oppilatio ex g'
sis humorib; foramina ipsius ossis oppilantib'. Sentit
infirmū guitate. ueniente ex narib' in capitis intio-
ribus. Pellicis oppilant' P' ex g'is hum' P' ex aptemat'
cal' sed duro. Tunc sentit infirmū sic in capite aptem
habeat. fetor ex putredine est ossis colamētū assimi-
lantis P' de hum' fetentib'. P' in foraminib; suis. P' in
pellicis se munsantibus. Aliqn' etiā fetor est cū huoi
sint in cerebro fetentes. q' hñtes. febres hñt in capi-
te ⁊ dolores. fetor nascens de hum' putredinis i fora-
minib' ossis minoratione facit uocis. In instrumto

odorat passio contra est. et minoratio odorat. Contra est hu-
 mor humidus descendens a uentriculis pre cerebri. naribus
 pertinenti. Est aut de calore et frigore que patitur cere-
 bri. sic uidemus in his qui in calore minorant sol. Dis-
 soluunt enim in capite humores. et effluunt ad nases.
 contingit in his qui in frigiditate stant aeris in quibus humi-
 qui solent dissolui claudunt et augmentati influunt
 naribus. Minorat odorat et aufert. ex mala complexionem mi-
 nima et officiali morbo sic oppilatione et apostem et hu-
 in glistis et viscosis. aut de separatione unice. Hec si sit
 magna aufert odorat. Si parua minorat. Non signa
 ia sup dicitur. Cum ergo uidis infirmum harum aliquid habere
 signationem in parte cerebri. naribus pertinenti non dubium quoniam
 passio in uentriculis sit pre cerebri. et in uentris
 uentriculorum extremitatibus. Si aut uideas hominem na-
 ribus loquentem in osse calamito simili intellige esse passi-
 onem. Si aut in uentriculis erit pre cerebri. et in uentris
 to odorat. atque pelliculis ipsius. *De lingua et eius parte*

in omni parte
 sue pertinenti.

P

Passiones lingue aut lingue pertinenti. xvij
 in ipsius corpore et in circumstantibus; ipsa nascuntur aut
 in neruis ad eam ueniuntibus et parte cerebri. unde ipsi
 procedunt nerui. Si aut apertem gustu corruptela. pte
 late. extat in pelliculis exterioribus lingue et in omnibus par-
 tibus buccae. Suntque albi colore. plurimum nascentes pu-
 eris et infantibus; malum lac sugentibus. Unde aliquando totum
 os patitur ut usque ad merum ueniat et stomachi pellicula
 et nigri sit coloris. Apertem lingua magnificans et ab ore
 exire faciens exiliu uocatur lingue. est et illud apertem
 ma quod uocat rana. ideo quod sic rana nascit sub lingua.
 Et et aliud cal et sanguinolentum. unde lingua patitur to-
 ta. Corruptela gustu aliquando est in amaritudine ut
 infirmum amarum saporis sentiat. in ore et in omnibus quae
 med. Quod contingit si sube lingue humores dampnentur;
 colica aut totiorum sic in febris uidetur et tianis et ictis.

Aliqui quidam in ore dulce sentiunt et in omnibus que comedunt. quod ex sanguine fit dinatione. in lingua et in toto corpore.

Quidam salta saporant. et est ex flegma salido. Similiter de ceteris humoribus intelliges. Passio nervi per que sentitur et ablatio et immoratio est gustus qui sequitur cum parvis saporibus in ore sit et nullus. Patitur etiam ille nervus in motu et loqui lingue datur quietate et loquendi ablatione. hec nascuntur ex mala complexionione flegmatica et gustata ad nervum descendente aut ex iunctura separatione aut ex collisione in cerebrum cadente. Significatio unde certificatur in idem. ut in superioribus certificabit. Aliquam lingua patitur quietate et loquendi ablatione de passione partis cerebri unum nervum procedit. qui ad linguam tendit. aut ex toto cerebro.

Quod vel ex mala complexionione est et morbo officiali sic in frenesi videtur. et per acutis passionibus et sic epilepsia patitur. Similiter ex frigida et humida complexionione nascentibus. hec sunt significationes passionum in lingua nascentium.

Quod ut ita dicam
mutiacol. et

De ore xviii

Passiones in membris oris aut sunt in labris oris aut in dentibus et in carne que est in toto ore. in uvula et utraque glande. In labris est fissura emorroides partem que omnia ex sanguine nascuntur et colera. et. In dentibus dolor nimis corrosiones. exacerbationes. dormitatioes et perforationes. Dolor autem ex complexionione calida aut frigida. quas patitur ad ipsos veniens nervus. Intelligitur ex causa calida actualiter et frigida est quoniam venibili. Et etiam ex calida aptemate in carne dentium nascente. Dentibus enim sunt in passibiles quod intelligitur quod dens ruyt nullum dolore patitur. Dolor ergo ex mala est complexionione nervus passibiles faciente et ex calida seu frigida aptemate. Causa quiescendi dolorem cum dens extrahitur quod nervus non tunc extenditur sed ab alto dente dilatat neque aptema habet unum quod patitur et habet loca spatium unum fumus exeat dissolutus et medicina loco infirmanti apponitur cum dens extrahitur ut acie sanet. Corrosiones dens pa-

tū ex humorū acutoꝝ ⁊ cito putentū dentes que co-
 medentū putredinibus. Porationes sūt corp' acū co-
 opiens dentes ex fumo ascendente aīto. Exacerbatione
 aut de extiori causa. cū q̄medit' res nimis acida. aut
 de intiori. ꝑ acidos humores stom̄. dormitationes exca-
 usa nimis frigida actualit' sic nūe. glacie ⁊ aque ni-
 mia frigiditate. Casus dentū atq; mot' ex humidita-
 te est gingiue ⁊ neruoy dentes ligantiū gingiue ⁊
 ei q̄mestione. aut ex loca ꝑꝑi ū apposita sūt largitate.
Largitas ista aut nataliter est sic in dñtib; pueroy
 ex defecione sua ⁊ lacte ad ipsos currente ⁊ alioꝝ
 dentū fortū necessitate ꝑꝑ sicca cibaria ⁊ duras res
 frangendas. aut ex siccitate sua sic in seniorib' dñtes
 cadere uidentur. q̄ loca ꝑꝑ tenebant cū desiccen-
 t' in q̄ntitate minorant. ⁊ priorū q̄posio dist'bat. sic
 q̄ labunt. Audiuī q̄sda dicentes. q̄ cū seniorib' dñtes
 cadent. locū cadentiū alij nascentes supplerent. si n̄
 est credēdū q̄ matia ꝑparata dentib; nascitur in
 corpib' seniorū difficile est inueniri. Que gingua ⁊ ca-
 ro paucū dentū aptema est cal' infirimo dolore faci-
 em ⁊ pulsatione gingiue ⁊ dñtū. Est ⁊ alia passio redu-
 lus uocata cū in putredine mutet. cal' apt' un' putres-
 cit gingua. Aliqñ cade' fac. odore corripit ouis. Est
 ⁊ alia passio que uocat' adrius caro supflua in dentib'
 nascit' in inferiorib' cal' aptema habūtib'. Sentit tñ in-
 firmū aliq̄ q̄mestoy remansisse in dñtib' fluit etiā sa-
 g' de ginguis qd' ex uitate pascitiue defecione q̄ting.
Caro idē patit' ouis qd' ⁊ gingiue aptema sct' cal' ⁊ pu-
 tēdine. ⁊ sanguis fluxū. Nasctur in ore fetor. qui aut ex den-
 tib; est aut ex putēdine gingiue aut ex putido in ore stom̄
 flegmate cū cursu saluie. Qui ex cerebri est humiditate
 ex stomacho intelligere q̄ odor nichil hoy h̄t que dixi-
 mus ⁊ fetor cū q̄medit' minuit. Vuluia cal' apt' patit'
 sentiens dolore ⁊ pulsatione int' buccā intiore ⁊ in

transglutendo molestacione ⁊ emollita cadit. Qd̄ in
telligit q̄ quasi rē suspensa in gula sentit infirm̄.

Cū autē os ap̄t ⁊ lingua emittit uulua longior qua fu-
erit uiderit. ⁊ frustū ei sumū recdat̄ radixq; ei sub-
tiliatur. Si ḡ cadē diu moret̄ incidat̄.

Passiones in membris sp̄c̄ **ūi anhelit̄ nascitur.** Sp̄ passione ūi anhelit̄ nascit̄.
in gula ⁊ in guttē aut in pulmone nascunt̄ canali xix
bus. In ipso pulmone ⁊ in pelliculis costarū op̄ientibus

⁊ in lactis siue in diafragmate ⁊ in corde. In gula q̄
in uicāq; nascunt̄ glande quocāt̄ amigdaline. Usa-
lue sunt gnatiue quedā in lactis q̄dā in gula uesti-
entibus pulmone quoq; ⁊ guttē. quedā in uicē gule
nascuntur. Amigdaline car̄ aptema paciunt̄. Signum
eī dolor est loci illi maxime cū transglutenda glutunt̄
⁊ rubor in extiori gula habet. In lactis est quumantia
⁊ suffocatio. Quumantia est car̄ ap̄ost̄ in gule ⁊ meri la-
ceris. Si aptema in lacto est intiori appellat̄ sinuchi.
⁊ est pessimū in transglutendis. Si in lacto est extiori
appellat̄ panuchi q̄ infirmi in anḡtia anhelit̄ paciun-
tur. ⁊ molestacione eius ⁊ mortomia ipsius ⁊ febris uo-
cisq; minoracione ⁊ in gule dolore. colli ⁊ faciei dolore.
⁊ extensione ⁊ transglutenda duricie. octoy q; occu-
tate. Suffocatio est aptema calidū in lactis guttis.

Qd̄ si in extiori lacto sit absoluta suffocacione ē euocari. Si
in intiori lacto. canna uocabit̄ suffocatio. Huī accidētia
sūt quumantia. S; tñ quumantia forciora sunt ⁊ duriora.

Huī moī infirmi sēp̄ sūt aptioris nulla cibaria possūt tras-
glutire. nec humida sicut uiscēsa ⁊ sūt sic suffocari. Oppi-
lacio ista augm̄tata. os etiā meri oppilat. aliqn̄ cū ad
aliquod laborent. Transglutendū q̄ transglutitū p̄ so-
ramina ascend. palati ⁊ p̄ nares ex aliqn̄. Hac passio-
ne suffocatio fit. p̄p̄t̄ motū spondilii colli q̄ maxime
oc̄tū pueris ex debilitate ligam̄ta spondilii. Aliq̄ndo
exp̄ansione ⁊ casu solet euenire. In hac sp̄c̄ mch̄ ualet

passioe i gula ⁊
 moni canalib; p

medicina. Separabilior u suffocatio ⁊ salubrior est ai
 appareat apostema in gula. apud ore ⁊ lingue emissi
 one. Itē si apud ⁊ rubor ext gula ⁊ pect⁹ appareat pessima
 est ⁊ mortifera. *De passioe i gula ⁊ pulmonis canalib; .*

Passiones in gula guttis ⁊ canali pulmonis pelliculis
 catarr⁹ humores humidi ad nares descendentes de ce
 rebro ⁊ ad gula meri gutt⁹ ⁊ canales pulmonis. Qui
 si ad nares descendunt contra est uocari. Si ad guttur
 ⁊ canales pulmonis uñ passio fit in pelliculis ⁊ parua
 gnat tussis. Si in pulmone ⁊ pectus descendunt tus
 sis in fortis. h catarr⁹ aut est de calore que cap patit
 in estate de sol incensione aut de frigiditate sic in
 hieme de aeris frigiditate. Qui de calore infirmant ca
 lore paciunt ⁊ in facie ardoie ⁊ in capite sentiunt
 aut humores in gula ⁊ nares acutos ascendentes ⁊
 in gutt⁹ canalib; quoq; pulmonis aspitates. Si sit de
 frigore in pra capitis sentit extensionem ⁊ fronte ⁊ op
 pulatione in nariu ad bucca pforatione ut pulsus in
 minuatur. ⁊ auferat. ⁊ uox minore. febris acuta plu
 mi sequi catarru. ⁊ dolor capitis cu rigore. Raucitas
 guttis nascens ex catarro ⁊ raucitas canali pulmo
 nis in inicio e quasi gnis. Itē quida raucitate paciun
 tur non tñ ex catarro qua gignit cal⁹ qplex sic in febr
 bus uidef. aut frig. sic cu boree flatu. Hec pauca est
 sicca. nulla piciens humida. Itē nascit raucitas ex q
 plexione humida qua guttur ⁊ canales pulmones
 paciunt. uñ infunduntur. uñ ⁊ emolluntur. Cu aut
 pulmone erent. aer ⁊ p hec imbra transierit. uox cla
 ra p p humiditate n fit. Nū aspitate neq; dolore senti
 unt in his locis. Aliqñ quoq; raucitas ⁊ tussis ex causa
 nascunt extiori. sic puluere ⁊ fumo ⁊ clamore nimo
 que faciunt aspitate ⁊ apostema in gutt⁹ ⁊ pulmo
 nis canalibus cu dolore. Oportet aut intelligat. q ca
 tarr⁹ ⁊ raucitas in senouib; n cito maturant. sic ypoct

in aphyousimis testat. **De pulmone.** *xxi*

Spulmone.

Passiones pulmonis sūt tussis fortis anhelus asma angustia
 spē orthonia pyleumonia sreat sanguis. et samesi
 ysis. Tussis aut ex catarro aut ex mala gplexione nas
 cit. Ex catarro. qz cū humū a capite descendit et ad pectus
 et ad pulmone ueniunt. tussim faciunt maxime si matia
 sit acuta et gmentua in pulmone nascuntur in pectore.
 qz tussim hntet aliqn acutos et subtiles sreat humore.
 Quoy matia multū est pessima siue sreat siue n. qz n
 sreat remanet in pectore n matata et pulmone pai
 tit ingilata. Si sreat tussis nimia efficit. hec em ma
 tia subtil non apulmone facile ascendit ex subtilitate
 sui. Reuertit. et cū ascendit et in eundē locū n pri sint
 descendit. unde tussis augmentat in pulmone et pectus
 mouent neq; possunt scriitari. quando tē aliq; uenē
 crepent pulmonis et ueniunt in putredine de sreatu
 sanguis. Aliqn sreat flegma subtile. aliqn uride.
 et quidā diuisas febres paciunt. et qd putrescit in pul
 mone de his humouibus. Que tussis cū diuitia sit. diuisa
 sreat causas. dixerit quidam medica qz homines diu
 tinal tussis habuerunt et guedine qn sreaunt. dicta
 hū qz sic lapide in uesica nascente sreaunt. cū quib;
 sreatu tussim auferit et ipsi sani efficiunt. Causa la
 pidis fuit qz matia gssa in canalib; pulmonis morata
 que quasi lapide se fecerit. Que aut tussis ex mal' gplexi
 onē fit aut de cal' est. Cū sigt est calor in anhelu. sitis
 et defecho recipiendi frigidū aerē et rubor in facie.
 Aliqn citū sreat. aut de gplexione est frigida.
 Cū sigt. est calor facies ē hūda. neq; sitis hnt neq;
 calore. nocet aer frigidus. iuuat cal'. In multis
 passionib; tussis nascit sic pleuresi. pyleu monia
 sreatu sanguinis aut samesi. dolore epatis q' in suo lo
 co sunt dicitur. Veni aut itū tussis exaspitate gut
 tis. aut ex acutis abariis. seu styriacis. aut ex pulue

sive de alia re aliqua. in canales pulmonis. Nec tunc est sic-
 ca. Ite hec eade nascit de glos hum. inna pulmonis se mu-
 cantibus neq; tussis exeuntib; aut de alia matia q; onygit. i
 cad' antequa egdiat. Anhelit' i asma. i orthomia. i spe ang-
 tia nascunt' de strictione uariu pulmonis. Si fuerit ortho-
 mia. i spe angustia frigidos grossos i viscosos humores
 in uis' ipis se in uiscantes i claudentes intelligunt' ex mag-
 nitudine spe i sui sine febre spissitudinib; quom' stringen-
 tes naves paciunt' aut laborantes in cursu ex spissitudine
 anhelit'. Cu au' hui' mori infirmi iaceat supinus. augm'tant'
 si erect' alleuant'. Son' eoz parit' emitte aere suauit' est q;
 recipere. Causa tussis est q; nata uult emitte glos humo-
 res illos. magnitudo anhelit' q; in hac passione non defi-
 cit unte' Spissitudo. q; aer ppt' angustias uariu n' mutat qua-
 tu' sufficiat. quantu' p' una uice faciebat. Orthomia i sessio
 q; lacti pectoris i ei pellicle cu' iaceat supin' sup' pulmone
 cadit' i uas opprimunt neq; pot' spirare. infirmi si n' sedeat. Per-
 gat'. Vn' h' passio uocat' orthomia. Anhelit' angustia spe uniu-
 sale est accidens hui' passionis. i multariu' aliaru' q; instrum-
 tu' spe se. q; hec membra si paciunt' eoz actio necesse e' immuat'.

Oportet aut' intelligas q; passio ista sine scricatu in ydropisin-
Anhelit' i orthomia nascunt' ex calore qui ex summo est cordi
 i uis' pect' i pulmone. Signif' anhelit' i pulsus magni-
 tudo. sitis nimia i maior amor trahendi aere quia emitte
 di. sic in pipleumonia uidet'. Aliqn' angustia spe ex apt' in sple-
 ne nascit'. i midu' ex mollicie lacti pectoris cu' matia mu-
 ad pulmone ppt' humiditate. Qd' contingit ex defectu
 pulmonis. plecta ex hui' imbris picientis. Sig' hui' passiomis
 febris est q; continua i fortis angustia spe tussis dolor gus-
 supra pectoris rubor in maxillis. i oculis. Venę it'
 plene tument palpebre sentit' ardor. sitis est nimia desic-
 catio in lingua. maxima frigidit' aeris desidia. Causa febris
 q; calor apostemat' ad cor transit. Tussis au' passionem
 seq' q; instrumtus est spe i angustia ppt' apstemat' in pec-
 aut ex quumantia aut ex pleuresi aut colica passioe alia.

"i pectore i defe-
 ctione caloris na-
 tural. Pulsus lar-
 e i moll' anhelit'
 tard' pipleumonia
 e' apostema calin-
 nascen' i pulmoe
 i e' aut de sangie
 aut de cola. R. ad
 pulmone descen-
 dentib;. Aliqn' ex
 catarro qui des-
 cendit de capite
 aut ex quumantia

161

toie. Calor sequit̄ apt̄ calidū. rubor maxillariū. et oclorū
 exaccessione fumi cal̄ sunt qui de pulmone ascend̄
 ad faciem. Causa ruboris in maxillis qui rubor yppū
 est accidens in p̄pleumoniam q̄ maxille s̄ tenere
 et carnis rare. Vñ calidū fumi cutis magis accipit
 q̄ faciei alia pars. ardor sicc̄. et lingue siccitas. calo
 re pectoris. et cordis. sequit̄ oīa. Si ista passio de matia
 sit colica. Oīe ei siḡco sicc̄ est et molestia atq; periculosa.
 Si ex sanguine matia est siḡco n̄ adeo est magna. pullus in hac
 passione est estuosus. Cū aut̄ apt̄ fame face incepit. paci
 unt̄ acuta febre rigore atq; tremore. Si et̄ uno late sit pu
 tredo. sentit infirmus ḡuitate illi lactis. Et si iacent in la
 tere sano. sentit in alim lact̄ que aut̄ q̄si re aliq. ibi suspen
 sam. Aliqn̄ in pectore nascit̄ dolor sine tussi. Qd̄ siḡcat
 passione uentositatis excedente pulmo tñ et costarum
 pellicle nich̄ hnt. Sreatio sanguinis aut de pulmo
 ne est aut de ceteris spe instrumentis aut de aliis interioribus
 m̄bris. Licet n̄ sit tractat̄ passio pulmonis non tñ est
 inimitendū de creatu sanguis ut sermo de sanguine
 sit ḡuitus et̄ n̄ circūquaq; dispersus. Sreatio q̄ sanguine
 put̄ dicit̄ ypoct̄ pessimū est accidens exire sanguine a su
 p̄iori quom̄ exeat malū siḡ est. si ab inferiori bonū.
 Qd̄ cū ypoct̄ dicit̄ emorroidē ab inferiori intellexit. Cau
 sa sanguine exire aut̄ exterior est p̄ interior. Est exterior sic
 percussio casus luctari. salire. clamare. Ex his. et̄ fundū
 tur uene scandunt̄ siue in cadunt̄. ex quib; sanḡ subit̄
 et̄ mult̄ erit. De interiori sic est catarrus descendens aca
 pite in pulmone cal̄ colic̄. et̄ ḡmestiuus. aut̄ flegma
 tic̄ falsus. Cū exire sanguine ē parū. si auḡtant̄ ut
 sit multū. Itm̄ exire alit̄ ab his ē q̄ solent̄ m̄strū ha
 bere aut̄ emorroidē. Cū aut̄ auferant̄ de illo sanguine
 implent̄ aliqn̄ ex op̄lexione friḡ et̄ sicca. q̄ maculat̄ et̄
 strinḡ fortiter uenas. et̄ p̄on̄ parte super eoz̄ partem.
 Vñ et̄ crepant̄ sic uidet̄ in luto q̄ cū exsiccat̄. findit̄. Er̄

sangi aut de capite que ex seratu est intelligi aut de ore
 que ex spuro potis ppendere aut de gula aut gutte cu
 m mscatione. aut de meri aut de canalib; que ex dolo
 re int spatulas est intelligi. aut de ore stomachi qd sig
 dolor ibi habit aut de pfunditate stomi. qd ex uomitu
 y paruo dolore intelligi. aut de canalib; pulmonis
 y cognoscat ex forti tussi. hic subit y sine dolore erit
Pulmo em est sensibil est y multu picat. Qui in dolore est
 rubeus. y clar y spumofus. Vn ypoctas in aphorismis.
Qui sanguie spumofum screauit. screat ille est pulmo
 nis. De pectore sangi ai exierit. intelliget ex tussi y pa
 ru de sanguisuga erit qui plurim de parua causa eg
 dit. Nus qui frequent catarru paciunt y quoy strictu
 est pectus. quib; humores a capite ad pect descendunt
 acuti y subtiles. acumne suo hec mbra st excoantes
 y uulnerantes. Qui em pect hnt strictu parua de cau
 sa crepant uene eoy. qz stricte y subtiles sunt. Screa
 t sames aut de apctematis; est pectous y pulmonis ai
 uulu aut in lactoy pectous aut in costaru pellichu
 siue diastagnatus fuerit. De qb; locis ad pulmone
 uidit. ppt raritate sube. sic uidet in pleuresi. ai
 apctema fiat uulneris aut y screatu sanguis sames
 erit. siue de fissura n solidata. Que ai sames faciat.
 screatu necesse est nata emittat. Que de cal apt opo
 tet sic intelligere. qz oe apt. qd in his locis sames facit
 febre y rigore atq; tremore gignit. qd contingit cum
 tandē sames fuerit. y ex quo febricitat infirmus.
 exspectat ut apctema crepet. crepare exspectat
 in. vi. die. aut. xx. aut. in xl. siue. lx. sic ypoct dicit
 in ynostias. hec est ex calore matie aut ex sua fri
 giditate. aut de gilitudine seu subtilitate. qz si ma
 tia sit cal y subtil suba crepat. In die. vii. y maxi
 me si oplexio infirmi est cal. etas iuuem. tep esta
 tis. Vt si matia sit frig y sicca crepabit in. xl. max
 sit mediocl. y glla i suba expectabit epate i. xl.

Si matia e ca
 lida y glla i sub
 stana crepabit i
 uncelimo die ma
 xime si oplexio
 infirmi tps y e
 tal i calore sit
 medioca. Si u
 matia i calore
 sit mediocl. y glla i suba expectabit epate i. xl.

me si coplerio sic frigida etas senit. tēp^o hiemis. Si in
 latere pectoris infirmus sentit. cu in latere iaceat sano
 q̄si rē suspēsa in altero. Si in utroq; latere est. In quo
 cūq; iaceat sentit simili. Cū crepat ap̄t sur sū. screeat
 tūsi eḡdit. Si de orū uad̄ sames ad̄ intestina. i. stō.
 anata in maiore uena mandat. ubi urina colloca
 tur. Hū aut infirmi q̄nuas febres paciunt. si n̄
 subito screeat. Que si moret in p̄sin tendit. Nec enī
 sames subam pulmonis q̄medit. i. put̄ fac. similiter
 sanḡs si ad sames uenit. Plurimi qui hē morbū in cidē.
 xviii. s̄ annorū. i. usq; ad. xxxv. p̄ dāpnationē calou
 ad op̄lexionē hui etatis. Membra eorū s̄ tenera pul
 mo tenerior. un̄ a sames cito q̄medit. Itē paciunt
 hanc passionē. qui app̄ati s̄ ad eadē. hi aut sunt
 macadi pectore strich. spatulas h̄ntes eleuatas quibus
 cal̄ sepe uen̄ catarr̄. Stricho pectoris uenas strictas
 fac. Catarr̄ qui sepe uen̄ pulmone madit. i. put̄ fac.
 Oportet aut̄ intelligi q̄ hęc passio ab infidentib; sibi infir
 mis q̄ang. i. ap̄atib; i. auis. Siḡ p̄sis q̄nuua est febris.
 in die tepida. crescent in nocte. i. p̄ abū q̄ passio ista sic
 calix anis. calore auḡtant. Cū aqua infundant ali
 q̄n̄ n̄mū sudant. ocli q̄cauant. maxille rubescunt.
 digiti i. ungule s̄ q̄caue. in calcaneis moles uesice ap
 petu deficit. Oculorū q̄cauitas ex q̄stipat̄ est humidoita
 tis corp̄s i. desiccatione s̄u. Rubor in maxillis ex asce
 sione s̄mū cal̄ ap̄ulmone in faciē q̄cauitas maxilla
 rū ex q̄stipatione carnis p̄ri eas replentis. calor extre
 mitatis corp̄s i. digitorū p̄t̄ calore qui infundant̄
 est in broz sic ossiū q̄ digiti ex maxima parte s̄
 ossi. Tumor calcaneorū p̄t̄ remotionē calous na
 turas i. uicinis sp̄ual̄ ab eorū fundam̄tis. un̄ cito
 moriunt. i. ap̄t̄ molle paciunt. sic in corpe mortui
 uident̄ tum̄ti. Appetit̄ defic̄. ex defectiōne pasciti
 ue uturū. De sames solent dubitare oedici. utrum

q̄ uo cat̄ dea
 ua uenit ad
 epar. i. diuibr
 aut i. stōm. i. i
 testina aut ue
 sicā ē sames
 illa tem̄b; p
 deaua uenā p
 natura man
 datur.

Spumicis
deca dyrenab
de lactis pcc
ous. P

flegma sit an sanies. Qd pbabit piciens in uas plenum
aque expectans una hora. Si infundū descendit
sanies erit flegma si sup natauerit. Hec st signis pti
lis. **De panniculis costarū opientib; id lacerti**

Passionem in costarū pectoris. **xxij**
pellucis et pectoris lactis sit aptem uulnera uis
milia. q̄ pleuresis est apte in costarū pellucis. si tū
abusive uocat pleuresis. Vera enī pleuresis in di
aphragmate est nasci. Acciditna sequit hanc passi
one semp sit cū ipsa. neq; dū pmanet ab inicio usq;
in fine recedntia. St aut febris ganna tussis sine
screatu in inicio morbi angria anhelit dolor pun
gituus. Si passio sit molesta et fortis dolor a cos
tis usq; ad furtulas ascendit alacere illo tū apte
ma fit. et aliquñ sub diafragmate descendit. Causa
febris est ad infirmū mbrū cordis uicinitas. Tussis
ppt motū expulsiue uirtutis ad expellendā noc
tūā uirtute. Angria anhelit q̄ ex apte una sp̄e gpmi
tur. Dolor pungitiuus q̄ apost est in pellucis que
sensibilis sit. q̄ neruosa. Causa doloris ascendit
ad furtulas q̄ furtularū sibi dolor q̄hit pellucis.
Vnde aptema q̄bat in supiori pelluciarū parte. Qd
cū sit q̄muscitur dolori furtule. armū et manille.
Si aptema in inferiori sit pellucis dolet loe que sub
ypocondria. Si pleuresis in inicio screatu habuerit
est breuis et salubris. Si enī in die. un. screauit
in. vi. erit crisis. Et ad plurimū in xiiii. Si scre
at ad. vii. die ptendit morib; ylongat. et crisis
in. xxx. differt et enā plus. Que sp̄es sit aptematis ex
screatu potest intelligi. Si enī rubeus fuerit san
guineū apost erit. Si alb; et spumosus flegm. Si m
ger flumid; melacol. Si tū hec duo. i. flegmā et melaco
licū raro in pellucis nascunt costarū p̄ ḡstitudine
et sp̄situdine matie et expellclarū subtilitate. 19

si ruf; et citra
u. ut quul' costi
cū p̄cipit

strichone aq̄b; n̄ recipit nisi subtil̄ mat̄ia facili p̄forat̄
 quā ḡssa. Sanguolentiū r̄ colici subd̄iora r̄ faciliōra
 s̄. un̄ in his pelliculis nascunt̄ plurimū. Ypoc̄ in apho
 risimū. Qui s̄p̄ occurregma h̄nt pleuresin habere n̄
 debet. Occurregma enī nascit̄ ex flegm̄ humorib; cor
 pi dominantib; r̄ intra stōi se coadunantib;. q̄b; cū ḡ
 se sint mat̄ie apellicti h̄is n̄ recipiunt̄ n̄ colica humes
 gungent̄. Est r̄ alta passio q̄ dolor lat̄is uocat̄. r̄ e ap
 t̄ in lactis nascens pectoris r̄ aliq̄n̄ in int̄iorib; costa
 r̄ū lactis. Siḡ h̄ est febris. r̄ cōpulsio sine punctura
 dolor lactis maxime cū emittit̄ r̄ recipit̄. r̄ n̄ tussint̄
 neq; sc̄reant. Si aut̄ sit tussis parua est r̄ sine sc̄reatu
 factis. Q̄ si in trahendo aere dolor auḡntat̄ ap̄ost̄ est
 in lacte q̄ pect̄ q̄stringit̄. Aliq̄n̄ ē in lacerto ext̄ pect̄
 q̄ apt̄ cū tactu sentit̄.

De diafragmate. xxiii

n̄ Siū sit c̄ aer
 emittitur i la
 certo pectus d̄
 stringente ee
 p̄ndit̄
 s̄ diafragmate

Passiones in diafragmate quedā s̄ p̄p̄e q̄dā ex colligatio
 nembron. P̄pria pleuresis ueta. r̄ nascens in diafrag
 mate apt̄. q̄b; un̄ sequunt̄ accidentia. In pleuresi abu
 siue ia dicta. r̄ alienatio m̄tis. ex nocum̄to colligan
 tie cerebri. Excolligantia enī aut̄ ex cerebro aut̄ e
 pate erit. Ex cerebro. cas̄ apt̄ un̄ m̄tis alienatio disse
 ren̄ ab alienatione q̄ p̄pria est cerebri. q̄ acciden
 tia q̄ hanc solent sequi. r̄ uigilia. obh̄no. lacrima h̄p
 pitudo. quālibet r̄e au estimentis auferre. siue pari
 ete. siccitas lingue n̄ apparent̄ inuicio morbi diafrag
 matis. s̄ in auḡnto solet patent̄ indi. In inuicio enī mor
 bi rubor est in oculis r̄ q̄t̄ ho uentris. anḡria anhel̄
 q̄ epar ac si apt̄ema suū eēt. tussim paritur r̄ anḡria
 sp̄c. excolligantia gibbi epatis. r̄ diafragmatis q̄ intel
 ligit̄ q̄ dolore in dext̄ late sentit̄ inf̄r m̄.

De corde. xxiiii

Passiones cordis aut̄ p̄uate s̄ ipsi sic̄ dolor r̄ timor aut̄
 ex alioz̄ mbroy colligantia in dolore sic̄ defectio. do
 lor cordis ex mala q̄plex. aut̄ officiali morbo seu iunctur̄
 sepatione. Mala q̄plexio calida expul̄ intelliḡ duricia.

q̄ si sit calida ⁊ pulsus gposit⁹ erit. Peior passio cordis a
 gplexione cal' siccitas est aut ⁊ calor ⁊ siccitas. Ex his
 n. cito nascit⁹ corpus gsupis que passio uocat⁹. Post hos
 modos pessimos. diuisa est gplexio. q̄ gñalit⁹ defectio
 ex officiali morbo. q̄ ap̄t⁹ cal' sanguolentiū aut coliciū
 cor patit⁹ aut sua opūta. Qd si gting⁹ n̄ diu uiuit. In
 telligit⁹ ex ardore. grauitate ⁊ rethinatione separtio
 iuncturę sic ex uulne apectore ad cor pforante. Qd
 cū penetratū. uentelōs maxime sinistros mouit ilico.
Si n̄ p̄ paruū tēp̄ mouet. Similit in omī passione
 cordis tñ uiuit q̄nta est fortitudo passionis. Tremor
 cordis ex humiditate est aq̄sa. in pelliculis cordis di
 uisa. Signū ē. q̄ cor a suo loco moui sentit infirmū.
Non enim pot̄ dilatari. P̄stringi. p̄ humiditatē sin.
Contingit ⁊ ex ap̄tem. q̄ si sit cal'. occidit cito infirmū.
Si durum. subtilitatē patit⁹. Ex qua mouit. fit tremor.
 ex humiditate sanguinolenta sic uiuenis ille habu
 it deq̄ gal' dic. Qui cū trillationē cordis patit⁹ p̄ tri
 emniū cū flebotomia cū fuerit medicat⁹. In q̄b; sin
 gulis paulatī eū libat⁹. In. iiii. u. anno festiuitas fle
 botomia ante passionē. n̄ uenit trillatio illa. Arbitr⁹
 est q̄ flebotomia debere p̄cedere passionē illā cum
 sic cessauit. ⁊ hō libat⁹ fuerit. Aliqñ cordis fit trilla
 tio. ex fumo metacōl' ascendente ad cor. Defectio ex
 dissolutione ē uicinis. que aut ex plenitudine gting⁹.
Hanc eandē uirtutē guanti ⁊ gfunditi sic in defectioe
 illa uident⁹. que ex humorib; nascit⁹. uenas illas gple
 tib; ⁊ de plenitudine stom̄ a cibis. aut ex plenitudine
 cerebri in apoplexia est uidi. aut ex inanitione nimia
 uirtutē dissolvente sic in diarrria. siue solutione post
 potionē acceptā uident⁹. ⁊ nimio sudore sanguis flu
 xu p̄fluuo cū flebotomia siue ex narib; aut ex san
 gnis fluxu p̄fluuo. q̄ mulieres ex sanguis fluxu l'
 parturitione paciunt⁹. aut ex samei nimia egillioe

a uulneribus ⁊ abstinentia cibi ⁊ inuino labore. simi-
 lib; q; ex inuincionib; inuina excedentib; quib; cure
 nocitua res inuatiue expellunt aut ex gplexione
 cal' sic in febril' aut frigid'. q; os stom' patit in passione q'
 bolim' uocat' aut ex multat' diuisis gplexion'. subito se gmu-
 tantib; aut ex nimio dolore uicute dissoluent'. ⁊ spm
 unificante sic dolore. in stom' ore ⁊ inuoy dolorib; p'ci-
 lis ⁊ uulnerib; qm artich' ⁊ p'nerus ⁊ in lactoy capiti-
 bus ⁊ similibus. dolores plurimos faciunt. Itē in sus-
 focatioe matris defectio nascit' ex q'ruāda inuoy cor-
 ruptionib; ⁊ eoy conuersionibus. Vñ p'ea fumus
 ad cor ascend' frigid' ⁊ defectio cordis uocat'. ⁊ in su-
 bitanea mors nascit'. Itē defectio in febril' p'odicit'
 in inuao aut p' dolore nimiu' ex calore nascentem
 aut p' p' putridos hum' asto effluentes ⁊ uicute spu-
 ase grauant' aut ex febricitante ap'tem in aliq' inuoy
 p'ncipali hūte ad quos cū hum' illi descendunt dolor au-
 gmentat' ⁊ defectio fit aut in ore stom' defectio in
 hum' ad se suscip' uementes. Qu' si in gilent' ut' gnat'
 ⁊ defectio gnat'. Sig. frigesct' extrema corporis an-
 helit'. deficit ⁊ frigesct' paruitas pulsus. defectio ip-
 sius. citintas coloris ⁊ si uocet' infirm' n' audit'. ⁊ qua-
 si longe remot' aut p' domū posit' fit. Hec sūt signa
 passionū in corde ⁊ cetis hys instrumentis nascentiuoy.

⁊ cū a uulua,
 ad cor frigid'
 ascendit' fum'
 aliqñ ⁊ nascit'
 defectio

P *De instrumentis cibi ⁊ asto incipiendum.*
 Passiones in instrumentis cibi sūt in meri ⁊ in ore
 stom' ⁊ in testibus in epate q; q; ⁊ in splene. ⁊ in rebus
 in felle. ⁊ in uestica. In meri ⁊ in suba aut in uia. un' asto
 transeunt cibaria. In suba sua. cū ut' defici' appetitua
 cibū ab ore thens' ⁊ ad stō mittens. deficit ut' expulsiua
 un' uomit' ⁊ seqr'. Hec ex mala gplexione defici' aut ex mo-
 rbo officiali aut ex separatione uinctur' aut ex lactoy
 passione suoy ipsius meri actione expellentū. Ex ma-
 la gplexione cal' que' sita intelligit' nimia ⁊ refrigeratio

Instrumentis cibi ⁊ ia
 incipiendū.

.x.

ne cū aqua bibat frīg aut ex frīg que egr̄ erit intelligi
 da p̄ exhumida que ex humiditate oris ⁊ multis intelli
 git spūtis. aut ex siccitate q̄ ex oris p̄pendit siccitate.
 Ex morbo officiali sic̄ ex cal̄ ap̄ost̄ quod cū rubore ⁊ siccitate
 nūm̄tate intelligit. ⁊ dolore int̄ spatulas. Ex frīg ap̄t̄
 q̄ ḡuitas ē sine dolore ex sep̄atione unct̄e sanguinis seq̄t̄
 uomit ⁊ dolor int̄ spatulas. Que si sit in longum. mino
 rē fac̄ appetitū. Si plati. mino rē uomitū. In uia sua
 meri patit̄ q̄st̄ipationē. que ex int̄iorū est ap̄t̄ eā uia op
 pilante. aut ex lactoy ap̄t̄ quib; ext̄ius actio meri ex
 plet̄. Siḡ ap̄ostemat̄ calidi dolor est ⁊ febris atq; si
 tis. Qd̄ cum sanie fac̄ augm̄tat̄ febris. ⁊ rigore patit̄
 ⁊ tremore. Si frīg ḡuitatē sui loci ⁊ rechinationē
 fac̄. P̄fectior siḡ oppilati meri est. cū app̄encio abi
 ad stom̄ transire nequit. Passio stom̄ aut in ore. aut in
 fundo ant̄o sentit̄. Passio in ore dura ⁊ molestissima est.
 aliq̄n̄ mortificam̄ p̄t̄ cordis incommunitatē ⁊ cerebri socie
 tatē. Dolor aut̄ oris stom̄ alius uniuersal̄ sit̄ ipsi ⁊ in̄bris al
 ter qui ex mala est q̄plexione p̄ morbo officiali p̄ unct̄e
 sep̄atione cū cerebrū p̄ cor patit̄. p̄ ipsū sibi ḡunctū. Ce
 rebri causa sui patit̄ uigilias alienat̄ mentis. in febr̄i
 bus malos somnos. ⁊ terribiles. sp̄asimū patientes sine ali
 qua siḡ sp̄asimū p̄nunciantē. aliq̄n̄ ⁊ pacunt̄ hec ex
 maribus cibariis. que q̄medūc̄ anhelitū ⁊ singultum
 facientibus q̄ q̄mesta cū euomant̄. cito quiescūt. Ex col
 ligantia sui cor̄ defic̄ atq; tremūt. Alius. p̄ stom̄ soli
 sic̄ corruptio appetit̄ p̄ canis appetit̄. p̄ bolūm̄. ablatio
 ⁊ appetitus. *De inuestigatione interiorū morborū*

inuestigatioe xxvi
 morborū ⁊
 suarū.

Dolor p̄ cordioy sicut̄ natiō ⁊ causay suay.
 Cibi in ore stom̄ q̄ ex mala q̄plexione in stom̄ nasci
 tur ore. qui si sit cal̄ seq̄t̄ sicut̄ nyma cū calore. q̄ utq;
 in stom̄ sentiunt̄ ore. Vnde in aq̄ frīg. p̄ qualibet. re
 alia actualit̄ frīg delectat̄ ext̄insecus app̄osita. Sicut̄
 cū macia colica patit̄ abhominatōne. oris amaritū

dine. Si ex mal' g'plex sit frīg' sicut ē parua. & delectatur
 in causa actualit' cal'. ou' stom' extrinsec' app'osita. Et in ci-
 bil' calid'is. Quę si sit cū mat'ia flegm' & melancolica. sentit
 in ore infirmus sapore acidū. Si aut' pbare uelit utrum
 mal' g'plexio cū mat'ia sit da infirmo g'mednda cibaria
 bonos chimos g'nantia. Deinde fac ut euomat q'si cum
 mal' g'mixta uideas cū mat'ia eē intelligas. Si n' extra.
Vrima quaz idē significat. Si em' p'moderatū cibū & aq.
 bibitam g'la sit & t'ida intelligim' eē cū mat'ia. Si n'
 est. Complexiō humida & sicca non faciunt dolore. n' p'
 ouit'itate. Si em' diu morent' mala accidntia g'ficiunt.
 q' ex humiditate sit ydropisis. ex siccitate ptisis. Ap'ema
 in s'ō nascntia cal' sit cū febrī pulsatione. g'uitate. s'ic-
 ang'ia. abhominacione g'ilitudine cū tactu. in ou' stom'
 app'arente calore. Hęc apta & facta uulnera faciunt pul-
 sationē & febrē fortioze rigore quoq; & tremore. q' duo
 accidntia eracuta s' mat'ia. q' in ore stom' pugnant.
Hęc aut' mat'ia in ap'is uulnib' & sanie facientib; cū uom-
 tu p'gat. frigida intelligit' in ore stom' ex g'ilitudine &
 grauitate sine s'ic & calore & unctē se'paratione. Stoma-
 chus sic & meri patit' & eisdē significationib' denotat.
Corruptio appetit' aut est ex sup'fluitate & immoratioe.
 siue ablatione. sup'fluitas ex g'uitate cibarioz sic in mu-
 lierib' g'cipientib; aut ex quantitate q' sanies uocat. Hęc
 si sit multa uocat' canina. Omoratioe appetit' immi-
 t' ablatioe aufert' sic in bolismo uoet'. Desidiū maloz
 in g'uitate cibarioz & humorib' est pessime qualitatis.
 in ore nascntib' stomachi. Vñ acida desidant' cibaria
 salia. pontica. Pacuta. Aliqñ & lutū. t'ia. carbones. testa.
 & alia in g'uitate pessima. sic in g'cipientib' uoet' cū su-
 p'fluitas m'istruoꝝ in nutrimento fet'. in ore stom' coadu-
 nat'. Sang' em' in m'istris sup'fluitas est in mulierū
 corpib'. qua nata p'pauit in creando fetu. Quę cū g'ce-
 pit stringit' ne eg'diat. O'leior & unuabilior in fetu

dat nutendo. mmi^u boiu. ascend' ad mamillas. ut lac fiat.
 peior in corpe remanet muliebri. Qui descendens in os
 stomi malum desidiu facit. q' pacunt mulieres in m^{se}.
 vii. ii. .i. iii. In. un. aufert q' du' fet' est paruu' n' multo
 sanguine nutrit. Du' aut' creuit multo indiebit neq; pri'
 descendit ut in ore stomi pmanens. Augmtacio desidiu
 cibi que fames uocat. ex oplexione e' frigida qua' sto
 m' os patit. q' eracida ructatione .i. cibi desidio atq;
 immoracione .i. lunda egestionone. p' de inanicione corpo
 ris cu' mbra exmanita desidant repleri. sic' uide't p'
 febres cu' purgationib' sumentes. Membra eni' exman
 ta trahunt sibi q' subtile intestinu' recepat. Intestino
 euacuato ab ore stomi thunt sibi. id' q; fames fit. q' in
 telligim' exmanicione pcedenti. Sig' hui' passionis in
 ima est fames q' n' pot' sustineri .i. multu' gmedit' do
 nec grauet' stomac'. .i. ciat cu' egestionone uomitu.
Differt hec ab illa est q' de acido e' humore. q' ista solu
 lutione n' ht' uentris. Defectio appetit' aut' ex mala
 est oplexione. os stomi emolliente. .i. dissolvente. q' ex
 fumoza intelligim' ructatione. .i. luti odore assimulan
 te. sicut' nimia. .i. delectacione inbibeda aqua frigida
 .i. q' actualit' frigida in ore stomi ponat. aut' ex hum
 colicis est salis. q' intelliges' ex punctione in ore sto
 machi. Abhominacione quoq; uomitu .i. desidio nimio.
 aque frigide. amaritudinis. .i. salitate. Humores eni' co
 lici p' salis. gnant sicut' nimiu' desidiu' aq' immoracionem
 ad cibū appetendu'. Aliqñ immoratio appetit'. de inscosis
 nascit' humi. qui in ore sto' hnt' putridi. Qd' dat' intelligi.
 ex angustia. .i. o'ctione oris stomi. hnt' nascit'. si nervus
 ueniens ad os stomi paciat. un' sensus amittat'. q' ex
 murtione cerebri est intelligi patientis. alienacione
 mentis. Bolim' est nimia fames. insinā excedens. q' fit
 ex ablatione desidiu. nascens' ex frigidissima oplexioe
 oris stomi dñante. .i. cibi immoracione ututisq; defecti

one. intelligere extractu. qz in ore stom. loc^o frigidissim^o
 inuenit. ⁊ ex defectu desidiu. ⁊ cibi accipiendi hor
 rore capitis. corpus tota subtilitate ⁊ minoracione. fame
 hec si ex solo e stom ore. s; ex desidio tota corpus differt
 a canino. qz in bolismo desidiu desio. corpus consumit ⁊
 desic ur. In canino ut desidiu est fortis. ⁊ imbra plena do
 loi p^ocordioy. ⁊ passio oris stom. Sic uocata a medicis p
 uocitate humus moi membri ⁊ cordis. ex cal^o g^oplerrione
 nascit. ⁊ ex doloris mitigatione intelligit. cu res ac
 tuant frigida. sup^o positur. Et ⁊ humorib^o colicis q^o
 currentib; ad os stom^o q^o p^opendas ex nimia defectioe
 ⁊ extremitatis corpus frigiditate. Que passio durissi
 ma e ⁊ molestissima. Aliqn ex nimio dolore peunt.
 qz h^o imbra p^ouocitate cordis sensibilissima st. Aliqn
 cola ad os descend^o stom. p^o dolore nimii. angustia.
 ⁊ tristitia. ⁊ tarditate accipiendi stom^o cibi. hec nim
 ium dolore gnant. ⁊ cito auferit morte. q^o oia ex nobi
 litate st^o sensibil^o oris stom. ⁊ uocitate cordis. Ali
 qn ad os stom^o flegma putidu descendit. ⁊ infirmo
 angustia ⁊ q^o t^o h^one fac^o sic ⁊ humores colici. Natan
 tes cibi in ore stom^o ex defectu st^o expulsiue uci
 tis. Signu qz cibo accepto guttas sentit in stom. ⁊ mo
 cent ea q^o sumunt. Sitis nimia ex stom^o est calore p^ofici
 tate. p^o de utq; aut de humorib^o salis in suis tunica^o tm
 testino subtili. In mesaraica p^o de calore epatis. Aliqn
 ⁊ ex calore pectoris ⁊ pulmonis. s; differt. qz q^o de pul
 mone est ⁊ pectore. mitigat^o ex frigidaru reru accep
 tione alia nuq^o. quiescat. nisi ex frigidissima aqua.
 6 al. Quidam siti paciunt^o nimia. neq; aqua frigida p^oge
 hoo aere. mitigant. ⁊ ideo nimia siti cito moriunt.
 Causa e qz quidam turias manducauerit sitibiles. q^o
 da uini biber. u^o turie reposita st. quida uet uini
 u^o stomac^o calescit ultra modum. Alii nauigantes
 neq; aq^o. dulce inuenientes. aq^o. marina biberit.

Aliquā aq̄ bibe
rē marīnam ⁊
solomonē pellis
⁊ humectacionē
corp̄is eorū pur
gata mortui s̄t.

⁊ scientes mortui s̄t. Apteremata stom̄ calida intelli
gunt̄ ex pullione ḡuitate febr̄ anḡtia. abhominā
tione. ḡilitudine. ⁊ calore. q̄ in stom̄ locis sentuntur
ñ aut̄ apuunt̄ h̄ apteremata ⁊ faciunt uuln̄a pulsa
tio ⁊ febr̄ s̄t fortia cū rigore ⁊ tremore. ambob; nas
centib; de accidentiis mat̄ie ⁊ ei m̄bri obuiatione.
que cū crepent̄. cū uomitu corp̄ purgat̄. frigida
apostemata intelligunt̄ ex ḡilitudine siue dolore.
calore. siti. s̄; cū ḡuitate. Sepatio unct̄e quā pati
tur stomac̄. eade est que meri dicta est sup̄ ⁊ sig
cōes similes; s̄; tñ ñ est dolor int̄ spatulas; s̄; in ore
stomachi. *De profunditate stomachi.*

inditate
nachi. p

xxvii

Passiones in fundo stom̄ s̄t mala digestio. fastidio
sitas. diarria. henteria. uomit̄. singult̄. inflatio. ru
ctuatio. sanguis ⁊ lachis coagulatio. Olala digestio
⁊ fastidiositas ex defectioe est stom̄. ⁊ idigestione.
Si enī abus uelocit̄ asto ñ descendit. appellat̄ mora
digestionis. Si neq; p̄fect̄e digit̄ p̄ descendit pessima
q̄ digestio sit qm̄ si se in mala q̄litate mutauerit.
mala digestio uocabit̄. Si nullatenus cib; digit̄ s̄; po
ci corripit̄. fastidiositas nuncupat̄. Que si paciunt̄
stomachicos uocant̄. Om̄s aut̄ h̄e passiones ex humo
s̄t nascentes. S; tñ ablatio est digestionis. si ei causa
ñ fuerit fortis. fastidiositas. si fortis. mala digestio cū
mediocrit̄. h̄e aut̄ cause q̄ int̄iores. s̄t. aut̄ ext̄iores.
I
nt̄iores sic mala ḡplexio stom̄. ⁊ humores in ipso cō
pleti. atq; ḡnti apteremata. ⁊ sepatio unct̄e. Olala
ḡplexio in stō corrūpit cibaria. ⁊ in mala qualita
tē ⁊ putōā mutat. q̄ calor nim̄ p̄t̄facit cibū
q̄ intelligit̄ ex sumōs ructuatu ⁊ uiscositate spu
ri. cui odor est sic odor luti putōi. P̄ piscis fetentis.
H̄e ḡplexio mala digit̄ frigida ⁊ dura cibaria. siti
⁊ dolore fac̄. mitigat̄ in re. frigida. pot̄tiali siue
actuali. Cōplexio friḡ intelligit̄ ex ructatione

acida. sitis paruitate ⁊ calidi cibi delectatione. Dolor miti-
 gat. ēre calida actualit̄ siue pot̄ncialit̄. Si frigida fue-
 rit ultra modū n̄ mutat aliquom̄ cibū. int̄ stomachū
 neq; ꝑ frigiditatē fac̄ ructatū acidū frigiditas enī non
 mutat cibum. Si frigida ⁊ sicca digestionem n̄ q̄sorat.
 s; pot̄ in inicio minuit. neq; dolore facit s; per̄ in diuit̄
 nitate q̄ sicca q̄plexio si nimū d̄net̄ stomachū fac̄ ethi-
 cā maxime si cū ea iungat̄ calor. Si est humida fac̄ ydro-
 pūm ꝑ mutacionē cibi ex humiditate. maxime si iu-
 gat̄ cū frigiditate. Nos alibi dicem̄ de ydropisī q̄ de
 inicio nascat̄ stomachi. Humores uero clausi intra
 stom̄ aut calidi. qui ex defec̄tione appetit̄ intelligen-
 tur. ⁊ fumoso meatu. sputo viscoso ⁊ putido. hiq; hu-
 mores aut in q̄cauitate s̄t̄ affluentes. ⁊ intelligunt̄
 q̄ si cibū in corruptibile accipi-
 aut frum̄tū est ⁊ ordeū. cū uo-
 one. exeunt ⁊ cū eudē exit̄ cola aut s̄t̄ in stō inuisca-
 ti. ⁊ in tunica sua coadunati. ⁊ ꝑpendit̄ ex abhomi-
 natione ⁊ uomitu cū q̄b̄ nich̄ eḡdit̄ ⁊ nimia sitis aut hu-
 mores s̄t̄ frigidi. ⁊ intelligunt̄ ex immoracione cibi ap-
 petendi ⁊ acido ructatu. Itē humores aut in q̄cauita-
 te stom̄ cur̄t̄. q̄ intelligunt̄ q̄ cū mundificatū cibū
 accipiat infirmū sic mel ⁊ s̄quat̄ ⁊ uomat̄ ipsū. cū eis-
 de flegmata exeunt aut inuiscant̄. in stōi tunica q̄
 intelligit̄ ex abhominacione siue uomitu sitis par-
 uitate ⁊ appetit̄ fortitudine. q̄ oportet discernere int̄
 mala q̄plexione stōi ⁊ humores q̄ntos ibi. Videas q̄
 si corp̄ plenū ⁊ uenē tumidē s̄t̄. ⁊ cū cibū accipiant
 tēpatū. ⁊ cū egestionē mixta eunt. s̄t̄ cū aliq̄ humo-
 rū intelligunt̄ mixta ex humouib̄ eē q̄clusis in stō.
 A p̄temata in stō nascencia s̄t̄ diuisa. aut em̄ s̄t̄ cal̄ q̄
 ex dolore ⁊ pulsatione in fundamento stomachi s̄t̄ in-
 telligenda. ⁊ ex duricie atq; calore sub tactu sen-
 tienda. febrī quoq; ⁊ siti quę cū ueniunt ad samē

augmētat febris. ⁊ rigore faciunt. aut se frigida erg-
 uitate ⁊ duricie. sine calore ⁊ dulcore cognoscenda.
 S epatio unctē aut de causa est intiore aut extiore.
 sicut ex uulnerib; que patit stomac⁹ aut acutis po-
 onibus. De intiore sicut tumorib; ⁊ putrefactionibus.
 Extior causa est cibi in quementia. aut in q̄ntitate si
 plus sit quā stomac⁹ possit digere sic indem⁹ in paruo
 igne. u. plura ligna apposita non bñ digunt. aut i
 qualitate sic acidū lac. pisces. radices. oia stricta ⁊
 otusa. que oia se sic ignis supposit⁹ h̄midis neq; tñ ab eo q-
 burendis. aut in sūba cibi grossi sic caro est uacana ⁊
 panis azmi atit in ordinatione cibi. sic cū q̄s ḡssim⁹ aut
 stiptici manducauit cibū que anteq. digat. alii rur-
 sum suscipiat. q̄ oia intelligunt ex infirmi inq̄sitioni-
 bus. Est ⁊ alia stom̄ passio idē cū uomitu ⁊ e-
 gessione p̄gati one q̄ aut ḡmetho seq̄r nimia.
 que sto grauando nocet. ⁊ ad expellendū illū q̄ ou sto
 in est uicini. cū uomitu laborat q̄ est in fundam-
 to cū egestionē. aut ex cibi q̄litate. Qui si sit pun-
 gitiuul punḡ stom̄. ⁊ ad exuendū opellit. aut ul-
 colus qui in sto lubricat ⁊ egdit. aut ex alia cibi cor-
 ruptione. siue in colicos humores mutacione. P̄q; de
 alio loco sic felle descendit. ⁊ in sto fluent ipsū pun-
 gat. ut ase expelle possit. q̄ intelligit ex his q̄ a cor-
 pe cū uomitu ⁊ digestionē egduunt. ⁊ de anḡtia
 ⁊ abhominacione atq; siti. hec passio in unio e-
 facil. Cū q̄ cibis exeat corrupt⁹. ⁊ dolor augmētet.
 corrupti q; exeat humores stōi ⁊ intestina pun-
 gentes ⁊ noceant intestino cū egestionē ⁊ meri-
 cū uomitu in stōm̄ ⁊ intestinum dolore pacun-
 tur nimū. ⁊ angustia instabilitate ut cadant
 in defecionē ⁊ facies macilentia. t̄p̄ora dilata-
 tur. nares acunt. frigesunt corp⁹ extremitates.
 maxime si corp⁹ corrupt⁹ apparatus sit humorū.

Diarrhaea est purgatio humorum diuisorum et subtilium quae aut
 ex mala ciborum sicut ordinatione in quantitate si mul-
 ti sunt et quantes stomachum ut expellantur: et eos alii
 humores subsequantur in quantitate sic cum homo accipiat
 cibum facile ad corrumpendum sicut melones cucurbitas
 mora et similia. Nec enim in stomachum corrumpuntur et expellun-
 tur: et cum eis humores alii egrediuntur aut ex cibi ordi-
 natione sic cum accipiuntur ad descendendum duriora et
 uelociora aut ex astipatione mesaraice et uenae si
 sunt astipatae colantur cibi ad eam non potest transi-
 re. Erunt ergo cum digestionem et plenitudine est corpus
 uenarum. Cibus non digestus est in stomacho secundum quod oportet in
 subtili intestino non ualent transire ad stomachum desce-
 dit ad alia membra corporis. Sicque cum digestionem erit
 et plenitudine multorum nascitur humorum ad stomachum
 descendendum aut ex corpore toto aut ex uno me-
 bro. Hoc autem est aut secundum naturam sicut in cretica
 die uidentur cum per membra nascitur humorum ad sto-
 machum descendit ut pote acerebro ad stomachum
 et intestinum in quo maxime nocentur humorum adu-
 nantur: et ab eo in stomachum pelluntur. Hi autem humorum
 aut salii sunt aut acuti facientes digestionem sanguinis. Sig-
 na saliorum quia salitate et amaritudine in ore infirmum
 sentiunt acuti pungunt et nimium siccum faciunt. Si nec
 salii nec acuti sunt defecationem tantum faciunt. Differt
 autem a proprie morbo quia potest facere uomitum et colicam rubeam
 erit plurimum diarrhaea si diutius est morbus. Species
 diarrhaeae ex multis humoribus ad stomachum effluentibus sunt
 diuisae in diuersitates materiarum. Cum enim quedam ad stomachum ace-
 rebro per mala operationem calidam et frigidam augmen-
 tur humorum et descendit parti in nares: parti in
 palatum et de palato in stomachum et intestinum. Coplexio-
 nesque eorum corrumpuntur. unde deficit digestio eorum. De-
 ium dissoluitur et aliquando ad mortem deducit hic morbus.

Et nota spes que non multa solutione habet si parua. et ean-
 de habet colica. Quod sequitur ex augmentatis in corpore hu-
 moribus quibus non oportet corpus mutari. sicque in stomacho
 et intestino expelluntur. Est et alia spes que solutione non
 multa habet. duos et tres dies cessat. et postea durat. Cumque
 cessante. reuertitur sic sunt. quod contingit cum illis humoribus coad-
 unati cibi expelluntur ad stomachum et intestinum sic febris
 coadunat materia que est interpolata. Si autem dieta
 aliquando est interiana febris cum colicos humores nata ex-
 pellit. in die accessionis. Est et alia que nascitur de oppula-
 tione mesaraica. cum ibi sicut non fit quod oportet ad epar eg-
 ditur. sed subit ad epar descendit. et ad intestinum me-
 diocris. sic videtur in ydropicis. que ex obstipatione contingit.

Hec species absorptionis ex manione facit corpus.
 quod parvissimum de succo cibi pervenit ad corpus. et
 simul omnis spes diarrhe si morietur. absorptio corporis
 subsequitur. Est et alia de humoribus nascens humi-
 dis. et flammaticis in intestino. In quibus infirmis dolore
 patitur et inflatione. et quod ex parvo et raro. moratur
 infirmis. ad sella diu. Lientia est cum sic quod medietate ante exit
 abut sine ulla sua mutatione. quod ex nimia fit defecti-
 one virtutis continentis. et abut tenet non valente. contingit autem
 ex operatione humida et frigida durante stomacho et intesti-
 no subtili. unde abut lubrico eicit. Aliquando quod ex sto-
 machi defectione est et intestini. cum abut fit quod oportet non pos-
 sit mutare. quod neque fit quod oportet morietur. neque appetenti-
 tempore. fit autem propter puncturas et vulnura que in inferiori stomacho
 fit tunica. ad que cum abut veniat. nulla tangat vulnura
 et pungat. stomachus ex dolore que sentit movetur.
 expellens cibum antequam sit mutatus ut se defendat si-
 bi nocentibus. Intelligimus hanc expulsum et vulnura que
 in ore et in lingua infirmis patitur et quod calor et sic-
 citas in ore sentiunt. Lientia ergo sic dicitur parvitas est
 abut in stomacho morantis. et ante exitum cum intraverit. Unde

ypocrias in aphonyisim. Inuentia diuina occurregia nata
 que n̄ sunt ante bonū est signū. Occurregia gtingit ex
 cibo in stomacho moranti. ⁊ continētia gntiue uirtu-
 tis. Abominatio uomit̄ aut de cibi st̄ gntitate. aut de
 gntitate aut de humoy putredine. Ex gntitate si pl̄
 sit q̄. oporteat stom̄ gūans. ⁊ more suo natans. que
 cū sibi noceat ⁊ ad meri expellit. ⁊ de meri cū uomi-
 eiat. de qualitate. si cib; abominabilis sit ⁊ amarus.
 ⁊ acut̄. ⁊ pungitauus est. qui cū noceant stomacho ex-
 pellunt̄ ab eo. Hi si in gcauitate stōi st̄. faciūt uomitū.
Si in tra tunicā ⁊ ei tunicē uillis inuiscens. abominatio
 efficit̄. Humores q̄q̄ hi aliqui nascunt̄ in stō. aliqui ad
 ipsum effluunt de alio membro. Nascentes in stom̄
 gntiu st̄. q̄ corruptio cōplexionis sue eos gūant.
Qui ab alio membro descendit. paruo t̄p̄r ibi quies-
 cunt. adunantes se in locū. un̄ descendunt̄ sunt ad
 stom̄. Humoy aut̄ sp̄es intelligunt̄ ex sapore eoy
 que euomunt̄. Si. h̄. st̄ amara. ex colā st̄ rubea. Si
 salia dulcia. ⁊ acida st̄. flegmatica. Aliquū uomit̄ est
 f̄ct̄ in cū nata humores expellit. q̄ causa st̄ mor-
 a parte sup̄iori. Singult̄ est sp̄asm̄ int̄ioy panm̄cloy
 stom̄ causa sui. eade q̄ ⁊ sp̄asm̄ in neruis. aut. h̄. de
 plenitudine aut de inanitione aut de punctura.
 aut de oplexione frigida. De plenitudine sic uid̄
 multū cibū ⁊ plus q̄. oporteat accipientibus. ⁊ in
 his quoy dieta est inordinata. De inanitione sicut
 p̄ febres. ⁊ uentum solutiones. ⁊ p̄ cibi longā abstinē-
 tia q̄ intelligit̄ ex p̄cedentib;. Punctura de colicis
 est humoy; in stom̄ nascentib; aut ab aliis m̄bris
 ad ipsum effluentib;. ⁊ de potione acuta siue cibo
 ⁊ de uino ueti ⁊ puro. Singult̄ ex frigida gplea-
 one ex frigidi cibi pessima est acceptione qui sp̄i-
 sat in stōi s̄iba ⁊ eam sp̄asmat. sic paciunt̄ sermo-
 res. ⁊ diuinos morbos h̄ntes. Inflationes. ⁊ gur-

gulationes aut de interioribus sicut si stomachus non bene sit calidus. ut dicitur possit abusu. et uentositatis dispargat. neque frigidus. quoniam abusu mutetur. si calor eius ita est defectus quod abusu perfecte non digeratur. si in uentositate fumosa mutetur. et fiunt inflatio et gurgulatio. in stomacho aut de exterioribus sicut cum abusu accipitur quod uentositatis generetur. ut pote fabae. faseoli et similia. uentositatis quae ex his nascitur parum moratur cum ructatu. et dissoluitur. Ructatus ex uentositate stomachi inflatiua nascitur. quo usque in oesophago ascendente. et fumum ascendit. aut de humoribus calidis uel ructatus fit. aut de frigidis humoribus. et fit calidus. Aliqua quoque ructatus acide ex frigidis cibariis et multas. Quae cum non possit stomachus bene digerere. ex caloris defectu fit inde acidum ructuare. Ructatus aliquando fit calidus adeo ut a stomacho abusu egrediat. et digestio operatur. Si autem ructatus non crearet generatur uentositatis et inflatio nocitua. Lac coagulatum in stomacho fit. cum qui habent eum frigidum. lac recentem nullum accipiunt. **De intestinis. xxxviii**

intestinis

p

Passiones in intestinis sicut distentia tenesinos. colica passio. yleos uentositatis lubrici. ascarades. et teneos. distentia aut ex epate est et uocat epatica de qua dictum est. psea. aut ex intestinis. quod ex nimio motu fit. aut ex calido apertemate in intestinis nascente et crepante. aut ex humoribus qui ab intestinis descendit. ut in diarrha si macia sit acuta. et colica et salsa sit flegmatica. uel pammuchi intestini putrescunt et faciunt uulniam. hac passione habentes ante purgant colicos et diuisos humores. et per humiditatem flegmaticam quod cognoscit cum intestinis humiditas uiscosa et desuper tumescat. excoriat. per quae cum excoriant quedam intestinorum proiciunt e corporibus. quod si sunt sicut frusta carnis subsequitur perditio infirmi. quod intestinum suba sigatur esse gimesta et usque ad subam sedam perforata quod impossibile est curare. Post pergent sanguine quod fit cum

vloj

uenarū apiant ora que in testinis sūt sūba. Aliquā putre
 do fetent x̄ sic de corpore mortui. Aliquā sic pinguedo dis-
 soluta in calore ⁊ liquore. Hoc autē est cū calor dissoluit
 pinguedinē que in membris est pinguib⁹. q̄ si moret sic
 fer uini efficitur. Aliquā ē dissimilia ex uenarū fissura
 cū in ipsis sanḡi augmēt. uī scindunt. Putant autē
 esse quādam emorroide. ⁊ n̄ est q̄ emorroid ex fissura ē
 uenarū que in natib⁹ sūt. Itē dissimilia ex humorib⁹ est
 melacolicis in q̄litate pessimis ad intestina descendē-
 tib⁹; q̄ intelligit̄ ex colē nigre egestionibus. Aliquā exco-
 la nigra sanguini iungitur melancolico. Que spēs sūt per-
 sime. ⁊ mortales maxime si sint fetentes sicut in apho-
 rismis. Solutio inq̄t ypoctas in cui⁹ uitio cola nigra ē.
 mortalis est. Uulnā intestinoy aut ḡli intestinū sunt. q̄ ad
 egestionē surgit infirm⁹ cū punctura siue tortura senti-
 atur q̄ ex de uulnib⁹ si n̄ cū digestionē miscet. Vn̄ uulnā
 in recto intestino ēē intelligunt. Si cū egestionē aliq̄-
 tula misceant uulnā morbus in intestino ēē sigat. aut
 in colon. Si infirm⁹ sub ūbilico punctam senserit uul-
 nū erit in ḡlo intestino. Si ūbilicū dolor circūdidit. uul-
 nus in intestino est subtili. Itē si punctā sentiat diu an̄
 digestionē. ⁊ qd̄ de uulnē erit. cū egestionē mirtū sit
 uulnū in intestino est subtili. Est em̄ ex longa uia in qua
 sanḡi ⁊ sanies q̄miscent. Itē si bñ sint mirta uulnū in in-
 testino est sup̄ ieiunū. Ypoct̄ in p̄iton norān. nostoma-
 maton. qui hñt inq̄t dissimilia paciunt̄ q̄t hōne eritē
 uentositatis. ⁊ sursū redeuntis. defecationē q̄ uiculis ⁊
 frigiditātē extremū. Gal̄ huic capitulo iunḡ dolo-
 rē stomachi. plenitudinē capitis. ⁊ dolorē sui. Causa
 horū q̄ intestina excoiata dolent ⁊ impediunt. ab
 oib⁹; ad ipsā transeuntib⁹. maxime si acuta sūt ⁊ pungi-
 tua. Cū autē n̄ festinant ad emittenda q̄ nocent. re-
 ūtent̄ ascendēdo sursū. ⁊ fit uentositas ⁊ dolor fu-
 git ad dolentia loca. ut enutat. ⁊ regat. Dissimilia

ē autē h̄ exlicen-
 sione caloris
 illi pinguedi-
 nis quā rē leg-
 legat letal' feb.

est epatica sanguis emissio puri n̄ digestionē myrti.
 Cuius iniquū est sic lauata carnis. i. subitū rubeū fit. deīn
 nigrū. q̄si colā. Differentia distintie epaticę. i. intesti
 noꝝ. q̄ si sangi cadens de intestinis. guttatū cadit
 i. est q̄si munctū narū. Qui de epate est q̄si lauatura
 carnis. i. subitū non guttatū ex. n̄ sic munctū narū. i. h̄t
 int̄ uallū. p̄purū est sangi. i. q̄si lauata sanguis. Hanc
 passionē seq̄r q̄siptio corpis p̄t ablationem ab i
 a membris. qui ab epate solet. euenire eis. Sunfirmus
 dolore sentat epatis certior ē causa q̄ distintia sit e
 patica. Vñ oportet medicū in medicanda distintia.
 ut sufficient̄ q̄sideret ne in errore cadat. Aliqñ distin
 teria epatica intestinoꝝ eē putat. quā sic intestinoꝝ fit
 medicatur. i. ita epatica negligit. Vñ p̄t infirmus
 al. Cognosco inq̄t hoies hac passionē h̄ntes quos medici
 q̄fuderit. q̄ discretionē eay ignorauerit. Aliqñ errant
 in sanguine ab epate currente. q̄ si sit myrtū cū colā ru
 bea. cum in transeant ledunt̄ intestina. i. exconant̄ ea.
 eritq; sangi cū mutacione myrtū. i. de intestinis eē pu
 tatur. Causa un̄ distintia nascit̄ epatica. aut de ue
 narū. i. epatis sanginea est plenitudine quē nata eē
 de epate. p̄ nocumentū. i. plenitudinē sui. i. tñ n̄ in
 p̄mis erit sangi multū. aut p̄t pigriē. i. grossiciē motū
 un̄ in epate multū sangi coadumat. i. in quāt. cū ex
 pellit. i. eicit. aut p̄t inacionē quoz m̄broꝝ corpo
 ris sic manū atq; pedū. i. p̄manet sangi ille m̄bra
 nutritur in epate. i. q̄natur in quē expellit in me
 saraicā. deīn uad̄ in intestina. hec accidentia subi
 to nutriunt. neq; morant̄. neq; p̄dit̄ appetitū. Aliqñ
 uen̄ distintia epatis p̄ defectiōnē mutatiuē siq; u
 tatis. q̄ seq̄r defectio appetitiuē. i. in inuāo eicit q̄
 si lauata carnis. Tenesmos est motū recti intestini
 cogēt hominē ad egestionē. i. tñ nich̄ parū muctosi
 tatis cū sanguine facientē. Cuius causa humiditas est aci

ta et pungitua. ad rectum descendens intestinum et pun-
gens ipsum et cogens ad digestionem infirmum. Intelligi
autem ex his que exeunt aut et humiditas est colica aut
salsa. Iste distinctio est ex appetemate in intestinis. Videtur
autem infirmo stercora in intestinis esse collecta et ut ad
sella ire debeat. Quod intelligit expulsionem et guta-
te que in recto intestino est sentire aut ex tioris sicco
coadunato in subcili intestino. Unde oporteat ut ad
sella exeat. si idem quod non erit cito oportet expelli et te-
nesimon pati. Aliquando mucosa ex humiditate et solu-
tione putant esse medicorum stulticia dantque medicina
stiptica. unde necesse est eum occidant. Galienus inquit
vidi hominem tenesimon patientem emisisse lapidem et sanus
factus est.

Colica passione.

Colica passio nimis est dolor que patitur intestinum
quod vocatur colon. Nascitur ex humoribus gillis et flegma-
ticis qui claudunt in intestinum panniculis. Grossa ve-
ro uentositatis que subam claudit intestinum dissoluitur
ab humoribus huiusmodi maximus dolor fit. hec spes colice
passionis est maxime ex defectu intestinorum. queque
digni neque dissolui possunt aut ex uentositate gilla et
goda in intestinis clausa et extendente ea aut de cali-
do appetemate siue acuto et pungituo aliquo humo-
re flegmaticos intelligemus humores. ex multo
dolore et quia intestina quasi cerebello sunt perforata et
turbatione acida ab hominatione uomitur. cum erit
flegma uentris restrictione. ut nec uel exeat ab infe-
riori parte et ex friguidine inferioris umbilici si quis
eum tetigit et de prouidencia infirmi dieta gilli gnanter
flegma. Passio ex uentositate intelligitur ex dolore et te-
chinositate que in loco est intestini et mutatione dolo-
ris in latere sui. cum gurgulatione siue guttate et
nimio dolore. tortura et ab hominatione. Stercus
est leue et super aqua natatilis. sic uaccinum ex ap-

temate. Intelligit ex calore. et in loco intestini inces-
 sione. et nimio cum punctura dolore febre. siti. ardo-
 re. uomitu et abhominacione. In uomitu diuisa sunt
 cosa sine leuitate. Nec colice passionis spes ceteris peior
 est cum aliquando in yleon se mutet. quod de humoribus nascitur
 acutus et pungitans. Intelligit aut de nimia siti siccitate
 lingue et oris. urina acuta et rubea. Aliquando digestio
 ex colica unum dolor augmentat. et si antecedens fuerit
 dieta humores quans colicos fit certior. Oportet aut
 intelligas quod colica passio in dolore arteticum se mutat
 v idisse enim memini disconcatenacione in spatulif. O-
 portet et in hac passione cogitare et sufficienter
 considerare. quod aliquando cum in re-
 nibus fit passio putatur
 esse putatur esse colica. quod in dolore renium. quasi colica pa-
 titur accidentia idem dolore nimium abhominacione
 atque uomitu cum digestionis forti strictione. uentosi-
 tate. neque superius neque inferius exeunte. Harum duarum dif-
 ferentia passionum quod dolor colice passionis durior est et
 fortior. et magis otinuis. neque loci est unum. In renibus
 accidentia sunt minoria. neque dolores mutant si stat
 in renibus. Yleos est dolor in intestinis nimium. estque a-
 cuta passio et mortifera maxime si propter acutum dolorem
 stercus uomuerit. Nec passio de apostemate nascitur.
 calido in subtili intestino aut de oppilatione siccis
 stercoribus. aut de humoribus grossis et viscosis. se inuisca-
 tibus in intestinis aut de crepitura quia patitur siph-
 ac. et exeunt intestina aut de intestino separatione.
 Aliquando nascitur hominibus cibum ad necessitatem suam
 expellendam. si hinc aut de potione uenefica ac-
 cepta. Que ex digestionis est oppilatione dolore
 facit nimium quasi perbationem terebelli. Que
 est ex crepitura et ex intestino separatione. apta
 est. Si paciatur infirmus et si forte intestina exierint
 tangantur. et reduci possit cum manu. Que ex nimia

fame est ex infirmi capite interrogacione. Oportet autem
intelligi quod hec passio periculosa sit. quoque fuerit et
maxime si putruerit uomit. et cum ipso egestio exierit.

Siodor corpus fetuerit incimior est morti. **De lubricis**
Humbrici sunt ex humoribus flegmaticis et ascaridis xxx
putrescentibus in intestinis. ubi nascitur calor extraneus
unde huiusmodi animalia nascuntur quos impossibile est de sanguine
nasci et cola rubea. Cola enim rubea cum amaritudine ac-
uitate siccitateque sua. huiusmodi occidit animalia. et sanguis
de uenis non erit. Partus. et si exierit apertum gignit
cum passionibus aliis unam hanc pueri passione habentes
humiditate flegmatica et gillam cum dieta gilla et p-
gandi negligentia incurrit. Maxime hec passio nasci-
tur in autumno ex fructuum gmentione. Cuius passio-
nis tres sunt species. Vna lubricorum que quasi rami portula-
ce sunt. et in intestino subtili nascuntur plurimum propter hu-
miditatem nimiam cibi in hoc intestino se coadunantes.

Sunt et alii sicut semina cucubite. plurimum in grosso intestino
et maxime morbo. Sunt et alii minuti que fiunt in aceto uer-
michi plurimum in recto nascentes intestino. Significa-
tiones eorum quod uermes in aceto et que semine assimilant
cucubitino facile exeunt cum digestionem ex intestini
ubi sunt largitate. Aliquam paruos neruos habentes pruruit
inter nates et purgant et ad digestionem sunt uoluntarij. lu-
brici non exeunt cum digestionem ex subtilis intestini a rec-
to longinquitate et restrictione ipsius uiscerum eorum cum subti-
li intestino inuiscatione. Quia propter non egrediuntur nisi cum
expulsis humoribus anata expellunt sicut in nectica
die uidetur. Vnde ex eorum accidentibus nec esse intelligan-
tur. et tortura. abhominacione punctura. maxime
cum intestina propter inanitionem sunt subtilata. Lubrici enim
cum cibi sunt appetitui neque inueniuntur in intestinis. de eo-
rum tunc humectacione. Qui se creant in intestinis in-
deficit. quod cibi nutrens intestina. ad lubricos

Humbrici nas-
dit.

nutriendos uadit. Vñ deficiat refrigerat extremitas
corpis strident dentes prurunt labra. abominatione
habent et uomitu aliquando ascendit usq; ad stomachum.
et cum uomitu exeunt. Tortura est ex humoribus acutis et
pungitiuis. q; ad intestina descendit ad stom. aut ex uen-
tositate intestina extendit aut gñis humoribus flegmatici
muisantibus se in intestinis aut ex sicco stercore in intes-
tinis se claudente. *De AHO xxxi*

Passiones aut uicines sūt passioni intestinoy que in
extremitate recti intestini sūt. Sūt aut emorroidis o-
roy. atq; fissura. exire nates foras. calidū apostema.
emorroidis est supfluit nascens sup natiū ora et similit
in ore. S; differt q; moy h; caput rotundū et ruberū.
fundamentū ei subtile sic moy forma. Emorroidis duob;
est modis. Queda capitis est rotundi sic uua. et colo-
re purpurea quedā longa in capite gñā subtili in in-
feriora. Ab his duab; aliquñ multū sanguis aliquñ nul-
lus erit. S; sanguis q; moy erit cum impetu ex euenit
emorroidis id ē. aliquñ intolat. aliquñ n; ostringit et erit.
nimios dolores gignit. pruriginē natiū. et passiones
multas in aliis membris. Siquis q; cum ferro medicet
una emorroidis dimittat. u; sanguis ille egdiat. Qd si n;
gnant morbi. sic ydropisis. manna. ptisis. he sūt passi-
onē gñā. p; melancolicū sanguinem intra epar.

Qui cum multiplicet. spargit in inferiores uenas et di-
uidit et erit de naribus. Cū stringat. neq; de epate
egdiat. dura in apostemata gnant. Calor epatis
natis extinguit p; multitudinē sanguinis. et co-
pssione uenarū epatis. dem; ei coplerio refrigescat
neq; scdm qd oportet sanguine mutare potest. Paq;
sum et flegmaticū. Vñ causa est ydropisis. Si epar
ofortat ut sanguis ille ad uenas pectoris et pulmonis
ppellat. et ille impleant et unculcante crepentur
uulna faciunt. et h; e causa ptisis. Si aut sa.

gi cerebri ascendit. metā colia fac. ideo q; ypocri
 pcepit in medicandis emorroidis. cū ferro. una dimitti
 un effluat ille sangi qui solet in epate adunari. Si
 milit si sangi plus q; oporteat ex morbo pcreat. sic
 corruptione coloris figure. et copios ydropisis. et de
 fectione appetitiue uirtutis. Calor enī epatis defiat.
 neq; gūatur sanguis. Vñ cōplexio corrūpit corpori.
 et generat ydropisis. Si sanguis exiens augmētetur.
 perit infirm. S^o tñ hanc habentes passione. n̄ madt
 morphea. neq; tērnā pleuresin ul pipleumoniā. Vñ
 sangi effluit cūda. Cūda ū n̄ q̄ ex sensu et tactu in
 telligī. Si sit demt in intestinis oportet coppā mita.
 coppā in quā uentosa. et in mitte focū bōbicino sup
 nates imponendū. Extremitas enī intestini uenit
 foras. et apparet. qualis sit. Atci s̄ uulnā occulta.
 et in extremitate intestini nascentia aliqn cōcaui
 tas hoy non ita tangit intestinū ut pfozet ipsum.
 Qui si cū puluē siccatiuo mediant sanant. Quidam
 hoy multū ē gcaui pforant intestinū. cui medi
 ana nullū pstat presidium. Intelligit si digit supra
 nates ponat. et in artioy pforationes argilla mita
 tur. Si aut argilla digit uingat. pforatū intestinū
 esse intelligitur. et si extremitate embrotici in pfo
 ratione uulnis positis. et fumigauit. infirmq; ad se
 penetrē senserit. pforatū eē intelligit. Exire nates
 ex mollitie lacertoy. aut ex tenesino ē fissura. aut ex
 solutione humoy est calidoy et acutoy. aut q; in
 mis est stypiciū. et durū. cū sterē p nates tūseat in
 mis sicci. Apostema nascit in natib sic in mbris
 corporis totius. ex timore. dolore. et stinguina intel
 ligit. Quod si sit calidū rubescit. et quiescit de cau
 sa actualit frigida si sit sup posita. et nocet sibi res
 calida. de frigido apostemate egr accipe *De epate xxxii De epate*
P assiones epatis aut puatē s̄ sibi. aut ex alijs

nascentes in membris propter societatem suam. Præter sibi sunt
 defectio. oppilatio in uia sua. Quæ in aliis nascuntur
 in membris. generatur ydropisus. Defectio epatis. aut appe-
 titus est uirtutis. unde dicitur sicut ab intestino subu-
 li. et mesaraicas. Intelligitur autem ex digestionibus alba. et
 quida quod ex defectione est uirtutis. et tentus. et intelli-
 gitur extenuatione. et corporis plenitudine. Quod sit
 ex cibo crudo. et indigesto per corpus disperso. Non enim
 a tentua tenet. uel bene coquat. Aut defectio est
 uirtutis. digestus. que autem ex calida est corporis. Quod
 intelligitur ex desiderio ablatione. ardore. sicut nimia fe-
 bri uomitu solutione. cum qua humores exeunt coli-
 ci. ut rubea. et quæ plurimum cadit in passiones acu-
 tas. Quæ passio si morietur facit consumptionem corporis. humo-
 rum. et huius consumptionis. consumptionis sit epatis. Unde cum digestio
 ei est egressio. Quod cum exeat odor est pessimi. Quod morat
 quoque corpus. et consumit. Aut ex frigida est corporis que
 intelligitur. quæ in principio morbi nimium habet desiderium
 cibi. febris. et sicut. Quod cum digestionibus ex paruum est. et
 temporibus diuisis atque multis. neque mali est odor. Si
 uero morietur. febres facit. Sanguis enim putrescit ex g-
 stitudine sicut. et auferet desiderium cibi. Quod cum egesti-
 one est. quasi ferax est sanguis. Inde nimia patitur infirmam
 solutionem. et subito corpus in marmoreum colore mutat
 et immoratio carnis in facie uidetur. Aut ex sicca corporis
 quæ intelligitur ex corporis macilentia. et siccitate. sicut. et di-
 gestio paruitate atque sicut g-stitudine. Aut de humi-
 da corporis et intelligitur ex siccitate contra rationem. Aut
 defectio est expulsiue uirtutis que totum corporis abum-
 inbum mundatum mittit. quæ ut huius non potant bene mundifi-
 care. Apostema autem est calidum aut frigidum. Si calidum
 in dextro late sentitur. sub ypocondria dolor ascendit
 ad furculas. et descendit cum febris ardore. sicut. sicc-
 tate thente ad costas. Si infirmus supinus iaceat sen-

tit gstitudine sub ypocondria in late dextro. In aposte-
 mate ex colâ rubea sunt h accidntia fortiora imo
 lestiora. Si apstema in qcauitate sit epatis. ablatio
 sequit desideru. singultu colicoz humoz uomit in
 micio sic oui utellum. qd sic eruginosu erantiu.
 uentris gstitatio. et defectio frigiditas extremitatis cor-
 poris. tussis et sps angustia fortiora. Sentit infirmu fur-
 cula trahi ad inferiora cu grauitate sub ypocondria
 qd qcaua uena furculas ppr apstema thit. ad infero-
 ra et micio lingua fit citra. et ymgia. et cu a parte
 dextra locu sub ypocondria tangat. grossu sentit ea ee
 apostema. Cui forma sic nouella luna. tactu ei calid.
Si infirmo pcpias ut supiu iaceat neq sub cap eius
 aliquid ponas. et cu duplare eu facias genua pedes
 gsociando iungas. et locu tetigeris inuenies sic dmi.
 et aliqn apstema calidu uenit ad lactos uentris quod
 differt a supiori. quistud si tetigeris inuenies in forma
 longu. aut quadrangulu. Aliqn una extremitas erit
 grossa. subtili alta. Apostema epatis frigidu intelligi
 ex gutate in dext parte et sub ypocondria et cu tussi par-
 ua sine dolore. et febr. In loco tacto inuenit gstitudo
 duricies. Si apstema sit melancolicu. Mollicies si fle-
 gmaticu. Si defectio et apostema in epate se coadu-
 nauerit. fit mollicies digestionis et similitudo lara-
 te carnis. Oportet aut intelligi qd tumor in epate
 cu defectione pessim fit morb; et ad pditione duces.
Constipatio aut est de apstemate et sigcone memini-
 mus nos dixisse aut de gstit humorib in ore uenay
 a porta se diuidentiu inuiscantib; et in uena que in
 gilbo epatis e sita. Qua gstitatione intelligim; ex do-
 lore gutate et techinatione. in dext sub ypocondria
 late sine febr. Si oppilet gibb; epatis. fit urma aq
 sa et subtil. Si in qcauitate sua digestio est liquida

Si idipisim. xxxij.

p

Passiones in alijs mēbris ex colligantia nascentes epa-
tis quedā spēs est ydropisis. Omnis enī ydropis ex defec-
tione nascitur ututis gnatiue sanguis. ac si ex sua ac-
tione defecit h̄ ex passione epatis efficit. qđ fundamē-
tū est ipsius. Si cōplōn sit frigide. succū cibi impfec-
tū sanguē n̄ ualentis mutare. Et aliqn̄ patit̄ aliqđ
mēbrū epati colligatū siue in omni sic stom. Qui patit̄
cū cibū scđm qđ oportet digerere n̄ potest. ita indi-
gest per totū corpus spargit. mēbris corporis in sui nata
eū digerere n̄ ualentib. Pacunt̄ uenū intestinū ⁊
messaraica. cū ex mutando succo cibi deficiat ut n̄ ad
epar mandari ualeat. Vñ ut̄ deficiat mutatiua san-
guinis cū cib; ad ipsā uenire neq̄t. Aliqn̄ ydropisis
ex defecione ē pulmonis qui n̄ potest enutri ex hu-
miditate sanguis. Remanet q̄ humiditas in sanguē
mēbra nutriens ⁊ eoz humectans q̄ plerone. Aliqn̄ ē
ex defecione renū. Trahendū sanguē a q̄tici aq̄
aut̄ remanens in sanguē nutrit mēbra. ⁊ eoz cōplō-
nē humectat. Spēs ydropisis s̄. iii. Tympania ydro-
pisis. Yposarca. Tympania est ex defecione caloris
epatis non nimie frigiditatis. Omutat aut̄ sanguē inuen-
tositate int̄ pelliclas uentris. ⁊ intestinoꝝ se coaduna-
tē aut̄ ex multas est accipiendis abarū uenitatis ⁊
gnatiuis. Signū ē qđ si sup̄ uentrē p̄cutat sonū q̄si ty-
pam audit̄. Ydropisis ex nimia est frigiditate ⁊ cōplō-
ne epati dnantis humiditate. Vñ cib; in aq̄sā ⁊ humi-
dā matia mutat̄ que int̄ pelliclas uentris ⁊ intestino-
rū coadunant̄. Huius passionis causa ex herbis est frigi-
dis fructib; ⁊ aq̄ frigida. Signū ē infirmi uentrē mo-
uet̄. ⁊ sonat q̄si uter pleni aqua. Yposarca est cū cib;
in epate in humiditate mutat̄ flegmatica. p̄t̄ cōplō-
nē frigida ⁊ humida. Vñ postea omnia mēbra frigida
s̄ ⁊ flegmatica. Qđ aut̄ de duro est ap̄temate uiam
epatis comprimente. ⁊ opulante. un̄ ipsi ad ipsū p̄hibet̄

trāsire. cōplone refrigescēte. iūctute. iūctute sanguis mu-
 tatiua deficiente. cibūq; in flegma mutante aut de spēs-
 nis apostemate deficiente ab emundanda sangne de co-
 sa nigra. Vñ sangi augmētāt in epacte ⁊ extinguit. ei
 calor. aut de fluxu sanguinis aut de uulnere aut de
 menstruis aut de emorroidis qclusis calor in epate
 de nimio sanguine infrigidat sic ⁊ lucerna nimio oleo
 extinguit. aut ex frigida cōplōe stom. cū cib' n̄ possit
 digeri. ⁊ mandat crud' epati. mutand' in flegmaticos
 humores aut de humorib; ḡlis ⁊ uiscosis oppilationē fa-
 cientib; in uia epatis sp̄m; q̄hentib; ⁊ q̄plone refri-
 gescētib; ex q̄ oppilationē sanguis n̄ potest trāsire. s;
 aquosior t̄ncit. uñ m̄bra corpis humectant. Itē fit
 ex defec̄tione ieiunij intestini ⁊ messaruce. Itē p̄ fe-
 febres diuīnas p̄t nimia aqua ebibita ⁊ defec̄tione
 cibi in stom̄ digerendi ex calore febris. Vñ oppilatio
 fit. Itē epacuta passione in epatis calida cōplone. ⁊
 iūctutis dissolutione n̄ ualentis sangne gnare. de q̄ ydro-
 pidi nullus potest curari cū nec calida nec frigida ac-
 cipere possit calidis augmētantib; febre frigidis ydro-
 pisi. Cui signū qz corpus inflatū totū ⁊ molle quod
 si tangas cū digitis forma digitorū in carne remane-
 bit. In iucio facies tumescit. ⁊ pedes corpis colore
 mortui. Cū aut passio tēpore moret multo. humec-
 tat. ⁊ liquidū efficit. Qd cū crepuit. aquosa humi-
 ditat inde ērit. Vñ ypoct. Pustuleus in corpore ydro-
 pidi n̄ sanant. qz pustule n̄ nisi de siccatuo sana-
 tur medicamine. ⁊ humide ydropisi desiccatiua n̄
 pdest medicina. Omnis ydropisis uniuersalit̄ pedū ⁊ cal-
 uaneoz patit tumores. qz sum' in eoz nascens corpo-
 rib; est grossus. ex defec̄tione caloris natalis. Ex cōsi-
 tudine sua ad pedū descendit inferiora. ex longitudo-
 ne aut sin a fundamto caloris natal' qd epatis est ⁊ cor-
 dis. n̄ potest dissolui. Ydropisis ex stom̄ intestinis

et messariacus. p̄p̄am habebit diarr̄ā. diuina que
 dolore n̄ dissoluit. de passione stom̄i p̄p̄t frigidit̄e
 sui. et q̄ cibū digerere n̄ possit. Crudus ḡ p̄manet.
 et expellit cū eum ḡuet. Qui cib; cū ad intestinū
 ueniat ieiunū n̄ potest colari sc̄dm q̄ oportet ut ad
 massaraicas transeat. Vñ expellit ip̄sū ad c̄ssū intes-
 tinū aut ex passione massaraicoy. Non enī potest t̄n-
 sere ad epar cibi colantū. Vñ p̄manet ieiuno. et
 icit ad c̄ssū intestinū. Que res est causa diarr̄e p̄-
 p̄m est epatico ap̄temati tussis duriciēs digestiois.
 Tussis. q̄ epar tumidū ḡstringit diafragma p̄p̄t sui
 incuitate dem̄ stringit pulmonē. et pectus in in-
 usū. et impellit ad tussendū infirmus sp̄ans sibi
 p̄desse. Siccitas digestionis q̄ ieiunū et messarai-
 ca in h̄ gnem fortia s̄t. et sana. Vñ colantū cibi ad
 epar mandantia. Vua an̄ fellis ad epar ē oppilata
 ex opp̄sione ap̄tematis. Vñ ad fel non uenit. n̄ pa-
 rū ex colā rubea. Joq; ex felle ad intestinū nichil
 accedit. n̄ paruissimum. Hec ē sicce digestionis cau-
 siones in splene s̄t. De splene xxxiiii. Sa.

P oppilatio. apostema. defectio. uentositas. defectio
 cū deficī there ab epate feces sanguis. Vñ nigra ge-
 nerat ictericia. q̄ cū sanguine colā cōmiscet nigra. et
 ad corpus t̄nsit omnia mbra. aut defectioe ḡteptue
 que est in splene ḡnans purgationē colē nigre cū uo-
 mitu et digestionē. Aliqū h̄ causa q̄ expellit nat̄ā p̄
 mundificationē corpus. Qd̄ tollerabile est nat̄ē et ui-
 uatini. Qd̄ enī obuiat nat̄ē. neq; uiuatiū ē. neq;
 tollerabile. aut ex defectioe expulsiue que colam
 nigram expellit ad os stom̄i. et defectioe ḡnat desidū
 cibi. Hanc passionē splen tolerat sicut et epar ex cō-
 p̄sōe calida ut frigida. Oppilatio nascit̄ ex c̄ssū et im-
 cosis humouib; in uia sua se immiscantib; intelligit̄ ex
 ḡuitate. uentositate. et techmositate. Aliqū oppi-

latio inuasit p. q. cola nig ab epate ad splen uadit. i. ic-
 tericia nigram fac. cu aliis passionib; ad colam nigram
 p. tinentibus aut in ea uia fit. un cola nigra a splene
 ad os secedit nom. i. diuisa apostemata gignit. Ppt
 colam nigram in his gelusam locis. Sequitur aut hanc
 defectio desidii cibi. Apostemata ista aut st calida
 ex colore in tactu intelligentia. guntate. q. dolore.
 i. febril atq; sicut. Aliqn se dolores diuersus fureulas. i.
 spatulas sinistra. qd ex incumitate est spleras ad dia-
 fragma. i. societate diafragmatis ad fureulas. aut
 frigida st apostemata. i. sunt flegmatica. i. mollicie
 tumoris subacta intelligenda. i. albedine coloris in
 corpore. Aut st de cola nigra. i. intelliget ex duricie
 i. grauitate crassitudine. i. coloris corporis mutati-
 one in humiditate ul inriditate. Nec plurimu nasci-
 tur in splene ex essitudine melancolie. Cui fundam-
 tu est splen. fuit. i. y calida apostemata cu subtili dis-
 soluit matia. i. remanet essa. Aliqn inflatua uen-
 sitate in eo se claudente. Intelligit aut ex apostema-
 tis ad tacta repugnatione. i. nimia tchinositate
 sine guntate. Nec aliqn dissoluunt. i. cito reuertunt
 ppt inflatua cibaria que accipiunt. Sequit aut
 omia apostemata splenis ul magnitudine sui ma-
 cillentias corporis. Vn ypoct dicit. Si splen sit
 magni increscit corp. i. si splen macrescat in pin-
 guat. 6. in libro de mbris iniorib; paruntas spe-
 nis beonitate chumoy portendit. et magnitudo
 est gatio. ypoctas in epidimia. Patientib; aposte-
 ma inferiori parte splenis. nec ee e sanguis fiat
 subtilis. extremi calida. auricle frigde. Subtilis
 sanguis. qz splen semp tunc feces sanguinis. Cu au
 apostema hnt necesse est plus trahat. Vn sanguis
 subtiliat. Calor extrematis. qz calor in splene
 natalis ab ipso ppt apostema fugit. frigiditas au-

retarū q̄ sanḡi subtilis sit ad auriclas subtilissimū
uadit. que natalit̄ s̄t frigide. neq; calefiunt isto san-
gine. Itē in eode. Sepe inquit h̄ntes ⁊ reuma catar-
rū non paciunt̄ in splene apostemate causa rei hui⁹
q̄ apostema nascitur de subtilib⁹ ⁊ aquosis humo-
atq; flegmaticis. Apostema aut̄ plenis. ex ḡlis est ⁊
melancolicis *De Felle. xxxiii*

felle.

p

Passio in felle est ictericia que uel ex oppilatione
ḡtingit. ⁊ ex defec̄tione appetitiue uirtutis. Icte-
ricia enī aut̄ ex actione est nat̄e colā rubea in exi-
ora corp̄is sc̄dm̄ cr̄sim̄ expellente sic in vii die mor-
bus sunt ⁊ auferat̄ febris infirmū aut̄ q̄uerit. &
morb; declinauerit. q̄d̄ aut̄ fit n̄ est huiusmodi neq;
sc̄dm̄ cr̄sim̄. aut̄ ex p̄t̄e est calida q̄ patit̄ epar mu-
tans cibū in colām rubeā ⁊ mittens p̄ oīa m̄bra cor-
poris aut̄ calore est nimio uenis dn̄ante. un̄ cib; in co-
lerā rubeā similiter mutat̄. ⁊ toti corp̄ori mandat̄ aut̄
de mutatione quorūda humoꝝ corp̄is qui sibi in m̄-
bris colām rubeam. Q̄d̄ ex reb; calid̄is fit. ⁊ uenenosū
aut̄ ex p̄t̄e calida. ⁊ uenenosa aut̄ ex cōp̄t̄e m̄-
broꝝ calidissima. que humores in colām mutat ru-
beam. aut̄ ex defec̄tione uirtutis appetitiue que est i
felle ⁊ colām trahit ab epar. ⁊ mundificat sanḡne.
Remanet aut̄ colā in eparē myrta cū sanḡine ⁊ ua-
dit per uenas ad oīa corp̄is m̄bra. aut̄ de oppilata
ua eparis ad fel que colām ḡtrahit ne ad ipsū tr̄si-
re possit. ⁊ remanet myrta cū sanḡine uadens p̄ ue-
nas ad totū corp̄. aut̄ ex uis felle oppilata uisus in-
testina. Vñ colā augm̄tata reuert̄ ad epar. ⁊ cū san-
gine uadit p̄ totū corp̄. Intelligit̄ hec̄ diūsitas q̄ q̄
de oppilatione ē felle sup̄iori ut̄ inf̄iori digestionē
albā ⁊ urina cit̄nā facit. Q̄d̄ n̄ est p̄ fel. P̄ eparis
passione un̄ digestio tangit̄ cū colā. Et si sit ex ay-

temate epatis seu fellis fit colica digestio solutio in fe-
bris. et gūtas in dextro latere. Si ex calore ē epatis
et uenarū sit urina rubicōda. id est q̄ cūna de natā
spumat. Si epar uene sit salubria fit calor natālis
in urina. Oportet aut̄ intelligas q̄ ictericia p̄pter
epar atq; uenas subito appareat. et uemat. alie spēs
sūt rariores. *De Renibus* xxxv

Renibus.

Passiones in renibus sūt arena lapides apostemata in
ilna sangnē mungere. Diabita arena et lapides de
calore nimio sūt renū. et de humorib; ḡllis et uiscosis
desiccantib; humiditate p̄ calore p̄manet q; coacti-
do et sit pet̄ tēpore desiccata longo. maxime q; si ad-
uiuet strictio uti urina de renib; t̄nsit ad ueticā. co-
lat̄ enī urine subtilitas n̄ c̄ssa. q̄ uia ē stricta. Are-
na cū matia parū est uiscosa. atq; c̄ssa. Que ad renes
ueniat parū coagulat. expellitq; eā ut̄ expulsiua
cū urina. et apparet qd̄ eicit sicut arena. Lapis cū
matia est multa et uiscosa. Que in spatio renū in-
uiscat et n̄ exiens coagulat p̄ fortitudine caloris. et
omī die matia coagulat p̄ fortitudine caloris et
omī die matia coagulata augm̄tat sic pet̄. G. dixit.

A ligni lapis ex uulnie est in renib; et uesica. Oportet au-
tē intelligas q̄ lapis in renib; et in uesica plurimū
nascit̄ in senorib; et uesica plurimū pueris. Causa
lapidis uirentib; senorib; defectio caloris. Vñ hu-
mores flegmatici et ḡlli semp̄ augm̄tant̄ in eorū corcori-
bus p̄ defectioe digestiue uirtutis. In tū q̄ uia urina
de renib; ad uesicā est t̄nsitura est stricta p̄ frigitu-
dine cōplōis eorū frigitudo enī sēp̄ stringit uias et ma-
tia ḡlla cū ad renes uemat n̄ potest t̄nsire tota ad ue-
sica p̄pter uia stricta s̄ subtilit̄ colata p̄manet in gca-
uitate renū c̄ssa et humiditas cū lacore exsiccata
efficit̄ pet̄. Lapis h̄moi magnū est p̄ largitatem

gcauitatis uesice. Pueri in uesica paciunt lapidem
 duab; excausis. q; humores cili n uiscoli nascunt in
 eis plurimi p; gulositate q; n de ciliis cibariis conet
 sibi. n nimum exercent p; cibū aut q; eoy un; urina
 in uesica e; msta est larga p; fortitudine caloris
 nimum natalis n expulsive uirtutis. Mltia cila n
 subtilis facile ad uesica mst. Via aut. i. collū uesice
 un; urina exit de uesica est stricta p; paruitatem
 etatis eoy. n suoy membroy. Vn non erit nisi subtil
 cila remanet in uesica. n cū calore uesice lapide fac.
 I deoq; non gnar lapis in uesica in uemb; q; urina e
 oy p; calore est subtil. Plus em habent caloris q; hu
 miditatis. n seruant se undicta plusq; pueri. Vesice col
 lū est largū n gila g; urina n subtil facile erit prop
 ter hoc n n nascit lapis in uesica mulieris q; uesice
 collū breue e; n largum erit g; urina subtil atq; cila.
 propt has causas. passiones renū n uesice sanant diffi
 cile p; me sue stricte n cōpion frigiditine. Quā
 medici lapide in epate dicit gnari. n morbo intestino
 n in colon artichis. S; galus dixit se uidisse quōda homi
 nē diutnā habente tulle n scasse lapide n ita sanus
 de tulli est fact. causa nima fuit caliditas n augmta
 tio humoy in hu mbris muscantū. Sigeatio arene
 n lapidis n arenib; sic. q; urina exit paulatī cū ardo
 re n arenosa dolore habet patiens in anchis. n ginta
 te in renū locis. aliqui dolor q; cū uncta n aliquādo
 dolor testich. qui in parte e; infirmi renis dolor q; q;
 anponis cū dormitatione illi latit. Qd ex colligan
 tia est renū ac pede p; artiam. color arene renes ex
 ient diuisus est. queda em nimum e; citna. n est q; si san
 dricma. Queda em ht colore arene. n e; sic anis. O
 portet em medicū p;quirere. n certū esse. in hac
 passione. Aliqn e; intestinis. n putat q; in renibus
 est. Gal dixit. q; ex parte renū dolore uenti pass

fuit. uenti loca perforari tembello senserit. man
 me un' urina de renib; ad uesica tendit. fec aut arga
 lia cu' olo cu' q' exierit humores q'ni m'ru' dissolutum
 i dolore abstulerit. Dix' g' se cogitasse haberi in uia uri
 na renib; ad uesica. i fuisse dolore in cisso intestino. Apte
 ma in renib; e' solet calidu'. Qd' intelligit ex dolore i g'
 uitate. i ardore infirmi renib; parte ex sic febr' i do
 lore capitis uomitu digestionem cina duricie urine
 Q' d' cu' uulna faciat. patunt febres in i polatione diu
 santes. rigoreq; diuersu'. i dolore diuisu'. Infirmit' in la
 te sano iacens. renib; infirmit' sentit q'ni susp'iu'. i e' de fug
 dore. Signu' ei' g'uitas sine dolore. In i nicio h' ap' tematis
 erant medici non studiosi putantes passione ee colica.
 S' differt a colica. q' in passione renu' ascendit dolor ad
 inferiora. i in uno figit' loco. Cu' aut' sit argalia. dolor
 augm'tat' q' intestina medicina implent'. i renib; co
 prumunt'. In colica passione. dolor mouet' in intestino.
 V' uulna in renib; aut de causa s' extiori sic p' cussione. ca
 su. a de intiori. sic de acutis. i calidis humorib;. Signum
 nullu' n' dolor e' in femorib;. sine g'uitate. i sine fame. i
 sanguine exire. i squamas in urina. Aliqu' exiunt frust'
 sic carnes. Qd' e' cu' renu' putrefiunt carnes. Urina in
 renu' uulnerib;. facile exit. i n' dura. Sanguine exire.
 aut de intiorib; est. aut de extiorib;. De intiori cu' digesti
 ua ut' deficit in renib;. i colamtu' sanguis sic oportet
 n' mutat'. aut deficit g' t' p' t' uia ut' que in uenis e' neq;
 sanguine tenet s; cu' urina emittit. a ex largitate e' me
 urine ad renib; cu' subito exit urina. i sang' cu' ipsa.
 Q' d' fit sine dolore. i si sit paruo. Aliqu' sanguis de renib;
 exit in i polando sic ele emorroide. Hui' moi' sentit do
 lore. ut femora. s; cu' sang' exeat dolor q'escit. aut de
 marcentib; est uenis. un' in his sang' paulatim exit a ex
 fissura ali' uene in renib; ex multi sang'ni queni
 entia. Sang' h' moi' subito. i sine causa exit. i mul

re est quantitas. Sangui ab exteriori causa eriens sic passi-
 sione casu. ex interrogacione infirmi intelligit. Diabi-
 ta e p fortitudine appetitue vitatis cu qua tunc co-
 laintum sanguis i urina. h aut ex nimio desidio re-
 nu ad aqua humiditate. qz p magnitudine calo-
 ris in aquosa desidant. ut calor extinguat. Vn hu-
 miditate tunc ab epate sibi. i ab omib; mbris. Qd fa-
 cit pati nimia siti i desidiu mbroru corporis ad aqua hu-
 miditate. i p defecti one vitatis coheretue que n
 potest tenere. humiditate sibi uemente ab epate. Sig-
 nu hui passionis intelligende. n nimia siti sine febre
 i siccitas in corpore non apparet. Urina est sine ar-
 dore alba subtili sic aqua. Infirmi cu aqua biberit
 uelocit ea mingit. qz renes tunc ea ab epate. ante
 qua mutet in eo i expellit ase. cu n possint retine-
 O portet a intelligi qz senes i iuuenib; patient. n sanan-
 tur. i similit cum multis diutius morbis moriunt. sic
 ypoct in aphorismo testat. *De Vesica* p. 111

sica.

p

Passiones in uesica sē lapis stranguiria exire urina pē
 uoluntate. Lapis iste in i iuuenib;. Sē aut i humores
 essi i viscosi i calor in suba uesice. i angustias sui col-
 li. Maxime h fit in pueris sic me ante dixisse memmu-
 I te nascit in iuuenib; bona dieta n tenentib; si poti in
 humores essi i viscosi gnerit. Signu hui passionis do-
 lor est in loco uesice. i in unga prurigo i urine cru-
 ditas. subtili e i alba. arena erit. cu urina i durici-
 es est in urina. Apostema intelligit sic i illud in reuib;
 S ed tm dolor unū est in pene i apostema defors apparet
 tactu. Duricies urine in hac passione maior e q. in re-
 uibus. Sames eriens de uulnib; maior est q. renū. Se-
 quit hanc uenti gshyatio p gshyatione uesice ad in-
 testina. Vulnam in uesica sunt sic in reuib;. ia dicta.
 S ed in uesica duricies e urine. i ardor aliqn urina sic
 subtili apparet scintilla. aut fursura. Stranguiria

aut de reb; est q̄ in uesica ⁊ renib; ia dixim; aut ex de-
 fectione uirtutis q̄tentue. ⁊ emollicie substantie uesi-
 ce. neq; potest ut urina exeat exprimere. Intelligit q̄
 infirmo ne supinus iaceat ꝑ capitum. ū uesica prema-
 tur. Vñ urina purgā exit ⁊ infirm; quiescit. Aut de ap-
 temate in collo uesice. ul' in lactis colli sui aut de humo-
 rib; ciliis. ⁊ uiscosis inuiscantib; in uia que est int' uesica
 ⁊ uirgā. Intelligim; q̄a dieta infirmi q̄uatuor ciliis
 ⁊ uiscosoz humoroz sunt. Aut ex acoagulatione ꝑ
 coagulatū sanguine. uia stringente. Aliqñ stranguiria
 nascit' ex acutis humorib; in uesica nascentib; aut de
 acutis in urina q̄litatib; semp; uesica pugnentib;. Intel-
 ligit ex urine rubore ⁊ ardore que sentit infirmus in
 extremitate uirge. Exire urina ꝑret uoluntate ex la-
 certoz est mollicie. circūdantiū collū uesice ⁊ ex defec-
 tione uirtutis q̄tentue. ꝑt humiditate q̄ patit'. Pluri-
 mū pueris q̄tingit ꝑ humiditate suoz membroy. Iterū
 ex mutatione spondilis apposite uesice. qñ foras eḡdit
 ligamta uesice rūpunt. ne urina teneat. Oportet au-
 tem intelligi. q̄a si hanc passionē seniores patiant'. non
 sanant'. Sicut ypoēs testat'.

De siphac. xxxvii. *Siphac.*

Passiones siphac qui in uentre est. s̄t phylisina. crepitura
 raritas ⁊ aliqñ turbū ⁊ intestini eḡdunt' ext' siphac
 cont' lactos uentris. ⁊ aliqñ q̄ umbilicū ⁊ sub um-
 bilicū in q̄ parte turbū tendit ⁊ intesti-
 ni. apparēt a q̄si tumor ⁊ apostema ⁊ uident' eē crepitā. Que a in
 inguinib; in uia ad testiculos tendit ⁊ exiit intestina ⁊
 turbū tendentia in locū illū. Subsistent' in inguinib;
 appellat' hermia inguinaria. si descendant in sac-
 culos testicloy. appellat' hermia intestinoy. hec pas-
 sio nascit' a ex nimio motu. sic saltu. aut ex nimio cla-
 more. aut grauis rei pondere. aut ꝑcussione sup uen-
 tre uemente ⁊ maxime si ꝑ prandū ueniunt hec. hū-
 pit atq; crepat siphac. aut humorib; ciliis simil' q̄ting'.

aut de uentositate uentri et intestina inflante aut
 de viscosis intestinis se lubricantibus. et in inguine se p-
 icientibus. Visceratio inter apertema. et hunc morbum. ut
 infirmus iaceat. superius quod exierit tangat. et in locum
 suum reducat. Si autem facile redierit. crepita erit. si
 non tumor erit. ut apertema. Oportet autem intelligi quod
 crepita parum sub umbilico sunt. molestissima sunt. Ibi enim
 subtile est intestinum. Quod cum cibi premat superfluitatibus
 dolore sentit infirmus. Que crepita multum est super um-
 bilicum non dolet. quia locus ille ab intestinis est longe. neque
 exiit solum turbum. Si crepita sub umbilico sunt in principio
 non dolet. quia grossa intestina ibi sunt. et ex similitudine sua
 in principio non exiunt. Sed cum crepita se dilateat. deinde
 exiit illa dolore facientia. Exiit foras umbilicum. cum siph-
 ac crepat sic diximus. et fit aliquando ex humiditate flegma-
 tica in umbilico. aut de sanguine ibi coadunato propter
 fissuram uene. et artie. Exiit sanguis sub cute. sic cum pa-
 tiuntur apertema. et uocat eporisma. Aliquando quoque fit ex uen-
 tositate. Quod crepita est siphac facit colore tumidi corpo-
 ris. et tactum molle sine dolore. Si intestina exierint in-
 ter redeunt. cum tangantur digitis cum infirmus balneum intie-
 rit augmentatur. umbilicus crescit. Si crepita ex humida-
 te sunt. tactus erit mollis. neque reuertit cum tangat digitis
 neque crescit. Si ex uena sit ut artia. cutis color ui-
 olatus est. aut niger. Si ex carne superflua fit dura
 non crescens neque augmentanda. Si ex uentositate tactus
 est mollis.

De testiculis.

Passionem in genitibus ut in testiculis aut in uirga aut
 in matrice aut in uberibus. In testiculis aut in eorum su-
 ba. aut inter substantiam et eorum pelliculas. aut inter cutem et
 pelliculas a in uenis suis aut in cute exteriori. Si in su-
 ba sit. aufert desiderium libidinis et gignere. aut paruita-
 tem facit symptomatis. et apostema. atque uulnere. Ablatio libidi-
 nis. aut ex discatenatione est horum membrorum. sic uidetur

et aliquando gurgu-
 latio fit.

testiculis.
 p

in epilepsia. aut ex paruitate spermatis. Paruitas spermatis
 aut ex ablatione est cibi. aut ex copiose frigida &
 sicca durante testibus que mutare nequit substantiam
 spermatis quod de matia nisi uenit. Ablatio grandi aut
 est ex nimis mala copiose testibus durante. aut nimis ca-
 lida que spermatis incendit matia. aut nimis frigida que
 eam congelat. & adimat. Aut humida que dissoluit &
 subtiliat. aut sicca que incitat exire sperma per uolun-
 tate nec uigam erigere. Ex uirtute & potentie in testibus
 est defectio. & fortitudine expulsiue & calore hu-
 miditate durante; copiose sue. Quod fit cum spermatis in-
 strumenta patiuntur spasmi. sicut in epilepticis uidentur.
 Hec enim membra cum spasmodicis motu non naturali inueniuntur.
 deinde quod spasmodicis hinc expellit a partem calidam ex ma-
 gnitudine intelligitur testiculorum & rubore. calore eorum & do-
 lore frigidum & flegmaticum intelligitur ex albedine calo-
 ris mollitie tactus. doloris paruitate. Si melancholicum
 intelligitur quod durum & liquidum. Quod in eorum substantia suba-
 nascitur & pelliculas adunatione humiditatis aquose
 & frigide sic uidentur in ydropicis. & intelligitur ex timore
 treminatione caloris albedine inciditate & aque sub
 tactu apparitione. Et contingit cum scorbulo & intestina ad
 hec membra descendunt. cum pellicula crepuit nascitur in in-
 guina locis. aut dissolutione ligamenti intestinorum. Cau-
 sa horum uniuersaliter est. aut salure. aut clamare. aut percus-
 sio aut de humiditate mollificante & dilatante inua-
 nit in guina & testiculos que facit descendere ab inguine
 ad eorum sacculos. Si gregatio uniuersaliter in hoc possit
 intelligi. tumor est intestinis & si infirmus in saltu uel que
 libet alia re se exercuerit tumor augetur. neque si
 cum digitis tetigeris reuertitur. & aliquando digestio in his loca
 uadit. & clauditur ibi. Aliquando ex hoc dolore. gurgulatio
 ne est nasci. Ex treminatione tumor est & intestinorum
 descensio non subito sed paulatim. Inae siphac stringit

. xv.

intestina ab ipso exeuntia. Quod in cute nascitur et pelliculas tumor est carnosus. qui ex cillis nascitur humoribus in hec loca descendentibus. Quod in uenis nascitur uarietate. Quorum causa causa eadem est que et in cruribus dicta. Intelligitur quod uenas uidentur planas atque rotundas mollicie testiculorum et in eundo gunitate. Plurimum in similitudo nascuntur testiculo. pro paruitate sui caloris. Quod in cute nascitur exteriori sunt pustule. pruriginis. uulnaria et alia similia. sic cutis patitur corporis. *De uena xxxix*

Passiones in uirga aut in sua sunt suba aut in uia. In sua suba est illa passio que uocat moraphisinos. et sue erectionis multitudo. et titillationis passio. Apostema uulnaria. In uia sua gstitatio erectionis frequentatio. ex uento sitate est humida. grossa et uiscosa. et calore moderato. Que intelliguntur ex nimia erectione siue titillatione. Aliquam homo facit abstinentiam longo tempore. et manducatur calida et acuta. Quod contingit ex uensitate grossa et ibi inclusa. Patuntur huiusmodi humorum humorum calidum et erigere nimium. Aliquam quod mollicie uasorum spiritus et aliquando spasmi. Qui spasmi incidunt cito moruntur. cum uentus eorum intumescit. et sudor eorum frigescat.

Apostemata et uulnaria que patitur uirga sunt exteriorum passionum similia. Opilatio intelligitur ex ardore urine. et exundi duritie et ex cillis humoribus. sanie et sanguine et squamis cum urina exeuntibus. *De uirga xl*

Passiones in matre sunt sanguinis fluxus ablatio menstruorum dissolutio suffocatio. inflatio. uentositas. apostemata. tumores. passio que uocat separatio. et gelusio. emorruis fissura uulnaria. Mollicies matris. ablatio concipiendi. sepiissima abortio. durities parturiendi. menstruorum exitus. et ablatione eorum secundum naturam oportet prius intelligi. Menstrua ergo mulierum exeunt cum decimum expleat annum. et plurimum preterdunt in xvi. annum. Auferuntur quibusdam circa xxxvi. quibusdam circa

h. erina froctid⁹ n̄ habet m̄strua. Menstrua aut̄ nata-
 lia sic continua p̄ duoy dierū spatia ad plurimū vi. Si
 ul̄ t̄nscurrant. n̄ est natalia. quānt̄ aut̄ mulieres.
 cū tēp̄ m̄struū ueniet. Quē mulier m̄strua sua diu
 differt. molestū ei ⁊ durū est. q̄ p̄gam̄tū multē q̄n-
 titatis subito succedit. Tēp̄ m̄p̄olatu. xx ē dierū. ⁊
 usq; in duos ul̄ plures ascendit menses. Quē aut̄ p̄
 istud tēpus menstrua ueniunt natalia n̄ s̄ ⁊ uocatur
 h̄ m̄struoy ḡstricho. h̄ aut̄ est aut̄ ex passione muul-
 ua ul̄ in toto corpore. ul̄ in uno m̄bro. De uulua aut̄
 p̄ ap̄temata aut̄ p̄t̄ uulue torturā aut̄ abortu in
 mio. aut̄ ex percussione matricis. aut̄ ex oppilatione
 matris. aut̄ ex frigida cōplōe ora uenay claudente
 aut̄ ex humorib; crosis uiscosis. uia implentib; aut̄ ex
 uulnib; in eis coagulat̄. ⁊ oppilat̄. Itē m̄struoy ḡstric-
 tio nascit̄ p̄t̄ emouroida aut̄ sanguine de narib; ul̄
 pectore exeunte. De toto corpore aut̄ p̄ febres aut̄
 p̄t̄ q̄plexionis corruptionē sic ydropisim. De uno m̄-
 bro. sic de passione pectoris. stom̄. l̄ epatis. Aliq̄n̄ ex c̄-
 situdine nimia corporis uenas stringente. Sigeo um-
 uisat̄ m̄strua ḡstringendū ḡuitas inferioris uentris
 ⁊ toti corporis. dolor dorsi ⁊ colli. Constrictio urine
 ⁊ digestionis. Aliq̄n̄ urina est niḡ. ⁊ defic̄ ut̄ appeti-
 tua. Aliq̄n̄ q; mala appetunt cibaria. ⁊ plurimum
 pessima patiunt̄ accidentia. sic defec̄tionē abhomi-
 nationē m̄tis. corruptionē rigore. apostemata in in-
 gubus. Sanguis flux⁹ aut̄ ex defec̄tionē est q̄cepta-
 ue. aut̄ de sanguinis subtilitate. ⁊ sin acumyne. aut̄
 de eidē multitudinē. aut̄ de fissura uenarū matri-
 cis ex humorib; acutis. Aliq̄n̄ ex nimia purgationē
 in parturitionē. aut̄ de egressionē fetus anteq̄. aine-
 t̄. Q̄n̄ aut̄ augm̄tat̄ sanguis flux⁹. ⁊ morat̄. mutationē
 coloris patiunt̄ ⁊ tumore. maxime in pedib; ⁊ cor-
 ruptionē uic̄tis digestiue. Qui si augm̄tat̄ peunt.

Ollitiei humiditas est de ore uulue current. Que aut in uul-
 ua nascit cū pascitua defic̄ ut. aut cū humores de uulua
 ad aliū locū scdm̄ p̄gationē effluunt. Intelligi mollitiei
 q̄litas ex colore ⁊ s̄uba. Si est rufa sanguīe significat. Si al-
 ba ⁊ uiscosa flegma. Si citra colam. Si nigra melancoli-
 am. Aliqñ multa effluit. ⁊ aliqñ uiscosa est ⁊ ḡlā. Aliq̄
 possit intelligi sigcōes. Si mulieri pannos mundos inter
 se mittere comendes ⁊ albos int̄spicias eos siccatos. Si
 rufi s̄. sanguīe portendit. Si citra colam. Si albi fleg-
 ma. Si nigri melancoliā. Suffocatio matris ablatio est
 anhelit. p̄opt̄ uulua que pass̄ est pessima. Contingit autē
 ex colligantia cerebri. ⁊ cordis ad ipsā. ⁊ multē in passio-
 nes ueniunt sic cephalē. apoplexia. epilepsia. de-
 fectio. Que aut hanc passionē habent peunt cū suffo-
 catio augm̄tat. hec n̄. augm̄tat. ⁊ aliqñ int̄polat sicut
 epilepsia. ē uulue ⁊ symatis q̄strictione cū femine
 elongant̄ a copulatione. quā habuerant in q̄suetudine.
 Augm̄tat̄ enī syma in uasis. q̄s dū inculcat. calor natal̄
 extinguit. ⁊ cōp̄lo uulue refrigerat̄. aut ex instruoy
 q̄strictione. cū longo tardet̄ tēpore. ⁊ t̄c̄ idē q̄s ⁊ syma.
 plurimū hec passio nascit̄ feminis amētib. ⁊ iunioribus
 p̄p̄t̄ nimū eoȳ desidiū ad libidīe. aut si nimia men-
 strua habuerint que p̄ea q̄stricta sunt. Claritate h̄ n̄
 patiunt̄ qz in matre syma n̄ claudit̄. Conclusio enim
 stomatis maxima ē causa rei hui. Patiunt̄ plurimum
 n̄ iuuenes. ⁊ n̄ q̄cipientes. neq̄ parturiente p̄ nimā
 passionē q̄. instrum̄ta symatis sustinent ⁊ uenarum
 uū instrua effluunt. maxime si mulieres n̄ partur-
 unt p̄ potionē q̄. p̄ hac re accipiunt. Sigcō hui pas-
 sionis qz in initio s̄u ⁊ an̄ q̄. incipiat augm̄tari. de-
 bilitas est m̄tus pigra. defectio arurū. citrinitas fa-
 ciei humiditas oclorū. Cum augm̄tat̄ mens alienat̄
 deficit̄ sensus. ⁊ nox aufert̄ sp̄llat̄ pulsus. Diuisatur
 ⁊ defic̄. ⁊ in fine aufert̄. ut infirma mortua ee pu-

calor natal̄ ex
 anguit̄ ⁊ p̄
 exio uulue re-
 gerat̄

tet. si cū licano boni bōbiciu tēptet. appposito naribus
 ut si flat moueat sine n̄ intelligat. facies rubescit.
 ⁊ q̄si tūmescat. mat̄ sur sū trahit. ⁊ sicut lacti in cru-
 ribus. Cū aut incipit alle ⁊ nari. ⁊ quiescere emollit
 uulua. ⁊ descendit ad inferiora ⁊ ab ipsa parua fluit
 humiditas. In uentre inferi ḡgulatione. ⁊ uentositatē
 ⁊ ad exeuendū patiunt. uentositatē ⁊ inflatio q̄s patit
 uulua aut ex mala ē cōplōe frigida cū calor natural
 deficiat ⁊ qd̄ cibi n̄ uenit in uentositatē mutat. aut
 abortione aut ex sangne os uulue oppilante aut de
 duritie parturiendi. aut de occlusionē oris uulue. Ali
 q̄n h̄ uentositatē aut infundo est uulue aut in ei tūmēt
 uel mōi infirme patiunt tūmōrē in pectine usq; in
 tiora uentris ⁊ dolore cū egestione uel extensione ⁊
 uadit usq; ad inguina. ⁊ stom̄. atq; diaphragma. Signa
 hui p̄p̄a morbi q̄ cū sub umbilicū percussū sonū audit
 quasi tympani. Apostema plurimū patiunt calidū
 ⁊ durum. Calidū aut de causa extiori sic p̄cussio-
 ne. aut de intiori sic menstrōy corruptione uel sang-
 nis in parturitione. aut ex abortione. aut parturien-
 di duricie. Qd̄ ḡseq̄t cū h̄ morbū ex nimio motu pati-
 at. ⁊ alii humores thant. Hoc ap̄tēma aut in tota
 est uulua. ⁊ intelligit̄ ex febr̄ ⁊ acutuo dolore in
 collo ⁊ capite. ⁊ in craneo maxime. ⁊ oclōy ḡuita-
 te. ⁊ extremitatū mollitie ⁊ stom̄ corruptione ⁊ si-
 ti ⁊ in ḡstipatione digestionis ⁊ urine. sic ypoct̄ in a-
 p̄ho. Quē in qd̄ ap̄tēma habet in natib; aut in uulua
 seq̄t eam stranguiria. Qd̄ ex ap̄tēmat̄ est cōp̄ssione
 ad collū uesicē. ⁊ os uulue. ⁊ in partum. Apostema
 aut in puppi est ei qd̄ dolor in dorso efficit. ⁊ ḡstipa-
 tio digestionis. aut in pra uin est dolor penis ⁊ strā-
 guiria aut in supiori parte. fit aut dolor sup um-
 bilicū. ⁊ qd̄ stom̄. Si in latib; fit dolor. in inguinib;
 coris atq; cruribus. Si in inferiorib; sub umbilicū

dolet. Si in ore et quod animum patitur. Si uulua cum digestio tam
 gata dura inuenitur. Cum autem apostema facit uulnus omnia
 supradicta accidentia augumentant. et diuisa febris interposi-
 do ungitur rigor. Si cum crepare debeat dolor et febris au-
 getur et pungit. Si dolor est in inferiori uulua et cum digito
 super penam tangas sentat sanies coadunata. Hoc autem est cum
 manus est apostema. Similis si in ore uulue. Durum apostema
 uocatum schros. sepe nascitur uulue collo uicini. si antece-
 dente apostemate. Iam passione. in durities nasci debe-
 ret. Nascitur autem ex colera nigra. Sequitur semper hoc apostema in u-
 nam partem uulue torculari. Cui si non succurrat medicina
 caditur in ydropisum. Signum huius apostematis est durities
 penis. et oris uulue guttas quoque et quod uatio motuum in
 broy. et maxime crurum. et pigna. Aliquando hoc apostema in
 cancer mutat. et in durum apostem. Quod si colera nascitur in gu-
 et plurimum in ore uulue. Aliquando faciens uulna. et si non
 uulneret. ex dolore nimio in inguib; intelligitur. et ex in-
 ferioris uentris dolore et uulue. Color est quasi uini fer-
 aut niger. Si sit uulnatum cum his accidentibus; sunt pru-
 riga et putredo et pertinet color albo aut rubeo. aut ui-
 ridi. Aliquando humiditas in effluit. liqsa et fetida. alba et
 nigra. siue rubea. alia quoque accidentia. calido apostema-
 ti attinentia. In nascuntur huic apostemati et in cura-
 bile fit. Separatio est apostema nascens in ore uul-
 ne. aut in ea tota. et fit uulna dura et petra. Intelli-
 gitur hec passio ex macilentia. quia patitur infirma
 et pulcritudine coloris non habita. et defectioe uicium
 appetitiue. et ablatione instrum. mamularum tumo-
 re. Spat autem in initio infirma. quia fit quida. Cum
 autem mores morbus. et plonget. ydropica esse spat.
 Distinguitur tamen ab ydropisi ex duricia. Neque alia quam ydro-
 pisi habent accidentia. Si tamen elongetur in ydropi-
 sum mutat. Conclusio est. cum durities restrictio oris
 uulue. nasciturque ex flegmate. flegmone uocato

apostemate. in extiori uulue parte nascente. cū subtilis
 sames dissoluit. ⁊ remanet quod est cūsus. ⁊ inuetaſcent
 incitat. Intelligi exantiori apstemate ⁊ ex duricie oris
 uulue. ⁊ in tactu apparente ⁊ ex ei qſtrictione. Emor
 rois ex cūsis est humouib; ⁊ melancolicis ⁊ intelligit in
 apiendo ore uulue cū argalia ut uisui ⁊ tactui appa
 reat. in q̄ cū dolor augmētat. coloris rubei efficit. cum
 aut quiescat. q̄si ſex uini ab ea effluit humidit. Ali
 qñ niḡ fissū ex cōpōe. ⁊ in partu nyma. in unctio autē
 n̄ ſentat p̄t dolore part. p̄ ū ſentat si cū digitis tanga
 tur maxime in quinctione cū ab ea ſanguis effluat
 apparet aut in uisui cū uulua apit. Vulnū aut ex
 tiori ſt̄ causa. ſic ꝑcuſſio ⁊ ſimilia. aut de intiori ſic
 duricies parturiendi. ⁊ acutas expſſionis. aut de t̄ctu
 ſedine ſiue fet̄ mortui. aut de colicis humorib; erū
 pentib; ⁊ eā comedentib; aut de crepita apostematū
 ſine puſtule. Aliqñ putredo est in ore uulue. ⁊ intel
 ligit q̄ apparet in tactu si cū argalia of uulue api
 atur. Qualitas q̄ ei intendit. ex humiditate que e
 gredit. Si enī ſit multa. ⁊ q̄si uini ſex ⁊ cū dolore
 ſicut apostematū crepita eſſe. Si nigra ⁊ fetida. ⁊
 cū dolore intenduntur cōmeſtio ⁊ putredo eſſe.
Si rubea. fractū eſt ⁊ fiſſura. Si uulna ſt̄ immunda.
 erit cū dolore ſic carnis lauata. Si munda erit ſa
 mes cūsa ⁊ alba pura ſine odore. Descendere uulua. ⁊
 foras exire. aut de causa est intiori ⁊ extiore. De exti
 ore ext̄ctū ſedine ꝑ partū si dureſcat ad exitū aut
 n̄ th̄at. ſcđm qđ oportet. Similr ⁊ ex fetu mortuo
 aut ex caſu femine de alto loco. aut de timore in
 mio uin̄ deficiant ⁊ imbra emolliant ⁊ in uulua
 lubricat. ⁊ foras egdr. ſic in feminis uident q̄lat
 nū. aut pugnantiū incidit manū ⁊ ſic uidetur
 in eidē nauigantib; ⁊ morte filioꝝ nuntiant. De
 intiori causa ex humiditate ē flegmatica ⁊ uisco.

sa. un lubricat uulua sic patiunt mulieres. uuentu-
 te exeuntel. p. nima coadunatione humoy in corpori-
 bus earu. Tortura uulne p. chimos e giliu. n. uiscosol in
 late uulue uno coadunati. ex qb; quat ut in aliud lat
 uioluat. n. qceptio thit p. tortura instrumti spmatis
Ablatio capiendi. aut ex mala e coplectione matricis.
 aut ex morbo officiali. aut de humouib; in qcauitate
 uulue. se coadunantibus. Ex mala coplectione. si est ni-
 mia n. fortis. sterilitas fit. Sin aut aufert uis qapiendi.
Si est calida incendit n. corrupit spm. Si frigida qstri-
 git n. ocludit uulua n. uenaru uiay oia. unde thit spi-
 ritu n. instrua. infrigidat n. ogelatur in ea. steru inter-
 tielis n. multu nascatur spma p. frigidine. Si humida
 n. potest qanere spm. Sicca fit giliu n. duru. u. nascet
 spma. n. extendens neq; sequens formatiua uicitem.
Ex morbo officiali. aut ex estriuatione e uiay spmatis
 aut apstentib; n. similib; q. intelligent sic dixim. Ex
 humouib; in qcauitate uulue coadunatis. flegmaticis.
 colicis. aut melancolicis. qui intelligunt ex humiditate
 exeunte extius. Plurimu femine cceptione pount ex
 gilitudine nima n. uultu causa e q. q. turbu of uulue
 oppilat. Vn n. potest tnsire maris spma. q. stringitur
 menstruoꝝ uia. Non q. ad of uulue. instrua efflyunt
 ut spm. Si q. curit paru e n. ualeat. Vn ypoct in a
 yho. Si in qd mulier in uultu est gilitudine n. qapit
 q. turbu of uulue cpmur. si n. increseat. Ablatio
 qapiendi. p. masculin ex mala est cplectione
 spmatis. aut morbo officiali. Ex mala qpletione
 q. si sit calida incendit. Si frigida ogelat. si liq-
 da. dissipat. Qd gseqt cu spma femine n. of uul-
 ue masculini assimilant. Si eni dissimilia fit ge-
 neratio multa. Ex morbo officiali in masculis tor-
 tura est uia uigiliu. Vn cu spma erit. n. recta
 uia in uulua tendit. Qd potest intelligi si non

rectū mungit. Oportet q̄ intelligi. q̄ si q̄ceptio p̄pter
 masculinū ut femina ablata sit. sedeat mulier sup̄ scānu
 ⁊ pannis eā cooperis. ⁊ suffumiga. Si fumigatio ad os
 ⁊ nares p̄foret. n̄ est ipsa in culpa. s̄ masculus. Si enim
 os uulue clausū eēt. ⁊ uenay ora un̄ sperma ad uul
 uā trāsit. ⁊ m̄strua n̄ p̄foret fumigatio corp̄ muli
 ebre. Simil̄ si ibidē esset humiditas. extingueret fu
 mus sic calor symatis extinguit. Si nimis calor fumus
 dissoluere ⁊ dissipetur. alij antiq̄ dicunt. Sym̄ mas
 culi sup̄ aq̄. si posueris. ⁊ dilaret. ⁊ nacet sup̄ a qua intel
 ligitur frigidū eē ⁊ subtile. neq̄ p̄ficat. Si infundit
 aqua ⁊ cūngit ualeat. Itē si uulua sua sit longa. ⁊ ma
 gna. huius aut uirilū uirga. non potest syma there
 sibi. ⁊ ita sit culpa masculi. Itē potest h̄ intelligi. ex
 significatione quā dixim̄ male cōplōis in masculis si
 ue feminis. ⁊ intesticis sic macillite ḡstie. nigredi
 ne. albedine. auricie. mollitie. symatis multitudine.
 ⁊ eidē paruitate. ḡstie. ⁊ subtilitate. Oportet aut
 intelligas qd̄ mulier n̄ cōcipiat. q̄ usq̄ auferant m̄strua
 ⁊ masculus usq̄ ad annos. lxxx. ⁊ plurimū usq̄ ad an
 nos. lxxxv. scdm̄ uirtutē caloris natalis un̄ cuiq̄ ho
 minis. ⁊ scdm̄ caloriē intesticis. Aliq̄n tam iuuenesit̄
 n̄ ḡnantes s̄ ḡnant cū in senectute p̄ueniant. ⁊ ḡ
 nio causa est. q̄ cōplōe testiculoy habent frigida aut
 humida. ante p̄fectā iuuentute parū generant p̄
 u idonei s̄ generare. q̄ calor eoy natural̄ q̄fortat
 ⁊ testiculi calidiores efficiunt. Aliq̄n idē cōsequit̄ ex mu
 tatione frigide diete ⁊ humide. in calida ⁊ sicca.
 Qui aut in adolescentia sua multū ḡnat s̄ cū in e
 tate p̄ueniant cessat̄ ḡnat. in adolescentia sua cō
 plōe testiculoy ⁊ sua ⁊ habuerit calida ⁊ humidam.
 in iuuentute aut ⁊ senectute calor augm̄tat̄ ⁊ desicca
 t̄ un̄ sym̄ cōburit. ⁊ etiā desiccatur. neq̄ ad ḡnandū
 p̄ficat. Qui in adolescentia parū ḡnant. aut cōplexio

eorum nimis est calida et sicca. et incensiva cum autem ad etatem
 ueniat. calor. minoratur. et temperatur autem ex diete mutati-
 one in temperamento nimis frigide. Vnde quidam adolescentuli
 feminam tantum se generant. Si in etate perfecta masculos ge-
 nerant. et ex. Causa est. Copiosus enim eorum et testiculorum in ado-
 lescentia frigida est et humida. In iuuentute et senectute
 calefit. et pars desiccatur. Ideoque masculus generat. Aliquam ex mu-
 tatione est diete. Oportet in hoc loco dicat. unde dubitat. Sig-
 nificatio scilicet in gunda sit. ut si mulier. Sentat masculus dum cum
 generat matrem uirga sua desuggente. sic sanguis fugit desu-
 git sanguinem neque spiritum matricem egredi. et mulier os uul-
 ue clausum et quinctu sentat. sine apostemate. et duricie
 uulue precedentibus; quod ex concupiscentia est matris. ad ardo-
 rem recipiendi masculi spiritus. Aliquam femine parum rigore
 patiuntur in coniunctione et dolore in umbilico inferiore
 contingente. usque ad matricem. scilicet. Menstrua non currit ex
 consuetudine. neque masculum uideat mulier concupiscere. In
 maxillis color uenarum est uiridis. et duriores sunt mamille que so-
 leant esse. Albedo in oculis earum est lunda uiriditate citigua
 facies sunt. lentiginosa que est ab hominatione uitium
 appetitiue defecione. et malorum ciborum desiderium habet
Certificat mulier concepit. de his que ypothesis in apho dicit.
Da magis mulieri mellitum in ora somni. Si circa umbili-
 cum toruam patiat concepit cognoscat. Si non ex quo. Oelli-
 cratum hoc facit quia uentositatem et inflationem gignit
 et uulniam cum recto intestino conuenit. ut uentositatem non inle-
 at. si potest carueat. et toruam faciat. Oellitum de cru-
 do melle ut uentositatem gnet. Si uis certificare fetum
 masculinum esse. Color mulieris pulcher est. motus leuior uen-
 ter rotundus. totus color corporis rubicundus. Si color fetus.
 motus tardus. uentus longus. in facie lentigo habeat. et a-
 liquam in aruibus; pustule et uulniam sunt. et fetus femineus
 erit. Causa abortiendi sepe aut de infirmitatibus est. aut de
 exactionibus. De infirmitatibus; in uiscosa humiditate in uulniam.

que fetū labricat. aut ex mala qyloe uulue. qz ut defi-
 at ctenua sic febr. aut ex uulue apsternate. aut ex
 nimio cursu menstruoy in qceptione. Vñ fetū mit-
 menti uenit mui. i mouit. anaturaq; expellit. de exp-
 tionib; sic saltu clamore nimio. timore. iracōdia. leti-
 ca. Que nimia si sint. i subita. Olutatio est cōtinua aut
 expausione siue casu in uentre seu dorso. aut ex ca-
 tartico aut p' mignitudine aut ex nimio cursu san-
 gnis. de aliquo membro corpis. Duricies parturendi
 aut ex matre. aut ex fetu. aut ex secundiua q tang.
 aut de aliq re extiori. Ex matre si nimis cōssa. aut
 uulua ei parua. aut uirgo aut tumida. aut debi-
 lis. ut fetū expellere n̄ possit. aut si apstema in uul-
 ua habuerit. siue aliā passionē. aut in m̄bro aliquo
 alio. aut si n̄ in tēpore alio part' exierit. Ex fetu si in-
 mus magnū ut ḡsūl fuerit aut parū leuis. ut ad inferio-
 ra n̄ descendat. aut si magnū caput aut duo capita habu-
 rit. aut mortuus fuerit. aut si plures sint. Quidā enī di-
 cunt se uidisse mulierē. v. peperisse. Tres aut. iiii. multi
 uidere. Aut si fet' n̄ sed qd oportet exierit. Caput enī fet'
 exire debet fet' p'us. i man' ei iuxta costas extensas. aut
 pedes p'us. sed n̄ distorti. Si alit' n̄ exierit. s; qd oportet
 ex scdina. aut si n̄ incidat ex ḡsitudine sua. aut si ante te-
 pus se scindat. aut si nimis subtilis sit ex causa extiore si-
 cut ex frigido aere. uulua qstringente. i coagulante.
 aut calido aere corp' rarificante. i uitate deficiente
 ut fetū nequeat expellere. In his omib; si mulier
 stermitatione patiat. adiuuat facilitatē partus.
 Sic ypoct' in apho. testat. Que inqt passionē uulue pa-
 tiat. i subita stermitatio uenerit. bonū est. signū.
 Dicunt obstetces qz parturire femina longū est. S;
 dolor debilis. Masculū dolor acut' s; uelox. Si de mu-
 liere ante partū sangt' exeat. durior erit partus.
 Si moiet. facilior.

De mamillis. s.

De mamillis.

Passio in mulieribus aut uniuersalis est. q̄ in eis sic malis
 nascit̄ in̄bris extiorib; mala cōplexio. apostemata ⁊ similia
 ue intelligēt sic alias dixisse nos meminum. aut p̄pria
 est sic calidū apostema nascens in ipsis ex coagulatiōe
 lactis. Qd̄ ex dolore intelligit̄ duricieq; ⁊ rubore. Si
 sanḡi coagulat̄ sit intelligit̄ ex duricie. ⁊ paruo tu-
 more ⁊ sanḡis dū mulget̄ ostensione dicit quoq;
 ypocras hec manū significare. Galienus eum ue-
 rū dixisse facit. n̄ tamen semper s; raro. cū sumus
 sanḡis ad cerebrū ascendit. Aliqñ patiunt̄ mamil-
 le ut una. ⁊ ambe c̄thant̄ in ḡuiditate. Vñ significa-
 tur nocumtū fet̄. aut abortiuū. Si una ḡthar̄ ⁊ ge-
 minū fiunt. unū abortiendū erit. Si dextra masculus
 ⁊ sinistra femina abortiet. Causa ḡthendi. q̄ sanḡi
 minuit̄ in uenis ad mamillā tendent̄ a m̄stris. Itē
 sanḡi ab omnib; in̄bris semp̄ ad uulnā descendit
 p̄ labore nat̄. ad expellendū fetū. Ergo ⁊ a mamil-
 lis. Aliqñ patiunt̄ uulnā in ḡuidationē. duriciē. dolo-
 rē significantē in genib; . coris. oculis. sic ypoc̄ dicit.
 Causa doloris. q̄ sanḡis augm̄tat̄. ⁊ multiplicat̄ in ma-
 millis. cū nata eū expulerit. aut in inferiora corpis
 aut in superiora expellit. Si inferiora patiunt̄ core-
 genna. Si superiora ~~est~~ obtalmia. ⁊ passiones oca-
 loꝝ **ALIAS. De coris. xlii**

Si aut̄ utq; d̄tha
 ⁊ unū sit l̄ge
 unū fet̄ oia abs
 r̄tunt̄

Nochi
 r̄s.
 p̄

Passiones in cocu ⁊ pedib; s̄t sc̄a. artetica. hęc pas-
 sio em̄ in ḡcathenatione nascit̄ corariū. differt a pa-
 sione artetica. q̄ dolor hui⁹ in corariū ē ossib; extiorib;
 descendens usq; ad ḡcathenationē genuū. ⁊ aliqñ
 in calcaneū ⁊ extremitate pedū. ab extranea par-
 te. Nascit̄ aut de humouib; grossis ⁊ sanguinolentis
 aut ḡllis ⁊ flegmaticis. in ḡcathenatione corarum
 inclusis. Aliquando in c̄cathenatione sua separant̄
 cora. p̄t̄ macie uiscositate. Quo si diu moiet̄ pedes
 c̄trahunt̄. ⁊ claudicatio subsequit̄. Pedes em̄ n̄ abis

reficiuntur ut oportet. Vñ q̄thant necesse est. Ido ypoct̄
 in ap̄ho. Qui dolent inq̄t in coris. si dolor se plongaue
 rit. ⁊ core disecatentur. necesse ē pedes c̄trahantur. ⁊
 fiat homo claudus. Plurimū h̄ fit in partib; sinistris. ⁊
 dolor est ⁊ tumor q̄ in c̄catenatione m̄broꝝ nascunt̄. A
 liq̄n in c̄catenatione m̄broꝝ pedū sic calcaneo ⁊ maxi
 me digitorū pollicib; ⁊ podagra uocat̄. Si in c̄catena
 tione genuū manūū ⁊ cubitorū. sola arthetica uocat̄. Na
 ct̄ aliq̄n in c̄catenatione maxillarū. ⁊ auricularū col
 li epatis ⁊ splenis. ut causa eius intelligi n̄ possit. Cui
 causa c̄catenatio est defecta. ad quā implenda ⁊ ex
 tendenda descendit humorū materia. ut m̄bra exten
 dat ⁊ eorū ligam̄ta nimūū dolorē ibi factura causa
 magnitudinis doloris ē duplex. una q̄ neruū ligam̄
 ta sunt sensibilia. ⁊ mat̄ia cū in c̄cauitate c̄catena
 tionis m̄broꝝ descendat. n̄ cito dissoluit̄. p̄t̄ duriciem
 illoꝝ locoꝝ. in h̄t ubi moueat ⁊ currat. sic molliora
 m̄bra. Huius passionis pars in dolore est patior. podag
 causaq; mat̄ia podagrica. in parua descendit m̄bra.
 ⁊ pollicis. Quorū c̄catenatio parua est. ut mat̄ia p̄t̄
 paruitatē suā capere nequeat si multa sit. Vñ numi
 um extendunt ⁊ dolor augm̄tat̄. Si descendat hec
 mat̄ia in maiora m̄bra sic coras diuidit̄ ipsa utpote
 in magna n̄ extundunt. neq; dolor ita magnificatur.
 D̄fectio c̄catenationis m̄broꝝ aut natal̄ est ex quo fac
 tus est homo. ⁊ unciū sumens a parentela aut ex la
 bore nimio ubi fatigata ē c̄catenatio. maximeq;
 pollicū aut ex mutatione nimia eidē c̄catenatiois.
 aut ex percussione locū q̄ c̄catenationis incendente
 inq̄ humores descendunt. aut q̄ in p̄ncipalib; m̄bris
 sunt. q̄ ad ipsam eos expellunt aut p̄t̄ labore nimio
 um sic equitare multū. ⁊ coitu. Quē causa hunc
 morbo gn̄ando ē passima. maxime si p̄t̄ saturita
 tē cibi ueniat. Vnde ypoct̄ in ap̄ho. Pueri inq̄t ⁊

ypo. muliere
 qd n̄ st̄ podagre
 ē instrua uidean
 recessisse qd hu
 ores illi in cor
 ore suo adunati
 rent cū instruis.
 L. vidi iqt̄ mu
 ere podagre n̄ in
 struosam qd ex
 illima oris dieta
 n̄ se abstineat

eunuchi n̄ st̄ podagra. Qd̄ c̄seq̄t̄. qd̄ coitu n̄ utunt̄. hec
 em̄ causa huius morbi put̄ dixi est maxima. Dixit galus
 sup̄ h̄c aphor. Et si eunuchi n̄ noceant. talit̄ dictant̄.
 ut corpora humorib; unpleant. sic̄ nimius est ab̄. i. po
 tus. ebrietas. quies. i. siuauitas. mundificandi corporis
 negligencia. Que omnia st̄ podagre causa. S; pueros
 numqua uidi podagros. nisi quod dolore artetū in ma
 nib; siue genibus hant̄ ex uicinitate pedū. h̄c̄ ypo. c̄
 in alio apho. Passio podagre plurimū mouetur in
 autūno. i. uere. S. sup̄ h̄c aphor. In uere p̄t̄ modica
 ta dieta. i. ḡsa in hieme accepta. un̄ humores in eorū
 corpib; adunati. cū ueris tēp̄ uenerit liq̄ fiunt. i. cur
 rentes m̄bra p̄ugant. i. in eis nocitura st̄. dein̄ expel
 lunt ad debilia m̄bra hunc morbo apparata. In au
 tumno adunant̄ humores multi in corpore p̄t̄ mul
 tos fruct̄ cōmestos in estate. Cū aut̄ autūnus uenit
 i. humores augm̄tati st̄. decurrunt i. m̄bra debilia
 put̄ dixi. Aliquando podaḡ ē ex parentela. vbi gr̄a.
 S; i sint̄ q̄da m̄bra in corpore; patrū debilia. fiunt
 in filiis similia. qd̄ m̄broz̄ fundam̄ta ex sp̄mate st̄
 facta. Sp̄ma aut̄ in corpore; huius mori mixtu ē cū
 humorib; huius q̄ morbi huius st̄ ḡnatiui. i. fili qd̄ ex sp̄
 mate ḡnat̄. In h̄c morbu incidat apparat̄ qd̄ in eis
 pedes debiles st̄ natalit̄. i. similit̄ om̄e m̄brū debi
 le morbo. ē apparatū. qd̄ nata hos humores mandat
 ad ipsū. Ideoq; cū m̄bra corpis. sepe infirma uidi
 i. sepe humores recipi. intellige debilia eē oib; m̄bris
 corpis. i. oib; succurr̄ aliis. Aliq̄n̄ dolor ar
 tetis i. podag nascunt̄ ex tristitia. anḡtia. uigi
 lia. i. aliis animę accidētib; qd̄ humores in m̄tiora
 corporis mouentur. i. in hanc cōtentionē debi
 le mittunt̄. Vniuersalit̄ aut̄ dico qd̄ artetis do
 lor. i. podag atq; scia. Plurimū nascunt̄ cū a
 bo. i. potu homines unpleant. i. q̄escunt. i. coitu

sepe operant. et nimium maxime per cibum. Nec autem in-
bra nascuntur aut accidentaliter sunt debiliora. Malaria
unum morbum est aut sanguinolenta ex tumore rubore. et
doloze intelligentia et pulsatione nimia. uivamentum
que res est actualiter frigida supposita et eo quod ratio cum die-
ta sunt sanguinis generativa. aut est colica et ex nimio do-
lore intelligitur et citumitate coloris. et paruitate tumo-
ris. Dieta uero infirmi generativa colere rubee. sunt. In-
uat res frigida supposita. Aut metacolia quia ex luu-
ditate coloris est intelligi. et duricie. cum uivamentum res
calida. et humida. Infirmi antioz dieta colore nigre fu-
it generativa. Aut flegmatica ex albedine coloris par-
uitate tumoris. et doloze intelligenda. Sed tam in qca-
uitate qcatenationis sensa. Inuat aut res actualiter
calida supposita. Dieta infirmi sunt que flegma generat.
¶ De uiscoso flegmate nascitur si in qcatenatione more-
tur augmentatum. ex qssitudine et uiscositate et tan-
de lapis generatur sic in uesica nascitur. Ad cum ita fit incu-
rabile est. Aliquod nascitur ex matia putidoy humoroy
comixta quod de diuisitate sigconu intelligitur. Sed huius
modi passionis durus intellectus est et obscurus. Cuius cau-
sa est multifaria sic diximus. Vnde difficulte sanantur. Opor-
tet autem te intelligere aptema nascens in qcatenati-
one sanie colligere. quia humiditas eius est uiscosa. Cum
autem augmentatur ut caro circudans qcatenatione
infundatur. pustule generantur sic in corporibus yposarta
habentibus. Si uero aptema et tumor in yodag dies mo-
rat quadraginta. qescit si in q. matia sit gilla. Si
enim subtilis sit. nimis moratur. Hec sunt sigcones morboz p-
sentiu. que in quolibet mibroz fit inciozuo.

- .i. De sigcoe nunciatiua.
- .ii. De sigcoe plenitudinis et dñatione humoroy.
- .iii. De sigcoe ypria morbi futi passionis nunciatiua.
- .iiii. De sigcoe typoz morbi.

v d e sigcōe acuta ⁊ diu tam morbi.

vi d e intelligentia crisi ⁊ ei causa.

vii d e qua p̄gatione crisis ueniat.

viii d e ymera crisi.

iiii d e sigcōe nunciantē crisin.

x d e sigcōe pessime mortis nunciatiua.

xi d e sigcōe mortis ul' salutis.

xii d e sigcōe q̄salus ul' mors infirmi possit p̄uideri.

Sigcōe nū.
tua.

In tellect' sigcōnu *De sigcōe nūciatiua. capit. v. capit. i.*
futurū rerū. n̄ mūi uiuam̄tū. q̄. scire sigcōne p̄sen-
tū morboꝝ. magisq; credendū est uiuare cū dignū
sit scire. Sigcō ergo nunciatiua quedā morbū de-
nūciat. ⁊ h̄ in sanis est corpib'. quedā salute morbi
aut molestatione ⁊ pessimitate. aut p̄ditione. Que-
tra in infirmis s̄ corpib'. Si medic' morbi nascitū
sit p̄uidus. dieta ⁊ medicina opat' un' morb' q̄thar.
⁊ sanū corp' scdm̄ sua natam̄ custodiat. Si uero in-
telligat qd' infirm' morbū euadat. fit in eo medican-
do. fid'. secur'. ⁊ sollicit'. S; p̄uidens qd' infirm' mortuus
sit. de nulla in eo medicina se intromittat. Vñ mag-
nū est medico uiuam̄tū. Si enī p̄uiderit ⁊ nūciaue-
rit. ab om̄ib' de sua medicina amabit' sibi q̄sidentib'.
⁊ bonā famā hic p̄merebit'. in futō mercede habitu-
rus. *De sigcōe plenitudinis ⁊ dnatōe humoroz.*

ōe plenitudinis
tione humoroz.

Significō q̄nūciat' q̄lis morb' sanis corpib' sit fu-
tur'. quedā unūsal' quedā particularis. Unūsal'. cū
una sigcōe infirmitates nūciant' multe. h̄ autē
humoz corporis monstrat plenitudinē. ⁊ eorūdem
corruptionē. Particularis uero uno iudicio unde
morbū ostendit. Nos aut' ab unūsal' incipiam' sig-
nificōe. q̄ in humoroz ē plenitudine ⁊ corruptione.
P̄lenitudinis causa est multa. cibi ⁊ pot' q̄ntitas ex-
ercitioꝝ ⁊ balneoꝝ negligentia multa. q̄el' ⁊ sua-
uitas ⁊ quib' corp' plures adunant' humores q̄

dissoluant. Et si humores illi de cibo nati sūt laudabili
 q̄ plurimū inueniunt in hominib⁹ poros corporis clausos
 habentib⁹; p̄t paruitatē humorū que ab ipso dissolu-
 tur. s̄ sup̄ scđam partem ep̄idumie. Qui sepe ⁊ mul-
 to laborauerit tēpore. ⁊ die om̄i ut labore incidit. ⁊
 multū uinū biberit. Labor autē in suo tēpore sit dū
 si morbi in ei corpore sūt gnandi. Peior ⁊ durior erit
 morib⁹; ū colā ⁊ uiscosū flegma adunant. q̄ quorū q̄n-
 titas est multa. Corruptio autē humorū ex multitudine
 est illaudabilū ciborū malos chumos gnantū. De q̄b⁹; in
 corporib⁹; p̄t remanet q̄. dissoluat plenitudo in corpe aut
 scđm q̄ uasa ⁊ ccauitas habeat. aut scđm cōparationē
 uirtutis que scđm uasa sūt. multitudo ē humorū in ue-
 nas ⁊ arterias. implens eas p̄t q̄. capiant ⁊ extendens sic
 uidet cū utres humiditate impleant. q̄ plurimū est ex
 sanguine ⁊ spū. Signū eorū q̄ corpe apparet pleniū. ⁊
 uenę tumide ⁊ extense. color corporis rubens tact⁹ calid⁹
 neq; sicut in balneo neq; in calido aere. h̄ enī mouet sā-
 guinē in corpe extē ⁊ uenę implent. Vñ color rubens
 fit. ⁊ tact⁹ calid⁹. pigrescunt ⁊ emollunt ⁊ extendunt
 alant. sensus t̄batur. aliquñtūlū memoria ḡuat. aliquñ-
 do ⁊ sanḡ effluit de narib⁹; solutionē h̄t uentris. die-
 ta fuit antea uñ plenitudo sit orta. Sōl mult⁹ ḡuita ^{sup-9}
 ⁊ dolor in capite. quib⁹; plenitudo corporis significatur
 ea que scđm uasa est. ⁊ est signū sanḡnis. ⁊ si sōment
 uñ anima letificet. ⁊ color fuerit rubens. p̄t plenitudo
 sanḡnis certificat. plenitudo q̄ scđm cōparationē uir-
 tutis. uirt⁹ est defecta neq; ualet ferre humores corporis. ⁊
 si sunt pauci sentit in corpe ḡuitas sine apparitione
 plenitudinis aliqua sine dolore ⁊ nocum̄to. Quia enī
 illa uere ex mal⁹ est humorib⁹; h̄ plenitudo aut ad cō-
 parationē uirtutis aiatē que mouet corpe uñ ḡuat in-
 miū ⁊ imbra indurant ad modū aut ad cōparationem

nascatur uirtutis. aut a digestionē deficiat cibi q̄ homo
 accipit. ⁊ supfluitas in corpore remaneat. que uirtu-
 te genat. Et si illa abundantia n̄ adeo ē multa ut
 corp̄ impleat. Intelligit aut̄ ex pigritia ⁊ ḡuitate ⁊
 desidiū cibi defec̄tione. ⁊ uidet in somnis q̄si ḡue pon-
 dus habeat in collū. Urina est indigesta. ⁊ somni. ⁊ si-
 dor mult. s; tñ sine rubore ⁊ tumore. ⁊ corporis exten-
 sione pulsus n̄ magnū. q̄a chum̄ h̄ faciens n̄ ē mult. ut
 corp̄ impleat. mult. tñ ē ad uirtutis deficientis cōparan-
 onem ut nequeat continere. Corruptio humorū si mali
 humores corp̄is sc̄dm̄ sanḡne s̄t. intelligit̄ ex siḡcōib̄
 ille q̄b; ⁊ corporis plenitudo q̄ sc̄dm̄ uasa fuit. S; habet
 alia ut in corporib̄ eorū humiditas appareat citius uenē
 plene. pulsus diuisus. parū habens magnitudinis. In ore
 dulcedo sentit. s; tñ q̄ sanḡs est ⁊ cōmixtione aliorū
 humorū n̄ libabit̄. dulciōr ille cū amaritudine aut sal-
 situdine omiscet. Et etiā a cōdine corp̄is febricitat. ⁊ aliqui
 pustule apparent diēta hominis calida ⁊ humida si-
 ut sic carnes ⁊ res dulces. Si etas sit adolescentia. ⁊
 regio austrina. tēp̄ ū uernū magis certificat̄ ex d̄na-
 tione eē sanguinis. Iterū si in somno reni rubea uide-
 at. que odori sit fetida. aut q̄si dulcia comedat cū a-
 cōdine. amaritudine aut salitidine cōmixta sit cer-
 cior res ista cū h̄e significationes appareant signifi-
 tur synoch. flegmones. uariolę morū pestilential. si-
 nantia. sanḡnis sp̄uta. ⁊ enarib̄ obthalmia. emorroid̄
 ⁊ similit. q̄ ex multitudine sanḡnis solent nasci. Signi-
 ficatio aliorū humorū tal̄ erit. Si corpori d̄net̄ colera.
 & corp̄ citrinū erit colorē aut rufū. defec̄tio appeti-
 tue uirtutis amaritudo sentit̄ in ore. punctura ⁊
 ardor in stomacho. abominatio angustia. uomit̄ co-
 llū. ⁊ digestio similis sitis. lingue siccitas. oclorū ḡcaui-
 tas. rigor. urina. & ⁊ subal. pulsus subal. ⁊ sp̄ullus. atq;

uelox. pustule apparent colice dieta p̄ma calida fuit
 ⁊ sicca sic s̄t alia sinapis sepe similia. Si t̄ps̄ estiuū fue-
 rit regio calida ⁊ sicca. etas iuuent̄ magis certificat̄ q̄a
 colā h̄. d̄net̄. Si in s̄ono uidit ignē. p̄resmon. fulḡ ⁊ rē
 aliq̄. citrina sit medic̄ cerciou in huiusmōi hōib̄ colicas
 passionē suspicam̄. sic t̄cianas causton frenesim colicā
 pleuresim ⁊ yct̄ciā. Apostema sic erupilas. formicas
 epatis calore. in urina ardoie intestinoy apostema
 desidii obi ablatione. siti nimia. Significatio mela-
 colicoy humoy dnantiū mutationem coloris in nig-
 dine siue luiditate. In ore sentit sapore ac̄re cū ni-
 mia siccitate. uigilias. cogitationes nimias animi sus-
 pitione. t̄ti facie. c̄strictione in stomachi ore. In hui-
 mōi corporis morphea nigra uidet̄. ⁊ pulsus tardus.
 subtil̄ ⁊ dur̄. urina alba. ⁊ subtil̄. et̄ dieta fuit colē
 nigre ḡuatiua. sic caro uaccina. camelina. capna.
 melongema. caules. lentel ⁊ similia. Oul̄t̄ fuit la-
 bor. ⁊ p̄uenenosa loca deambulatio. angustia atq;
 tristitia. in s̄ono timor. S̄onia timida que uidit ⁊
 terribilia. sic res niḡ. ⁊ tenebrosa. in uisu pessima.
 ⁊ in odore fetida ex quib̄ omib̄ certificat̄ melancolia
 maxime si etas fuerit senect̄. t̄ps̄ autū. regio frigi-
 da ⁊ sicca. Que significationes si appareant morbos me-
 lancolicos nuntiant sic lentigenes. morphea nigra lep-
 ra. mania. mentis p̄ditione. dura apostemata. cancer
 excouatione cutis uarices. elephantia. q̄rtanas. dol̄
 splenis ⁊ tumores. flegma corruptione signific̄ ex pi-
 gritia. m̄tis duritia. mollitie. salua de ore effluente
 multas sputis. sono nimio. timore in facie ḡuitate ca-
 pitis mutatione cutis in albedine. defectioe uirtutis ap-
 petitus ⁊ digestiue sicut paruitate nisi falsū sit fleg-
 ma. ⁊ intelligit̄ q̄ falsus sapor in ore sentit̄. pulsus ḡ-
 sus mollis ⁊ tard̄. urina t̄bida. Infirmi dieta flegma

talis sit generatua. sic se recentes pisces fructus et similia.
 et mundificandi corporis negligentia. si etas fuerit se-
 nectus et hiemale tempus regio frigida. et in sono
 quasi aqua. currente desuper uidit aut natando uadit
 ut pluuia uidit siue nubes magis certificant flegma-
 tis donatione. Que signa cum uidentur flegmaticos mor-
 bos nuntiant sic apoplexia epilepsia. paralysim. fe-
 bres cotidianas et similia. Qui in sono uidit quasi in lo-
 co potens sit. humorum putridorum in corpore abundan-
 tia dinoscit. Si in extremitate corporum sanorum appa-
 reat prurigo pustul lentigo. certificant mali hu-
 mores esse in corpore. Ne se significoes malorum humo-
 rum donationum et multorum. Oportet autem preuidas et re-
 hos morbos gnantes contra has cum causis contris ante
 que appareant morbi secundum quod sumi dicti. *De signis pa-*

e ppa
 futi et p
 ncia
 cap. iii.

Particularem signis morbi futi. aut de re intelligi natam aut non
 natam de re exte natam. De re natam si uideamur mutas-
 se quantitates sanis corporis a naturali consuetudine sui certifi-
 catur quod morbus sit uentus aut neutrum. Sic augmentet
 ut appetitua et minuat. non ex consuetudine sua. aut si
 sapoiant. non plus saporata. siue sit cibum seu potus. aut desi-
 dat res calidas. Similiter si digestio minor sit quantitate a-
 bi. aut ante tempus et plus gilla sit et subtilis. nigra et atrina. puti-
 da et similia. Item si urina plus sit quantitate potus. minus ueru-
 ba et alba. aut diuise colorata subtilis et gilla. aut putida
 morans. seu festina similia uenit subito erient si augmen-
 tetur aut minoretur. et sudor si maior aut minor sit. diuisus
 in colore et odore. et menstrua si maiora aut minora. et
 diuisiora in colore que soleant esse. aut si non ueniant. et si-
 militer emorrhoides. Et si sonus plus uel minus sit. aut consuetudi-
 nis sua egrediat. similiter sternutatio et ructatio. emunc-
 tio atque sputa. auricularum que putredo. Et ita de ceteris si

pl^q. soleat occupat^r p^rmmoret. Similit^r obluo et pigra
 que n^o sunt c^osueta. et si sensus corporis deficiat. et si cor-
 pus augmētet^r p^rmmoret. P^r in colore mutet^r rubore. siue
 cititate. aut humiditate. et similit^r. De re n^o natā si suā
 natām in q^ontitate siue q^olitate mutauerit. Similit^r in
 sōma sepe eidē speciei sunt uisā sic cū si uideant^r sōma
 et p^rt excitet^r et itē eadē uideant^r. hoīe n^o in sua sanitate
 p^rmanere significat. Neq^{ue} o^mn^{is} sigⁿtoes aut morboꝝ. aut
 neutru^m s^ut nunciāntes. Qui aut^{em} h^{ec} p^rdicta accidētia
 p^rfecte cognosce laborat. b^en^e cape poterit in loco illo
 in q^o de accidētib^{us}; disputauⁱ. Oportet aut^{em} h^{ec} oīa in sa- *Indrogard*
 nis corporib^{us} p^rquiras. neq^{ue} in^{ter}rogationē negligas. Q^{uod} si fece-
 ris uentā corporib^{us} n^o ignoras. et firmit^{er} nunciare futū po-
 teris. et ne ueniant in genib^{us}. Significōes de reb^{us} extra
 natām p^rapiendē s^ut. Si q^uis sudore patit^r fetentē futuram
 expectet febrē. q^uia fetor humorū putredinē ostendit. Simi-
 lit^r urina putida febrē sign^{ificat} ex putredine. Qui febrē h^{ab}
 cū sicca tussi et febris discesserit. tussis u^o remanserit. n^oci-
 ant^r uulnā in articulis p^rmanentia. Manē em̄ tussis p^r-
 maciam p^rmanente ostend^{it}. que g^olta est. et indigestibilis.
Termū u^o ei^{us} matia cū uulnib^{us}; semp^{er} solet euenire. Si q^uis
 raucedinē patiat^r uocē. et rubore colous. cū humiditate
 mixta elephantia nunciat^r futū. Si in corpore carbun-
 cul^{us} augmētent^r uulnā significant^r. Si glandes timor
 intior. Si q^uis de morbo acuto sanat^r. et pruriginē in a-
 liq^uo loco corpus patit^r. uulnā ibidē futū portendunt^r ma-
 x^{ime} si morb^{us} parū fuerit long^{us}. Si dolor capitis semib^{us} immo-
 retur cecitas. et mania designant^r. Si em̄ natā defi-
 ciat. indigēda. et expellēda illa matia. aut in o-
 culos descendet et cecitate faciet. aut in cerebri uē-
 triclos. et faciet maniosos. Si n^o semib^{us}; dolor capitis
 et emig^{ra}nea affuerint cataractas significabit. Si q^uis
 ante oculos q^uasi culices aut q^uasi muscas uidit catarac-

tal portendit. Si titillatio illa ex flegmaticis ē humo-
 rib; cū uentositate. hiq; humores in lacris faciei celi-
 dunt. ⁊ si in lacertos maxillarū descendunt. fiet pa-
 ralysis. Qui nimia dormitatione h̄t in corpore epylēp-
 sia uidit significare. Dormitatio enī ex oppilatione
 est huius que ne ut sensibit. ⁊ motiua p̄ oportet tū-
 seat ad membra impedit. Si uero moret h̄ oppilatio mol-
 lities inbroz fiet. ⁊ epylēpsia. Qui stuporem h̄t ⁊ assi-
 duam uertiginē epylēpsia. ⁊ caducū habitur⁹ morbū.
 q̄ stupor ē de humorib; flegmaticis ⁊ ḡllis dñantib; cor-
 porū. ⁊ uicigo illa ex eisdē est humorib; cū cerebro dñe-
 tur. ⁊ uenē ei n̄ impleant. Vñ h̄ utq; accidentia futu-
 re epylēpsie p̄nunciatiua. Si infanti acuta febrē
 habuerint ⁊ ḡstipationē uentris uigiliasq; ⁊ color eo-
 rū eoz erit rubeus uiridis ⁊ luidus spasim⁹ p̄nuncia-
 tur habentes nimia plenitudinē. ⁊ in capite graui-
 tate. in corporis sensib; turbiditate apoplexia s̄t ha-
 bita. h̄ accidentia n̄ s̄t n̄ ex plenitudine cerebri de
 humorib; ḡllis qui cū augmentent uementes ad cēbri
 uentriculos impleant ⁊ oppilant eos. ⁊ faciunt apo-
 plexia. quoz cerebrū patitur ex percussione ⁊ casu
 statū apoplexia patitur. In cēbra enī frangit̄ inuis q̄
 ab ipso ⁊ nuca egdit. Vñ sensus aufertur ⁊ motus.
 Quib; ab initio dolor ē in capite ⁊ in p̄cordis cū aug-
 mētabit̄ m̄te erit p̄ditur⁹. Qui h̄t ab initio ḡuitatem
 in capite. cū augmentet̄ mentis stuporē erit passur⁹.
 Si titillatione in toto corpore spasimū significat. q̄a
 plenitudinē neruoz futam demonstrat. Quib; oca-
 li s̄t rubicdi ⁊ ḡlli ⁊ tumor in facie cū dol' nimio in
 capite frenesū portendit. q̄ h̄ accidentia monstrant
 dñationē sanḡnis in cēbro. q̄ cū impleat̄ calida aposte-
 mata ḡnantur. Vbi tristitia ⁊ anima suspiciosa sine
 causa melancolia p̄nunciat. Tristitia enī ⁊ timor de

cosa nigra oriunt. siq; de cerebro dnet iste humor pre
 at passio. Si qd habet catarru nsepe ac multu. aut as
 ma nuntiat. aut p pleumonia. aut in pulmone. l in
 pectore uulna max si ho maciat. n strictu pect ha
 buerit. qa catarrus a cerebro descend ad guttur. n pul
 monē quoq; n pectus. qd si sit gllus canales pulmo
 nis oppilantur. n asma cfiat. Si acut eade membra
 plagantur n uulnera faciunt. Trillatio sepe uem
 ent sub ypocondria apostema in diafragmate futurū
 fig. Qui in pleuresi sanguē screant. n in dieb; xl.
 non mundificant. empic st futi. Sames enī si in
 pectore moiet ad pulmone cflunt. n cito uulnerat
 ppter raritate sube sue. Scream rotundū in pleure
 si p tūm p tend. n si sit cū significatione alienatione
 pertinente significat alienatio eē. Si qd hē in dextera
 parte guttatem sub diafragmate puncturā quoq;
 extensionē. habebit epatis passione. Cpar enī in la
 te isto. n in illo positū ē loco. ū si qd guttate sentiat.
 cōstipationē. punctam acutos humores. l aptema ca
 lidum. n si digestio sit alba. yctericia p nuntiat. Cosa
 enī p. n uadit ad corpus inferiora. h; cū sanguē myrta
 totū corp p ambulat. qd gtingit ex gōstipatione fellis.
 Quib; facies est tumida n similt oclor; palpebre ydro
 pisin signific. qd ut digestiua cū deficiat. nec possit
 ad h; adire loca ut digat tumore creat. Quib; tortura
 n dolor est circa umbilicū neq; mitigat cū farmacia l
 epichumate l calefactione. alio ue medicamine. tūpa
 nte signific uenturū. Si qd fastidiū hē n ab omna
 tionē n in sinistra parte sub ypocondria uentositate
 caueat colica passione. qd digestio si n exeat si clau
 dit cosa n in stomachu ascend fastidiū n ab omna
 tionē n uomitū fac. Colon enī intestinū in sinistra
 parte ē positū. cū g digestio n exeat. uentū neceē

est in h̄ loco claudat. Si q̄ in femorib⁹ ⁊ anchis gū-
 tate ⁊ extēsiōne habuerit in renib⁹; ostēd̄ passio-
 ne. Si in extiorib⁹; local̄ dolore habuerit expectan-
 da s̄ aptemata in extiorib⁹ local̄. Si un̄ similiter
 habebunt̄ int̄sec̄. Qui mingit̄ ur̄ sic litargiri pis-
 taturā lapide in uesica h̄nt. Si ardor ur̄ne diu
 moret̄. uuln̄a in uesica nunciānt̄ ⁊ t̄ga. Qui h̄t e-
 gestione cū tortā ⁊ ardore in natib⁹ disentiā h̄
 bitur⁹ est. q̄ humores cū digestione exiunt̄ co-
 sic s̄ l̄ acuti. si augmēt̄ priurigo ⁊ ardor natium
 emorroid̄ nunciānt̄. Si pregnant̄ solutionē uē-
 tris patiānt̄. abort⁹ signific̄. Si sanḡ in mamillas co-
 agulat̄ mulieris. mamā futā h̄nt ostēd̄. Menstrui
 enī sanḡ cū ad mamillas uenerit. ⁊ uirtutē in lac
 mutandi n̄ habuerit. sicq; in mamilla p̄manse-
 rit. calefact⁹ in pessima natam melancolicā mu-
 tatur. ⁊ causa manie efficit. q̄a fumi acuti ⁊ pun-
 gitiui in cēbrū ascendit. Si mulier macidissima
 est ⁊ cōcipit. abortit̄ fet⁹ ante q̄. inḡscat. Quia mu-
 lier macidissima cū cōcipiat n̄ grossescit. ut fet⁹
 p̄maneat in sua sanitate. Grossities enī est. cū sa-
 nḡ ē in nutr̄ntū totū corporis. q̄ cū fiat. ⁊ fet⁹ sine
 cibo remaneat necesse ē moriat̄. ⁊ eū mulier ex-
 pellat. Si mulier duritiē in mamillis patiānt̄ dolor
 mamillarū. corarū genyū atq; pedū oclorū neq;
 abouend⁹ puer nunciānt̄. q̄ durities mamillarū
 de nimia sanḡnis abundantia. q̄ cū augmēt̄. du-
 rities cōficiat. P̄ extendit̄. ⁊ natā abundantia illā
 expellit in h̄ mbra. ⁊ dol⁹ ḡnat. fet⁹ n̄ abortit̄. q̄a
 sanḡ nutr̄ntū sui sibi non defic̄. Mulieris p̄g-
 nantis m̄strua si currant ex q̄suetudine sua fe-
 t⁹ n̄ ē san⁹. Et simil̄ si lac de mamillis effluat
 cōtingit. q̄a nutr̄ntū fet⁹ sanḡ ē m̄struus. Qui si

ex consuetudine sua currat. defectio significat. cum non
 sibi there ualeat. Sui non mundificet femina per partu-
 morbo generat. Sanguis enim non exiens hinc inclusus est malus. Bonus
 enim puerum nutrit. necum traxit. Plurimum enim hinc si rema-
 neat apostema in uulua hepate generat. Et aliquando si san-
 guis est pessimus in portione portat uulnera habentibus
 ex quibus tumor nascitur qui subito decedat. fereque sunt uul-
 nera. spasmi aut thethani nascitur monstratur. Si an-
 tea significat mania pleuronia sanguis et sani-
 ei egestio. Pleuresis. Si enim apostema est in pectore cer-
 tificat infirmum de malis sibi futuris accidentibus. Si subito
 inter redeat. mouet materiam ad quedam membra principalia
 et pessimos morbos generat. Si res in dorso sit apostema
 fuit thethani et spasmi. quia hinc corporis loca plurimum sunt nu-
 sa. Si antea in pectore et ipsi curuantibus facit pleu-
 moniam. pleuresin. sanie et similia. Si sanie materia in
 stomacho descendit. et in testina facit sanguis egestio-
 ne. Si quod uulnera in capite patiat. locum ubi uulnus emol-
 lit. et locum oppositum spasmat. quecumque membra calefiant
 et frigescant. membrum eorum deiciant. Sumunt in quibus
 cuius sudor appareat. humorem calidum in eisdem membris
 significat. *De significatione temporis morbi. c. iiii.*

Significatio temporis morbi

Diximus significationes morborum sanis corporibus futurorum nun-
 ciantes. Oportet ergo dicantur eas significationes salutem siue
 portione infirmis corporibus portendentes. Scien-
 tia autem harum significationum aut uniuersalis est aut particula-
 ris. Uniuersalis in tria diuiditur. Aut in morbi temporis scien-
 tia. aut in acuta siue diuturni morbi differentiam
 aut in die critica et eius significantia. Nos ab uniuersali
 incipientes significatione de morbi ordinatione. quia temporis scien-
 tia maxime est necessaria. propter statum. Necessitas huius temporis
 duobus est modis. Una enim prouidet futurum morbum et crisis
 et alia secundum regimtum est infirmum futurum morbum necesse

c. iiii.

Ca

ē p̄uidere. q̄ plurimū in statu moriunt̄ cū h̄ morbi t̄ps
 molesti sit ⁊ p̄iculosi. Aliqn̄ in auḡm̄to moriunt̄ in de-
 clinatione non h̄ passione altā sup̄uente. aut de pec-
 cato regim̄ti incidente. Causa peccati aut ex parte ē
 infirmi seu medici siue infirmo ministrantis. Ex par-
 te infirmi si in obediens sit. medici si in regim̄tū ipsū
 peccauit ministri sic ex clamore. oburgatione. infir-
 mi p̄turbatione. ⁊ ex mot̄ in portunitate. ex q̄b; mo-
 t̄ reuēat plurimū ex morbis salubrib; si deficiat uirt̄ mo-
 riunt̄. Si fortis sit medic̄ p̄uideat ⁊ nunciet q̄ morib; tē-
 poris stat̄ secedit. Si uirt̄ defecta sit ⁊ usq; ad statū non
 suffic̄. op̄et medic̄ q̄fortatiuā uirtutis dietā ⁊ medicinā.
 Si morib; sit mortal̄ p̄uideat mortē an̄ statū scdm̄ q̄ntitate
 deflectionis. Regim̄tū infirmi si in statu fuerit ut suble-
 uet̄ dietā ne uirtutē ex cibo impediāt. ⁊ morbo non re-
 pugnet. Si morib; ad statū n̄dū p̄uenient. ḡsioe cibū infir-
 mo oportet ministrari ne uirtus dissoluat̄ usq; in statū. T̄ps
 morbi s̄t̄ un̄. In cui; auḡm̄tū. stat̄ declinatio. In cui; in ui-
 duandū. Aut enī in t̄ps qd̄ n̄ h̄t̄ latitudine ⁊ insensibile est.
 Aut in t̄ps cui; definitio in trib; est dieb;. Qd̄ ū in morbis q̄stat
 om̄ib; q̄uis ratio n̄ recipiat. Aut in t̄ps cui; mutationē sen-
 tiat̄ infirm̄ ⁊ nocum̄tū actionis q̄ad morib; incipiat de-
 coq;. h̄ aut̄ t̄ps certū est in cui;. Auḡm̄tū cū natā incipi-
 at digerere morbū ⁊ morib; augmentet̄ in fortitudine
 ⁊ uirtutes deficiant. Stat̄ est auḡm̄tū ⁊ cōplem̄tū de-
 coctionis qd̄ est cū morib; figit̄. neq; augmentat̄ ⁊ mor-
 bus molestior. ⁊ p̄iculosior habet. Declinatio p̄t̄ sta-
 tū incipit cū accidētia se figit̄ ⁊ n̄ mouent̄. ⁊ in-
 niu incipiunt. ⁊ uirtutes p̄ualent in morbū. ⁊ infir-
 mi quiescunt firmendo morbū. h̄ t̄ps trib; modis in-
 telligit̄. Aut enī ex natā morbi. aut ex accidētib;
 eū comitantib;. aut ex decoctione ⁊ eidē ablatioe.
 Ex natā morbi resp̄runt. q̄b; coadunatis morbus

cōficiat sic familiaria sicut accidentia familiaria sic alibi
 sicut dicta febris est dolor epingituum tussis et anhelitus Si
 ergo accidentia ab initio morbi minuantur neque augumentur
 et corporis deficiens quies morbi in augmento esse perpendit si uero
 tunc morbi in magnitudine augmentum augumentur ubi
 tandem defigat morbus ad statum ascendisse certificat Si
 a quantitate prius habita minoretur et quodam leuitatis et quietis
 senserit infirmus intendit morbus esse declinat. Ex acciden-
 tiis morbis comitantibus quod in quibusdam febribus dolor capitis
 in aliis alienatio mentis in aliis singulis et alia humorum. Nec
 autem accidentia cum aucturari uideantur et morbus auctmen-
 tat si uoluntate figuntur statim perpendit morbi. Ex defectu huius.
 Si in appareat aliquid decoctionis in urina nec in egestione
 neque in sputis morbum in initio esse intelligi. Cum autem aliquid
 decoctionis siccum appareat morbus in auctum esse intendit
 dus. Cum decoctio compleat morbus esse in statu et in declina-
 tione uergit. Quod ex infirmi quiete et leuitate intel-
 ligitur. Si morbus ex periodis febribus perquirenda sunt
 accidentia que comitantur in tempore accessionis
 et aucturationis et minorationis et decoctionis
 et eisdem ablationis et festinationis et more longitu-
 dinis et breuitatis. Si uero quietis et leuitatis in festina-
 tione et mora longitudine siccum quod si febris ante
 tempus festinat aucturationem siccum. Si moret
 per suum tempus declinatio portendit. Si tamen oportet
 perquiri quod multe sunt febres que ante tempus in sua pri-
 de festinat alie morantur. Unde oportet intelligi
 quod si febres festinant ante tempus illud quo festinare
 solebant intelliguntur in augmento esse. Si uero in declinatione
 augmentum febris in longitudine et breuitate si tempus aug-
 mentandi longius est quam soleat intelliges in augmento esse. Si uero
 autem in declinatione si si equale in statu. Si febris naturaliter festinat et
 tamen moratur et festinare et morari suum equale si potes intellige

esse statū. Ex longitudine quietis infirmitati pendis.
Silongē quiescat infirmus a febrībus. et corp⁹ a calore mun-
 dificetur. et alleuet. ī dectoe eē intellr. Si tps accessio-
 nis feb̄ egle ē sine q̄eti. et infirmus a febrībus dimissus neq;
 leuitatē neq; q̄etē sentiat. ī statu itendit eē feb̄. Oportet
 autē itelligi quia spatium unūcuiq; horū. iiii. tpm̄ ex lon-
 gitudine et b̄uitate ē morborū. qz tps unūcuiq; et augm̄ti in
 acuta eḡtudine parē. et similit̄ stat⁹ et dectois. Materia enī
 hūc morbum gnans ē. subtilis et calor fortis. S̄n morbi
 decoccio festinat. ī morbo ū diutino spatium horū. iiii. tpm̄
 longū ē. Materia enī unū extat q̄lla ē. et calor par tuis. S̄n
 fit ut digestio et decoccio morent. iō qz diuturnū morb⁹
 ī estate b̄uior ē. cū estū calor ad coq̄ndam matiam aduue-
 et acur⁹ morb⁹ ī heme longior s̄p̄ fr̄tūdie aeris hūo ē. qz
 lant̄ et decoccio ē tardant̄. Testat̄ h̄ b̄uitatē q̄rtane et coti-
 diane ī estate. et calo tpe. et longitudo eoy ī heme et autūno.
 et tpe fr̄gō. Feb̄ autē simochon̄t causon sudore supueniente
 neq; t̄m̄nū. et plente diuturnitate siq;. qz multitudinē matie
 demōstrat. *De significatione acuti et diutini morbi.*

Scia acuti et diutini morbi necesse ē. duab⁹ ex causis. a exp-
 uidentia ū morb⁹ finiat. a ex cibi infirmitatē ordinōibus.
 Exp̄uidentia qz pall̄ acuta finit. ī die critica. Diutina cū di-
 ḡestione et dissolutione. Oledic̄ ī acuta eḡtudine salt̄ mor-
 bi t̄p̄ditiōnē nūtiat. ī die critica. Induitina ū sc̄b̄ decoccionē
 et dissolutionē. et causet̄ decoccio et minorat̄ et dissoluit̄
 ūt. Ex cibi ordinōibus. Quia enī acuta eḡtudo uelocit̄
 uenit ad statū. necesse ē subtili dieta infirmitatē nut̄at. ne
 nata īpediat. Ex diḡstioe ciboy ad morbū repugnat. In-
 diutina infirmitate crassos cibos necesse ē subpeditare. ne
 ex longitudine tpm̄ uirtus dissoluat. Cū t̄m̄ ad statū
 pueniat. uideat̄ ut iā subtili det̄. hac de causa morbum
 acutū et diutnū intellige maior ē necessitas. acur⁹ qz morb⁹
 eē intellr. ē p̄ parū tps ē stat⁹ et molestacionē h̄t. S̄n ypoē

i aph. Iudiciū iqt de morte i uita n̄ pfectū i certū ē i
 egitudine acuta. hoc aū dix̄ p̄ molestacionē i suoy accētū
 duricie. Vñ sic de uita sp̄amus. ita i de morte timem̄ &
 exūso. Eūdo aū acuta ordinē h̄ i suo acūmie. Et enī
 acuta i ultimitate. ē t̄m̄ ē i. iiii. die. Et quoq̄ acu
 tissima ē t̄m̄ ē i. vii. die. Et que uocat̄ acuta absolute
 cui t̄m̄ ē i. xiiii. die. ā. xvii. l. xx. Et que uocat̄ acuta
 mutatiua ē t̄m̄ ē a. xx. usq̄ ad. xl. i uita nullus morb̄ uo
 cat̄ acutus p̄. xl. die finend̄. Er̄t q̄ dicit̄ ē t̄m̄ n̄ ē sed
 ē sin. s̄ dissolutionē n̄ apparentē sensu. i matie decoccioē.
 P̄ dino ex minoratioē i uita designat̄. i ablatioē decoccionis.
 Quom̄ morb̄ acut̄ ē cū intelligat̄ finend̄. i dissolutionē dicit̄.
 de spē morbi i motu suo. pulsu figa. ep̄s q̄litatib̄. i ex reb̄
 iunctis siue disiectis. D spē morbi sicut causon i uia t̄iana
 i sinocho. i aliu feb̄. q̄p̄ ap̄emata seēt̄ i uiscerib̄ sic freneli
 pleuresi. p̄ pleuimoiā sinantia i feb̄ acute i t̄ia die finende
 q̄rtane aut̄nal̄ t̄ hiemat̄ max̄ cotidiane n̄ i t̄iane emittent̄
 feb̄ liphoritos. i aliu morbi flegmatici i melancolici morbi i
 dicit̄ neq̄ ē cū finendi. Mutōe morbi q̄ si uelox sit mot̄ i ca
 lor fortis nocentiū i dolor fortior. acutus morb̄ demonstrat̄.
 Et t̄i. Ex pulsu. q̄ si sit magn̄. uelox. i sp̄illu. acut̄ denū
 ciat̄ morb̄. si parū tardus i rar̄ erit dicit̄. Ex figa i q̄lita
 tib̄ ep̄s. q̄ si i p̄ma die morbi appareat̄ minoratio carnis de
 sicco faciei. mutacio coloris ā rubore. ā cit̄itate acutū i
 mat̄ morbū. Si t̄ dicit̄. Ex reb̄ iunctis siue disiectis i tel
 liguū ex reb̄ ē natalib̄. i. etate i firmi. i t̄ploē sua t̄p̄ i re
 gione sua. Que si uingant̄. ē sup̄ dictis. ut i firmi sit
 i uuenis. cōplo cala estuū t̄ps regio i aer cals maḡ
 i maḡ cōficandus ē acutus morb̄. Si i firmi senex
 sit aut̄ senior. i regio frigā t̄ps hiemale. sit et̄ morb̄
 dicit̄. Si siḡōes int̄ hec fūnt̄ mediocres i morb̄
 medioēs. int̄ acutū i dicit̄ erit. Oportet aū ut bñ
 studeas i uestigel̄ has siḡōes. i ut forte i debile sp̄are.

Si enim h[ic] fecit de acute e[st]itudinis i[n] diu[er]sitate scia[n]s n[on] fallis.
Ter[ti]a morbi dixerunt **vi. de intelligencia c[ri]sis et causa**
 acuti i[n] diu[er]sitate d[ic]it[ur] ut de crisi et eius causis dicam[us].
 dico au[tem] q[uo]d salus morbi i[n] mors. morbi s[un]t co[m]mutacio i[n] re-
 solutio. Que a[ut]e[m] i[n] paruo s[un]t t[em]p[or]e subita. i[n] i[n]firmu[m] ad salt[em] du-
 centia. aut ad morte[m] deferentia. Que ducit ad sanitate[m]
 bone c[ri]sis e[st] d[ic]it[ur]. Que ad morte[m] male. h[ic] au[tem] i[n] acuta e[st]tu-
 dine s[un]t s[er]uanda. a[ut]e[m] mutacio paulatim i[n] longo t[em]p[or]e p[ro]h[ic]it[ur].
 ducens i[n]firmu[m] ad salt[em]. q[ui] cu[m] augm[en]tacione fit uirtutis.
 i[n] minoracione morbi paulati. a[ut]e[m] h[ic] ead[em] mut[ati]o paulati ad
 morte[m] ducit. Que fit cu[m] uirtus minorat[ur]. i[n] morbo augm[en]tat[ur].
 h[ic] e[st] au[tem] e[st] m[en]s s[er]uanda. i[n] subal[ia] h[ic]e[st]acio ep[ist]ol[ar]u[m] &
 calor natal[is] extinguit[ur]. i[n] mut[ati]o ad salt[em] i[n] ad morte[m]. h[ic] au[tem] uirt[us]
 i[n] diu[er]sitate e[st]itudinis aut mut[ati]o i[n] tardu[m] i[n] uelox. diuisat[ur] &
 ad salute[m] ducit. Q[ui]d fit cu[m] morbo subito reuoluit[ur] ad bonu[m] i[n]
 p[ro] paulati morbus minorari i[n]cipit. i[n] uirt[us] augm[en]tari. q[ui] ad
 morbo finiat[ur]. aut mut[ati]o i[n] tardu[m] i[n] uelox ducit ad morte[m].
Quod fit cu[m] subita morbi reuolue ad malu[m] i[n] p[ro] i[n]firmu[m] uirt[us]
 minorat[ur]. i[n] paulati usq[ue] ad morte[m] dissoluit[ur]. h[ic] duo i[n] medi-
 o[rum] s[er]uanda passionibus q[ui] i[n] acutu[m] i[n] diu[er]sitate mor-
 bu[m] h[ic] h[ic]. Ergo s[er]uanda c[ri]sis s[un]t. vi. Mut[ati]o p[ri]ma ad bonum
 subita. i[n] d[ic]it[ur] crisis bona. Sec[un]da ad malu[m] subita. i[n] d[ic]it[ur]
 c[ri]sis mala. T[er]cia morbi mut[ati]o paulati ad bonu[m]. i[n] uocat[ur]
 dissolutio. Quarta paulati ad morte[m]. q[ui] uocat[ur] s[er]uanda
 atq[ue] finitio. Quinta mut[ati]o subita ad bonu[m]. que
 paulati minoratur usq[ue] ad morte[m] sanitate[m]. Sexta si-
 milit[er] ad malu[m]. e[st] uirt[us] defic[ere] usq[ue] ad p[er]dendu[m]. h[ic] duo s[un]t
 sita c[ri]sis d[ic]it[ur]. Bona c[ri]sis i[n] statu acute e[st]itudinis cu[m]
 h[ic] uel subitilet[ur]. i[n] natura ad dissoluendum bonu[m] a
 malo mouet[ur]. i[n] expellend[um] malu[m] s[er]uanda. ut a c[ri]pe
 eiciat[ur]. Mala c[ri]sis similit[er] e[st] i[n] statu e[st] nate p[ro]ualeat mor-
 bo. Est q[ui] sic d[ic]it[ur]. c[ri]sis mut[ati]o uelox s[er]uanda morbo
 i[n] duricie accidentiu[m]. i[n] i[n]firmu[m] reluctantiu[m]. ducet

ad sanitatē aut ad mortē. Velocitatē dixit mori ipse calor
 re. calor enim naturalis uelociter facit mortem. Accentum du-
 ricem et infirmi dixit reductacionē. quia morbus in ultimitate
 stat et uirtus est potius. ex furore humorum uero morbus extitit
 et ex naturae repugnacione in morbum. Et enim repugnat mor-
 bo. et ut eum uincat quicquid potest se adiuuat. ut materia. scilicet a corpore
 expellat. Similiter morbus et uirtute pugnat. et laborat ut
 sibi preualeat. Cum autem uirtus morbum superat. fit etiam bona. et
 infirmum ad sanitatem ducit. et est morbus uirtute uincit fit mala
 etiam infirmum in infirmum. Vocatur et crisis iudicium quia hoc tempus
 apparet perfecto medico ad quod tendat infirmum. ex scientia quanti-
 tatis acuti morbi. et uirtute infirmi. Non oportet uirtute
 infirmi inuestigare. quia multum uiuat in pronosticis futuris me-
 die. non autem ex ratione possit intelligi. sed potius experientia. et ui-
 sitacionibus infirmorum assiduus. Intelligit autem crisis tres modi.
 aut enim ex scientia rerum cum quibus ueniat. aut ex scientia. aut in qua
 die esse debeat. aut ex scientia significacionum suarum. id est accentum ma-
 loz. **vii. De p[ro]gnatione crisis qua ueniat.**

Scientia rerum cum quibus crisis sit uentura. talis est in qua
 tenda. Cum enim uirtus preualeat morbo. aut materiam
 eam expellit omnino a corpore. ut ualeat illud purgare.
 aut in aliquo membrum parte ignobile. atque debile. purga-
 tio materie expulsa est. cum morbus acutus sit. et
 materia subtilis et leuis. hoc autem autem est cum sudore aut uo-
 mitu. siue digestionem. aut sanguine naribus efflu-
 ente. menstruis quoque et hemorrhoides. Quodcumque horum ue-
 niat crisis exitum habenda. hoc quod purgatio in quibusdam
 est maior. in quibusdam minor. sed materiam quantita-
 tem et locum infirmum. Sed materiam quod in colica
 et pacuta passione crisis erit cum sudore. uomi-
 tu siue digestionem. In sanguinolentis uero morbus
 et febris que sequuntur apostemata in uisceribus. si
 ex calida sunt materia. erit et sanguine naribus effluente.

mstruus. t' emorroid. Sed locū infirmū q' cōsit
 ī frenesi cū sanguine enarib' erit. r' nūmo sudo
 re in collo. r' in capite. In febrī que post aposte
 mata ē. epatis si sit in gūpo sui. erit cū sangui
 ne enaribus dextris. aut cū sudore totius cor
 poris aut cū digesta ur'. Si ī scauitate sit epa
 tis. plima crisis cum solutione uomitu sudore
 sudore. t' menstruus t' emorroid erit. In feb' p' apā
 spenis. Si in sinist' parte apostemata erit. G. sup
 primā partielam epidūme. Va causon que est
 ex pura colā plimam crisin faciet. cū sanguine
 enaribus effluente. Virtus enī calorū ī hac feb'
 leuat sursum sanguinem r' dissoluit. r' uentositatē
 gignit. Vñ uene apuunt r' crepant. r' māria ī qdā
 mbra mandatur. in quib' m' generant. t' uulnera t'
 apostemata. t' mōscunt aliqua mbra. Qd' attingit cū
 morbus n' adeo ē fortis r' māria grossa neq' uirtus
 multū fortis ur' aū clara. Plimū h' ē ī morb' quoz
 crisis p' dieb' .xx. Quia quicq' morbus p' .xx. dies tmi
 natur. matie ē frigide r' grosse. r' ad digerend' dure
 un' usq' ad .xx. dies morbus morat' t' plus. Dein cū
 nata d'fortatur in māria ī aliq' mbru expellit eam.
 un' gnāt uulnera nigdine t' apostemata. Vulnera si ī
 aliq' d'catenatione sunt defecta r' infirmū dolore ar
 teticum ī manib' t' pedibus hāt. Apostata gignit
 si ī infirmitate sua infirmus laboriosus fuerit
 aut alicui mbro uim itulerit ypoēs ī aph. labo
 rantes. t' si febricitauit plim ex apostata ī artielis.
 t' m' q' qdā mbroz fatigauit. an' quā infirmat' fuit.
 ī idē mbru morb' incidit. apā etiā ī mbris nascit.
 natali' debilibus. sic p' auriculas si passio ī cerebro
 fuit. ā molli carne. q' ī collo ē si morbi s' suffoca
 biles. aut ī molli carne asellaz. ī part' pectoris &

pulmonis & pleuresi. aī quib' sic i feb; aīa splenis &
 epatis. sequitib'. & aīa alioy mēbroz q' sub ypoēdria
 sunt. apostata pessima mēbra i quib' nascunt' dem
 gntia. sūt in febrib' q' ex uiscerū sunt apostatib'. Cū
 hū omib' acutus morbus finit'. Qd' aū morb' cū quo
 libet hoz n̄ finit'. peior q' fuit' reūtitur. Si apostata
 p' auriclas exeat. neq; sanem faciat. reuersionē
 morbi significat. ā auriclor' aīa. Oportet aū itelli
 gat' q' ē morbus finiat'. si n̄ aliquo p'cedentiū siue p'
 gōne. l' uulneribus l' aīatib' n̄ debe te fide quin reū
 tatur. N̄ oportet te fortis studere i infirmi regi
 mine. sic dicturi sum' i regimēto eēgitudinē exeuntis.
Si enī h' fecit' & morb' fortis n̄ fuit'. n̄ reūtitur. Si for
 tis sit & tu f' q' oportet infirmū bñ rexū. reuertit'
 h' n̄ fortis & infirmus sanand' erit. Si negligat' infir
 mi regimētū. reūtitur morbus duplus. q' fuit'
 & n̄ creatur. **viii. De ymera crisi.**

Ymera criseon in die hūda ē detēminato. id. iij.
 .iiii. v. vi. vii. viii. x. xii. xiiii. xv.
 xvii. xix. xxvii. xxxi. xxxiiii. xxxvii. xl. &
 p'. xl. morbus ē cū n̄ finit'. s; ē eēgitionib' & dissolu
 tionibus. Ypoc tū dix' i p'nosticis. q' cū i. xl. lxxx.
 & c. xx. ueniat. Itē dix' q' infantū morb' vii annis
 finiat'. aut ē ad etatē pueniat. G. n̄ diē morbos cūcor'
 p'. xl. diē finendos. hoz enī mot' tard' ē. sic cū
 mot'. q' ē p'. xx. n̄ ē uelox. ueluti dierū ē añ. xx.
Cretice q' sunt diē usq; ad. xl. uementes. & ibi se
 oplentes. Diē i medio p' tūsse n̄ sūt cretice. ē cri
 sis i eis n̄ ueniat. l' si euenit rara. ē q; aut mortal'
 aut morb' reūtit' peior qm fuit'. He aū diē cūce
 icipiunt ex quo infirmus mutacionē suay sen
 tit actionū. & ex nocimētū. Pass' mulierū q' p' partū

eis ueniunt a die partitionis sic ypoē die icipiunt.
 dies cretice .iiii. modis diuisant. ex spissitudine cri
 sis in ipsis ueniunt. et ex raritate. Sed s mod' ex nūtio
 qui nuntiat res p se futas. Tercius ex bonitate et ma
 lignitate sua. Quartus ex uirtute et debilitate. Spis
 situdo siue raritas. q sunt qdā dies cretice. et quib'
 crisis sepe. et s in quib' raro uenit. et in quibus me
 dioeris dies i quib' uenit sepi diuersat. .iiii. spissan
 di gradibus. Primus enī grad' .vii. et .viii. Sed s.
 xi. xvii. xx. Ter. xi. xvii. xxi. Cr. iii. et xvii. Dies
 i quib' crisis raro uenit. i. .iiii. diuidi. Primus .xii. vi.
 Sed s. viii. Ter. xvi. Quartus. xviii. Medioeris est
 Ex. xiii. xv. xxiiii. xxvii. diuisitas diei cretice. ex
 nūtio rei p se futē. quid i die cretica uenire debeat.
 nūtiat ut pote. .iiii. nūtiat q ex csi i. vii. ueniat. et
 q malignitatis i. vi. Vbi gra. Si i die .iiii. appareat
 bone sigcoel. sic i ut cocciones. digestioel. et corpus
 ifusionel. et gutte sanguinis naribus effluentes. et
 desidiu cibi excitacionel. et som. et mris bonitates. fit
 plemtu morbi i die. vii. Si uero male apparent
 significaciones. sic ai debilitates eximitatum frim
 dines. sudoris n i toto corpe dispersionel. infirmi qui
 tates. mors ifirmi i die. vii. erit. dies. vii. nūtiat. xi.
 xi. xiiii. xviii. xvii. xvii. xx. Diuisitas diei etice in
 bono et malo ē. q qdam crisis bona ē. et fiducial.
Bona crisis ē e qua morbi finit. et an q sigco decocionis
 imminuit. et accntib' malis caruerit. q timida sit.
 sic tremor ē et cord' dolor i p cordis. et cū aliq ē p gōne
 et an se nūtiū bonū habuit. he ut dies ut se sui prio
 res et potiores. Priores his omib'. vii. et xviii. hūtiat.
 p has i bonitate. .iiii. s. et .xx. Minores his i bonitate
 xi. et p hac. xvii. xv. xxi. p hac. .iiii. ē aū dies i q crisis
 ueniat mala. Mala crisis ē q n pcedit decociones

sigcoēs. ⁊ accētia sunt pessima. maq̄ ⁊ molesta. i. vi. ⁊
 xii. p̄ hal. x. p̄ hac. xvi. ⁊ xviii. Diuisitas celis i uirtute
 ⁊ debilitate ē. q̄ ē quedam dies etica. q̄ curcādo
 currat. q̄dā n̄. Curcādo current q̄dam sed. iiii. opu
 tat. ut. iiii. vii. xi. xiiii. xvii. xx. xxiiii. ⁊ i h or
 dine usq; ad. xl. sic dix̄ ypoē. T̄mū iqr̄ q̄ ē p̄ xl.
 cētatio. xx. sunt dies. usq; ad. cxx. Cū aū. xx. t̄se
 at deficit uirtus. iiii. Virtus etica transit in. vii.
 ⁊ cēs. cū. iiii. ⁊. vii. cētantes. ipse s̄ fortiores. ⁊
 motu uelociores. Dies aū etica q̄ nō cētando currit.
 ē dies illa q̄ int̄ quartanarios ē. ⁊ vii. Quaz uirt
 ē usq; ad. xx. q̄s eū transeat n̄ ē uirtus in eis. Si aū
 sit ē debilis. Causa etice diei i. iiii. ⁊. vii. fortior ⁊
 alius uelocior cursus ē lune. Cū enī stelle motue om̄iū
 destruendoy ⁊ destruendoy sūt i mūdo cause. ⁊ una
 q̄q; haz hāt pprietatē faciendi ⁊ destruendi rē s̄
 alta. ⁊ luna pprietatē hāt sigcandi rē uelocit̄ se mo
 uentē ⁊ d̄ribilem ⁊ ut̄ uelocitatē hāt ē om̄ib; aliis
 i diuisione ⁊ motu rer̄ p̄ uicinitatē celi sui mundo i se
 riori. accionesq; sue in uno quoq; appareat i se. ⁊
 p̄m̄ ē uingūtur ē sole. ⁊ illo t̄p̄r̄ ē int̄ se ⁊ solem
 q̄d̄ sūt. xlv. ⁊ sua figa media sūt q̄dratura. q̄ ē i. iiii.
 die. siue apparitionis. ut̄ ē actiones sue debiles sūt. i illo
 t̄p̄r̄ ē int̄ se ⁊ solē. lxxxv. sūt q̄d̄ul. ⁊ tē figa ei q̄dra
 tura uocet. q̄ it̄ se ⁊ solē. iiii. par̄ ē cētū. q̄ i die
 ē. vii. a diuic tione sui. ⁊ actiones ei i h t̄p̄r̄ sūt
 fortes. ē it̄ se ⁊ solē. c. xxxv. sūt q̄d̄ul. ⁊ figa sui. tres
 partes sūt circuli. ⁊ h i. xi. fit die a sui diuic tione. ⁊ ac
 tionēs ei debiliores sūt p̄orb; i. q̄ soli se opponat.
 ē int̄ se ⁊ ipsū. clxxx. sūt q̄d̄. ⁊ eius figa uocat oppo
 sita. q̄ i die. xiiii. ⁊ figa eius p̄fect̄ ē circū. actionesq;
 sue fortes sūt. ⁊ similit̄ ē ab oppōe sol̄ ⁊ xlv. q̄d̄ don
 get. lxxxv. a. cxxv. mutat suas actioēs circa rerū

mutaciones. q̄ i una q̄ die q̄ta ē. ē luna i q̄ his p̄sent
 t̄p̄ib. ⁊ faciat bonū ⁊ p̄sum ⁊ siḡtatis reb. ⁊ que p̄
 eam in h̄ mundo agunt. Si autē n̄ p̄sp̄et facit ma
 lū. ⁊ molestacionē. Cū autē acutus sit morb. cui p̄
 ē uelox ⁊ d̄t̄abit motus. ⁊ causa morbi sit n̄ p̄spe
 ritas lune. i ortu infirmi. h̄ autē d̄tingat ē a loco non
 p̄spo elonget luna q̄ sit i t̄p̄ morbi. d̄fortat morbi
 motus. ⁊ hoc ē i. iiii. die. Cū autē. lxx. elonget
 q̄dib. ⁊ siḡta ei ē q̄dratura. de loco non p̄spo. ⁊ h̄ ē
 in die. vii. d̄fortatur ut infirmi. Et similis cursus
 ē eius ē a loco n̄ p̄spo elonget. sic cū cursus ei a sole
 elongetur. ⁊ inde motus morbi d̄fortatur. i una q̄
 die. iiii. ⁊ siḡto eius i medio ē. iiii. ⁊ si cursus eius
 p̄. vii. sit significo erit i. iiii. T̄m̄n̄ autē añ. iiii. t̄
 vii. ueniens. q̄ raro d̄tingit iō d̄sq̄. q̄ a natā istimul
 lat ⁊ cogitur. ut añ. iiii. ⁊. vii. fiat t̄m̄n̄. a de min
 euentu natē. ad d̄plendū t̄m̄n̄ q̄ i cep̄ iā ēē. Causa
 istimulat ⁊ cogens natam. fortitudo ē morbi. uelo
 citas mot̄ sui. subtilitas ē matie. calor aeris. ⁊ aliqu
 ex errore regim̄i cibi. ⁊ medicam̄tis calor. ⁊ ex ua
 festinatur crisis. Q̄ autē p̄ h̄ac causā ueniat. h̄t dura
 ⁊ molesta accētia. Et si h̄ causa ē i morbo cui p̄tineat
 ad salutē siḡto. c̄lis n̄ uenit p̄fecta. ⁊ reuisionem mor
 bi nuntiat. Causa min̄ eueniens nature ut n̄ faciat
 crisis ē debuit face. aer ē frigid⁹ q̄ natā d̄bit.
 ne morb⁹ digerat ⁊ expellat. aut peccatū regim̄i
 aut de iobediencia infirmi a ex ei ministris. garrien
 tib. ⁊ ad salutē sibi n̄ obediētib. a infirmū mouentib.
 ⁊ n̄ natura desit ⁊ reuertitur. h̄ peccatū si sit magnū
 ⁊ siḡto morbi p̄tineat ad salutē. morb⁹ reuertitur ⁊
 elongatur. Si autē mala sit siḡtoe ad mortē festinat.
 Si ū par peccet. ⁊ siḡtoes bone uideant. bonita c̄lis desit
 ⁊ minorat. Si peccat sit magnū. signū ū bonū. elon

pa. q̄dam ū ei nūtia. Q̄ ūe c̄les sunt. vii. xiiii. xx. r̄xxi.
 Nūtie eius. iiii. r̄. xi. p̄ hal. v. viii. xvii. p̄ q̄s. iiii. r̄ xviii.
 Aliq̄n t̄n die c̄tica uenit nūtia. r̄ dies c̄tica unūtia.
Causa ḡstitudo r̄ duricies mat̄ie. r̄ leuitas subtilitas q̄.
Si enī mat̄ia sit ḡgul. tardat morbus r̄ dies c̄ticul̄ p̄ter
 it̄. uen̄ q̄ i die nūtia q̄ eā seq̄r. Dies illaudabil̄ peior
 ē. v. r̄ p̄. vi. huic uenatur. viii. Causa un̄ sc̄da cet̄is
 sit peior. q̄ mat̄ia ē cruda r̄ n̄ cocta. r̄ n̄dū eā incepit
 digere natura. neq̄ subtiliare eā pot̄ añ die. iiii. Cum
 autē acētia uidit̄ r̄ siḡcationē nat̄e disturbationem.
 r̄ hūoz ī ipsam coaccionē añ mat̄ie decoccionē. itelli
 ḡs eū sua acuitate r̄ pessima q̄litate. Vñ n̄ laudat
Vypoē. ī feb; sanguinē die. ii. effluere de narib; dicit
 etiā q̄ malū significet. Sexta dies defectiōne nature
 r̄ morbi siḡe fortitudinē. q̄. vi. vii. ē tuena. Cū añ
 fut̄a lūitē n̄ h̄at. ut ad. vii. i. c̄tica pueniat sui defe
 ctionē. r̄ morbi ī ipsa siḡe d̄nationem. Causa diuersi
 tatis ymere c̄leos duob; ē moil̄. ā enī ex diuilitate
 nūi ī se. aut ex cursu lune. It̄ ex lum̄is acceptione
 a sole. Ex diuilitate nūi nature. iiii. moil̄. primū quia
 causa nūmandi ē nūi. Vñ ū elemental̄ causa ē nūi. Nūc
 enī nich̄ ē aliud q̄ collectio unitat̄. Vñ unū p̄p̄riū
 ē maḡ imparitatis. q̄ paritatis. q̄ palam iuenim̄ ipa
 ritatem in ip̄so. Par uero in duas diuiditur equales
 unitates. Duo uero due sunt equales unitates. Inpar
 unitate. sup̄at similia in uanitate. q̄ imparitatem
 iueniet̄ q̄ sibi ē p̄pa. Vñ si unū multiplicemus.
 ī se fit ip̄sū. Vbi q̄ta. Vñ multiplicatum semit̄ ī
 unū. i. una uice sp̄utatum n̄ se ex̄it. s̄. ī sui natura
 integrū existit. Ergo palā ē q̄ unū lineare r̄ unū
 sup̄ficiale r̄ unū corpale. r̄ unū p̄ se n̄ diuisat̄ neq̄ mu
 tatur. Si aut̄ sep̄ multiplicatū ī se. n̄q̄ se ex̄. Inpos
 sibile ē q̄ ut auḡmet̄ sic par nūi. Inparitas ergo

paritati ē. Por. Sed s mod' ē q' unitas d'pōitionis ē
 causa impariū & parū. Impar itē causa diuisionis parū
 & impariū. q' impar diuisus i duas partes. parem
 & imparē diuiditur. & par si sumit' q' si diuidat'
 i duo similia diuidit'. siue paria sunt siue iparia.
 Ergo par numerus parū & imparium i simit' diu
 dendoy n' ēē causa probatur. Vñ palā ē q' ab unitate
 par remouetur. Tertius mod' q' numerus ā in parē
 aut in imparē diuidit'. Si aut unū seorsūm ponam.
 & unūq'q' i parē nūm. natāle seorsū & post partē parti
 s' ordinamētū nature uingamul. nūis ex hū' adunat'
 inuenitur circulat'. & q'diānglatul i longitudine &
 latitudine equalis. Vbi grā. Si unū accipiamul q'd
 cā & principū ē unitatis. & iparē sibi uiciniū uin
 gamul. i. iii. fit. iiii. Quatuor aut ē quad'ngls. duo
 enī i duo mltiplicant'. longitudo ergo enī duo. &
 latitudo similit' duo. itē si. iiii. his uingamul. ipar
 illud q' uicinat'. natāle tē. i. v. fit. viii. Et hic
 nūis similit' cōclatur. longitudo enī. iii. & latitudo. iii.
 & itē iparib' uicē hū. rō usq' i infinitū p'cedit. q' palā
 ē q' ipar ē causa omīū nūū circelati. Quod par pari
 d'ponit' n' fac'. Si enī unū q' causa ē nūū tollamul.
 & sibi par primū natāle uingam. i. ii. tā tū in reddūt.
 q' neq' circelant' neq' q'd'nglant'. s' poti ē tangls. Si
 aut. iii. & par. i. iiii. uingamul. fiunt. vii. & nūis n'
 cōclat' ē longitūdiē ei latitudiē super. & similit' uno
 p'rimulō si paria uingam. sic duo. & iiii. fiūt. vi. & ab
 hac re ē alienul. q' longitudo ei & latitudo diuer
 santur. longitudo enī ei. ii. & latitudo. iiii. Imparib'
 q' dignū unitat' d'numabit'. Et enī iparia nuabit'
 rei d'pōite p'limū s' causa. & ē sit necē ē ut q'c'q'
 dies cretica iparib' d'phendit'. ad p'fectionē securita
 tis nos deducat. ex fortitudiē quā dixim' sua. quia

parib' diuidit' & imparib'. & parib' sol' n̄ attribuit'. aut
 em̄ i tant' paria diuidit'. aut i imparia. Vñ paria
 p se n̄ actō sūt pfecta. cū q̄ pari attributa nūo.
 ex sui ipfectione n̄ ita reddit nos securōs. Vñ dix'
 ypo. Quēcq; ēlī i nūo fit impari. securiores q̄ pa
 ri nūi nos reddit. Dixim' p ut optant de fortitu
 dine & debilitate cretice diei. s̄ nūm. Optet q̄ di
 cat un' ead' cretica. s̄ lune cursum diuerset. Dico
 q̄. Scūt q̄ omī philosophi & affirmat q̄ sol' & ceti
 planete causa sunt' constructionis et destructionis.
 istius inferiori nri mundi. S; tñ fortior & stabilior
 & rector atq; imutabilior ē sol' i his. Scūm' em̄
 q̄ ius' & estatis. autūm' & yemū. ipse solus' & n̄ aliud
 causa sit i actionib' rer' q̄ p ea fiunt. i gnare aīalia
 q̄ elem̄toꝝ s̄ partes. & opte fruct' i suis pfectionib'.
 Oūe & aīalia ipsa ad contū ut pmaneat gen' suum.
 & alias i res unūsal' faciunt. Actiones itē lune i hoz
 subūl' q̄ dixim' sūt mag'. S; tñ minoris sol' actione
 Etenū postior ē i ordinatione q̄ ordinationes m̄sū
 p ipsam sunt. & actiones sue i piscib' maris sunt
 apte. Quēcq; tñ fac' a sole accipit. q̄ lum' suū n̄ ē no
 uū. n̄ ē a sole separ'. neq; illuminat' aliq' part' ipsi.
 n̄ q̄ a sole aspiciat'. lum' ū suū tot' p̄dī. cū t̄re umb'
 inter ipsam & solē opponitur. Omis q̄ actio sua eē
 uidet' s̄ quantitatē qua a sole elongatur. lum' em̄
 suū tunc implet' ē sibi oppōit'. mediat' ē q̄drat'. debili
 ū ē t̄rianum q̄ quartanū. Debilissimū. Vñ. Nouellū
 ē p̄ diluictionem appareat abscolūm. q̄ lumie sol'
 ē optum. Magnitudo q̄ eius i fructib' & mouendis
 ad contū animalib'. & m̄struoꝝ ēlīb' sed defnita t̄pā
 s̄lbat' & similit' epitelia c̄ctatur & alia multa.
 Q̄ omā s̄ q̄ a sole accipit sunt habenda. Palā q̄ fit
 it̄lectū q̄ luna adiutorio sol' indigeat. sol' au'

nulli necessitate hant neq; lune. neq; cetoz planetay.
 Nullū enī horū pot obuiare. ī estate faciēda. ē nris
 capitib; sit oppoī. nec ī frigore faciēdo. ē erit dech
 nando pori opposito. nec ī faciēdis tpatū tptū. īnati
 r autumnali cū cursū suū tpetur. Sñ philosophi
 solē assimilauer ipatori. lunam uero scdo ab ipatore
 cesari. Que q; inter nos r solē opposita ē. posse suū
 ī omib; hū nris mundanū necē ē ut exceat. neq; tñ
 ī hac dñatioē cetū planetū ē dignior. q; ē fortior.
 s; q; nob ē uicinior. h; q; causa ē necessaria. ut omī
 res mundana ex ordinatione. r requirto fiat lune.
 r s; sui similitudinē se hāt. Q; aū rē lunari simili
 tudini mag; ē aptanda q; ipsa natura. Sic enī luna
 a sol accip; r sibi assimilatur. sic ī luna natura r sibi
 coaptat. Diuisat q; tñce diei s; lunā ē dicēda. diuisi
 tal aū h; ē multiplex. q; luna a sol figat. v. u. accip;
 q; mag; s; r apte. s; tñ. iiii. fortiores s; cetū. r apti
 oret ī actib; suū. S; na ē ē bicornū appareat. S; da
 ē soli sit opposita r lum; suū oplet. Q; fit ē int; se r
 solē. clxxx. q; dū s; sit. i. xiiii. s. die. Tcia r. iiii. cū
 pmo r s; a sole q; dret. primū q; dret ē ē medie lune
 lum; oplet. r orientat est. h; aū ē ē int; se r solē ex
 parte orientis. lxxxv. q; dū s; sit. r h. vii. die fit. S; d
 quadru ē r lum; oplet medie r ē occidentale. Q; fit cū
 r se r solē a parte occētis. lxxxv. s; sit q; d. h; aū ē. xxi.
 die. S; tñ ē fit orientat aptior ē r fortior. q; ad ople
 mētū suū tendit. q; obscurior r debilior erit ē sit
 occidentat. q; ad defectiōē suū uadit. r p; h; sit. vii.
 dies ī morbo fortior q; xxi. si q; d. he s. iiii. si q; d; lune.
 q; s; fortiores r aptiores diximū ē. r iō puatioret s; d
 diei tñce r n; nuntiatue. Alie ū. iiii. si q; d; lune q;
 porib; debiliores sunt ī uirtute. pma est ē media
 sit r solē r p; m; q; d; tū a parte orientis. Q; fit ē lu

mine impleat quarta pars sui. h. autē ē ē int̄ ipsam ⁊ so-
 lem a parte orientis ē. xlv. gradus sunt. ⁊ ē i die feia ⁊
 media. Scda ē ē int̄ solē ⁊ si quadrat̄ sit a parte oc-
 cidentis. ē lumine impleat quarta sui. ⁊ sit int̄ ipsā
 ⁊ solē a parte occidentis. xlv. gradus. ⁊ h. sit. xxviii. die.
Tercia ē ē int̄ signū oppositionis sit. ⁊ p̄m quadratū
 .i. longe a signo oppōis. ex parte meridiei. xlv. gradus.
 ⁊ a solē ex parte meridiei. lxxvii. sit gradus. ⁊ me-
 dium. ⁊ h. ē die. xi. Quarta cū int̄ signū oppōis. ⁊
 si quadratū sit. .i. longe a signo oppōis ex parte septen-
 tionis. xlv. gradus sunt. ⁊ a solē ex parte ead. lxxvii. ⁊
 medium. ⁊ h. ē. xvii. die. **O**pletis lune figuratioib.
Restat dicam q̄ fortior sit. ⁊ q̄ debitor. ⁊ que medi-
 ocl. Cū q̄ luna i p̄mo q̄d̄to sit sol. a int̄ solē ⁊ h.
 id̄ q̄dratum ascendens in orientē. fit fortior i signōe.
 ⁊ auctor. Cū autē i secdo sit aut int̄ solē ⁊ h. idē qua-
 dratū descendens in occidentē. fit debitor ⁊ n̄ a do-
 tucior. Causa ē sit orientat̄ ad opletū uadit sui.
Cū autē occidat̄ ad destructionē sui tend. s̄n. vii.
 dies atq. iiii. fortiores sunt ⁊ fidentiores. xxi.
 ⁊ xxviii. Testatur h. exitus maris ⁊ reditus. q̄
 i. iiii. ⁊ vii. dieb. fortiores s̄t. q̄ i. xxi. ⁊ xxviii.
Similr̄ ē luna sit i signū oppōis. ⁊ p̄m q̄drat̄ a
 parte meridiei fit fortior ei actio. ⁊ aptior q̄ cū
 sit in hac ead̄ quantitate a parte septentrionis
 q̄ i meridie ad opletū sui ascendit. In septētri-
 one uero est ad defectiōē descend. Iam luna figat̄
 alias h̄t occital̄ ⁊ debiles i signōib. .i. una die ante
 diuisionē sol. ⁊ una p̄. ⁊ an̄ poitionē una die ⁊ alta
 p̄. ⁊ an̄ utraq. quadrata una die an̄. ⁊ alta p̄. q̄
 an̄ diuisionem ⁊ post s̄t dies pares. .i. xxviii. ⁊
 xxx. Cris̄is autē i his n̄ ē c̄ta. neq. ūa s̄ q̄ paria di-
 xim̄ i p̄fecta ⁊ i opleta. an̄ autē oppōinē ⁊ p̄ ē xiii.

Explanariis

.i. xv. he ambe dies .i. si se impares n̄ nūant. .i. si enī
 xiii. appareat utū .i. utū actionis i ipsa. .i. plenitū
 tū ē i. xiiii. Et p̄ h. xiiii. fortior ē .i. certior duob?
 .i. modis. ā qz .i. plenitū actionis i ipso ē .i. in ipso apparet.
 ā qz fortior uis lune i. xiiii. ē die. qz plena ē lumie.
 xv. uero qz. xiiii. ē scda. .i. plenitū actionis ē i. xiiii.
 ipossibile ē qz alim plenitū sit i ea. ē n̄ ad se lincem
 tant sit spaciū ut natura aliud .i. plenitū possit. Actiones
enī nature si se subire s; paulatim .i. intmisse s; diffini
tionē .i. ordinant. Alie uero q̄ int duo st. q̄drata n̄
 s; similit̄ cta. qz añ. vii. .i. p̄. vi. ē .i. viii. .i. añ. xvi.
 .i. p̄. xxi. xx. sunt. .i. xxii. Oia h̄ paria s; .i. iō debilia
 N onū ū nūtiatūū ē. qz nata ē i. xi. c̄sin face icipiat.
 i. viii. die n̄tiat. Qz ipsa. viii. acc̄ntat̄ fac. qz ad
 utū .i. plenitū ascēdit. it̄ p̄m q̄drat̄ .i. oppōitionē.
 h̄ ē diuisitas diei c̄tice s; natam nū .i. c̄sū lune. S;
 s; hoies sic sophiste h̄ oturbantes. .i. dicentes. Vos
 auctoritatē fecistis diei c̄tice. ex̄t̄ naturā nū .i.
 c̄sū lune. dicentes. nūm iparem i c̄tice die dig
 tuore ē quā parē. Qz q̄ crisin i. xiiii. .i. utū stir
 masti i. iiii. ē hoz dies sit paritas. h̄. x. Si ipare
 dies c̄tice diei certiores sit. .i. digniores natat̄. pa
 res intmūcent̄ acc̄ntat̄. qz .i. si crisin i. xiiii. die inci
 piat. .i. plenitū ū i. xiiii. .i. xiiii. .i. putat. qz i ipsa apparet
 qz natura opetur. Et similit̄ si i. iiii. die icipiat. siḡto
 nūti. .i. plenitū ū i. iiii. ū uocat̄ nūtiatūa. Qz philo
 sophi n̄ negligent̄. ē uident paritati h̄ otungere.
 acc̄ntat̄. reuerli s; i se. actionem iuestigantes natē.
 .i. natam iuener̄ altissimay sequit̄ motū rei. Qz cū
 fiducia explorasset̄. ad lunā redier̄ t̄re ueniorē.
 .i. ea diuisam iuener̄ i m̄sib. qz Zodiac̄ i q̄bdā i. xxviii.
 i q̄bdā i. xxvii. puagat̄ mātionib. Si enī luna appa
 reat uespe. añ. xxx. dies significatur̄ m̄sū p̄tū fuisse.

aut sigeo medioel fuit. q̄ int̄ has duas media sit. fit c̄lis
 int̄ uelocē ⁊ tardā medioel. Cū hū sigētib⁹ c̄lis uentura
 intelligit̄. añ q̄ ueniat. Sigēoel p̄sentem c̄lin ostendentel
 maḡ sūt accētia c̄lin sēp comitantia. p̄cedit enī p̄gōnel
 ha. uulna ī crisin uementia. angustia ⁊ c̄batio. ⁊ acci
 dentia magna ⁊ timida. Q̄ aut̄ n̄ uisul fuit̄ intellige c̄lin
 nec assuetul fuit̄ ī uisitacioē īfirmi timet ⁊ dubitat.
S i ī die fit̄ crisl̄ fit̄ molestacio ⁊ p̄chitacio ī nocte. Si ī
 nocte futura sit̄. ī die fit̄. h̄ aut̄ molestacio ē c̄batio. īfir
 mi surrectio. ⁊ iacentis muto. ī capie dolor. m̄tis stupor.
 alienatio sensul̄ guttal. splendor ⁊ mala imaginatio. te
 nebrostas lacrimie. siue fletu. rubor ī ocelis. siue obralma
 rubor faciei. motul̄ m̄tis angustia anelul. timor cordis. do
 lor colli. t̄t̄ uētrul̄ inferioris ad supiora. trillatio lab
 īferioz. p̄ucta ī stomacho. dolor ī dorso. rigoz timor an
 gustia ī ur̄. digestioil̄ astipatio. s̄nt̄ maḡ ⁊ alia accētia.
V nde intelligim⁹ q̄ c̄lis sit̄ p̄sent̄. Si enī he sigēoel. aut̄ tote
 ā parū apparuerit̄ nocte. siḡ crisl̄ fut̄. ī die illul̄ no
 ctul̄. ⁊ si die. ī futura erit̄. nocte. h̄ siḡa aut̄ crisin bo
 nam ā mala siḡ. De bona d̄stat q̄ ī die crisi p̄peten
 ti nos certificat. ⁊ pulsul̄ fortis ⁊ anā decoctionel̄ bone
 apparētel̄. Q̄ ē sit̄ seq̄nt̄ bone p̄gōel̄ q̄s dixi. ⁊ ā sanital̄
 īfirmi ā melioratio fit̄. Si p̄gōel̄ sūt de c̄litatib⁹ mor
 bo p̄tinētib⁹. ⁊ de loco infirmitati uicino. fit̄ sanital̄
 c̄gōz. ⁊ melioratio. Sp̄el̄ aut̄ p̄gōil̄ h̄ de accētib⁹ unā
 q̄q̄ p̄cedentib⁹ intelligim⁹. Si enī īfirmi faciel̄
 ⁊ narel̄ rubuerit̄. ⁊ guttatē ī t̄porib⁹ ⁊ dolore ī
 collo h̄uit̄. ⁊ apparuit̄ sibi añ ocelos tenebsital̄ ⁊
 splendor ⁊ sentiat̄ t̄chinationē sub ypoēdria. c̄lin
 cū sanḡ e narib⁹ uenturā siḡ. Si ē hū signul̄ pru
 rigo ⁊ rubor ī naribus apparuerit̄. ⁊ īfirmus cū
 narib⁹ suis iocauerit̄. intelligitur̄ statim futurus san
 ḡul̄. ⁊ si adolescens fuit̄. sanḡ c̄tificat̄ maḡ. Sanḡ

enī i adolescentib' ē plim'. In iuuenib' ū i senib' raro sang' effluit e narib'. Cū infirm' gūtatē patit' i capite i dolore i stōi ore i titillationem i inferiorib' labris i sub ypocondria friguūt sūt etiā sign' uōm̄di. Si alienationē mēt' hūit i distipationē uent' i digestiōis. ruborē q̄q; i extiorib' corpis fumū calm de capite ascēdentē cū īfusioē. pulsum ū molle q̄ estuosū siḡcat' crisi uentura ē sudore. Si aū nich hor' p̄senserit. i infirmus gūtatē pūctā i agglationē sub umbilico senserit. c̄sū ē digestione uentura erit. Si ū patit' dolorē i tethinationē i dorso i solonē uēt' i emorroid' i usu hūit. c̄sū ē sang' erit emorroid'. i si mulier sit similit' itelliget de menstruis. Si crisis de h̄mōi p̄gōe i bona critica die fūit. i p̄cesserit coecio. i pulsus fortis i infirm' postea detē i leuitatē senserit. i accētia q̄ ē c̄sū suant ablata sūt. i calor quēiuit i color melioret' infirm'. pulsus quoq; fortetur. c̄sū bona i p̄fecta eē futā itelligat'. Si siḡcoes c̄sū male. bone sūt c̄sū. accētib' enī q̄ diximus apparentib' siue parti siue om̄ib' i dieb' n̄ criticis siue noctib' neq; de die bona c̄sū i signo apparente decoeciois pulsu debili i p̄gōib' n̄ de qualitatis morbo attrinentib' mala i piculosa c̄sū siḡcabt'. Si siḡcoes fūit mediocres. c̄sū n̄ p̄fecta ē i morb' morat' neq; libat'. s; usq; i diē critica futūā p̄ea morabit'. Vbi grā. Si fūit i die vii. p̄manet morbi aliquantū. usq; i. viii. l. xi. Si siḡ sūt morbi finiendi reuēti morb'. I si accētia fūit pessima i ūt' defecta. fit piclū. S; si ūt' fortis. salubre erit. O p̄ter aū medic' itelligat' qz piculosa accētia festinat' face c̄sū. i die. v. l. vi. Salubria tardat' exacuitate sua.

Quia diximus q̄ optuerat de uniuersali siḡcoe salt' i mor' n̄ciat'. de t̄pib' q̄ i sc̄ia acuti t' durtū morbi.

et de seia est. Optet incipi et de sigtore particlari. salt' t'
 morte portendenti i omib' morib'. et h' fiet s' auctoritate
 ypoe in pnostricis. et aph. atq; aliis suis libris. et q' ex plib'
 uilitatis infirmis nob' in expunto apparuunt. Incipiam'
 q' a mal' significationib' portione nuntiantib'. et p' ab his
 quib' salus portendit. S; tñ optet intelligi q' he signi
 ficationes male i magnitudine. et paruitate bonitate et
 malignitate diuerse sunt. In quibusda enim fortes. in
 quibusdam debiles. i quibusdam mediocres. Qd' gl'osissim'
 ypoe i aph' monstrauit. et i aliis et suis libris. cu' exici
 osu mortale et morti uicinu dixit. quib' diuisis morte
 significari. pcul dubio dedit intelligi. Cu' au' malu' di
 xerit possibile e' infirmu' sanari si bona signa apparu
 erunt. Cu' eni' pei' et pessimu' intelligim' paucos de his
 morib' sanari. et si laudabiles significationes apparuunt.
 Nos q' a mal' sigtoib' incipiamus. Sigtoes inq' que malu'
 nuntiant. aut in acuta egritudine. et i diuturna erit
 osidand'. In acuta itelliget' ex accntib' corpi i suis
 qlitatib' in tactu i ep' egridentib' ex morboz qlitatib'.
 de corpi' qualitatib'. si eni' facies mortali assumletur.
 malum signu' ostentatur. de uirtute et defecione in
 facie appaente tanta. quant' remotior e' a facie sana.
 Facies si effiguratura fuerit. sic ypoe dic. nares acute
 oeli decaui. tempora solida et leua. i. plana. auriete fri
 gide et stracte. cartillagies eaz transuersae. curis facies
 extesa. color luid' et uirid'. superficies obsema. pictm
 sigtat h' oma. si n' ex soloe uentris. et ex uigiliis fiunt
 h' accntia et ex labore et ex nimio dol. et eni' minora
 s' i pessimitate. facies eni' h' moi i diutnis morib' ex
 nimio labore. et digestionib' fit nimis. Pp' morboz
 corpus ofundente et huectacionis carnosoz mbroz dis
 solutione. et eoz deliccatione et sps atq; sanguis mino

ratione. Ex labore dolore ⁊ uigilijs. ꝑ dissolucem mul-
 ta sp̄s ⁊ hūitatē ⁊ siccitatē atq; defectiōne sp̄s ⁊ calo-
 ri nātal. q̄ i extrema corpū p̄tingere n̄ possunt. maxie
 i faciē q̄ par h̄t sanguinis. ꝑ remotionē ab epate ⁊
 corde. que fundamta sunt sp̄e ⁊ sanguinis. h̄t q̄
 plima pars faciei ossa s̄t. Si aū caro ⁊ hūitat. dissol-
 uant. h̄ pessimital cito i faciē ostendit. Que si i diutino
 morbo fortia apparūnt. ꝑ longinquitatē t̄p̄is necē ē
 ut si i acuta egritudine apparūnt. ut ꝑ par t̄p̄is. foetitu-
 dine molestacionē ⁊ magnitudinē significent morbi.
 si ⁊ p̄ditionē uidentur ostentare. S; si h̄ accētia ex
 labore sit. ⁊ uigilijs digestione siue dolore min⁹ p̄clm
 erit. Si dies. iij. transierit. ⁊ accētia p̄māserit. ex mor-
 bo ē itelligi. ⁊ s̄t mortalia. Si albedo oclorū ē rubea.
 ⁊ uene luide ⁊ nigre. mortē c̄tā siḡant. q̄ rubor oclorū
 si n̄ sit ex obtalmia plenitudinē siḡt c̄bri. ⁊ suay pelli-
 culay ex hūib⁹ sanguinolentis. Luudital uenay ⁊ ni-
 gdo eay. frigiditatem siḡt oclorū. h̄ siḡ. ꝑe ad mortē t̄
 attinētia. Ex ure foras oclorū i egritudine acuta. malū
 signū si n̄ sit ex uomitu ⁊ obtalmia. Si enī n̄ sit ex
 his. ii. pessima matia descendisse i oclorū denotatur.
 Si ocli alicui rei s̄t alligati. neq; se moūnt pessimū erit.
 Coaglatiōne enī ⁊ mortificationē siḡat. sui. Si albugo
 oclorū i s̄no apparūit. ⁊ palpebre clausē s̄unt neq; h̄
 ex pragrauationē ⁊ osuetudine s̄ūt. sibi i sanitate. pelli-
 mum est ⁊ mortale. q̄ defectiōne c̄bri siḡt. Si labra
 ⁊ palpebre ⁊ nares luide ⁊ torte s̄unt. uicinitatē nūiat
 mortis. q̄ spasm⁹ i c̄bro eē siḡat. Luudital q̄ fr̄itatē
 siḡt ⁊ mortificationē. Fr̄itas extimūat i acuta egru-
 dine ē malum. q̄ apostata significat. i uisceribus.
 aut hūdes frigidos in extimūatib⁹. nimie pustule i
 lingua. i egritudine acuta. mortis uicinitatem siḡat.

In mē enī ⁊ stomacho pustulas ostendit eē multas. Si
 digiti ⁊ unguēs luudi sūnt. ⁊ uirides. pulsus defect⁹
 mortis uicinitas nūtiatur. h enī accētia extinguit eē
 calorem naturale significat. Si nig sunt minus pe
 riculū. Si uirtus sit fortis ⁊ uirtus infirmus periculi
 sit tolerabil. dies autē critica sit. salt sigē. ⁊ infirm⁹
 ē uulnerib⁹ euadit. ⁊ denigra mē cadunt. q̄ aliquā
 h accētia fac expulsa materia a natā. s̄ cōtin ad aliqua
 mē. Q̄ ex uirtute intellr infirmi. ⁊ signo apparente
 decoctionis. Si i corpe infirmi uulnera prius sūnt.
 ⁊ uiridia t nigra se fecerit. malū signū erit. Si infirm⁹
 ad mortē pueniat. mē debilia moriuntur an alia. p̄
 defectionem caloris natural i ipsis. Si i acuta egrit
 tudine puēta quasi nullū appareat. i corpe malū est.
Tarditatē enī sigē matie adhuc i morbo decoquende.
 Si sint gnduiscula. minus periculi instat. I critica an. vii.
 dies malū ē. q̄ s̄ cōtin ante. vii. eē n̄ debet. E autē h yēti
 cia p̄ epatis ⁊ uiaz fell ad epa tendentū apā. Si ypoēda
 subit sit malū ē. q̄ instrumentoz cibi sigē desiccōēs.
Si h loca sunt ē dot ⁊ tumida. malū ē q̄ apā sigē. Q̄ h̄ feb
 ⁊ frigal corpis extimitates. infiora uero incenduntia ⁊
 ē sita mortale ē. q̄ apā in interiorib⁹ corpis sigē. calor
 aut secessit ad apā. ⁊ sumit sanguis. unde interiora cor
 poris icenduntur. Si calor i corpe sit febricitantū ⁊ i toto
 n̄ sit eq̄l. h cap calim. plante s̄ manuū ⁊ pedū frigide
 t. lata ⁊ uēt nūmū cata pessimū ē. apā enī i cēb signū
 ā epate t tō. Si feb sit pessima. pessimitas sua sep̄ ofortat
 i die critica. Si feb ē dimittat peior eē q̄ fuit icipiat.
 pessima ē. ⁊ si infirmi patit tumore. in facie ⁊ pedib⁹
 an. xiiii. die s̄ dubio in. xiiii. die morietur. Corrup
 tionē enī yplonū sigē epatis. Q̄ acutas h̄nt feb ē nūmū
 calore. ⁊ eoz calor extinguit. ⁊ mitigat. tact⁹ corpis ⁊

Symptomes

quiescit. sicut causa et sudore. nec sanguine e naribus
 nec ut nec digestionem. nec aliqua alia re. cretica
 apparente. signat quod cito moriantur. Calor enim extenuat
 in interiora perforans corpus. ea incendit cui uirtus na-
 turalis remittitur omnibus suis uiribus. ut materia morbi ex-
 pellatur. quod non possit. cadit. et infirmus moritur. febris per
 acuta si in diebus paribus augmētetur. malum est. quod in humore necesse
 est esse. vi. die fieri. hoc autem esse mala est. he sunt signa
 que ex corporis qualitatibus intelliguntur. Signa autem ammodo
 dicuntur percipiende ex eorum actionibus. Si oculus remoueat
 ne lumen uideat. et potest uelle suum lacrimet. malum est. Si
 motus oculorum sit nimis. et quasi suffocati uideant. et un-
 alio sit minor mortale est. quod oculos a lumine remotio
 defectio uirtutis uisibilis signat. Si autem est febris salu-
 bris. per defectio cerebri. non alicuius alii oculorum inibri.
 lacrimatio si defectio continue uirtutis in cerebro. Si autem
 est impacuit febribus. perditione signat. Si autem est febris salubris
 sanguis effluit de naribus. Suffocatio oculorum signat in cerebro
 et lacertis esse spasmus. Paruitas oculi et motus multus. timore
 signat que lacerti patiuntur. et etiam alienatio designat. et
 ambo mortaliter sunt. quod aptum habere neque posse claudere. perdi-
 one uidetur signare. Signum enim spasmi. aut defectio uirtutis
 motue. Si in lecto infirmus et pedes uoluat. mor-
 signat. quod ut mortua est que corpus portare debet. Et si iue-
 nit supinum et collum et pedes manusque extensa sunt. malum
 est. si tamen potest minus. Si pedes iuenit discooptos. et non calos.
 et manus pedesque non bene disposita. si distibata malum est. est defe-
 ctio uirtutis signent. et in uisceribus calorem angustiam
 facientem. et ideo pedes discooptit in delectio frigidi aeris.
 Si supinum inuenerit et pedes duplicatos malum est. non enim
 uisus sic habere se sanum. Si corpus graue et molle uidet. manus
 et pedes similes. malum est. quod signat dolorem uentre circulantem.

Si morbu puenisse uidit ad stat. ⁊ ipse excurat ad leuad.
 ⁊ quicq inuenerit fortit tenuit. pietm ostend. quia
 ifirmu in stat optet ee quiet. ⁊ si n sit e pessimu.
 max i pipleumonia. Sige eni angustia. alienatione.
 angustiam anelitus. pectus eni ⁊ pulmo suffocata
 sunt. Cu eni supinat. pars pectoris sup dorsum iacet.
 ⁊ pulmo stringitur. neq; aer intrare pot ut sufficiat.
Si sedit anelitus melior erit. Stride dentes in febril
 si n fuit osuetudinis sue. mat sign. qz istud a e naturalr
 si lacti maxillaz se debiles. aut de spatio ibi nascete.
Vn aut morte sigtat. aut mania. Veniente au mania
 si sensus pea designet mors sigtat. Si ifirm i pipleu
 monia. frenesi. ⁊ cephalca manus de facie leuat. qz
 aliq accepturus siue sign siue aliud. q de pariete ut
 pannus mat e. qz mor manuu in his tollendis ex ima
 ginatione e eoz q ifirm an secuit. ⁊ sign plenitudine
 cereb ex huoribus mat. quib descendit in oculos. sic
 illa imaginatio ⁊ io sigtat mors ex his. Si an se uidit
 hoel mgros. magnos. ⁊ psonis pessimos. mat e. Sig
 eni i cerebro huor malos ⁊ iculos atq; melancolicos.
 ⁊ ceb subam ee icensa. Si uidit ifirm plorare. i acuta
 egritudine mat sig. Plorare eni aut de huorib e. i cereb
 melancolicis. a de angustia anelit. ⁊ pessimitate eius.
Ita ⁊ uelocitat loqndi i ifirmo ana mansueto i acuta
 egritudine mat e. qz mult sigt exisse a sui nata. Ide
 fac quel i mltu loqnte. Audace mult loq n e malu.
Si ifirm neq; audierit neq; uidit ⁊ defecit. uicm e
 morti. Si in statu feb uidit i sono nubes se se cadete.
 mat e. huoz eni frigiditate sig corpi anante. Auctu
 si sit spullus. mat e. qz sig dol ⁊ icensionē. Si magn
 fit ⁊ rarus. mat e. qz significat alienationem. Si qd
 ex ad nares frigid ee senserit. uicm e morti. quia

frigiditatem caloris naturalis. et si signa mortificatione. Si
 anhelitus in sua via disturbetur. malum signum. quod lactos pec-
 toris spasmodus esse portendit. nisi aer disturbatur in uisceribus
 suis. fetor enim anhelitus malum signum. quod putredinem in instru-
 mentis ostendit specie. Mutare ploratum in acuta egritudine
 malum est. habent autem anhelitum patiuntur pueri. pro defectu
 anhelitus sui. Et sic contingit iuuenibus humores melanco-
 licos et percussione in instrumentis. specie signum. Si infirmus
 de nocte uigilat. et de die dormit. malum. et si a prima
 usque ad tertiam dormiat. non actio malum est. Quod est homines dormire
 de nocte et uigilare de die consueuerit naturaliter. et est
 nature malum est. Si tamen in sanitate consueuerit non tamen est mali.
Si neque de die neque de nocte dormiat malum est. quod a nimio dol-
 ore amentis signum alienatione. pro cerebri licitate. Si sonus doli facit.
 mortem signum. quod in sono naturaliter calor in corpore est in tunc ad
 corrigenda et melioranda morbi materia. Et si actio sit de-
 bilis ut hanc facere non possit. augmetur morbum et doli. Si
 infirmo omnia fecerit quod optauerit. et nichil enim tamen uiuerit.
 morbum pessimum est et dicitur. Signa uero eorum quod corpus exeunt.
 uul. morbi sunt. aut enim in digestionem aut in uisceribus a in spu-
 ritibus a uisceribus a sanguine per nares. et empyroid instrumentis.
 et parturicio digestionem si uiscida fuerit. nigra. fetida. unctu-
 osa. in acuta egritudine est mortalis. Nigra enim in censione signum.
 unctuosa dissolutionem carnis. et pinguedinis. pro nimio
 cat. Viscida colam eruginosa. fetida putredinem nimiam.
 et pessima. Aquosa subtilis alba et citrissima. et spumosa
 malum est. Subtilitas enim signum defectu digestionis. alba quod
 colam neque ad stomachum neque uadit ad intestina signum. sed est san-
 guine per totum corpus dispergitur. et ycteria signum. Citrissima
 multa colam ad stomachum. et intestina descendisse signum.
Spumosa mixtura uentositatis. et digestionis designat.
 sic uidemus fieri in tepiditate maris a de nimio cat

superfluo. sic videtur in bullienti caldario. Si digestio sit par-
 ua. leuis viscosa. alba aut citra est mala. Ita enim digestio
 significat dissolutionem pinguedinis corporis. Irrumit aut calore
 forte aut pinguedine puriscentem si sit diuisorum color. i.
 rubra. citra. nigra. malum est. Diuinitatem enim significat morbi. hi
 enim humores in corpore se adunantes diuisos in eo morbos significat.
 et naturam multo tempore ad repungenda et solanda necessaria.
 Vnde morbi pessimi significat. diuina et si pura sit colica cum
 fastidio. et homo digestionem sanguinis habet tempore longo. et
 fastidium sibi uenerit. malum signum. et in intestinis apertis.
 Si autem in disintia quasi carnis frusta exierit. mortem significat.
 quia uulnera manducauerunt intestina. et puenerit
 usque in secundam tunicam perforata. et exorauerit eam. Si di-
 gestio paulatim ueniat. et spissa malum est. quia coque infirmum
 leuare. et ita uirtus eius deficit. maxime si purgatiua sit. Dige-
 stio pura per disintiam malum est. quia intestina excorticata sunt.
 ex acuta colica. Digestio nigra sponte ueniens est febris et si febris
 pessimum est si non mutetur. et omnia que exierit de ore digestio est
 aut uirtus si mali sunt. coloris pessimum est si non mutetur
 aut quiescat. quia magis digestionis et uirtus et recessione significat.
 Si mutetur et paulatim quiescat. significat naturam uirtutem. malo
 humores in corpore sumentem. Quislibet morbus in uero colica. non
 de siliis et uisum exeat. mortem significat. quia a matre multitudinem
 aut uirtutis continentur significat defectionem. Quorum quicquid sit pesti-
 mum est et mortale. Quicquid acuta egritudine aut diuina
 deficit. et aliqua re alia. sic abortiuum ieiunium et si colica
 exierit per die illi morit. Similiter abortiuum mulier. uirtus enim
 in homine cecidit. et humores hominis ipsa non expulit. et ex sua ha-
 bundantia exiit. febris per acuta hunc si tactici sunt. malum
 signum. Calor enim ascendit in superiora. digestionem sub ypo-
 condria subtilis. nocet stomacho. et hepati. et aliis instrumentis
 cibi. Si autem augmētetur solo. dubium fit de morte.

Yentositatē exire ē sonitu ē siue n̄ fuit consuetudinis aut
 in uerecundū sit. i. acuta egitudine mal̄ ē. Si enī fu
 erit sane m̄tis. siḡ dolorem magnū uentrē circū
 dante. Si aut̄ ex uoluntate m̄tis siḡ alienationē.
 Q̄ utq; pessima. Siḡcoēs i ur̄ sic capiende s̄t. Vr̄
 nisi i masculo siue femina p̄ditionē siḡ. Cūq; sit pau
 cior tanto ē peior. Siḡc enī cōsumationē huēctaciois
 i corpe. ⁊ mortificationē instrumti ur̄. Vr̄ enī nisi
 ex incensione ē huōy. p̄ calore nimū ⁊ in p̄ditio
 siḡcatut̄ in om̄ib; etatib;. Pueroy uero ur̄ subtil̄ ⁊
 aquosa mal̄ ē. q; naturat̄ debet eē ḡssa. ē ypostas̄.
 p̄ uirtutē i corpib; eoy mutabile. ⁊ humoy cōccionē.
 sic i sputis in pleuresi. ⁊ emūctione i reumate. ⁊
 sanie in uulnere. q; ē sit ḡssior tanto intell̄ decoccior
 Si aut̄ ur̄ pueroy subtil̄ ē ⁊ aquosa i longo t̄p̄ mal̄ ē.
 p̄ cōrietatē eoy nature. sic q; i ur̄ ypostas̄ sit niḡ.
 in uasib; infirmitate aut nebula descendit. ad inferiora
 p̄ditionē siḡ. q; ypostas̄ n̄ demonstratiua ē ic̄nsiois
 aut nimie frigiditatis ⁊ si sit i fundo. aut descendit ad
 inferiora. siḡ uictoria morbi. ⁊ i uirtute d̄nationē sui.
 sic alba ypostas̄ ē lenis ⁊ i fundo sit. siḡ sanitatē
 ⁊ decoccionis cōpletionē. Vr̄ niḡ ypostas̄ ablationē
 siḡ decoccionis. Vr̄ aq̄sa ⁊ subtil̄ mal̄ ē. q; cōccionē
 siḡ ablationē. ⁊ natē defectiōne. ad mat̄ie morbi re
 pugnationē. Itē siḡ coloris ascensionē ad sup̄iora
 corpis. ⁊ futurā alienationē. Si ū ur̄ tal̄ sit. ⁊ hō alie
 natus t̄n fuit. p̄ditionē ostend. q; calor c̄b; mixt̄ ē.
 Si aut̄ salubres siḡcoēs s̄unt. ⁊ mens salubris sit. siḡ
 futurā ap̄a. sub ypodria. q; morb̄ ē moret̄ tā diu ma
 teria grossa significat. q; diu frigida mat̄ia ad deco
 cionē ē dura. Cui si natura dominetur. deponit eā
 ad corpis inferiora. Vr̄ fetida ⁊ ḡssa. mal̄ siḡ. q; fetor

putredinē ⁊ g̃ssitudo parit duriciē. Vt turbida ⁊ n̄
 declaranda. ⁊ si declaret parua tñ ȳp̄asit efficit. mala
 ē ē multitudine caloris extranei demonstrat. faciens
 quasi ebullitionē. ⁊ caloris naturalis defectiōne. ut non
 possit digere mat̄iā. Ypostasit q̄ q̄ farina g̃ssa ē. t̄ sc̄m
 tillosa aut fursurea. mala ē. q̄ ȳp̄asit iste cōsūptionē
 m̄broꝝ sig̃t assimilant g̃ssa ur̄. aut ex ic̄nsione ē g̃ssa
 sanguis. aut ex dissolutione carnis p̄ nimietatē caloris.
Scutulosa de exoriatione duoz m̄broꝝ. Vn̄ p̄ori p̄ior ē.
 fursurea de exoriatione uenay ⁊ in pessima. O p̄ter
 tñ intelligat de uelica ⁊ renib̄ h̄modi aliqui exire ȳp̄asit.
 ⁊ n̄ significare mal̄. Intelligunt tñ de dolore quem
 sentit infirmus ī hoz m̄broꝝ circūdatiōib̄. Paruitas
 ur̄ mal̄ ē. q̄ sig̃t incensiōne ⁊ hūitatis cōsūptionē.
 aut uirtutis defectiōne. ut a sanguine diuidentē. aut
 expulsiue debilitatē. Vomit̄ si sit nig̃. t̄ uiridis t̄ erugi
 nosus. ē pessim̄. Si fetens. mortal̄. Causa ei ead̄ ē q̄
 diximus de ur̄. ⁊ dig̃tione d̄ nimia. s̄. ic̄nsione ⁊ fri
 tudine. Si hō hūimodi colores isimil̄ uomat. fit c̄tior
 ad mortē. q̄ maloz hūoz sig̃t multitudine. Sputa si
 ī pass̄ pectoris sunt rubicda ā pure cit̄na. neq̄ ē salua
 mixta. ⁊ ē tulli eg̃dientia. mal̄ sign̄. q̄ pura d̄natiōne
 portendit hūoīs sp̄arse exeuntis. ē tulli grossitudine sui.
 ⁊ labore nature ad expellend̄. Si uiride sit ā sp̄umosi.
 fit mal̄ sic ī dig̃tione de h̄modi diximus colore. lun
 du ⁊ nigrū simil̄. imo om̄e sputū un̄ n̄ quiescit dolor
 mal̄ ē. maxime si sit nig̃. q̄ mat̄iā in pectore multā
 sig̃t ⁊ pessimā. Sputū ū un̄ dolor mitigat̄ bonū ē.
Spūtū ī t̄slicis paulat̄ ⁊ ē nimio labore mortal̄ ē. defe
 ctione enī uirtutis in cruditate mat̄ie sig̃t. Si mult̄
 sit ⁊ facile exierit. minus pessimitatē ostēdit. q̄ longo
 t̄p̄ cōsumatur. Sudor si om̄i die affit. neq̄ tñ critica

fuit. neq; tot corp' tenuit. neq; feb' extinguit. neq; ep'p'
 alleuat infirmi. s; poti' peiorat. mal' e'. Et si sit frigi
 d. i capite y collo tm sit peior. Sic acuta feb' fit mor
 tal. Sic leni diurnitate sig' morbi. q' frigidus sudor
 huosel sig' frigidus. y caloril natural defectone. Si
 sudor signu' p'cesserit. mltitudine demonstrat humi
 ditatis. y defectone stentue uirtutis. Si rigore
 y tremore seq' sudor. morbi sig' fortitudo. Sangs
 e narib' si sit guttosus y paruus y nig'. morte' demo
 strat. maxie in pacuis feb'. q' sig' flegmo'e in
 cerebro sanguine eius corrupente. Si sit in die critica
 aut cito moritur a post longu' tps libabit cu' aliis
 crisib'. Si a narib' exeant humores uirides aut citri
 mal' e'. q' ceb' mala colam sig' dnante. y ipsu' icenden
 te. He sunt sig'oes pessime qual' p'pendim ab exim
 tib' a cpe. Sig'oes de quatuor morboz sic intelligant.
 or' si fuit ex morbo antiore y fortior sit. atq; in no
 bilib' mbris pessimu' e'. Si dol' infirm' i capite fortissim'
 patiat. atq; moret' in pacuis feb'. y si male alie sig'oes
 su' dubio mortal' e'. q' sig' calidus apa i cerebro. y i sua
 tunica. Si male sig'oes n' apparuunt. libatione sig'. cu'
 sanguine e narib'. aut e aliquib' apab'. Si dolor i capite
 Sanguis au' e narib' i hac part' effluit iuuenib' y ante. xx.
 dies. Si eni p'. xx. dies. y senex fuit e apatib'. Si dolor
 i capite y guttas i collo moret'. freneticis. necesse e' ut
 ueniat spasmus. y colam q' uenenu' euomat y morit'.
 q' dolor iste ex colim e' acumine caput ascendente. y
 spasmat' ex cereb' y pannuculoz suoz siccitate. Vomit'
 ex multitudine e' pessimoz colim. Velocitas mortis
 p' pessimitate e' morbi. y nobilitate loci. Si infirm'
 defectus sit in uirtute e' uomuerit. moritur. Qd'
 si fortis usq; i die tenu' p'manebit. si mens turbetur.

ex capitis percussione mal' e. q. sig' q. cerebrū & uentri
 sui patiantur. Si i' cēb' nascant' uulnera. & uentri
 p'forent'. mors demonstratur. q. i' uentricos' cēb' sp's
 animatus currit. & si patiantur. uita aufert'. Si quis
 ex potatione uini alienationē & rigore' patiat'. mal'
 e. Ex fumo enī uini uentri i'plentur cēbri. & ex cale
 factione sui. Rigor fit ex multitudine uini calore
 naturale' opientis & extinguentis. Apopla i'ebriosis
 spasmū & morte' gignit. n' feb' si' ueniat ab ebrietate
 dissolutis. In apopla enī hūmōi uino i'plent' cēbri
 uentri. S; tam uinū suā plenitudine ex sua sub
 tilitate dissoluit. & similit' dissoluuntur p' ipsū g'li
 hūoel' feb'. Q' res ab ebrietate dissolutis causa e' saluti.
 si si' uenerit feb'. Si aut' ext' d'ingit. solēt spasmari &
 mori. Si eui subito i' sanitate sua dolor capitis ueniat.
 & obmutescat & stertat. i' die morit'. vii. n' feb' si' ueniat.
 e' i' apopla sic d'p'm' uentri cēb' de g'li i'pleant' hūoib'.
S terte' i' apopla uirtutē & magnitudine' si'ge' ei'. & passio
 nē lactoz pect' mouentū. sic d'p' v'poc'. Apopla si sit
 form' n' sanatur. Nō form' dura e'. curari. Apopla enī i'
 acuta e'gritudine. iiii. l. vii. simit' die. Cū enī i' m'bro
 sit nobili. n' ul' h' ip's acuta e'gritudine' pot' pati. e' feb'
 supuemente hūoēs dissoluunt'. & morb' curat'. Inpacu
 tis feb'; si dolor form' sit. i' auriculis int'iorib' mal' e'.
 dolor enī i' his n'ib' calim eē ap'a i' audit' nūis ostendit.
 ex e' uenitate cēbri patit'. & iō hē dolore' alienatio seqr'.
 uñ subito plim sic i' apopla moriunt'. Iuuenes i' p'ma
 ebdomada. feb' enī i' hac etate fortissima e'. p' fortem
 cal' & multitudine' colē. Senes p' moriunt'. q' feb' i' senib'
 n' nimis e' cala. p' paruitatē caloris. & colē. i' eoz cor
 porib'. aliqui exiunt uulnera i' eoz auriculis & sanant'.
 s; iuuenes an' ap'emata orta moriunt'. sanitas tñ sp'at'.

focat^r cū fine. t̄ alia re. ⁊ spuma ī ei ore appatente. ⁊ si
 ſiſcū mortuus fuit. n̄ tñ libat^r a morte. Suffocatio enī
 guttur ⁊ canales pulmonis artauit. aerēq; ītrare phi
 bunt. ⁊ fumofam ſc̄fluitatē exire. phibitam ſup cor ⁊
 pulmonē augm̄tauit. Ad qm̄ expellendā adiuuit ſe
 pulmo ē labore tñ magno. Exput q̄ par̄ ſumi ē humi
 ditate. ⁊ h̄ ē ſpuma ī ore. Spume enim cauſa uent^r ē ⁊
 hūitas. ſic in mari uidemus tēpeſtuoſo. Si hūil plereſim
 n̄ ſpuit ⁊ ortomia anelitus habuerit. nec iacendo ane
 lare poſſit. moriturus erit. Ex magnitudie enī ē apatit.
 ⁊ defectioē uirtutis. ī decoccioē ⁊ expulſione. ⁊ par̄ pe
 ctoris ſup pulmonē cecid. opſant uiam ſp̄. Vñ ortomia
 anelit^r oſeq; Qualecūq; dolor ī pleureſi n̄ mitigat^r cū
 ſputis. neq; ē flebotomia. t̄ farmacia. t̄ calefactione t̄ alio
 medicamine. mal^r ē. q̄ enpichin futam demōſtrat. Ap̄a
 enī calm q̄ n̄ alleuat^r ē medicamine expugnate aut
 diſſolvente. ī futō ſiḡ ſamei collectionē. Cū aut ſamei ī
 pleureſim ueniat. aut p̄ ipſeumōiam ⁊ coſa ſiue ſamei
 ī ſputo appareant. ā utq; ī ſimul mal^r ē. q̄ ſiḡ defecio
 nē nait. in matie ap̄emans decoccioē. q̄ n̄ pot̄ totam
 mutare inſamē. p̄ ſuā peſſimitatē. Si aut ſamei ſpuit
 die. vii. ifirmi moritur. in. xiiii. Si bone ſiḡroel appa
 ruerit. morat^r mori ī. xvii. q̄. xvii. dieſ ē c̄tica. ſicut
 iā dixim^r. Si ſigna ſunt mala ⁊ ifirmi euerit peſſimita.
 mortē ſiḡ. ſic ſi hiſ dieb^r ſamei ſinat^r. bonū nūtiat. ⁊
 fit mori in. xviii. q̄ h̄ ſignū mortale ē. ī die iſta. Si bona
 ſigna ſunt. p̄tendit^r mori ī. xvii. t̄. xx. ſed uirtutes
 ſignoz. Si mala. p̄ bonis moriet^r ī. viii. t̄. xi. ſ̄ uirtutē
 ſigni appatentis. In pleureſi ſi locus niḡ ī latere fuit.
 uenatur mori. q̄ matia ex peſſimitate ſua ab īteri
 orib^r uad^r ad exteriora. ⁊ matia nigra peſſimitatē ſiḡ.
 C̄ x pleureſi naſcent^r p̄pleumonia mal^r eſt. q̄ multitudine

matie sigē. Et cū pectus n̄ capiat ad pulmonē descend. ⁊ in
 peior fit. Optet aut̄ intelligi q̄ plurimi cadentes ī empi
 chin d̄ pleuresi. p̄pleumonia morunt. siue s̄ senes ut
 seniores. alii aut̄ empici. sic h̄ntes ap̄ema sub ypoēdria.
 ⁊ alia similia iuuenes morunt. q̄ ī pleuresi ⁊ p̄pleumo
 nia litul q̄ ad secand̄ adiuuet ē necessaria. Sicut senioꝝ
 defecta n̄ pot̄ emittē sputa. feb̄ ī ipsis n̄ ē fortis. ⁊ iō n̄
 piclitant̄ sic iuuenes. Iuuenes in pleuresi ⁊ p̄pleumonia.
 h̄nt uirtutē facitē secandi sanie. q̄ coadunatur ī pectore
 ⁊ pulmōe. ⁊ calor eoz ē fortis. Aliud ap̄ema feb̄ forte fac.
 ut dissoluat hūctationē m̄broꝝ fundam̄ti ipsoz pleure
 ticis ⁊ p̄pleumonicis diḡtione sup̄uemente. mat̄ ē. max̄
 añ. vii. diē. q̄ diḡtione n̄ mundificat pectus ⁊ pulmōē.
 h̄ defice fac̄ uirtutē ut mat̄ia morbi ex pelle n̄ possit eū
 spūti. Si diḡtione añ. vii. appareat. mortal̄ ē. Causa ē defe
 ctio stentue. ⁊ m̄broꝝ p̄ncipaliū dissolō. Si pustule ⁊
 uulnera pleuretice ⁊ p̄pleumonicis appareat pedes circ̄
 dantia. ⁊ q̄ sreat̄ sputū dur̄ ē ad expellēd̄. pat̄ q̄ ⁊ cru
 dū. ⁊ ī ur̄ nō appareat bona ap̄emata. m̄broꝝ ubi sunt
 ap̄emā debilitatē sigē. q̄ mat̄ia remanet in pessimitate
 sua. Si uulnera se int̄ occultauerit. ⁊ feb̄ n̄ cessauit. spu
 tū uero dur̄ ⁊ parū ⁊ crud̄. p̄māserit. ifirm̄ alienatur
 ⁊ morit̄. q̄ h̄ acc̄ntia pessimitatē mat̄ie sigē q̄ ad locū
 suū redierit. In pleuresi ⁊ p̄pleumonia si reuma fr̄uenat
 mat̄ ē. Sigē enī multitudinem mat̄ie. n̄dū ad pectus des
 cendē. h̄re empima ī pectore. ⁊ sanie q̄i fecet̄ aut̄ litul
 in̄ exire mortē sigē. ē mat̄ia n̄ coꝝit natura. h̄ reman
 serit ī pessimitate sua. Pr̄sicoꝝ sreatul se fereat sup̄
 carbonē. p̄ectus mortal̄ ē. q̄ putredinē sigē pulmōis
 aut̄ malos huōes corp̄is. Si pulmo corrupatur ilico
 hō morit̄. Si sput̄ in t̄siccis stringat̄. mortē demonstrat̄.
 q̄ defectio uirtutis ostendit. Sane si n̄ spūit. pulmo

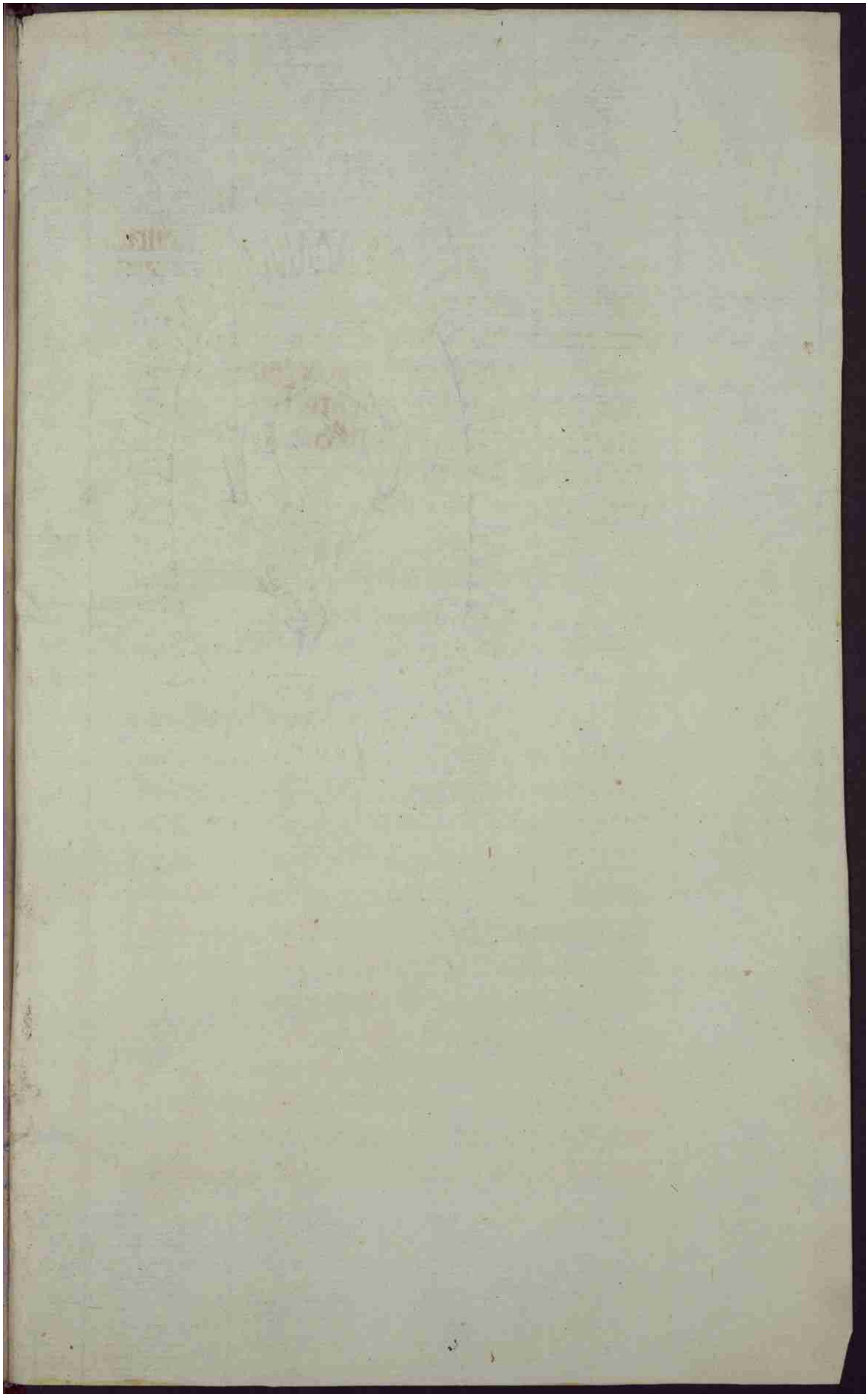

corrodit. ⁊ cor in cecidat. digstio pessima. uiridis ⁊ nig
 siue fetens. si stngit mors portendit. h eni pessima ma
 teria. si n ex corrumpit mbra. Alienō in pusicū ē mal.
 q n ē osueta. Si capilli capitis cadant pusic. ⁊ digstio
 fruehit. mors ē uicina. q ostentue sigē defectiōne. ⁊ hu
 mectacionis epul osuptionē. Dolor capis i pusic mal ē.
 Sigē eni pessimā ad cēbrū ascendē matā. Mult' sudor
 i tūc. mal ē. q sigē osuptā humanitatē in mb's. Pusicū
 si paulatī ⁊ crud cū angustia screauerit. cito morunt.
Si osuere os. q multa spūta ⁊ facilia sigē fortitudine uiru
 tis. pulmonem mūdificantis. hntel sincopi spūllam. In
 causa apta. subito moruntur. q pessimos humores ad cor
 sigē effluentel. ⁊ ex eoz spūllitudine cor defic. ⁊ aliqn
 descendens calorem natalem extinguit. ⁊ hnt tremore cordi
 forte ⁊ sepe subito morunt. h eni accētia ā d' osuone sē
 mala. aut d' osuetudine pessima. Si h cordi sepe sup sede
 rit. dissoluit' ut' ⁊ calor extinguit. Si uulnera i pecto
 re nascant. ⁊ usq i cor pforauerit. In dubio mortal ē.
 q pect' ⁊ cor sē fundamenta uite. Vomitus si singult'
 ⁊ rubor i oculis uenit. mal sigē. q singult' stomachi ē
 spūllm. t' ex plenitudine t' iamitione nascit. Si au p' uomit'
 uenit sigē q ex iamitioē fit. ⁊ ē pessimū. Rubor oclor
 cēbrū significat passū. ⁊ similt' singult'. ⁊ p' p'gonē aut
 aliā uenit iamitionē. Ydropisis p' acutā egritudine cū
 dolore ⁊ feb mortal ē. q d' fritudine epatis ⁊ de defecti
 one ē uirtut' gnatiue sanguinis. Cui' causa ē calā medi
 cina. Qm si faciam' matā feb augmētat' q dolor ⁊ feb
 ex apatib' sē calidil. t' ex pūctura nimū caloris. Si fri
 gida faciamus ut feb mitiget. ydropisis augmētatur.
Ynde fit ut peat ifirm'. Ydropisis supueniente tūll' pelli
 mū ē. Q si ex hūitate ad pulmonē descendenti ⁊ cum
 peuitenti malum ē. Si fit ex alia re. min' ē mala. ydropic

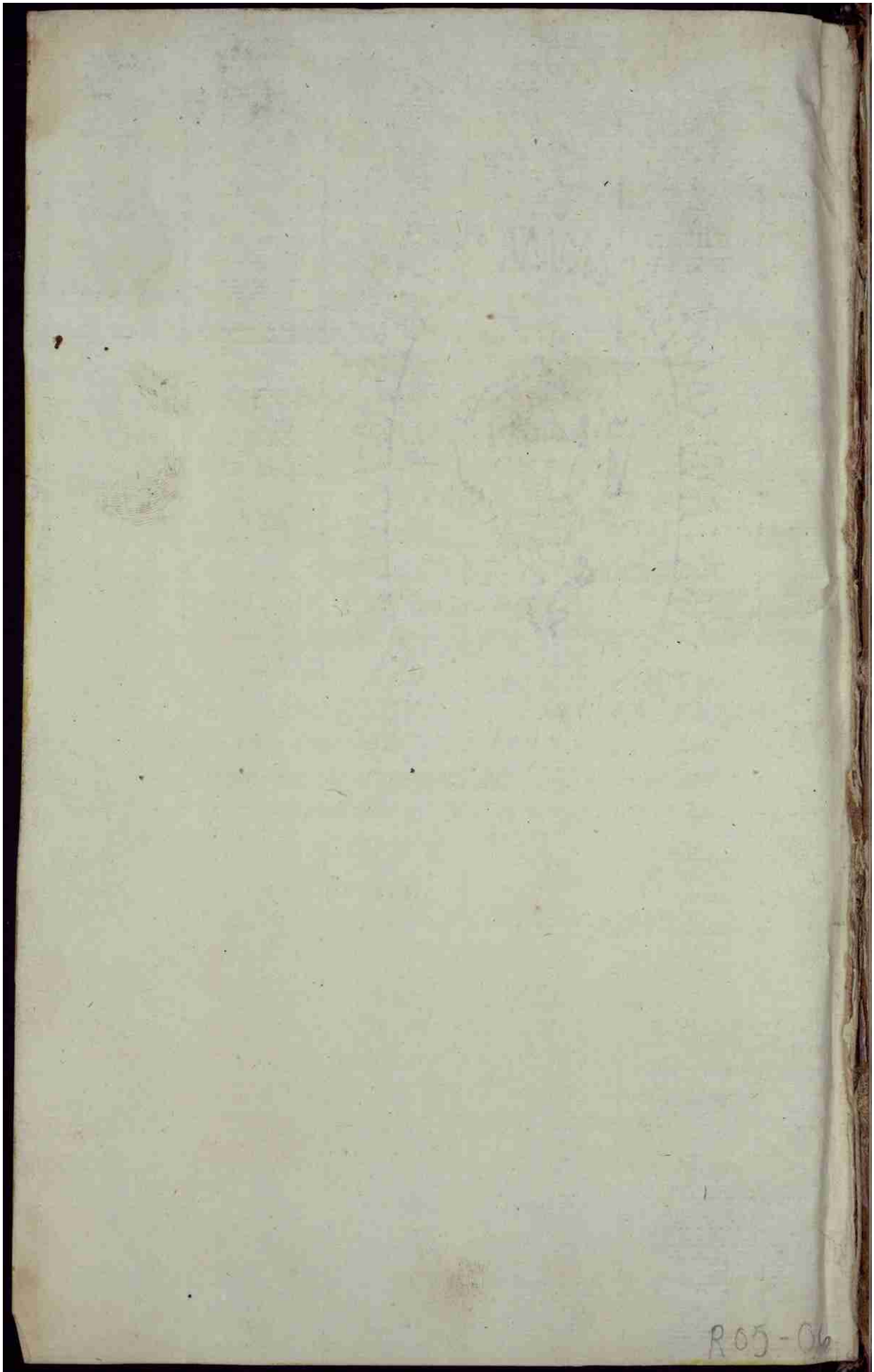

colicā supuenire digestionē mat̄ ē. q̄ ydropisū de
 mat̄ia ē frigida. Si autē calā exeat mat̄ia. augmētat̄
 friḡ et morit̄ infirm̄. In ap̄ate calō sub ypoēdria et oculis
 mult̄ sp̄illum mouentib̄. alienatio m̄tis. et p̄ictm̄ deliq̄
 natur. q̄ sign̄ passionē ap̄emat̄is ī ore eē stomachi. t̄ in
 diafragmate ip̄ colligant̄ia hoz m̄broz ad cerebrū cū
 nūū. Manifestat̄ autē hoc octoz mor̄. q̄ ad cēbrum colli
 gantur. Si in cēbro t̄ epate sive splene calm̄ sit ap̄a
 mat̄ ē. quia s̄ nobilia m̄b̄ corp̄is regit̄ia. Ap̄a in
 epate singultu supueniente mat̄ ē. In magno enī
 singultu patitur stomach̄. q̄ hūior̄ ibi ḡnat̄is eū
 pungentib̄ fit singultus. Si apostata sit sub ypoē
 dria. sup lacertol̄ uentris. n̄ molestat nisi magnū
 sit. In magno deficiē nata. ē sibi repugnare n̄ ualeat.
 ¶ Teūq; ap̄a ē sub diafragmate ī initio est molestū. et si
 .xx. dies t̄nseat et feb̄ tam diu maneat et n̄ dissoluit̄
 ap̄a sanem̄ fac̄. Quateūq; ap̄a sanem̄ fac̄. neq; cap̄ acut̄
 in ext̄iora exit̄. h̄ latū et magnū fuit. molestū ē. Acutū
 enī cap̄ mat̄ie siḡe subtilitatē et ei calōrē. Vñ ē dign̄
 et sanem̄ efficit̄. Exit̄ ei d̄t̄ cutē m̄b̄ nobil̄ siḡe salt̄.
 ¶ Teūq; uero magnū ē et lat̄ cap̄ h̄t. multitudinem mat̄ie
 et grossitatē eius. ostend̄. et pigr̄it̄ā nature ad digend̄
 et in ext̄iora expellend̄. Si apostata int̄ crepuit̄ subtili
 tatē nimā fac̄. et defectiōnē uirtutis. et molestacio fit
 fortis. Si int̄ et ext̄ia crepuit̄. mortē ostend̄. q̄ magni
 tudo passionis et m̄t̄itudo ostend̄ mat̄ias. Oē ap̄a si
 magnū sit. et dur̄ et dol̄ faciat. molestacionē et mortē
 siḡe. p̄ magnitudinē et suā fortitudinē. et ī nat̄am sui
 uictoriam. ¶ ydropisū h̄t ī epate aq̄ illa ad pelliclas
 siphac̄ erūpente. morit̄ enī aqua īpleto uentre. q̄ ydro
 pisū ī epate uesice s̄t in pelliclis ei. ipsū opientib̄ q̄ aq̄
 implent̄. Cū autē he uesice crepuit̄ et h̄ eruginosa aqua

R05-06

